

HET BOEK JOB.

Het Boek Job draagt zijn naam naar den hoofdpersoon, die hierin voorkomt, wiens vroomheid, wiens voorspoed, maar wiens lijden en miskening evenzeer als zijn zondigen wordt meegedeeld.

Van wie het bericht wordt, hoe hij door zijne vrienden wordt miskend, maar ten slotte door God, den Heere, wordt gerechtvaardigd.

Van wie het wordt meegedeeld, hoe hij door een weg van lijden, van diep ziels- en lichaamslijden, weer tot heerlijkheid kwam.

Niet ten onrechte is hij genoemd de grote lijder des O. Verbonds en in zoverre een type van Hem, die door lijden tot heerlijkheid is ingegaan.

Het Boek behoort niet tot de geschiedkundige boeken, hoewel Job zelf een historisch persoon is geweest, maar tot de dichterlijke.

Het behandelt het grote vraagstuk, of den godvrezende de rampen en ellenden treffen alleen om hem te straffen, of ook om hem te heiligen? Dit vraagstuk wordt door de vrienden van Job niet begrepen, maar door God zelven op heerlijke wijze opgelost.

En al keurt God af, dat Job in zijn lijden niet zó geweest is als hij had moeten zijn, toch beslist God, de Heere, eens vooral, dat Hij de Zijnen ten hunnen nutte kastijdt, ook al is er geen bijzondere reden, van wege de ene of andere zonde, voorhanden.

Het Boek laat zich verdelen in vier delen.

Het eerste deel (Hoofdstuk 1-3) deelt ons mede, de bijzondere godsvrucht van Job, zijn voorspoed, zijne beproevingen en den gemoedstoestand van den lijder onder die beproevingen.

Het tweede deel (Hoofdstuk 4-31) bevat aan de ene zijde de redevoeringen van zijne drie vrienden Elifaz, Bildad en Zofar, die hoe langer hoe sterker het vermoeden, ja de zekere overtuiging uitspreken, dat Job deze rampspoeden ondervindt, ten gevolge van door hem begane zonden, dewijl zij het niet met de rechtvaardigheid Gods kunnen rijmen, dat hij, in betrekkelijken zin onschuldig, zo zwaar zou lijden; aan de andere zijde worden ons in dit deel de redevoeringen van Job of liever zijne tegenredenen vermeld, waarin hij alle hun beschuldigingen van zich afwijst, overtuigd als hij is van zijne onschuld; tegenredenen, die zulk een indruk maken op zijne vrienden, dat zij ten slotte zwijgen.

Het derde deel (Hoofdstuk 32-37) bevat de redevoeringen van Elihu, die op menselijk standpunt een oorzaak zoekt voor al het lijden, de drie andere vrienden berispt, om hun verkeerde oordeelvellingen, maar ook Job er op wijst, dat hij de gerechtigheid Gods heeft

aangetast, en de stelling uitspreekt, dat de Heere God ter Zijner tijd Job's lijden zal wegnemen.

Het vierde deel (Hoofdstuk 38-42) eindelijk deelt ons mede, hoe God, de Heere, zelf in een onweder optreedt, Job's vrienden in het ongelijk stelt, wijst op Zijn Soeverein gezag in zake de Schepping en besturing en onderhouding der wereld, aan Job opdraagt een offer voor zijne vrienden en voor zich zelven te brengen, en hem daarna in den buitengewonen voorspoed het bewijs geeft, dat hij nu met Hem verzoend is.

Het geheel is een machtig pleidooi voor de Soeveriniteit Gods aan de ene zijde en voor de verantwoordelijkheid van den mens aan de andere zijde.

Op heerlijke wijze wordt God, de Heere, gerechtvaardigd in al Zijne handelingen met Zijne schepselen in het algemeen en met Zijne kinderen en gunstgenoten in het bijzonder.

HOOFDSTUK 1.

JOBS VOORSPOED, TEGENSPOEDEN EN GEDULD.

I. Vs. 1-5. Job, een stamvorst der Uzieten, is door zijne grote godsvrucht en door zijnen rijkdom in groot aanzien. In zijne gezegende familie, die in gemeenschappelijke maaltijden hare onderlinge liefde en eensgezindheid betoont, regeert hij met allen ernst als patriarch en priester.

1. Er was een man 1) in het land Uz 2), zijn naam was Job 3), en deze man was oprecht, en vroom, hij ging met een eenvoudig hart den rechten weg, dien God hem aanwees, zonder zijwegen te zoeken; hij was jegens anderen vreedzaam, welwillend en billijk (Psalm 25: 21. Spreuken 1: 3. Jes. 26: 7), en godvrezende, de vreze des Heren, het beginsel der wijsheid, bestuurde hem in al zijn handelen, en wijkende van het kwaad 4), zodat zijn leven met zijn geloof overeenstemde.

1) Reeds uit de eerste woorden blijkt, dat het den Schrijver er niet om te doen is, een stuk van Israël's geschiedenis mede te delen, maar alleen de geschiedenis van een enkel persoon, die in overouden tijd geleefd had.

In den grondtekst komt dit nog meer uit dan in de vertaling.

2) Het is zeer moeilijk de ligging van het land Uz te bepalen, omdat deze naam voor dat land reeds vroeg in onbruik kwam, of het ten minste nog andere namen droeg, die later alleen in gebruik bleven. Twee opvattingen hebben waarschijnlijkheid: 1e. Men plaatst het land Uz aan de Oostelijke helling van het Edomieten-gebergte Seïr of in Petreïsch-Arabië wegens de plaatsen Hoofdstuk 1: 5,17. Jer. 25: 20. Klaagt. 4: 21. Waarom de Sabeërs geen volksstam kunnen zijn, die in de dadelijke nabijheid van het land Uz woonden, zie Hoofdstuk 1: 15 Jer. 25: 20 wordt daarentegen het land Uz streng van het land van Edom (vs. 21) onderscheiden; in Klaagt. 4: 21 eindelijk, waar van de dochter Edoms, die in het land Uz woont, sprake is, moet deze bijvoeging te kennen geven, dat men hier niet aan het volk der Edomieten, dat op het gebergte Seïr woont, te denken heeft. Enige stammen der Edomieten waren gaan wonen in het land Uz, dat door de Assyriërs ten tijde van de verwoesting des rijks ontvolkt was. Deze worden nu ter onderscheiding van de eigenlijke Edomieten met die uitdrukking aangewezen. 2e. Het waarschijnlijkste is het gevoelen, dat onder "het land Uz" bedoeld wordt Haran (Numeri 32: 33), dat tussen het Meer van Gennesareth en het Oostelijk basalt-gebergte (Dschebel Haran) gelegen is. Daarheen wijst ons de traditie uit zeer oude tijden. In het midden van ons landschap, zuidoostelijk van Damascus, een uur ten zuiden van de stad Nawa ligt het grafteken van Job en in zijne nabijheid het Jobs klooster, in het begin der 3e eeuw gesticht. Daar toont men den reizigers met diepen eerbied de rots, tegen welke Job zal geleund hebben, en het waterbekken, waarin hij zich na zijne genezing zal gebaad hebben. In den gehelen omtrek van deze heiligdommen, die door vele pelgrims bezocht en hoog geëerd worden, is Job een zeer bekende, hoog verhevene heilige, wiens geschiedenis met vele legenden opgesierd is. Men kan aannemen, dat ook vóór het bouwen van het klooster die heilige plaatsen reeds vele eeuwen voorwerpen van verering geweest zijn, waarheen men

pelgrimstochten hield. De overlevering, welke in deze landstreek Jobs woonplaats stelt, is uit een tijd, toen men nog goed kon weten, waar men het land Uz moest zoeken. Ene tweede bevestiging van deze mening ligt in den naam Uz. Driemaal komt in het Oude Testament die naam voor als de naam van een persoon: Genesis 10: 23; 22: 21; 36: 28. 22.21 36.28 Waarschijnlijk is de eerstgenoemde, de zoon van Aram, den stamvader van de in Syrië en Mesopotamië wonende Arameërs, de stamvader van de Uzieten en ook van Job. Alsdan stamt de Godskennis van Job af uit de eerste openbaring, uit het huis van Noach, diens zoon Sem en zijne nakomelingen, onder welke ook Aram, Uz en Job behoorden, die deze het zuiverst bewaarden. Even als Melchizedek, koning van Salem, ten tijde van Abraham, een man was, die de openbaring Gods als traditie uit het huis van Noach rein en zuiver bewaard had (Genesis 14: 20) zo ook Job, die waarschijnlijk gelijktijdig met hem leefde. Naar dezen oudsten patriarchalen tijd verwijzen ons ook alle omstandigheden, in welke hij leefde..

3) De naam Job zal volgens sommigen "vervolgde" of "verdrager" betekenen, zodat in zijnen naam reeds ene profetie van de hoofdgebeurtenis zijns levens vervat is; zo vinden wij ook bij anderen, die door God bijzonder tot dragers van Zijne openbaring geroepen waren in het Oude Testament, dat hun vaders, door Gods Geest geleid, ene voorspelling in den naam van hun kinderen uitspraken. Volgens anderen heeft de naam Job gene betekenis, die met de geschiedenis van den man in betrekking staat. De vraag, of Job en zijne vrienden als geschiedkundige personen, en het gehele verhaal van Jobs ondervindingen en van zijne familie als werkelijk geschied, aan te merken zijn is van veel gewicht voor de gehele beschouwing van het boek. De opvatting, dat Job en zijne vrienden en hun gehele geschiedenis ene dichterlijke vinding zijn, wordt weersproken door de eenvoudige beschouwing van Ezechiël. 14: 14,20, waar Job naast Daniël en Noach als een bijzonder schitterend voorbeeld van godzaligheid wordt voorgesteld, en zijn persoon en zijne geschiedenis evenmin als ene dichterlijke vinding aangezien als Daniël en Noach en hun geschiedenis. Hetzelfde is het geval Jak. 5: 20. Het strijdt verder tegen den aard der oude volken, om personen te verdichten..

Het verdichten van ene geschiedenis van den beginne af, het voortbrengen van een persoon, dien men als geschiedkundig voorstelt, uit het hoofd van den verdichter, is, daar dit zeer gedwongen is, aan de oudheid van alle volken zo geheel vreemd, dat dit eerst allengs in de laatste eeuwen der oude literatuur ontstond, en als gehele verdichting niet vroeger dan in den nieuwsten tijd voorkomt.

In Jobs geschiedenis ene dichterlijke vinding te zien zou dus zijn, de oude tijden naar onze tegenwoordige toestanden af te meten en te beweren, dat het in alle tijden geweest is, zo als het nu is. Job was integendeel werkelijk een Nomadenvorst van enen Semietischen stam, door welchen de oude Semietische godsdienstige overleveringen werden vastgehouden, en wel voornamelijk door Job zelven als een der stamhoofden. Deze stamvorst maakt met zijne vrienden ene ervaring, die te voren aan zijn volk vreemd was, namelijk, dat tegenover God geen mensenrecht of aanspraak bestaat, dat God integendeel daar, waar neiging is, om met Hem te twisten, in plaats van aan te nemen, wat Hij toezendt, in Zijn recht is, om ook met de zwaarste straffen te kastijden; dat de mens dus in het aannemen van elke straf zich een dienstknecht Gods betonen moet. Deze nieuwe, grote ervaring deelde zich aan het gehele volk

van die hoofden mede en werd overgeplant van geslacht op geslacht; zij kwamen eindelijk ook van de Uzietische Arameërs (Syriërs) tot het volk van Israël, onder hetwelk een door den Geest Gods bezielde, hoog begenadigd zanger, het geschiedkundig, heilig verhaal tot dit zo wonderbaar, kunstvol gedicht uitgewerkt heeft. Het ontstaan der stof van het Boek Job hebben wij ons dus eveneens te denken, als het ontstaan van zo vele oude verhalen, waarvan de kern steeds ene geschiedkundige gebeurtenis, ene ervaring van een volk of van een vorst is. "Job heeft wel niet zo gesproken als het in dit Boek geschreven staat, maar heeft gedacht; want men spreekt zo niet in de verzoeking, toch is het zo geschied in de daad. Daarenboven is zulk ene geschiedenis van Job oud en zeer gewoon, en aan ieder ten tijde van Salomo wel bekend geweest. -Ik houd zijn boek voor ene ware historie."

Ook de hoofdbestanddelen van de in de Dialogen (samenspraken) bewerkte gedachten, over de oorzaak van het vreselijk lijden van dezen hooggeëerden, vromen patriarch zijn ene oude overlevering..

4) Uit de samenvoeging van oprecht en vroom en godvrezend en wijkende van het kwaad blijkt, dat Job voor God en mensen een zuivere consciëntie wenste te behouden, in den zin van des Apostels verklaring. Geven de eerste twee woorden aan, dat hij in alles rechtvaardig wenste te wandelen voor het aangezicht Gods en jegens de mensen; het derde, dat de woorden Gods in zijn hart waren geplant en het laatste, dat hij met alle kracht streed tegen al wat van den Heere God aftrok: met alles te zamen wordt Job aangeduid als de man, die in waarheid straks tegen zijne vrienden zijn onschuld kon verdedigen en volhouden.

Reeds vooraf, voordat hem de verschillende plagen overkomen, rechtvaardigt God, de Heere, hem en geeft van hem het schoonste getuigenis.

2. En hem werden zeven zonen en drie dochters geboren 1), zodat hij den huwelijkszegen wel ondervond, dien God den vromen beloofd heeft (Psalm 127 en 128).

1) Een zo groot aantal van volwassene zonen en overige bloedverwanten (Hoofdstuk 19: 17) verhoogde Jobs aanzien bij zijne stamgenoten. Iemand, die alleen staat, die gene bloedverwanten heeft, kan nog heden bij de Arabieren en Syriërs tot geen aanzien komen, zelfs niets groots ondernemen..

3. Daartoe was zijn vee zeven duizend schapen, en drie duizend kamelen (Richteren 6: 5 6.5), en vijf honderd juk ossen, en vijf honderd ezinnen 1); ook was zijn dienstvolk zeer veel 2), alleen aan ploegers 500, voor ieder juk één (vs. 15), zodat deze man groter was dan al die van het Oosten, een patriarch door wijsheid en godzaligheid in hoog aanzien onder de Syriërs en Arabieren, die ten oosten van Palestina, noordelijk tot aan het midden van den Eufraat, zuidelijk tot aan Gelukkig Arabië wonen 3).

1) Hier blijkt Job een man te zijn van vorstelijken rijkdom, bij wie de belofte: 1 Tim. 4: 8 vervuld is. In de oudheid, bij de Oosterlingen, berekende men den rijkdom van iemand naar het getal van zijn trek- en lastvee; wat ten dezen opzichte van Job verhaald wordt, wijst ons evenzeer naar de landstreek, die door de traditie genoemd is, naar het vruchtbare gedeelte van

Haran, in de zogenoemde Nukra. In ene onvruchtbare woestijn of op een gebergte gelijk Edom, had hij met zulk een buitengewoon getal van vee niet kunnen leven. Zijne bezitting moet uit vele vierkante mijlen bouwland bestaan hebben; daar oefende hij den landbouw uit volgens de kunsteloze manier, die nog heden in Syrië en Palestina de gewoonte is. Het bouwland werd in vier delen verdeeld, hiervan jaarlijks slechts een deel bebouwd, terwijl de overige delen braak lagen. Wat de ezelinnen aangaat, zo is de ezelin, gelijk Wetstein bericht, wel driemaal duurder dan de ezel, en om de veulens ook nuttiger; zij wordt daarom door de rijken in Haran uitsluitend gehouden. Zonder ezels kan men daar het land in het geheel niet bebouwen, daar de velden dikwijls ver van elkaar verwijderd liggen, de stieren de ploegen trekken, en men dus de ezels tot vervoer van den oogst nodig heeft, gelijk zij ook het koren naar den molen voeren en tot dragen van gras, hout enz. gebruikt worden. De kamelen daarentegen brengen de zwaardere lasten van den oogst naar huis of dienen tot transport naar de grotere, meer verwijderde steden in het binnenland en aan de kust..

2) Bij het talrijk gezin van Job hebben wij niet aan bezoldigde dagloners, ook niet aan slaven te denken, maar aan de zulken, die zich aan een aanzienlijk man aansloten en voor hunnen arbeid een vierde van den oogst verkregen, terwijl zij aan den heer van het dorp, die voor hun woning en voeding en verder voor al het nodige tot den landbouw moest zorgen, de andere drie vierden moesten afstaan. Job leverde hun dus zowel ploeg-stieren als transportdieren en akkergereedschap. De betrekking van deze tot den heer was zeer nauw; zij behoorden tot de kinderen des huizes.

3) Job was rijk en toch godvruchtig. Hoewel het moeilijk en zeldzaam is, is het voor een rijke niet onmogelijk het Koninkrijk der hemelen in te gaan. Met God is dit mogelijk; door Zijne genade kan men de verzoeken van de schatten der wereld te boven komen. Hij was godvrezend, en zijne vroomheid was ene vriendin van de welvaart; want de godzaligheid heeft de beloften van het tegenwoordige en van het toekomstige leven. Hij was rijk, en zijn rijkdom zette luister aan zijne vroomheid bij en gaf hem meer gelegenheid om wel te doen. De mededeling van Job's vroomheid en rijkdom gaat vóór de geschiedenis van zijne grote ellende, om aan te tonen, dat geen van beide voor de onheilen van het menselijk leven bewaart..

4. En zijne zonen, als zij met hun zusters waren opgewassen, gingen en maakten, naar de Oosterse zeden, maaltijden in ieders huis op zijnen dag; tot broederlijken omgang hield elk op zijne beurt een dag een maaltijd, waarop de anderen genodigd werden, en zij zonden henen, en nodigden ook hun drie zusters, die in het huis der moeder meer in stilte leefden, om met hen te eten en te drinken.

5. Het geschiedde dan, als de dagen der maaltijden omgegaan waren, als zij bij elk der zeven zonen gehouden waren, dat Job tot hen heenzond, en hen heiligde, hen door uitwendige reiniging, als wassingen enz. (Exodus 19: 10), en inwendige voorbereiding voor de plechtigheid van den volgenden dag liet heiligen; en het geschiedde, dat hij des morgens vroeg opstond, en brandoffers offerde (Leviticus 1: 2) naar hun aller getal 1). Voor ieder bracht hij een bijzonder offer; want hoezeer Job zich verheugde over de onderlinge liefde zijner kinderen, zei hij bij zich zelve, de zwakheid van den mens kennende, die bij de

vrolijkheid van den maaltijd zo licht de palen te buiten gaat en zijnen God vergeet: Misschien hebben mijne kinderen, zonder het zelf te weten, gezondigd, en God in hun hart gezegend 2), vaarwel gezegd; Hem verlaten; daarom wil ik hen verzoenen, eer hun schuld groter wordt. Alzo deed Job al die dagen, zo dikwijls de rij der maaltijden weer beginnen zou.

1) Dit komt overeen met den tijd vóór de wet, den patriarchalen tijd. Toen verzoende het stamhoofd en de huisvader, als de van God gestelde priester, de zonden der zijnen, ook de hem niet bekende zonden van lichtzinnigheid. Zo moet in ieder huis de eenheid van den huisvader met de zijnen zich daarin openbaren, dat hij voor hen ene vergeving bidt. Gij huisvader, doe desgelijks voor uwe kinderen, die de wereld met hare dwaasheden lief hebben.

Dat de familieplechtigheid op den Zondagmorgen valt, is een opmerkelijk voorspel van de Nieuw-Testamentische Zondagsviering in den tijd vóór de wet, welke het voorbeeld is van den tijd na de wet, den N. Testamentische..

Het is echter waarschijnlijker, dat die maaltijden niet week aan week gevierd zijn, maar op bijzondere tijden in het jaar, daar de broeders wel niet altijd bij elkaar zullen geweest zijn, maar verspreid over de velden en bij het vee huns vaders. Door sommigen is "zijn dag, in vs. 4 verklaard, voor "geboortedag"; men kan dit echter ook nemen voor: "elk op zijne beurt."

Alzo gevoelde Job, dat juist de verborgene zonden des harten veroordeling verdienden, en alleen door bloedstorting konden verzoend worden, door ene offerande te brengen in ootmoedig geloof. Wij zien zijne zorg voor de zielen zijner kinderen, zijne kennis van des mensen zondigen toestand, zijn gevoel van afhankelijkheid van Gods genade en Zijn geloof in den beloofden Verlosser. Zeker vermaande hij zijne kinderen daarbij op het offer te letten, met hem in het gebed te smeken, dat het aanzien van den dood des offerdier, hen wegens hun zonden mocht verootmoedigen, en het aanzien van het offeren hen leiden mocht tot den Middelaar.

2) In het Hebr. Beercoe. Dit betekent wel zegenen, maar ook, gelijk het stamverwante Arabische woord, vervloeken, of, met God verbonden, den dienst van God verloochenen. In deze laatste zin moet het hier worden opgevat.

Ook hieruit blijkt Job's vroomheid, dat hij niet alleen zelf den Heere wenst te zoeken en te vereren, maar ook zijne kinderen in het spoor der godsvrucht tracht te doen wandelen, hen bij den dienst Gods tracht te houden en in de vreze des Heren op te voeden.

6.

II. Vs. 6-12. Satan klaagt Job hij God aan, dat de grond van zijne vroomheid niets anders dan baat- en loonzucht is. Hij ontvangt van den Heere toestemming, om hem door allerlei lijden te verzoeken.

6. Er was nu een dag van samenkomst der hemelingen, vóór den vs. 13 vv. genoemden dag, als de kinderen Gods¹), de heilige engelen, kwamen, om zich voor den HEERE te stellen, om

rekenschap af te leggen van hun daden en nieuwe bevelen te ontvangen, dat de Satan 2), die wederpartijder van God en mensen (1 Kronieken 21: 1) en aanklager der gelovigen (Openbaring 12: 10), de duivel, ook in het midden van hen kwam.

1) Nergens in de Heilige Schrift wordt ons een bijzonder onderricht over de natuur en de werkzaamheid der Engelen gegeven; ook hier wordt van hen, even als van den Satan, als van ene reeds bekende zaak gesproken. De kennis van ene talrijke geestenwereld, die den Heere des hemels en der aarde omgeeft, om Zijne bevelen tot schepping, onderhouding en regering der wereld te volbrengen, als ook om Zijn rijk op te bouwen, stamt uit het paradijs af, toen de mens nog een volkomen helder oog voor de Goddelijke dingen had; evenzo is het bewustzijn van ene aan God vijandige macht uit de ervaring van den zondeval voortgekomen. Deze oorspronkelijke kennis werd door de zonde steeds meer verduisterd, zodat die volken, die uit Noach afstammen, welke wij heidenen noemen, slechts ene zeer duistere herinnering behielden, dat achter de bijzondere verschijningen in de wereld der natuur en der mensen persoonlijke geestelijke wezens stonden; deze rukten zij echter los van den over alles heersenden God en maakten zij tot zelfstandige goden (1 Kor. 8: 5; 10: 20). Aan elk der Griekse, Romeinse, Oud Germaanse goden bijv. wordt door de oude heidenen een bijzonder gebied van werkzaamheid toegeschreven, bij de Grieken aan Poseidon de zee, aan Apollo het licht, aan Ceres de landbouw, bij de Germanen aan Thonar de bliksem en donder, aan Zin de oorlog, aan Frya het familieleven, om van de vele mindere godheden, als Elven, Nymphen, dwergen enz., die zij zich dachten als over afzonderlijke bomen, rivieren, bossen enz. gesteld, te zwijgen. In de door God verkorene familie werd die oorspronkelijke kennis door ondervinding van engelenverschijningen versterkt, gereinigd, ontwikkeld. Deze geesten treden dan het duidelijkst te voorschijn, gelijk van zelf spreekt, wanneer de volvoering van het goddelijk Raadsbesluit ene aanmerkelijke schrede voorwaarts doet. Zij worden in de Heilige Schrift met verschillende namen genoemd; nu eens heten zij kinderen Gods (behalve op onze plaats nog Job 2: 1; 38: 7. Psalm 29: 1; 89: 7) wegens hun door heiligheid en macht aan God verwante natuur en hun nauwe gemeenschap met God; dan weer Geesten, daar zij aan geen aards menselijk lichaam gebonden zijn (MATTHEUS. 22: 30. Mark. 12: 25), maar de macht hebben naar het hun opgedragen werk ene gedaante aan te nemen (Psalm 104: 4. Hebr. 1: 7,14); (zo ook de duivel en zijne engelen (Mark. 1: 26; 7: 25. MATTHEUS. 10: 1; 12: 43. Efeze. 2: 2; 6: 12 enz.)); dan weer heiligen, omdat zij vrij zijn van zonde en dood (Job 5: 1. Psalm 89: 6,8. Zach. 14: 5); meestal boden of engelen (aggeloi), omdat zij Gods bevelen in de natuur en bij de mensen volbrengen (MATTHEUS. 8: 9). Dikwijls verklaart men ook de uitdrukking goden (Exodus 15: 11. Psalm 97: 9) van de engelen, omdat hetgeen zij doen en spreken als van God gedaan en gesproken kan beschouwd worden en zij Zijne organen zijn tot volbrenging van Zijn eeuwig Raadsbesluit. Uit Jes. 24: 23. Dan. 4: 14; 7: 9,10. Openbaring 4: 4. Psalm 89: 8 en onze plaats moet men besluiten, dat de menigte van goede geesten in den bijzonderen raad der Engelen-gemeente (Gabriël, MICHAËL enz.) en de veel duizend maal duizenden van hen, die de in dezen goddelijken raad genomene besluiten ten uitvoer brengen, te onderscheiden zijn. (Zie onze vs.12. (G.)). Deze laatste nu, aan welke in de Heilige Schrift zowel het bestuur over de afzonderlijke zaken in de natuur (Joh. 5: 4. Hebr. 1: 7. Openbaring 14: 18), als den dienst tot opbouw van het Godsrijk in het algemeen (Joh. 1: 51) en in 't bijzonder (Luk. 16: 22. Psalm 34: 8) toegeschreven wordt, zien wij hier (vs. 6) in ene heilige vergadering rondom hunnen Heere en God staan, die daarom Heere Zebaoth (d.i. der hemelse

heirscharen 1 Samuel 1: 3) genoemd wordt. Deze leer der Heilige Schrift heeft de grote betekenis, dat ons daardoor duidelijk wordt, hoe ons leven zich in een middelpunt van ene grote geestenwereld beweegt; dat onze strijd tegen de zonde niet een strijd van een, maar een strijd in de gehele geestenwereld is, die over de gehele aarde zich uitstrekt. De zonde van een is dus gene overwinning der zonde voor dat ene individu, maar tevens ene overwinning van den boze in de gehele schepping, en omgekeerd, met onze overwinning over de zonde, overwinnen niet slechts wij, maar onze overwinning is ene overwinning in de gehele geestenwereld, -deze brengt een overwinningsfeest in den hemel teweeg (Luk. 15: 10). Daardoor wordt ons ene vrijere, hogere plaats in het geheel der schepping ontsloten, en elke droefige gedachte van alleen te staan, wordt den gelovige ontnomen. In 't bijzonder werpt deze leer een licht op de leer van het wonder. De natuurwereld heeft twee zijden, de ene, door welke zij op onveranderlijke wijze te zamen verenigd is, de ander door welke zij open is voor het vrije, Goddelijke welbehagen, zodat achter de schijnbaar ijzeren natuurwetten, heilige engelenmachten staan, die Gods welbehagen volbrengen (MATTHEUS. 8: 9..

Met de talloze werkingen in de wereld, komen ook de ontelbare scharen van geschapene geesten overeen (Openbaring 5: 11). -Op de vraag, waarom wij in den tegenwoordigen toestand der kerk zo weinig ondervinding van engelenverschijningen en van het zichtbaar bestuur der goede geesten hebben, moet het antwoord zijn, dat de voortdurende, levendige tegenwoordigheid des Heiligen Geestes in Zijne kerk ons alle engelenverschijningen volkomen vergoeden; dat verder de geschiedenis der zending in de heidenwereld, van geloofwaardige engelenverschijningen bericht; dat eindelijk aan het einde der dagen, volgens de Openbaring van Johannes, het zichtbaar werken der heilige Engelen weer als ten tijde van Christus duidelijk moet te voorschijn treden..

2) Ook Satan verschijnt onder de kinderen Gods voor den Heere, eensdeels omdat al zijn tegen God vijandig werken onder Gods heiligen wil en Zijne toelating staat, en hij, hoewel ook tegen zijnen wil, van zijne daden rekenschap moet afleggen; ten anderen omdat Satan en zijne engelen zo lang recht hebben voor den Heere de gelovigen aan te klagen, als nog ene onvergevene zonde in de gemeente Gods aanwezig is (Openbaring 12: 10). Eens, wanneer de tijd gekomen is, dat de gemeente geheel rein en heilig, en de verlossing, die ook hij moet dienen, geheel geëindigd is, zal er gene ruimte meer voor hem in den hemel gevonden worden, waar hij tot hiertoe, om zo te spreken, nog een recht heeft om te zijn (Efeze. 6: 12); dan zal hij neergeworpen worden op de aarde (Openbaring 12: 7-12), om ook van daar spoedig in den poel des vuurs geslingerd te worden. -De erkenning van enen tegen God strijdenden wil en van enen persoonlijken, machtigen geest, die, zelf niet dan zondig, alles, wat God en Godes is, haat, moest volgens de eerste ervaring in den val naar die mate bij de gelovigen toenemen, als het rijk van God in zijne ontwikkeling voortging. Waar en wanneer dit rijk in de geschiedenis der mensheid aanmerkelijk veld wint, waar en wanneer ene ziel de zonde waarlijk vaarwel zegt en Gode de ere geeft, daar treedt Satan zelfs met vervolgingen en verzoekingingen ook duidelijker te voorschijn, en laat het werken niet meer over aan de hem onderworpenen, mindere boze geesten, over wier werkzaamheid bij Deuteronomium 32: 17 en 1 Samuel 16: 14 gehandeld is. Zulk een gewichtige tijd in de geschiedenis van het Godsrijk was de tijd van David en van Salomo, toen in het volk de wet van God waarlijk tot leven geworden en de heidense afgodendienst geheel uitgeroeid was. In dien tijd zien wij (2 Samuel

24: 1 vgl. 1 Kronieken 20: 1), dat de Satan David tot de volkstelling verleidt. Vervolgens vinden wij den naam Satan weer als een bekende in Zach. 3: 1 vv.; want ook de tijd van het terugkeren des volks uit de Babylonische ballingschap en de opbouw van den tempel was een tijd van groot gewicht in de geschiedenis van het Godsrijk. Satan wil daar het hogepriesterschap, op welks bestaan het gehele leven van Gods volk rust, vernietigen, daar dit juist het meest zijne heerschappij in gevaar brengt. Ook de grote verzoendag, op welken de hogepriester het volk van alle zijne zonden reinigt, en dus aan de heerschappij des satans ontruikt, brengt den bozen geest in herinnering: vgl. Leviticus 16: 10 -Toen echter Hij verscheen, in wie het grote Raadsbesluit van God vervuld werd, Jezus Christus, die gekomen is, om de werken des duivels te verbreken, toen moest de vorst der duisternis dit Hoofd der gemeente Gods zo duidelijk en zichtbaar tegemoet gaan, als de eeuwige God zelf een zichtbaar en tastbaar mens geworden was, en met te grotere kracht, naar mate zijne heerschappij in gevaar was. In de drie grote verzoeken: in de woestijn, in den hof van Gethsemané en aan het kruis, zocht Satan Hem te vellen, wiens gehele werk in strijden tegen het rijk der zonde en des duivels bestond. Even zo duidelijk openbaart zich ten tijde van het leven des Heren Christus het werken der demonen. Wanneer nu door den dood en de opstanding des Heren de macht van den satan en van zijne engelen gebroken is, zo is zij toch zo lang niet vernietigd, als het verlossingswerk nog niet ten einde gebracht is, zo lang er nog zonde in de gemeente Gods is, en zal, aan het einde der dagen als het Godsrijk volmaakt wordt, evenzo zichtbaar weer te voorschijn treden als ten tijde van Christus. Het artikel van den Satan en zijn rijk is niet een artikel van geloof en van troost, maar van verschrikking en vrees..

Hoever de invloed des satans zich uitstrekt, kunnen wij niet bepalen, maar zeker moet veel van de onstandvastigheid en van het ongeluk der Christenen aan zijn werk worden toegeschreven..

Dat Satan hier in den hemel verschijnt is niet, omdat hij in den hemel thuis behoort, maar dewijl hij negatief zich nog tot de dienstknechten Gods rekent, niet omdat hij ten goede het werk des Heren wil en zal verrichten, maar dewijl hij tracht te verderven en afbreuk te doen, wat God ten goede wil doen gedijen. In zekeren zin voert hij ook nog Gods Raad uit, niet om God daarmee ter wille te zijn, maar omdat God de Soevereine God is, Wiens Raad volvoerd wordt, hoewel Satan juist het omgekeerde tracht te bewerken, van wat de Heere God heeft besloten.

Satan kan niets doen, dan wat God, de Heere, hem toelaat. Ook hij is, als ieder schepsel, aan God Almachtig onderworpen. En al is zijn strijd, al de eeuwen door, een strijd tegen God. Nu Christus Jezus hem eens voorgoed overwonnen heeft, kan hij nog wel veel doen, om de kerk, om de gelovigen te kwelen, maar als eenmaal de dag der toekomst van Christus daar is, zal hij voor eeuwig gebonden worden en niet weer iets vermogen tegen de Gemeente des levenden Gods.

7. Toen zei de HEERE tot den Satan, en vraagde hem: Van waar komt gij?, niet alsof de Heere het niet zou geweten hebben, maar om door deze vraag hem op Job te brengen, over wie Hij, om hem te beproeven en te louteren, een besluit had genomen. En de Satan

antwoordde den HEERE, en zei: Van om te trekken a) op de aarde, en van die te doorwandelen 1), te onderzoeken, waar bij de gelovigen zonden aanwezig zijn, om die voor U te brengen en of U iets kan vinden, wat ik voor mijn doel kan gebruiken.

a) 1 Petrus 5: 8.

1) In de vraag des Heren, vanwaar komt gij, ligt ene aanduiding, dat Satans wegens niet Gods wegen zijn, dat hij gewoonlijk rusteloos, listig en zwervende op het benedenrond rondsluip, zodat God, anders als bij Zijn getrouwe kinderen, de Engelen, oorzaak heeft, naar zijne kromme en sluwe wegen te vragen en hem daardoor tot het afleggen van rekenschap over zijn onheiligheden en eigenmachtige drijfveren uit te nodigen.

8. En de HEERE zei tot den Satan: Hebt gij ook acht geslagen op Mijnen knecht Job? 1) Hebt gij ook op hem uwe scherpe ogen gevestigd? want niemand is op de aarde gelijk hij, een man oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad 2) (vs. 1

1) Dus Satan- dit is onze troost-kan de vromen zelfs niet zelfstandig aanklagen, maar slechts op bevel van God, die hem sedert zijnen val bestemd heeft, om ook de meest verborgene zonden der gelovigen aan het licht te brengen. Zo moet hij tegen zijnen wil, die is om de gelovigen volkomen te verdelgen, den heiligen wil Gods, dienen om de gelovigen tot belijdenis hunner zonden te brengen en hen daarvan te reinigen..

2) Men lette er wel op, dat de Heere God dit schone getuigenis van Job geeft aan Satan. Want Satan verenigt in zich alles, wat niet oprecht, niet vroom, niet godvrezende, niet wijkende is van het kwaad. De Heere God stelt hier de godsvrucht van een Job tegenover het goddeloos zijn, het zonder God zijn van Satan.

En waar nu Satan zich er over verheugt, dat er ook op de aarde zo velen zijn, die in zijne voetstappen wandelen, zich aan hem onderwerpen, daar wijst de Heere hem er op, dat er ook onder de mensen zijn, die nog toonbeelden van genade mogen heten en voorbeelden van godsvrucht zijn.

9. Toen antwoordde de Satan, geheel ongeschikt om ware vroomheid op aarde te erkennen, den HEERE, en zei: Is het om niet, uit enkel liefde, is het zonder loonzucht, dat Job God vreest? 1)

1) Den duivel is het volkomen zeker, dat geen schepsel God om Zijns zelfs wil beminnen kan. Schepsel te zijn schijnt hem reden genoeg om aan te nemen, dat men God haat en slechts Zijne gaven wil ontvangen. Dat is ook de gezindheid van alle wereldse mensen, namelijk dat zij hen het meeste haten, van welke zij het meest ontvingen, omdat zij gene verplichting willen hebben. Nooit iets verplicht te zijn, dat noemen zij vrijheid. Ja, dat is des duivels vrijheid met wenen en tanden knersen in de buitenste duisternis. Wens voor u zulk ene vrijheid niet, maar leer de zaligheid gevoelen, aan alle heiligen schuldig te zijn, en Gode het allermeest en het hoogst door Jezus Christus..

Satan schrijft hier Jobs vroomheid toe aan het beginsel der zelfzucht. Om het goed te hebben, zo stelt Satan het voor, dient Job God. Satan beoordeelt hem naar zich zelve. Zijne zonde was, zijn eigen ik op den troon plaatsen en daarom zich niet willen onderwerpen aan den wil en de regering Gods. En nu wil Job-zo stelt hij het voor-zich nog wel aan God onderwerpen, mits God hem geeft, wat zijn hart verlangt, wat zijn eigen ik kan strelen.

Hij spreekt dan ook op een verachtelijken toon van dezen knecht Gods. Want dit kan hij niet in Job dulden dat deze zich nog om des voordeels wille, zoals hij meent, aan God onderwerpt.

Job is in zijn ogen een laffe figuur. Helden zijn in Satans ogen, die ten koste van alles, zich tegen God en Zijne ordinantiën verzetten. Het is daarom, dat hij de weldaden, die God Job verleende, zo breed uitmeet en er op wijst, dat indien de Heere hem alles ontnemt, het ook met Jobs vroomheid zou zijn gedaan.

Zo weinig kent Satan God en de kinderen Gods.

10. Hebt Gij niet ene betuining gemaakt voor hem, en voor zijn huis, en voor al wat hij heeft, rondom; bewaart Gij niet hem en al het zijne door de machtige bescherming van Uwe engelen? Het werk zijner handen hebt Gij gezegend, en zijn vee is in menigte uitgebroken, op ontelbare wijze vermeerderd, in den lande. Is het niet duidelijk dat hij U daarom eert?

Zo staat Gods bijzonder volk en allen, die er toe behoren en van afhangen, onder Zijn bijzonder Vaderlijk toezicht Zijne genade beschermt hun geestelijk leven, Zijne Voorzienigheid zorgt voor hun tijdelijk bestaan en dus zijn ze van alle kanten verzekerd en beveiligd..

11. Maar toch strek nu Uwe straffende hand uit, en tast aan alles, wat hij heeft, vernietig het door mij, zijn loonzucht zal aanstonds openbaar worden; hij zal U verlaten, zo hij U niet 1) in Uw aangezicht zal zegenen 2), U vaarwel zal zeggen!

1) In het Hebr. Im-lo. LXX, Indien niet. Het is ene bekende formule van eedzwering en staat voor: mij moge geschieden, nl. alle kwaad, indien niet.

Satan wil hier zeggen, Gij moogt mij voor een leugenaar houden, indien Job U niet in Uw aangezicht zal zegenen, d.i. verlaten. Onthoud hem Uwe zegeningen, trek Uwe zegenende hand van hem af en Gij zult zien, dat hij juist het omgekeerde wordt van wat hij nu is, of liever, dat dan zijn eigenlijk wezen te voorschijn komt en hij zich in zijn innerlijk van U afkerig bestaan openbaart.

2) De zegen des Heren maakt rijk, dat erkent zelfs satan..

Zie Vs. 5 2.

12. En de HEERE, zei tot den Satan: Zie, al wat hij heeft, zij in uwe hand: alleen aan hem, aan zijn lichaam en leven, strek uwe hand niet uit. En de Satan ging vol vreugde, dat hij zou

kunnen verderven, en in de hoop te overwinnen, aanstonds uit van het aangezicht des HEREN.

Is het lijden van Job, dat nu volgt, ene verzoeking of ene beproeving? Ter oplossing van deze vraag, die tot recht begrip van het gehele Boek zo gewichtig is, moeten wij beide begrippen in 't kort verklaren. Even als de loutering van edel metaal eensdeels het schuim moet afscheiden, maar ook de edele kern te voorschijn moet brengen (Psalm 66: 10), zo kan hetzelfde lijden nu eens verzoeking dan eens ene beproeving zijn. Voor den aard van de beproeving is in het Oude Testament Abraham een hoofdvoorbeeld. Het moet dienen, den gelovige tot een hogeren trap van heiliging te verheffen, zijn geloof, zijne liefde, zijn geduld te versterken en aan het licht te doen treden. Aan hem, die in het lijden der beproeving is, is daarom God en Zijne genade geheel nabij, en midden in den angst heeft hij inwendigen, onverstoorbaren vrede; zijn gebed wordt kennelijk verhoord, zijn lof van God houdt niet op, gelijk bijv. Psalm 42 en 66 kunnen bewijzen. Zulk een lijden van beproeving is het lijden en de dood der martelaars, die daardoor geheilgd werden. De verzoeking bestaat echter daarin, dat onder Gods toelating de mensenmoordenaar beproeft, om den mens van God af en op zijne zijde te lokken en te dwingen. Voor den mens na den val is tevens de aanvechting als ene straffende daad Gods aan te zien, door welke de mens moet leren, dat in zijn hart aanknopingspunten voor het lokken en dringen van den vijand zijn; door de verzoeking moet de verborgene zonde openbaar worden, tot belijdenis komen en eindelijk overwonnen worden. God en de duivel willen wel in dit opzicht hetzelfde, namelijk de verzoeking; in de uitkomst echter juist het tegenovergestelde. God wil door de verzoeking het vrij worden van de zonde bij den mens bewerken, de duivel wil den ondergang van den mens in de zonde, gelijk dit in den dood van den Mensenzoon volkomen gebleken is. Daar nu God in de verzoeking tijdelijk de hand aftrekt van den gelovige en Zijn aangezicht voor hem verbergt, zo schijnt aan hem, die de verzoeking ondergaat, God als een ver afzijd, een vreemd God, die zwijgt en het gebed niet schijnt te verhoren. Onder de Psalmen, die zulke ervaringen schilderen, is vooral Psalm 88 te noemen, die zelfs in bijzondere uitdrukkingen zo nauwkeurig met de voorstelling in het boek Job overeen komt, dat men daaruit besloten heeft, dat de dichter van dien Psalm, ook het boek Job zal geschreven hebben (1 Koningen 4: 31). Bovendien is de geschiedenis van David en het woord des Heren over de Apostelen (Luk. 22: 31), in betrekking tot den aard der verzoeking, zeer leerrijk. Geheel bijzonder echter moet het Boek van Job "dezen strijd van God met satan, en van satan met God om ene mensenziel, die Godes is, den strijd van ene gelovige mensenziel met God, met den satan en met zich zelve" voor alle tijden voorstellen als een voorbeeld van den zielenstrijd van alle waarachtig gelovige Christenen, die alleen daarom enen zo zwaren zielenstrijd als Job niet ondervinden, omdat voor ons de verzoeking door Christus, die in alles verzocht is geweest (Hebr. 2: 18; 4: 15), reeds overwonnen en in hare kracht gebroken is, zodra wij den lijdenden Heer door het geloof aannemen. Men heeft gemeend, dat het tegen ware vroomheid strijdt en afbreuk doet aan de eer der Godsmannen, dat zij nog in verzoeking moesten komen (Johannes de Doper in de gevangenis). Deze gedachte rust echter op miskenning van den aard der verzoeking, die alleen waarlijk gelovigen treft, niet de wereld, die niets te verliezen heeft. Hoe sterker het geloof is, des te groter verzoeking..

Er is een lijden der rechtvaardigen, welke noch een straf, noch een tuchting, om der zonden wille is, welke niet van Gods toorn, maar van Gods liefde bewerkt wordt, en hetwelk het doel heeft, de vroomheid der rechtvaardigen te beproeven, door loutering te voleindigen en de beproefden te belonen..

Er kan geen enkele tekst in de Heilige Schrift gevonden worden, die, juist verstaan, recht geeft tot de mening dat de engelen deelgenootschap hebben in Gods wereldbestuur. Het hoogste, dat wij den engelen kunnen toekennen, is, dat zij dienaars zijn, door den hohen God gezonden, om Zijne bevelen voor de uitverkorenen te volbrengen.

Het is daarom ook minder juist van een Engelen-gemeente te spreken, of van een bijzonderen raad der Engelen, waarin besluiten zouden worden genomen, die door anderen werden uitgevoerd.

Zoveel is zeker, dat dit hemelse toneel ons daarenboven wil leren, hoe de aardse lotgevallen der mensen hare laatste wortelen en draden in den hemel hebben, en hoe Satan, die hier wordt voorgesteld, alsmede de hand er in te hebben, trots alle vijandschap ons slechts in zoverre kan benadelen, als de Almachtige God in Zijne Wijsheid en Liefde het hem toelaat.

13.

III. Vs. 13-22. Job wordt door den satan van al zijn vee en van alle zijne kinderen beroofd; ook in de diepste smart prijst hij den Heere.

13. Er was nu een dag, als zijne zonen en zijne dochters aten, en wijn dronken, in het huis van hunnen broeder, den eerstgeborene, met wie de rij op nieuw begonnen was,

14. Dat een bode tot Job kwam, en zei: De vijf honderd juk runderen waren ploegende, en de vijf honderd ezinnen weidende aan hun zijden,

15. Doch de Sabeërs, een Semitisch Nomadenvolk uit de nakomelingen van Joktan (Genesis 10: 29) en van Abraham uit Ketura (Genesis 25: 3), uit Petreïsch Arabië, oostelijk van het gebergte Seïr, deden enen inval, en namen ze, al de runderen en ezels, en sloegen de gewapende en strijdende jongeren met de scherpte des zwaards, en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen.

Een rijk landbouwer in Haran moest in ouden tijd evenals nog tegenwoordig, wegens gebrek aan bescherming van het bestuur des lands, met alle naburige Nomadenstammen, wier roofzucht hij te vrezen had, verdragen sluiten, d.i. zich tot ene jaarlijkse schatting verbinden. Daarom overvallen hier zeer verwijderde stammen, de Sabeërs uit het verre zuiden, en de Chaldeeërs uit het verre Oosten, met welke Job natuurlijk geen verdrag had kunnen sluiten, zijne bezitting. Slechts zo ver verwijderde stammen, die noch vroeger noch later iets met Job en zijne landlieden te doen hadden, konden het wagen, zulke ongewone wreedheden, als den door der ploegende runderen en den moord der jongeren te volvoeren. Zit de Bedouïn eens op zijn paard, dan is het hem onverschillig, of ene reis tien dagen langer of korter duurt, wanneer

hij maar water voor zich en zijn dier vindt. Dit vonden beide roversbenden in den winter, in Januari en Februari, wanneer de winterregens in Haran vijvers vormden. In deze maanden is men ook gewoon het door den regen week geworden braakland te ploegen. Tot overweldiging van 500 ploegers, die gewapend waren, anders waren zij niet allen gevallen, -behoorde toch wel een getal van 2000 ruiters, een getal, dat slechts in den winter zulk een tocht kon ondernemen. Elke landelijke bezigheid wordt steeds om de orde door een vierde gedeelte verricht, terwijl de heer van het goed of van het dorp elke avond van het dak van het huis de gemeenschappelijke taak van den volgenden dag laat bekend maken. Zo is het te verklaren, hoe de 500 ploegers gelijktijdig op een en dezelfde akkergrond te zamen konden zijn en met elkaar verslagen worden..

16. Als deze nog sprak, zo kwam een ander, en zei: Het vuur Gods 1), een vuur- en zwavelregen, dier door de van God toegelatene macht des satans (2 Thessalonicenzen. 2: 9. Openbaring 13: 13), als bij Sodom en Gomorra (2 Koningen 1: 10,11. Luk. 9: 54. Openbaring 20: 9), door almacht van God, viel uit den hemel 2) en ontstak onder de 7000 schapen en onder de jongeren, die ze weidden, en verteerde ze; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen

1) Dewijl de boodschapper niet weet, dat dit door Satan bewerkt was, noemt hij den verdervenden gloed het vuur Gods. Satan gebruikt juist dit middel, om Job's schapen te verteren, de gebruikelijke offerdieren, opdat Job zou denken, dat God hem in een vijand was verkeerd en om alzo hem er toe te brengen, God en Zijn dienst vaarwel te zeggen.

Onder het vuur Gods hebben we te denken aan een hevigen vuur- en zwavelregen, als waardoor ook de steden Sodom en Gomorra zijn verwoest. Heeft Job in die tijden geleefd, wat vrij zeker is, dan valt deze bezoeking nog meer op, en kon zij er te meer toe bijdragen, om naar Satans wens, het geloof te ondermijnen aan een rechtvaardig God, dewijl, zo het scheen, goddelozen en rechtvaardigen op een en dezelfde wijze werden getroffen.

2) De hemel is genomen voor de lucht, waar Satan grote macht heeft (Efeze. 2: 2).

17. Als deze nog sprak, zo kwam een ander, en zei: De Chaldeënuut Mesopotamië, afstammelingen van Chesed (Genesis 22: 23), den zoon van Nachor, stelden drie hopen (Genesis 14: 15. Richteren 7: 16,20), en vielen op de 3000 kamelen aan, en namen ze, en sloegen de jongeren, die ze hoedden, met de scherpste des zwaards, en Ik ben maar alleen ontkomen, om het U aan te zeggen.

18. Als deze nog sprak, zo kwam een ander, en zei: Uwe zonen en uwe dochters aten, en dronken wijn, in het huis van hunnen broeder, den eerstgeborene (vs. 13);

19. En zie, een grote stormwind kwam van over de woestijn van Syrië, en stiet aan de vier hoeken van het huis, en het viel op de jongelingen 1), op uwe tien kinderen, dat ze stierven 2); en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen.

1) In het Hebr. Al-hanaärim. Hieronder worden zowel de zonen als de dochters verstaan, maar door dit woord in den grondtekst wordt tevens aangeduid, dat zij nog jong van jaren waren.

2) Dit was het grootste, het geduchtste van Job's verliezen, en niets kon hem meer treffen, of nader aan het harte gaan, waarom de Satan dit tot op het laatst bewaarde, opdat als de vorige tergingen mochten mislukken, dit hem tot het vloeken van God vervoeren mocht. Onze kinderen zijn gedeelten van ons zelve, en het valt zeer hard van dezelve te moeten scheiden, zodat het een goed man tot in de ziele treft, dezen te verliezen. Maar hen allen in eenmaal en op een zelfde oogenblik schielijk te verliezen, nadat zij vele jaren lang onze hope, zorg en troost hebben uitgemaakt, moet het ingewand en de ziele tevens doorgrieven..

Satan weet wel, hoe smartelijk het voor ouders is, wanneer het hun kinderen kwalijk gaat, daarom heeft hij er zijne vreugde in, wanneer kinderen van vrome ouders in ongeluk komen.

Op één dag is Job van alles beroofd, wat hij voor ene gave Gods hield, van zijne kudden met de knechten, die hij niet alleen als ene bezitting aanziet, maar voor welke hij ook een gevoelig hart heeft (vgl. Hoofdstuk 31), eindelijk ook van het liefste, dat hij heeft, van zijne kinderen. De Satan heeft elementen en mensen ontboden, om de gehele bezitting van Job, het een na het andere te vernietigen. Dat mensen en volkeren door satan tot vijandige ondernemingen kunnen gedreven worden, bewijst Openbaring 20: 8..

De duivel verwekt twist, moord, oproer, oorlog, zo ook onweder, hagel enz., om koren en vee te verderven, de lucht te vergiftigen enz..

Hadden wij het hier op de hoofden van Jobs kinderen zien vallen, wij zouden dit misschien hebben toegeschreven aan de natuurlijke kracht van een hevigen wind, terwijl wij nu weten, dat het het werk van een geest was. De menselijke rede is geneigd deze dingen aan den gewonen loop van natuurlijke oorzaken toe te schrijven, terwijl de God der natuur deze door bovennatuurlijke dienaars doet..

Voor het oog van den mens scheen het wel, alsof alles door de kracht der natuur geschiedde, door een geweldigen storm, maar voor de ingeleiden is dit alles werk des Satans, die zich van de natuurkrachten bedient, onder de toelating Gods, om Job te plagen.

Men moet niet vergoten, dat al is Satan een gevallen engel, die zijn beginsel verlaten heeft, God, de Heere, hem een grote macht geeft of laat, opdat ten slotte Zijn, d.i. Gods Raad zal worden volvoerd.

Ook in zijn gevallen staat is hij nog het van God diep afhankelijk wezen en deze wetenschap zet hem aan, om zo mogelijk alles ten kwade aan te wenden.

Wanneer hij, naar onze overtuiging, aan God gelijk heeft willen zijn, aan God de gehoorzaamheid heeft opgezegd, en daarom door God voor eeuwig is verworpen, dan is het zijn grootste lust, om zo mogelijk Gods wetten tegen te staan, en waar hem de macht gegeven

wordt, om te kwellen, daar doet hij wat hij kan, om die kwellingen zo bitter mogelijk te maken.

Daarom berooft hij Job ook op één dag van alles, en niet, wat ook had kunnen geschieden, bij tussenpozen.

20. Toen hij ook dit vernomen had, stond 1) Job op, niet langer in staat zijne smart te onderdrukken (Jon. 3: 6), en scheurde zijnen mantel, als uitdrukking van zijn verscheurd hart (Genesis 37: 34), van de borst tot aan den gordel (Jozua 7: 6), en schoor zijn hoofdhaar af, ten teken, dat hij het dierbaarste verloren had (vgl. Jer. 41: 5. Micha 1: 16), en viel op de aarde, zich verootmoedigende onder de machtige hand Gods, en boog zich neer 2), aanbad dien God, wiens genadig welbehagen zich ook in deze zware slagen openbaarde (2 Petrus 3: 9).

1) Stond op. Dit wijst aan, dat Job tot nog toe had gezeten in droef gepeins en overdenking. Dat hem alle zijne bezittingen werden ontnomen, had hem ongetwijfeld diep getroffen, maar ziet, nu hij verneemt, dat God ook zijne kinderen wegneemt, nu kan hij niet langer blijven zitten. Hij staat op. Het wordt hem te eng om het harte. Alles spant zich tegen hem samen. Wat zal hij doen?

Morrend heengaan, op en neer wandelen al zuchtende en klagende?

Niets van dit alles. Wel is hij getroffen en beroerd tot in het diepst zijner ziele, maar hij ontvangt kracht, om zich te buigen en te verootmoedigen. Hij verscheurt zijn kleed als teken, dat zijn hart vaneen gereten is, hij scheert zijn hoofdhaar als teken van rouw, dat hij alles verloren heeft, en...hij valt op de aarde, de gewone houding van den smekeling voor Gods troon, als teken, dat hij tot zijn God zich wendt, Hem aanbidt, Zijne wegen goedkeurt, ook dan, wanneer hij zo diep wordt bedroefd en spreekt uit, wat het volgende vs. ons meldt.

In den strijd van Satan tegen hem, behaalt bij Job het geloof de overwinning, het geloof in zijn God.

2) De uiting van diepe, hartverscheurende smart is door God gewild, wanneer de smart maar waarlijk diep, dat is smart over de zonde is, en in gebed uit de diepte voor God neergelegd wordt. Stoïsche resignatie (onderdrukking van alle openbaring van het gevoel naar de wijze der Stoïcijnen) is heidens en ene verloochening van de zonde en van de noodzakelijkheid van berouw..

21. En hij (Job) zei, nadat hij al zijne smart voor God had uitgestort, den Heere op geheel andere wijze zegenende, dan Satan gehoopt had: Naakt, zonder iets te bezitten, arm ben ik uit mijner moeders buik gekomen, waar zich de wonderbare vorming van den eersten mens uit den schoot der aarde herhaalt (Psalm 139: 14), en naakt, zonder iets mede te nemen, zal ik daarhenen, zal ik in den moederlijken schoot der aarde, overeenkomstig den vloek (Genesis 3: 9), wederkeren (Prediker 5: 14, 1 Tim. 6: 7). De HEERE heeft alles, wat ik had, gegeven, en de HEERE, niet het blinde toeval, ook niet de duivel op zich zelve, heeft genomen, Hij weet,

waarom Hij het gedaan heeft, hoewel ik de reden niet doorzie; de naam des HEREN zij geloofd

1) in alles, wat Hij doet en doen zal; want ik begeer niets, dan dat Zijn wil aan mij volkomen geschiede. Deze Goddelijke wil is mij liever dan alles, wat ik ook bezitten moge.

1) Heilige en rechtvaardige God! wapen ons met geduld en geloof tegen het uur der verzoeking, opdat, wanneer gij kruis en lijden over ons laat komen, wij iedere tuchtroede kunnen, met geduld het kruis dragen, tegen Uwe kastijding niet morren, het verlies van het tijdelijke gaarne verdragen en Uwen naam loven en prijzen. Amen!

Voorwaar, 't moet een sterke geest zijn, die voor zodanig lijden danken kan. "Er is toch niet aan te veranderen, we moeten er maar in berusten;" tot zoverre kunnen velen verdragen. Ook het getal dergenen, die zeggen: "God geeft kracht naar kruis, met Zijne hulpe kunnen wij dragen," is nog betrekkelijk groot. Maar waar worden zij gevonden, die gewillig lijden, die de slaande hand des Heren zegenen, die roemen niet alleen in de hope der heerlijkheid, maar ook in de verdrukkingen? Slechts bij de laatsten heeft de lijdzaamheid een volmaakt werk..

Satan had gezegd, dat Job God diende, om hetgeen hij van God ontvangen had, om de vele bezittingen, om de vele kinderen, want het was in het Oosten de grootste bezitting veel kinderen te hebben. Hier echter blijkt het, dat Job ook, beroofd van alles, den Heere nog looft, Hem looft voor hetgeen Hij geschonken had, Hem prijst, dat Hij het naar Zijn Vrijmacht weer terugneemt.

Wat Job hier prijst is de Vrijmacht Zijner Soevereine heerschappij.

Wat Satan in de volheid zijner glorie had gering geacht, was de Soevereine heerschappij Gods.

Wat Job hier eert, in de diepte zijner ellende, in de armoede zijner beroving, is juist diezelfde heerschappij.

Zo ontvangt Satan de nederlaag en blijft God, de Heere, ook Overwinnaar in en door Zijn knecht.

22. In dit alles, wat hem tot hiertoe trof, zondigde Job niet, en schreef Gode niets ongerijmds toe, daar hij niet, gelijk later, Gode onrechtvaardigheid toeschreef, en verlangde, dat de Heere hem zijne vroomheid ook hier reeds belonen zou, maar hij veeleer nu eerst zich recht bewust werd, dat zijn God zijn hoogste goed was.

Zo doorstond Job tot nu toe de verzoeking volkomen, en maakte hij Satan in diens hoop beschaamd. Het geduld en de lijdzaamheid, welke Jak. 5: 1 van hem roemt en ten voorbeeld stelt, kan niet hoofdzakelijk op dit woord van Job alleen, maar moet op zijne gehele geschiedenis betrekking hebben. Job toont zijn geduld (upomonh) daardoor, dat hij ook in morren en twisten aan zijnen God vasthoudt en zich gaarne voor Hem verootmoedigt, als hij hem verschijnt..

HOOFDSTUK 2.

JOB WORDT AAN ZIJN LICHAAM GEPLAAGD; HIJ WORDT VERACHT EN DOOR ZIJNE VRIENDEN BEZOCHT.

IV. Vs. 1-6. Satan vernieuwt zijne aanklacht tegen Job en ontvangt van den Heere verlof ook Zijn persoon aan te tasten.

1. Wederom naar hetgeen in het vorige hoofdstuk vermeld wordt, was er een dag, als de kinderen Gods kwamen, om zich voor den HEERE te stellen, dat de Satan ook in het midden van hen kwam, om zich voor den HEERE te stellen, om rekenschap van hun daden te geven en nieuwe bevelen te ontvangen (Hoofdstuk 1: 6-12).

2. Toen zei de HEERE tot den Satan: Van waar komt gij? En de Satan antwoordde den HEERE en zei: Van om te trekken op de aarde, en van die te doorwandelen.

3. En de HEERE zei tot den Satan: Hebt gij ook acht geslagen op Mijnen knecht Job? want niemand is op de aarde gelijk hij, een man oprecht, en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad; en hij houdt, ondanks de vele en grote droefenissen, nog vast aan zijne oprechtheid¹⁾, onveranderlijk blijft hij aan Mij gehecht, en richt hij zijn hart tot Mijne wegen, hoewel gij Mij tegen hem opgehitst ²⁾ hebt, om hem te verslinden zonder oorzaak; Ik heb er in bewilligd, dat zijne vroomheid beproefd zou worden, en nu is het bewezen, dat al het lijden slechts tot bevestiging van zijn geloof geweest is.

1) Tot nu toe, en ook vervolgens tot aan de aankomst der drie vrienden, is het lijden van Job ene beproeving van zijne vroomheid, die hij volkomen doorstaat (vgl. Hoofdstuk 1: 21; 2: 10), niet ene aanleiding tot afval, gelijk Satan verwacht had, maar tot verheerlijking van God in Zijnen knecht. Wij hebben dus de laatste uitdrukking: "hoewel gij Mij," enz. niet, gelijk de meeste Uitleggers menen, op te vatten, als ene sterk menselijke spreekwijze, alsof de Heere zich van den Satan had laten misleiden, maar integendeel als ene uitspraak, die den Satan veroordeelt en hem rechterlijk bestraft, ene uitdrukking, die ons reeds aanwijst, dat niet alleen deze beproeving, daar ook de volgende verzoeking (Hoofdstuk 3) zal eindigen met de verheerlijking Gods en den smaad des Satans..

Satan verliest in het Boek van Job een proces, dat een voorspel van het allergrrootste proces zal zijn, wanneer het gericht over de wereld geschied en de vorst der duisternis uitgestoten is.

2) Opgehitst, in den zin van: aangezet, er toe bewogen. Er wordt mede aangegeven, hoe de Heere God door Satans verdachtmaking er toe gedreven werd, om Job te laten beroven van zijne goederen, opdat zijne diepe vroomheid en hartelijke godsvrucht zou openbaar worden.

4. Toen antwoordde de Satan vol hoon den HEERE en zei: De mens geeft, gelijk het spreekwoord zegt, huid voor huid; bij is tevreden en draagt zijn leed nog, zo hij slechts voor

groter leed bewaard wordt, en al, wat iemand heeft, zelfs het liefste, gezin, vee, kinderen, zal hij geven voor zijn leven 1), indien hij dit slechts behouden mag.

1) Zo lang een mens niet door het doorstaan van lichaamslijden, ja zelfs door gewillige overgave van zijn leven in den dood bewezen heeft, dat ware liefde in zijn hart woont (Fil. 2: 7. 1 Joh. 3: 16; 4: 9 lang is hij niet veilig voor de zelfzucht, die in den diepsten grond van het hart ingeworteld is, en zich ook in het zwaarste verlies van goederen nog verheugt, dat het lichaam ten minste bewaard is gebleven, en zich, ook bij grote uitwendige treurigheid en schijnbare overgave, juist daarom gemakkelijker tevreden stelt. Daarom is stille overgave bij zware ziekte en hevig lichaamslijden een veel beter bewijs voor ware liefde Gods, dan het stille verdragen van ieder ander verlies. Daarin wordt vooral die ontzettende verdorvenheid van het menselijk hart openbaar, dat ook de smartelijkste dood van den naaste voor den mens nog iets bevredigends heeft, omdat hij zich in het diepste zijner ziel nog met zijn eigen leven troost..

De bedoeling van Satans woorden is ongetwijfeld deze, dat het leven den mens het dierbaarst is, dierbaarder dan alles wat hij bezit, ja dat hij zelfs een gedeelte van zijn lichaam nog wil prijs geven, om zijn leven te redden. Zo ook nu wil hij zeggen, staat het met Job. Hij is nog fris en gezond; maar als Gij zijn leven aantast, dan zult Gij zien, dat het met zijn godsvrucht gedaan is.

5. Doch beproef hem ook verder en strek nu uwe hand uit, en tast zijn gebeente en zijn vlees aan door ziekte of smart, of den dood; ik ben er zeker van, dat niet ik, maar Gij zult verloren hebben, Ontwifelbaar is het, zo hij U niet in Uw aangezicht, zonder vrees, zal zegenen¹⁾ (Hoofdstuk 1: 11).

1) Satan zoekt in de diepste diepte van Jobs hart, dat fijne egoïsme, dat dikwijls zelfs in de meest aan God overgegevene harten verborgen ligt.

Satan meent het te kunnen winnen in zijn vijandschap tegen God en Zijn volk. Brengt hij Job tot een afzweren van God en Zijn dienst, dan denkt hij, heeft hij God overwonnen, den mens beter gekend, dan God den mens kent en tevens heeft hij het kind van God diep, diep ongelukkig gemaakt.

5. Doch beproef hem ook verder en strek nu uwe hand uit, en tast zijn gebeente en zijn vlees aan door ziekte of smart, of den dood; ik ben er zeker van, dat niet ik, maar Gij zult verloren hebben, Ontwifelbaar is het, zo hij U niet in Uw aangezicht, zonder vrees, zal zegenen¹⁾ (Hoofdstuk 1: 11).

1) Satan zoekt in de diepste diepte van Jobs hart, dat fijne egoïsme, dat dikwijls zelfs in de meest aan God overgegevene harten verborgen ligt.

Satan meent het te kunnen winnen in zijn vijandschap tegen God en Zijn volk. Brengt hij Job tot een afzweren van God en Zijn dienst, dan denkt hij, heeft hij God overwonnen, den mens

beter gekend, dan God den mens kent en tevens heeft hij het kind van God diep, diep ongelukkig gemaakt.

6. En de HEERE, een beter hartenkenner dan Satan, zei tot den Satan, wel wetende, dat ook deze beproeving Job niet er toe zou brengen om God af te zweren: Zie, hij zij in uwe hand; Ik wil de Mijne een tijdlang van hem terugtrekken; doch verschoon zijn leven 1).

1) Dat satan ook macht over het aardse leven van enen mens kon verkrijgen, heeft zich in den dood van den Heere Jezus geopenbaard. Maar juist deze hoogste mate van zijne vijandschap gaf hem zelve den doodsteek. Van vs. 6 af komt Satan in het gehele Boek niet weer voor. Juist omdat Jobs verzoeking door zijn vasthouden aan zijnen God en door Gods genadige redding met de overwinning van den Satan en de heiliging van Job eindigt.

Satan voer in het hart van Judas, die Christus verried en had toestemming om Zijn been en Zijn vlees aan te tasten, zonder uitzondering van Zijn leven, omdat door het doden van Christus verricht moest worden, wat met Job onmogelijk was-namelijk hem, die het geweld des doods had, den duivel te verdelgen..

Verschoon zijn leven. Satan krijgt hier de waarschuwing, om met het leven van Job te rekenen, om dit te sparen. Hij mag hem slaan met boze zweren, met ernstige ziekten, maar aan zijn leven, wat hij van God ontving, mag hij niet komen. Hij mag het leven niet zo kwellen, dat het in den dood uitgestort wordt. Er staat dan ook in den grondtekst niet Chajim (leven), maar nèfesch, het leven, hetwelk met de ziel in verband staat.

7.

V. Vs. 7-10. Satan brengt verder twee zware ellenden over Job, de melaatsheid en den spot zijner vrouw.

7. Toen ging de Satan uit van het aangezicht, van de plaats der openbaring der heerlijkheid en eeuwige kracht en Godheid des HEREN, en hij sloeg Job met boze zweren, met de zwarte melaatsheid, de vreselijkste soort van deze ziekte (Leviticus 13: 3. Deuteronomium 28: 27), van zijne voetzool af tot zijnen schedel toe, zodat het gehele lichaam als met een korst overtrokken was.

8. En hij, Job, nam zich een potscherf, daar zijne vingers, zijne nagels, dien dienst weigerden om zich daarmee te schrappen, en het onverdraaglijke jeuken dier huid te verzachten en om de etter te verwijderen; en hij zat, als een onreine buiten het dorp neer in het midden der as 1). Hij begaf zich met zijne onreinheid naar de plaats, waar men de onreinheden neerwierp, en treurde daar over het verlies zijner kinderen (Jon. 3: 6).

1) De ware goddelijke treurigheid ondergaat al het smartelijke als straf voor de zonde, welker laatste bezoldiging, de dood, het terugkeren tot stof, tot asse is; daarom pleegden in de oudheid de treurende zich in as, het beeld des doods, neer te zetten of het hoofd daarmee te bestrooien (zie vs. 12). In het zeer vruchtbare landschap Haran was men gewoon de mest als

voor den landbouw onnuttig, op ene vaste plaats te brengen en daar te verbranden; op zulk een ashoop kan Job wel gezeten hebben..

Job zat neer in de as, in de houding van een boeteling, die ten teken van den afkeer van zich zelve in stof en as lag (vgl. Hoofdstuk 42: 6. Jes. 58: 5). Zo vernederde zich Job onder de machtige hand Gods..

9. Toen zei zijne huisvrouw (Hoofdstuk 19: 7), die door hare goddeloosheid een gewillig werktuig van den Satan was, tot hem: Houdt gij nog vast, ook nu nog, nadat gij zulk een loon voor uwe godsvrucht verkregen hebt, aan uwe oprechtheid? 1) Hoe meer gij schreeuwt en roept, hoe groter uwe ellende wordt. Waar is nu die God, van wiens roem gij zoveel verhaaldet? Zegen dien God, laat Hem varen (Job 1: 5. Tob. 2: 15,22), en sterf 1), beneem u zelve het leven, de dood alleen kan u rust geven!

1) Dat zijn de ware moordsteken des duivels, wanneer hij ons bij ons lijden nog hoon doet ondervinden en ons bespot, en daartoe gene vreemden gebruikt, maar onze liefste beste vrienden, aan welke wij lichaam en leven toevertrouwd hebben, die ons moesten troosten en ons het lieve kruis door hunnen troost en hun medelijden moesten helpen dragen. Dat treft, dat gaat door merg en been, door alle aderen en bloeddroppels in het lichaam.

Waarom liet de duivel hem deze vrouw? Omdat hij haar voor een goede zweep hield, om hem gevoeliger door haar dan door iets anders te plagen..

Zij roemt, even als haar heer, de duivel, het goede leven der goddelozen (Hoofdstuk 21: 7. 21.7 Psalm 73: 12) en stelt God voor als een demon, die nijdig is op 's mensen geluk. (Genesis 3: 5). Welk een vijandschap tegen God, welk een onbarmhartigheid tegen haren man ligt in hare duivels-sarcastische woorden, die, wanneer zij meer als bespotting zijn, hem tot zelfmoord aanzetten!.

2) Job's huisvrouw zoekt nu Job daartoe te brengen, waartoe Satan niet kon. Zij is nu als het ware in dienst van Satan, zij wordt nu door hem gebruikt, opdat de mensenmoorder van den beginne het toch ten slotte zou winnen.

Maar ook nu zijn alle zijne pogingen vruchteloos. Ook nu moet hij het tegen God afleggen.

10. Maar hij, deze zware bestraffing als ene beproeving doorstaande, zei tot haar, vol vertrouwen op God: Gij spreekt als ene der zottinnen {1} spreekt, die niets van God weten, Zijne wegen niet willen verstaan en daarom dwaas en roekeloos handelen. Ja, zouden wij alleen het goede van God ontvangen, en het kwade, de wederwaardigheden, die Hij ons toezendt, niet ontvangen, niet gewillig aannemen, Is Hij niet altijd dezelfde in al Zijn doen (Jak. 1: 16. Rom. 8: 28)! In dit alles zondigde Job met zijne lippen niet, gelijk hij later deed; al dit lijden was hem ene beproeving, waardoor zijne oprechte godsvrucht en zijne overgave aan God zich openbaarden.

{1} Job nochtans weerstond en overwon de bezoeking als een kloek en moedig lijder en gaf haar zulk een antwoord, hetwelk toonde, dat hij een onwrikbaar besluit genomen had, om God te blijven aankleven, om goede gedachten te blijven houden van Hem en Zijne voorzienigheid, en om zijne eigene oprechtheid als zijn grootste schat zorgvuldig te bewaren. De Satan mag zijn tong gespaard en hem het vrij gebruik daarvan gelaten hebben, ten einde hij God vloeken mocht, hij zou er zich niet toe laten verleiden, maar veeleer de hand zegenen, die hem dus kastijdde..

In Jobs antwoord merken we op, vooreerst een tedere liefde nog voor zijn huisvrouw, daar hij haar geen zottin noemt, maar tot haar zegt dat zij spreekt als een der zotten, die niets van God weten of willen weten. En vervolgens een kussen van de roede, een goedkeuren van de beproevingen, een gelovig onderwerpen aan het lijden. Hij erkent de vrijmacht Gods, om met het heil des hemels en de inwoners der aarde te doen naar Zijn welbehagen, om goed en kwaad, kwaad en goed toe te zenden. En als wij aan het einde van dit vers lezen, dat Job met zijne lippen, d.i. met woorden niet zondigde, dan wil dit niet zeggen, dat in zijn hart er wel een stille murmuringe werd gehoord, maar dan wordt dit gezegd in tegenstelling van hetgeen later plaats had.

11.

VI. Vs. 11-13. Drie vrienden van Job, eveneens vorsten van Uzietische stammen, komen tot hem en maken, terwijl zij eveneens onwetend den Satan tot werktuigen dienen, door hun stom medelijden, dat de ondervondene onheilen voor Job van beproeving verzoeking worden.

11. Als nu de drie vrienden van Job gehoord hadden 1) al dit kwaad, dat over hem gekomen was, kwamen zij, ieder uit zijne plaats, Elifaz (= God de sterke), de Themaniet 2), en Bildad (= twister), de Suhiet 3), en Zofar (= onbeschaamdheid), de Naämathiet 4); en zij waren het eens geworden, dat zij kwamen om hem te beklagen en om hem te vertroosten⁵); daartoe kwamen zij op ene bepaalde plaats te zamen en reisden naar Job heen.

1) Geruchten verspreiden zich onder de rijdende Arabische stammen der woestijn met de snelheid van telegrafische dépêches..

2) Wij kennen drie plaatsen, die den naam van Theman (= zuideroord) dragen. 1. Theman in Edom, beroemd door de wijze zinspreuken van zijne bewoners (Numeri 21: 10) 2. Theman, ene Ismaëlitische stad aan de grote Karavanen-straat uit Jemen in West-Arabië naar Syrië (Hoofdstuk 6: 19). 3. Theman, aan de oostelijke helling van het Haurangebergte, twee mijlen noordelijk van Busan (Hoofdstuk 32: 2), nog heden ene bekende plaats, 8-9 mijlen oostelijk van het Jobs-klooster verwijderd. Wanneer nu ook 1 Kronieken 1: 26, Elifaz, de Edomiet, vader van Theman genoemd wordt, zo kan ons dit, daar de naam Elifaz, even als die van Heman, meermalen zal voorgekomen zijn, niet noodzaken, het land van den vriend van Job naar het Edomietische Theman te verplaatsen, daar het Hauranische met onze mening, omtrent de uitging van het land Uz zo goed overeenstemt, en ook de namen der andere vrienden in Haran gevonden worden..

3) Suah (= veegsel) is thans niet meer de naam ener stad, maar duidt ene landstreek aan, de vlakte Suwet, ten zuidwesten van de Nukra. Hier ligt aan een bekoorlijk meer, het zogenaamde bronnenmeer (waardoor ene nevenrivier van de Jarmuk vloeit) door ene schone vlakte omgeven, het kasteel Muzerib, waar reeds in de vroegste oudheid, gelijk nog heden, door de Arabieren en andere Oosterlingen tweemaal ieder jaar ene grote markt gehouden werd. Deze vruchtbare streek ongeveer 5 uren ten zuiden van het Jobs-klooster, is volgens oude getuigenissen het land van Bildad..

4) Naëma (= de liefelijke) komt als de naam van ene stad in Syrië en Palestina wel een dozijn malen voor..

Ook ten noorden van het bronnenmeer, niet ver van Edreï, waar Og van Basan geslagen werd, ligt een Naëma, hetwelk hier goed passen zou..

5) Alle drie de vrienden zijn bewoners van steden, waaruit te verklaren is, dat zij, als meer overgegeven aan wereldsen omgang, de overleveringen van den godsdienst uit den ouden tijd niet zo getrouw bewaard hebben als Job..

12. En toen zij hun ogen van verre ophieven, kenden zij hem niet, daar zijne gelaatstrekken door de melaatsheid geheel misvormd waren, en zij hieven hun stem op, en weenden; daartoe scheurden zij een iegelijk zijnen mantel, zijn opperkleed, en strooiden stof op hun hoofden naar den hemel; zij wierpen in ten hemel schreiende smart stof in de hoogte, lieten dit op hun hoofden terugvallen en het gehele lichaam daarmee verontreinigd worden. (Deuteronomium 14: 2 1 Samuel 4: 12).

13. Alzo zaten zij met hem onder den bloten hemel op de aarde, op een tamelijken afstand, om zijne onreinheid, zeven dagen en zeven nachten 1), zolang als men gewoonlijk om enen dode treurde (Genesis 50: 10. 1 Samuel 31: 13); en niemand sprak tot hem één woord 2), een liefderijk troostwoord, waardoor zij het wanhopig uitbreken der smart (Hoofdstuk 3) zouden hebben kunnen voorkomen. Zij waren overweldigd door den vreselijken indruk en vol diepe, zwijgende verwondering, want zij zagen, dat de smart, de lichaams- en zielensmart van Job, zeer groot was.

1) Het is gemakkelijk Christus te volgen naar een feest of ene volle tafel, maar met Hem te blijven in verzoeking, dat wijst den waren discipel aan. Menigeen ziet het bezoeken van vrienden, die in nood zijn, alleen als een compliment aan; wij moeten het als een plicht beschouwen; Christus dringt daarop aan, als op ene van die zichtbare plichtsbetrachtingen, die Hij wil zegenen (MATTHEUS. 25: 36). Christus is niet ziek in Zijn persoon. Hij is in den hemel, waar gene zonde is, daarom zal Hem gene ziekte naderen. Hij bedoelt ziekte bij Zijne leden, vriendelijkheid en hulp aan deze, ziet Hij aan als Hem zelven aangedaan. Het is een punt van den godsdienst, dat de waarheid der godsvrucht aanwijst-indien godsvrucht in het hart leeft, zal deze vrucht in het leven gezien worden.

Hun visite was niet, volgens de hedendaagse mode, zeer kort en om maar even eens te zien of te horen, hoe de zieke of ellendige lijder te moede was, en dan maar weer heen te gaan; neen,

zij toonden, dat ze geen rust nog duur zouden hebben, indien ze naar huis keerden, terwijl hun vriend in zulk een deerniswaardigen toestand was, daarom besluiten ze te blijven, om het uiteinde of de beterschap van hun vriend tegemoet te zien, nemende hun intrek dicht bij hem, op hun eigene kosten, naardien hij nu niet in staat was, om hen gelijk misschien dikwijls te voren, te herbergen..

Ziet deze mannen hoe liefelijk zij verschijnen op de plaats der ellende! Zijn niet zij, die zulk een geest van liefde voor hunnen vriend betonen, een recht voorbeeld ter navolging? En toch, wij hebben een schoner voorbeeld dan hen, in onzen Heere Jezus Christus zelven die, toen Hij onzen gevallen staat zag, van den hemel neerkwam, om ons te zoeken en zalig te maken. Ja, "Hij die rijk was, is om onzentwil arm geworden, opdat wij door Zijne armoede zouden rijk worden." Welke ene wondervolle genade was hier; en bovendien heeft Hij, als onze grote Hogepriester, medelijden met onze zwakheden, daar Hij in alles verzocht is geweest als wij, opdat Hij ons zou te hulpe komen in onze verzoeken. Indien dan het voorbeeld van Jobs vrienden niet genoegzaam is om ons medelijden voor anderen in te storten, laat ons de vriendelijkheid, die in Christus was, zoeken. Laat in ons het beginsel van liefde zijn gelijk ene bron, altijd gereed het ogenblik aan te grijpen, dat tot het verrichten van ene goede daad is gegeven..

Dan vooral, als wij tot lijdenden gaan, is wijsheid nodig, die God den biddenden geeft. Beklaagd te worden door zijns gelijken maakt ongeduldig, en te meer was het voor Job een des te scherper prikkel, daar hij tegenover hen gestaan had als een man van ene uitblinkende gerechtigheid, terwijl hij als een melaatse zich nu als ver beneden hen staande moet aanzien. Job gevoelt zijn ongeluk nu eerst in de volste mate en gevoelt tegenover zijne vrienden niets dan zijn ongeluk. Dit en niets meer is de inhoud van Hoofdstuk 3. Dan eerst komen zijne vrienden met hun verwijtingen, en dan eerst ten gevolge dezer verwijtingen komt de verzoeking in volle mate. De verzoeking van Job wordt door zijne vrienden bewerkt; zij brengen door hun tegenwoordigheid te weeg, dat de ziel van Job uitsluitend op zijne ellende gericht wordt en door hun verwijtingen, dat hij zijne onschuld hoe langer hoe sterker beweert, over het misverstand van zijne vrienden klaagt, en met hen en eindelijk zelfs met God wil rechten. Hoe dikwijls maken wij dergelijke ervaringen in het klein! Hoe dikwijls treffen wij aan God overgegevene, geduldig lijdende zieken aan, die zo lang zij onaangesproken, onbeklaagd blijven, ook geduldig en op God vertrouwende blijven; zodra echter ongepast, werelds bespreken van hun toestand, ondoeltreffend, werelds troosten, verkeerd, hoe goed overigens ook gemeend, vragen naar oorzaak en aanleiding van het kwaad, kortzichtig vermoeden, van waar het zou komen enz. begint, zo worden zij ongeduldig, ja verbitterd en verstoord. Eenzaam te lijden is voor ene sterke ziel veel gemakkelijker, ook zedelijk veel voordeliger, dan te lijden onder de slechte vertroosters. Wel is waar bij Job weegt het zedelijk voordeel, dat hij tot erkenning en berouw komt over de door de vrienden aan het licht gebrachte zonde, over die fijne eigengerechtigheid, zeer tegen het zedelijk nadeel, dat deze zonde door hen opgewekt werd, op..

Tegenover de ontzettende ondervindingen van Job, die bij het onveranderlijk bewustzijn van zijne onschuld in de redenen van zijne vrienden noch troost, noch enige nieuwe lering over de Goddelijke regering en de verborgene oorzaken van zijn vreselijk lijden vinden kan,

openbaren de vrienden allengs meer duidelijk het onvoldoende van hun bewijsvoering, terwijl hun redenen telken reize lediger van inhoud en korter worden; de tweede weet in den derden strijd alleen nog maar ene algemene stelling te herhalen, de derde weet niets meer voor te brengen..

Wij menen eindelijk nog daaraan te moeten herinneren, dat de redenen van Job het met zonde verbondene, ja het uit de zonde voortkomende worstelen van ene gelovige ziel in de aanvechting des geloofs voorstellen; dat de drie vrienden van hun vals standpunt over de oorzaken van het lijden in deze wereld schermutselen, en alzo die uitspraken elk in 't bijzonder uit het verband gerukt, niet als openbaring van eeuwige, Goddelijke waarheid mogen opgelost worden.

Men moet dit niet zo opvatten, alsof deze drie mannen gedurende al dien tijd sprakeloos bij Job neder zaten zonder te bewegen; maar dat zij dien tijd meren deels doorbrachten met rouwklagen zonder met Job te spreken over hetgeen, waartoe zij eigenlijk gekomen waren. Daarenboven kunnen de smarten van Job gedurende deze zeven dagen wel zo hooggaande geweest zijn, dat hij niet in staat was om geregeld te spreken, noch met enige opmerkzaamheid naar hun voorstellen te horen..

2) Ook dit was een zware beproeving voor den lijder. Zij kwamen om hem te troosten, maar spraken geen enkel troostwoord. Alles verliest Job nu, zijn goed, zijne kinderen, de deelneming van zijne huisvrouw en die van zijne vrienden.

Hoog stijgt de nood en ellende. En ziet, waar hij tot nog toe Gode de eer moest geven, daar wordt nu uit zijn mond een woord vernomen, waardoor hij tot zondigen kwam, niet tot de daad, die Satan bedoeld had, maar wel tot een zondigen.

HOOFDSTUK 3.

JOB'S WEEKLACHT EN ONGEDULD.

Nadat het Satan gelukt is, door de vrienden van Job, die daar stom zonder troost en verwijtende voor hem zitten, vol van medelijden, hem uit zijne onderwerping te rukken, en den lof en den dank uit zijn hart en van zijnen mond weg te nemen, ziet Job niets meer dan zijne grote ellende. Hij heeft het gevoel alsof hij geheel van God verlaten is. Hij voelt alzo, dat het aardse leven niets waard is. Zijne ziel, angstig geworden te midden van de verzoeking, breekt in zulke hevige, smartelijke klachten tegen God uit, die hem nog slechts als de ontzettend Almachtige, als een van hem verwijderde God vol toorn is, dat het zondige verwensen van zijn leven hem op den rand van het gehele God-verlaten brengt.

I. Vs. 1-10. Vervloekt is de nacht, in welken ik ontvangen, de dag op welken ik geboren werd!

1. Daarna, na dit zwijgen der vrienden gedurende zeven dagen, opende Job op den achtsten dag zijnen mond, en a) vervloekte, wenste voor eeuwig vernietigd, zijnen dag, den dag zijner geboorte.

a) Jer. 15: 10; 20: 14.

Hoewel Job in het volgende God geenszins in het aangezicht zegt (Hoofdstuk 2: 9), maar veeleer door dezen met onzichtbare draden vastgehouden wordt, zo zondigt hij toch zwaar. -Hij wenst voor zich den vreselijken vloek van volkomen vernietiging, die de Heere Christus aan hem toewenst, door welken des mensen Zoon verraden werd (MATTHEUS. 26: 14). Maar ook over deze zonde heeft Job berouw, zodra de Heere hem verschijnt, en zij wordt hem na zijn berouw vergeven..

3. De dag verga, ga te niet, waarin ik geboren ben, en de nacht, waarin men zei (liever: "die zei" 1), die als enige getuige God en mensen vermeldde): Een knechtje is ontvangen;

1) Om deze en de volgende verzen wel te verstaan, moet men zich gemeenzaam gemaakt hebben met de levendige en gloeiende verbeelding der Oosterse dichters. Nacht en dag worden hier als personen voorgesteld, vatbaar voor gevoel, voor vreugde en droefheid, en dus ook vatbaar voor verwensing en vervloeking. Zij verheugen zich als het jaar is omgewenteld en de beurt weer aan hen komt, om in de rij der dagen en nachten te verschijnen (vs. 4 en 6). De dag bemint het licht, en heeft voor de dodelijke middagampen (vs. 5). De nacht bemint het sterrengeflonker, haat de al te treurige duisternis, en heeft gene aangenamer ogenblikken dan de avond- en morgenschemering (vs. 6 en 9). De nacht bemint de vreugde der liefde omhelzingen, en het gejuich der ouderlijke blijdschap, en is er hoogmoedig op, dat zij de moeder der vruchtbaarheid is (vs. 7)..

Men moet er wel op letten, wat Job hier doet. Hij vervloekt niet zozeer den dag zijner geboorte, d.w.z. den dag, waarop hij voor het eerst het levenslicht aanschouwde, maar den telkens terugkerenden geboortedag. Dit blijkt vooral uit de volgende verzen.

4. Diezelve dag zij duisternis, worde tot duisternis; dat God, die, verheven boven de afwisseling van dag en nacht, van licht en duisternis, in den hemel troont, naar hem niet vrage van boven, hem niet meer te voorschijn brengen, en dat geen glans der opgaande zon over hem schijne.

5. Dat de duisternis en des doods schaduw, de doodsnacht, hem verontreinigen 1), hem "overweldigen" en als hun eigendom wegnemen; dat wolken over hem wonen, zodat hij geen licht zie; dat hem verschrikken de zwarte dampen des daags 2), de dodelijke dampen, die de pestwind aanvoert (of: "alles wat dien dag donker maken kan," bijv. zonsverduistering).

1) In het Hebr. Jig' aluhoe choschek wetsalmaweth. Beter: De duisternis en schaduw des doods mogen hem inlossen. De duisternis en doodsschaduwe worden hier als verwanten voorgesteld van den nacht zijner geboorte. Job wenst nu, dat deze als verwanten den nacht inlossen, zoals onder de mensen bloedverwanten een erfland inlossen. Job geeft hier als het ware dien nacht prijs, doet er afstand van.

2) Iets van dezen wens gevoelen velen op rouwdagen. "Op de sterfdagen onzer meest geliefden hindert ons alle glans in de natuur en alle vreugde van anderen; wij willen liever overeenkomstig onze stemming de gehele wereld in rouwfloers gehuld zien; want in zulk een omhulsel schijnt zij ons dan "waar" te zijn..

6. Diezelve nacht mijner ontvangingis, donkerheid neme hem in 1), zodat geen dag uit hem kan geboren worden, en zo er een dag uit voortkomt, dat hij zich niet verheuge onder de dagen des jaars in het liefelijke licht der zon, dat hij in het getal van de dagen der maanden niet kome!

1) De bedoeling is, dat die nacht zo door de donkerheid beschaduwd worde, dat hij niet kan overgaan in den dag, dat in de worsteling tegen de donkerheid, de donkerheid overwint. Onwaardig noemt hij hem, om in den dag te veranderen.

7. Ziet, die nacht zij eenzaam en onvruchtbaar, zodat nooit weer ene onsterfelijke ziel in dien ontvangen worde; dat geen vrolijk gezangover een geborene daarin kome;

8. Dat hem vervloeken de vervloekers des dags 1), opdat hij tot een nacht van bijzonder ongeluk worde, en degenen, die bereid zijn, die bekwaam zijn hunnen rouw te verwekken 2) (Hebr.: "den Leviathan" "te verwekken" of "op te hitsen" 3).

1) Uit de geschiedenis van Bileam (Numeri 22: 2 vv.) weten wij, dat de ouden aan enen tovenaars de macht toekenden, om een geheel volk te vervloeken. Op gelijke wijze waren er ook tovenaars, wie de macht toegeschreven werd, dagen tot bijzondere ongeluksdagen te maken, zodat men op deze niets gewichtigs ondernam. Zo lezen wij in de zendingsberichten

van het geloof der Betschuanen-negers in Zuid-Afrika, dat hun tovenaars bijzondere eigenschappen of ongelukstijden door hun toverspreuken zouden kunnen teweeg brengen. En zeker hebben de met satanische krachten werkende, in het heidendom bijzonder machtige tovenaars schade kunnen aanbrengen (vgl. de tovenaars in Egypte ten tijde van Mozes)..

2) In het Hebr. Haäthidim oreer liwejathan. Beter: die bij machte zijn den Leviathan op te hitsen. De tovenaars verspreiden de mening, dat zij in staat waren, om een schrikkelijk monster, hier onder den naam van Leviathan voorkomende, zodanig aan te hitsen, dat de zon verduisterd werd. Zo maken nog de Chinezen heden ten dage bij ene zonsverduistering een vreselijk geraas, om den draak te dwingen, zoals zij menen, de zon los te laten.

3) Hier is niet zozeer de krokodil (Job 41: 20 vv.) als wel enig monster, ene slang of een draak te verstaan, die, gelijk men oudtijds meende, door de tovenaars opgehitst, het licht van zon en maan verslonden en zo ene zons- of maansverduistering veroorzaakten. "Bij alle volken zijn verhalen van grote, geschubde en gevleugelde draken met grote vurige ogen, een langen, zich kronkelenden staart, hagedissenpoten, en een groten, met tanden bezetten muil, waaruit ene tong steekt, puntig als een pijl, en die vuur spuwt, met twee of drie koppen, enz. Zo b.v. de Fafnir in de Oud-Noordse Mythologie; zijn huilen klinkt ver, hij huist in holen, waar hij op goud en andere schatten ligt en die bewaart; hij is den mensen vijandig en doodt hen met zijnen vuuradem. De Griekse naam voor dit monster is drakwn = draak.

De draak is het licht zeer vijandig. Zo staan onder anderen in het portaal van de Jakobskerk te Regensburg twee draken, die in snellen loop zon en maan vervolgen, waarmee de verduistering van lichtende sterren wordt aangeduid. Dergelijke voorstellingen over den oorsprong der duisternis door draken of Demonen hebben ook de Indiërs en Chinezen. Zo maken de inboorlingen van Algerië nog heden bij ene zons- of maansverduistering een woest geraas met trommele en koperen bekkens; opdat de draak zijn buit late varen. Deze heidense verhalen van den draak berusten niet op "willekeurige fantasie," zij hebben een dieperen grond; de draken zijn demonische wezens; zij doen ons denken aan dien bozen geest, die in de gedaante ener slang onze eerste ouders door zijn bedrog hun heerlijkheid ontnam, die aan het licht, even als aan den God des lichts vijandig is, en daarom ook gaarne de sterren verwoestte (Openbaring 12: 3), en die in de Heilige Schrift dikwijls slang of draak genoemd wordt..

9. Dat de sterren van zijne schemertijd, de sterren, die het naderen van dezen dag aankondigen, verduisterd worden; hij, die dag,wachte naar het licht, en het worde niet; en hij zie niet of, lave zich niet aan de oogleden des dageraads, de leden (Hoofdstuk 41: 10) van het gouden oog der zon, die eerst enkel gouden stralen uitschiet en dan zich verheft!

10. Omdat hij niet toegesloten heeft de deuren mijns buiks, van den schoot mijner moeder, den schoot, die mij baarde, niet toesloot, zodat ik niet ontvangen kon worden, noch of, en zo verborgen heeft de moeite van of, voor mijne ogen 1), zo ik niet ware voortgebracht, had ik al deze ellende niet gezien.

1) De uitstorting van de bitterste en onstuimigste smart, wanneer die eenmaal ligt op den bodem des harten, zonder dat men zich door valse troostgronden kan laten tevreden stellen, is

den Heere aangenaam, aangezien waarheid de eerste en onmisbare voorwaarde is van alle gemeenschap met Hem. Zulk ene uitstormende smart is Hem meer welgevallig, dan stompe onverschilligheid, of geveinsde berusting.

Vergelijk Hoofdstuk 1: 20

Het was tevens ondankbaarheid van Job, dat hij Gods goedheid, dat hij het leven en het bestaan durfde versmaden en deze gift gering achtte, enkel omdat zij met enige last vergezeld ging, die hem niet eer trof, dan nadat hij vele jaren achtereen alle tijdelijke welstand en voorspoed genoten had. Hoe dwaas is het, te wensen, dat zijne ogen nimmer het licht hadden gezien, opdat ze dus nooit de droefheid mochten aanschouwen, welke hij echter liever had mogen hopen door te zien, en na welke hem gewis wel een ogenblik van vreugde zou voorgekomen zijn. Gods wapen behoeft ons, door Zijne genade, tegen zulke dwaze en schandelijke driften van ongeduld en redeloze verwensingen..

11.

II. Vs. 11-19. Wanneer ik echter toch moest geboren worden, waarom ben ik niet dadelijk na mijne geboorte gestorven en voor alle ellende bewaard?

11. Waarom ben ik niet gestorven van de baarmoeder af, toen ik daarin nog verborgen lag? en waarom heb ik niet den geest gegeven, als ik uit den buik voortkwam?

12. Waarom zijn mij de knieën mijns vaders voorgekomen, op welke men mij plaatste, opdat hij mij vol vreugde als zijn kind begroeten zou? en waartoe de borsten mijner moeder, opdat ik zuigen zou 1)?

1) Wat Job hier als wens uitspreekt is, óf dat hij als ongeboren vrucht ware gestorven, óf bij zijne geboorte, óf dat hij nooit op de knie van zijn vader ware gezet, of zich nooit gelaafd had aan de borsten zijner moeder. Men gevoelt het, hier heeft een opklimming plaats. In zijn grote droefheid ziet Job alles voorbij, wat God hem in Zijne grote barmhartigheid had geschonken, niet alleen het leven, maar ook bij zijn intrede in het leven de zorgen des vaders en de liefde der moeder, waardoor dit leven kon worden gekoesterd.

13. Want nu zou ik neerliggen in het graf en stil zijn; ik zou slapen, dan zou voor mij rust wezen;

14. Ik zou neerliggen, of met de koningen en de raadsheren der aarde, die der koningen het naaste zijn, die voor zich nog bij hun leven tegen den tijd huns doods woeste, niet tot wonen bestemde plaatsen, namelijk trotse grafgevaarten, piramiden 1) bebouwden of bouwden.

1) De piramiden zijn die oorspronkelijk 800 nu nog tot 450 voeten hoge steenbergen, aan den linker oever van den Nijl in Midden-Egypte. De Egyptische koningen bouwden deze voor grafplaatsen.

15. Of met de vorsten, die goud in overvloed hadden, die hun huizen, gebouwd tot bewaring der schatten, met zilver vervulden.

16. Of als ene in de aarde verborgene, weggeworpene misdracht zou ik niet zijn; als de kinderkens, die het licht niet gezien hebben, daar zij vóór hun geboorte gestorven zijn.

Die zich piramiden bouwden, de millionairs, de misdrachten en doodgeborenen; zij zijn allen aan het lijden van dit leven ontruikt en in de rust van het graf, of hun graf ene ruïne is, die de nawereld met verwondering zal aanstaren, dan of het een gat in de aarde zij, weer met den grond gelijk gemaakt..

17. Daar, in de diepe stilte van graf en dood, houden de bozen, wier gedachten als de golven der onstuimige zee slijk en modder opwerpen, en die geen vrede hebben (Jes. 57: 20), op van beroering, en daar rusten de vermoeiden van kracht;

18. Daar zijn de gebondenen, de gevangenen, te zamen, even als alle anderen in rust, en zij horen de stem des drijvers niet, die hen tot harden arbeid drijft.

19. De kleine en de grote is daar geheel gelijk, en de knecht, de slaaf vrij van zijnen heer.

Hij vraagt wel, waarom God den ellendige het licht en den bitterlijk bedroefden het leven geeft. Hij laat wel na, zoals vroeger, God te prijzen. Hij laat, voor zoverre hij in allen ernst zijne geboorte en ontvangenis vervloekt, een niet te ontkennen zondigen van zijne lippen horen, in plaats van zich kinderlijk uit te drukken, zoals vroeger. Maar geheel op de lijn van Satan, den Gode vijandigen aanlegger van zijne aanvechtingen, treedt hij volstrekt niet. Tot het schrikkelijke, God in het aangezicht zegenen, waarop Satan het bij hem heeft toegelegd, komt het niet. Hij vervloekt wel de goddelijke Scheppingsdaad, waardoor hij het aanzijn verkreeg, maar niet den Schepper zelf. Zijne woorden zijn woorden van klagen en treuren, van twijfel en vragen, maar niet woorden van godslastering en van vertwijfelend opgeven van het geloof.

Wat Job hier uitspreekt is vrucht van zijn verdorven natuur. Hij heeft alleen een oog voor de ellende, voor de rampen, maar mist op dit ogenblik den troost van het geloof, dat God ook boven alle rampen en ongeneugten troont. Daardoor wordt hij onredelijk.

20.

III. Vs. 20-26. Job keert met zijne klacht tot zijn tegenwoordigen nood terug en vraagt, vol verwijt, waartoe het leven gegeven is aan hen, voor wie het slechts ellende en ongeluk aanbrengt.

20. Waarom geeft Hij 1) den ellendigen, hun, die niets dan ellende ondervinden, het licht, en het leven den bitterlijk bedroefden van gemoed 2)?

1) Hier hebt ge weer zulk een heerlijk bewijs, dat het Satan niet gelukt is, Job van zijn God af te trekken, want hier gaat hij het weer belijden, dat wat hem overkomt, hem van Gods wege ten deel valt. En al kan hij het niet rijmen, nu hij zich zo van God verlaten gevoelt en onder Zijn kastijdende hand het leed hem zo zwaar drukt, toch moet hij op het diepst van zijne ziel nog aan zijn God vasthouden.

2) Job spreekt van God, zonder Hem te noemen, even als iemand met donker, afgewend oog van zijnen vijand spreekt, of van enen machtige, van wie hij niet weet, hoe hij het met dien heeft.

21. Die verlangen naar den dood, maar hij is er niet, en graven daarnaar meer dan naar verborgene schatten.

Job denkt, dat allen, die in zwaar lijden zijn, zich in eenzelfde gevoel van verlatenheid van God moeten bevinden als hij.

22. Die blijde zijn tot opspringens toe, en zich verheugen, als zij het graf, en daarmee rust en vrede vinden?

23. Waarom is het leven gegeven aan den man, wiens levensweg verborgen is, onbegrijpelijk voor hem zelve en van God vergeten, en dien God overdekt heeft, zó van alle zijden omgeven heeft met ongeluk, dat hij niet zien kan, waarheen zijn raadselachtige levensweg leidt, noch ook de liefdevolle hand Gods kan opmerken (vgl. Hoofdstuk 19: 8. Klaagt. 3: 1,5,7,9)?

24. Hoe groot is toch mijne ellende! Want voor mijn brood komt mijne verzuchting (Psalm 42: 4), en mijne brullingen worden uitgestort als water, zodat ik niets geniet, maar wenen en klagen over mijne smarten, en mijne verlatenheid van God mijn dagelijkse spijs en mijn drank is.

25. Want ik vreesde steeds ene vreze en zij is mij spoedig aangekomen, en wat ik dikwijls schroomde, is mij overgekomen.

Wat is het den Satan gelukt, door de verzoeking, zelfs de bevinding van Job aan zijn vroeger geduldig aannemen van alle smarten uit de hand zijns Gods te verduisteren! Maar dit is de ervaring van alle verzochte kinderen Gods, dat zij in de aanvechting, om zich zelve te rechtvaardigen, niet meer denken aan de vroeger ontvangene genade, waardoor zij alles aan Gods wil overgaven..

26. Ik was niet gerust en was niet stil, en rustte niet; en de beroering is gekomen van altijd nieuwe smart en altijd nieuwe verzoeking. Onafgebroken duurt de ellende, de smart, het lijden voort; er is geen ogenblik verademing. Waartoe dan dit leven, het is erger dan de dood!

De in dit hoofdstuk op elkaar volgende trappen van het zondige twisten met God in de verzoeking, het verwensen der geboorte, het verlangend uitzien naar den dood, en de

vergelijking van het leven met den dood komen nog altijd in het leven van zwaar verzochten voor..

HOOFDSTUK 4.

ELIFAZ BEGINT JOB TE BESTRAFFEN.

Bewogen door Job's wanhopige klacht, begint Elifaz, de oudste van de vrienden, die gekomen zijn om te troosten, maar er geheel onbekwaam toe zijn, te spreken. Hij stelt zijne verkeerde beschouwing van de oorzaken van zwaar lijden voor, er wijst er Job eerst nog zacht op, dat bij hem wel hetzelfde geval zou zijn, als hij steeds gezien had. Alleen degenen, begeert hij, die uit moedwil gezondigd hadden, werden zo hard gestraft. Zonder zijne mening openlijk uit te spreken, stelt hij "met den vast verzekerden pathos des ouderdoms en de houding van een profeet," trots, stijf en koud-verstandig, zonder één warm woord van waren troost en van warm medelijden, ene reeks van stellingen uit zijne ervaring en van zedenlessen voor, waarvan hij de toepassing aan Job zelven overlaat. Hij herinnert hem aan de algemene zondigheid der mensen en de vergankelijkheid van zijn leven als gevolg daarvan, om Job uit te lokken, dat hij de begane en bedekte zonde belijde. Alleen verwaten dwazen kwamen in het ongeluk om, wie echter den Heere zijne zonde beleed, verhoogt Hij weer te Zijner tijd.

I. Vs. 1-11. Nadat Elifaz Job er op gewezen heeft, hoe zijn zo even geopenbaard ongeduld en zijne wanhoop in strijd was met den troost, dien hij vroeger zo dikwijls den lijdenden had toegesproken, laat hij de verdenking doorschemeren, alsof zijne vroeger betoonde godzaligheid een gevoeligen stoot zou verkregen hebben, omdat steeds alleen de grote zondaars, door Gods toorn getroffen, vernietigd werden.

1. Toen antwoordde Elifaz, de Themaniet (Hoofdstuk 2: 11), op deze klachten van Job (Hoofdstuk 3), en zei, met veel gevoel van zijne wijsheid, maar met weinig ervaring van kruis en droefheid:

2. Zo wij een woord opnemen tegen u, zult gij verdrietig zijn? Misschien maakt het u nog ongeduldiger als wij spreken, nochtans wie zal zich van woorden kunnen onthouden 1)? Wie kan tegenover uwe onrechtvaardige klachten zwijgen, wanneer men een beter inzien in het lijden heeft?

1) Wel begint Elifaz zeer voorzichtig, maar in die voorzichtige inleiding is zijn eigengerechtig standpunt duidelijk te onderkennen. Hij plaatst zich op een hoogte tegenover Job, die den lijder nog smarten tot zijn smarte moet bereiden. De trooster rijt de wonden zijner ziele nog meer open. in plaats zo te bedekken met den helenden balsem, die dan wordt uitgereikt, wanneer men toont den diep droeven toestand enigszins te peilen en te verstaan.

Elifaz verstaat het niet, dat ook den godvrezende rampen overkomen, om hem te heiligen. Hij kent slechts beproevingen tot straf en niet uit liefde.

3. Zie gij hebt vroeger, toen gij nog als een rijk en geëerd patriarch vele onderdanen hadt, wier zielen op uwe ziel gebonden waren, velen onderwezen over een door hen gepleegd onrecht, of over den rechten weg tot vrede met God, en gij hebt slappe, vele moedeloos neerhangende handen gesterkt (Jes. 35: 3).

4. Uwe troostrijke woorden hebben den struikelende in de verzoeking opgericht, en de voor Gods toorn over de zonde krommende, bevende knieën hebt gij vastgesteld, hebt gij door uwe troostredenen opgericht.

Zo roepen ook de Joden den Heere aan het kruis toe: "Anderen heeft Hij verlost, Zichzelven kan Hij niet verlossen" (Mark. 15: 31). De onbekwaamheid van den trooster, om Jobs grote smart te begrijpen, openbaart zich ook daarin, dat hij het lijden verkleint en Jobs vroegere verliezen, bijzonder van zijne kinderen, geheel uit het oog verliest. Wie vertroosten wil, moet in de ziel van een ander ingaan, dezelfde smart kunnen gevoelen en met anderen wenen..

5. Maar nu komt het lijden aan u, en gij zijt verdrietig¹⁾, gij wilt het niet verdragen; het raakt tot u, het heeft u slechts even aangeroerd, en gij wordt beroerd²⁾, gij komt buiten uzelf.

1) Zo doen nog heden die verstandigen, die gene ervaring hebben en onverbroken zijn van hart; zij hebben zulke tedere oren, dat zij zich aanstonds aan het zuchten en weeklagen, aan het ongeduld der bedroefden, die in de verzoeking zijn, ergeren.

Het is ene bijzonder zware verzoeking in grote droefheid door de naaste vrienden niet verstaan te worden, maar eenzaam en alleen te staan.

Het is gemakkelijker te troosten dan zelf getroost te zijn, en wij allen bevinden, dat onze eigene redeneringen tot anderen onvoldoende zijn om onze eigene zielen in het uur van droefheid tot rust te brengen. Wij hebben nodig te waken en te bidden, dat wij niet door ons eigen gedrag de uitwerking van onze onderwijzingen te niet doen, en ons zelve en de waarheid Gods blootstellen aan verwijt en verachting..

Leren wij van deze slechte vertroosters voorzichtig te zijn, dat wij niet in een ijver voor God en Zijne eer, de droefheid vermeederen, maar dat wij het gemoed van den lijder aftrekken van het peinzen over de smart, en leiden, dat hij den God der genade in zijn lijden zie- dat hij de roede horen en wie ze besteld heeft (Micha 6: 9). En hoe kan dit met zoveel zegen geschieden, als door te zien op Christus Jezus, in wiens ongeëvenaarde smarten ieder kind van God het spoedigst leert zijne eigene te vergeten..

2) Gij wordt beroerd. Dit moet worden opgevat in den zin van: Gij raakt buiten uwe zinnen. Job's klachten merkt hij aan als die van een waanzinnige, die geen verstand meer heeft, die niet weet wat hij zegt, die gans en al vernietigd is onder de slaande hand Gods.

6. Was of is niet uwe vreze Gods, uwe vroomheid, uwe hoop? en de oprechtheid uwer wegen uwe verwachting? Hebt gij het zelf niet beleden, dat de vreze Gods in uw binnenste woont en oprechtheid er altijd heeft bestaan? Van waar dan deze ellende over u?

7. Gedenk toch, roep uwe ervaring ter lering in, wie is de onschuldige, waar is de man, die zich voor moedwillige zonden gewacht heeft, die vergaan zij door zo grote Goddelijke gerichten, als u nu getroffen hebben; en waar zijn de oprechten, die den weg Gods, zonder in zware zonden te vervallen, bewandelen, verdelgd¹⁾, ooit door zulke zware rampen gedrukt?

1) Den vromen en rechtvaardigen moet het wel gaan, maar gij zijt tot over het hoofd in ellende. Daaruit volgt, dat gij een goddeloze zijt.

Wij zien, dat de vrienden van Job uitgaan van de waarheid die in de gehele oudheid sedert den val vaststaat, dat alle smarten op aarde Goddelijke straffen voor de zonden zijn. Maar zij delen daarbij in de dwaling, die evenzeer in de hoge oudheid zeer verbreid was, en aan welke Job nog gedeeltelijk kleeft, dat in ieder bijzonder geval, wanneer zwaar lijden, bijzonder de melaatsheid, of ene dergelijke ziekte ontstond, die de verwoestende macht der zonde duidelijk openbaarde, aan deze noodzakelijk kwade misslagen en zonden, wier onmiddellijke goddelijke straffen de rampen waren, moesten ten grondslag liggen. Dat het lijden van dezen tijd ook beproeving tot versterking van het leven in God of verzoeking tot reiniging van verborgene zonden des harten kon zijn, was hun verborgen..

Deze dwaling berust op een gebrekkig inzicht in de zwaarte en de grootte der zonde, is ene eenzijdige d.i. ene menselijke toepassing van het recht der wedervergelding, en rekent er niet mede, dat vele rechtvaardigen lichamelijk zijn omgekomen, terwijl de goddelozen dikwijls in voorspoed bleven leven. Elifaz vergeet, dat Abel omkwam en Kaïn bleef leven, dat ook Lot deelt in de beroving van have en goed, evengoed als de goddeloze inwoners van Sodom.

In de volgende verzen tracht hij zijn gevoelens, zijn grondbeginselen te verdedigen en te bevestigen.

8. Maar gelijk als ik dikwijls in mijn leven gezien heb a), die ondeugd ploegen en moeite, kweeling zaaien, maaïen ze 1), ondervinden reeds op aarde de toekomstige straf.

a) Job 15: 35. Psalm 7: 15. Spreuken 22: 8. Jes. 59: 4. Hos. 10: 13. Gal. 6: 7,8.

1) Het beeld van ploegen, zaaien, oogsten moet aantonen, hoe zeker op de zonde de straf volgt.

9. Van den adem Gods, die dood en verderf over den zondaar bracht, vergaan zij, en van het geblaas van Zijnen neus worden zij verdaan. God heeft daartoe gene grote inspanning nodig, alleen Zijn besluit is genoeg, om alle vijandige macht te vernietigen.

a) Jes. 11: 4.

Geloof gij niet, dat deze vergiftige moordsteken den lieven vromen Job meer gekrenkt en gekweld hebben, dan de ziekte zelf? Wanneer David gekomen was, Paulus of Luther, die hadden anders met hem gesproken. Dit had hij kunnen bewaren voor de goddeloze en roekeloze kinderen der wereld, die zich veilig achten.

10. De brulling des leeuws en de stem des fellen leeuws, des Schachals, waarschijnlijk ene soort van leeuw zonder manen, zijn tot zwijgen gebracht, en de tanden der jonge leeuwen worden verbroken 1).

1) Ontleende de spreker in de vorige verzen zijn beeld aan het plantenrijk, hier en in het volgende vers doet hij dit aan het dierenrijk, om daardoor te kennen te geven, dat God zowel den minderen sterveling als den zeer machtige vernietigt, die tegen Hem zich verheft.

11. De oude leeuw vergaat of dwaalt om van honger, omdat er geen door is, en de jongen eens oudachtigen leeuws 1), het gehele roofzuchtige gebroedsel, worden verstrooid 1).

1) Beter: der leeuwin. Menigmaal komt het voor, dat onze Staten-vertalers het woord in den grondtekst door, oude- of oudachtige leeuwen hebben overgezet, waar de vertaling van leeuwin geëist wordt.

2) De verschillende soorten van leeuwen, die in de oudheid in Azië veel talrijker en veel uitgebreider waren dan tegenwoordig, zijn hier het beeld der goddelozen; hun begeerte naar geld en goed, leven en bloed van den naaste, hun bandeloosheid en trotsheid op hun natuurlijke kracht vinden in leeuwen hun beeld (evenzo hun heer, de duivel, zie 1 Petrus 5: 8). Maar zo zeker als de leeuw met zijn gebroed omkomt, zo zeker komt ook over den goddeloze met al de zijnen de straf reeds hier op aarde; deze is de zin der beide verzen..

12.

II. Vs. 12-21. Met de woorden ener Goddelijke openbaring, die hem in de stilte van den nacht ten deel geworden zijn, houdt Elifaz Job voor, dat geen schepsel, zelfs geen engel, voor den Heere bestaan kan; maar de mens, die van stof is voortgekomen en weer tot stof keert, komt om zijne zonde om, omdat gene wijsheid bij hem is. Ook in Job, zo is zijn besluit, heeft de wijsheid opgehouden, daarom vergaat hij eveneens.

12. Voorts is tot mij over het ongeluk op de aarde, een woord, ene openbaring (vs. 17-21), heimelijk gebracht, mij toegefluisterd, en mijn oor heeft een weinige, heeft een gefluister daarvan gevat, daarvan opgevangen.

13. Onder de gedachten van de gezichten des nachts, in de verwarde denkbeelden, ontstaan uit nachtgezichten, als diepe slaap valt op de mensen, toen ik in een diepen, van God verwekten, slaap neerlag.

14. Toen kwam mij schrik en beving over, en verschrikte de veelheid mijner beenderen, deed al mijn gebeente rillen, gelijk het is bij den zondigen mens, wanneer hij een gezicht van het Goddelijke Wezen heeft

1) (Dan. 7: 15):

1) Wat men te denken heeft van deze in den patriarchalen tijd meermalen voorkomende wijze van Godsopenbaring (Theophanie) door dromen, in onderscheiding van hoger staande eigenlijke gezichten (visiones) gelijk Mozes, Jesaja enz. die ontvingen, zie 1 Koningen 22: 22 22.22

15. Toen ging voorbij mijn aangezicht een geest 1) van God, in de gedaante van het ruisen ener wind (1 Koningen 19: 12. Hand. 2: 2); hij deed het haar mijns vlezes te berge rijzen; een heilige schrik doortrok mij.

1) In het Hebr. Roeach. Grieks pneuma. Beide woorden betekenen, én wind én geest. Gelijk de Heere verscheen aan Elia na het ruisen van een zachte koelte, en de Geest op den Pinksterdag zich kenbaar maakte in een geweldig gedreven wind, zo ook openbaart de Geest des Heren zich hier aan Elifaz in den wind. Wat hij ontving was werkelijk ene openbaring des Heren, echter niet zulk een duidelijke en heldere als later aan het einde van ons Boek wordt meegedeeld en aan Job ten deel viel.

16. Wat ik eerst gevoelde begon ik te zien. Hij stond, doch ik kende zijne gedaante niet, daar ik die bij gene menselijke of aardse verschijning vergelijken kon; alleen kan ik zeggen: ene beeltenis was over mijne ogen; er was stilte en slechts zacht kwamen geluiden tot mijn oor, die niet uitwendig hoorbaar waren, maar alleen mijnen geest aanroerden, en ik hoorde ene stem 1), zeggende:

1) Nopens het gezicht, hetwelk Elifaz hier ten deel viel, merken we aan, dat het wezenlijk en in geen droom of verbeelding bestond; hij zag een beeld voor zijne ogen, hij zag het klaarlijk heen en weer gaan, en zich voor hem op en neer bewegen, terwijl het ten leste stil hield en hem toesprak..

17. Zou een mens rechtvaardiger zijn dan God? Zou een man reiner zijn dan zijn Maken?

Volgens den grondtekst kan hier zowel ene vergelijking tussen de gerechtigheid en reinheid van enen mens en die van God, gelijk de Vulgata, de Staten-overzetting, Luther, v.d. Palm enz. menen, als ook de algemene zondigheid van alle stervelingen uitgesproken zijn, gelijk de meeste nieuwe uitleggers het hebben opgevat, daar zij vertalen: "Is er een sterfelijk mens, die voor God rechtvaardig zou zijn, of een man, die voor zijn Maken rein zou zijn? Voor deze opvatting pleit de gehele samenhang van het hoofdstuk, waarin Elifaz Job nog niet verwijten wil, dat hij zich rechtvaardiger dan God acht, maar wel aanwijzen, hoe op de zonde steeds straf volgt; vervolgens ook het overige van de hier door Elifaz medegedeelde openbaring. in welke de algemene zondigheid van alle mensen en het daarmee overeenkomend doodsverderf voorgesteld moet worden. De spreker wil dus zeggen: "Niemand is tegenover God zonder zonde, dus ook gij niet."

18. Zie a), op Zijne hemelse knechten, die gehoorzaam Zijne bevelen volbrengen (Psalm 103: 20), zou Hij niet vertrouwen 1), alsof zij zonder enig gebrek tegenover den heiligen, alwetenden God waren; want hoewel zij zonder zonde zijn, zo zijn zij toch slechts schepselen, hoewel Hij in Zijne engelen (Psalm 104: 4) klaarheid 2) Hebr. "dwaling) gesteld heeft, opgemerkt heeft, onvolkomenheid, in vergelijking van Zich zelve.

a) Job 15: 15. 2 Petrus 2: 4.

1) Slechts daardoor, dat zij deel hebben ontvangen aan het Goddelijk wezen, niet daardoor, dat zij zich met God vergelijken, kunnen de hemelse geesten als rechtvaardigen verschijnen..

Bedenk, lezer, hoe rein en heilig de Heere Jezus Christus was, wanneer, hoewel engelen met dwaasheid beladen waren, ene stem van den hemel Hem verklaarde te zijn Gods eniggeboren Zoon, in Wie Hij had en heeft Zijn welbehagen. En herinner u de volmaaktheid en heiligheid van Jezus was die heiligheid, welke Hem betaamde als Verlosser en Middelaar was die volmaaktheid van het werk, dat de Vader Hem te doen gegeven had, en door hetwelk Hij beide in leven en sterven ene volmaakte redding te weeg gebracht heeft. En waar Hij zonde voor ons gemaakt is, hoewel Hij gene zonde kende, zo was dit, om Zijn volk te maken de rijkdom Gods in Hem..

2) In het Hebr. oebemal'akaw jasim thòhalah. Beter: En aan zijne engelen, of, boden, rekent Hij onvolmaaktheid toe. De Engelse Vertaling heeft: En Zijne Engelen beschuldigt Hij van dwaling.

Wil men deze woorden goed verstaan, dan heeft men ze bij wijze van tegenstelling op te vatten. In tegenstelling van den Heere God, die absoluut volmaakt en heilig is in Zich zelve, zijn de Engelen en Zijne dienaren dit niet. Zoals het ook elders luidt, dat zij in Zijne ogen niet vlekkeloos zijn. Er is hier een tegenstelling tussen het absoluut volmaakte Wezen en de relatief volmaakte wezens, de Engelen. En deze tegenstelling dient, om het volgende in te leiden, om de diepe onvolmaaktheden van den mens voor ogen te stellen, het onderscheid tussen de bewoners des hemels en die der lemen hutten.

19. Wanneer nu reeds de heilige, zondeloze geesten zover van den heiligen God afstaan, hoeveel te min is er te vertrouwen op degenen, die lemen huizen bewonen, gebrekkige hutten, dat is sterfelijke lichamen (Genesis 2: 7; 3: 19. 2 Kor. 5: 1 welker grondslag in het stof is 1), die uit het stof zijn genomen, van het stof leven en tot het stof, waaruit zij genomen zijn? moeten terugkeren? Zij, de lichamen van deze zondige, met den vloek beladene mensen, worden verbrijzeld voor of, gelijk de motten, zo gemakkelijk als de motten vernietigd worden.

1) Des mensen ziel huist in een lemen hut. Zijn lichaam is uit de aarde genomen, uit het stof. Uit het stof is hij voortgekomen en daarom zullen die lemen hutten zo gemakkelijk vernietigd worden, als men een met den vinger verdoet. Zo weinig is er toe nodig, om den mens tot stof te doen wederkeren. De nietigheid en kleinheid van den mens wordt hier geschilderd.

Het is beter te vertalen, als de motten, dan voor de motten, dewijl in het volgende vers weer over het vermorzelen wordt gesproken, niet in het graf, maar boven de aarde.

20. Van den morgen tot den avond tussen deze in, zo kort is het leven, worden zij vermorzeld 1), dikwijls plotseling neergeveld, zonder dat men er acht op slaat, vóórdat men er aan denkt (Psalm 90: 7), vergaan zij in eeuwigheid, zijn zij voor altijd weg.

1) Wij hebben hier hetzelfde denkbeeld als in Psalm 103. Want van den morgen tot den avond geeft niet aan, een voortdurende werking, maar den duur. Tussen den morgen en den avond, meer tijd is er niet nodig, om de lemen hutbewoners te vermorzelen.

21. Verrijst 1) niet hun uitnemendheid met hen; gaat niet al wat de mens heerlijk en begeerlijk acht, met hen in den dood? Zij sterven maar niet in wijsheid, zij, die het aardse goed het hun achten, sterven zonder de vreze Gods, die het beginsel der wijsheid is 2).

1) In het Hebr. Halonissa jithram bâm jamoethoe. Beter: Is het niet zo? wordt de zeel in hen los gemaakt, dan sterven zij. Het beeld is ontleend aan de gewoonte in het Oosten, om de tent met een zeel te bevestigen. Wordt de zeel weggenomen, dan valt de tent ineen. Hier is het de bedoeling, dat indien de band tussen ziel en lichaam verbroken wordt, de lemen hut ineen valt, zodat de mens sterft. Er volgt dan en niet in wijsheid, zonder dat hij gewoekerd heeft met hetgeen God hem heeft laten zeggen, als een dwaas, die op de roepstem Gods geen acht heeft geslagen. Er wordt dan ook gezegd, in hen, dewijl de ziel in het lichaam huist en aan het lichaam zijne werkzaamheden mededeelt.

2) Hier is het einde van de openbaring, die aan Elifaz ten deel werd. Hij heeft die met grote plechtigheid en uitvoerigheid voorgedragen, vooreerst, om zijn eigen persoon daardoor op de hoogte te plaatsen, ten anderen om Job des te meer te dringen, die op zich zelven toe te passen. Hoewel die openbaring eeuwige waarheid uitspreekt, bevat zij toch inderdaad niets, wat Job zelf niet kon weten, ook niets, wat hem troost kon geven. Van de ene zijde moest zij Job zeggen: "Wanneer alle mensen voor God onrein zijn, betaamt het hun dan niet in de eerste plaats in deze hun zonden de reden hunner onheilen te zoeken?" ene ook door God erkende wijsheid (vgl. Hoofdstuk 11: 2,3; 14: 1 vv.), aan de andere zijde echter doelt Elifaz met de laatste woorden: "maar niet in wijsheid" op de bijzondere grove, onboetvaardige zondaars, die plotseling verdwijnen, en dit past in het geheel niet op Job, maar moest hem veeleer diep treffen..

HOOFDSTUK 5.

ELIFAZ GAAT MET ZIJNE BESTRAFFING VOORT.

III. Vs. 1-7. Loutere waarheid is het, zo gaat Elifaz voort, wat deze Godsopenbaring uitspreekt. Wie daarom doet gelijk gij, en den alleen Rechtvaardige en Verhevene wederstaat, die moet een Godvergeten dwaas zijn. Dezulken gaat het alzo, dat zij, hoewel zich verheffende op het geluk, met al hun kinderen en hun goed te gronde gaan. Toevallig komt nooit zulk een ongeluk.

1. Roep nu tot enen onder de mensen, dien gij als uwen pleitbezorger kunt roepen; zal er iemand zijn, die u antwoordde 1), die u op uw hulpgeschreeuw iets anders zal zeggen dan deze openbaring Gods (Hoofdstuk 4: 17-21) en u tegen den alleen rechtvaardigen God zal bijstaan? en tot wie van de heiligen, engelen (Hoofdstuk 1: 6 Zach. 14: 5. Psalm 89), of wie ook, zult gij u keren? Ook zij zullen u niet helpen, wanneer gij u niet als een zondaar den alleen Rechtvaardige onderwerpt.

1) Elifaz is zo wel verzekerd van de goedheid en het recht zijner zaak, dat hij Job zelf aanzet, om scheidsmannen te kiezen (Henry spreekt hier van scheidsmannen, niet van pleitbezorgers. G.). Kunt gij een voorbeeld bijbrengen van een wezenlijk heilig of vroom man, die zulk lijden ondergaan en zo veel smart en plagen ondervonden heeft als gij. Welaan, toon het nu. Maar dat kunt gij niet doen, want God heeft niet met iemand zijner lievelingen zo gehandeld, als Hij thans met u handelt..

Zie, hoe listig de Papisten dit woord verklaard hebben, dat men de heiligen moet aanroepen; alles is hun hetzelfde, maar wat zij denken, moet in de Schrift geleerd zijn..

Elifaz wil zeggen, dat, indien Job niet voor God in de schuld komt te vallen, hij die zijn geboortedag had gevloekt, mens noch engel hem kon helpen. God alleen is rechtvaardig en tegen den Rechtvaardige zondigt men niet straffeloos. Ja, hij voorspelt hem, dat, indien hij niet tot schuld belijden komt, hij gans en al zal vergaan. Dit wordt in de volgende verzen uitgesproken.

2. Want den dwaze, den roekelozen mens, die zich niet om God bekommert, brengt de toornigheid om, brengt het verdriet over kruis en lijden in het verderf, en de ijver, de misnoedigheid over zijn lot, waardoor hij God nog meer tart, doodt en maakt geheel te schande den slechte, die omtrent Gods wil en het heil zijner ziel onverschillig is (Spreuken 14: 15; 22: 3). Zo hebt ook gij, o Job! gedaan, en gij zult uzelf geheel in het verderf werpen.

3. a) Ik zelf heb gezien enen dwaas (vs. 2) wortelende, vast en vertrouwend op zijn geluk, en daarom God verachtende; doch terstond vervloekte 1) ik zijne woning; ik voorspelde hem een plotseligen ondergang door Goddelijke straf, en kon spoedig genoeg zien, hoe de Goddelijke vloek over hem gekomen was; toen werd in mijn hart de vloek Gods bevestigd.

a) Psalm 37: 36.

1) Dit betekent niet, dat hij als profeet optrad en in den naam des Heren die woning vervloekte, maar dat hij hem zei, dat de vloek Gods niet kon uitblijven, hem vernietigen zou.

Wij hebben hier weer hetzelfde denkbeeld als bij Asaf in den 73sten Psalm.

In vers 4 en 5 wordt gemeld, hoe die vloek ook werkelijk was gekomen en hoe deze zich openbaarde.

4. Verre waren zijne zonen van heil, deze, mede van den vloek getroffen, waren hulpeloos aan geweldenaars overgegeven, en zij werden verbrijzeld in de poort (Genesis 19: 1 Deuteronomium 21: 19 vv.), door ongerechte mannen, en er was geen verlosser, die zich over de verlatene wezen ontfermde tegenover hun belagers.

5. Wiens oogst de hongerige verteerde, daar de bezitting van dien dwaze (vs. 3) door God vogelvrij verklaard was, dien (oogst) hij (de hongerige) ook tot uit de doornen gehaald had, zodat er zelfs tussen deze niets overbleef; de struikrover slokte hun vermogen, de aan de kinderen overgelaten erfenis, in 1).

1) Vs. 4 en 5 zijn nog het verhaal van de vervulling van den vloek vs. 4. Dat zulke gerichten soms over enen misdadiger en zijn huis komen, zodat de Heere aan hen Zijnen sterken arm openbaart en Zijne onboetvaardige schepselen in armoede en schande laat verzinken, betuigt Gods woord en de ervaring van alle tijden. Elifaz maakt echter uit hetgeen hij eens beleefde het valse besluit, dat ieder, die door grote droefenissen als bijv. Job, getroffen werd, ook een bijzonder zwaar misdadiger moet zijn, en het schijnt alsof hij Job zelfs wilde overtuigen, dat de over zijn huis gekomene gerichten Gods de werking van enen bijzonderen Goddelijken vloek zouden zijn..

Gewis zegt de Heere in Exodus 21: 24: "Oog om oog en tand om tand" en spreekt daarom voor den zondigen mens zijn streng rijksgebod uit, dat de zonde straks hare overeenstemmende straf zal vinden; maar wanneer Hij die straf over de zonde zal brengen, zegt hij niet. Wanneer derhalve een mens goddelijke straffen treffen, zo zijn dit steeds wel gevolgen van de in hem wonende zonde, maar niet altijd een straf voor een zeker aangewezen en begane zware misdaad, die de getroffene zou hebben begaan (vgl. Luk. 13: 24. Joh. 9: 1 vv.). En zo had Elifaz geen recht, dit op Job toe te passen, al spreekt hij het niet duidelijk uit..

6. En dit verderf van den dwaze en van zijne kinderen kwam overeen met Gods heilige bestemming; want uit het stof, uit de aarde komt het verdriet niet voort, het komt niet zonder reden, en de moeite, het ongeluk, spruit niet, even als het onkruid, van zelf uit de aarde. Het ongeluk is veelmeer in de goddelijke wereldorde gegrond, zoals het in het wezen der vonken gegrond is, in de hoogte te vliegen.

7. Maar de mens wordt in zonde, en ten gevolge daarvan tot moeite geboren, zo zeker volgt het ongeluk op de zonde, gelijk de spranken der vurige kolen (eigenlijk: de zonen der vlam),

zich verheffen tot vliegen 1), even zeker is dit als dat de vonken naar de wet der natuur in de hoogte stijgen.

1) Elifaz wil zeggen, dat waar er gevolgen zijn er ook een oorzaak moet wezen. De ongevallen en moeiten, wil hij zeggen, komen ons niet om niet over. Zij staan in verband met de zonden en de overtredingen. Hoewel het van hem goed gezien is, dat moeite en verdriet met de zonde in het nauwste verband staan, zo maakt hij toch geen genoegzaam onderscheid tussen onze zondige, onze gebrokene natuur en de zonden, die daaruit voortvloeien. Wat hij voorbij ziet, waar hij geen oog voor heeft, is de Soevereiniteit Gods, die met Zijn schepsel kan doen naar Zijn welbehagen.

8.

IV. Vs. 8-16. Daar het nu zo is, dat straf steeds zonde veronderstelt, zo raad ik ook u, u weer tot God te wenden, voor Hem uw hart uit te storten en uwe zonden te belijden; dan zal Hij, de grote Wonderdoener, ook u weer tot het vroegere en tot nog groter geluk verheffen. Acht gij u echter rechtvaardiger, dan Hij is, zo zal nu u geheel laten wegzinken, want slechts den ootmoedige helpt Hij uit den nood.

8. Gij zijt verstoord over uw lijden, doch ik, als het mij aanging, zou naar God zoeken, wanneer ik in uwe plaats ware, ik zou mij met berouw tot God wenden, en tot God mijne aanspraak 1) richten, Hem al mijne zonde en smart voorleggen.

1) In het Hebr. Dibrathi. Dit kan wel betekenen, reden of aanspraak, maar hier eist de grondtekst de vertaling van, mijne zaak, in rechterlijken zin. Job ontvangt hier den raad, eerst om God, de Machtige, te zoeken, die alles vermag, Wie niets te wonderlijk is, en dan, om zijn zaak voor Gods aangezicht te brengen, voor dien God, die zich in de volheid van Zijn Wezen openbaart en openbaren wil. In het eerste gedeelte staat er in den grondtekst El, in het tweede Elohiem. En dit niet zonder oorzaak.

9. Hem beled ik mijne schuld a), Die grote dingen doet, die men niet doorzoeken kan, daar zij ondoorgrondelijk diep van betekenis zijn; wonderen, die men niet tellen kan, zowel in de natuur (Hoofdstuk 9: 10), als in de mensenwereld (Psalm 71: 19); zou Hij niet in staat zijn u na uwe bekering weer gelukkig te maken?

a) Psalm 72: 18. Rom. 11: 33.

10. Die den verkwikkenden regen geeft op de dorre aarde, en water zendt op de straten 1), op het vlakke veld, zodat het weer groen wordt (Psalm 104: 13 vv.; 147: 8. Jer. 5: 24).

1) Droogte is beeld van lijden, water beeld van redding en verkwikking. Welnu, die God, die het droge aardrijk uit zijn lijden verlost, door de wateren neer te zenden, die God is ook machtig, om leed en kommer weg te nemen. In het volgende vers wordt dit nader uitgedrukt.

11. a) Om de vernederden, die hun zonden beleden en zich verootmoedigden, uit hun droefheid te stellen in het hoge, dat de rouwdragenden, de bedroefden over hun schuld, zodat zij zich in enen zak kleden; door heil verheven worden 1) en tot nieuwe welvaart komen (Hoofdstuk 30: 28. Psalm 35: 14. MATTHEUS. 5: 4).

a) 1 Samuel 2: 7. Psalm 113: 7,8.

1) Alle gelijkenissen en beelden in de H. Schrift stellen vast, dat hetgeen in de natuur geschiedt, nauwkeurig overeenkomt met hetgeen onder mensen voorvalt. De gehele schepping buiten den mens als de laagste trap, is een beeld van de mensenwereld als de hogere trap. God, de Heere, toch heeft Zijne eeuwige Goddelijke gedachten op Zijne schepping en op hare schijnbaar geringste voorvallen afgedrukt, zo komt het bedroefde, naar de genade Gods schreiende mensenhart met het dorre, door de zon verbrandde akkerland of de weide overeen. Gods genade en troost, waarvan de Heilige Geest in het hart getuigenis geeft, waardoor het verzorgd en met zegen overladen wordt, komt overeen met den regen, die gras en bloesem op nieuw te voorschijn brengt. Zulke beelden in hun diepten opgevat, geven niet alleen een blik in het gehele organisme van Gods werkzaamheid, in de wereld der zaligheid en in de wereld der natuur, maar zij ontsluiten ook het verstaan van de hogere dingen door voorstelling van de daarmee overeenkomende, meer bekende, mindere dingen..

12. a) Hij maakt te niet de gedachten en verwachtingen der arglistigen, die op hun eigene wijsheid vertrouwen en Gode de ere niet geven (Jes. 44: 25), dat hun handen niet een ding, dat waarlijk zegen aanbrengt, uitrichten 1) kunnen.

a) Nehemia 4: 15. Psalm 33: 10. Jes. 8: 10).

1) Daar is een opperste Macht, welke voornamelijk heerst over degenen, die zich vrij en ongenaakbaar achten en als volstreckte meesters over anderen regeren willen, en welke hoge Macht hare oogmerken zonder moeite, ondanks al hun ontwerpen, weet te bereiken. Men lette hier, hoe die weerbarstigen en trotsen, die wandelen in tegenkanting tegen God en de belangen van Zijn Koninkrijk, dikwijls zeer listig zijn, als zijnde het zaad der oude slang, die om hare arglistigheid zo zeer beroemd is; denkende dat zij zeer wijs zijn, daar toch hun einde op dwaasheid uitloopt..

13. Hij, de Heere, vangt de wijzen, die in hun eigengerechtigheid zonder God wijs willen zijn (Jes. 5: 21. 1 Kor. 1: 19) in hun arglistigheid, hoewel zij hun plannen zeer listig hebben gemaakt en menen, dat het bereiken van hun doel niet missen kan. Die alles regeert en geen mensenraad nodig heeft, doorkruist spoedig hun listig gesponnen plannen, en laat hun het tegendeel overkomen van hetgeen zij verwachten. Hij brengt te weeg, dat de raad der verdraaiden, der verkeerden, die op heimelijke wegen gaan en menen, dat hun doel niet missen kan, gestort wordt.

14. Des daags, als het hun zonneklaar voor ogen ligt, welchen weg zij moeten ingaan, ontmoeten zij, die zo verstandige mensen, de duisternis, zij slaan de meest verkeerde wegen in, en bewijzen alzo, dat wie in Gods wegen niet wil gaan, ten laatste, wanneer God Zijne

plannen te schande maakt, ook het gezond mensenverstand de geschiktheid tot natuurlijke beschouwing der zaken verliest, en gelijk des nachts, tasten zij, door God met blindheid geslagen, in den middag 1), juist dan, wanneer het het duidelijkst is, wat zij te doen hebben; zij weten dan niet meer waarheen (Deuteronomium 28: 29. Jes. 59: 10).

1) Dat is Gods wijsheid, dat Hem niemand te verstandig en te wijs kan zijn. Alle aanslagen, die tegen God, Zijn Woord en de dienaars des Woords en alle lieve Christenen worden beraamd, daarvoor moeten de stichters en aanleggers te gronde..

Welk een troost is het, dat alle vijandschap, hoe fijn die ook handele, dienen moet, om het rijk van God op te bouwen.

15. Maar of, daarentegen Hij, de Almachtige, verlost den behoeftige, wie zijne zonden leed doen en met een verbroken hart zijne ellende aan God opdraagt, van het zwaard des vijands, van hunnen mond, waarmee zij bedriegen, bespotten en lasteren, en die also een scherp wapen is, en van de hand des sterken, van alle openbaar geweld.

16. a) Zo is van den almachtigen Helper nog altijd voor den arme 1) verwachting; en, gewis! als God uit dien nood helpt, de boosheid of, roekeloosheid stopt haren mond toe; zij moet verstommen.

a) Psalm 107: 42.

1) De arme heeft anders niets waarmee hij zich kan troosten, en waaraan hij kan vasthouden, dan Gods woord, beloften en toezeggingen, gelijk de Heere in het eerste gebod spreekt: "Ik ben de Heere, uw God." Daaruit schept een bedroefd hart moed, en het gelukt, om wonderlijk door alle lijden en gevaar heen te komen..

Want zij, die Gods volk weleer overheersten, op den nek traden, verschrikten, dreigden en vals beschuldigden, zullen geen woord meer te zeggen hebben als God zich Zijn volk aanneemt en hen met stomheid en schaamte te neer slaat..

De arme is hier de geringe, tegenover den hoge van ogen en den geweldige, die veel te lijden heeft van den overmoed der machtigen. God zal hem echter zo recht doen en te hulpe snellen, zijn eer zo vergroten, dat de overmoedigen, de roekelozen ten leste moeten stilzwijgen en verstommen.

17.

V. Vs. 17-27. Indien gij nu de straf van God als rechtvaardig kent, en Hem uwe zonde belijdt, zal Hij u ook weer genezen en uit allen tegenwoordigen en toekomenden nood redden. Ja nog meer: de gehele zegen, die op de gerechtigheid rust, zal weer over u komen en zal over u blijven tot aan uw einde in eeuwigheid.

17. a) Zie, gelukkig is de mens, dien God voor bedrevene zonden straft of, terecht wijst, om hem tot bekentenis, belijdenis en bekering te brengen (Psalm 94: 12. Spreuken 3: 11 vv.): daarom verwerp ook gij de kastijding des Almachtigen niet; houd de straf niet voor onverdiend door uwe zonde te loochenen (Spreuken 3: 11,12. Jes. 26: 16).

a) Hebr. 12: 5. Jak. 1: 12. Openbaring 3: 19.

Allerlei goeds is onder het kruis verborgen. En van daar komt het, dat God Zijne lieve kinderen in dit leven met zo velerlei kruis bezoekt, en hoe liever Hij iemand heeft, des te meer legt Hij hem in deze wereld op..

Elifaz is van het beginsel uitgegaan, dat God den hoge in eigen oren vernedert en daarentegen den nederige verhoogt. Wil Job nu weer tot eer komen, dan heeft hij de straffende hand Gods te erkennen, opdat hij also weer uit het stof en de ellende moge verhoogd worden; terwijl, zo meent hij, wat Job nu gedaan heeft en doet, een zich verzetten is tegen de roede des Almachtigen. Zo weinig verstaat hij Job.

18. Want Hij doet door grote en zware straffen over de zonde smart aan, en Hij verbindt ook weer, wanneer men berouw heeft, als de ware Geneesheer door vertroosting der ziel en door uitwendige, machtige hulp; Hij doorwondt menigmaal ons hart, en Zijne handen helen 1), boven alles door de zonden te vergeven (Deuteronomium 32: 39. 1 Samuel 2: 6. Psalm 68: 20; 118: 19. Hos. 6: 1).

1) God maakt nooit ene wond zo groot, dat Hij ze niet zou kunnen genezen. En niet alleen heelt Hij de wonden, die Hij zelf maakt, maar ook die, welke mensen te weeg brengen, ja alle de wonden, die de grootste macht en boosheid van mensen veroorzaken kunnen..

19. a) In zes benauwdheden, die tot uwe straf over u kwamen, zal Hij u, na oprecht berouw, verlossen, en in de zevende, al ware er nog een zevende onheil gekomen (werkelijk worden vs. 20 vv. zeven onheilen genoemd), zal u het kwaad niet aanroeren 1), het gewicht des verderfs u niet treffen.

a) Psalm 91: 3.

1) Er zal u geen groot kruis of hartenleed overkomen, waaruit God u niet helpen en vaderlijk redden zal, totdat gij uwen loop met vreugde ten einde brengt. Dan zal God u een zacht en zalig uurtje geven, waarin gij zoet en liefelijk in den Heere Christus inslaapt..

Deze liefelijke en op zich zelve schone woorden (vs. 17-19) hebben door de betrekking op het voorafgaande (vs. 12 vv.) enen zin, door welchen de harde verhouding van Elifaz tot den lijdenden vriend het scherpst uitkomt. Ook hier loert op den achtergrond de met zich zelve tevredene hardheid van Elifaz.

Schoon er toen nog geen geschreven woord van God was, voor zoveel wij weten, zo was Elifaz daarvan genoeg overtuigd, door de algemene ontdekkingen, welke God van Zijn wil

aan Zijn volk in dien tijd had gedaan. En schoon alles, wat Job's vrienden zeiden, niet door Gods Geest was ingegeven, gaven echter hun algemene leringen genoeg de godvruchtige begrippen te kennen, die in de patriarchale eeuwen plaats hadden..

Elifaz spreekt hier van de bevindingen van Gods kinderen, die op den Heere hebben leren vertrouwen en Zijn Naam vreesden. Maar bij al het vertroostende, dat zij hebben, moeten zijne redenen voor Job dienen als een toetssteen der beproeving, ja, er ligt in zijn woorden iets, wat Job zou doen twijfelen aan zijn staat. Want Job is in grote benauwdheid en de Heere redt hem niet, maar zendt de ene beproeving na de andere.

Hij spreekt kostelijke waarheden uit, maar zij zijn hier niet bij Job's toestand op hun plaats-

20. In den honger zal Hij u verlossen 1) van den dood, en in den oorlog van het geweld des zwaards 2), (vgl. Psalm 33: 19; 34: 10; 37: 19,25. Spreuken 10: 3).

1) Verlossen staat hier in de betekenis van: loskopen. Door hongersnood velt de dood vele offers. De dood maakt door hongersnood vele slachtoffers. Hier wordt het beloofd, want wat Elifaz hier spreekt, klinkt profetisch, dat de Heere God de godvrezenden zou loskopen, zodat de dood hen niet kon medenemen en in zijn macht bekomen. Hetzelfde geldt ook van het tweede gedeelte, waar van het geweld des zwaards gesproken wordt. De vrome is het eigendom Gods, die onder bijzondere hoede en bescherming des Heren staat.

2) Zegt gij: Er komen toch veel vrome lieden dikwijls jammerlijk om? Antwoord: Dat geschiedt dan, als zij hunnen loop geëindigd en het doel huns levens, gelijk God dit bepaald heeft, bereikt hebben. Dan worden zij naar Gods bijzonderen raad en gedachte uit het jammerdal gerukt, opdat zij veel kwaad ontkomen en de ellende niet zien..

21. Tegen den gesel der tong, de zo smartelijke lastertaal, hoon en spot (Psalm 31: 21) zult gij verborgen wezen, zodat hij u niet vinde en uwen naam niet wegrove, en gij zult niet vrezen voor de verwoesting des oorlogs, als zij komt.

22. Tegen de verwoesting van uwe landen en dorsvloeren door de vijanden, en tegen den daaruit voortkomenden honger zult gij lachen, en voor het gedierte 1) der aarde zult gij niet vrezen 2), gij zult met alle gevaren onder de bescherming van uwen God spotten (Psalm 91: 13).

1) In het Hebr. Mechajath haärets. Van het gedierte, d.i. hiervan het wilde gedierte der aarde. In het Arabisch betekent het stamverwante woord, een slang.

Elifaz spreekt het hier uit, dat ook op het terrein van het natuurlijke leven, wat het nodige voedsel betreft, de gelovige niet zou behoeven bezorgd te zijn. In het volgende vers wordt dit nog nader bevestigd. -

2) Wij hebben dit niet op te nemen alsof God al Zijn volk voor pest, honger, zwaard enz. wilde bevrijden. Menig edel dienaar van Hem is door deze onheilen gevallen, maar de Heere

weet hen te onderscheiden, wanneer zwaard en honger het niet doen. Indien Christus' dienaren van deze onheilen niet verlost zijn, zijn zij verlost door Hem..

23. Want met de stenen des velds zal uw verbond zijn, daar Gij met den Schepper aller dingen in vrede zijt, zodat gene onvruchtbaarheid meer op uwe velden rusten zal, en het wild gedierte des velds zal met u bevredigd zijn, zodat het u geen schade aandoet.

Deze woorden bevatten als het ware ene voorzegging van den door de profeten (Jes. 11: 6; 65: 25 vv. Ezechiël. 34: 25. Hos. 2: 20 vv. Rom. 8: 20 vv. Openbaring 6: 11 6.11) veelvuldig geprofeteerden terugkeer van Edens toestand in de natuur aan het einde der tijden, als zonde en ongerechtigheid zullen overwonnen zijn, uit welke toch ook de onvruchtbaarheid der aarde (Genesis 3: 18) en al het schadelijke in de oorspronkelijke zeer goede schepping als vloek van God gevolgd is.

Anderen verklaren dit vers als zinspelende op Jakob's nachtleger te Bethel. Zo zal de vrome vrede hebben en rustig slapen op den steen des velds, zonder dat het wild gedierte hem aanraakt..

24. En gij zult bevinden, dat uwe tent in vrede is, daar in uw hart steeds de vrede Gods woont; en gij zult uwe woning verzorgen 1), uwe have en uw goed beschouwen, en zult niet feilen, geen gebrek vinden, omdat Gods rijkste zegen op u rust.

1) Verzorgen Beter: beschouwen, onderzoeken monsteren. De Spreker wil zeggen, dat hij zijn weg, zijn huisgezin en al wat er toe behoort onderzoekende, geen feil, geen gebrek, niet iets dat ontbreekt, zou vinden. In al zijn nooddrift zou zijn voorzien. Voorspoed wordt hier toegezegd en verzekerd, voorzover dit met hun waar geluk in overeenstemming zou zijn.

25. Ook zult gij bevinden, dat uw zaad, hetwelk de Heere u op nieuw schenkt, menigvuldig wezen zal, en uwe spruiten als het kruid der aarde 1), zodat de zegen, bij de schepping uitgesproken (Genesis 1: 28), rijkelijk aan u vervuld wordt.

1) God heeft zegeningen in voorraad genoeg voor het zaad der gelovigen, als het maar zijn eigen licht niet betimmert en dit door eigen dwaasheid verbeurt. Troostelijk en aangenaam is het in den hoogsten graad voor ouders, hun kinderen, voornamelijk naar de ziel, met hemelse zegeningen begenadigd te zien. Deze, als zij waarlijk goed zijn, zijn ook inderdaad groot, hoe gering en onaanzienlijk zij ook naar de wereld mogen zijn..

26. Gij zult in ouderdom, na volkomen volbracht werk en in volle rijpheid ten grave komen, gelijk de korenhoop te zijner tijd tot de schuur opgevoerd wordt.

Een vroegtijdige dood is een bijzondere vloek der zonde (vgl. Psalm 102: 25. Spreuken 10: 27); een hoge, rustige ouderdom ene bijzondere genade en zegen des Heren (Exodus 20: 12). Deze gehele, liefelijke voorstelling van de bescherming en van den zegen Gods (vs. 19-26) lijdt aan de dwaling, die bij Elifaz in het algemeen kleeft aan zijn begrip van de verhouding tussen zonde en straf, gerechtigheid en welvaart; ook hier stelt hij, daar hem ene diepere

erkennt van zonde en bovendien de rechte geestelijke ervaring ontbreekt, op den voorgrond, dat het bij enen rechtvaardige, bij iemand, die met God verzoend is, niet anders zou kunnen zijn. Als er in het geheel geen zonde meer op aarde zal zijn, dan zal het ook zo zijn, maar tot dien tijd moeten alle kinderen Gods door grote angsten heen gered worden. (Rom. 8: 28)..

Onze tijden zijn in Gods hand; dit is goed, want Hij zal zorgen, dat de Zijnen op den meest geschikten tijd sterven. Hoewel hun dood ons ontijdig moge toeschijnen, het zal niet ontijdig bevonden worden. Wij mogen niet verwachten grote gezondheid, lang leven, ene bloeiende familie, of ontheffing van moeilijkheden; maar wij zijn verzekerd, dat voor den gelovige alles ten beste zal beschikt worden..

27. Zie dit, wij, de drie vrienden, hebben het doorzocht, het is uit onze ervaring gesproken, het is alzo, gelijk ik u Hoofdstuk 4 en 5 gezegd heb, dat overal, waar ene grote straf is, ook grote zonde verborgen moet zijn, en de straf alleen door berouwvol belijden kan weggenomen worden; hoor het, en bemerk gij het voor u, beproef uzelf, of dit niet bij u het geval is.

Hier spreekt zich ten laatste de duistere wijsheid van Elifaz nog eens in het kort uit.

Merken wij op, wat reeds in Job's geschiedenis gezien is, dat ene rechte gezondheid des harten te midden van beproeving het hoogste is, dat het geloof bereikt. Er is weinig of geen geloofsoefening als alle dingen wel gaan. Wanneer de Heere in Zijne Voorzienigheid noch door ons te laten lijden onze verlangens kruisigt, noch onze wensen dwarsboomt, dan is het zacht zeilen den stroom des levens af. Maar als God een storm doet opstaan, den vijand toelaat, om golf op golf tot ons te zenden, en Hij onze gebeden schijnt gehoor te ontfangen, dan nog aan God vast te houden en op Hem te vertrouwen, wanneer wij Hem niet kunnen vinden, dat is de lijdzaamheid der heiligen. Gezegende Redder, hoe zoet is het in zulke ogenblikken te zien op U, den Bewerker en Voleinder des geloofs. Als wij op U zien, welk ene kracht schenkt dat; wanneer wij U uit het oog verliezen, welke arme schepsels zijn de beste Uwer dienaren! Heren geef ons te geloven; kom ons ongeloof te hulpe!.

Aan het einde van de eerste redevoering van Elifaz merken we op, dat hij wel een oog heeft voor Job's toestand, vóór en in zijn ziekte, maar niet voor het feit, dat hij de eerste beproevingen als een held des geloofs heeft doorstaan.

Vervolgens, dat hij Job als het ware op één lijn stelt met de goddelozen, die God kastijdt voor hun zonden en straft voor hun ongerechtigheden, en dat hem daarom de rechte blik mist op hetgeen Job heeft gezegd, wat volstrekt niet op één lijn mag gesteld worden met het morren en klagen van den ongelovige. Ook in zijn klagen is er ene diepe kloof tussen den vromen Job en de goddelozen en ongelovigen.

HOOFDSTUK 6.

JOB'S VERANTWOORDING TEGENOVER ELIFAZ.

Op het verwijt van Elifaz, dat Job in buitengewone klachten en ongerechtvaardigden opstand over zijn lijden heeft gesproken (Hoofdstuk 4: 5; 5: 2) schildert Job nogmaals de diepte van zijne ellende en de zwaarte van Gods toorn, die op hem drukt. Hij wenst voor zich een spoedigen dood, daar zijne kracht toch reeds weggenomen is en hij nergens troost heeft. Vervolgens wendt hij zich, daar Elifaz tevens in den naam der anderen gesproken heeft (Hoofdstuk 5: 27), tegen de hardheid en slechte vertroosting zijner vrienden, van welke hij niet ene ware stelling gehoord heeft. In het tweede deel zijner rede (Hoofdstuk 7) komt hij weer op het ontzettende van zijnen treurigen toestand als een onophoudelijk doodmartelen zonder hoop. Hij wendt zich vervolgens tot den Heere in een gebed vol verwijten, waarin hij redding door den dood eist. Het wordt hierbij openbaar, hoe Elifaz, die vooral de diepte van Job's smart had moeten bedenken, door zijne harde, onbillijke rede en door zijne opwekking tot berouw over niet bedreven zonden, voor Job de verzoeking sterker gemaakt heeft, en hem van berouw over werkelijk bedrevene zonde nog verder verwijderd heeft.

I. Vs. 1-13. Kon gij de grootte mijner ellende begrijpen, zo zoudt gij ook mijne klaagredenen verstaan. Ik heb die niet uitgesproken zonder voldoende reden. Mijn lijden is zo ontzettend, dat God mij voor mijne godsvrucht niet beter belonen kon, dan door mij spoedig en op eens te vernietigen. Wat zou ik leven, daar al mijne kracht verdwenen is en God mij verlaten heeft?

1. Maar Job antwoordde in nog grotere gemoedsbeweging en zei:

2. Och of mijn verdriet 1) recht gewogen werd door u, die mij met zoveel hevigheid over mijne klachten berispt, en men mijne ellende zamen, al mijne smarten op eens, in ene weegschaal ophief.

1) Verdriet moet hier worden opgevat in den zin van mismoedigheid (Hoofdstuk 5: 2), verdrietigen toestand, de gevolgen van het lijden, dat over hem was gekomen en niet in den zin van, het lijden zelf. Job klaagt, en daarvoor bestond reden, dat zijne vrienden zijn zielenlijden niet peilen en zijn mismoedigen toestand niet in het rechte licht beschouwen. Daarom spreekt hij ook in het tweede gedeelte er van, dat dit zijn lijden in de weegschaal worde opgewogen, zo dat men precies zou weten hoe diep het ging.

3. Want het zou nu zwaarder zijn dan a) het zand der zeeën 1); daarom worden mijne woorden opgezwolgen 2), is het zo onbedacht wat ik spreek.

a) Spreuken 27: 3.

1) Met dit gezegde beklagt hij het als een nieuwe ramp, dat zijne vrienden hem een geestelijk geneesmiddel aanboden, zonder zijn geval, of het slimste en ergste er van, in den grond te kennen. Zelden zoeken zij, die het welgaat, behoorlijk de tegenspoeden der verdrukten, en bedenken, elk voelt het meest en best zijn eigen last, weinigen voelen dien van anderen..

2) Job stemt hier enigmatische toe, dat hij in zijn klacht (Hoofdstuk 3) bijzonder in de vervloeking van zijn leven gezondigd heeft; maar hij acht zich verontschuldigd daardoor, dat God hem zo bovenmate groot lijden beschikt en hem verlaten had. Zulk een verontschuldiging der zonde door den toestand en de omstandigheden geeft de mens gaarne, bijzonder wanneer hij door ziekte beproefd wordt..

In het Hebr. Al-keen debarai laoe. Beter: Daarom zijn mijne woorden roekeloos of, onbezonnen. Het laatste woord betekent toch in verband met het stamverwante Arabisch, roekeloos, onbezonnen, haastig, woorden van iemand, die zijn verstand niet kan regelen.

4. Want de pijlen des Almachtigen 1), Zijne zware gerichten (vgl. Hoofdstuk 34: 6. Deuteronomium 32: 23. Psalm 7: 13; 18: 15; 38: 3. Ezechiël. 5: 16), zijn in mij 2) en hebben mijn leven verwoest, welker vurig venijn mijn geest uitdrinkt (Psalm 88: 16). In mijn lijden openbaart zich de toorn van God, die mij verlaten heeft, en dit is mij een brandend vergif, dat mijn vrede verwoest, mijn hart verbrandt. De verschrikkingen Gods rusten zich tegen mij 3), zijn tegen mij gericht als een krijgsleger tegen een vijand, die onbekwaam is om tegenstand te bieden.

1) De boogschutters der oudheid waren gewoon, gelijk nog heden de Indianen, hun pijlen gloeiend te maken en te vergiftigen. Met zulke boogschutters, van hun doel zeker, wordt de Heere in Zijne gerichten over den zondaar dikwijls vergeleken, maar ook satan en zijne verzoeking, die verderf bedoelen (Efeze. 6: 6). Voor Job zijn het in waarheid meer vergiftige, vurige pijlen des satans, die hem zo ver gebracht hebben, en slechts in zo verre van God, als deze het satan toegelaten heeft en voor een tijd Zijne hand van Zijnen geliefde heeft teruggetrokken. Dat is echter wel het hoogste lijden, wanneer wij aangevochten worden met het: "Ziet God is op mij vertoornd." Dan sidderen vlees en bloed, en de duivel stookt dat vuur in het hart aan, dat het hoe langer hoe groter wordt..

2) In mij, letterlijk: bij mij, in den zin, dat zij niet alleen zijn lichaam gevoelig hebben aangedaan, maar ook storend op zijn zielenleven hebben gewerkt, zodat hij zich als van God verlaten gevoelt. In het volgende wordt dit nog nader aangeduid. Het was Job gegaan als Asaf later, die het ook niet rijmen kon, dat hij met zoveel tegenspoed had te worstelen; als zo vele gelovige kinderen Gods na hen, die in de smarten des levens dikwijls blijken zoeken, dat hun staat niet echt is, dat zij het ongenoegen in plaats van de bestraling van de gunst ervaren; maar zij vergeten niet zelden, dat God hen door de vele aanvechtingen op den bodem van hun eigen ik wil doen zien, opdat zij ten leste het steeds meer leren verstaan, dat zij enkel en alleen door de vrije gunst den hemel zullen binnengaan.

3) Wat Job hier uitspreekt is niet een aanklagen van God, maar een klacht over zich zelf, over het leed, dat hem is wedervaren. Hij verkeert in de valse mening, dat God niet alleen hem losgelaten heeft, maar dat God zijn vijand is geworden. Echter ook tussen de regels door kunt ge nog lezen, wat hij later uitspreekt, dat God verre is van onrecht.

5. Zoudt gij menen, dat ik zonder oorzaak klaagde? Ruchelt, balkt, ook de woudezel (Hoofdstuk 39: 5), bij het jonge gras? loeit de os bij zijn voeder? 1). Wanneer het dier zijne

smart en zijn nood in klachten openbaart, zou dan de mens niet klagen, die verlaten is door Zijnen Schepper? Waarlijk, wanneer het welgaat hoort en die klachten niet.

1) De bedoeling is zonder twijfel, om met deze woorden aan te geven, dat men niet klaagt, wanneer het al voor de wind gaat, wanneer men gelukkig is, dat is, wanneer behoefte en toestand met elkaar in overstemming zijn. Indien hij derhalve zucht en klaagt, wil hij zeggen, is het niet zonder reden. Ja, hij moet minder zijn dan een ezel, of een os, indien hij zijne klachten terug hield, nu het hem zo bange was.

6. Wordt ook het onsmakelijke, het laffe gegeten zonder zout? is er smaak in het witte des dooiers 1)? Bij zulk een lijden te eisen, dat men zwijgt en alles geduldig draagt ware even onzinnig als dit.

1) Beide beelden drukken hetzelfde uit en Job gebruikt ze, niet zo als sommigen menen, om daarmee de rede van Elifaz te vergelijken met laffe spijs, maar om zijn toestand aan te geven en het rechtvaardige zijner klachten en zuchten te betuigen. Gelijk men ten opzichte van het voedsel niet zegt, dat het smakelijk is, wanneer het werkelijk laf is en onsmakelijk, alzo is het van hem, wil hij zeggen, niet te vergen, om de rampen, die hem treffen, nog te verheerlijken, of een blij gelaat te tonen, als de ziel bitterlijk bedroefd is. Vroeger had hij een innerlijke afschuw van de ziekte, die hem nu kwelt, hoe zou hij nu een Psalm des lofs zingen! Hoe zou hij bij een treurig hart een lofzang zingen!

7. Wat mijne ziel weigert namelijk, wat door uwe woorden nog verergerd is of, weigerde aan te roeren, die zijn nu als mijne laffe spijs 1) (vs. 6).

1) Gelijk later de dichter zijne tranen zijn spijs noemt, alzo vergelijkt Job hier zijn lijden, zijn lichaamskwaal bij ene spijs. Had hij vroeger er een walg van, nu is hij genoodzaakt die te eten, nu is hij met die ontzettende ziekte bezocht. Job verdedigt hiermede zijn treuren en de woorden, die zijne lippen hebben geuit, en als hij die geuit heeft en nu weer als het ware door zich zelve bij zijne ellende bepaald wordt, klimt nogmaals de begeerte bij hem op, om maar uit dit lijden weggerukt te worden. Ook hier komt het weer zo treffend uit, dat Job zich gans en al verlaten gevoelt.

Uwe woorden is een bijvoeging van de Staten-vertalers en staat niet in den grondtekst.

8. Och of mijne begeerte (vs. 3) kwam, en dat God mij den dood, mijne verwachting gawe 1), want ik verlang naar mijn levenseinde.

1) Job draagt zijne begeerte naar den dood aan God op, onder den vorm van een gebed, en dit maakt zijn wens niet beter, maar erger, want wij behoeven niets van God te bidden, dan hetgeen wij in den geloven van Hem afsmeeken en men kan niets in den geloven van Hem begeren, dan hetgeen met Zijn heiligen wil overeenkomstig is. Driftige gebeden zijn veeleer erger en meer verfoeiingswaardig, dan driftige en hatelijke uitdrukkingen, want wij moeten altoos zeer vele en heilige, bedachtzame en geen toornige of ongeduldige harten en handen tot God opheffen..

9. En dat het Gode liefde, mij mijnen wens te geven, dat Hij mij verbrijzelde, Zijne hand losliet, en een einde met mij maakte 1), dat Hij gelijk een wever mijnen levensdraad afsneed (Jes. 38: 12 vgl. Hoofdstuk 3: 19 3: 21).

1) Het is natuurlijk, dat men het behoud des levens zoekt, want de natuur ontvlucht nood en dood, omdat zij tot leven geschapen is. Wanneer echter grote zielsangst en zwaar lijden door Gods hand komen, zo wordt begeerd, dat God niet langer late leven, dat Hij door den dood wegneme, en dat er een einde kome aan den jammer en aan de ellende.

Met dergelijke gedachten worden alle godvruchtigen aangevochten ten dage der verzoeking, alsof zij nooit zouden gered worden, daar zij middelen en wegen niet kunnen zien, noch met het verstand vatten, hoe God de Zijnen uit den oven der ellende voert..

Godvruchtigen zullen in tijden van groten druk bijzondere neiging tot zulke gedachten hebben; de invloed van een hoger beginsel sluit deze niet uit, maar geeft overwinning in dezen pijnlijken strijd..

10. 1) Dat zou nog mijn troost zijn, en zou mij verkwikken in den weedom, zo Hij niet spaarde. Gij hebt bij gevraagd of mijne godsvrucht mij niet doet vertrouwen, ik antwoord, dat ik wens naar den dood, hoewel ik God gediend heb, maar dit is mijn troost, want of, dat ik heb de redenen des Heiligen niet verborgen gehouden 2), ik heb de openbaringen des Heren niet geloofend.

1) Wij vertalen liever: Dat zou nog mijn troost zijn-en ik zou vrolijk zijn te midden van de pijn, die niet verschoont, -dat ik de redenen des Heren niet heb verloofend.

Dit zou dan Job's troost zijn, te midden van al zijn ellende en pijn, dat hij zich in zijne goede dagen aan des Heren Woord had gehouden, dat de inzettingen des Heren hem lief en dierbaar waren geweest. Hij spreekt hier dus hetzelfde uit, wat de dichter in Psalm 119 zegt: "Dit is mijn troost in mijne ellende, want, of, dat Uwe toezegging heeft mij levend gemaakt (Ps 119: 50).

Echter ook dan als men de Staten-Vertaling handhaaft, moet zo Hij niet spaarde als een tussenzin worden beschouwd en de troost van Job in het laatste worden gezocht.

2) Job vestigt zijn troost op het getuigenis van zijn geweten en dat hij zich getrouwelijk en standvastig in de belijdenis van zijnen Godsdienst gedragen hebben en enige malen nuttig en bevorderlijk voor de ere van God in zijn geslacht. Men lette hier, dat de Heilige, de Allerhoogste ook tot Job zelve te voren reeds gesproken en hem met een bijzondere hemelse Openbaring gezegend had; ten anderen, dat Job zelf deze genade Gods niet te vergeefs had ontvangen, maar zijne talenten in dezen naar eis op woeker gelegd en ook aan anderen besteed en er van meegedeeld had. Hij had "de waarheid niet in ongerechtigheid verkeerd," maar hij had haar licht ook anderen doen bespeuren, opdat ze, evenals hij, in dezelve wandelen en naar dien regel getrouwelijk leven zouden..

Zo strijden in Joh twee zielen, de ene, die in zware verzoeking zich verre van God en verlaten gevoelt, en den dood als het einde van allen jammer verlangt, en ene, die aan God vasthoudt, en voor wie de eeuwige woorden Gods nog tot ene kracht zijn. Zo lang deze ziel nog strijdt, zal Satan niet overwinnen..

11. Hoe zou ik anders kunnen, dan verlangen naar het einde, want wat is mijn kracht, dat ik hopen zou? mijne kwaal is tot ene hoogte gekomen, dat zij ongeneeslijk is; of welk is mijn einde, mijn uitzicht, dat ik mijn leven verlengen zou, indien mij dit mogelijk ware?

Vlees en bloed zijn in den nood als een hangende wand en een gescheurde muur, die door krachtige stoten gemakkelijk neergeworpen wordt.

12. Is mijne kracht stenen kracht? is mijn vlees staal, dat ik die ontzettende plagen zou kunnen verduren? Hoe kan ik anders dan klagen, daar ik geen steen of koper ben, maar gevoel heb?

13. Is dan mijne hulp niet in mij? Ben ik niet gans en al hulpeloos, en is de wijsheid niet uit mij verdreven? Zou ik nog zo dwaas zijn, daar ik geen helper overhield, nog enige hoop op herstel te koesteren?

1) In het Hebr. Thoeschejah. Dit betekent wel, wijsheid, zoals Job 11: 6, maar hier het gelijkkluidend met hulp in het eerste gedeelte van dit vers en betekent hier kracht, innerlijke kracht, die het lichaam in stand houdt. Job wil zeggen, dat ten gevolge zijner schrikkelijke melaatsheid zijn kracht gebroken en zo gebroken is, dat er van genezing geen sprake kan zijn, zodat de dood hem verkieslijker is dan het leven. Hij is als levend dood, wil hij zeggen, een ruïne gelijk.

14.

II. Vs. 14-30. Maar gij, die mij vroeger lieve vrienden en broeders waart, betoont u nu ook ontrouw en zonder waarde voor mij, gelijk de beekjes, die in den winter wel gezwollen zijn, maar door de zon uitdrogen, en ieder, die op hen rekent, teleurstellen. Ik heb van u troost en opbeuring verwacht. In plaats daarvan hebt gij slechts liefdeloze verwijten. Beproeft het toch op andere wijze mij aan te spreken, en gelooft niet, dat ik goddeloos geworden ben.

14. Aan hem, die versmolten is, die bezwiken is van verdriet, zou van zijnen vriend weldadigheid geschieden 1), zou medelijden vinden, of hij, die beroofd is van rust, zou de vreze des Almachtigen verlaten 2).

1) Job wijst hier op het recht van den verdrukte, dat men met hem medelijden zou hebben, om hem voor moedeloosheid en wanhoop te behoeden. Anders zou het kunnen gebeuren, dat die bitterlijk bedroefde gans en al in wanhoop zou wegzinken. Deze woorden gebruikt hij, om het verwijt in te leiden, hetwelk hij nu tot zijne vrienden gaat richten, waardoor hij het doet uitkomen, hoe hij zich in zijne vrienden bedrogen heeft.

2) Laat ons derhalve niet op zwakke, broze en veeltijds geknakte of gebroken rotsstenen, maar op den Rotssteen der eeuwen steunen en ons wenden tot de Bron des levens, die altoos overvloeit van ontferming en liefde, niet tot de gebroken bakken, die geen water van ware vertroosting houden..

15. Maar mijne broeders, de door mij geliefde vrienden en stamgenoten hebben trouwelooslijk gehandeld, zij hebben mijne hoop, om bij hen troost te vinden, teleurgesteld, als ene beek, bergstroom, als de storting der beken gaan of, als de beken der dalen gaan zij door; zij zijn gelijk aan die beken, die door het water, dat in den winter van de bergen afvloeit, de dalen of Wady's overstroomt.

16. Die verdonkerd, die "zwart" zijn van het ijs, dat begint te smelten, en in dewelke de sneeuw zich verbergt, zodat zij hoog gezwollen buiten de oevers treden, en men dit ziende wel zou kunnen verwachten, dat zij water zouden geven in den zomer, wanneer men dit behoeft. Maar zij stellen deerlijk teleur.

17. Ter tijd, als zij, die hooggezwollen beken, van de hitte des zomers vervlieten, verdrogen worden zij uitgedelgd, worden zij tot niets; als zij warm worden, verdwijnen zij uit hare plaats.

18. De gangen haars wegs wenden zich ter zijden af, en slingeren door de vlakten heen; zij lopen op in het woeste, en vergaan¹⁾ (beter: zij stijgen op in het ledige in de lucht, en verdwijnen).

1) Job vergelijkt hier zijne vrienden bij de beken der valleien, waaraan Haran zo rijk was. Deze bruisten wel voor een ogenblik daarheen, zodat het scheen of zij immer voor de dorstende en versmachtende karavanen water zouden hebben, maar door de hitte der zon drogen zij spoedig uit, en wie smachtend naar hare wateren had uitgezien, om zich daaraan te verkwikken en zijn dorst te lessen, werd bitterlijk teleurgesteld. Zo ook, wil Job zeggen, zijt gij voor mij geweest. Gij zijt tot mij gekomen, ik heb U niet verzocht, maar vrijwillig kwaamt gij tot mij en ik hoopte, dat ik bij en door U troost of vertroosting zou vinden, maar gij hebt mij beschaamd gemaakt. Ja, gelijk het lijden der karavanen groter en zwaarder is, waar de hoop op water niet vervuld wordt, zo ook hebt gij mijn lijden verzwaard, door niet te geven, wat ik met recht van U kon verwachten.

Haran is bijzonder rijk aan zulke diepe dalen, zodat deze buitengewoon schone vergelijking van Job zeer voor de hand lag.

19. De reizigers van Thema 1) (= woestijn) zien ze, zien naar haar uit, de wandelaars van Scheba (= mens) wachten, hopen, op haar, om mensen en dieren weer door haar water te verkwikken.

1) Thema (Hoofdstuk 2: 11) aan de zeer oude Karavanenstraat uit Zuid-Arabië naar Haran en Damascus, ten Oosten van het gebergte Gilead, was met zijne wijd en zijn beroemde bron (Jes. 21: 14), in de oudheid een kruisweg voor de van Zuid naar Noord en van Oost naar West

gaande karavanen. In 't bijzonder ging ene grotere karavaan op bepaalde tijden uit Zuid-Arabië (Saba) naar Haran tot de grote zomermarkt in Muzerib (Hoofdstuk 2: 11) of naar Bozra, aan welke karavaan ook Job hier waarschijnlijk denkt..

20. Maar zij, de karavanen, die naar verkwikking in de zonnehitte uitzagen, worden beschaamd, omdat elk een vertrouwde, en rekende hier water te zullen vinden; als zij daartoe, tot de uitgedroogde Wady's komen, zo worden zij schaamrood.

Deze vergelijking gebruikt hij niet zonder oorzaak. Want wij hebben gezien, dat de vrienden, die Job kwamen vertroosten, niet gewone of alledaagse mensen waren. En het is niet twijfelachtig, of zij waren uitstekende in wijsheid en verstand, en ook waren zij niet uit de heffe des volks, maar begaafd met voortreffelijke gaven. Maar Job zegt, dat al hun wijsheid niets anders is geweest dan windmakerij. Waarom? Maar immers van den mens wordt geëist, dat hij zich immer door gelijk blijft en weet wat hij wil en niet dat hij slechts voor een ogenblik de dingen, die zeer helder zijn, aanneemt; zoals er zijn, die wel het ene ogenblik wat helder en vast is toestemmen, maar daarop weer veranderen en tot een ander gevoelen zich laten verleiden. Zodat men het ene ogenblik zou zeggen, dat zij als engelen zijn en toch het volgende ogenblik als de wateren vervloeien, zodat men niet op hen aan kan. Derhalve is het nuttig deze les hieruit te putten, dat het genoeg is, dat we voor ene kleine bron worden gehouden, die wel weinig, maar toch altijd water geeft, beter dan gelijk te zijn aan die grote beken, die spoedig opdrogen..

Uwe liefde was vroeger groot in woorden, gelijk die overstromende wateren, maar ook evenzo onrein als die, slechts aangenomen en gehuicheld, gelijk dat opgenomen sneeuwwater. Maar nu het ongeluk over mij gekomen is, en uwe liefde zich zou moeten betonen, in het hevige van mijn lijden, door verkwikkenden troost en door toespraak, wordt zij als huichelaars en leugen openbaar, gelijk aan die beken, die ook, als de zon op haar brandt, hare geleende wateren verliezen en verdrogen.

21. Zulk een reiziger ben ik ook, ik smacht naar troost van vrienden, maar sta beschaamd. Voorwaar alzo zijt gijlieden mij nu een niets geworden, er is bij u gene vertroosting te vinden; gij hebt gezien de ontzetting, het vreselijke mijner ellende, en gij hebt gevreesd; gij schrikt terug en hebt geen moed, om nog mijne vrienden te zijn en als zodanige te handelen.

Het verwijt, dat Job zijne vrienden doet, is gerechtvaardigd. Het is toch aan het natuurlijke, zelfzuchtige mensenhart eigen, bij groot ongeluk, dat anderen, ook beminden, treft, terug te schrikken, en boven alles te zorgen, dat men zelf onbeschadigd blijft; aan de andere zijde waren de verwijten, welke de vrienden tegenover den zo zwaar getroffen hadden, eigenlijk niets anders dan verheerlijking van hun eigene personen. Job ervaart hier hetzelfde omtrent zijne vrienden, waarvan Satan hem bij God belasterd heeft (Hoofdstuk 2: 4)..

22. Heb ik dan iets van u verlangd? Heb ik gezegd: Brengt mij of, geeft mij, en geeft geschenken voor mij van uw vermogen 1), om mij te helpen uit mijne armoede?

1) Waar Job hier zegt, dat hij niets voor zich van zijne vrienden heeft gevraagd, noch geld ter verlossing voor hem te betalen, daar voegt hij tot hun eigen nut een vergelijking er bij alsof hij zeggen wil: Wanneer ik van U gevraagd had, dat gij van uw vermogen nog zo weinig, mij zoudt geven, indien ik dit had gedaan, zou het U geoorloofd zijn, mij in den steek te laten, dan zouden uwe wateren rechtvaardig voor mij mogen opdrogen, en zou het recht zijn, den loop naar uw bron mij af te snijden, indien ik U had uitgenodigd, mij te helpen. Maar niets heb ik van u geëist en toch hebt gij mij, alleen bij den aanblik van mijne ellende, doorwond. Zo is het duidelijk en helder, dat gij slechte beken zijt..

Van de mensen verkrijgen we dikwijls, al verwachten wij maar weinig van hen, nog minder dan wij hoopten, maar God geeft meer, dan men biddende wensen of verwachten kan..

23. Of heb ik u gebeden en gezegd: Bevrijdt mij van de hand des verdrukkers, haalt mijne kudde uit de hand der Chaldeeën en Sabeërs weer, en verlost mij van de hand der tirannen, die mij nu nog zoeken te kwellen? Niets heb ik van u gevraagd, alleen verwachtte ik vertroosting.

24. In plaats van deze hebt gij slechts beschuldiging en aanklacht. Wanneer er dan werkelijk ene zware zonde bij mij is, leert mij, wijst mij die aan, en ik zal zwijgen, en geeft mij te verstaan, waarin ik gedwaald heb!

25. O hoe krachtig zijn de rechte redenen! deze treffen de plaats, waar het hart gewond is en geven troost en heling; maar wat bestraft het bestraffen, dat van ulieden is? dat verbittert slechts omdat gij straft zonder eigene ervaring, zonder mijn lijden te verstaan.

Troost, opbeuring, opwekking of straf en berisping, die niet geboren zijn uit de ervaring van zonde en genade, en daarom niet concreet en bevattelijk in het hart van den hoorder dringen, maar slechts algemene, abstracte, aangeleerde frasen zijn, richten niet alleen niet uit, wat zij moeten, maar verbitteren ook nog. Het baat niets, dat een prediker of biechtvader vele spreuken op elkaar stapelt; hij moet zien, hoe hij de gedachten van den zieke en bedroefde kan treffen en hem door Gods woord de vurige pijlen uit het hart trekken. Er behoort ene geleerde tong toe, om te weten, den vermoeide, met Gods woord te vertroosten, en de verbrokenen van hart met verstand te verbinden..

Job wijst hen er op, dat hij niet ongenegen is, om te leren, om bepaald te worden bij wat zonde is, ook niet ongenegen, om bestraffing te horen, maar met al de kracht, die in hem is, komt hij op tegen de onbillijke verwijten en de eigengerechte uitspraken van Elifaz. Het zijn geen redenen van een vriend, die de wonde tracht te helen, maar eer van den vijand, die den reeds zo hevig geteisterden lijder nog dieper ter neer drukt.

26. Zult gij, om te bestraffen alleenlijk woorden bedenken 1)? Is het u slechts te doen om het leed te verzwaren, bedenkt gij slechts woorden om mij aan te klagen, om mij nog dieper te kwellen, en zullen de redenen des mismoedigen voor wind zijn 2)?

1) Met deze woorden beschuldigt Job hen van de grootste slechtheid, daar zij zo met hem handelen. Wat wel mag opgemerkt worden. Want het is niet twijfelachtig, of de Heilige Geest leert hier wat wij moeten ontvluchten, zo wij niet tegen God willen strijden. Want deze ondeugd wordt bij God afgekeurd, wanneer wij er ons op toelagen, rechte redenen door scherpzinnigheden te verdraaien. Voornamelijk wanneer wij op de neergebogenen aanstormen en hen zo aanmatigend behandelen, dat wij beproeven hen tot wanhoop te brengen, welke ondeugd echter meer dan genoeg verbreid en algemeen is..

2) In het Hebr. Oelroesch omree noäsch. Letterlijk: En voor wind zijn de woorden der misnoedigen. De bedoeling is, dat wel door den wind de woorden van den moedeloze worden voort gedragen, maar dat men ze beoordelen moet naar de omstandigheden, waaronder ze geuit zijn. Job wijst er hen op, dat zij onrechtvaardige rechters zijn, die alleen afgaan op de klanken en die hoegenaamd niet beoordelen naar de omstandigheden en niet een enkele verdediging toelaten.

27. Ook werpt gij u in uwe liefdeloosheid, waarin gij voor 't ergste niet terug beeft, op enen wees 1); gij valt een weerloze, enen van alles en allen verlatene aan; en gij graaft tegen uwen vriend 2), gij bereidt hem nog meer lijden (Psalm 57: 7, Jer. 18: 20).

1) Zo noemt zich ook de kerk een wees (Klaagt. 5: 3).

2) Het graven heeft hier den zin van, een verschansing graven, om hem gans en al te vernietigen. Anderen vertalen het woord door: kopen, als koopwaar behandelen waarmede men kan doen, wat men wil. In elk geval beschuldigde Job hier zijne vrienden, dat zij met hem zonder enige menselijkheid handelden.

28. Maar nu, ik wil gaarne die liefdeloze redenen vergeten, belooft het u, ik bid het u, wendt u tot mij, zie mij goed in de ogen, beproef mij maar, en het zal voor ulieder aangezicht zijn, het zal u duidelijk blijken, of ik liege 1).

1) Job dringt er hier bij Elifaz op aan, dat deze hem eens goed in de ogen zie, om zich te overtuigen, of hij de waarheid spreekt of niet. Zo is hij er van overtuigd dat zij in zijne ogen of op zijn gelaat geen valsheid zullen ontdekken. Zij kunnen er van overtuigd zijn, dat hij hun de waarheid zegt en zijn lijden recht verklaart.

29. Keert toch weer 1), komt terug van uwe verkeerde vermoedens, laat er geen onrecht wezen, gelijk gij tot heden met uwe beschuldigingen onrecht tegen mij gedaan hebt; ja keert weer, beproeft het, nog zal mijne gerechtigheid daarin zijn; indien gij afstand doet van uwe vermoedens en naar mij horen wilt, zo zal het blijken, dat ik rechtvaardig ben nog heden, in mijn lijden.

1) Laten uwe ogen U overtuigen, dat mijn toestand zeer ellendig en treurig is, en dat ik geenszins met God twist, door mijne ellende erger te vertonen, of uit te weiden, dan dit inderdaad is..

Door deze vermaning toont Job aan, met welk een ijver wij het kwade moeten tegenstaan en veroordelen, n.l. om den mens op den rechten weg te brengen, wanneer dit mogelijk is. Laten wij ook dit ter harte nemen, opdat wij niet, daar wij nog vatbaar zijn voor vermaning, in hun ondeugden doorgaan, maar liever beschaamd worden en berouw gevoelen, omdat wij God hebben beledigd, en tot Hem terugkeren..

30. Zou onrecht op mijne tong wezen? Zou ik u leugens willen voorhouden? Zou mijn gehemelte niet de ellende 1) te verstaan geven?

1) In het Hebr. Haoewoth. Dit woord betekent wel ellende, maar ook, iets misdadigs. Zo o.a. Psalm 52: 4,9; 55: 12 en Spreuken 11: 6.

Deze vertaling moeten we ook hier hebben in verband met het eerste gedeelte van ons vers. Het is een woord, gelijkloidend met, onrecht. De vertaling is dan beter: Zou mijn gehemelte niet het misdadige merken?

HOOFDSTUK 7.

JOB'S KLACHT OVER DE ELLENDE DER MENSEN.

III. Vs. 1-6. Gij beweert, dat het menselijk leven vervuld is van ene overal zichtbare, helpende en reddende werkzaamheid van Gods genade; het is er zo ver af, dat het integendeel niets dan moeite en verdriet is. Mijn leven is dubbel met ellende verzadigd. Daarom zal ik niet, gelijk gij verlangt, ootmoedig zwijgen, maar ik zal aan mijne verbittering in klachten tegen God lucht geven.

1. Heeft niet de mens, even als een krijgsman, voortdurend enen strijd

1) met velerlei aanvechtingen, ellenden en noden, op de aarde 2) (zie Hoofdstuk 14: 1), en zijn zijne levensdagen niet vol moeite, als de dagen des dagloners, die zijn brood door zuren arbeid zoekt (vgl. 1 Kor. 15: 19)?

1) Het woord hier door strijd vertaald, betekent eigenlijk den dienst van den soldaat in het veld, waardoor hij te worstelen heeft met den vijand, of rusteloos door hem wordt vervolgd en geplaagd.

Zo, wil Job zeggen, gaat het ook met den mens. Zolang hij leeft, heeft hij onophoudelijk strijd. Strijd van buiten en strijd van binnen, strijd tegen uit- en inwendige vijanden, en waar de ene vijand verslagen is, doemt de ander weer op.

2) Deze vraag grijpt de fijnste snaren van het lijdend mensenhart aan, en ontlokt haar een diepklinkenden toon. Die toon levert het antwoord op de raadselachtige vraag: wat is het leven? en den weerklink op de eeuwenoude klacht: het uitnemendste onzer dagen is moeite en verdriet. Zalig wij, zo wij in den strijd dezer aarde de verdraagzaamheid volgen van den lijdenden Job, en met hem het einde des Heren mogen zien, "dat de Heere barmhartig is en een Ontfermer." Ik verbeeld mij, dat zo een bewoner des hemels, die nimmer deze aarde bezocht, haar slechts eens kwam betreden, en de tranen zag van één enkelen dag, en de zuchten van één enkelen nacht, hij huiverend zou wegvlugten, en aan zijne broeders daar boven zou boodschappen: "daar beneden is een stipje in de schepping, waar een bange strijd wordt gestreden!" En echter, hier heeft Gods Zoon eens gesproken: "Vrede geef Ik u!"

2. Gelijk de dienstknecht hijgt naar de schaduw van den avond, en gelijk de dagloner verwacht zijn werkloon, opdat hij rust geniete;

Zo, wil Job zeggen, is het beste van het moeitevolle leven der mensen, dat het een einde heeft. Ook het arbeidsloon als het einde van den arbeid komt bij Job slechts in aanmerking..

3. Alzo zijn mij, die in volle mate ondervond, dat strijd der mensen deel is, maanden der ijdelheid 1), van ramspoed ten erve geworden, en nachten der moeite zijn mij voorbereid 2).

1) Iedere dag was nu een last voor hem, omdat hij er geen goed in kon doen, of hem tot iets nuttigs besteden. Hij kon zijn tijd niet aanwenden tot iets, wat voor hem of anderen enig

voordeel aanbracht, dit noemt hij, maanden der ijdelheid. Het verzwakt den ramp van werkzame zieke mensen, dat ze tot allen nuttigen arbeid onbekwaam gemaakt zijn. Hij klaagt er niet om, dat het dagen zijn, waarin hij geen vermaak had, maar waarin hij geen goed kon doen, maar al kan men niet werken in den dienst, men kan toch berusten in den wil Gods, en dit is Gode even aangenaam en welgevallig..

Eigenlijk staat er, maanden van teleurstelling. In zijne goede dagen had hij zich wellicht voorgesteld nog veel te zullen doen en nu doemde zijne ziekte hem tot stilzitten, tot nietsdoen. Daarmee wil hij zich zelve verschonen en de reden aangegeven van zijn klacht.

2) Vervolgens spreekt hij over de nachten. Vroeger kon hij rusten na volbrachten arbeid, was de nacht hem aangenaam, de slaap hem zoet, maar nu, ook de nacht brengt geen rust aan. Afgemat wordt hij van het zich heen en weer wenden op zijn legerstede. Hij verlangt naar den dag, hij wordt moede van al het rusteloos tobben en verlangt naar het eerste morgenrood. Dit wordt nader in het volgende vers aangeduid.

4. Als ik te slapen lig, en een ogenblik verademing van mijne ellende hoop, dan zeg ik spoedig weer in mijn hart: Wanneer zal ik opstaan, en Hij den avond afgemeten hebben 1), de avond geëindigd zijn, wanneer zal de duisternis weer weg vlieden? en ik word zat, afgetobd van woelingen, van 't onrustig keren en wenden, tot aan den schemertijd2), tot het morgenlicht.

1) In het Hebr. Oemdad-èreb. Dit kan ook vertaald worden en o.i. is het beter, en wanneer neemt de avond de vlucht. De avond is hier dan dichterlijk genomen voor den nacht, dewijl de nacht met den avond begint. Wie ziek geweest is, weet hoe heerlijk de slaap is, maar weet er ook van te spreken, hoe hij in den slapelozen nacht met vurig verlangen uitzag naar het krieken van den dageraad.

2) Door deze klacht wijst Job aan, dat zijne ellende alles overtreft, dat het niet iets is, wat alle dagen voorkomt, opdat niemand tot hem zou zeggen: Gij ziet, dat de mensen, terwijl zij hier beneden vertoeven, aan zeer vele ellenden zijn blootgesteld, dat zelve ondervindt gij nu ook, en gij weet hoe God gewoon is de stervelingen te behandelen. Maar bij mij, zegt hij, heeft Hij al Zijn kracht aangewend, zozeer dat het wel schijnt, dat Hij mij geheel wil verdoen, en indien ik anderen door de ellende getroffen met mij vergelijk, dan zie ik, dat ik tot de diepste diepte der hel ben neergeploft, terwijl anderen niet geheel van hoop op heil en redding zijn beroofd. Maar wij moeten ons wel herinneren, dat Job niet alleen door de kwaal des lichaams was bezocht, maar voornamelijk door dit denkbeeld, dat God hem tot een vijand en tegenstander was geworden..

Hier hebt gij het hart, de gezindheid, gedachten en woorden van allen, die in grote en langdurige ziels- en lichaamsnood zijn; hun zijn tijd en uren lang, en even als hun jammer ene eeuwigheid in het verschietschijnt te zijn, zo komt ook de tijd zo lang voor. Des daags wensen zij naar den nacht, des nachts weer begeren zij den dag, en zij hebben gene rust van wege den onuitsprekelijke angst en de smarten. De ervaring van zulke beproevingen is een gevoel van den eeuwig dood en een spiegel, hoe het in de hel zal zijn, wanneer het geweld

der goddelozen jammerlijk knagen zal en de toorn Gods over hen zal blijven. Dat zal een leed boven alle leed zijn en veel meer branden dan het helse vuur, wanneer eens iegelijks hart sidderen zal en hij overtuigd wordt, dat hem geen onrecht geschiedt..

5. Mijn vlees is met het gewormte en met het gruis des stofs, met stofgewemel als bekleed, met ene menigte van ongedierte, dat in de opene etterbuilen huisvest (vgl. Hoofdstuk 17: 14; 21: 26; 24: 20) huid is gekleefd van wege het openbreken der zweren, en verachtelijk, afzichtelijk door de etterbuilen geworden (Deuteronomium 28: 22).

6. Mijne levensdagen zijn lichter geweest en sneller vervlogen dan ene weversspoel bij het weven heen en weer gaat (vgl. 1 Samuel 17: 7), en zij zijn vergaan of, zij vliegen daar heen zonder verwachting 1); zonder hoop.

1) Met deze woorden spreekt Job het uit, dat wat hij nu leeft of nog leven zal, hij niet rekent. Hij had toch uit kracht van zijn gezond en sterk lichaam op een langen levensduur gerekend, en ziet, nu is het leven, wat hij leven kan noemen, zo kort geweest. Het is voorbij gevlogen, gelijk een weversspoel heen en weer vliegt. Hopeloos gaat hij henen, dewijl hij geen andere verwachting heeft dan den dood.

7.

IV. Vs. 7-21. Daarom wend ik mij tot U, o God, verzacht toch mijn lijden; gedenk toch, dat er geen tweede (aards) leven na den dood is, en dat ik spoedig voor altijd weg ben, daarom juist wil ik mijne ellende geheel uitspreken. Wat heb ik U gedaan, dat Gij mij met verschrikkingen overlaadt, zodat ik niet langer leven kan? Wat kan een sterveling U doen, dat Gij zonder ophouden hem bezoekt? Heb ik gezondigd-waarom vergeeft Gij mij niet de schuld en laat af van mij, voor ik in het stof neerzinkt?

7. Gedenk toch, o mijn God! dat mijn leven a) een wind is 1), een ademtocht, een ogenblik (vgl. Psalm 78: 39; 90: 10. Jak. 4: 14); mijn oog zal, wanneer het eens gesloten is, niet wederkomen tot dit leven, om nog eens het goede te zien en te genieten, dat op aarde Uwe goddelijke barmhartigheid geeft, of om Uwe zalige nabijheid te ondervinden en U met gebed en offer te loven en te danken (vgl. Psalm 6: 6).

a) Job 8: 9; 14: 1-3; 16: 22. 102: 12; 103: 15; 144: 4.

1) De H. Schrift leert ons hier, dat God zich onzer ontfermt, wanneer Hij onze ellende aanschouwt. Het is nu niet, wanneer wij zouden menen, dat Hij bewogen wordt, om enige waardigheid, die in ons is, dewijl er zulk ene niet is. Indien dan God ons spaart en goedertieren behandelt, wordt Hij veeleer geleid door onze ellende, die Hij wel kent, dan door enige andere oorzaak, zoals ons hier gezegd wordt: Gedenk dat wij stof zijn en de dagen des mensen als het kruid en als een bloem des velds, die vergaat, wanneer zelfs de geringste windstoot hen aanroert. De mensen zijn niets dan vlees, dat is verdorvenheid, en wanneer de adem is heengegaan, keert die niet terug. Wanneer derhalve de H. Schrift dit hier getuigt, moeten we ons dit wel in onze gebeden herinneren, want tot dat doel spreekt hier de H. Geest.

Vervolgens moeten wij opmerken, dat indien wij willen, dat God zich in genade tot ons zal neigen, wij niets als iets verdienstelijks moeten voorbrengen, of enige waardigheid, die aan ons of aan onze natuur als hangt. Deze valse mening moeten wij uit onze gemoederen verdrijven. Ja, zelfs dit ene hebben wij te erkennen: O Heere, wat ik ben is niets dan verrotting. Terstond vloeie ik daarheen, in mij is gene kracht, mijn leven is zo waar een schaduw..

8. Het oog desgenen, die mij nu ziet, zal mij, als ik in het graf zal nedergedaald zijn, niet wederzien op aarde. Ja zelfs, Uwe ogen zullen op mij zijn, maar ik zal niet meer zijn; zelfs wanneer Gij Uwe ogen in genade naar mij wildet richten, om mij uit mijne ellende te redden, dan zou ik reeds in den dood zijn, waar ik Uwe goedheid en barmhartigheid niet meer genieten kan.

9. Ene wolk vergaat en vaart henen, alzo die in het graf¹⁾, den Scheool, of het dodenrijk daalt, zal niet wederopkomen tot dit leven, om U hier te prijzen en te danken.

1) Het woord scheool, hier "graf" elders "hel" vertaald, betekent in het O.T. niet de plaats der verworpenen maar der afgestorvene zielen. Het woord "hel" komt van de Noordse godin Hela, die de oude Germanen als de beheerseres van het dodenrijk dachten. De toestand, dien de gelovigen in het dodenrijk verwachtten, wordt behalve op deze plaats nog beschreven in Hoofdstuk 3: 11-19; 8: 18; 10: 21 vv. 6: 6; 30: 10; 88: 12 vv.; 115: 17. Jes. 38: 18, enz., als een toestand van stilte, en van rust van arbeid en moeite en de ellende dezes levens; maar ook als een schaduwachtig, een halfleven, een leven zonder lof en dank voor God. Zulke uitspraken van het Oude Testament zijn gene bewijzen van een gebrekkig begrip van het leven der ziel na den dood, of van hare onsterfelijkheid. Gene leer omtrent het Godsrijk, die wij in het Oude Testament vinden, is ene vrucht van menselijk denken, maar die gehele leer is uit de daden en openbaringen Gods voortgegaan. Zo lang de wet heerste, die den mens vloek en dood verkondigde, zolang de Heere Christus door Zijnen dood nog de macht niet ontnomen had aan dien, die het geweld des doods heeft, kon de toestand der zielen in den dood slechts ene zodanig zijn, gelijk bovengenoemde plaatsen dien voorstellen. Ook het geloof aan de belofte bracht daaraan gene grote verandering te weeg; want de belofte wees den gelovige op deze aarde als op de plaats, waar zij vervuld zou worden; hier op aarde was daarom voor allen de plaats der gemeenschap met Hem, die onder Zijn volk boven de Cherubs troonde; hier was de plaats der verzoening door offeranden, de plaats van lof, van dank en van de verwachte verlossing. Zo leefde de ziel van den gelovige ook wel in den dood voort; want de Heere, die Zich God van Abraham, Izaak en Jakob noemde (Exodus 3: 6; 4: 5) is geen God der doden; maar der levenden (MATTHEUS. 22: 31 vv.) en Abraham werd tot zijn volk in den dood verzameld (Genesis 20: 18) hoewel hij niet in zijn graf met zijne voorvaderen gelegd werd (vgl. Genesis 49: 33. Numeri 20: 24 vv. Prediker 12: 7). Ook was er een onderscheid tussen het leven der rechtvaardigen en dat der goddelozen in den dood (Numeri 23: 10); maar toch was de toestand van de ziel ook der rechtvaardigen geen zalige, bevredigende toestand, gelijk die het nu is voor hem, die bij Christus is, den opgestanen Overwinnaar van dood en scheool, hoewel ook diens zaligheid eerst in de opstanding des vlezes volkomen wordt; zijn toestand was veeleer die van de onafgebroken heerschappij des doods. Wij Christenen kunnen dienvolgens heden, nu door den dood en het varen van den

Heer ter helle ene gehele verandering in het leven der doden gekomen is, zodat de goddelozen een voorsmaak van de eeuwige pijn, de gelovigen ene, hoewel nog niet volkomen, zaligheid bezitten, -die plaatsen van het Gode Testament niet meer op onzen dood toepassen, daar die voor ons de deur tot het leven, niet tot ene troosteloze stilte des doods is. Maar ook in het Oude Testament was van den beginne af, op grond der belofte van den slangenvertreder, de vaste hoop bij de gelovigen, dat er een tijd zou komen, wanneer de heerschappij des doods en van dezen treurigen toestand in het dodenrijk zou ophouden. Abraham zou niet met zulk een vertrouwen zijnen zoon Izaak, aan wie de vervulling van alle beloften verbonden was, in den dood hebben kunnen willen overgeven, wanneer niet zijn geloof een geloof aan de overwinning des doods en aan de opstanding der doden, ook van Izaak geweest ware (vgl. Hebr. 11: 17-19). Jakob betuigt den koning van Egypte, dat zijn eigenlijk leven niet in zijne aardse levensjaren gelegen was, ook niet met den dood eindigde, maar dat hij aan gene zijde van dit leven der vreemdelingschap een leven in het vaderland tegemoet zag, dat komen zou, wanneer de dood en zijn rijk vernietigd en alle beloften, aan Abraham gedaan, zouden vervuld zijn. Dit nieuwe leven na de opstanding der doden prijst David (Psalm 17: 15 vgl. Psalm 73: 24 vv.; 139: 18; 49: 16; 16: 10 tijd werd met steeds meer helderheid tegemoet gezien (Hoofdstuk 19: 25 vv. Hosea 13: 14. Jes. 26: 19. Ezechiël. 37: 1-14. Dan. 12: 2 12.2). Dat Job het meest slechts de treurige zijde van het leven na den dood beschouwt en zich eerst niet getroost heeft met de overwinning des doods, die eenmaal zijn zou, heeft zijne oorzaak in den aard der zware verzoeking, waarin hij was, onderscheiden van ene beproeving. Het verlaten zijn van God, door hem ondervonden, was te zeer een voorsmaak van eeuwigen angst en van pijn, dan dat hij voortdurend in staat zou geweest zijn, die grote, op vaste beloften Gods gevestigde hoop, met zijn hart aan te grijpen en zich daarmee waarlijk te troosten..

De vromen des Ouden Verbonds werden door niets zozeer aangegrepen, als door de gedachte, dat zij na hun sterven en tot aan de wederopstanding tot deze luidkeelse lof onbekwaam zouden zijn. Zij wisten, dat zij in hun sterven hun lichaam zouden afleggen, dat ze hun stem zouden verliezen, en dat daar in het graf niemand den Heere loven kan. Wel geestelijk inwendig zou de afgestorven ziel in den staat der gescheidenheid van het lichaam van de vreugde voor God kunnen trillen. Maar dit was hun niet genoeg. Ze wilden meer. God had hun ziel en lichaam geschapen. En daarom verlangden ze en hijgden ze naar dien dag der heerlijkheid, waarop ze lichaam en stem zouden terugkrijgen, om weer met volle stem en op zuiveren, heiligen toon den lof des Heren te kunnen uitgalmen..

11. Omdat het leven op aarde mij ras zal ontvlieden, zo zal ik ook mijnen mond niet weerhouden; ik zal spreken in benauwdheid mijns geestes; ik zal klagen in bitterheid mijner ziel.

12. Ben ik dan ene zee 1), ben ik dan misschien gelijk aan den Nijl, aan wiens oevers men wachters zet, om op zijn wassen acht te geven en zijn overvloeiend water aanstonds in kanalen af te leiden? Of ben ik een walvis 2), enig zeemonster, gelijk de krokodil, dien men gadeslaat, om hem straks met vereende krachten aan te grijpen? Kan dan een arm, gebrekkig, nietig mens voor U gevaarlijk zijn, dat Gij om mij wachten zet, mij met lijden omgeeft, mij als een misdadiger in deze gevangenis zet, en mij met ontzetting overlaadt, zodra ik mij bewege en nieuwen moed nemen wil?

1) Meermalen wordt de Nijl in de Heilige Schrift en door heidense schrijvers ene zee of een oceaan genoemd, vgl. Hoofdstuk 41: 22. "De beelden van ons Boek zijn meestal van Egyptischen oorsprong."

2) In het Hebr. Thanin. Dit woord duidt aan een watermonster, en wordt nu eens vertaald door grote vis, dan door krokodil. Het laatste moeten we hier hebben, dewijl men in Egypte wacht op het ogenblik, dat een krokodil zich buiten het water zal begeven, om hem alsdan te doden. Zo ook moet bij zee gedacht worden aan den Nijl, die o.a. door Homerus de oceaan wordt genoemd. Het beeld zelf is duidelijk. Job wil zeggen, of hij dan zo te vrezen, zo gevaarlijk is, dat er wachten bij hem moeten geplaatst worden. Met die wachten heeft hij dan zijn lijden op het oog.

13. Wanneer ik zeg, of, dan dacht ik: Mijne bedstede zal mij vertroosten, en mij mijne smart doen vergeten, mijn leger zal van mijne klacht wat wegnemen, en mij door een ogenblik slaap verkwikken.

14. Dan ontzet Gij mij met dromen, en door gezichten verschrikt Gij mij 1), door vreselijke nachtgezichten, gelijk die gewoonlijk aan de melaatsheid verbonden zijn;

1) Ach hoe bang wordt het den mens, wanneer hij Gods eeuwig gericht gevoelt; dat is hem onverdraaglijk, en hij zoekt of hij het ontvlieden mocht..

Roerend schetst Job hier zijn lijden. Slapen, heeft hij al vroeger gezegd, kon hij haast niet, afgetobd werd hij van het zich heen en weer wenden, en nu, zegt hij, dat als hij dan eindelijk in slaap wegdommelt en de hoop bij hem levendig wordt, dat hij op zijn legerstede, in den slaap, zijne ellende zal vergeten, ach, dan ontzetten hem angstige dromen en nare gezichten, zodat ook de slaap hem teleurstelt en ook hij in die hope bedrogen wordt.

15. Zodat mijne ziel de verworping kiest, en ik wens door een plotselingen dood van alle ellende bevrijd te worden; zo dat zij den dood lief heeft, meer dan mijne beenderen, den dood liever dan dit rif, dit geraamte zou.

16. Ik versmaad ze, ik walg er van langer dit geraamte mee te slepen, ik zal toch in der eeuwigheid niet leven; de dood is over mij beschikt, waarom vergunt Gij mij dan niet, dat die wat vroeger kome; houd op van mij, want mijne a) levensdagen zijn immers slechts ijdelheid, zij zijn als een damp, die vervliegt.

a) Psalm 62: 10; 144: 4

De zozeer bedroefde zielen, welke als Job (vgl. 3: 19; 9: 21), Elia en Jona, in den zwaren strijd zijn, dat zij hun leven haten, raadt Dr. M.Luther: Zulk een moet 1) zijne gedachten niet vertrouwen en volgen, maar anderen horen, die in het geloof en zonder aanvechting zijn. 2) bedenken, dat God het leven gegeven heeft, en hij boven alles aan den wil van God gehoorzaam moet zijn. 3) den dienaar des Goddelijken woords roepen en voor Hem het hart uitstorten. 4) niet alleen met zijne gedachten blijven, maar de gemeenschap der heiligen

opzoeken. 5) door liefelijke geestelijke liederen den duivel verdrijven. Geheel verschillend van deze verzoeking, die ook gelovigen treft, is de walging van de wereld, die uit den afval van den levenden God en de verwoesting van lichaams- en geesteskrachten door de zonde en de wereldse genoegens voortkomt, en dikwijls met zelfmoord eindigt..

17. a) Wat is de nietige mens, dat Gij hem groot acht, en dat Gij Uw hart op hem (tegen hem) zet, dat Gij hem als Uwen vijand behandelt,

a) Psalm 8: 5; 144: 3. Hebr. 2: 6.

18. En dat gij hem bezoekt, met nieuwe ellenden in elke morgenstond? dat Gij hem in elke ogenblik beproeft 1), de proef neemt, hoeveel hij lijden kan zonder te bezwijken?

1) Hoezeer dit woord gelijkt op Psalm 8: 5, zo is de zin toch zeer verschillend. Daar wordt gezegd, dat God den nietigen mens goddelijk en koninklijk hoog onder de schepselen gesteld heeft en door steeds nieuwe bewijzen Zijner genade verhoogt: hier, dat Hij in plaats van hem voorbij te gaan, zich te veel met hem bemoeit, daar Hij hem, den nietige, aan allerlei lijden overgeeft..

Indien wij de eigenlijke betekenis van deze plaats goed nagaan, dan bevinden we, dat Job dit heeft willen zeggen: Och Heere, waarom toornst Gij op den mens? Hebt Gij hem dan zo veelbetekenend gemaakt? Hij spreekt dus niet als over de weldaden Gods, maar veeleer wijst hij er op dat het niet met de waardigheid Gods overeenkomt, indien Hij op den mens toornst. Bijvoorbeeld, indien een vorst zich boos maakt op een landbouwer, zou hem dat weinig tot eer verstrekken. Men zou toch zeggen: Waarom strijdt hij niet met zijns gelijken? Hij zou zichzelf vernederen, omdat hij niet zijne waardigheid in acht had genomen. Ook dit hebben trotse mensen in de mond: Indien hij zich met mij zou gelijk stellen, zou hij weten wie ik ben..

Job komt hier tot de ontboezeming, dat het Gode niet past, tegen den nietigen mens zo Zijn toorn te verheffen, dat het met de waardigheid Gods in strijd is. Hieruit blijkt wel, dat Job een zeer diep ontzag heeft voor Zijn God, maar in zijn ellendigen toestand, nu alle moeiten zich opeen hopen, kan hij het niet met de Hoogheid Gods rijmen, dat Hij zich zo tegen hem stelt.

19. Hoe lang keert Gij u niet af van mij 1), houdt Gij niet op in toorn op mij te zien, en laat niet van mij af, met angsten en pijnen totdat ik mijn speeksel inzwelge 2), zelfs zo lang laat Gij mij gene rust, dat ik adem hale (vgl. Hoofdstuk 14: 6. Psalm 39: 14).

1) Hier toont Job wel de beroeringe zijns geesten, waarmee hij bezocht werd. Ondertussen laten wij ons herinneren, dat hij altijd nog enige troost heeft gevoeld bij de gedachte, dat hij niet geheel van God verlaten werd. Hij verklaart nu derhalve, dat hij van wege de aandoeningen des vlezes zo werd beroerd, dewijl zijne vrienden meenden, dat hij niet zonder oorzaak zo hevig werd gekweld. En opdat hij derhalve beter zijne beroeringen zou te kennen geven, wendt hij zich tot God, wanneer hij ziet, dat hij tegen de mensen te vergeefs zijne rede opheft..

2) Nog heden is dit een spreekwoord der Arabieren.

Met de laatste woorden duidt hij aan, dat hij schier geen ondenkbaar ogenblik verademing heeft, dat hij niet zóveel tijd vrij is van ellende, als hij nodig heeft, om zijn speeksel naar binnen te slikken.

Men bemerkt, dat zijne ziele gans en al verslagen is en ineen krimpt onder de ellende, die hij ondervindt.

20. Heb ik werkelijk gezondigd, hoewel ik mij van gene zware overtreding bewust ben, wat zal ik, arm, nietig mens, U doen, wanneer zal ik dan mijne zonde kunnen verzoenen, waarmee zal ik U tegenstaan, O Mensenhoeder 1)? waarom hebt Gij mij alzo U tot een tegenloop, een aanstoot en ergernis gesteld, dat ik mij zelven tot een last zij 2), dien ik door den dood zou kunnen afleggen.

1) Dit woord "hoeder" wordt daarom gebruikt, om daarmee aan te geven, dat Hij is de behoeder der mensen, die Hij onder Zijne bescherming houdt. Job wil voorzeker daarmee aanwijzen, dat God ons bewaart, voortdurend op ons neerziet, zodat alle iemands woorden en daden nauwkeurig worden nagegaan. Waar is het nu, dat wij door God bewaard worden, door Zijne hand beschermd, dat ons leven in Hem bestaat. Maar niets verhindert daarom, om Hem Behoeder te noemen, dewijl Hij alles ziet en gadeslaat en wij Hem niets kunnen verbergen, zoals de Schrift zegt, dat Hij de harten doorziet en de gedachten kent, kortom, dat alles voor Hem naakt is en dat niet enige zijde van ons leven voor Hem verborgen is. Zo heeft Job het ook begrepen.

Job nu zegt hier: Waarom laat Gij niet van mij af? Ofschoon Gij ziet, dat ik, een diep ellendig schepsel, geheel ter neergeworpen, van alle kracht en sterkte beroofd, U smeeke, toch verniet Gij mij met Uwe kracht..

Met dit Mensenhoeder spreekt Job het duidelijk uit, dat hij God kent als den Alwetende, die ziet tot in de diepste schuilhoeken van het hart. Hij beroept zich hier dus op Gods Alwetendheid, dat hij nooit het boze stuk heeft begaan, wat zijne vrienden hem hebben aangewreven. Maar ook ligt er iets verwijtends in, iets waaruit blijkt, dat zijne ziel in opstand verkeert, tengevolge van alles, wat hij moet doorstaan.

Er is bij Job een mengeling van begeerte, om God te erkennen zoals Hij is en om tegen diezelfde God in opstand te komen.

2) De Masorethen lezen U (in plaats van mij) en de LXX hebben ook: Ik ben U tot een last, alsof Job zei en zich beklagde, dat hij God met zijne ongeduldige en onbedachtzame woorden en uitdrukkingen wel moest beledigen.

Eigenlijk staat hier: "Dat ik U tot een last zij," van welken gij U door aanhoudend slaan ontdoen wilt. Zo vertaalt ook de Griekse overzetting, en dit past zonder twijfel beter in den

samenhang; het werd echter door de oude Joodse geleerden veranderd, daar zij de oorspronkelijke woorden voor lasterlijk hielden..

21. En, wanneer werkelijk ene door mij bedrevene zonde de oorzaak van mijn bitter lijden is, waarom vergeeft Gij niet mijne overtreding, daar dit toch in Uwe macht is, en waarom doet Gij mijne ongerechtigheid niet weg, en met haar ook de straffen? Want nu zal ik, door de roede Uws toorns spoedig in het stof liggen; ik moet daaronder bezwijken, en Gij zult mij vroeg zoeken, om mij opnieuw te tuchtigen, maar ik zal niet zijn.

"Job gaat steeds verder en spreekt steeds harder tegen God; " hij is er verre van zijne eigenlijke zonde recht te erkennen en te belijden; hij houdt zijne zonde voor ene van kleine betekenis en beschuldigt God van grote onrechtvaardigheid, omdat Hij iets zo hard straft, dat Hem toch gene schade doet. "Hij vermoedt niet, dat juist deze lichtzinnige troost ene grote zonde is."

Dit is niet Job's eigenlijke zonde, dat hij meent, dat God zich in een vijand heeft veranderd, dat is het gevolg van zijn door aanvechting verduisterd oog. Zijne zonde bestaat ook niet in de vragen: Hoe lang en waarom? De Psalmen zouden dan van zonde overlopen. Maar dit is zijne zonde, dat hij in deze vragen des twijfels blijft hangen, en zo den schijn van onbarmhartigheid en ongerechtigheid op God laat rusten. En in deze zonde metselen de vrienden hem te vaster in, hoe meer zij zijn lijden uit zijn eigen ongerechtigheid afleiden..

HOOFDSTUK 8.

JOB WORDT DOOR BILDAD VAN HUICHELARIJ BESCHULDIGD.

De vrienden van Job hadden gemeend, dat Job zich op de uitspraken van Elifaz (Hoofdstuk 4 en 6), aanstonds voor overwonnen zou verklaren (Hoofdstuk 5: 27). Hierin zien zij zich bedrogen. Nu treedt Bildad op, die onder hen meer voorzichtig, maar ook de armste aan woorden is. Hij zoekt de gerechtigheid Gods, die door Job in zijne laatste woorden (Hoofdstuk 7: 17-2) aangerand is, de gerechtigheid Gods, die steeds den goddeloze straft en den rechtvaardige beschermt, te verdedigen; hij zoekt dit te doen deels met zijne eigene schijnbaar verschonende, maar in waarheid diep krenkende woorden, deels en hoofdzakelijk met wijze uitspraken uit den vorigen tijd. In het algemeen ontwikkelt hij de gedachten van Elifaz verder, en doelt er meer openlijk op, dat Job ene zware zonde zou hebben begaan, waarvoor hij nu de straf ondervindt.

I. Vs. 1-7. Hoe lang wilt gij in zo hevige en toch onbezonnene woorden God van ongerechtigheid beschuldigen? Toch hebt gij in den dood uwer kinderen voor ogen, hoe rechtvaardig Hij recht. Dat moest u veeleer een waarschuwend voorbeeld zijn. opdat gij u nog bij tijds tot Hem bekeert, eer het ook voor u te laat is. Zo gij u echter met een hart vol berouw en ootmoed weer tot God wendt, zo zult gij ook zeker weer tot geluk, zelfs tot veel groter geluk komen.

1. Toen antwoordde, op zulk ene vermetele aanklacht Gods door Job, Bildad, de Suhiet (Hoofdstuk 2: 11), en zei, vol vermeende wijsheid:

2. Hoe lang zult gij deze godslasterlijke dingen spreken, en hoe lang zullen de redenen uws monds een geweldige wind zijn¹⁾, woorden hevig klinkende als de storm en toch slechts winderig en nietig?

1) Dat Bildad Job tegenkomt is op zich zelve goed. Ook God komt straks Job tegen. Maar waar God, de Heere, een zuivere maatstaf aanlegt, niet alzo Bildad. Ook hem ontbreekt een juist inzicht in de heilgeheimen Gods, een inzicht in het verband tussen straf en beproeving. Hij begrijpt Job evenmin. En daarom op zich zelve spreekt ook hij uitnemende waarheden uit, maar ten opzichte van Job, om hem tot kalmte brengen, missen zij geheel hun doel.

3. a) Zou dan, gelijk gij niet onduidelijk te kennen gegeven hebt, God het recht verkeren, zodat Hij ooit enen godvrezende met zo zware straffen bezoekt, of enen goddeloze lang ongestraft laat? En zou de Almachtige wat voor Hem de gerechtigheid is verkeren (vgl. Hoofdstuk 34: 10 vv. Genesis 18: 25. Dan. 9: 14. Rom. 2: 6)?

a) Deuteronomium 32: 4. 2 Kronieken 19: 7. Dan. 9: 14.

Deze woorden van Bildad, gelijk zij daar staan, te willen tegenspreken, ware gruwelijke godslastering. Het is ontwijfelbaar zeker, dat God, die zelf heilig en rechtvaardig is, slechts rechtvaardig op aarde richt. Maar de zin, dien Bildad met zijne woorden verbindt, is verkeerd,

en berust weer op de valse gedachte der drie vrienden over de oorzaken van het lijden op aarde (Hoofdstuk 4). Voor hen is de gerechtigheid Gods de bloot uiterlijke en boven alles op aarde vergeldende. Deze mening rust op gebrek aan kennis van het eigen hart en aan ware ervaring. Gods gerechtigheid staat in het nauwste verband met Zijne heiligheid en Zijne liefde, en openbaart zich juist daarin, dat Hij den goddeloze, die Gods genade, liefde en leven versmaadt, reeds hier op aarde, maar zeker na den dood aan ongeluk, verderf en den eeuwigen dood prijs geeft, als ook daarin, dat Hij den zondaar door allerlei straffen tot bekering roept en den gelovige door velerlei verzoekings- en beproevings-lijden heiligt, eindelijk dat Hij den getrouwe met het genadeloon des eeuwigen levens begiftigt. Dat Gods liefde en rechtvaardigheid zo innig verenigd zijn, heeft wel is waar de dood van het Lam Gods geheel bekend gemaakt, maar zal eerst in het einde der tijden volkomen duidelijk gezien worden. Ook het O. T. is verre van de uitwendige vergeldings-theorie der drie vrienden, door welke "het geheim der Goddelijke leidingen niet opgelost, maar geheel vernietigd wordt". Zo dringen daarin alle in zich zelfs geruste, onverbrokene geesten, die nooit de zonde gevoeld hebben, noch Gods oordeel gesmaakt hebben. Maar de H. Schrift getuigt daartegen: Dien God lief heeft, dien kastijdt Hij. En indien zij alleen enen genadigen God hadden, die in dit leven goede geruste dagen hebben, zo zou daaruit volgen, dat de heilige patriarchen, profeten, apostelen en martelaars allen van God verstoten waren..

4. God vonnist nooit onrechtvaardig. Indien uwe kinderen gezondigd hebben tegen Hem, den Heilige, en dit hebben zij zeker gedaan, hoewel ik niet weet wat, Hij heeft hen ook in de hand hunner overtreding geworpen, de noodzakelijke gevolgen van hun misdaad over hen gebracht (vgl. Joh. 9: 2 vv. Luk. 13: 2-5).

Zo oordeelt de wereld nog altijd uit de uitkomst over het recht of het onrecht ener zaak. De mate van schuld naar de mate van het lijden af te meten, heeft slechts dan een grond, wanneer de samenhang tussen bijzondere zonden en bijzondere straffen duidelijk en onweersprekelijk gebleken is.

Is het mogelijk, dat tot iemand iets gezegd kan worden, dat meer zijn hart doorboort, dan dat zijn vader, zijne moeder, zijne kinderen gestorven zijn ten straf hunner zonde! Mag men zo iets niet zeggen, zelfs wanneer het ene handtastelijke daadzaak schijnt te zijn, ten minste niet aan enen bovendien reeds tot den dood bedroefden, zwaar beproefden vader, Bildad steunt echter niet op daadzaken; hij weet niet, dat Jobs kinderen goddeloos geweest zijn; zijn oordeel rust alleen op berekening; wie een plotselingen, verschrikkelijken dood sterft, moet een groot zondaar zijn; God heeft Jobs kinderen zulk enen dood laten sterven, dus enz..

5. Ook u kon God slechts in dit lijden laten komen, wanneer gij tegen Hem zondigde; maar indien gij naar God vroeg zoekt, vóórdat Hij u geheel verstoot, en tot den Almachtige, met belijdenis van schuld om genade bidt (vgl. Hoofdstuk 5: 8; 22: 23. Jes. 55: 6. 1 Koningen 8: 33 vv. 2 Kor. 6: 2

6. Zo gij in deze uwe bekering zuiver en recht zijt, zonder valsheid en huichelarij (Psalm 32: 2); gewis zal Hij uw gebed verhoren en nu opwaken, opstaan om uwentwil 1), om een getrouw herder en bewaker voor u te zijn (Psalm 121: 4), en Hij zal de woning uwer

gerechtigheid, haar huis, waarin alsdan niets dan gerechtigheid, geluk en zaligheid wonen, volmaken herstellen 2); Hij zal die woning weer tot den vroegeren, gezegenden toestand brengen (vgl. Hoofdstuk 5: 19 vv.).

1) Er wordt hier geleerd, dat indien God ons op deze wereld bezoekt en in moeite ter neer ligt, en zozeer ons drukt, dat duizend doden ons gewenster voorkomen dan dit ene, laten we ons dan herinneren, dat Hij ons nog tijd geeft tot berouw, opdat, indien we ons spoedig tot Hem wenden, wij Hem zeer bereid vinden, om ons te ontvangen.

2) Die gelukkig en voorspoedig zijn menen, dat zij de vroomste en liefste kinderen Gods zijn, en willen daarom leraars en onderwijzers van anderen zijn. Hoe velen weten zeer schoon van bekering, godzaligheid en deugd te spreken, zelfs gehele boeken daarover te schrijven, en toch zijn zij verre van de ervaring, en verstaan zij niets van de heilzame oefening en beproeving der vromen.

God is gewoon de zielen Zijns volks niet in eens, maar bij trappen te vertroosten. Al zijn hier de beginselen klein, de voortgang is echter tot de volmaaktheid toe. De ochtendschemering groeit aan tot de middag, en uit een klein mosterdzaadje schiet een grote heester op. Laat ons dus den dag der kleine dingen niet verachten, maar op den dag der grote zaken blijven hopen.

7. Uw beginsel zal wel gering zijn, was in den aanvang nietig, maar of, daarna zal door den zegen Gods uw vermogen toenemen, en uw laatste zal zeer vermeerderd worden, in het einde bezit gij dan een groten overvloed.

Zo is juist de loop van zaken met betrekking tot Jobs lotgevallen (Hoofdstuk 42: 10 vv.). In Gods gemeenschap is de latere dag altijd heerlijker dan de vroegere. De stroom, die van het heiligdom uitgaat, wordt steeds breder en dieper (Ezechiël. 49); den goeden wijn geeft de Heere het laatst (Joh. 2: 10). Ook hier blijkt het weer, en hoe deze slechts door de verkeerde en harde toepassing, die zij er van maken, den schijn van onwaarheid verkrijgen.

Is deze profetie van Bildad bewaarheid, zij is het langs een geheel anderen weg, dan hij verwachtte. In het Godsrijk is het altijd 't omgekeerde van de wereld, Daar volgt vreugde op leed, de kroon op het kruis..

8.

II. Vs. 8-19. Hoor toch naar de stem der vaderen, die uit den rijken schat van hun levenservaring verkondigen, dat der goddelozen levensgeluk zo vergankelijk is als de biezen en het rietgras, waaronder de slijk uitdroogt, of als de slingerplant, die snel verdort. (Vergelijk Hoofdstuk 4: 12-21.)

8. Te voren (Hoofdstuk 7: 6,7,9) hebt gij geklaagd, dat het leven zo snel voorbijgaat; wij willen u niet leren (Hoofdstuk 6: 24), maar onze voorvaderen zullen het u zeggen, hoe het den goddeloze gaat. Want vraag toch naar het vorige geslacht, welks levenservaringen ons tot een richtsnoer zijn overgeleverd, en bereid uweer tot de onderzoeking van de leer hunner vaderen,

hoor wat onze vaders van de opmerkingen hunner wijze en vrome vaders hebben gehoord en ons meegedeeld (Deuteronomium 4: 32; 32: 7).

9. a) Want wij met onze ervaring zijn, in vergelijking van de tijden onzer vaders, van gisteren, als pas geborene kinderen, en weten niet, maar moeten ons door hen laten leren en leiden; dewijl onze dagen, bij de lengte van hun leven op de aarde (Hoofdstuk 4: 21), ene schaduw b) zijn (vgl. Hoofdstuk 14: 2. Psalm 144: 4. 1 Kronieken 28: 15. 6: 12; 8: 13).

a) Genesis 47: 9. Job 7: 5,6,7. Psalm 39: 13. b) Psalm 102: 12.

Het tegenovergestelde van deze waarheid beweert de tijd der revolutie, ook onze tijd, die zich op groten vooruitgang en de hoogste ontwikkeling beroemt, en met verachting op het bijgelovige en duistere van den ouden tijd neerziet. Maar wie, gelijk onze tijd, met het verledene breekt en in eigen ogen wijs is, met dien zal ook weer het volgende geslacht breken. Men moet, wil men het wezen der dingen verstaan, de wijsheid in zich opnemen, die door de worstelingen van den geest in den loop der eeuwen verkregen is en van geslacht tot geslacht is voortgeplant.

Zo mag de gelovige Christen de ervaringen, die de kerk van Christus gedurende de vele eeuwen van haren strijd met de zonde en de dwaling gestreden en in hare belijdenisgeschriften uitgedrukt heeft, niet gering achten; hij moet deze aanwenden om zo tot de zekerheid des geloofs en de ware wijsheid te komen. Aan de andere zijde bestaat de wijsheid ook niet in het napraten der ouden..

Bildad houdt er zich mede bezig om overgeleverde gezegden der ouden aan te halen, en wij zullen zien dat de volgende redenen dezer vrienden, met welke zij Job kwelden, voor een groot deel opgevuld zijn met gezegden, spreuken of gelijkenissen der oudheid.

10. Zullen die vorige geslachten u niet leren, beter dan wij het vermogen; zullen zij niet tot u spreken en uit hun hart redenen voortbrengen 1)? Den wijzen vaders ontzegt gij toch wel gehoor en opmerking niet?

1) Zo ziet de gelovige Christen de ervaringen, welke de Kerk van Christus gedurende vele eeuwen in den strijd met de zonde en dwang gemaakt en in haar geloofsbelijdenis heeft neergelegd naar believen, om zo tot een recht zoeken des geloofs en de ware wijsheid te geraken. Volstrekt op eigen voeten kan niemand staan..

Raadpleeg, wil hij zeggen, niet alleen de nu levenden, maar ook de vroeger gestorvenen. Ondervraag alle eeuwen en zie dan, dat God nooit heeft verworpen, wie tot Hem de toevlucht namen, noch dat hun verwachting ijdel en nutteloos is geweest, indien slechts de veinzerij verre van hen was..

Elifaz heeft over het tegenwoordige gesproken, wat men dagelijks kon zien. Bildad roept de verledene tijden op, om tot dezelfde slotsom te komen, n.l. dat God de bozen straft, den

zondaar kastijdt van wege zijne boosheid, maar den vrome weldoet. Hij gebruikt nu een beeld, waarvan de kracht alle tijden openbaar is geworden.

11. Verheft zich, zo spreekt de wijsheid uit oude tijden, verheft zich de bieze, de papierstruik (Exodus 2: 3 Jes. 18: 2; 35: 7), zonder slijk, zonder vocht; immers wanneer het slijk, dat de Nijl over de akkers wierp, in den zomer verdroogd is, sterft het? Groeit het rietgras (Genesis 41: 2) zonder water 1)?

1) Hij gebruikt hier een zeer geschikte vergelijking voor het feit, dat God de hypocrieten en zondaren verdelgt.

Want, zegt hij, kunnen het riet en de moerasplanten groeien op ene andere dan vochtige plaats? Zijn er wel biezen, die zonder water kunnen groeien, op de bergen, ja, op de naakte rotsen? Maar dit hebben zij uit hun natuur. De bieze nu en soortgelijke kruiden groeien allen op drassige plaatsen, want door het water worden zij gevoed en anders verdrogen ze. Zoals nu de bieze of de moerasplant niet anders kan groeien, dan op ene vochtige plaats, zo ook moet, wie zijn voedsel niet put uit God, hoe sterk hij ook schijnt, verdrogen en vergaan. Deze gelijkenis wordt niet hier alleen gebruikt, maar wordt, zoals algemeen bekend is, in de H. Schrift dikwijls herhaald..

12. Als het nog in zijne groenigheid is, nog in zijne volle kracht is, maar de vochtigheid ontbreekt, hoewel het niet afgesneden wordt, nochtans verdort het vóór alle gras, veel eerder dan andere grassoorten (vgl. Psalm 129: 6 vv. Jer. 17: 6).

13. Alzo zijn de paden 1) van allen, die God vergeten; want zij hebben, als de papyrusplant, gene diepe wortelen geslagen in de genade Gods; zij vallen van Hem af (vgl. Hoofdstuk 21: 14), daarom zendt Hij hun den gloed der ongelukken en onttrekt Hij hun de levenskracht; dan gaan zij reddeloos verloren; en de a) verwachting des huichelaars zal vergaan.

a) Job 11: 20; 18: 14. Psalm 112: 10. Spreuken 10: 28.

1) Bildad heeft op het oog den bodem, waarin het riet en de bieze tiert. Bij dien straks uitdrogenden bodem vergelijkt hij den bedriegelijken grond, waarop de geveinsde en de zondaar verkeert. Hij heeft inzonderheid de papyrusplant op het oog. Als straks de bodem verdroogt, verdort de plant al eer zij rijp is en geplukt kan worden. Zo ook, wil hij zeggen, vergaat de geveinsde, zonder waarlijk nuttig geweest te zijn, zonder zijne bestemming bereikt te hebben. Hetzelfde beeld wordt ook door den gewijden dichter in Psalm 1 gebruikt.

14. Van welken zijne hoop walgen zal, (liever: wiens hoop zal afgesneden worden, zie Statenoverz. Kantt.); des huichelaars hoop zal te niet gaan, en zijn vertrouwen zal zijn een huis der spinnekop, als een spinnweb, dat bij de eerste aanraking in elkaar valt (vgl. Jes. 59: 5).

15. Hij, die God vergeet, zal op zijn huis lenen, gelijk de spin zich op haar web verlaat, alleen rekenende op het zwakke web, en niet op den stormwind; maar het zal niet bestaan; hij zal

zich daaraan vasthouden, maar het zal niet staande blijven, als de Goddelijke wrake komt zinkt alles ineen (vgl. Matth. 7: 26 vv. Psalm 37: 35 vv.).

16. Hij is wel sappig vóóordat de zon opgaat en hare warmte groot wordt, en zijne scheuten, de ranken van de slingerplant, gaanwel over zijnen hof, den hof, waarin hij staat, en over het omliggende land, uit.

Zo breidt zich ook de misdadige eerst wel uit, zijne familie wordt groot, zijn rijkdom, zijne eer, zijn invloed nemen toe.

17. Zijne wortelen worden bij de springader 1), ingevlochten, hij ziet ene stenige plaats of een huis van stenen, en meent, door zich daarin te wortelen en zich daaraan vast te klemmen, zeker te zijn tegen den val.

1) Het sappig kruid schiet woekerend zelfs uit steenhopen op; het slingert zich langs de muren naar boven en ziet van de hoogte, waarop het zich verheft, met trotsheid neer op den steenhoop, waaruit het zijn oorsprong nam. Zo schijnt de goddeloze in eigen kracht een tijd lang aan de ongunstigste omstandigheden het hoofd te kunnen bieden.

In het Hebreeuws Al-gal. Beter: Over den steenhoop. Zodat de vertaling moet zijn: Over den steenhoop vlechten zijne wortelen zich heen; hij ziet een huis van stenen. De bedoeling is, dat de goddeloze meent alles te kunnen, dat zelfs geen steenhoop hem verhindert, om zijne wortelen er in te slaan, zodat hij alle tegenheden meent te kunnen overwinnen. Alles schijnt hem wél te gelukken. Naar alle zijden dijt hij uit, totdat, zoals het volgende vers aangeeft, God, de Heere, hem tegenkomt.

18. Maar als God in Zijnen toorn hem verslindt uit zijne plaats, even als wanneer de brandende zon voor de plant al zijne levenskracht, het water wegneemt, zo zal zij, de plaats, die wegens de pracht der goddelozen zo hoog geëerd werd, niet eens medelijden met hem hebben, maar zal zij den van God verlaten zondaar iedere hulp ontzeggen en hem loochenen, zeggende Ik heb u niet gezien (vgl. Spreuken 24: 16).

19. Zie, o Job! en merk op, of het ook op u van toepassing is, dat is de vergankelijke vreugde zijns wegs, dat het einde van zijn geluk; er blijft niet eens een herdenken met medelijden over; ennoch de sappige slingerplanten, noch de misdadigen sterven daarom uit, uit het stof van degenen, die vergaan zijn, zullen anderen voortspruiten, die hopen gelukkiger te zullen zijn, maar geen beter lot zullen hebben (Psalm 73: 12,18,19).

Hier eindigen de uitspraken der wijze vaders; onder deze uit Egypte's en Arabië's natuur genomene beelden is het laatste moeilijk te begrijpen, omdat de slingerplant en de misdadige, beeld en voorwerp, voortdurend verwisseld worden. Dat Bildad deze op zich zelve zo ware spreuk Job voorhoudt, moet dezen diep treffen en hem nog meer in de verzoeking brengen; want met recht kan zich Job tegenover zijne vrienden op zijnen godzaligen wandel en op zijne onschuld beroemen, terwijl zij, alleen uit voorliefde voor hun eenmaal opgevatte mening van Gods gerechtigheid, zonder iets van bepaalde zonden bij Job te weten, hem huichelachtig van

huichelarij beschuldigen. Toch schijnt Bildad nog zelf te gevoelen, dat hij te ver gegaan is, want hij past de spreuken niet gestreng op Job toe, maar stelt ze met verschoning voor..

20.

III. Vs. 20-22. Zie. God is steeds rechtvaardig; zo moogt gij ook vertrouwen, dat Hij u, wanneer gij u berouwvol onder Zijne straffen buigt, weer gelukkig maken zal. Doet gij dit echter niet, zo zult gij het lot van alle boosdoeners delen.

20. Zie 1), en neem het ter harte, God zal den oprechte, dien, die Hem met een oprecht hart zoekt, niet in onrechtmatigen willekeur (vgl. Hoofdstuk 7: 12 vv.) verwerpen; maar Hij vat ook de boosdoeners, degenen, die zich niet tot Hem bekeren, niet bij de hand om hen te helpen redden.

1) In de laatste verzen tracht Bildad samen te vatten, wat hij als de leer der wijzen van vroegere dagen heeft medegedeeld.

Hij heeft het hier over den zegen en den vloek, en verkondigt de onomstotelijke waarheid, dat het den rechtvaardige wel zal gaan maar den goddeloze kwalijk; ene waarheid, die overal in de H. Schrift wordt verkondigd, maar die hier in den mond van Bildad verkeerd wordt toegepast, dewijl er zo duidelijk uit blijkt, dat hij Job eigenlijk voor een goddeloze houdt, dien de vloek Gods treft.

21. Wanneer gij u tot den Heere wendt, Hij zal u niet afwijzen, noch ophouden te zegenen, totdat Hij uwen mond, die nu zo vol van klachten is, met gelach vervulle, en uwe lippen met gejuich, over den rijken zegen, dien Hij u op nieuw geeft (Psalm 126: 2).

22. Uwe haters 1), die zich nu over uw ongeluk verheugen, zullen met schaamte bekleed worden (Psalm 35: 26; 109: 29; 132: 18), wanneer zij uwen zegen zien; volg daarom onzen raad; wend u tot God, opdat het niet nog erger worde; want de verstokte zondaars slaat Hij geheel ter neer en de tent der goddelozen zal niet meer zijn.

1) Bildad geeft zich schijnbaar ernstig moeite, om te geloven, dat Job geen misdadiger is, en hem te tonen dat hij hem niet haatte, gelijk Job te kennen gegeven had (Hoofdstuk 6: 15 vv.)..

Men lere niet voor den tijd, niet te haastig en liefdeloos te oordelen, maar den tijd af te wachten, waarin alle harten voor God zullen opengelegd, alle de moeilijkheden der Voorzienigheid ontknoopt, en Gods verborgenheden tot een algemene en eeuwigdurende gevolgen van alles ontdekt zullen worden..

HOOFDSTUK 9.

JOB VERDEDIGT ZICH TEGEN BILDAD.

Elifaz had (Hoofdstuk 4 en 5) in vele voorbeelden aangewezen, dat Gods handelen op aarde steeds getuigde van gerechtigheid, daar Hij den goddeloze neerstiet en den vrome beschermde. Bildad had deze zo kwalijk begrepene gerechtigheid Gods nog sterker tegenover Job beweerd (Hoofdstuk 8: 3,20) en bijzonder hard voor Job, hem op zijne kinderen gewezen; beiden hadden hieruit het besluit getrokken, dat Job zich daarom verootmoedigen moest, zijne verborgene zonden belijden en tot godsvrucht wederkeren. Ook Job kent tot hiertoe gene andere gerechtigheid Gods, dan die zijner vrienden, maar terwijl hun het raadsel van Jobs lijden geheel schijnt opgelost te zijn, wordt het voor Job nog ingewikkelder; want inderdaad is hij geen zondaar in den zin der vrienden, en met deze veronderstelling valt ook al hun wijsheid over de gerechtigheid Gods. Dat echter de lijdenswegen ook wegen van beproevingen en verzoeken zijn, en dit bij de vromen alleen, is hun, zowel als Job, verborgen. De fijne eigengerechtigheid en loonzucht, de grondstellingen voor zulk een begrip, van Gods gerechtigheid, verhinderen Job verder te zien. In zich zelven kan hij, door zijne eigene schuld en die zijner vrienden, de oorzaak van zijn lijden niet vinden; hij kent zich zelven als onschuldig; zo moet die oorzaak dan noodzakelijk in God alleen liggen. Reeds in zijne vorige rede (Hoofdstuk 7: 17 vv.) had hij beproefd zijn lijden zo te verklaren, nu gaat hij (Hoofdstuk 9 vv.) open en consequent over tot de uitwerking van de stelling: God moet en kan slechts in dien zin rechtvaardig zijn, dat geen mens, ook de onschuldige niet, bij Hem recht verkrijgen kan. Zijne gerechtigheid moet de blinde willekeur van het onbillijke noodlot zijn. Zo trekt hij uit de beweringen der vrienden het tegenovergestelde besluit, en slaat hen met hun eigene wapenen. Maar ook in deze diep ingrijpende, eerst trotse (Hoofdstuk 9), dan weer bevende (Hoofdstuk 10) klacht en aanklacht van God, in welke hij zelfs zo ver gaat, dat hij de mogelijkheid voorstelt, alsof God er vermaak in zou hebben, om den mens te pijnigen, komt hij er toch niet toe, om, gelijk de duivel wenst, God te laten varen. Juist dat God zich tegenover hem als een vijand stelt en hem verlaten heeft, dat zijn gebed niet door de dichte nevelen der duivelse verzoeking heendringen kan, is hem het onverdragelijkste. Hij wil niet ophouden te vragen, waarom God hem verstoten heeft; totdat Hij zich weer tot hem kere en hem zegene, al zou ook een verrukte heup, ja, de lichamelijke dood daarvan het gevolg zijn. Hij smeekt slechts, dat God hem weer genadig zij, vóórdat hij in de duistere plaats nederdaalt. -Deze rede van Job vormt het midden van het eerste deel zijns lijdens en is in menig opzicht het toppunt zijner verzoeking, het is toch den duivel gelukt, God aan Job zo voor te schilderen, gelijk hij zelf God acht: een nijdig willekeurig demon, vol list en geweld, maar zonder liefde en gerechtigheid. Den Heere echter is het gelukt Jobs eigenlijke zonde, de fijne eigengerechtigheid en het rechten met God, die hem zijne vroomheid niet vergeldt, gelijk hij verwacht, aan het licht te brengen.

I. Vs. 8-10. Met bittere ironie neemt Job de bewering der vrienden, van de onvoorwaardelijke gerechtigheid Gods in al zijne werken op aarde op, en leidt daaruit juist het tegendeel af. Ja, God is steeds en overal in zijn recht; want Hij is een God, die alles in macht en verstand overtreft, daarom kan een ellendig, onmachtig schepsel nooit enig recht tegen Hem doen gelden, al is het ook nog zo schuldeloos. Om dit aan te tonen, schildert hij de ontzettende

Almacht Gods op aarde en in den hemel, daarbij wedijverende met Elifaz (Hoofdstuk 5: 9-16).

1. Maar Job antwoordde en zei:

2. Waarlijk, gij hebt recht; ik weet, dat het zo is; gelijk gij van Gods gerechtigheid spreekt, (Hoofdstuk 8: 3,20); want hoe zou a) de mens rechtvaardig zijn bij God? hoe zou een sterveling in een strijd om recht bij den Almachtige recht kunnen verkrijgen?

a) Psalm 143: 2.

Geen mens heeft enig recht bij God, om ene geheel andere reden echter, dan Job in zijne grote droefheid meent; niet omdat de afstand tussen Schepper en schepsel te groot is, maar omdat wij allen zonder onderscheid verloren en doemwaardige zondaars zijn, en omdat het de volmaakte liefde is, uit wier hand wij alles, ook den laatsten ademtocht, als geschenk en genadegift met dankzegging moeten ontvangen. Wanneer Job de goddelijke Almacht van Zijne Rechtvaardigheid en Goedheid losmaakt, en deze tot ene blote natuurkracht verlaagt, begaat hij ene even grote fout als de vrienden, wanneer zij de almacht en de rechtvaardigheid verwisselen. Omdat Gods almacht boven alle wezens staat, is zij ook rechtvaardig tegenover allen en laat zij een ieder overkomen, wat hem toekomt (vgl. Hoofdstuk 34: 10). Zo lang echter een mens de ware oorzaak van ene grote smart, die hem overweldigt, nog niet erkent, blijft hem niets anders over, dan zijn lijden alleen als ene openbaring van Gods almacht op te vatten..

Men kan dit tweezins opvatten: hoe zou een mens, indien hij zich verongelijkt achtte, zijn recht bij God kunnen doen gelden? Of: hoe zou een mens, hoe vroom hij dan ook was, geheel onschuldig voor God kunnen heten? Zou deze dubbelzinnigheid niet bedoeld zijn, opdat men geen der beide denkbeelden zou uitsluiten?.

God kan duizenden van misdrijven aan ons ten laste leggen en duizenden artikelen van beschuldiging tegen ons inbrengen, welke wij allen stilzwijgende belijden moeten waar te zijn, zonder een enig van dezelve van ons te kunnen afwenden, of er ons over te verontschuldigen. Niemand onzer kan zich in dezen verdedigen, of van schuld vrijspreken, maar elk moet de hand op den mond leggen..

Ofschoon de mensen gedwongen worden te bekennen, dat God rechtvaardig is, en volstrekt niet te beschuldigen zou zijn, zijn zij soms zo in de war, dat zij niet slechts tegen God murmureren, maar ook met open mond, wanneer de smart een weinig heviger is, Hem lasteren. Want ofschoon zij het daardoor niet lichter maken, wanneer zij door de hevige pijn worden gekweld, toch menen zij, dat zij zich enigszins op Hem mogen wreken, wanneer Hij zulke ellende over hen heeft gebracht. Des te meer moeten wij een welvoeglijk begrip van Gods Rechtvaardigheid hebben, opdat, wanneer Hij ons kastijdt, wij Hem altijd nederig als zodanig erkennen, als Hij in waarheid is, n.l. dat Hij rechtvaardig is en wars van enige buiging van het recht..

Job erkent, dat God rechtvaardig is, maar hij ziet in God alleen een Rechter en Heerser, die in het scheepsel niet de minste onheiligheid door de vingers ziet en de macht bezit, om al wat onheilig is, te vernietigen.

Wat Job hier en in de volgende verzen zegt is niet gesproken door den Geest. Marck zegt dan ook terecht "dat Job en zijne vrienden nauwelijks te tellen zijn onder degenen, die door Gods Geest zijn ingegeven, als van wien gene goddelijke ingeving wordt gemeld en die om hun redenen van God bestraft worden."

Zijn gemoed is zo beroerd geworden door de plagen, maar bovenal door de redenen van zijne vrienden, dat hij soms wel schone woorden uitspreekt, maar ze verkeerd toepast of uitwerkt.

3. Zo Hij, de almachtige en vreselijke God, lust heeft om met hem, den nietigen mens, te twisten, in een rechtsgeding met hem te treden, niet één uit duizend vragen, die zijn goddelijke Rechter hem omtrent Zijne schuld of onschuld met overleg zou voorstellen, zal hij Hem beantwoorden; de grote verschrikking van Gods macht en grootheid zal hem den mond stoppen.

4. Hij is zo wijs van hart, dat Hij vraag op vraag kan voorstellen en steeds nog zonde in ons ontdekken kan, en zo sterk van kracht, dat Hij elke beproeving van een sterveling, om een recht te doen gelden, den bodem kan inslaan. Wie heeft zich tegen Hem verhard, in een vijandelijken tegenstand, en vrede gehad, wie is ongestraft gebleven?

5. Hij is die God, die de bergen verzet door aardbevingen of watervloeden, zodat zij in elkaar zinken en tot dalen worden, en dit met zulk ene kracht, dat zij het niet gewaar worden 1); Hij is die machtige God, die ze omkeert in Zijnen toorn (vgl. Psalm 97: 5. Openbaring 6: 14; 16: 20. Job 14: 18).

1) Dit is overeenkomstig aan de over 't algemeen verhevene en dichterlijke spraak van het gehele Boek, dat de bergen hier als persoonlijke wezens gedacht zijn, die door hun eigen omstorten onvoorziens verrast worden..

6. Die de aarde beweegt, door ontzettende aardbevingen doet sidderen, uit hare plaats, die haar in de ruimte aangewezen is (Hoofdstuk 26: 7), dat hare inwendige pilaren, waarop het geheel rust, (Hoofdstuk 38: 6. Psalm 104: 5) schudden, (vgl. Openbaring 20: 11. Jes. 13: 13).

De oudere uitleggers verklaarden "de bergen" en "de aarde" van grote wereldrijken, als het Medo-Perzische, het Macedonische, het Romeinse rijk, wier hoogmoed door Gods macht plotseling ten val kwam (vgl. Zach. 4: 7. Jes. 40: 4; 24: 20), gelijk ook de Heere Jezus grote hindernissen van het rijk Gods als bergen voorstelt (MATTHEUS. 17: 20; 21: 21. 1 Kor. 13: 2).

7. Die de zon door Zijn almachtig woord gebiedt, en zij gaat niet op 1), zodat de aarde in duisternis blijft, en door menigten van wolken verzegelt Hij de sterren, zodat zij bij nacht geen licht kunnen geven (Amos 4: 13).

1) Men kan hierbij zowel aan gewone door de natuurwetten geregelde zonsverduisteringen denken, als aan de wonderen, die ons uit de geschiedenis van het rijk Gods bekend zijn, als de Egyptische duisternis, het wonder in het dal van Ajalon en op den Goeden Vrijdag; want beide zijn door dezelfde wonderbaren God, hoewel met verschillende bedoelingen teweeg gebracht en evenzeer te bewonderen..

7. Die de zon door Zijn almachtig woord gebiedt, en zij gaat niet op 1), zodat de aarde in duisternis blijft, en door menigten van wolken verzegelt Hij de sterren, zodat zij bij nacht geen licht kunnen geven (Amos 4: 13).

1) Men kan hierbij zowel aan gewone door de natuurwetten geregelde zonsverduisteringen denken, als aan de wonderen, die ons uit de geschiedenis van het rijk Gods bekend zijn, als de Egyptische duisternis, het wonder in het dal van Ajalon en op den Goeden Vrijdag; want beide zijn door dezelfde wonderbaren God, hoewel met verschillende bedoelingen teweeg gebracht en evenzeer te bewonderen..

8. Die, gelijk in den beginne bij het scheppingswerk, alleen de hemelen uitbreidt 1), (vgl. Jes. 44: 24; 40: 22. Psalm 104: 2), en treedt op de hoogten der zee, op de baren, die ten hemel stijgen (Psalm 107: 26), als op een vasten grond; zelfs het den mensen vijandigste en machtigste element buigt zich neer onder zijn Heer (Joh. 6: 19).

1) De tegenwoordige tijd (vs. 5-10) betekent, dat al deze dingen, die Gods ontzaglijke Majesteit aanwijzen, hoewel ten tijde der schepping of daarna geschied, toch eeuwig tegenwoordige, gedurig wederkerende daden Gods zijn..

9. Die den wagen 1), den groten Beer aan den noordelijken hemel maakt, den Orion 2), of Jakobsstaf aan den zuidelijken rand van het noordelijk halfond, en de klok, het Zevengesternte, de Plejaden aan het Oosten des hemels, en de binnenkamers, de in onafzienbare ruimten zich verliezende en verborgene sterren van het Zuiden, aan het zuidelijk halfond (vgl. Hoofdstuk 38: 31 vv.).

1) Het heerlijke, nooit ondergaande sterrenbeeld in de nabijheid van de Poolster, dat uit 7 grote sterren bestaat, en daarom ook Zevengesternte of Septentrio genoemd wordt, heet bij Romeinen en Grieken, de Wagen, naar zijn vorm, die op een wagen lijkt, bij de Arabieren en Joden As, dat is, dodenbaar, om dezelfde reden..

2) Orion, Hebr. Cesil d.i.poort, omdat het verhaal bestond, dat een dwaas koning (misschien Nimrod), die zich tegen God stelde, tot zijn straf aan den hemel geplaatst was, gelijk ook aan den naam Orion een dergelijk verhaal ten grondslag ligt..

10. a) Die grote dingen doet, welke Zijne Almacht ons duidelijk voor den geest roept, dingen, die men niet doorzoeken kan met zijn menselijk verstand, en wonderen die zo menigvuldig zijn in de natuur en onder de mensen, dat men ze niet tellen kan.

a) Job 5: 9. Psalm 72: 18; 77: 15; 86: 10. Rom. 11: 33.

Nederstorting van bergen, aardbevingen, zonsverduisteringen, onweders, de door den storm gezweept zee, de oneindige ruimte des hemels, de glinsterende sterrenbeelden zijn zaken, die recht geschikt zijn, den mens zijne onmacht tegenover God te doen gevoelen. Niet zonder doel voert Job tegenover Elifaz, die Gods almacht meer in liefelijke beelden had voorgesteld, juist zodanige aan, om dan uit de alzo voorgestelde almacht Gods een tegenovergesteld gevolg als de vrienden te trekken. Wie niet gelooft, dat de Heere, die in deze natuurkrachten Zich openbaart, dezelfde is, als die uit liefde tot den mens alles schiep, die ook over de zondaars zich in liefde erbarmt en mens werd, toen wij nog vijanden waren, die kan inderdaad uit deze gebeurtenissen der natuur, God slechts als ene duistere vreselijke natuurwet leren kennen.

In plaats van God te vervloeken, gelijk satan verwachtte, verheerlijkt Job Gods volmaakheden en wondervolle werken. Hoe Job ook door zijne ellenden vervuld wordt, wanneer hij gelegenheid heeft om Gods wijsheid en macht te vermelden, vergeet hij zijne klachten en vertoeft hij met vreugde en met welsprekendheid bij dit heerlijk en gezegend onderwerp..

In vs. 5-10 wordt over God gesproken als over den Machthebbende in het rijk der onbezielde schepping, in de nu volgende verzen wordt het uitgesproken, dat God ook met almachtige kracht heerst over de bezielde schepping, over de mensenwereld.

11.

I. Vs. 11-24 Ook mij kan Hij daarom, ondanks mijn recht, gemakkelijk overweldigen, zonder dat iemand Hem daarom verwijtingen kan doen. Kunnen toch de machtigste schepselen voor Hem niet bestaan, zo mag ik, ellendige, wel zwijgen. Wilde Hij zich ook met mij in een twistgeding inlaten, Hij zou mij toch het horen. Ja door Zijne overmacht zou mijne verdediging, zelfs wanneer ik recht had, tot ene aanklacht van mij zelve worden Toch ben ik in waarheid onschuldig; maar dat is hetzelfde-rechtvaardigen en goddelozen verdelgt Hij op gelijke wijze. Ja, dikwijls genoeg geeft Hij den goddelozen de overmacht.

11. Zie, Hij zal voor of, over mij in het geloei van den storm heengaan en mij met onzichtbare macht de slagen toebrengen, en ik zal Hem niet zien; en Hij zal voorbijgaan, mij plotseling verschrikkende, en ik zal Hem niet merken. Overal is Hij onzichtbaar tegenwoordig, en zou die God dan niet te vrezen zijn?

12. Zie, Hij zal al uw geluk roven 1), wie zal het Hem doen wedergeven? wie zal tot Hem zeggen: Wat doet Gij 2)? Die Opperheerser is aan niemand verantwoording Zijner daden schuldig (vgl. Jes. 45: 9. 1 Samuel 2: 10. Rom. 9: 20).

1) In het Hebr. Jachtoof. Eigenlijk betekent dit werkwoord wegslepen, en wordt gebruikt van den leeuw, die zijn prooi bemachtigt en voortsleurt. Het woord in den grondtekst in ons vers door, doen wedergeven vertaald, betekent ook beletten, verhinderen, en die betekenis moeten we hier hebben.

2) Het schijnt wel, dat Job hier aan God een absolute macht toekent, die echter niet in overeenstemming is met Zijn Rechtvaardigheid en billijkheid. Maar laten wij wel opmerken, dat hij niet afwijkt van zijn betuiging van vroeger, n.l. dat de rechtvaardigheid Gods niet slechts optreedt in het straffen der goddelozen, wanneer hun ongerechtigheden duidelijk en openbaar zijn. Waarin dan ook? Hierin, dat, wanneer God op buitengewone wijze handelt, en wel zo, dat Hij blindelings en onbillijk schijnt te handelen, waardoor de ongelovigen de gelegenheid aangrijpen, om te murmureren, we nochtans Zijne rechtvaardigheid moeten erkennen..

13. God, de almachtige, zal Zijn toorn niet afkeren, wanneer eenmaal zijn verdervende loop begonnen is; eerst wanneer Zijn voornemen volvoerd is, trekt Hij Zijne hand terug (Psalm 78: 38). Hij laat zich door niemand terughouden, en zo iemand het mocht willen beproeven, onder Hem worden gebogen de hovaardige helpers 1), niemand kan te hulpe komen, want dit wordt als trotsheid diep vernederd.

1) Hebr. de helpers van Rahab d.i. Rahab en zijne helpers. Onder Rahab wordt in Psalm 37: 4. Jes. 30: 7 Egypte, Psalm 89: 11. Jes. 51: 9 een zeemonster, als de Leviathan verstaan. Zo verklaart de Septuaginta het woord ook op onze plaats, en Hoofdstuk 26: 12 vv. Eigenlijk betekent het woord: "trotsheid", "overmoed" en het is openbaar, dat Egypte dezen naam als een beeld van de aan God en Zijn rijk vijandige wereldmachten draagt. Jablonskius (Opusc. I 228) meent, dat Egypte alzo genoemd wordt naar het koptische rh-onab = land aan de zon gewijd..

Hier kan echter noch een zeemonster, noch Egypte gemeend zijn, maar het moet op ene in de geschiedenis der openbaring allerbekendste gebeurtenis van een groten ontzaglijken opstand tegen God doelen. Wellicht heeft Job hier op het oog het oproer van satan en zijne demonen, wier afbeeldsels de H. Schrift in Egypte en in de zeemonsters ziet..

Ongetwijfeld wordt hier niet op Egypte gedoeld, maar op ene indrukwekkende gebeurtenis, waardoor het zo treffend is uitgekomen, dat God de Almachtige is, die heerst en regeert in hemel en op aarde, dat ook de vereende macht van alle hovaardigen niet in staat is, om iets tegen Gods Almacht te vermogen.

14. Hoe veel te min zal ik, machteloos mens, in staat zijn Hem te antwoorden, zo Hij mij al wilde horen, en hoe zou ik mijne woorden uitkiezen tegen Hem 1); waar zou ik de rechte woorden vinden?

1) Hiermede wil Job zeggen, dat hij, de onmachtige, dan wel niets tegen God kan doen. Als de vereende macht van alle sterken niets vermag tegen God, wat zal hij, de onmachtige, dan kunnen? Hoe zal hij dan woorden vinden, om met God te twisten? Wel erkent Job hiermede zijne geringheid, maar toch valt een ontevreden toon niet te miskennen; toch is hij ook hier van opstand niet vrij te pleiten.

15. Dien ik, zo ik rechtvaardig ware 1), niet zou kunnen, niet zou durven antwoorden, wanneer Hij zich in strijd over het recht met mij begaf, mijnen Rechter zal (zou) ik om genade bidden.

1) Zo ik rechtvaardig ware, is genomen in den zin van, zo ik het recht voor had. Hij wil zeggen, al had ik het recht voor, zodat hoegenaamd niets op mij was aan te merken, zo is God toch zo hoog en verheven, zo is hij toch zo absoluut Rechtvaardig, dat ik tot Hem, als mijn Rechter, om genade moet bidden. Rechter is hier in den zin van, aanklager en rechter beiden, niet alleen in den zin van rechter.

16. Zelfs indien ik tot Hem roep, en Hij mij antwoordt, Hij mij verschijnt, ik zal niet geloven, dat Hij mijne stem ter oren genomen heeft, om mijne verantwoording te horen en aan te nemen; Zijne oneindige grootheid laat zulk ene vernedering niet toe.

Job zegt, dat ofschoon hij genade van God ontvangt, waarom hij gevraagd heeft, hij echter niet zou geloven, dat zijne gebeden zouden verhoord zijn, Hoe moeten we dit opvatten? Er is geen twijfel aan, of Job drukt hiermede uit, hoedanige beproevingen hij wel ondervindt, terwijl hij zich van God verlaten en door God tegengestaan gevoelt, zoals wij dezen zelfde Job ook vroeger hebben horen spreken..

Zo wonderlijk gaan die twee, hoop en wanhoop, bij de aangevochtenen door elkaar, dat zij, hoewel zij God aanroepen en verhoord worden, het toch niet gevoelen, zodat zij nog menen, dat hun stem niet verhoord is. Dat is een grote troost, dat ook bij de heiligen onder het kruis, kleinmoedigheid en vrees des harten gezien is. (M.LUTHER).

17. Want Hij vermorzelt mij tot straf omdat ik mijn recht geëist heb, door een onweder; in plaats van naar mij te horen, zou Hij mij geheel vernietigen, en Hij vermenigvuldigt mijne wonden, die Zijn toorn mij sloeg zonder oorzaak, daar ik toch onschuldig ben.

18. Hij laat mij niet toe (zou mij niet toelaten), wanneer het tot een strijd om recht kwam, mijnen adem te verhalen; maar Hij verzadigt mij met bitterheden, zou mij een overmaat van ellende doen ondervinden.

19. Zo het aan de kracht komt, komt het op macht aan, zie, Hij is sterk. Wie zal tegen Hem bestaan? en zo het aan het recht komt, wie zal Mij dagvaarden, zegt de Heere?

20. Zo ik mij rechtvaardig in dien strijd, mijn mond zal mij verdoemen, daar ik tegenover den Almachtige niets met juistheid tot verdediging van mijn recht zou kunnen voortbrengen; ben ik oprecht, Hij zal mij toch verkeerd verklaren 1), ook zelfs, wanneer ik in menselijken zin onschuldig ware, zou Hij mij zoveel schuld voorstellen, dat ik als een misdadiger voor Hem stond.

1) Eer dat Job in doodsangst komt, looft hij God over den door zijner goederen en den dood zijner kinderen, maar nu hem de dood onder de ogen treedt en God zich onbetuigd laat, tonen zijne woorden, wat voor gedachten een mens heeft (hij zij zo heilig als het kan) tegen God;

hoe het hem dunkt, dat God niet God, maar een ijdel rechter en toornig tiran is, die met geweld te werk gaat en vraagt naar niemand. Dit is het hoogste stuk in dit Boek. Dit verstaan slechts zij alleen, die er ook van weten, wat het zij, Gods toorn en oordeel te dragen en Zijne genade te missen..

Wat Job hier voorbij ziet is, dat het Recht Gods tegenover het schepsel altijd het ware objectieve Recht is. In zijn bitterlijk bedroefden toestand komt hij er toe, om wel het recht Gods breed uit te meten, maar dit recht verschilt in zijn mond och zo weinig van onrecht. Daarom zondigde hij, zoals de Heere ook later zegt, zwaar, terwijl aan de andere zijde Job daardoor aan het zondig bestaan van zijn eigen ik ontdekt wordt.

21. Ben ik oprecht, en in waarheid ben ik onschuldig, ik heb gene zonde gedaan, overeenkomstig de zware straf, die ik draag, zo acht ik toch mijne ziel niet, zo zal ik toch mijn leven verbeurd moeten verklaren. Daarom herhaal ik, wat ik reeds zei (Hoofdstuk 7: 16); ik versmaad mijn leven.

Zo is het dan den Heere gelukt duidelijk uit het met zich zelve en met God worstelende hart van Job de eigenlijke boezemzonde aan het licht te brengen, namelijk zijne eigengerechtigheid, zijne trotsheid op vroomheid en het verlangen, dat ook God die erkenne (Hoofdstuk 10: 15). Voordat zulk ene zweer van ene inwendige, verborgene zonde geheel rijp geworden en hare schandelijkheid en boosaardigheid geheel aan den dag gekomen is, kan zij ook niet door den hemelsen heemeester geheeld worden. Maar dan reinigt de Goddelijke wijngaardenier zijne takken, opdat zij meer vrucht geven..

21. Ben ik oprecht, en in waarheid ben ik onschuldig, ik heb gene zonde gedaan, overeenkomstig de zware straf, die ik draag, zo acht ik toch mijne ziel niet, zo zal ik toch mijn leven verbeurd moeten verklaren. Daarom herhaal ik, wat ik reeds zei (Hoofdstuk 7: 16); ik versmaad mijn leven.

Zo is het dan den Heere gelukt duidelijk uit het met zich zelve en met God worstelende hart van Job de eigenlijke boezemzonde aan het licht te brengen, namelijk zijne eigengerechtigheid, zijne trotsheid op vroomheid en het verlangen, dat ook God die erkenne (Hoofdstuk 10: 15). Voordat zulk ene zweer van ene inwendige, verborgene zonde geheel rijp geworden en hare schandelijkheid en boosaardigheid geheel aan den dag gekomen is, kan zij ook niet door den hemelsen heemeester geheeld worden. Maar dan reinigt de Goddelijke wijngaardenier zijne takken, opdat zij meer vrucht geven..

22. Dat is één ding 1), dat ik niet verdragen kan, daarom zeg ik: a) Den oprechte en den goddeloze verdoet Hij door dezelfde straffen 2) (vgl. Prediker 9: 2 met Psalm 73: 2-16).

a) Mal. 3: 14.

1) Hebr.: "Dat is enig," v.d.Palm vertaalt: "Dat is hard."

2) Tegen deze bewering van Job, waarmee hij zijne vrienden direct tegenspreekt, treedt naderhand Elihu het scherpste op (vgl. Hoofdstuk 34: 9; 35: 3). Wel is het waar, dat dikwijls gelijke gerichten over vroom en onvroom gaan. "Maar de vraag is: is dan God over beiden toornig? Den Christen wordt de lichamelijke tijdelijke straf tot een zegen, maar den goddeloze ten verderve. Voor de godzaligen is het geen teken van den Goddelijken toorn, maar alleen voor de goddelozen. De Christenen wanhopen daarom ook niet, al moet het lichaam zich hier kwellen en beangstigen; want zij weten, dat zij uit dit jammerdal weggerukt worden, opdat zij de toekomstige ellende niet zien en tot rust in het paradijs komen."

22. Dat is één ding 1), dat ik niet verdragen kan, daarom zeg ik: a) Den oprechte en den goddeloze verdoet Hij door dezelfde straffen 2) (vgl. Prediker 9: 2 met Psalm 73: 2-16).

a) Mal. 3: 14.

1) Hebr.: "Dat is enig," v.d.Palm vertaalt: "Dat is hard."

2) Tegen deze bewering van Job, waarmee hij zijne vrienden direct tegenspreekt, treedt naderhand Elihu het scherpste op (vgl. Hoofdstuk 34: 9; 35: 3). Wel is het waar, dat dikwijls gelijke gerichten over vroom en onvroom gaan. "Maar de vraag is: is dan God over beiden toornig? Den Christen wordt de lichamelijke tijdelijke straf tot een zegen, maar den goddeloze ten verderve. Voor de godzaligen is het geen teken van den Goddelijken toorn, maar alleen voor de goddelozen. De Christenen wanhopen daarom ook niet, al moet het lichaam zich hier kwellen en beangstigen; want zij weten, dat zij uit dit jammerdal weggerukt worden, opdat zij de toekomstige ellende niet zien en tot rust in het paradijs komen."

23. Als de gesel Zijner oordelen haastelijk doodt, bespot Hij nog bovendien de verzoeking, de bezoeking, de wanhoop der onschuldigen, die Hij medetrefte. Daaruit ziet gij, dat het Hem hetzelfde is, of iemand oprecht is of goddeloos.

Dit is wel het hardste, dat Job in het gehele Boek zegt. Zie daarentegen: Psalm 118: 18. Jona. 4: 2. Klaagt. 3: 31-33. 2 Samuel 24: 14.

Wij zien hier, dat Job nog veel verder gaat dan Asaf, dat hij God van onbarmhartigheid beschuldigt. Wel was dan deze man Gods ver heen. Wel was hij aan het zinken, maar zijn God zou hem voor verzinken behoeden.

24. Nog meer: de aarde, of, het land wordt gegeven in de hand en in de macht des goddelozen, van enen misdadigen vorst; Hij overdekt het aangezicht harer rechteren, zodat ook zij geen recht of onrecht meer onderscheiden, maar met den grootsten willekeur handelen en vonnissen; zo het niet God is, die dit doet, wie is Hij dan, die dit alles zo bestuurt? Wie anders dan God is de oorzaak van al die ellende?

"Wat is Gods Wezen voor Job misvormd. Niets dan de almacht van den despoot is overgebleven. Hoe koud en vreemd is hem God geworden!"

Wanneer wij warm geworden zijn, hetzij door disputeren of door ontevredenheid, moeten wij een wachter voor de deur onzer lippen zetten, voornamelijk, wanneer wij over goddelijke zaken spreken..

25.

III. Vs. 25-35. Zo zijn ook mijne dagen van geluk spoedig weggevlogen, en laat Gods toorn geen ogenblik van mij af, dat ik een ogenblik adem hale. Ik moet een misdadiger zijn, daarom moeten al mijne bemoeiingen om mij te rechtvaardigen te vergeefs zijn. God is toch mijn gelijke niet, dat ik enen hogeren scheidsrechter tegen Hem zou kunnen inroepen. Wilde hij slechts voor een korten tijd Zijnen toorn van mij afkeren en mij rust gunnen, zo zou ik mij rechtvaardigen.

25. Zo moet ook ik, gelijk de meeste onschuldigen, onder de blinde macht van God lijden, en mijne dagen, mijne vroegere gelukkige dagen zijn lichter geweest dan een loper (vgl. 1 Samuel 22: 17); Zij zijn weggevloden, zij hebben het goede niet gezien.

Als iemand in nood is en hij aan de vorige jaren denkt, is het hem, alsof hij gedroomd had. Want ons leven is van dien aard, dat, wat voorbij is, wij daarvan niets meer hebben; wat komen zal, weten wij ook niet. Alleen het tegenwoordige ogenblik gevoelen wij, hetzij; het goed of kwaad is. Is het goed, zo denkt de mens, zo zal hij in eeuwigheid geen nood hebben; is er echter angst en droefheid, zo nemen de treurige gedachten het hart zodanig in (vooral wanneer bovendien nog Gods toorn gevoeld wordt), dat wij al het goede vergeten..

26. Zij zijn voorbijgevaren met 1) of, als jachtschepen, zij varen zo snel voorbij als "de papyrusschepen," de lichtste en snelste schepen van den Nijl; het geluk verdween snel, gelijk een arend uit de hoogte neervalt en naar het aas toevliegt.

1) Met, beter als, dewijl het hier een vergelijking betreft. Ziet Job op de vroegere dagen van geluk en voorspoed terug, dan is het hem, alsof zij zo snel mogelijk zijn voorbij gesnel, terwijl de dagen, die hij nu doorleeft al kruipende voorbijgaan.

Job ontleent zijn beelden aan de aarde, aan het water, en aan de lucht, om het snel voorbijgaan zijner gelukkige dagen aan te geven.

27. Indien soms mijn zeggen is: Ik zal mijne klacht vergeten, en ik zal mijn treurig gebaar laten varen; ik zal goeden moed vatten en mij verkwikken.

28. Zo schroom, zo ontzet ik aanstonds weer voor al mijne smarten; met angst vervuld schrik ik voor mijn ongeluk terug, en hetgeen mij het minst te verdragen is, is dat ik weet, dat Gij, o Heere!, mij niet onschuldig zult houden.

Hier blijkt het weer, dat Job zijnen God niet kan noch wil loslaten, al heeft hij Hem ook verlaten. Hij spreekt niet van God, zonder tot God op te zien, hoewel hij zich door God afgestoten gevoelt, blijft hij toch aan God hangen..

29. Mij helpt gene verdediging; ik zal toch in Zijne ogen goddeloos zijn, en dit is mij het zwaarste in mijne smart: waarom dan zal ik ijdel arbeiden 1), mij vermoeien om mij te rechtvaardigen of om redding te vragen?

1) Zo wisselen in die arme, aangevochtene ziel ebbe en vloed, versaagdheid en overmoed elkaar af: Hij is er van overtuigd, dat hij bij God niets is, maar kan het toch ook niet rijmen, dat hij zo tot in de diepste diepte der ellende wordt ter neer gestort. Het is nu niet zoals vroeger en zoals straks een moedeloos wegzinken, veeleer dragen deze woorden de kentekenen van een worstelende ziele, al is hij van overmoed niet vrij te pleiten.

30. Indien ik mij wasse met sneeuwwater, en mijne handen zuivere met zeep, met loog (vgl. Jer. 2: 22);

31. Dan zult Gij, o Heere! mij in de gracht induiken 1), en mijne klederen zullen van mij gruwen 2), vrezen door mij bezoedeld te worden. Zo zou mij de volkomenste rechtvaardiging niet baten, want Gij zoudt het door Uwe almacht daartoe brengen, dat mijne onschuld onreinheid werd.

1) Deze uitdrukking schijnt hard en zeer verkeerd. God toch is niet degene, die ons onbillijk behandelt. Wij weten, dat Hij is de fontein van alle heiligheid, ja, dat Hij ons reinigt, indien wij tot Hem de toevlucht nemen, met onreinheid en onvolmaaktheid bezoedeld. Waarom zegt dan Job, dat God hem in de kracht wil induiken? Het betekent, dat God het vuil in hem zou ontdekken, wat te voren nog verborgen was. Hoe dan? Niet alleen uit kracht van de wet. Want wel is waar, dat de wet Gods voldoende is, om ons te veroordelen, zoals wij reeds hebben gezegd. Daarom wordt zij genoemd de bediening des doods, dewijl indien zij alleen zou zijn, zonder Evangelie, wij noodzakelijk zouden moeten verloren gaan. God derhalve naar de wet met ons handelende, ontdekt vele verborgen bezoedelingen in ons. Maar Job schrijft verder voort, n.l. ofschoon wij de wettische zuiverheid Gods zouden kunnen aanbieden, d.i. indien wij zouden kunnen volbrengen, wat God bevolen heeft (wat echter niet kan) zo zouden wij toch niet voor Zijn aangezicht kunnen bestaan.

Laten wij zeggen, dat Job met een reinheid als der Engelen begaafd was, dat hij kon staan voor Gods aangezicht met ene rechtvaardigheid volgens de wet, toch volgens de openbare en verborgene rechtvaardigheid in God zou hij niet onschuldig kunnen zijn. Want ook de Engelen zelfs kunnen niet gezegd worden, volmaakt rechtvaardig te zijn. Job zegt dan ook in deze plaats, ofschoon er zekere rechtvaardigheid zou zijn, zelfs volgens den eis der wet, hij echter naar het oordeel Gods onvolmaakt en bezoedeld zou zijn..

2) De klederen worden hier voorgesteld als een afkeer te hebben van de onreinheid van hem, dien zij moeten dekken. Zo diep ellendig en onrein voelt hij zich, zo nietig in zijn eigen ogen.

32. Al mijne pogingen om mijne onschuld te bewijzen, moeten te vergeefs zijn a); want Hij is niet een man, maar de hoogste en almachtige Rechter, niet een man als ik, dien ik antwoorden zou, zo wij te zamen in het gericht kwamen.

a) Prediker 6: 10. Jer. 49: 19.

33. Er is geen scheidsman tussen ons, die onzer beider zaak onderzoeken kan en beslissen, wie recht, wie onrecht heeft; noch een hoger rechter, die zijne hand op ons beiden leggen mocht 1), om naar zijne hoge rechterlijke macht den vrede tussen ons te bevelen.

1) Onze Heere Jezus Christus is de gezegende Middelaar, als aan wie de Vader alle oordeel aanbevolen en overgegeven heeft, waaraan wij ons moeten onderwerpen. Doch Job beleefde zulke klare en heldere tijden niet, in welke geen reden voor diergelijke klachten als de zijne meer overig is..

34. a) Dat Hij van op mij Zijne roede wegdoo, de smarten en de ziekten, met welke Hij onophoudelijk slaat, wegneme, en dat Zijne verschrikking, Zijne verpletterende Majesteit, mij niet verbaasd make, opdat ik tot mij zelven kome uit de bedwelming, waarin mij Zijne Almacht gebracht heeft;

a) Job 13: 20; 33: 7

35. Zo zal ik vrijmoedig spreken en mij van alle smart zuiveren, en Hem niet in Zijne ontzettende almacht vrezen, want zodanig ben ik niet bij mij, zodanig een met schuld beladene ben ik niet volgens mijne geweten, dat ik, zo Hij zich op een trap met mij wilde plaatsen, zou moeten vrezen en verstommen.

Zijn zelfbewustzijn laat hem wensen, dat hem de mogelijkheid der zelfverantwoording vergund zij, en dewijl hij nu eenmaal des levens zat is en geen hoop meer op levensverlenging heeft, zo wil hij tenminste aan zijn klacht den vrijen loop laten en den Bewerker van zijn lijden smeken, dat Hij hem toch niet tegen het getuigenis van zijn geweten in, den dood laat sterven van een met schuld beladene..

Laat ons uit dit alles gelegenheid nemen, om medelijden te tonen, omtrent degene die een gewonden geest heeft, en om ernstig voor hem tot God te bidden, dewijl zij alsdan niet weten, hoe zij zelf God bidden zullen of moeten; om God te danken, dat we niet in zulk een troosteloozen toestand zijn als de arme Job hier voorkomt, opdat wij, wandelende in het licht des Heren, ons met vreze en beving in hetzelfde gedurig moge verblijden..

HOOFDSTUK 10.

JOB KLAAGT OVER ZIJNE ELLENDE.

IV. Vs. 1-17. Ik heb verdriet over mijn leven, daarom wil ik ook aan mijne klachten tegen God den vrijen loop laten. Waarom zijt Gij ons een vijand geworden? Is het, omdat Gij er behagen inschept, Uwe eigene schepselen te kwellen, of zijt Gij een kortzichtige gelijk, die de waarheid niet doorziet? Neen! Gij moet het toch weten, dat ik geen misdadiger ben. Of hebt Gij daarom mij zo wonderbaar geschapen en zo genadig onderhouden, om mij nu Uwe macht des te meer te laten gevoelen, en mij te verdrukken en mij, zodra ik het mocht wagen mijn hoofd op te heffen, mij des te vreselijker te treffen.

1. Mijne ziel is verdrietig over mijn kommervol leven, ik heb er een walg van (Hoofdstuk 7: 16), want mijne hoop is verdwenen dat God mij weer genadig zou zijn; ik zal mijne klacht over mijn lijden, en mijne grootste smart, dat God zo zonder oorzaak toornig op mij is, op mij laten 1), den teugel vieren, wat er ook van worde; ik zal spreken in bitterheid mijner ziel (vgl. Hoofdstuk 7: 11).

1) In het Hebr. Eëzbah alai sichi. Beter: Ik zal vrijlaten in mij mijne klacht. Job spreekt hier uit, dat hij zijn ik niet zal bedwingen, maar den vrijen teugel geven, om de klachten, die zich in zijn bewustzijn hebben opeen gehoopt, uit te storten. Wel wordt hier bij hem de kracht der inwonende zonde openbaar. Hier is zijn gemoed wèl wrevelig, hoewel hij toch aan de andere zijde weer behoefte toont, om zich aan de Vrijmacht Gods over te geven, opdat die God hem niet verdoeme. Job is een wedergeboren zondaar, maar de scheuten van den ouden wortel der zonde schieten zo hoog op, dat zij schier den nieuwen boom der gerechtigheid onzichtbaar maken.

2. Ik zal vrijmoedig tot God zeggen: Verdoem mij niet, en laat uwen toorn niet altijd over mij, als op enen goddeloze blijven; doe mij weten, waarover Gij met mij twist, waardoor ik U zozeer beledigd heb, dat Gij mij zo hard straft.

3. Is het U goed, hebt Gij er vermaak in, dat Gij verdrukt, dat Gij enen arme, onschuldige zoveel doet lijden? dat Gij verwerpt den arbeid Uwer handen 1), den mens, in wie Gij een geestelijk werk aangevangen hebt (Psalm 139: 15), en of, terwijl Gij over den raad der goddelozen schijnsel geeft, hun voorspoed schenkt (Psalm 73: 4)? Is het Uw lust Uwe dienaren te straffen en de goddelozen te verheffen?

1) Te midden van al de diepten der ellende, waarin Job terneder zit, doemt toch voor een ogenblik het geloof weer op, dat God hem bestraald heeft met het licht der genade, dat Hij het werk Gods aan zijne ziele heeft ervaren. Hij kent zich als een werk van Gods hand. Maar daarom is het hem te meer duister, dat God hem zo kastijdt en de goddelozen in het licht doet wandelen.

4. Hebt Gij vleselijke ogen, zodat Gij U door den schijn laat verblinden? Ziet Gij, gelijk een mens ziet, die zich door liefde of haat in zijn oordeel laat leiden?

5. Zijn Uwe dagen zo kort als de dagen van een mens, zodat Gij niet wachten kunt, totdat mijne schuld openlijk en ondubbelzinnig gebleken is, zodat Gij mij zodra mogelijk ene belijdenis afpersen wilt? Zijn Uwe Jaren als de dagen eens mans (Psalm 102: 28)?

6. Dat Gij onderzoekt naar mijne ongerechtigheid en naar mijne zonde verneemt 1), door een zo pijnlijk verhoor, door plagen en smarten?

1) In vs. 3-7 treedt Job aan de ene zijde als aanklager tegen God op, terwijl aan de andere zijde hij God de ere geeft, dat Hij niet is als een mens. Een vonkje geloof openbaart zich nu en dan nog eens.

7. Maar neen! U kan niets verborgen zijn! Het is Uwe wetenschap, Gij moet het weten, dat ik niet goddeloos ben, dat ik geen misdrijf pleegde, dat zulk ene straf rechtvaardigt; nochtans is er niemand op aarde, of in den hemel (Psalm 139: 7 vv.), die uit Uwe hand verlosse 1), nochtans is er uit Uwe hand geen ontkomen.

1) Hij weet, dat God zich aan hem openbaart, maar hij opent de ogen niet. Hij klaagt, dat hij al te veel gekweld en gepijnigd wordt. Hem ontbrak wel geen geduld, maar zijn geduld was niet zo volkomen als het wel behoorde..

8. Uwe handen doen mij smart aan 1), hoewel zij mij gemaakt hebben; te zamen rondom mij zijn zij, alles wat ik ben is Uw werk; Gij formeerde mij en omringt mij overal, en nu Gij verslindt mij; Uw eigen kunstwerk vernietigt Gij weer en stort Gij in 't verderf (vgl. vs. 3. Psalm 119: 73; 139: 14).

1) In het Hebr. Jadèka Itsboeni. Het werkwoord heeft ook wel de betekenis van, smart aandoen, maar ook van formeren, en die betekenis moeten we hier hebben. Het volgende moet dan luiden: en gemaakt of, uitgewerkt. Job bepaalt God er bij, dat hij Zijn handenwerk is, en dat het nu onbegrijpelijk is, dat Hij dit Zijn handenwerk zo weer vernietigt, zonder oorzaak. Op dit laatste is wel te letten. Dit is voor Job het smartelijkste, dat hij van oordeel is, dat God hem, hoewel hij geen bepaalde zonde gedaan heeft, zo tuchtigt en straft.

Het tweede woord is uitwerken, n.l. datgene, wat geformeerd, geschapen is. Ook kan men het vertalen door volmaken.

9. Gedenk toch, dat Gij mij, uit enkel liefde, voordat ik nog van U of van mij zelven wist, zonder mijn toedoen, als leem bereid hebt, even als den eersten mens, wiens schepping Gij bij iedere mens in den moederschoot herhaalt (vgl. Hoofdstuk 1: 21; 33: 6. Psalm 139: 15), en dat mijn aan zijn slechts kort kan duren, daar Gij mij, gelijk alle mensen, tot stof zult doen wederkeren (vgl. Genesis 3: 19). Waarom dan moet dit korte leven van Uw eigen schepsel zo smartvol zijn?

De lijder, wie het nog ontbreekt aan diepe inwendige kennis van zonde, en die het geloof aan Gods genade meer door eigen schuld, deels door misleiding van anderen verloren heeft, is bestendig in verzoeking. om God voor een Wezen vol van wangunst en van lust tot vernieling

te beschouwen. Vandaar het heidens denkbeeld van den nijd der goden, van der onschuldigen val zelfs van de lievelingen der Godheid, wanneer zij een trap van geluk te hoog voor deze wereld bereikten (maar als nu ook deze bij al de goden gehaat werd, dwaalde hij eenzaam daarheen op het Aleïsche veld" Hom. Elias VI: 200 vv. "Hier keert zich de vreemdeling af met ontzetting.) Alleen het gelovig vasthouden aan Gods onverdiende genade en anders niets kan ons in staat stellen overal de sporen te ontwaren van die liefde, die alles onderhoudt, die in alles voorziet.

De duivel is ons mensen, in het bijzonder den waren Christen, zulk een doodsvijand, dat hij hem gaarne elk uur, ja ieder ogenblik zou willen ombrengen. Dat dit niet geschiedt bewerkt de Voorzienigheid van God, die Zijne engelen beveelt, dat zij ons bewaren op alle onze wegen, zodat hij ons gene schade kan doen, ook geen haartje kan krenken, tenzij God het hem toelaat. God toch ziet vele duizenden malen nauwlettender op de Zijnen, dan ene moeder op haar enig kind kan zien, ja zo opmerkzaam slaat Hij ons gade, dat Hij zelfs al de haren van ons hoofd telt. Zulk een waken Gods is over ons dag en nacht, ieder uur en elk ogenblik..

10. Hebt 1) Gij mij niet bij mijne wondervolle wording als melk gegoten in het vat van den moederlijken schoot, en mij als een kaas doen runnen; geven dus niet de eerste beginselen mijns levens getuigenis van Uwe goedheid en barmhartigheid (Psalm 139: 16)?

1) Deze beelden schilderen de onzichtbare, maar daarom des te geheimnisvoller en Gods Almacht meer verheerlijkende wijze van ons ontstaan. Het sperma lijkt op de melk. Het uit het sperma zich vormende Embryo lijkt op de kaas. Job ziet hier terug op den aanvang van zijn leven..

11. Met vel en vlees hebt Gij mij in den moederschoot bekleed, aan mijne ziel als het ware een kleed aangetrokken, met beenderen ook en zenuwen hebt Gij mij samengevlochten, zo hebt Gij van dat eerste ongevormde begin in goddelijke wijsheid een mens geformeerd.

12. Benevens het leven, dat Gij mij gegeven hebt, hebt Gij weldadigheid genade aan mij gedaan 1) gedurende mijn gehele leven, en Uw opzicht 2), Uwe zorg, heeft van den moederschoot af mijnen geest bewaard (vgl. Psalm 139: 13. Hand. 17: 28).

1) Job ziet hier terug op wat God gedaan heeft. Hij vergelijkt het verledene met het tegenwoordige. Hij gedenkt, hoe God hem lichamelijk en geestelijk heeft welgedaan en met Zijn trouwe zorg omringd. Maar ziet, wanneer hij zich verdiept in het verleden en dien toestand vergelijkt bij den tegenwoordige, dan komt zijn ziele weer meer in opstand, en de gedachte schiet wortel in zijn hart, dat God hem zó heeft beweldadigd, om hem des te meer met smart en ellende te omringen, zoals uit vs. 13-17 zo duidelijk blijkt.

2) De wijsgeren zeggen wel, dat wij door God geschapen en uitgewerkt zijn, en door Hem het leven hebben, maar ondertussen menen zij, dat wij wel door Hem leven, maar dat het aan ons ligt, om wél te leven. Zo verdonkeren zij die goedheid en kracht Gods, tot welke ondeugd de mensen maar al te zeer geneigd zijn. Des te nauwkeuriger hebben wij op dit woord opzicht te letten, wat betekent, dat God, na ons op de wereld gesteld te hebben, ons niet in den steek

laat, alsof wij door ons zelf worden bewaard. Maar dat Hij altijd bij ons blijft en Zijne hand tot ons uitstrekt, om ons met Zijne kracht te begiftigen, opdat wij niet te gronde gaan..

13. Maar deze dingen, die ik nu lijd, deze rampen en ellenden, hebt Gij verborgen in Uw hart; ik weet nu, dat dit bij U geweest is, dat mij te kwellen Uw voornemen was.

14. Indien ik gedurende mijn voorbijgegaan leven zondigde¹⁾, gelijk dit noodzakelijk voorkomt (Psalm 19: 13), Zo zult Gij mij waarnemen, Gij beloerdet mij, opdat geen misstap U ontging, en van mijne misdaad zult Gij mij niet onschuldig houden; integendeel alle zonden wilde Gij opeenstapelen en op eens van mij zoeken.

1) Terwijl zijne rampen bleven aanhouden, kon hij den troost van zondevergeving niet smaken, noch de stem dier hemelse vreugde en blijdschap horen. Zo moeilijk is het Gods liefde te ontdekken, als wij Zijn liefelijk Aangezicht gefronst en de roede in Zijn hand zien opgeheven..

15. Zo ik goddeloos ben en ene zo zware misdaad op mij geladen heb, wee mij! dan ware naar recht mij zoveel lijden overkomen, en ben ik rechtvaardig, ik zal mijn hoofd toch niet opheffen, om geluk in dit leven te genieten, maar zal ondanks dat toch als een goddeloze geplaagd worden; ik ben zat van schande, maar aanzie mijne ellende. Hebr. Word eindelijk zat van te vernederen, en zie toch mijne ellende aan.

16. Maar in plaats van mijne ellende aan te zien, verheft Gij U tegen mij, want zij, mijne smart, verheft 1) zich; gelijk een felle leeuw, begerig naar buit, jaagt Gij mij; Gij keert weer en stelt U wonderlijk tegen mij; Gij wilt in uitgezochte kwellingen Uwe wonderbare almacht aan mij, den zwakke, bewijzen (vgl. Jes. 38: 13. Jer. 25: 37 vv. Hos. 5: 14; 13: 7 vv. Klaagt. 3: 10).

1) Anderen vertalen: Verheft het zich, n.l. het hoofd. Ons komt die vertaling, of liever die verklaring, beter voor. Vs. 16 vormt dan een tegenstelling met vs. 15, waar hij zegt, dat hij het hoofd niet opheft en wanneer hij dit niet doet, hij zat van schande is.

17. Gij vernieuwt Uwe getuigen tegenover mij, Gij maakt de smarten groter, die tegen mijne onschuld getuigenis afleggen en mij als zondaar voorstellen, en vermenigvuldigt Uwen toorn tegen mij, verwisselingensteeds nieuwe aanvallen ja, een heirleger van rampen zijn tegen mij, terwijl het hoofdleger, Uw toorn, blijft, zijn er altijd verse legerscharen van smarten, die elkaar aflossen, om op mij aan te stormen.

Dat de vader en vriend zich naar het uiterlijke als een leeuw en een tiran gedraagt, die jaagt en plaagt en slaat en het ene vonnis na het andere laat komen, dat is met ene heilzame bedoeling. Hij neemt een vreemd werk ter hand, dat hij verbreekt, aan stuk slaat, verscheurt, opdat Hij tot Zijn eigen werk kome, d.i. bouwe, verbeter, hele. En hier vraagt God niet, wat ons vlees wel of wee doet, maar wat Hem te stade komt. Hij jaagt, als een leeuw, opdat Hij het vlees onderdrukke en het met Zijne begeerlijkheden kruisige, Hij valt hard aan, opdat Hij

verootmoedige; Hij herhaalt Zijne slagen, verzwaart Zijnen toorn, zodat Hij de ene plaag na de andere toezendt, opdat de mens zich zelve en der wereld afsterve..

18.

V. Vs. 18-22. Was dit reeds bij mijne wording Uw voornemen, waarom schonk Gij mij dan het leven, waarom liet Gij mij geboren worden? O, dat Gij mij toch ten minste ene korte rust gunde, voordat ik in de duisternis des doods nederdaal.

18. En waarom, wanneer Gij zulk ene ellende over mij wilde laten komen, en dit van den beginne besloten hebt, waarom hebt Gij mij uit de baarmoeder voortgebracht? Och, dat ik nog in den moederschoot den geest gegeven had en geen oog mij gezien had (vgl. Hoofdstuk 3: 13)!

1) Hier zinkt Job weer in. Nu wordt zijn klacht weer meer moedeloos. In roerenden angst, terwijl het daarbinnen vreselijk stormt, smeekt hij God, om Zijn aangezicht van hem af te wenden (vs. 20). Het is hem, alsof hij immer Gods oog in toorne op zich voelt drukken. Uit dit Goddelijk oog, meent hij, straalt geen liefde, maar vijandschap en toorn. Verademend zal het voor hem zijn, indien hij een enkel ogenblik dat Oog niet meer ziet. Daarom smeekt hij dan ook straks.

19. Ik zou zijn alsof ik niet geweest ware; van moeders buik zou ik tot het graf gebracht zijn geweest, zonder het licht gezien te hebben (vgl. Hoofdstuk 3: 16).

Hier leert ons Jobs voorbeeld, dat ook grote heilige mannen licht vallen en gruwelijk zondigen kunnen, wanneer God, de Heere, Zijne hand een weinig van hen begint af te trekken..

20. Zijn mijne nog overige dagen niet weinig? houd daarom met die smarten op, zet uw aangezicht van mij af, dat ik mij een weinig verkwikke.

21. Eer ik heenga (en niet wederkom) in een land der duisternis en der schaduw des doods.

22. Een stikdonker land, als de middernachtelijke duisternis zelf, waar de zielen buitengesloten zijn, verre van het licht der genade en des levens, de schaduw des doods, en zonder ordeningen, dewijl er geen licht is om te onderscheiden, en het geeft schijnsel als de duisternis¹⁾, de dageraad is daar als de donkerste nacht (vgl. Hoofdstuk 3: 17 vv.; 7: 9 vv. 3.17 7.9).

1) Job spreekt hier als iemand, die geen hoop heeft op de onsterfelijkheid der ziel of op de beloofde opstanding. Hoe is hij hier toe gebracht? Laten we er op letten, dat hij hier uitdrukt de verwarringen van den ellendigen zondaar, die enkel een oog heeft voor den toorn Gods. Job wordt also door deze hel zodanig gekweld, dat hij God als zijn rechter en zichzelf als een verworpene beschouwt, en dat er geen hoop op vergiffenis overblijft..

De onwaardige gedachten van Job over God gaan in deze rede nergens zo ver, dat Job den Heere, dien hij zich als een vertoornd vijand voorstelt, als een vijand lastert. Hij keert God den rug niet toe, maar wendt zich tot Hem in den gebede. Hij is vol aanbidding Gods, vol eerbied voor Zijne macht en majesteit; zijn oog is geopend voor Gods grote, wonderbare daden in de natuur en onder de mensen, voor de macht van den Schepper en de goedheid der Voorzienigheid, die hij zelf ondervonden heeft. Overal openbaart zich nog het vonkje van geloof, tot welker uitblussing het ook niet komt. De verzoeking heeft voor hem alleen Gods aangezicht met ene zwarte wolk bedekt, zodat alleen de zijde van Gods macht naar hem gekeerd blijft..

2. Zou de veelheidstroom der woorden 1), die gij geuit hebt, niet beantwoord worden? en zou een klapachtig man recht hebben? 2) Meent gij daardoor het recht te hebben, dat gij steeds het laatste woord zoekt te behouden?

1) Het is niet moeilijk te verklaren, waarom de redenen der vrienden tegenover die van Job betrekkelijk zo kort zijn. Die ene zeer algemene leerstelling van de rechtvaardigheid Gods is het enige thema, dat zij met altijd nieuwe variaties herhalen, terwijl Job in zijn hart, hetwelk, door hetgeen hij beleeft, in den opgewekten toestand gebracht is, ene onuitputtelijke bron van gedachten heeft..

2) Ene op zich zelf ware stelling: maar dat Zofar in Job slechts iemand ziet, die gelijk wil hebben, dat komt uit de meest liefdeloze, de meest ongeestelijke miskenning van den lijdenden vriend voort. De uitbarstingen van een zeer benauwd hart zijn voor hem een woorden-kraam! Hoe geheel ongeschikt is toch Zofar om den gemoedstoestand van enen aangevochtene te verstaan, en hem terecht te helpen..

Een klapachtig man, in den zin van, een held in den mond. Job wordt hier door Zofar beschouwd als iemand, die een stroom van woorden uit zijn mond laat vloeien en die een held in woorden is. Zofar verstaat Job het allerminst en daarom is hij ook het heftigst in zijne beschuldigingen en verwijtingen.

22. Een stikdonker land, als de middernachtelijke duisternis zelf, waar de zielen buitengesloten zijn, verre van het licht der genade en des levens, de schaduw des doods, en zonder ordeningen, dewijl er geen licht is om te onderscheiden, en het geeft schijnsel als de duisternis¹), de dageraad is daar als de donkerste nacht (vgl. Hoofdstuk 3: 17 vv.; 7: 9 vv. 3.17 7.9).

1) Job spreekt hier als iemand, die geen hoop heeft op de onsterfelijkheid der ziel of op de beloofde opstanding. Hoe is hij hier toe gebracht? Laten we er op letten, dat hij hier uitdrukt de verwarringen van den ellendigen zondaar, die enkel een oog heeft voor den toorn Gods. Job wordt alzo door deze hel zodanig gekweld, dat hij God als zijn rechter en zichzelf als een verworpene beschouwt, en dat er geen hoop op vergiffenis overblijft..

De onwaardige gedachten van Job over God gaan in deze rede nergens zo ver, dat Job den Heere, dien hij zich als een vertoornd vijand voorstelt, als een vijand lastert. Hij keert God

den rug niet toe, maar wendt zich tot Hem in den gebede. Hij is vol aanbidding Gods, vol eerbied voor Zijne macht en majesteit; zijn oog is geopend voor Gods grote, wonderbare daden in de natuur en onder de mensen, voor de macht van den Schepper en de goedheid der Voorzienigheid, die hij zelf ondervonden heeft. Overal openbaart zich nog het vonkje van geloof, tot welker uitblussing het ook niet komt. De verzoeking heeft voor hem alleen Gods aangezicht met ene zwarte wolk bedekt, zodat alleen de zijde van Gods macht naar hem gekeerd blijft..

HOOFDSTUK 11.

JOB WORDT DOOR ZOFAR VAN HUICHELARIJ BESCHULDIGD.

Verdrietig over de lange rede van Job, waagt het de jongste vriend, de driftige hartstochtelijke Zofar, zonder dat hij op ene openbaring van God als Elifaz zich beroepen kan, zonder wijze spreken der oudheid als Bildad te kunnen aanhalen, slechts op eigen inzicht, tegen den armen beproefde op te treden. Hij grijpt den wens van Job, dat God zich met hem in een twistgeding mocht inlaten, aan, en staat hem tegen met de bewering, dat dan openbaar zou worden, hoe Gods almacht en heerlijkheid, die Job aan de andere vrienden als een steunpunt ontnomen heeft, op Zijne alwetendheid rust; deze zou hem spoedig van dwaasheid en zonde overtuigen; ja tonen, dat Jobs zonde nog veel groter was dan zijne straf. Openlijker dan Elifaz en Bildad wijst Zofar er op, dat Job een groot, heimelijk zondaar moest zijn, zonder toch zijne werkelijke zonde te kunnen noemen. Ook hij belooft aan Job, ingeval hij zijne zonde van zich doet, nieuw geluk; maar reeds met veel grotere dubbelzinnigheid en beperking. Terwijl Elifaz (Hoofdstuk 5: 27) nauwelijks ene geringe waarschuwing gaf, Bildad het tegendeel met weinige woorden inlaste (Hoofdstuk 8: 20,22), voegt Zofar in vs. 20 reeds een hevige woord van bedreiging daarbij, dat op nog hevigere in Hoofdstuk 15: 18 en 20 voorbereidt.

I. Vs. 1-6. Zal dan al uw geklap gene weerlegging vinden? Meent gij misschien daardoor, dat gij niemand aan het woord laat komen, uw recht tegenover God te kunnen bewijzen? O, dat toch God, overeenkomstig uwen wens, zelf u antwoordde, zo zoudt gij spoedig uwe schuld en de rechtvaardigheid uwer straf moeten bekennen.

1. Toen antwoordde de jongste, onervarenste en hevigste onder de vrienden, Zofar, de Naämathiet (vgl. 2: 11), en zei:

2. Zou de veelheidstroom der woorden 1), die gij geuit hebt, niet beantwoord worden? en zou een klapachtig man recht hebben? 2) Meent gij daardoor het recht te hebben, dat gij steeds het laatste woord zoekt te behouden?

1) Het is niet moeilijk te verklaren, waarom de redenen der vrienden tegenover die van Job betrekkelijk zo kort zijn. Die ene zeer algemene leerstelling van de rechtvaardigheid Gods is het enige thema, dat zij met altijd nieuwe variaties herhalen, terwijl Job in zijn hart, hetwelk, door hetgeen hij beleeft, in den opgewekten toestand gebracht is, ene onuitputtelijke bron van gedachten heeft..

2) Ene op zich zelf ware stelling: maar dat Zofar in Job slechts iemand ziet, die gelijk wil hebben, dat komt uit de meest liefdeloze, de meest ongeestelijke miskennis van den lijdenden vriend voort. De uitbarstingen van een zeer benauwd hart zijn voor hem een woorden-kraam! Hoe geheel ongeschikt is toch Zofar om den gemoedstoestand van enen aangevochtene te verstaan, en hem terecht te helpen..

Een klapachtig man, in den zin van, een held in den mond. Job wordt hier door Zofar beschouwd als iemand, die een stroom van woorden uit zijn mond laat vloeien en die een held

in woorden is. Zofar verstaat Job het allerm minst en daarom is hij ook het heftigst in zijne beschuldigingen en verwijtingen.

3. Zouden uwe leugens 1), de lieden doen zwijgen; zoudt gij menen hen te kunnen doodspreken? en zoudt gij spotten of, honen, door uwe onschuld tegenover God en ons te beweren, en of, terwijl niemand door een bewijs uwer onzinnigheid te geven, u beschamen of, beschaamt?

1) In het Hebr. Badèka. Uwe leugens, in den zin van, uwe grote woorden, uw gezwets. Zofar toont door alles geen achting voor Job te hebben. Hij verstaat er niets van, wat er in het binnenste van dezen lijder omgaat. Hoe zou hij hem dan kunnen troosten! Juist door hetgeen Zofar zegt wordt zijn lijden nog zwaarder.

4. Want gij hebt gezegd: Mijne leer, mijne bewering, dat God niet overal naar rechtvaardigheid, maar veelmeer naar Zijne almacht handelt, is zuiver, is waar en onweerlegbaar, en ik ben rein, ben onschuldig, o Heere, in Uwe ogen; Gij weet het zelf, dat Gij zonder oorzaak lijden over mij brengt (Hoofdstuk 10: 7,16).

5. Maar gewis, och of God, gelijk gij zelf gewent hebt (Hoofdstuk 9: 34 vv.), sprak, en Zijne lippen zich tegen U opende:

6. En U bekend maakte de verborgenheden der goddelijke wijsheiden Zijne kennis van der mensen daden en harten, omdat zij dubbel zijn in wezen, in vergelijking met uwen schijnwijsheid! Daarom weet, dat God voor u vergeet van uwe ongerechtigheid 1), dat Hij niet eens al uwe zonden gedenkt, maar u slechts voor een gedeelte de straf laat ondervinden.

1) Zulke troosters, als deze Zofar is, zijn die allen, die niets weten van geestelijke aanvechtingen. Deze is ene der voornaamste redenen, waarom God, de Heere, hoge voortreffelijke, godvruchtige kerkleraars met zo velerlei aanvechtingen in dit leven laat slaan en plagen, opdat zij de arme en aangevochtene harten te hulp kunnen komen, de zieken bezoeken, de ellendigen troosten. Wie dat kan en deze gave heeft, heeft grotere gaven, dan die de geesten onderscheidt en de vijanden der waarheid grondig weerlegt. Want wanneer men een aangevochten hart door het Evangelie wint, troost en terecht brengt, is het toch een even groot wonder, als wanneer men het weer van den doden had opgewekt..

Zofar zegt hier tot Job, dat wat deze ondervindt, nog niet is, wat hij vanwege zijne ongestalten wel verdiende.

Op zichzelf is het volkomen waar, dat God nooit doet naar de zonden en niet vergeldt naar de ongerechtigheden, wanneer Hij Zijne straffende hand over Zijne mensenkinderen uitstrekt, maar de toon, waarop Zofar sprak en het doel, waartoe hij dit in herinnering brengt, waren volstrekt niet geschikt, om Job neer te zetten. Het was het woord van den man, die bij zich zelden zeer hoog stond en niet kon indalen tot de diepte van het lijden van zijn vriend.

7.

II. Vs. 7-12. Meent gij dan waarlijk, u met God te kunnen meten, en zo diep te kunnen zien als hij, in Zijne onmetelijke wijsheid? Wie zal Hem berispen, wanneer hij de goddelozen voor zijn gericht brengt? Maar het is moeilijk enen dwaas tot nadenken te brengen.

7. Zult gij de onderzoeking het Wezen Gods vinden? Waant gij Gods Wezen te zullen doorgronden? zult gij tot de volmaaktheid toe den Almachtige vinden 1)? Meent gij, dat gij het diepe, verborgene Wezen Gods zoudt kunnen begrijpen en weten zoudt, uit welk beginsel Hij steeds handelt.

1) De eeuwen Zijner eeuwigheid zijn niet te tellen, de ruimte Zijner onafmetelijkheid niet af te meten, de diepte Zijner wijsheid niet te peilen, de grenzen Zijner macht niet te beperken, de luister Zijner heerlijkheid niet te omschrijven, en de schatten Zijner Godheid niet uit te vinden, niet te bepalen..

8. Zij, de volmaaktheid Gods, is als de hoogten der hemelen, wat kunt gij doen tegen haar? wat is tegenover deze uw vermogen? zij is dieper dan de hel, wat kunt gij weten 1)? God doorgrondt zelfs die diepten, wat is uwe kennis daarbij?

1) Zie hier het mysterie aan ons geopenbaard, opdat de mens zedigheid lere, want het is wijs van ons, naar God te luisteren, opdat wij des te kinderlijker Zijn Woord gehoorzamen en niet daartegen ingaan. Er zijn er twee dingen, waarin de menselijke wijsheid bestaat, n.l. dat wij naar God horen als Hij tot ons spreekt, en vervolgens zonder tegenspreken volgen, wat in Zijn Woord wordt voorgehouden, waardoor wij er toe geleid worden, om God te vrezen en ons aan Hem te onderwerpen..

9. Langer dan de aarde is hare maat, en breder dan de zee. Wie zou het dan wagen, zich in de kennis der dingen van den mens, van zijn eigen hart, met Hem te willen meten?

Op gelijke wijze beschrijft Paulus (Efeze. 3: 18) de grootheid der liefde van God, die zich over den zondaar ontfermde en het raadsbesluit der verlossing nam, naar de vier richtingen van hoogte, diepte, lengte en breedte. Ook Johannes zegt ons (1 Joh. 4: 9,16) dat het eigenlijk Wezen, van God liefde is. In haar vloeien dus alle eigenschappen Gods te zamen. Ook Zijne verborgene wijsheid en alwetendheid, gelijk zij zich in het lijden van Job openbaarde, is door Zijne verlossende liefde, die ons van zonden reinigt en heiligt, geleid. Deze diepte van het Wezen Gods, die in Christus voor ons geopenbaard ligt, is natuurlijk voor Zofar nog verborgen. Doch in plaats van de onbegrijpelijkheid Gods, gelijk hij deze hier zo schoon voorstelt, ernstig op te vatten en die op den voorgrond te plaatsen, meent hij in trots zelfbedrog, dat Job slechts nodig had, hieraan te denken en zich ootmoedig voor Gods alwetendheid te buigen, en hij doet, alsof hij zelf Gods wijsheid doorzien had, en daarom oordelen mag, dat allen, die God kastijdt, daarom bijzonder grote zondaars zijn..

10. Niemand kan daarom beweren, wanneer hij in lijden is, dat hij door God onrechtvaardig behandeld wordt. Indien Hij, die overal tegenwoordig is en almachtig en rechtvaardig handelt, voorbij gaat en schuldigen aantreft, en hen aangrijpt, opdat Hij hen overlevere of vergadere voor Zijn rechterstoel, wie zal dan Hem afkeren en beweren, dat Hij onrecht doet?

Zofar zinspeelt in dit vers op Jobs woorden (Hoofdstuk 9: 11,12), toen deze de verdrukkende, willekeurige almacht Gods met gelijke woorden schilderde. Terwijl nu Zofar de alwetende rechtvaardigheid Gods ten straffe voorstelt, wil hij Job met zijne eigene woorden slaan. Daarbij ligt het beeld van een wereldlijk rechten ten grondslag, wanneer de schuldige uit de plaats van het onderzoek voor de verzamelde gemeente gevoerd wordt en van haar zijn vonnis ontving. Volgens Zofars mening is Job ook zulk een, die door den alwetenden God in zijne zonde betrap is, en de drie vrienden houden zich, gelijk het schijnt, voor de rechterlijke vergadering, door welke God Job verhoort. Wie zou nu, menen zij, hem onschuldig verklaren, daar God hem door Zijne plagen schuldig verklaard heeft?.

11. a) Want Hij, de Heere, kent de ijdele, de huichelachtige, de gewetenloze lieden, en Hij ziet de ondeugd, ook wanneer zij, gelijk bij u, nog zozeer onder den schijn van godzaligheid verborgen is; zou Hij dan niet aanmerken 1)?

a) Psalm 10: 11,14; 35: 22.

1) In het Hebr. Welô jithbonân. Dit kan ook vertaald worden: Zonder dat Hij er acht op slaat, d.i. zonder dat Hij moeite behoeft te doen, om het te onderzoeken, zodat het behoort tot Zijn Wezen, om ook het meest verborgene in een oogwenk te zien en te aanschouwen. O.i. moeten wij deze vertaling hier hebben. De Heere is Degene, die de harten kent en de nieren proeft. Elke zonde is met het weten Gods gelijktijdig.

12. Dan, omdat God alle dingen openbaar doet worden door Zijne oordelen, zal een verstandeloos man kloekzinnig worden, door zulke openbaringen, zulke zware straffen, zal hij alle dwaze huichelarij laten varen, en voor verborgene zonden leren vrezen; hoewel de mens als het veulen eens woudezels geboren is 1), en van gene banden wil weten, hoewel zijne eigenlijke natuur van gene onderwijzing horen wil. Zulk harde middelen, als Uwe straffen, zijn er nodig om enen dwaze, enen loszinnige, tot nadenken te brengen.

1) Dit vers is op verschillende wijze overgezet. O.i. is de beste vertaling die van Oehler: Eer een verstandeloos mens een hart krijgt, wordt een woudezel tot een mens ongeboren. Zofar wil dan zeggen, dat het schier onmogelijk is, dat een mens, die ontbloot is van wijsheid, woorden spreekt of spreken zal, die van wijsheid blijken geven. Hij wil daarmee Job treffen, maar zijne verwijtingen vallen op hem zelven terug. Job lijdt hier hetzelfde, wat Gods kinderen van alle tijden hebben moeten lijden, die door de wereld met de aller verachtelijkste namen zijn aangeduid. In dit opzicht verleert de wereld niets.

13.

III. Vs. 13-20. Wanneer gij u echter oprecht tot God wendt en van uwe verkeerdheden afstand doet, zult gij uw aangezicht getroost kunnen opheffen, bij zegen het geledene vergeten en zonder vrees gelukkig kunnen zijn. Goddelozen echter moeten bezwijken en hun verwachting is een hopeloze dood.

13. Indien gij echter uw hart tot oprecht berouw bereid hebt, en u tot God richt, zo breid uwe handen tot Hem uit, en smee Hem om vergeving (vgl. Psalm 51: 12; 78: 8. 1 Samuel 7: 3).

14. Indien er ondeugd in uwe hand is, doe die verre weg door herstelling en verzoening; en laat het onrecht in uwe tenten niet wonen.

15. Want dan zult gij vrij en ongehinderd (vgl. Hoofdstuk 10: 6) uw aangezicht opheffen uit de gebreken of, zonder gebreken, zonder de verborgene zonden, die door deze straffen openbaar geworden zijn, en gij zult vast wezen in uwe gerechtigheid, en niet voor nieuwe straffen behoeven te vrezen (vgl. Hoofdstuk 9: 35).

16. Want dan gij zult de tegenwoordige moeite en uw zwaar lijden vergeten en harer gedenken als der wateren, die voorbij gegaan zijn, en waarvan niets overgebleven is.

17. Ja, uw tijd, uw levenspad, waarvan gij het einde nabij stelde en dat gij meende, dat in zwarte duisternis zou eindigen (Hoofdstuk 10: 20 vv.), zal dan klaarder dan de middag oprijzen; gij zult uitvliegen, uit uw kruis en uw lijden verlost worden, als a) de morgenstond zult gij zijn 1) (Hoofdstuk 10: 21).

a) Psalm 37: 6; 112: 4.

1) Anders: "Zijt gij duister, als de morgenstond zult gij zijn."

Deze laatste vertaling moeten we hier hebben. Zofar wil zeggen, dat als Job naar zijn raad luistert en de vermeende zonde wegdoet, het licht en helder voor hem zal wezen, en al is het dan nog donker om hem heen, in hem zal het licht zijn en zijn pad zal eveneens verhelderd worden.

18. En gij zult vertrouwen, omdat er alsdan verwachting zijn zal op een bestendig geluk; en gij zult graven 1), gerustelijk zult gij slapen, omdat gij weer hersteld zijt in uwe eer.

1) In het Hebr. Wechafarta. Dit woord kan graven betekenen, maar ook beschaamd, teleurgesteld zijn. En die laatste betekenis moeten we hier hebben. Zofar geeft Job het uitzicht, dat hij, als hij doet, wat deze hem zegt, hij straks weer gerust zal slapen. Ook al voelt hij zich nog niet in alles op zijn gemak, ook al voelt hij zich soms nog teleurgesteld.

19. a) En gij zult, gelijk de kudde, die zich vreedzaam legt (Leviticus 26: 1; Zef. 3: 13), nederliggen, vol vertrouwen op de bescherming van uwen God, in wien gij rust gevonden hebt, en niemand zal u verschrikken door vijandelijke aanvallen, en velen zullen uw aangezicht smeken of strelen, zullen tot u komen om u hun hulde te brengen (Psalm 45: 13).

a) Psalm 3: 6; 4: 9. Spreuken 3: 24.

20. Maar weet, dat u dit alles slechts zal wedervaren, wanneer gij u oprecht tot God bekeert; want de ogen der goddelozen zullen bezwijken, zonder hulp of zegen gezien te hebben, en de

toevlucht zal van hen vergaan, elk redmiddel zal verdwijnen, en hun verwachting zal zijn de uitblazing der ziel 1), een ellendige jammervolle dood is hun enig erfdeel. Ook gij, o Job, hebt alleen gewenst te sterven, en hebt u daardoor als een goddeloze doen kennen. Den dood hebt gij ook alleen te verwachten, indien gij uwe zonden niet van u wegdoet.

1) Als een ijdele damp en wind, die vergaat en niet weer terug geroepen kan worden, zo zal ook al hun hope vernietigd worden en hen met schade en schaamte overladen.

Het ware middel, om zonder vrees te kunnen zijn, is niet, dat men zich door zijne eigene gerechtigheid moet verheffen en bevestigen, maar dat men zich zo aan God overgeeft, zodat Hij zelf onze gerechtigheid kan zijn. Het middel om niet te vallen is, dat men zo nederig zij en klein, dat men niet meer naar beneden kan vallen.

De grote beloften, die Zofar geeft, kunnen, ook afgezien van het slotwoord en van de gestelde voorwaarden, Job genen troost geven, omdat zij zo hoog zijn, dat zij op aarde nooit vervuld worden..

Zofar heeft hier de toekomst geschilderd van hem, die zijn zonde belijdt en wegdoet, en het lot van den goddeloze, die in zijne zonde volhardt. Waarom? Om Job nog dieper te wonden. Job moet nu deze toepassing maken, dat hij is als de goddeloze, die geen ander lot heeft te wachten, dan te zullen vergaan.

HOOFDSTUK 12.

JOB BEGINT ZICH TEGEN ZOFAR EN DE ANDERE VRIENDEN TE VERDEDIGEN.

Door den overmoed en de aanmatiging, met welke Zofar den lijder behandeld heeft (Hoofdstuk 11: 2 vv. 12) wordt Job gedrongen, in de nu volgende uitvoerige beantwoording van alle drie de vrienden (Hoofdstuk 12: 13 en 14), ene grote schrede voorwaarts te doen. Nadat hij duidelijk erkend heeft, dat hij van de vrienden in het geheel geen troost te wachten heeft, begint hij het oordeel der vrienden van het oordeel Gods over hem te onderscheiden, en zich van hen, als nutteloze medicijnmeesters en leugen-advocaten Gods, af- en tot God heen te wenden, van Wie hij nog met vertrouwen recht verwacht, hoewel hij Hem als zijnen vijand beschouwt. Terwijl hij zo als van een verderen afstand tot meer in de nabijheid van God komt, schittert in hem een straal van hoop, ene duistere herinnering uit het geloofslicht van vroegere, gelukkige dagen, dat er toch misschien na den dood nog genade voor hem te wachten is. Maar nog is de nacht des doods, waarin hij zich gevoelt, te groot, dan dat dit licht door dien nacht zou komen heendringen; nog is hij ver van de oplossing van het raadsel zijns lijdens, omdat hij nog niet in staat is, zijne onschuld tegenover zijne vrienden aan zijne onschuld tegenover God te scheiden. Vooreerst maakt hij (Hoofdstuk 12) met bitteren hoon de vermeende wijsheid der vrienden te schande. Vervolgens (Hoofdstuk 13) stelt hij hun onbekwaamheid, om Gods verdedigers te zijn, met scherpe, bestraffende woorden bloot, en eindelijk (Hoofdstuk 14) wendt hij zich tot God, en begint eerst daarna meer bedeesd zijn twistgeding met Hem.

I. Vs. 1-10. Gij verbeeldt u alleen in 't bezit der wijsheid te zijn, maar alles, wat gij mij van de rechtvaardigheid, almacht en alwetendheid Gods, onder welke ik mij moet buigen, leren wilt weet ik wel en nog beter dan gij. Gij handelt, gelijk alle bozen, die gerust zijn in hun geluk, en veracht mij, die onschuldig ongelukkig werd, toch wil ik u tonen hoe armzalig uw wijsheid is. Ziet slechts op de schepselen rondom u: zij leren ieder, dat een machtig en wijs God alles geschapen heeft, dat alles afhankelijk is van Hem.

1. Maar Job antwoordde de drie vrienden, in 't bijzonder Zofar, nadat ieder eenmaal gesproken had, en zei met bittere smart en scherp spot:

2. Trouwens, omdat gijlieden het volk 1) bij uitnemendheid zijt, groot in verstand boven allen (vgl. Hoofdstuk 8: 9), zo zal, wanneer gij sterft, de wijsheid met ulieden uitsterven!

1) Het volk, in den zin van, het volk, dat het weet, waarbij alleen de wetenschap is. Job spreekt hier op ironische wijze. Daarom volgt er ook, zo zal de wijsheid met ulieden sterven. Elifaz en zijne vrienden hebben zich voorgedaan, alsof zij alleen de wijsheid in pacht hadden, hetzij zij de ervaring lieten spreken, of het voorgeslacht opriepen. Job komt hen echter tegen en bepaalt hen er bij in vs. 3, dat hij evengoed een hart heeft, d.w.z. dat hij evenzeer met wijsheid is begaafd, en geen leeghoofd is, want hart staat daar in de plaats van, verstand, doorzicht.

3. Ik heb ook een verstandig hart even als gijlieden (vgl. Hoofdstuk 11: 12); ik zwicht niet voor u¹⁾ in inzicht, en bij wie zijn niet dergelijke dingen; wie is er op de wereld, die alles, wat gij tot verdediging van God voortgebracht hebt, niet weet?

1) D.i. ik doe niet onder voor u, ik sta niet bij u op den achtergrond.

Zijne vrienden hebben zich op ene hoogte tegenover hem geplaatst, maar, wil hij zeggen, wat gij hebt gezegd is volstrekt niet iets nieuws, ik ben daarvan evengoed bewust als gij.

4. a) Ik ben het, die onschuldig zijnen vriend een spot is, maar die roepende is om hulp en troost tot God, die hem verhoort, gelijk Hij nooit het geschrei der ellendigen versmaadt b); de rechtvaardige, die Gods wil in alles tot zijn richtsnoer stelt, en de oprechte, in wiens hart ware godzaligheid woont, is een spot 1).

a) Job 16: 10; 17: 2; 21: 3; 30: 1. 14: 2.

1) Dat zien wij op het hoogst in Christus, als Hij, op het toppunt van gehoorzaamheid en gerechtigheid, aan het kruis hangt. Wie is ooit zo bitter bespot geweest, gelijk Hij in Zijn grootste leed? Daarvan moeten alle Zijne afbeeldsels ook iets dragen; want zij zijn voor de wereld een raadsel, en zij denkt over dezulken gemakkelijk te kunnen triomferen, ja, zij verheugt zich in hare deugd tegenover de ellendigen..

Door dit voorbeeld van Job leren wij, dat God toelaat, dat wij tot een bespottung der wereld zijn en dat onze toestand zo ellendig is, dat wij schijnen te vergaan. En toch behoren wij niet minder geduldig te zijn. Of zijn wij meer waard? Waar zulk een knecht Gods zo uitmuntende, toch geheel en al werd bespot en veracht als een boze en misdadiger, indien God insgelijks met ons handelt, laten we dan niet den moed hebben tegen Hem te murmureren, of ook Hem van wreedheid beschuldigen, maar laten we erkennen, dat het goed voor ons is, dat wij zo laag gehouden worden..

5. Hij, de rechtvaardige, die in ellende is, is ene verachte fakkel 1), een uitgebrande fakkel, tot niets nut, dan om weggeworpen te worden, naar de mening desgenen, die gerust is, die onbezorgd in voorspoed leeft; hij is gereed met den voet te struikelen, en alzo nabij den val.

1) In het Hebr. Laphid. Dit kan ook samen gesteld zijn uit ongeluk en l, het teken van den dativus (derden naamval). Dan is de vertaling: Verachting is het deel der ongelukkigen. De bedoeling blijft dan toch hetzelfde. Job spreekt hier uit, dat hij, evenals vele ongelukkigen, verachting moet ondervinden van hen, die daar gerust voortleven en, trots op hun voorspoed, van mening zijn, dat, wie ongelukkig is, het ook verdiend heeft.

Men merkt, dat hij in deze periode meer tegen zijne vrienden optreedt dan in de eerste, en hun redenen tracht te ontzenuwen.

6. De tenten der verwoesters a), der geweldigen en roofzuchtigen hebben rust en overvloed; en die God tergen door hun gruweldaden hebben verzekerdheden 1), daar zij wel geborgen

zijn, om hetgeen God met Zijne hand toebrengt 2), die in plaats van op den waren levenden God te steunen, Hem verachten (Habakuk. 1: 11). Dezulken zijn dikwijls de gelukkigsten op deze wereld, tot welke gij ook misschien behoort.

a) Job 21: 7. Psalm 73: 11,12. Jer. 12: 1. Habakuk. 1: 3 en 4.

1) Wat niet betekent, dat God de goddelozen begunstigt en hen bemint, maar dat wij naar ons gevoelen zo oordelen, indien wij zeggen, dat zij, die voorspoedig zijn, wel door God bemind moeten worden. Maar echter al die voorspoed wordt tot verderf en ondergang der goddelozen aangewend, dewijl God niet aan hun zijde staat. Zelfs indien het schijnt, dat God hen begunstigt en hun vriend is, zo zien wij, dat ten slotte alles tot hun ondergang dient. En laten wij hieruit leren, dat, ofschoon God van ons schijnt te wijken en we van Hem menen, dat Hij ons haat, laten wij leren, zeg ik, om ons onder Zijne machtige hand te vernederen, Zijn goeden wil te volgen, naar Zijne woorden te horen, en verwachten, dat Hij ons altijd nabij is, totdat Hij ons de zaken in het rechte licht stelt. En ondertussen in ware standvastigheid volhouden en er geen berouw over hebben, dat wij Hem hebben geëerd, maar onzen loop vervolgen, totdat Hij ons uit al die moeilijkheden en beproevingen in het eeuwige leven overzet..

2) In het Hebr. Laäscher hebi Eloah bejadi. Beter: die God in Zijn hand heeft, d.w.z. diegenen, die God menen niet nodig te hebben, maar die van mening zijn, dat zij alles zelf kunnen en hoegenaamd geen hulp van Boven nodig hebben. Deze laatste zin is dus nadere verklaring van den middenzin in dit vers.

Job wil hier zeggen, gij hebt uitgemaakt, dat, wie het kwalijk gaat ook goddeloos is, want den rechtvaardige gaat het wel, en daarom wijst hij op de goddelozen, dien het ook wel gaat, om zijne vrienden voor te houden, wat zij daarvan wel denken moeten. In de volgende verzen beroept hij zich op de ervaring in de dierenwereld en het plantenrijk en verheerlijkt hij God, als den Schepper en Onderhouder van alles, ook in de dierenwereld. En daarmee heeft hij het oog op wat Bildad (Hoofdstuk 8: 8-10) en Zofar (Hoofdstuk 11: 7-9) gezegd hebben.

7. Gij meent in wijsheid zo hoog verheven te zijn, en waarlijk, zij is zeer alledaags; vraag toch de beesten, en elkeen van die zal het u leren; en het gevogelte des hemels, dat zal het u te kennen geven,

8. Of spreek tot de aarde, beschouw haar en al wat zij voortbrengt nauwkeurig, en zij zal het u leren; ook zullen het u de vissen der zee vertellen. Alle schepselen toch prediken luide en verstaanbaar, dat de wijsheid en de almacht van den Schepper al het menselijke weten en vermogen overtreft (vgl. Hoofdstuk 11: 7-9).

9. Wie weet niet uit alle dezen, welk verstandig mens heeft het niet uit alle deze schepselen leren kennen, dat de hand des HEREN dit doet, alles, wat ons omgeeft, gemaakt heeft, onderhoudt en regeert (vgl. Hebr. 11: 3 Jes. 41: 20; 66: 2)?

10. In wiens hand de ziel is van al wat leeft, al het mindere leven der dieren, en de geest van alle vlees des mensen, al het hogere leven. Van Hem heeft alles zijnen oorsprong, van Hem is daarom alles volstrekt afhankelijk.

Ziet, wil Job zeggen, dit alles erken ik wel; ik wil Gods grootheid en verhevenheid boven de wereld nog heerlijker schilderen dan gij. Maar zulke beschouwingen van de natuur en van de daarin geopenbaarde scheppende macht Gods kunnen een mensenhart niet tot rust en voldoening brengen. Ieder erkent, dat boven het schepselenheir een machtig, hoogverheven Wezen tronen moet, maar zulk ene erkenenis kan mij, armen man, niet baten. Het gevoel van onze gehele afhankelijkheid van enen machtigen Schepper op zichzelf, drukt ons meer ter neer, dan dat het ons opheft en vertroost. Hoe weinig verstaan toch zij de diepe behoefte van het menselijk hart, die met Schleiermacher het geloof voor het gevoel van volstreckte afhankelijkheid houden! Daarbij toch blijft het onverschillig, of men zich van het blinde noodlot en het Turkse Fatum, of van den waren God, den Vader van onzen Heere Jezus Christus, afhankelijk weet. Hoe weinig ook weten zij van de diepe behoefte van het menselijk hart aan persoonlijke liefde Gods, die menen, dat ene aanbidding van den Schepper in de natuur reeds ene voldoende godsdienst is! Alleen de openbaring van God in Christus leert de openbaring Gods in de schepping weer recht verstaan. De heerlijkheid van den persoonlijken, alleen waren God, vindt slechts hij in de natuur, die verlost is uit den natuurlijken afval van zijn hart en de door ondankbaarheid ontstane verduistering van den geest; slechts hij, die opnieuw met God in gemeenschap getreden is en de rechte Godskennis reeds weer vooraf verkregen heeft.

11.

II. Vs. 11-25. Ook uwe spreuken van de oude vaders omtrent de werkzaamheid Gods in de natuur en onder de mensen kunnen mij geen licht, geen troost geven. Men mag ze niet aanwenden, zonder ze eerst te beproeven. Zeker is bij de ouden wijsheid, maar de volmaakte wijsheid is alleen bij God. Hoort toch, hoe ik zelf uit eigene ervaring en volgens de overlevering van den vroegen tijd Hem als den ondoorgrondelijk Wijze en onweerstaanbaar Machtige u schilderen wil.

11. a) Zal niet het geestelijk oor de woorden, de wijze spreuken van den ouden tijd, proeven, gelijk het gehemelte voor zich de spijs smaakt, welke aangenaam is, en welke niet?

a) Job 6: 30; 34: 3.

12. In de stokouden is voorzeker de wijsheid, en in de langheid der dagen, in degenen, die hogen ouderdom bereikten, het verstand 1),

1) Bildad heeft zich ook beroepen op de wijsheid der eeuwen en der grijsaards. Job geeft dit hier toe, maar waar hij zo-even Gods kracht heeft groot gemaakt, zo stelt hij nu de wijsheid der mensen, ook die der grijsaards, tegenover de wijsheid Gods, bij Wie de hoogste Wijsheid is.

13. Bij Hem is de hoogste wijsheid en de ondoorgrondelijke macht; Hij heeft raad en verstand.

Door Zijne wijsheid erkent God de dingen in den grond van hun wezen en in de werkelijkheid van hun bestaan; van wege Zijnen raad is Hij nooit om de beste wegen tot bereiking van Zijn doel verlegen; door Zijn verstand weet Hij het ware en valse, het heilzame en verderfelijke grondig te doorzien en te onderscheiden, door Zijne macht kan Hij de plannen, raadsbesluiten en beslissingen Zijner Alwijsheid ongehinderd en onveranderlijk doorzetten..

Alle menselijke wijsheid is hoogstens een uitvloeisel, ene schaduw der Goddelijke wijsheid. Deze is ons echter in Zijn heilig, dierbaar Woord gegeven, waardoor de mens recht verstandig kan worden. (Psalm 19: 8).

14. Ziet 1), Hij breekt menselijke werken steden en rijken af, en wat Hij vallen doet, het zal niet herbouwd worden a). Hij besluit iemand in den kerker, en er zal niet opengedaan worden tegen Zijnen wil.

a) Job 9: 12; 11: 10. Openbaring 3: 7.

1) In dit vers en in de volgende schildert Job de Almacht Gods op bijzondere wijze, met de levendigste kleuren, en de korte inhoud van zijn rede is deze, dat de Raad Gods bestaat en dat Hij al Zijn welbehagen zal doen. Hij is het, die machtiger is dan de machtigste op aarde, dan raadsheren en koningen, dan priesters en oversten.

15. Ziet, Hij houdt tot straf over een land, de wateren op, dat het niet regent, en zij, alle velden, drogen uit (vgl. 1 Koningen 17: 1,7. Jes. 44: 27); ook laat Hij ze, de wateren, uit, en zij keren de aarde om en brengen door hun overstroming verwoesting te weeg.

16. Bij Hem is kracht en wijsheid. Zijns, in Zijne almachtige hand is de dwalende, en die doet dwalen, de verleider. Zo staat ook de zonde in elke gedaante onder Hem en moet zij Zijne plannen en bedoelingen dienen.

17. a) Hij voert de raadsheren, de wijze raadgevers van het volk beroofd weg, zonder dat hun macht en wijsheid hen kan beschermen, en de rechters maakt Hij uitzinnig; Hij ontnemt hun al hun verstand, zodat hun vermeende wijsheid, met welke zij de staten meenden te beheersen, te schande wordt en hun heerschappij een einde heeft.

a) 2 Samuel 15: 31; 17: 14,23. Jes. 19: 11 vv.; 29: 14; 40: 23; 44: 25. 1 Kor.1: 19.

18. Den band der koningen, hun heerschappij en macht maakt Hij los, daar Hij ze van hun tronen stoot, en Hij bindt den gordel aan hun lenden; Hij voert hen geboeid in gevangenschap.

Wanneer de Heere God een land en volk wil straffen van wege de ondankbaarheid ten opzichte van Zijn dierbaar woord of om andere gruwelijke zonden, zo neemt Hij van hen

vrome en godvruchtige Regenten weg, zodat zij of gevangen worden weggevoerd, of in vrede en rust van deze wereld afscheid nemen..

19. Hij voert de oversten 1), beroofd van al hun eer weg, en de machtigen 2), vorsten, die schijnen onoverwinnelijk te zijn en onwankelbaar op den troon te zitten, keert Hij om, brengt Hij ten val.

1) In het Hebr. kohanim. Beter: Priesters, in den zin van priestervorsten.

2) Machtigen, in den zin van, vastgewortelden, die onwrikbaar vast schijnen te staan.

20. a) Hij beneemt den getrouwen 1) raadgevers de spraak, zodat zij geen raad of hulp meer kunnen geven, en der ouden oordeel, hun goeden raad neemt Hij weg.

a) Job 32: 9. Jes. 3: 2,3; 44: 25.

1) Eigenlijk dengenen, die immer kunnen spreken, die uitnemend hun woord kunnen doen, die er geen moeite van hebben, om een rede te houden.

2) Het staat in Gods macht te verhogen en neer te werpen. Laten we dat ijverig ter harte nemen, wat wij hier gezegd hebben, dat opgemerkt moet worden. Indien vorsten en groten op hun sterkten, bogen, troepen, voorraad en macht vertrouwen, laten zij dan weten, dat God de kracht kan doen wegzinken, de macht doen weg vlieden, den gordel losmaken. Zo worden ook de vorsten bedrogen, die menen, dat zij er altijd zullen zijn, omdat zij door alle dingen bevestigd zijn, zoals zij menen. Als God nu tegen hen optreedt, zal er niets van hen over blijven. Indien de vorsten op hun verstand vertrouwen, zal hetzelfde hun te beurt vallen. En wij zien ook, hoe de profeten die ijdele aanmatigheden berispt hebben, die er waren bij de ongelovigen en de vijanden Gods..

21. a) Hij giet verachting over de prinsen, over de geliefde en geëerde vorsten uit (Psalm 107: 40 vv.), en Hij verslapt den riem, den gordel der geweldigen, der helden, zodat hun gewaad los om de knieën slingert en zij krachteloos zijn en onbekwaam tot den strijd, wanneer die daar is (Jes. 5: 27. 2 Koningen 1: 8).

a) Psalm 107: 40.

Alzo komt alle uitwendige macht en eer en alle inwendige begaafdheid en sterkte van den Heere. Hij geeft en neemt ze weer volgens Zijnen alleen geldenden, alleen besturenden, heiligen wil. Wanneer daarom koningen zich noemen: "koningen bij de gratie Gods," zo is dit de uitdrukking van Christelijken ootmoed voor den God des ontfermens, aan wie de heersers, zowel als de onderdanen, op geheel gelijke wijze gebonden zijn, en niet ene uitdrukking van hoogmoed, gelijk de verwaande en naar heerschappij verlangende hoofden van onze tegenwoordige Revolutiehelden waren. "De macht der Regenten en beheersers hangt niet af van hun geboorte, niet van hun bezitting, ook niet van de constitutie's en van de macht der volkeren, maar enkel en alleen van God", en wanneer een vorst begint het: "bij de gratie

Gods" weg te laten, of het "door den wil des volks," bij te voegen, zo is dit het tegendeel van Christelijken ootmoed, want hij wil dus zijne macht niet als een geschenk uit genade ontvangen hebben. Voordat de heersers zich heersers gevoelen, moeten zij zich dienaars gevoelen, namelijk dienaars van God, die hun hun macht gegeven heeft, om die liefdevol en krachtig te gebruiken, als een vrij geschenk, zonder hun persoonlijke verdienste en, tegenover God, zonder hun persoonlijk recht, en die het hun evenzeer weer ontnemen kan..

22. Hij openbaart de diepten uit de duisternis, de meest geheime en verborgene plannen en gruweldaden brengt Hij aan 't licht, opdat zij bestraft worden, en des doods schaduw, wat in de diepste duisternis geschiedde, brengt a) Hij voort in het licht 1), er is geen draad zo fijn gesponnen, die niet eindelijk gezien wordt.

a) MATTHEUS. 10: 26. 1 Kor. 4: 5.

1) Hier spreekt Job over Gods Alwetendheid in verband met Zijn Almacht, zodat Hij in staat is, om de diepst geheime zonden aan het licht te brengen en de meest verborgen misdaden te brengen voor Zijn rechtbank. Niets is Hem, den Almachtige, te wonderlijk, want Hij ziet tot in de verborgenste schuilhoeken. En het is daarom ook, dat Hij aan de ene zijde volkeren verheft en aan de andere zijde verderft, de natiën een uitgestreken bodem geeft, om ze wel te doen gedijen, maar ze ook weer in de engte brengt, zodat zij in dienstbaarheid worden weggeleid.

23. a) Hij vermenigvuldigt, Hij verheft de volken, en hij verderft ze; Hij stort ze weer van hun hoogten neer; Hij breidt de volken uit, maakt ze zeer talrijk, en leidt ze in gevangenschap weg.

a) Psalm 107: 38.

24. Hij neemt het hart 1), het recht inzicht en den moed van de hoofden des volks der aarde of, des lands weg, daar Hij ze om hunner zonden wil verdwaast en verblindt, en doet hen a) dwalen in het woeste, waar geen weg is 2), waar gene hulp, geen uitweg voor hen en hun volk te vinden is.

a) Psalm 107: 4,40.

1) Hart, ook hierin den zin van, verstand. Wat Job hier zegt is hetzelfde, wat ook wel aldus wordt uitgesproken: Dien God verderven wil, verblindt Hij vooraf. Gods absolute heerschappij over alles wat bestaat, wordt hier in het brede uitgemeten. Wat Elifaz naar zijne wijsheid heeft uitgesproken, daar komt Job hem door deze redenen overtuigen, dat hij volstrekt niet minder in Gods absolute heerschappij over alles gelooft.

Aan God staan alle wegen open, wil Job zeggen, om te openbaren, wie Hij is, en dat Hij is de machtige van daad.

2) Laten wij dan de toevlucht tot Zijne bescherming nemen, niet twijfelende of, indien Hij alles onder Zijne macht heeft, tot zelfs de musjes toe, die schier van geen waarde zijn, Hij ons altijd zal gedenken, niet slechts in zoverre wij Zijne schepselen zijn, naar Zijn beeld geformeerd, maar ook, omdat wij Zijne kinderen zijn, om Christus Jezus, onzen Heere, aangenomen. Doch laten wij ons voor het aangezicht van den goeden God neerwerpen, erkennende onze zonden, en Hem smekende, dat Hij geve, dat beter door ons worde gekend, wat wij hebben te verafschuwen en dat wij onze luiheid en onze dwaasheid veroordelen en Hij ons door Zijn Heiligen Geest verlichte, dewijl wij anders zelfs in het volle licht blind zijn. Hij opene ons derhalve zo de ogen, dat wij mogen zien het zo grote mysterie van Zijne hemelse regering en ook Zijne Majesteit, in zoverre dit tot onze zaligheid bevorderlijk is (zoals Hij zich in Jezus Christus, onzen Heere, geopenbaard heeft), totdat wij eindelijk tot die volle en volkomen openbaring mogen voortschrijden, die Hij ten uiterste dage zal schenken, wanneer wij Hem zullen zien, tot Zijnen roem volkomen hervormd..

25. Zij tasten radeloos in de duisternis, waar geen licht is (vgl. Hoofdstuk 5: 14 Hij doet hen dwalen, als enen dronkaard, die waggelt totdat Hij valt, want Hij maakt die vorsten dronken uit den kelk Zijns toorns (vgl. Jes. 19: 14; 24: 20).

Deze beide uitdrukkingen zijn van grote betekenis. Door de eerste "tasten" wordt die toestand aangetoond, waarin iemand is, die den rechten weg verloren heeft en zich nu eens naar de ene dan naar de andere zijde begeeft om zijn doel te bereiken. Door de tweede wordt aangewezen, wanneer men overal uitwegen zoekt, om zijn onheil te ontkomen. Door het beeld van den dronkaard wordt bedoeld, wanneer men van alle hulp ontbloot en daardoor in zulk een doolhof en in zulk een verwarring geraakt is, zodat niets anders dan gehele verderving en onvermijdelijke ondergang volgen kan. Want gelijk het enen dronkenen gaat, die zich nu eens hier dan daar tegen stoot, en ten laatste toch neergestoten wordt, zo gaat het ook diegenen, die God willen doen vallen. Alles moet tegen hen zijn. Ja zij geraken in wanhoop, twijfelen aan zich zelve en geven alles op. Hierin blijkt zo duidelijk de rechterlijke rechtvaardigheid Gods, volgens welke Hij Zijne genade onttrekt, den mens in zijne dwaasheid overgeeft, en hem van zijn verstand berooft..

Deze schildering in vs. 14-25 is over 't algemeen ene nachtelijke schilderij van catastrofen, die God over de machten van de natuur en van de mensenwereld aanvaardt, overeenkomende met den nachtelijken gemoedstoestand, waarin Job zich bevindt, en de catastrofe, die hij zelf ondergaan heeft. Evenmin als de vrienden hem door hun schilderijen konden vertroosten, zo is ook zijne eigene schildering volslagen troosteloos. De wijsheid Gods, van welke hij spreekt, is niet die wijsheid, die de wereld bestuurt, op welke men vertrouwen kan stellen, en in welke men den waarborg heeft, om alle levens-raadselen vroeger of later heerlijk opgelost te zien, maar deze wijsheid is eerder iets, dat afschrikt, dan dat aantrekt; het is het abstracte verheven zijn boven al de wijsheid der schepselen, dat daaruit volgt, dat Hij de wijsheid der wijzen te schande maakt. Van de rechtvaardigheid Gods echter spreekt hij in het geheel niet; want in dien volstrekten zin van de vrienden kan hij haar in het bestuur niet erkennen, en van de liefde Gods spreekt hij even zo weinig als de vrienden; want gelijk aan deze de blik op de goddelijke liefde door de eenzijdigheid van hun leerstelling ontnomen is, zó hem door het gevoel van Gods toorn, dat hem nu geheel vervult. Noch de Gods-idee der vrienden, noch die

van Job is de reine, zuivere Gods-idee van het Oude Verbond. De vrienden denken zich God als den Absolute, die slechts naar gerechtigheid, en Job denkt zich Hem, als den Absolute, die naar de willekeur van Zijne macht handelt..

Laat ons opmerken, welke schone beschrijvingen en bewijzen er in Gods woord zijn, om Zijn albestuur te bewijzen en Zijne wijsheid in dat albestuur; maar het hoogste en oneindige, het meest betekenende is, dat de Heere Jezus door de boosheid der Joden gekruisigd wordt; -wie dan de Heere, kon geweten hebben, dat het gevolg hiervan weg de redding der wereld?

Die zich tegen Gods gezag verzetten, zullen met verontwaardiging afgewezen worden, maar zij, die zich aan Zijn gezag onderwerpen en op Zijne genade vertrouwen, zullen gezegend worden en ten laatste liefderijk ontvangen met een: "wel gij goede en getrouwe dienstknecht, ga in in de vreugde uws Heren." Dit zij onze keus, onze zegen!.

HOOFDSTUK 13.

JOB GAAT MET ZIJN VERANTWOORDING VOORT.

III. Vs. 1-11. Uwe wijsheid is, gelijk gij ziet, ene zeer gewone; gij zegt niets nieuwe voor mij. Daar gij ook geheel onbekwaam blijkt te zijn, om mij ellendige te helpen, zo wil ik mij geheel van u afwenden, en aan God alleen mijn recht en mijne klacht voordragen. Gij zult echter meten, dat God uwe zonde niet ongestraft zal laten, daar gij tegen beter weten in, u zelven beliegt, en Gods zaak met onrechtvaardige middelen drijft.

1. Ziet, dat alles, wat ik zo even meegedeeld heb (Job 12: 14-25), heeft mijn oog gedurende mijn leven gezien, mijn oor gehoord en verstaan; al die aangevoerde wijze spreken der vaders heb ik door de ondervinding van mijn eigen leven bevestigd gezien.

2. Gelijk gijlieden het weet, weet ik het ook, ik zwicht niet voor u 1) in de kennis van het Godsbestuur op aarde (Hoofdstuk 12: 3).

1) In Hoofdstuk 12 heeft Job reeds gezegd, dat hij in niets onder deed voor zijne vrienden, wat de kennis van God en Goddelijke zaken betreft. In Hoofdstuk 13 heeft hij dit bewezen, waarin hij in korte trekken zijne kennis van God mededeelt, zodat hij nu, als door de daad bewezen, het kan zeggen: gelijk gijlieden het weet, weet ik het ook, ik zwicht niet voor u. En daarop spreekt hij het uit, dat hij zich tot den Almachtige zal wenden, dewijl zijne vrienden leugenstofferders zijn en stumpers van geneesmeesters. Job wordt nu zeer scherp tegen zijne vrienden.

3. Maar het verdriet mij langer met u te strijden over de oorzaak van mijne ellende, ik zal mij daarom tot den Almachtige wenden en tot Hem spreken, en ik ben belust, verlang er des te meer naar mij te verdedigen voor God; hoe meer gij mij afstoot, des te sterker verlang ik mijne zaak Hem voor te leggen.

4. Want gewis gij zijt leugenstofferders 1), gij verklaart het vals, alsof ik een van God verworpen misdadiger ben; gij allen zijt nietige medicijnmeesters 2), die mij geen medicijn voor de wonden mijns harten geven kunt.

1) Leugenstofferders, in den zin van, leugens als lappen aan elkaar naaiende. Zo wil hij zeggen, doet ook gij. Gelijk men lappen aan elkaar naait, zo gereinigt gij de ene leugen met de andere, en al uw spreken is niet anders dan één leugen. In het tweede deel noemt hij hen nietige. d.i. bedrieglijke medicijnmeesters, stumpers, die niet weten, hoe zij een zieke moeten behandelen.

2) Even als een geneesheer des menschen lichaam verzorgt en tegen alle krankheden en een voorraad van artsenijen heeft, zo is ieder getrouw leraar de arts der zielen. Een geneesheer moet een vriendelijk en wijs man zijn, hij moet de eigenschap, natuur, levenswijze en wandel van elke patiënt weten; dat hij geheel anders moet omgaan met iemand, die groot en sterk opgegroeid is, dan met iemand van ene zwakke complexie (lichaamsgesteldheid). Zo moet

ieder waar leraar, iedere arts der zielen, bekwaam zijn om te weten, hoe hij met wilde, roekeloze en geruste mensen moet omgaan, om hen te winnen, maar ook, hoe hij de bedroefde en verslagene harten vriendelijk met liefelijke en troostrijke spreken ontmoeten zal, gelijk de Heere Jezus deed (MATTHEUS. 9: 12. Joh. 20: 17. Luk. 7: 50)..

5. a) Och of gij gans stilzweeg, daar gij mijne zaak toch niet kunt begrijpen, dat gij stil nagedacht had over Gods wonderbaar, onbegrijpelijk handelen, dat zou ulieden voor wijsheid wezen, zo werd gij wijs, dat zou voor u ten minste een begin zijn, om wijs te worden.

a) Spreken 17: 28.

Verwant hiermede is de spreuk: "Si tacuisses, philosophus mansisses" (had gij gezwegen, gij waart wijs gebleven) en het Rabbijnse gezegde: "Zich afmatten om te begrijpen is begrijpen."

6. Hoort toch mijne verdediging, en merkt op de twistingen, de tegenredenen, de antwoorden mijner lippen tegen u.

7. a) Zult gij voor God, om Gods gerechtigheid te redden, onrecht spreken, daar gij wel weet, dat ik geen verhard zondaar ben, en zult gij voor Hem, om Hem te vleien, bedriegerij spreken 1), u het bedrog veroorloven Gods rechtvaardigheid te steunen?

a) Job 17: 5; 32: 21; 36: 4.

1) Wat gij gesproken hebt, hebt gij gesproken, wil Job zeggen, om Gods handelingen met mij een schone glimp te geven, maar gij hebt er Gode geen dienst mee gedaan. Gij hebt een voorstelling van God gegeven, waarvoor God U zeker zal straffen en tegenkomen.

8. Zult gij, als onrechtvaardige rechters, u door Zijne grootheid en macht laten omkopen, en Zijn aangezicht aannemen? Zult gij voor God twisten, als een leugenadvocaat tegenover mij?

Altijd is ene miskenning der waarheid, wanneer zij ook schijnbaar tot de meest oprechte overtuiging wordt (als bij sectarissen en valse profeten) met ene inwendige onwaarheid verbonden. Men sluit met geweld de ogen tegenover al datgene, wat de geliefde mening tegenspreekt; men misleidt het geweten met enen bijzonderen ijver voor Gods eer (gelijk sommige Jezuieten "in majorem Dei gloriam" zelfs ontucht niet voor strafbaar houden), terwijl toch het doel de middelen niet heiligen kan.

9. Zal het goed zijn, als Hij, die de harten proeft, u zal onderzoeken 1), als uw Rechter? Zult gij met Hem, die niet alleen wat voor ogen is, maar het hart aanziet, spotten, gelijk men met een mens spot? Hij laat zich niet bespotten (Gal. 6: 7).

1) God richt ons wanneer Hij onze harten met den hamer der wet verplettert, en den satan toelaat, dat hij onze zonde, die wij gedaan hebben, ons voor ogen stelt, en de ontzettende voorbeelden van den goddelijken toorn ons voorhoudt, wanneer ons God recht laat gevoelen Zijnen toorn en den helleangst, zodat ons daardoor de gehele wijde wereld te eng wordt..

Zoudt gij, zo zegt hij hier, kunnen verdragen, dat de grondbeginselen zelf, op welke gij uwe gestrengste bestraffingen vestigt, in dezelve binnenste bezien werden? En dat uwe zaak eens tot in den grond onderzocht werd? Merkt hier, dat het ons allen betaamt, om in goeden ernst te overwegen, of het al of niet tot ons voordeel en best zou strekken, indien God onze harten onderzocht..

10. Hij zal u gewis voor aller ogen bestraffen, zo gij in het verborgene het aangezicht aanneemt 1), zo gij om Hem te eren, iets beweert, terwijl uw hart van het tegendeel overtuigd is.

1) Dit wil zeggen, indien gij in het geheim partijdig zijt, niet eerlijk, niet rechtvaardig, zodat gij met den mond anders spreekt, dan gij in uw hart overtuigd zijt. Job komt hier op tegen hun eigengerechtig drijven, het drijven van den Farizeeër, die van buiten wel schoon schijnt, maar van binnen vuil, huichelachtig en misleidend is.

11. Zal u niet Zijne hoogheid verschrikken, zodat gij sidderend en bevend daar staat, wanneer Hij Zijne heerlijkheid openbaart, die tot rechtvaardiging van haar handelen gene omkering der waarheid nodig heeft, en zal Zijne vreze, de verschrikking voor de openbaring Zijner heilige Majesteit niet over u vallen, zodat gij bedwelmd wordt en ongeschikt om u te verantwoorden.

12.

IV. Vs. 12-19. Uwe bewijsgronden houden geen steek, laat mij daarom met vrede, zo zal ik alleen God mijn recht voorstellen, al moet ik er ook den dood voor lijden. Wat helpt het mij, mijn leven te sparen, zo ik toch spoedig sterven moet? Wanneer Hij mij toestaat mij voor Hem te rechtvaardigen, zo is mij dit reeds dadelijk overwinning. Dan zal ik zeker recht verkrijgen.

12. Uwe gedachtenissen, de menigte uwer spreuken, die gij u herinnert, en waarmee gij mij waarschuwt en vermaant, zijn gelijk as, die in den wind gestrooid wordt, uwe hoogten, achter welke gij de waarheid en gerechtigheid Gods verdedigen wilt, zijn als hoogten van leem, zij zullen voor het gericht Gods blijken zo nietig te wezen als schansen van leem.

13. Valt mij dan niet langer lastig; houdt stil van (voor) mij, opdat ik spreke, en mijne zaak voor God verdedige, er ga over mij, wat het zij; er kome van, wat het wil.

14. Waarom zou ik mijn vlees, gelijk een roofdier zijn buit, in mijne tanden nemen 1). Waarom zou ik mijn leven zoeken te redden, door voor God niet uit te spreken, waartoe mijn hart mij dringt, en mijne ziel in mijne hand stellen 2) en met vreze bewaren?

1) Vs. 14 sluit zich onmiddellijk aan aan het vorige. Job ontleent zijn beeld aan het roofdier, dat zijn buit tussen zijn tanden houdt, om het te bewaren. Job wil zeggen, waarom zou ik zo angstvallig voor mijn leven vrezen! Hij stelt zijne rechtvaardiging hoger dan zijn leven. Dit is hem het smartelijkste en het schrikkelijkste, dat hij als een veroordeelde, als een van God

vervreemde beschouwd wordt. En liever wil hij desnoods sterven, dan in zulk een toestand verder voortleven.

2) Volgens ene andere verklaring luidt de tweede helft van het vers: "Neen! ik neem mijne ziel in mijne handen; " ik zet zonder vreze des doods mijn leven op het spel. (vgl. Richteren 12: 3).

15. Ziet, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen? 1) Het is er zo ver aan af, dat ik zou wanhopen, dat ik niet zal nalaten op Hem te vertrouwen, hoewel Hij mij door dit verdriet uit het leven wegnam; evenwel, of, nochtans zal ik mijne wegen voor Zijn aangezicht verdedigen, ik zal mijn voorbijgegaan leven rechtvaardigen, als naar Gods wil doorgebracht.

1) Alzo vertalen (met onze Staten-overzetteren), de Vulgata en de Engels overzetting (Psalm 23: 4. Spreuken 14: 32). Menige gelovige ziel heeft uit deze woorden troost en sterkte op zijn doodsbed geput. De godzalige dichteres Louise Henriette van Brandenburg, gemalin van den groten Keurvorst, koos bij haren dood (18 Juni 1667) dit woord voor haren lijkttekst..

Deze is een verheven uitdrukking van een welgevestigd geloof, tot welken trap wij allen moeten trachten op te klimmen, dat is, wij behoren wel te vreden te zijn, dat we God tot onzen vriend hebben, ofschoon wij denken mogen, dat Hij zich als een vijand jegens ons gedraagt. Wij moeten God blijven aankleven en ons in Hem verblijden, als wij niets meer rondom ons hebben, hetgeen ons vermaken kan; ja, al konden wij zelfs op dien tijd geen reden van blijdschap of troost altoos zien..

In hoofdsom zegt Job, dat, ofschoon hij, door zijne vernedering en de hevigheid zijner smarten, als is ten ondergegaan, hij nochtans alle hoop niet heeft laten varen, niet omdat hij met God zou willen twisten, of zich van Hem afwenden, of door een zekere vete Zijn vriendschap vaarwel zeggen. Waarom? Hij verzekert daarentegen, dat hij zou hopen, hoe het ook mocht gaan. Ofschoon Hij mij doodde en verloor, zegt hij, zou ik daarom nog niet aflaten op Hem te hopen. Maar echter zal ik de wegen, die Hij met mij houdt, bezien en wederleggen. Ziedaar, dat hij zijne hevigheid, welke men aanschouwd heeft, verenigt met hoop op God. Doch hier hebben wij een klare en duidelijke spiegel van Gods werken. Hij laat den gelovige vallen, opdat het geloof des te meer zou openbaar worden. Wel schijnt in die dingen enige strijd tussen elkaar te bestaan, maar God brengt het met elkaar overeen..

16. Ook zal Hij mij tot zaligheid zijn 1), reeds zou het mij tot heil en overwinning zijn, wanneer ik slechts van Hem aangenomen en aangehoord werd; maar een huichelaar, die door zijn eigen hart reeds veroordeeld wordt, zal of, kan voor Zijn aangezicht niet komen, zo ook ik niet, indien ik ben, waarvoor gij mij houdt.

1) In het Hebr. Gam-hoe-li lischoeah ki. Dit kan ook vertaald worden: Ook dit zou mij tot heil zijn, dat. Job wil dus zeggen, dat dit hem nog tot heil zou zijn, dat een huichelaar voor Gods aangezicht niet zou kunnen of mogen komen. Indien God hem dus toelaat voor Zijn aangezicht te verschijnen, om zijne wegen bloot te leggen, dan heeft hij daarin het duidelijk bewijs, dat hij geen huichelaar is, waarvoor zijne vrienden hem uitmaken.

17. Hoort naorstiglijk mijne rede, waarin ik voor den Heere mijn leven bloot wil leggen, en mijne aanwijzing, het bewijs mijner onschuld, met uwe oren.

18. Ziet nu. Ik heb het recht ordentelijk gesteld, "ik heb mijn rechtsgeding in orde gebracht," mijn pleit is opgemaakt; ik weet, dat ik rechtvaardig verklaard zal worden.

19. Ik ben van mijne onschuld zozeer overtuigd, en van mijn recht zo zeker, dat ik betuig: Wie is hij, die met mij twist, en de bewijzen mijner onschuld zou wederleggen? Wanneer ik nu zweeg, zo zou ik den geest geven, indien ik mij niet mocht verdedigen, ik zou van droefheid en benauwdheid sterven; " ik moet spreken of barsten.

20.

V. Vs. 20-28. Wanneer Gij, o Heere! nu mijne bede verhoort en mij rust van mijne smart geeft en vrijheid, zo wil ik U vrijmoedig antwoorden en U vragen. Zo zeg mij, om welke grote misdaad Gij mij zo vervolgt en U voor mij verbergt? Hebt Gij er vreugde in, enen door ziekte en smart reeds geheel uitgeputte, zo te bestraffen? Zijn het misschien de zonden mijner jeugd, om wier wil Gij mij als enen gevangene foltert, hoewel ik reeds bijna een door der verrotting ben geworden?

20. Alleenlijk a) twee dingen doe niet met mij, o Heere! dan zal ik het wagen mijn pleitgeding U voor te leggen, en ik mij van Uw aangezicht niet verbergen, maar getroost rekenschap afleggen.

a) Job 9: 34; 33: 7.

21. Doe Uwe straffende hand (Psalm 32: 4) verre van op mij, geef mij ene korte rust van mijne smart, opdat ik mijne gedachten verzamele, en Uwe verschrikking, Uwe Majesteit en heerlijkheid, die ieder schepsel met vreze vervult, maak mij niet verbaasd, om daardoor een einde aan den strijd te maken (vgl. Hoofdstuk 9: 34).

22. Staat Gij mij deze bede toe, roep mij dan op, begin Gij den strijd, en ik zal antwoorden, of neen! ik zal beginnen te spreken, en geef Gij mij antwoord.

Job verplaatst zich zo levendig in de vervulling van zijnen wens, dat God persoonlijk zich tegenover hem mocht stellen, dat hij de gehele handeling met God zo voorstelt, alsof Hij hem reeds verschenen ware en hem had overgelaten om te beginnen. Zo worden zijne woorden een aanklagen van God..

23. Hoe vele misdaden en zonden heb ik? Zijn ze zo vele, dat ik waardig ben zo zwaar gestraft te worden? maak mijne overtreding en mijne zonde mij bekend 1).

3) In dit vers wordt gesproken van zonde, van misdaad en van overtreding. Hiertussen is een groot verschil. Onder zonde is te verstaan, het afwijken uit zwakheid; onder misdaad, het handelen uit een verkeerd hart, en onder overtreding, de zonde uit welbewuste boosheid.

24. Waarom verbergt Gij Uw aangezicht 1), onttrekt Gij mij Uwe genade en Uwe hulp, en verhoort Gij mijn gebed niet meer, en waarom houdt Gij mij a) voor Uwen vijand, dien Gij met woede vervolgt (Psalm 13: 2 vv.; 10: 1)?

a) Job 16: 9; 19: 11; 33: 10.

1) Gods aangezicht is Zijne tegenwoordigheid, Zijne hulp, raad en troost, Zijne goedheid en vriendelijkheid; want daarin wordt God gezien. Wanneer nu God dit aangezicht verbergt, Zijne genade en liefde niet te erkennen geeft, dan weet de gelovige ziel niet, hoe zij voor God staat, dan is het haar angstig en bang; want uit het heldere liefelijke aangezicht van God put zij troost en vreugde..

26. En toch dit doet Gij; want Gij schrijft tegen mij als rechter bittere dingen, zonder dat ik ze verdiend heb; en Gij doet mij erven de misdaden mijner jonkheid, waarvoor ik reeds zo dikwijls om vergeving heb gebeden (Psalm 25: 7), en die Gij in Uwe rechtvaardigheid mij toch niet meer toerekenen zult.

Elke tijd onzes levens, elke ouderdom heeft zijne bijzondere verleidingen en listige aanslagen des duivels. De jeugd vecht de boze aan met boosheid, listigheid en ongehoorzaamheid jegens de ouders; de jongelingen met vloeken, godslastering, spelen, drinken, ontucht, grootsheid enz. Die nu tot hun jaren gekomen zijn, leidt hij op den berg en wijst hun de koninkrijken der wereld en hun heerlijkheid; "dit alles zal ik u geven." spreekt hij, "indien gij neervallende mij zult aanbidden. De ouden en afgeleefden willen gaarne verhongeren, en hoe minder voedsel zij nodig hebben, des te vlijtiger zoeken zij de schotels..

27. Gij legt ook mijne voeten, gelijk men enen misdadiger doet, in den stok (Hand. 16: 24), zodat ik van smart nog voor- noch achterwaarts kan, en Gij neemt waar, bewaakt al mijne paden; Gij drukt U in de wortelen mijner voeten 1). Gij vervolgt mij op de hielen, graaft een kring om mijne voetzolen, zodat zij niet verder dan die nauwe grenzen zich kunnen bewegen.

1) Of, om de zolen mijner voeten tekent Gij een kring. De bedoeling is dan, dat hij niet verder kan gaan dan de kring, dien God om hem heen heeft getrokken. Men merkt, dat de toon van vs. 21 en vlg. aanmerkelijk gezakt is. Riep Job in de vorige verzen God op, om hem te verschijnen in de twee laatste verzen is Job weer een klager geworden, neemt hij een klaagtoon aan, dien hij in het volgende hoofdstuk behoudt. Hij klaagt en komt als iemand, die onder de machtige hand Gods allengs verkwijnt en verwelkt en te niet gaat. Zo moest Job leren, dat de Heere geheel de Vrijmachtige is, Wiens Almacht ook Vrijmacht is.

28. En hij, dien Gij zo vervolgt als enen misdadiger, veroudert als ene verrotting, als een vuil aas, als een kleed, dat de mot opeet; Gij neemt het al te zwaar op met een wezen, dat nietig en vergankelijk is.

HOOFDSTUK 14.

OVER DE NIETIGHEID VAN DES MENSEN LEVEN.

VI. Vs. 1-12. Zelfs indien ik toestemde een groot zondaar te zijn, zo ware het mij toch onbegrijpelijk, hoe Gij aan den mens, wiens leven zo kort en zo vol zorgen is, en die, tot een zondig geslacht behorende, onmogelijk rein van zonden kan zijn, een zo gestreng vonnis ten uitvoer leggen kunt, zonder hem midden in zijn lijden, ook slechts de geringe rust van enen dagloner te gunnen, aan den mens, voor wie gij een levenseinde vast bepaald hebt, en die, eenmaal gestorven, in der eeuwigheid niet in het leven terugkeert.

1. De mens, van ene zwakke vrouw in zonde ontvangen (Psalm 51: 7) en met smarten geboren, is reeds van zijne geboorte krachteloos, tot smarten bestemd en onrein; hij a) is kort van dagen; 70 jaren en wanneer het veel is 80 jaren is zijn leeftijd; en dat korte leven is zat van onrust, vol van wederwaardigheden.

a) Genesis 47: 9. Psalm 90: 5,6,9; 102: 12; 103: 15; 144: 4.

2. Hij komt voort als ene bloem (Psalm 103: 15. Jes. 40: 6. 1 Petrus 1: 24), die na een korten bloeitijd verwelkt, en wordt afgesneden (Psalm 90: 5 vv.); ook vlucht hij als ene schaduw, die aanstonds verdwenen is (Hoofdstuk 8: 9; 9: 25. Psalm 102: 12; 144: 4. Prediker 7: 1), en bestaat niet¹⁾, houdt geen stand.

1) Job schildert hier den brozen, zwakken mens in al zijne nietigheid, om daarmee tot God eigenlijk met het verwijt te komen, dat Hij zulk enen nog ieder ogenblik gadeslaat, zijne zonden beschouwt, om met hem in het gericht te treden. Hij wil daarmee weer zeggen, dat het schier te nietig voor God, den Heere, is om zich zo met zulk een nietig schepsel in te laten, dat Hij dezen voor elke zonde, ook de geringste, in het gericht betreft, en in zulk een gericht (want dit is toch de betekenis van vs. 3b), waarin geen enkel schepsel, hoe rechtvaardig hij ook zijn moge, bestaan kan. Het is er Job om te doen, om van God gedaan te krijgen, dat Hij Zijne straffende hand van hem opheft. Dit beproeft hij op allerlei manier.

3. a) Nog doet, houdt Gij Uwe ogen, die alles doorzien, over zulk enen, die reeds zo ellendig is, open 1), om zijne zonden op te merken en te straffen; en aan mij, die zo ellendig ben, doet Gij meer dan aan alle anderen, Gij betreft mij in het gericht met U; Gij veroordeelt als een gestreng Rechter mij nog tot bijzondere verschrikkelijke straffen, zonder mij toe te laten, mijne onschuld voor U te bewijzen.

a) Job 7: 17,18; 10: 20.

1) Wij zien dus, hoe kort het menselijke leven is. Het is als een bloem, die verdort, of gelijk de schaduw, die voorbij vliegt. Waarbij komt, dat het is, zegt hij, vol drukkende zorgen en vervuld met beroering en onrust, en in dit korte leven, worden wij onophoudelijk door smart en ellende gekweld. Niemand is er, die niet ziet, hoe ellendig onze toestand is. Het is daarom, dat wij aanhoudend tot God moeten bidden, dat, terwijl ons leven kort is en tevens onrustig en

vervuld met beroeringen, Hij niet al te streng met ons handele, maar dat Hij ons drage en opheffe, opdat wij niet boven onze krachten worden verdrukt. Dit te doen staat ons vrij. Job echter gaat verder, waarom hij gewis, dewijl hij de maat te buiten gaat, te berispen is. Wij zien toch, dat Job, onder voorwendsel van zijne zwakheid, niet door God wil getuchtigd worden..

De hemelbestormende trotsheid, met welke Job in het vorig hoofdstuk tegen God, die hem als een willekeurig heerser voorkomt, zijne onschuld beproefde te verklaren, is hier, even als hij door God in het gevoel van zijne bittere smart teruggeslingerd ware, in klagende moedeloosheid veranderd..

Ook het oude heidendom en de ongelovige wereld weet te klagen over de vergankelijkheid en wisselvalligheid en de menigvuldige plagen van het menselijk leven. Maar het is geheel iets anders, wanneer het geloof daarvan spreekt, dan wanneer het ongeloof of het half-geloof het doet. In den mond van het laatste wordt elke zodanige klacht ene aanklacht tegen God, die den mens en al de schepselen also geschapen heeft; de mens echter wordt daardoor tot een bloot natuurwezen vernederd, dat zonder verantwoording daarvoor is, dat het zo snel uitbloeit, afgesneden wordt en verwelkt. Waar daarentegen het geloof, dat enigszins God en het eigen hart kent, over het korte, ellendige leven en over den dood klaagt, daar klaagt het tevens over de zonde van het eigen hart, de aangeborene en persoonlijke zonde, die dezen jammervollen toestand des levens, de gevolgen van den toorn en van den vloek Gods, teweeggebracht heeft, en het weet, dat de zonde, die het met berouw en leedwezen betreurt, en de dood, dien het in eigen hart gewaar werd, opgeheven, verzoend en vernietigd is in Hem, die door Zijnen dood onzen dood gedood heeft, en alles eens weer nieuw en onvergankelijk zal maken. Daarom ziet het geloof op de ellende van zijn eigen leven en op het door de zonde teweeggebrachte "Wee" in de schepping met diepe smart over de zonde, maar tevens ziet het ook met hartelijke vreugde naar de toekomstige wereld. Job nu spreekt bovenstaande woorden, die het ongeloof en het rationalismus zo gaarne bezigt als uitdrukking van zijne hopeloosheid; hij spreekt, die in een toestand van verzoening, en zo al niet zonder erkenning van zonde, toch meer als ene klacht tegen God, "niet uit haat en tegenzin tegen God, maar uit zwakheid des geloofs en nedergeslagenheid des harten; onder een zo langdurig kruis is hij zo vol klachten en jammer." Zijne woorden mogen dus niet zonder meer en alleen onder bijvoeging van Psalm 90: 7,8 gebruikt worden tot aanwijzing van de wisselvalligheid van het menselijk leven..

Job kan het niet ellendig genoeg beschrijven en allen jammer, die bij hem is, blootleggen, hij neemt de ene gelijkenis na de andere, en dat alles doet hij daarom, opdat hij God bewege, en van den rechterstoel tot den troon der genade bij Hem appellere..

4. Wie zal enen reine van zonde geven (Psalm 51: 7. Joh. 3: 6. Rom. 5: 12. Efeze. 2: 3) uit den onreine? niet een1). Hoe kunt Gij dan mij, die toch gene grotere schuld op zich geladen heeft dan alle andere onreinen, toch met grotere straffen en bijzondere kwellingen bezoeken! Zouden wij niet veeleer, daar volkomen reinheid voor een Adamskind onmogelijk is, Uwe lankmoedigheid en zachtheid verdienen?

1) Hier erkent Job de volstrekte zondigheid van het menselijk geslacht, dat de ganse mensheid in zonde voor God verloren ligt, maar wil ook God op dit feit wijzen, opdat Hij Zijne barmhartigheid over zijne schepselen late gaan. Hij wil zeggen, dat hij erkent onrein te zijn, maar dit heeft hij gemeen met alle mensen, uit een vrouw geboren. En wederom, dewijl hij zich niet schuldig kent aan een bepaalde zonde, wil hij God vragen, om Zijne straffende hand van hem op te heffen. Wat uit vlees is geboren is vlees, is zijn grond, om mededogen in te roepen.

5. Waarom hem zo hard bezocht, dewijl toch zijne dagen bestemd zijn, die hij niet vermeederen kan, het getal zijner maanden bij U is, en niet bij den mens zelve, en Gij zijne bepalingen gemaakt hebt, die hij niet overgaan zal.

Ons leven en sterven is in Gods genadige almachtige hand (Psalm 31: 16). Het is der Christenen troost, dat hun stervensuur niet is in de handen van enen tiran of van enig schepsel, zodat zij niet te zeer voor den dood vrezen, maar van deze wereld scheiden als kinderen, wanneer het Gode welgevallig is..

Met deze woorden komt Job met een andere reden, om God te bewegen van hem af te laten en wijst daarom zowel op de kortheid van het leven, als ook op het bepaald zijn van iemands bestaan. Hij wil zeggen, als God de dagen bestemd heeft, als God Zijne bepalingen heeft gemaakt, laat God dan van hem afhouden met Zijnen toorn. Hij vergelijkt als het ware het korte leven bij den bepaalden, aangewezen tijd van een dagloner. Maar die dagloner heeft dan toch geen buitengewoon zwaar werk. Alzo vraagt Job ook, om het korte leven zonder al te grote en zware moeilijkheden door te brengen.

6. Wend U dan van hem af, dat hij toch ten minste in dit leven rust hebbe, wend Uwen gestrengen straffenden blik van hem af (Hoofdstuk 7: 19), totdat hij als een dagloner aan zijnen dag een welgevallen hebbe 1), (of: totdat hij, gelijk een dagloner verlangt naar het einde des daags, met vreugde den dood tegemoet ziet).

1) Laat het genoeg zijn, dat ik een dag van lastig werk en droevigen arbeid heb doorgestaan, ik ben wel te vinden, om dien te verduren, en zal mij getroosten, om de gewone rampen van den dag, van dit korte leven te verdragen, maar neem deze bittere smarten, deze buitengewone pijnigingen van mij weg, en laat mijn leven niet zijn als de dag van een kwaaddoener, als een ganse executiedag..

7. Want voor enen palmboom, als hij afgehouden wordt, en wiens wortelen nog in den grond blijven, is er verwachting, dat hij zich nog zal veranderen, nog in nieuwe spruiten uit den wortel zal herleven, en zijne scheut zal niet ophouden, hij zal niet ophouden nieuwe scheuten te maken.

8. Indien zelfs zijn wortel in de aarde veroudert, en zijn stam in het stof versterft 1);

1) Het beeld van een weer uitspruitenden boom lag voor Job in zijne woonplaats Haran zeer voor de hand. Het afhouden van bomen, om te meer voordeel van deze te verkrijgen, is in het

land ten Oosten van den Jordaan een belangrijk gedeelte van den landbouw. Wanneer de wijnstok na 60 of 80 jaren zijne vruchtbaarheid verliest, zo wordt hij in Januari vlak boven de aarde afgehouden. Het eerste jaar draagt hij dan weinig of niet, maar hij verkrijgt nieuwe ranken en wortels. De volgende jaren draagt hij rijkelijk, want de wijnstok heeft zich verjongd. Desgelijks geschiedt met den vijgenboom en den granaat. De walnotenboom draagt na 100 jaren niet noemenswaardig meer, hij wordt hol en verrot. Dan wordt hij 3 of 5 ellen boven de aarde afgehouden. De nieuwe scheuten groeien bij goede bewatering van den boom in één jaar met buitengewone weelderigheid en dragen reeds in het tweede vruchten. Evenzo bij de citroenen, moerbeziën enz. Maar steeds is de "reuk der wateren" ene hoofdzaak..

Waarschijnlijk heeft Job hier aan den palmboom gedacht. Shaw (Reizen door het Oosten, I. 218) zegt van de palmbomen: "Zij worden voornamelijk uit jonge scheuten, welke uit de wortels van volwassen bomen genomen worden, geplant, en indien zij wél verplant en bezorgd worden, geven zij binnen zes of zeven jaren vrucht. Deze wijze van de palmbomen te kweken en hetgeen men verder heeft opgemerkt, dat, wanneer de oude stam sterft, het nooit mist, dat niet de een of ander der scheuten hem opvolgen, kan gelegenheid gegeven hebben tot de fabel van den vogel Phoenix, van welken men zei, dat als hij stierf, een ander uit zijn as verrees."

De dadelpalm heeft veel water nodig. In het Arabisch betekent hetzelfde woord (Sakan), zowel een wolk, die veel water geeft, als een dadelpalm.

9. Zo kan hij toch nog weer nieuwe levenskracht verkrijgen. Hij zal dan van den reuk der wateren, die in zijne nabijheid zijn, weer uitspruiten, en zal enen nieuwen tak maken, gelijk ene plant, gelijk jong plantsoen.

10. Maar hoeveel troostelozer is daarentegen het einde van des mensen leven! Een man sterft als hij verzwakt is, en de mens geeft den geest, waar is hij dan?

11. Hij is hopeloos verdwenen. De wateren verlopen uit een meer, en keren nooit daarin weer terug, en ene rivier droogt uit en verdort (vgl. 2 Samuel 14: 14. Jes. 19: 5).

Welke veranderingen er ook in de natuur voorvallen, al worden zeeën droog land, al veranderde de hemel boven ons, het zou niet in staat zijn, om den mens uit zijnen diepen doodsslaap op te wekken..

12. Alzo ligt ook de mens neer, als hij gestorven is, en hij staat niet meer op; totdat de hemelen niet meer zijn 1), in eeuwigheid niet (vgl. Psalm 72: 7,17; 89: 30. Jer. 31: 35 vv.), zullen zij niet opwaken, noch uit hunnen slaap, den doodsslaap, opgewekt worden tot een nieuw leven op deze aarde (vgl. Hoofdstuk 7: 10).

1) Job kan wel niet beschuldigd worden, dat hij tot de slotsom komt, dat God, door den mens uit dit leven weg te nemen, hem geheel en al vernietigt. Niets van dit alles, zeg ik, heeft Job willen vaststellen. Maar laten wij er wel op letten, dat hij door zijn beroeringen zo verward is, dat het toen ter tijde niet bij hem opkwam, dat de mens na zijn dood in God blijft bestaan, een

eeuwig verborgen leven hem overblijft, waarin het zaad levend blijft, waardoor hij volkomen wordt hersteld tot die volmaaktheid, waarvan wij nu verre af zijn, n.l. tot de hemelse en onsterfelijke heerlijkheid. Job let nu voor dit ogenblik hierop niet met een vasten blik, maar zijne beroeringen hielden zijne ogen enigszins daarvan af..

Het uitzicht op een toekomstig leven gaat hier voor Job onder. Hoe kon dit ook anders zijn, dewijl Gods Wezen, op Wie deze hope rust, Gods gerechtigheid en barmhartigheid hem in de ondervinding en ervaring zich zo geheel niet aan hem openbaart? Onder deze omstandigheden moest het geloof aan een eeuwig leven, aan hetwelk eerst in de latere tijden van het O. Verbond een vast Gods Woord gegeven werd, waaraan het zich kon vastklemmen, en hetwelk nu nog meer in den vorm van verlangen, verwachting, en hoop voorhanden was, noodwendig in hem versterven. Later gewint het bij hem weer kracht..

De leer der Schrift is niet, dat deze wereld vernietigd zal worden, wel dat zij zal worden veranderd. Wat Job hier uitspreekt, in het bange zijner verzoeking en van zijn lijden, is, dat hij niet geloven kan, dat de mens niet alleen geestelijk, maar ook lichamelijk eeuwig zou leven. In zijn bang lijden is zijn oog beneveld voor de barmhartigheid Gods.

13.

VII. Vs. 13-22. O, dat Gij mij toch in het dodenrijk verborgen en op Uwen tijd weer daaruit te voorschijn roepen wilde, hoe gaarne zou ik dan ook nu geduldig wachten! Maar Gij straft mij zonder ontferming boven mijne schuld, en vernietigt voor mij alle hoop. Gij gebruikt Uwe overmacht tegen mij en stoot mij af in een eeuwigen dood.

13. Och, of Gij mij in het graf, in het dodenrijk (Hoofdstuk 7:9) verstaakt, mij verbergdet (Psalm 27: 5), totdat Uw toorn, die nu zo zwaar op mij drukt, zich afkeerde; dat Gij mij ene bepaling stelde, een tijd noemde, wanneer ik weer genade bij U kon vinden, en Gij mijner gedachtig waart!

Wat hier ondersteld wordt, is ene ongerijmdheid, maar wordt ook als zodanig door Job voorgedragen. Men moet daarbij wederom den staat van zaken zich juist voor den geest brengen: Job wist, dat zijn onheil hem niet om zijne zonden kon overkomen zijn, maar hij kon zijne vrienden daarvan niet overtuigen; hij beriep zich op God, maar God antwoordde niet! Hij kon dus zijn lot niet anders verklaren, dan dat God tegen hem iets opgevat had, 't geen Hem bewoog dus streng met Zijnen vriend en vereerder te handelen. Dit kon dus niet altijd duren, en zou eens ophouden, maar intussen zou hij gestorven zijn met den blaam der ondeugd, want zijn kwaal was ongeneeslijk! Dit was het, wat hem zo ongeduldig maakte en nog meer griefde dan al zijne smarten. Was het mogelijk, dat hij zolang in het dodenrijk verborgen werd, totdat Gods gramschap, nu hem onverklaarbaar, over was, en God hem weer beminde als tevoren, dan zou zijn lot hem niet langer beklagenswaardig voorkomen; maar dit, helaas! was onmogelijk..

14. Als een man gestorven is, zal hij weer tot het leven opstaan? O, wanneer dit zo ware, ik zou al de dagen mijns strijds hopen, en met geduld wachten, totdat mijne verandering, mijne verlossing uit den dood komen zou 1):

1) Wat Job hier wenst is dit, dat de Heere God hem een tijdlang in het dodenrijk nederlegt, totdat Zijn gramschap zou zijn overgegaan, en dat Hij hem dan weer opwekte en deed leven. Duidelijk spreekt hij het hier en in het volgende vers uit, dat hij het hier namaals niet beschouwt als een geheel vernietigd zijn, maar als een leven. Want niet de vernietigde kan horen naar de stem Gods en antwoorden, maar de levende. Midden in zijn wens spreekt hij echter het ongegronde van zijn verwachting, het ongerijmde van zijn wens uit, om nogmaals weer op aarde te verschijnen, want zegt hij: als een man gestorven is, zal hij weer leven? Zo diep terneergeslagen is hij. Wel breekt voor een ogenblik de hoop op een verlossing uit het dodenrijk bij hem op; te midden van den donkeren nacht zijner verzoeking straalt er wel een lichtstraal der hope, maar ach, het wordt spoedig weer nacht om hem heen, totdat in Hoofdstuk 19 de hope zekerheid wordt, dat er verlossing zal komen.

15. Ik zou geduldig wachten naar den tijd, dat Gij zoudt roepens mij weer genadig uit het graf zodat doen opstaan, en ik U zou antwoorden, dat Gij tot het werk Uwer handen zoudt begerig zijn, Gij in Uwe goddelijke liefde, die ik zo dikwijls ondervond, weer naar mij zoudt verlangen, mij Uwe rechterhand reiken en mij weer tot U trekken zoudt (vgl. Jes. 54: 7 en 8).

Het woord, dat hier het verlangen van den hemelsen Vader uitdrukt, is het sterkst mogelijke. Zulke begrippen had Job van de grote liefde van God, met welke Hij ons bemind heeft, en welke, wanneer de belofte van verlossing volkomen vervuld zou zijn in de vergiffenis van onze zonden, en de volmaking van hetgeen Hem geheiligd is, door de verlossing van het vlees, liefelijk rusten zou op de verheerlijkte voorwerpen van Zijne genade.

16. Welk ene zalige hoop zou dat zijn! a) Maar nu telt Gij mijne treden; zo nauwkeurig geeft Gij daar acht op, dat Gij ze telt; Gij bewaart mij niet, om mijner zonden wil; Gij draagt gene zorg voor mij, maar zoekt mij te verdrukken, en stelt tot dat einde al mijne zonden voor.

a) Job 31: 4; 34: 21. Psalm 56: 9; 139: 2,3,4. Spreuken 5: 21. Jer. 32: 19.

17. Mijne overtreding, die ik van mijne jeugd af bedreven heb (Job 13: 26), is in een bundeltje opgezameld, alsof mijne zonden kleinodiën waren, en daarin bewaard (Hos. 13: 12. Deuteronomium 32: 34) en verzegeld, om mij nu, in plaats van alles te vergeven, voor alles loon te doen vinden, en Gij doet niet alleen dit, maar pakt mijne ongerechtigheid opeen 1).

1) In het Hebr. Thitphool al-awoni. Beter: Hij verwekt nog boven mijne zonde. Dit wil zeggen: Gij doet nog tot mijne zonde toe. Velen hebben dit opgevat, alsof Job wil zeggen, dat God hem ook nog zonde vergeldt, die hij niet begaan heeft. Anderen, zoals Calvijn, dat God niet een enkele zonde vergeet, bekende of onbekende, zodat Hij geen enkele kwijscheldt, hoewel ook deze er bij voegt, dat Job ook hier niet de maat heeft gehouden in zijn klagen.

18. Waart Gij toch zachter jegens mij, want ook het duurzaamste kan den ondergang niet weerstaan. En voorwaar een berg vallende, wanneer eens de bergstoringen begonnen zijn, vergaat eindelijk geheel, en ene rots wordt verستeld uit hare plaats, zelfs deze staat niet onwankelbaar vast.

Anders: "Indien zelfs grote vaste wereld lichamen geschokt van hun plaats geworpen worden en vergaan, hoe veel te meer de arme nietige mens!" Hoe zou hij ene verwachting koesteren, die de eeuwigheid omvat..

Zo is de lichtstraal der opstanding weer bij Job uitgedoofd. Wat nu volgt tot en met vs. 22 spreekt hij uit, om de nietigheid en ellendigheid van den mens breed uit te meten, om aan de ene zijde God er op te wijzen, dat Hij met zulk een schepsel toch niet zo straf moet te werk gaan en aan de andere zijde, om Gods mededogen voor zulk een erbarmelijk schepsel op te wekken. Hoewel dus Job de strenge rechtvaardigheid Gods misprijst en schier geen oog heeft anders dan voor die rechtvaardigheid, zo leeft er in zijne ziel toch ook nog een gedachte aan de eeuwige barmhartigheid Gods.

19. De wateren vermalen eindelijk de stenen, zij hollen die uit, wanneer zij er gestadig op druppelen, het stof der aarde overstelpt het gewas, dat van zelf daaruit voortkomt, zodat er niets meer van gezien wordt; alsoo verderft Gij de verwachting des mensen, wanneer Gij hem met straffen overlaadt.

20. Gij wendt Uwe overmacht aan, Gij overweldigt hem in eeuwigheid, stoot hem voor altijd uit het leven in den dood, en hij gaat heen; veranderende zijn gelaat, daar Gij hem door doodstrijd en verrotting onkenbaar maakt, zo zendt Gij hem weg, stoot Gij hem met geweld van U.

21. Zijne vroeger door hem beminde kinderen komen tot eer op de aarde, en hij weet het daar, in het land der duisternis, niet; of zij worden klein in leven en kommer, en hij let niet op hen, en doet den doden geen leed (Prediker 9: 5,6).

22. Zulk een kort leven mocht dan wel een blij leven zijn; maar zijn vlees, nog aan hem zijnde, heeft smart, en zijne ziel, in hem zijnde heeft rouw, zolang het leven duurt, is het integendeel ellende.

De angst des harten en de grote nood heeft Job zozeer vervuld, dat hij van den dood spreekt, gelijk de kinderen der wereld gewoon zijn, gelijk het wel meermalen is, dat iemand in groten nood en angst een woord ontvalt, dat niet overeenkomstig de H. Schrift en het geloof is..

Het rechten van Job met God in Hoofdstuk 13 en 14 is evenzo afschrik- als droefheid-wekkend. Afschrikwekkend, omdat zijn persoon op de wijze van een Tiran zich tegenover God stelt, en droefheid opwekkend, omdat die God, tegen wie hij strijdt, niet de rechtgekende, maar de miskende God is, het spooksel, dat de aanvechting voor zijn beneveld oog geplaatst heeft..

HOOFDSTUK 15.

ELIFAZ WIL VAN JOB ENEN HUICHELAAR MAKEN.

In het nu volgende tweede gedeelte van den strijd tussen Job en de vrienden, treden de laatsten (Elifaz weer in alles vooraan) heviger en duidelijker met hun verwijten en beschuldigingen tegen Job op, en stellen hem nog slechts de ene zijde van hun vroegere beweringen, over Gods gerechtigheid, namelijk den ondergang der goddelozen, voor ogen, opdat hij in dezen spiegel zich zelven erkenne. Zij menen daartoe gerechtigd en verplicht te zijn, omdat Job al hun terechtwijzingen en vertroostingën afgewezen heeft, en des te stouter zijne onschuld ook tegenover God vastgehouden heeft, ja Hem zelfs, ondanks hun waarschuwingen, tot een twistgeding uitgedaagd heeft. In dezen zijnen inderdaad zondigen hoogmoed en twist met God, zien zij het duidelijk bewijs daarvoor, dat hij inderdaad een goddeloze is, en de stoutheid van de bewering zijner onschuld slechts huichelt en als list gebruikt, om hen tot zwijgen te brengen. Daardoor wordt de strijd nog ingewikkelder. De vrienden, die het zich zelven steeds meer onmogelijk maken, om Job's gemoedstoestand te verstaan, worden heviger en bitterder; zij brengen gene enkele wezenlijke nieuwe gedachte voort, maar bewegen zich steeds in den nu veel nauwer geworden kring van hun vergeldings-leer. Des te verder breiden zij hun weinige gedachten uit. Job, die reeds in Hoofdstuk 14 kleiner geworden is, omdat God zich met zijne uitdaging niet ingelaten heeft, moet het zich laten welgevalen, in plaats van God, de vrienden weer aan te horen, van welke hij zich reeds geheel afgewend had.

I. Vs. 1-16. Hoe kan een wijze zo winderig en stormachtig spreken en allen eerbied uit het oog verliezen? Uwe eigene redenen bewijzen, dat gij een goddeloze huichelaar zijt. En waarop rust dan uwe trotse verheffing boven ons? Zijt gij misschien de eerste mens en daarom vol hoge wijsheid, zodat ook onze troostgronden u niet kunnen voldoen? En wie geeft u het recht, tegen den Allerhoogste zo in toorn op te staan? Zijt gij misschien rein en heilig, en niet integendeel een, voor wie de zonde dagelijks brood is?

1. Toen antwoordde Elifaz, de Themaniëet, de aanzienlijkste en waarschijnlijk de oudste der vrienden, voor de tweede maal, en zei:

Elifaz voert wel zeer vele schone, heerlijke spreken aan, maar hij gebruikt die niet recht, want Job behoorde niet tot die menigte, op welke zulke dreigingen en bliksemen toepasselijk zijn.

2. Zal een wijs man, gelijk gij toch wilt zijn (Hoofdstuk 12: 3; 13: 2), zulke winderige, opgeblazene wetenschap voor antwoord geven, en zal hij zijnen buik 1) vullen met oostenwind 2), met stormachtige redenen zonder betekenis (vgl. Hoofdstuk 8: 2)?

1) Onder buik verstaat het Boek Job (zie Hoofdstuk 32: 18 vv.) en de Spreken van Salomo meermalen het inwendige, het centrum van den mens, waar alle krachten der ziel, des lichaams en des geestes verenigd zijn, van waar zij uitstromen, de plaats van geboorte en

uitgang der gedachte en gewaarwordingen, der woorden en der werken, zowel der goede als der boze. Overigens bezigt de Heilige Schrift hiervoor het woord "hart" (vgl. Joh. 7: 38)..

Vandaar dat het ook beter is het Hebr. woord Bèten, door het innerlijke te vertalen, gelijk dan ook het stamverwant Arabisch, batin, betekent, het innerlijke van 's mensen bestaan.

2) De Oostenwind is in Edom de hete, verzengende wind, die alles doet verdorren, waarom in dat beeld, gelijk het vervolg toont, zowel op het ledige en ijdele als op het verdervende wordt gedoeld..

3. Gij zijt onze bestraffende, en uzelf verantwoordende door woorden, die niet baten en door redenen, met welke hij, die ze uitspreekt of hoort, geen voordeel doet.

4. Ja nog meer, gij vernietigt in uwe redenen de vreze Gods, de hoogste geopenbaarde waarheid (zie Psalm 19: 10), daar gij (Hoofdstuk 9: 22-24; 12: 6), de gerechtigheid en heiligheid Gods, de grondstellingen van allen waren godsdienst verdenkt, en gij neemt het gebed, de uitstorting des harten voor het aangezicht Gods weg 1).

1) Hier wil Elifaz wijzen op het zondige van zijne gebeden. Gij hebt, wil hij zeggen, dikwijls gesproken in den vorm van een gebed, maar zulk een gebed is geen bidden, is veeleer ene bespotting van het gebed te noemen.

Het is ook hier duidelijk, en dit wordt het hoe langer hoe meer, dat Elifaz en zijne vrienden Job niet verstaan en niet verstaan kunnen.

5. Gij veroordeelt uzelf, want uw mond, die deze trotse woorden uitsprak, leert 1) uwe ongerechtigheid; deze dwaze en goddeloze woorden bewijzen, hoe slecht het met u is, en gij hebt, om uwe zonden te verbergen, de tong der arglistigen verkoren, de huichelachtige wijze van spreken, daar gij, om de schuld van u af te werpen, ons, uwe vrienden, zelfs als leugenaars en valse aanklagers, ja zelfs God als onrechtvaardig zoekt voor te stellen.

1) Leert, in den zin van, onderwijst. Hij wil zeggen: Men behoeft niet meer te vragen, wie gij zijt en welk een diepgezonken schepsel gij zijt. Iemand, die zulke redenen van zijne lippen kan doen horen, bewijst genoeg, hoe verdorven hij is. Bewijzen hebben wij niet langer nodig. Uw eigen mond heeft U veroordeeld, uw eigen lippen klagen U luide genoeg aan.

Het is te begrijpen, dat een gemoed als dat van Job, daardoor nog te sterker van zulke vrienden wordt afgetrokken.

6. Daarom behoeft ik de moeite niet te nemen, u te wederleggen en uwe zonden te bewijzen, want uw eigen mond verdoemt u, en niet ik, uwe misdadige redenen spreken als rechter het "schuldig" over u uit; en uwe lippen getuigen tegen u 1), klagen u luide aan, wat zijn er nog andere getuigenissen nodig?

1) Laten wij uit dit voorbeeld leren, om niet in verwarring te geraken, zoals het met velen het geval is, als we zien, dat het Woord Gods niet slechts door de grootste hoop der mensen niet wordt ontvangen, maar zelfs verworpen. Wat hebben we dan te doen? Waar alle eeuwen door de mensen zich als opstandelingen tegen God hebben getoond, zodat Hij niet ten gunste van hen kan voortgaan, opdat zij zouden ontvangen wat goed was, laten we ons dan er niet over verwonderen, indien heden ook hetzelfde gebeurt, noch door ons enigszins worden getornd aan het gezag Gods en van Zijn Woord, vanwege de boosheid en stoutmoedigheid der mensen, wanneer hun hart verkeerd is, zodat wat goed is, zij niet kunnen omhelzen. Doch ook zij, die zijn geroepen, om Gods Woord te verkondigen, indien zij zien, dat zij verworpen worden, moeten desniettemin volharden, en niet van hun roeping zich laten aftrekken..

Wanneer Elifaz Job beschuldigt van berekende sluwheid en zijne bevestiging van zijne onschuld slechts voor een advocatenstreek aanziet, dan is dit zo onrechtvaardig als mogelijk is, en moet dit Jobs hart ten zeerste van hem vervreemden. -De knoop van den strijd wordt daardoor nog ingewikkelder, dat Job de vrienden meer en meer in hun verkeerde gedachte versterkt door zijne alleszins gedeeltelijk (als Hoofdstuk 9: 22) zondige redenen..

7. Gij matigt u aan alleen recht te hebben, en spot met onze wijsheid; wilt gij wijzer zijn dan wij; van waar kwaamt gij aan die hoge wijsheid? Zijt gij misschien de eerste een mens geboren, die onmiddellijk uit Gods hand voortkwaamt, en daarom de hoogste menselijke wijsheid en het diepste inzicht in de geheimen der wereld bezit (Genesis 2: 20)? of zijt gij misschien een hogere geest, gelijk de engelen en vóór de heuvelen voortgebracht 1) (zie Hoofdstuk 38: 4 vv.)?

1) Met deze vragen komt Elifaz, om Job te doen verstaan, dat hij niet wijzer is dan zij, hij en zijne vrienden. Was hij de eerste mens, of was hij voortgebracht vóór de schepping, had hij gezeten in den verborgen Raad Gods en was hij op onmiddellijke wijze de wijsheid Gods deelachtig geworden, dan zou Elifaz zwijgen, maar nu Job een gewoon menskenkind was, nu ook zij hadden de leer en vermaningen, de ondervindingen en ervaringen der ouden, niet minder dan Job zelf, misschien nog wel meer, nu heeft of neemt hij het recht, om Job te vermanen en te bestraffen.

Men hoort het ook nu weer, dat Elifaz niets gevat heeft van Job's toestand en zijn lijden.

8. a) Hebt gij misschien vóór de schepping den verborgen raad Gods gehoord, en hebt gij de wijsheid (zie Spreuken 8: 25,30), naar u getrokken, zodat gij nu weten kunt, hoe de Allerhoogste besloten heeft Zijne schepping in te richten, en alles met wijsheid en gerechtigheid in Zijn raad te regeren (vgl. Jer. 23: 18)? Met zulk ene verzekerdheid toch spreekt gij, alsof gij zulk een hoger wezen waart.

a) Rom. 11: 34.

9. Wat weet gij, dat wij niet weten? wat verstaat gij, dat bij ons niet is? Het is niets dan aanmatiging, wanneer gij u in uwe wijsheid boven ons stelt (Hoofdstuk 13: 2).

10. Wanneer gij u op de onderwijzingen van uwen vader en van de oudvaders beroepen wilt (Hoofdstuk 13: 1), zo weet: Onder ons is ook een grijze met een rijken schat van ervaringen, ja, een stokoude, meerder van dagen dan uw vader, en deze deelde ons mede, wat wij u voorhielden. Hebben wij dan geen recht daarop, dat gij ons hoort?

Men zegt: Verstand komt niet voor de jaren. Welaan, het zij zo in zaken der wereld, dat de ouden verstandiger en slimmer zijn dan de jongen. Maar in de zaken Gods is het ver daarvan; daar ligt het niet aan ouderdom, een vlug hoofd, kunst, wijsheid, maar daartoe behoort de genade Gods, om de geesten te beproeven, of zij uit God zijn, en dat Gods woord bij ieder, jong of oud, recht ernst zij enz. Dit is waar, wanneer bij de gave, om de geesten te beproeven, de ervaring ook komt, zo worden daarvan voortreffelijke Theologen..

11. Zijn de vertroostingën Gods, Zijne troostvolle beloften, die wij u gegeven hebben, onder voorwaarde dat gij u bekeert, u te klein, en is het recht van u, die zo overmoedig af te wijzen? en schuilt er enige zaak bij u 1), is er enige snode reden, waarom gij naar ons niet wilt horen?

Hij neemt het kwalijk in Job, dat hij alle de gedane scherpe berispingen niet voor zoete troostredenen opnam en alle loffelijke gezegden niet aanmerkt als Evangelische waarheden. Het is wel waar, men had hem enige goede zaken voorgesteld, maar in de toepassing daarvan waren ze ellendige troosters, nietige medicijnmeesters..

Elifaz twijfelt er niet aan, of zijne en zijner vrienden woorden, woorden Gods zijn. Dikwijls wordt ook echter dat, wat Goddelijk klinkt, toch door de valse toepassingen weer ongoddelijk, zodat de Heere het niet bevestigen kan..

1) In het Hebr. Wedebar laat immak. Beter: En een woord, op zachte wijze met u. Want wel kan het tweede woord, schuilen betekenen, maar dit geeft geen zin. Het moet hier, gelijk Jes. 8: 6 en 2 Samuel 18: 5 opgevat worden in den zin van, zacht. Het tweede gedeelte heeft dezelfde strekking als het eerste. Elifaz wil vragen, of door de redenen, die hij uitgesproken heeft en het woord, dat hij, naar zijne mening, op zachte wijze tot hem heeft gesproken, voor Job te klein, te gering was, of hij zich er boven verheven achtte, zodat hij van de troost, die er in gelegen was, niets aannam.

12. Waarom rukt uw hart u weg? Hoe wordt gij bij het horen dezer woorden zo door hartstocht overmeesterd? en waarom wenken uwe ogen? Men ziet het aan uwe rollende ogen, hoe hevig uw gemoed bewogen is, hoe gij door ene nieuwe vlaag van woede en gramschap wordt aangegrepen.

13. Wat vermeet gij u, dat gij uwen geest in toorn keert tegen God, en zulke redenen vol woestheid uit uwen mond laat uitgaan? 1).

1) Door dus over Job en zijn gezegde te oordelen. Ontbreekt het Elifaz aan liefde en inschikkelijkheid. anders zou hij zulk een strengen zin niet gegeven hebben aan de uitdrukkingen van een man van bekende en beproefde godsvrucht en thans in zo deerlijk ellende gedompeld. Dus te oordelen en te spreken, was zoveel als Satan gewonnen spel te

geven en te erkennen, dat Job juist hetzelfde gedaan had, hetgeen deze wederpartijder van hem getuigt en voorspeld had, n.l. dat hij God in Zijn aangezicht had gevloekt..

Uwen geest is hier op te vatten in de betekenis van, uwe snoevende, uwe opgeblazen woorden. Al wat Job heeft gesproken wordt door Elifaz op zijn ongunstigst uitgelegd en opgevat. Het is ook daarom, dat hij in vs. 14-16 er op wijst, dat een goddeloos man, en zulk een man is Job in zijn ogen, niets dan goddeloosheid kan voortbrengen.

14. Hoeveel beter ware het, wanneer gij de oorzaak van uw lijden, in plaats van in God, in uzelfen zocht; want a) wat is de mens, dat hij zuiver van zonde zou zijn? en die geboren is van ene vrouw, vlees van vlees, dat hij rechtvaardig zou zijn? (Vergelijk Hoofdstuk 4: 17; 14: 4).

a) 1 Koningen 8: 46. 2 Kronieken 6: 36. Psalm 14: 3. Spreuken 20: 9. Prediker 7: 20. 1 Joh.1: 8,10.

15. Zie, reeds eenmaal heb ik het u gezegd (Hoofdstuk 4: 18), op Zijne heiligen, de reine geesten in het hemelse heiligdom (Hoofdstuk 5: 1) zou Hij niet vertrouwen, en de hemelen, waar die reine geesten wonen (Hoofdstuk 38: 7), zijn niet zuiver in Zijne ogen, want beide, engelen en hemel, zijn niet-eeuwige schepselen, en daarom niet boven de moeilijkheid van zonde en beleving volstrekt verheven; ook zij bezitten al hun kracht en deugd slechts in en door Hem (vgl. Hoofdstuk 25: 5).

16. Hoeveel te meer is een man, die dagelijks Gods heilige geboden voor God en mensen overtreedt, gruwelijk en stinkende voor God, en hoeveel te meer degene, die het onrecht indrinkt als water, die zo bedorven is, dat hij met onverzadelijke begeerte en lust naar de zonde tracht, wie het zondigen tot ene tweede natuur geworden is, zodat hij zo min zonder de zonde als de dorstige zonder water leven kan?

Job heeft de erfzonde niet geloofend (zie Hoofdstuk 14: 4), maar had juist daarop zijne mening gebouwd, dat God den mens niet nog in 't bijzonder straffen moest; dit gaf Elifaz aanleiding, om de menselijke zonde nog eens, maar met sterkere kleuren, Job voor te schilderen. Het is echter onmogelijk, dat zijne woorden Job tot boete brengen, omdat achter deze de gedachte verborgen is, dat Job slechts daarom zo zwaar gestraft is, omdat hij een bijzonder gruwelijke en snode zondaar was..

De zonde is hatelijk en maakt ons hatelijk. Het lichaam der zonde wordt derhalve terecht een dood en walgelijk ding geheten. De zondaar is als de verloren zoon, zich mestende met den draf der zwijnen, zich met de zwijnen in het slijk wentelende en het onrecht indrinkende als modderig water, of zo gretig en graag, gelijk een dorstige het vuilste water zelfs doorzwelgt. Het onrecht is den zondaar natuurlijk en eigen..

16. Hoeveel te meer is een man, die dagelijks Gods heilige geboden voor God en mensen overtreedt, gruwelijk en stinkende voor God, en hoeveel te meer degene, die het onrecht indrinkt als water, die zo bedorven is, dat hij met onverzadelijke begeerte en lust naar de

zonde tracht, wie het zondigen tot ene tweede natuur geworden is, zodat hij zo min zonder de zonde als de dorstige zonder water leven kan?

Job heeft de erfzonde niet geloochend (zie Hoofdstuk 14: 4), maar had juist daarop zijne mening gebouwd, dat God den mens niet nog in 't bijzonder straffen moest; dit gaf Elifaz aanleiding, om de menselijke zonde nog eens, maar met sterkere kleuren, Job voor te schilderen. Het is echter onmogelijk, dat zijne woorden Job tot boete brengen, omdat achter deze de gedachte verborgen is, dat Job slechts daarom zo zwaar gestraft is, omdat hij een bijzonder gruwelijke en snode zondaar was..

De zonde is hatelijk en maakt ons hatelijk. Het lichaam der zonde wordt derhalve terecht een dood en walgelijk ding geheten. De zondaar is als de verloren zoon, zich mestende met den draf der zwijnen, zich met de zwijnen in het slijk wentelende en het onrecht indrinkende als modderig water, of zo gretig en graag, gelijk een dorstige het vuilste water zelfs doorzwelgt. Het onrecht is den zondaar natuurlijk en eigen..

17.

II. Vs. 17-35. Hoor toch, ik wil u het leven van een goddeloze schilderen, uit mijne eigene ervaring en volgens de eerwaardige overlevering mijner vaderen, die nog van vreemden, schadelijken invloed bevrijd waren; het zal u niet moeilijk vallen, in de handelingen en lotgevallen van dien goddeloze uw eigen beeld te erkennen. Midden in den bloei van zijn geluk wordt hij door de verschrikkingen van zijn boos geweten vervolgd, en door den angst voor de straf over zijne misdaden gekweld; eindelijk valt hij met zijnen rijkdom, zijne kinderen, allen die tot zijn huis behoren, onder Gods toorn en zijne rechtvaardige gerichten.

17. Ik zal u wijzen, dat het geenszins is, gelijk gij beweerde (Hoofdstuk 9: 22), dat God vromen en goddelozen op gelijke wijze doet vallen; hoor mij aan, en hetgeen ik gezien en dikwijls beleefd heb, dat zal ik vertellen.

18. En deze mijne ervaring stemt overeen met datgene, hetwelk de wijzen onder ons verkondigd hebben, en men voor hun vaderen niet verborgen heeft, reeds door hun vaderen van de voorvaders was vernomen (liever: en als de leer hunner vaderen niet verborgen hebben).

19. Onze wijzen hebben dat reeds vernomen van de vaderen, welken alleen het land gegeven was, waarin wij nu, vermengd met andere stammen, wonen, en door welker midden niemand vreemds doorging 1). Hun gedachten waren dus niet door vreemden invloed besmet, maar berustten op zelfstandige ervaring en verdienen te meer gehoord te worden.

1) Elifaz spreekt hier een onbetwistbare stelling uit, dat, hoe zelfstandiger en onvermengder een volk is, des te gezonder en degelijker zijne geestelijke ontwikkeling is, des te reiner zijne overlevering van de ervaringen van den ouden tijd. "Zelfs Europese volken, voornamelijk de Scandinaviërs bieden in zeden, spraak, legenden, enz. bewijzen daarvoor aan. -Nog meer betekende van ouds af onder de Oosterlingen onvermengdheid van den stam als zijn hoogste

adel. Juist het land Haran verloor dezen voorrang vroeg; want, zoals Wetstein zegt, "als de meest gezegende provincie van Syrië is het van de oudste tijden af tot op den tegenwoordigen tijd, altijd de twistappel der hebzucht geweest, en is niet slechts van beheersers maar zelfs van bevolking dikwijls verwisseld."

Anderen vatten deze woorden op, alsof Elifaz hier doelt op het vreedzaam en onbetwist bezit van het land, als bewijs, dat zij in de vreze Gods hadden gewandeld en door den Heere God op bijzondere wijze daarvoor gezegend werden. Beide verklaringen kunnen op goede gronden verdedigd worden.

De vertaling is zuiverder aldus: En geen vreemden waren in het land ingedrongen. -Theman, waarin Elifaz geboren was, was een land, wat voor veroveraars niets aantrekkelijks heeft, dewijl het er heet is en het land onvruchtbaar arm aan water. De inwoners hebben nog dit spreekwoord: Dood de liefde voor het vaderland niet, want dan zal het slechte land spoedig onbewoond zijn.

20. Dit is het beeld van den misdadiger: Te allen dage doet de goddeloze zich zelven weedom aan, gelijk aan de smart ener barende vrouw, daar zijn met schuld beladen geweten hem beangstigt (Genesis 4: 14. Deuteronomium 28: 65. Jes. 48: 22; 57: 20 vv.), en weinige jaren in getal 1) zijn voor den tiran, die God noch mensen vreest, weggelegd; dan valt hij onder het oordeel Gods.

1) Letterl. toegetelde jaren zijn weggelegd voor den tiran. Met andere woorden, een leven, dat niet op verlenging behoeft te rekenen, dewijl hij zich tegen God verzet en Zijne ordinantiën verwerpt.

21. Het geluid der verschrikkingen van overrompelende gevaren is in zijne oren; zelfs wanneer het ruisen van een vallend blad (Leviticus 26: 26) gehoord wordt, vreest hij van een vijand overvallen te worden a); in den vrede zelven, wanneer er volstrekt geen gevaar is, komt de verwoester, die de straf van God ten uitvoer brengt, hem over 1), zo meent hij in zijnen angst.

a) 1 Thessalonicenzen. 5: 3.

1) Hier hebben wij, wat elders met andere woorden wordt uitgedrukt, dat de goddelozen geen vrede hebben. Elifaz schildert hier den angst van het geweten, het bange voorgevoel, wat soms den goddeloze overvalt en waardoor hij vreest voor zijne zonden te zullen gestraft worden.

22. Hij gelooft niet uit de duisternis, uit den ondergang, die hem als zeker voor ogen staat, weer te keren, maar dat hij beloerd wordt ten zwaarde; hij meent, dat men hem omringt en slechts op een gunstig tijdstip wacht om hem te treffen.

23. Midden in den overvloed kwelt hem de gedachte, dat hij nog eens aan den bedelstaf komen zal; hij zwerft in gedachte reeds heen en weer om brood, waar het zijn mag 1); hij

weet, dat a) bij zijne hand gereed is de dag der duisternis, daarom verwacht hij vol vrees ieder ogenblik den doodslag.

a) Job 18: 12. Psalm 109: 10.

1) Waar het zijn mag is hetzelfde, als bij ons de vraag: ach waar? M.a.w. de vraag, waar zal ik het vinden En bij zijne hand gereed betekent, dicht bij hem, zodat die dag der duisternis staat te komen. Ieder ogenblik, zo vreest hij, zal de dag der wrake komen.

24. Angst en benauwdheid verschrikken hem, de angst groeit aan; Zij overweldigt hem, gelijk een koning, bereid ten strijde, zo omringt hem de benauwdheid als met een leger van verschrikkingen.

Vergelijk bij deze voorstelling van de gewetenskwellingen der goddelozen de meesterlijke schildering in de alleenspraak van Richard III van Engeland bij Shakespeare (Richard-V. 3)..

Zeer waar tekent Elifaz den gemoedstoestand van den goddeloze, die in de zonde leeft en wiens consciëntie nog niet als met een brandijzer is toegeschroeid. Waarin hij echter ook nu weer faalt is, dat hij dit alles toepast op Job.

25. En geen wonder, want 1) of, wijl hij strekt tegen God als een opstandeling, zijne hand uit, en tegen den Almachtige stelt hij zich geweldig aan 2), gelijk een gewapende stormt hij op Hem aan.

1) Want, beter wijl, omdat Elifaz hier en in de volgende verzen den grond aangeeft, waarom de goddeloze in zulk een treurigen toestand verkeert, (Wie heeft zich tegen God verzet en vrede gehad?) maar ook wijl we in vs. 25-28 een voorzin hebben, die door den nazi in vs. 29 en 30 gevolgd wordt.

2) Zodanig is de vermetele gedachte en de nog ondeugender taal van sommige goddelozen, die inderdaad stoute haters van God zijn, wier bedenken des vlezes vijandschap is tegen God. Maar ach, alle des zondaars boosaardigheid is zo onmachtig, als ze schaamteloos is. Want wat toch kan hij uitwerken? Hij maakt zich wel sterk, of hij wilde wel, gelijk sommigen hier lezen, dat hij sterk was, om zich tegen den Almachtige te verzetten, en hij weet, door zijn buitensporige, willekeurige macht de tijden, of wetten, of instellingen te veranderen en zijn leven in alle boosheid en onrecht te slijten, zonder door enige roep van zijn geweten ontrust te worden..

26. Hij loopt tegen Hem aan 1) met den hals 2), als om tegen Hem storm te lopen; zonder zich te bekommeren om Gods heilige wet, neemt hij slechts zijne eigene lusten tot richtsnoer van zijn handelen; hij loopt tegen Hem in met zijne dikke, hoog verhevene schilden, hij verschanst zich achter trotsheid, en maakt zich onbereikbaar voor enige waarschuwend stem van God, van zijn geweten of van zijne vrienden.

2) In het Hebr. Betsawar. Beter: Met stijven hals, gelijk Psalm 75: 6. Letterlijk: met uitgerekten hals. De diepzondige eigenzinnigheid en trotsheid van den van God afgevallen zondaar wordt hier aangegeven, die zich verhardt tegen alle oordelen en bemoeienissen Gods in. Vandaar dat er ook onmiddellijk volgt met zijn dikke, hoogverheven schilden, of liever, met het dikke van den rug zijner schilden, zodat hij zich onkwetsbaar maakt, of wil maken voor de pijlen des Almachtigen.

2) Zondaars in het algemeen lopen van God, maar de vermetele zondaar, die zondigt met een opgehevene hand, loopt op Hem aan, trotseert Hem, en het is genoeg om den uitslag te voorzeggeng..

27. Omdat hij zijn aangezicht met zijn vet bedekt heeft, zodat het een ruwe, geesteloze klomp vlees werd, waarop niets, geen nog zo ernstig woord, gene waarschuwendende straf, meer indruk maakt, en rimpelen gemaakt om de weekdarmen 1), zijne lendenen door kussens van vet omtogen heeft. De voorspoed heeft hem vet, trots en verwaten gemaakt, zodat hij nu tegen God opstaat (vgl. Deuteronomium 32: 15. Psalm 73: 7; 78: 31. Jer. 46: 21).

1) In het Hebr. Wajaäs phima alee-kasel Letterlijk en beter: En verwekt smeer op zijne lenden. De bedoeling van het gehele vers is, dat hij den buik tot zijn god maakt, alleen leeft voor de spijs, een slaaf is van zijne lusten, en zo één vetklomp zich vertoont, aan wie men het kan zien, dat hij alleen er op bedacht is, om lekker te leven op de aarde.

28. En hij heeft bewoond verdelgde steden, over welke God om hun ten hemel schreiende zonden den banvloek heeft gesproken, dat zij nooit weer opgebouwd en bewoond zouden worden, en hij heeft zich nedergezet in huizen, die men niet bewoonde, omdat Gods vonnis daarop lag, die gereed, van God bestemd waren tot steenhopen te worden (Jozua 6: 26. 1 Koningen 16: 34). Hij echter stoorde zich aan dien vloek Gods niet.

Juist in het weder opbouwen van verbannen plaatsen openbaarde zich het meest de gezindheid der misdadigers, als goddeloos en Gods heiligheid en gerechtigheid verachtende. -Zulke verwoeste dorpen en steden, die volgens de overlevering door een Goddelijk gericht ten onder gingen, zijn er verscheidene aan den rand van de woestijn van Arabië. Er zijn dorpen, in welke, gelijk men verhaalt, de grondwetten van Abrahams godsdienst misdadig overtreden zijn geworden. Zo zal de stad Babylon nooit door enen Semietischen stam gekoloniseerd worden, omdat men gelooft, dat zij wegens Nimrod's afval van God en geweld tegen Gods lieveling, tegen Abraham gepleegd, verwoest is. Het door de stammen van Petreisch Arabië ook in den Islam overgenomen verhaal van de verwoesting der stad Higr, wegens weerspannigheid tegen God, zal ieder afhouden om te wonen in die merkwaardige stad, die uit duizenden, gedeeltelijk kunstvolle rotswoningen bestaat: zonder om te zien en gebeden fluisterende ijlen de Nomaden, even als de grote optocht van pelgrims naar Mekka, haar door, uit vrees door het geringste oponthoud in de vervloekte stad zich de goddelijke straf op den hals te halen..

29. Hij zal, daar hij zich zo overmoedig tegen God verzet en zijne welvaart zoekt op de door God vervloekte puinhopen van anderer geluk, niet rijk worden, en zijn vermogen, door

ongerechtigheid en tegen Gods gebod verworven, zal niet bestaan; en hun volmaaktheid, zijn geluk, zijn rijkdom, zal zich niet uitbreiden op de aarde 1), zal niet neerzakken op de aarde, het gelijkt niet aan een boom, wiens, met vruchten beladen, takken van zwaarte op den grond hangen.

1) Het beeld is hier ontleend aan het koren, dat rijp geworden en volgeladen, naar de aarde neigt, of aan den boom, wiens takken vanwege de volheid en de zwaarte der vruchten, naar beneden hangen. Dit zal niet geschieden, zegt Elifaz, met den goddeloze. Hierop heeft hij niet te hopen.

30. Hij zal van de duisternis niet ontwijken, het verderf niet ontvluchten; de vlam, de verzengende zonnehitte, of de bliksemstraal zal zijnen scheut verdrogen; hij zal wijken door het geblaas Zijns monds (Hoofdstuk 4: 9. Jes. 11: 4; 40: 7. 2 Thessalonicenzen. 2: 8 den stormwind zal hij neerzinken.

31. Hij betrouwe niet op ijdelheid, verwachtte geen geluk van zijne zonden, waardoor hij verleid wordt, want ijdelheid, verderf en ondergang zal zijne vergelding wezen, het loon, dat de zonde hem brengt (vgl. Spreuken 22: 8. Jer. 12: 13. Hos. 10: 13. Gal. 6: 7 vv.).

32. a) Als zijn dag nog niet is, als hij nog in zijn vollen tooi staat, zal hij vervuld worden, zal het zijn dag gemaakt worden, zal hij ten gronde gaan; want of, en zijn tak zal niet groenen; die is ijlings verdord, zodra het bliksemvuur neervalt.

a) Job 22: 16. Psalm 55: 24.

33. Men zal zijne vruchten, de familie van den goddeloze, als onrijpe druiven afrukken, als van enen wijnstok, en zijn bloeisel afwerpen, als van enen olijfboom (1 Koningen 6: 31). Nog vóórdat zij vruchten gezet hebben, reeds de kleine kinderen der goddelozen zal God neerwerpen, zodat zij met het hoofd der familie omkomen.

De Syrische olijfboom draagt het 1e, 3e en 5e jaar overvloedig vruchten, maar rust het 2e, 4e en 6e jaar uit. Wel bloeit hij ook in die jaren, maar alle bloesems vallen af, zonder vruchten te zetten. De olijvenoogst is daarom in zulke jaren zeer gering. Wat den wijnstok aangaat, zo wordt in Syrië jaarlijks ene buitengewone menigte druiven in onrijpen toestand gebruikt. Zodra de bessen maar de grootte van een erwt verkregen hebben, worden in de huishouding bijna alle soorten van spijzen met het zuur van deze bereid..

34. Want de vergadering, de huisgenoten der huichelaren, zijne familie wordt eenzaam, zal uitsterven, en het vuur van Gods toorn verteert de tenten der geschenken, die gegeven zijn om om te kopen, van hen, die voor goud zelfs tot de grootste gruwelen veil zijn.

35. Zij, die huichelaars, ontvangen moeite, zij gaan zwanger van ongeluk, en baren ijdelheid, allerlei door elkaar gaande gedachten en gevoelens (vgl. vs. 2), en hun buik, hun innerlijk wezen richt bedrog aan; wat hun schoot voortbrengt is niets dan bedrog, waarmee zij anderen, en voor alles zich zelve bedriegen (vgl. Psalm 7: 15. Jes. 33: 11; 59: 4. Hos. 10: 13).

Zelfbedrog is het laatste woord van dit met zo sterke kleuren uitgevoerd beeld, dat voor Job een spiegel van hem zelve en van zijn deels reeds geleden, deels nog te wachten lot zijn zal. Job moet weten, dat hetgeen zijn binnenste vervult, ene grote leugen is..

Zeker deze scherpe en bittere verwijten moesten Jobs ellende vergroten. Wij zien natuurlijk in onze zorgen uit naar medelijden, omdat de bedroefde lijder niets dan smaad ontmoet. Maar laat ons over mensen heen zien, die niets dan instrumenten zijn, en vasthouden, dat de Heere goed uit het kwade werkt. Hoewel gene kastijding, als die tegenwoordig is, ene zaak van vreugde schijnt te zijn, maar van droefheid, zo laat zij daarna ene vreedzame vrucht der gerechtigheid achter, degenen, die door haar geoefend zijn. Gene ellende, gene zorg hoe groot, hoe zwaar ook, kan een volgeling des Heren van Zijne gunst beroven. Wat zal ons scheiden van de liefde van Christus? Noch dood, noch leven, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen. Hem bezittende, bezitten wij in Hem alle dingen (Rom. 8: 38,39)..

Met deze rede van Elifaz, den overste onder de vrienden, en degene, die den toon aangeeft, treedt de strijd in een tweede stadium. Job heeft in zijne vorige reden zich van de vrienden afgewend en ze gelast te zwijgen. Hij wendt zich tot God en toont daarin een zeker vertrouwen, maar tegelijk in de wijze, waarop hij tot God met eisen komt, een zondige overmoed. God laat zich niet in met den rechtsstrijd, welken Job wenst, en het gevolg daarvan is, dat het opflikkerend vertrouwen weer verdwijnt en de overmoed in zuchten en klagen wordt veranderd. In plaats van de stem Gods te vernemen, moet Job zich nu weer die der vrienden laten welgevalen, want deze geloven, dat zij én aan zich zelve én aan Job verplicht zijn, den strijd voort te zetten..

HOOFDSTUK 16.

Ook in de nu volgende rede van Job blijkt het, dat het tweede gedeelte van den strijd ingewikkelder geworden is, en meer en meer tot beslissing dringt. Hoe onrechtvaardiger en liefdelozer de vrienden jegens Job worden, des te groter en verschrikkelijker schijnt dezen zijn lijden toe. Hij mat zich af in de ontzettendste beelden, om de plotselinge afwisseling te schilderen, die de over hem losgebrokene rampen ten gevolge gehad hebben. Wij weten uit de inleiding van het Boek, dat Job niet onschuldig in dit lijden gekomen is, maar dat juist de reiniging van nog ongekende verkeerdheid, den genadigen God drong, hem aan Satan over te laten. Maar wij weten ook, dat Job tegenover zijne vrienden en zijne gehele ongelovige omgeving, die geen verstand heeft van de hogere gerechtigheid voor God, alleszins onschuldig in deze ellende is, dat het voor hem gene straf voor grote misdaden, maar ene verzoeking is. Wanneer daarom het ongeloof en de geestelijke blindheid over hem, het rechtvaardige kind Gods, dat steeds reine handen tot Zijnen God ophief, het hoofd schudt, het bespot en hoont, den mond openspert en hem, als enen van God gestrafte en gemartelde, kinnebakslagen geeft; wanneer Job zich prijs gegeven aan de handen der zondaren en met de misdadigers gerekend ziet, zo ondervindt hij dit alles, even als de overige heiligen des Ouden Verbonds, als voorbeeld van den alleen Rechtvaardige, van het Lam Gods; hoewel hij niet in die mate een type (voorbeeld) is van den Heere Jezus Christus, gelijk de eigenlijke dragers des heils. Daarom stemmen zo vele plaatsen van zijne rede, wanneer hij zijn lijden beschrijft, met de lijdenspsalmen 22, 35, 109, met Jes. 53 en met de verhalen van het lijden des Heren in de Evangeliën overeen. Dit is het ene, waarop wij in 't bijzonder in de volgende rede opmerkzaam moeten zijn. Ten anderen breekt juist nu, in het diepste zielenlijden, nu hij zich zowel van de mensen afgesloten, als van God verstoten gevoelt, de zwakke glimmende geloofsvonk in Jobs hart de donkere wolken door, welke voor hem het genaderijk aangezicht van God verbergen, en dringt hij door tot het barmhartige hart van God, zodat hij zich van den God des toorns en der grimmigheid, die hem als een vijand aangevallen is, en hem aan den duivel en aan de ongelovige, zowel als aan de halfgelovige menigte prijs gegeven heeft, op den God der rechtvaardigende genade beroept. Hij ziet dezen zijnen Verlosser die hem als onschuldig aan grote misdaad rechtvaardigen zal, reeds in de hoogte, hij smeekt hem, dat Hij voor hem Borg blijve bij God, die hem als een zondaar behandelt, en begeert het, dat alle smarten, hoon en spot, ja zelfs de dood hem slechts daartoe dienen mochten, dat hij zich des te vaster aan God houde, en geduldig op Hem hope. Hierin echter is Job een schitterend voorbeeld voor elke gelovige en voor de ware gemeente Gods, die ook in de diepste vernedering en kruisgestalte, te midden van hoon en vervolging, van God, die over hare zonden toornt en ze kastijdt, tot haren barmhartigen Hogepriester, die ook in alles verzocht is geweest, de toevlucht neemt, en zich door het zwaarste lijden niet van haren God laat wegdrijven; maar zich des te vaster aan Hem vasthoudt

I. Vs. 1-17. Genoeg dergelijke redenen heb ik nu van u gehoord. Waart gij in mijne plaats, zou ik dan ook voor u zo onmeedogend den vertrooster spelen? Hoezeer heb ik waren troost nodig! Want of ik zelf spreek of zwijg, het vertroost mij niet. Toch wil ik, hoe afgemat ook, klagen, hoe Zijn toorn mij midden in mijn geluk overvallen en verpletterd heeft, hoewel ik geen onrecht begaan heb, en mijn gebed tot Hem uit een rein geweten kwam, hoe Hij mij aan

den spot der ongelovigen en aan den hoon der valse vrienden heeft overgegeven, zodat ik in de diepste treurigheid verzonken ben.

1. Maar Job, die nu wel zag, dat alle verzekeringen van zijne onschuld zijne vrienden niet konden overtuigen, maar hen slechts in hun verkeerde mening versterkten, antwoordde en zei:

2. Ik heb vele dergelijke dingen gehoord, als gij mij voorpredikt, opdat ik zonden zou belijden, die ik nooit bedreven heb; gij allen zijt zowel de een als de ander, moeilijke, lastige vertroosters¹⁾, die mij mijn zwaar lijden niet alleen niet helpt dragen, maar het door aanklachten en verwijtingen zelfs vermeedert.

1) Zijne vrienden waren gekomen met een oogmerk, om hem te vertroosten, maar gingen daar zeer ruw en wreed mede te werk, en als zij Job's geval aanroerden, namen zij de zaken doorgaans verkeerd op en toonden, dat zij ellendige vertroosters waren, die in plaats van zijn smart te verzachten, zijne wonden als open krabden en er zout en peper in strooiden, in plaats van lenig te maken met fijne helende balsem. De titel van moeilijke vertroosters, door Job hier aan zijne vrienden gegeven, kan op alle schepselen, buiten God, met recht worden toegepast, als men hen vergelijkt bij den alvermogenden Trooster zelf. Wanneer wij onder de overtuigingen van zonde, onder de verschrikkingen van het geweld en in de banden des doods liggen, is het de Heilige Geest alleen, die ons met nadruk en kracht vertroosten kan..

Uwe wijze van zielen verzorgen is wel gestreng naar uwe leer ingericht, en door menselijk verstand ingegeven, maar zonder geestelijke ervaring, zonder verstand van kruis, van verzoeking, van smart over de zonde en over den toorn Gods. Want slechts een waarlijk verbroken, verootmoedigd en verslagen hart kan recht met een ander in zijne aanvechting omgaan. Wie iets ervaren heeft, die kan ook enen anderen bedroefde begrijpen en heeft ene tong, die geleerd is, om de vermoeiden op de rechte wijze te vertroosten..

3. Zal er een einde zijn aan de winderige woorden, die zonder enigen troost of enig nut zijn, gelijk ik uwe redenen met meer recht, dan gij de mijne (Hoofdstuk 15: 2), noemen kan? of wat stijft u 1), wat in mijne ellende beweegt u, dat gij also antwoordt, also ten tweedenmale spreekt, om mij armen, tot den dood toe bedroefden, man te krenken?

1) In het Hebr. Mah-jamrsitseka. Beter: Wat zet U op, alsof hij zeggen wil, wat doet U toch zo tegen mij opvliegen? Hij stelt het hier voor en verwijt het hen, dat zij op onmenselijke wijze tegen hem losstormen, gelijk een wild dier zijn prooi tracht te vermeesteren. Hij doet hun verstaan, dat zij van zijn geestelijken toestand hoegenaamd geen verstand hebben.

4. Zou ik ook, zo zonder gevoel, als gijlieden, spreken, indien uwe ziel ware in mijner ziele plaats? Zou ik woorden tegen u zamenhopen¹⁾, ene menigte schone woorden, maar zonder zin en zonder warm medelijden u toevoegen? en zou ik over u met mijn hoofd schudden, gelijk gij doet, denkende: welk een groot zondaar moet hij zijn, dien God met zo zware straffen bezoekt (Vergelijk Psalm 22: 8; 109: 25. Jer. 18: 16. Klaagt. 2: 15. MATTHEUS. 27: 39. Mark. 15: 29)?

1) Samenhopen, in den zin van samenflansen, om daarmee te kennen te geven, dat hun woorden niet uit het hart waren voortgekomen, maar meer uit hun hoofd, zodat zij niet het karakter vertoonden van ware vertroosting, maar van kunstige aaneenhechting. Eigenlijk geeft hij hun te verstaan, dat hij ze enig als komedianten aanmerkt, die slechts een rol vervullen, waarbij het hart niets gevoelt. Daarom noemde hij ze zo-even ook moeilijke, lastige, ellendige vertroosters. Maar daarom spreekt hij ook in het volgende van, het hoofdschudden, wat de betekenis heeft niet van betoning van medelijden, maar van leedvermaak te hebben, van hoon en smaad. Job vat hen hier in hun arglistigheid tegenover hem.

5. Neen! Ik zou u integendeel versterken met mijnen mond, met mijne toespraak u vertroosten, en de beweging 1) mijner lippen zou zich inhouden, om niet zoveel ijdele, wat meer is, bijtende woorden voort te brengen; ik zou mij zorgvuldig wachten van ieder woord, dat uwe droefheid zou kunnen vermeerderen.

1) In het Hebr. Troost, vertroosting. Job zegt hier, dat de vertroosting, het beklag zijner lippen zich matigen zou. Inhouden heeft hier de betekenis van, matigen, verzachten. Vandaar dan ook, dat we liever de woorden als vragende vertalen, alsof hij zeggen wil: Zou ik U versterken met mijn mond? d.i. met woorden, die alleen aan mijne lippen ontvloeiden, waaraan het hart geen deel heeft, en zou de vertroosting mijner lippen zich matigen? d.i. zou ik iets terughouden van wat waarlijk tot troost in uwen ellendigen toestand zou kunnen dienen? Dit is niet een zich hoger stellen dan zijne vrienden, maar een hen voorhouden, wat hun roeping was geweest tegenover hem, een veroordelen van hun liefdeloze handelwijze tegenover al zijne ellende.

Zij hadden hem willen versterken met hun mond. Hun praat was niets anders dan mondpraat geweest.

6. Hoe gaarne zou ik zulk enen vertrooster horen, want nu ontbreekt mij alle steun. Zo ik spreek, en aan mijn hart door klachten lucht geef, mijne smart wordt niet ingehouden, wordt niet verzacht, en houd ik op met klagen en draag ik zwijgend mijn leed (Psalm 39: 3), wat gaat er van mij weg 1)? niet het minste van mijne droefheid; ik heb geen ogenblik verlichting.

1) Hier verwijt hij hen, dat als hij zich verdedigt, aan zijn oprechtheid vasthoudt, men het niet gelooft, maar die verdediging hem tot misdaad aanrekent, en zweeg hij, gaf hij geen antwoord, dat men dan zijn zwijgen voor een schuldbekentenis aanzag, Zo jammerlijk schetst hij zijn schrikkelijk lijden.

7. Gewis, Hij heeft mij nu vermoeid, Hij heeft door Zijne oordelen mij zo uitgeput, dat ik machteloos neerlig, en gene enkele ziel, die mij lief is, is bij mij om te troosten, want Gij hebt mijne ganse vergadering, mijn gehele huisgezin verwoest 1).

1) De enige, die hem in zijne vreselijke eenzaamheid had kunnen en moeten bijstaan, zijne vrouw, was geestelijk dood voor hem; zij had zich aan de zijde van de vijanden zijner ziel geplaatst (vgl. Hoofdstuk 2: 9; 19: 13 vv.)..

8. Dat Gij mij rimpelachtig over mijn gehele lichaam gemaakt hebt, is tot een getuige, zodat allen, die mij zien, mij voor een zondaar houden, die zijne straf ondergaat (vgl. Hoofdstuk 10: 17); en mijne magerheid staat tegen mij op, zij getuigt in mijn aangezicht, openlijk, dat ik een door Gods oordeel getroffen misdadiger ben.

9. Zijn toorn verscheurt of, verscheurde mij als een briesende leeuw (vgl. Hoofdstuk 10: 16. Hos. 6: 1), en Hij haat mij of, valt mij aan, Hij knerst vol toorn over mij met Zijne tanden (Psalm 35: 6; 112: 10. Klaagt. 2: 16); als mijn wederpartijder scherpt Hij zijne ogen tegen mij 1), het is of Hij mij met zijne blikken wil doorboren.

1) Wel is Job hier in diepgaand lijden, wel is hij door de pijn en smarte van het lichaam diep vervoerd, zodat hij in ongebreidelde drift er toe komt, om er over te klagen, dat God als een vijand met hem handelt. Wel is hij in een diep moedelozen toestand verkerende, dat hij tot zulke uitingen komt. In meer of mindere mate is dit wel door alle Bijbelheiligen getoond; Ezechiël zegt o.a., dat God hem als een leeuw is, maar tot deze diepte van lijden en van moedeloosheid is alleen Job vervallen. Hij heeft iets ondervonden van de hellepijn, die de Meerdere dan Job ten uiterste heeft doorgestaan.

10. Zij, die mij vroeger om den goddelijken zegen benijdden, gapen nu met hunnen mond tegen mij, om mij te honen en te bespotten (Psalm 22: 8; 35: 21); zij slaan met smaadheid op mijn kinnebakken (Jes. 50: 6; Joh. 18: 22; 19: 3); zij vervullen zich te zamen aan mij, te zamen gerot koelen zij nu aan mij hun woede (zie MATTHEUS. 27: 27).

11. En niet genoeg, dat ik Zijnen toorn tegen het getuigenis van mijn geweten op mij voel drukken; God heeft mij ook nog den verkeerden overgegeven, en heeft mij afgewend, heeft mij laten komen in de handen der goddelozen, zodat zij nu over mij triomferen (vgl. Jes. 53: 12).

12. Ik had rust; ik leefde gelukkig en tevreden, rijk gezegend door God en hoog geëerd door de mensen; maar Hij heeft mij verbroken, mij te midden mijner vreugde overvallende, en Hij heeft mij bij mijnen nek gegrepen en in de hoogte geheven, en mij verpletterd; en Hij heeft mij zich tot een doelwit opgericht, naar hetwelk hij al Zijne pijlen, ziekte, smart, vijandschap, hoon en spot, alle ellende, afschiet (Klaagt. 3: 12).

13. Zijne schutters hebben mij omringd; het zijn mijne vrienden, die gesteld zijn om meedogenloos op mij als op een wit te schieten; Hij heeft mijne nieren doorspleten; mijn meest verborgen leven heeft Hij dodelijke wonden toegebracht, en mij niet gespaard; Hij heeft mijne gal door die wonden op de aarde uitgegoten 1), zodat mijn einde zeker is (Psalm 32: 4. Klaagt. 2: 12).

1) Het breken van de galblaas doodt den gewonde (Hoofdstuk 20: 25). Job meende dus, dat deze plaag hem zeker zou doden.

14. Hij heeft mij gebroken met breuk op breuk, zonder tussenpozen is de ene ellende op de andere gevolgd; Hij is tegen mij aangelopen als een geweldige 1), gelijk een gewapend held enen muur bestormt en bres op bres schiet.

1) Job vertoont dezen zijnen Tuchtheer, alsof hij wreed en zo onverzoenlijk van gramschap als onweerstaanbaar van macht ware, alsof Hij hem in het tederste en gevaarlijkste deel zijns lichaams getroffen had, doende zijne nieren spijten van pijn, hem teisterende en afmartelende, zonder enige rust of verpozing; en doende hem, alsof hij den wreedsten dood bezuren moest, in het midden der hevigste smarten zijn gal op de aarde uitgieten, even zo gelijk men een wild beest doodt, opensnijdt en van zijn gal berooft. Eindelijk vertoont hij, door de bitterheid zijner beklemde ziele, zijner Schepper als een onredelijk en onverzadelijk Wezen in de uitvoering Zijner strafgerichten..

15. Ik heb daarom in diepe smart enen zak 1) over mijne met een harden korst bedekte en misvormde huid genaaid; ik heb mijn hoofd met as bedekt, mijnen hoorn 2), alles, wat ik tot hiertoe aan macht en ere bezat, in het stof gedaan 3) en bezoedeld.

1) Een treurgewaad waarschijnlijk van zwarte geitenharen (vgl. Genesis 37: 34).

2) De "hoorn" is ontleend aan den stier, die zo ontmoedigd is, dat hij zelf het teken zijner kracht en het sieraad van zijn hoofd in het stof legt..

3) Hiermede wil hij zeggen, dat hij van alle eer en aanzien had afgezien. Wij kunnen ook vertalen: ik heb mijn hoorn met stof bezoedeld. Niet alleen het hoofd, als teken van boete en berouw, maar alle eer had hij verre weg gedaan. Hij had met de wereld afgerekend en zich zelve als een diep ellendige behandeld.

16. Mijn aangezicht is gans bemodderd 1), is opgezwollen van wenen, en over mijne oogleden is des doods schaduw, ik ben bijna verblind en in donkerheid des doods (vgl. Psalm 6: 8; 38: 10. Klaagt. 5: 17).

1) In het Hebr. Chamarmarach. Beter: hevig rood. Hij klaagt hier, dat zijn aangezicht gans en al rood ziet van wenen; en van dat wenen is ook het gevolg, dat zijn gezicht zeer verzwakt is, zodat het licht schier duisternis, doodsschaduw voor hem is geworden. En dat alles, hoewel hij zich bewust is, dat geen onrecht door hem is bedreven, en zijn smeken tot God vrij is van huichelarij. Hij weet het, dat wat hij tot God riep, kwam van uit het diepste van zijn binnenste, dat hij in zijn roepen tot zijn Heere wars van alle onoprechtheid was.

17. Daar of, hoewel toch geen wrevel onrecht in mijne handen is, daar ik mij toch rein weet van snode ongerechtigheid, en mijn gebed zuiver, ongehuicheld is, zonder huichelarij uit een gelovig hart voortgekomen, zodat ik niet nodig had, als over ene zware misdaad berouw te hebben en leed te dragen (vgl. Hoofdstuk 12: 4. Jes. 53: 9)

18.

II. Vs. 18-22. Als ik nu den dood zal lijden, dan moet mijn onschuldig vergoten bloed steeds om wraak en om betoning mijner onschuld omhoog schreien tot God, dien reeds nu mijn betraand oog bereid ziet, om voor mijne onschuld te getuigen en tussenbeide te treden, terwijl mijne vrienden met mijn ongeluk spotten. O, dat Hij het doe, voordat mijn kort leven afloopt.

18. O aarde 1)! gij getuigt van alle ongerechtigheid en boosheid, die op u geschiedt, bedek mijn onschuldig vergoten bloed niet, wanneer ik sterf, maar laat het onophoudelijk roepen om wraak (Ezechiël. 24: 7 vv.) en om ontdekking mijner onschuld, tot Hem, in wiens ogen de dood Zijner heiligen kostelijk is (Psalm 116: 15), en voor mijn geroep, dat van mijne ziel in het vergoten bloed uitgaat, zij, gelijk het bloed van Abel (Genesis 4: 10) en van alle gedode rechtvaardigen (Luk. 11: 50 vv. Openbaring 6: 8 vv.) en van Christus (Hebr. 12: 24) tot den troon opstijgt van Hem, die rechtvaardig richt, gene plaats 2) der rust, waar het ongehoord en also mijne ellende ongewroken zou blijven.

1) Roerend schoon is het slot van dit hoofdstuk. Duldeloos heeft hij geleden. Als een gebrandmerkt zondaar staat hij voor zijne vrienden, en dat, terwijl zijn geweten hem van grove zonde vrijspreekt. En het is daarom, dat hij door dien drang der ziele de aarde aanroept, om zijn bloed niet te bedekken. Onbedekt bloed, dit weet hij, roept om wraak. Welnu, als hij zal heengegaan zijn, moge ook zijn bloed om wraak blijven roepen.

Maar ziet, hoger leert hij nu opzien. Zijn rood geweend oog, zijn door zielenangst verduisterde blik wordt naar omhoog geleid, en.....in den hemel ziet hij zijn Getuige, zijn Pleitbeslechter. Dit geeft hem een ogenblik leniging en troost. Zijne vrienden mogen hem bespotten, zijn oog traant tot God, zijne tranen laat hij God zien. En nu roept hij God tegen God op, beroept hij zich op de strikte rechtvaardigheid Gods, om hem recht te doen. Hij appelleert van God op God, opdat ten leste Zijne liefde en barmhartigheid zich jegens hem, den groten lijder, mocht openbaren.

Niet ten onrechte mogen wij hier enigszins Job een type noemen van hem, van Wie ook het Ecce Homo werd uitgesproken en die ook het zieldoorborend woord deed horen: Eloi, Eloi, Lama Sabachthani.

Job spreekt hier de bede uit, wijl het geloof weer veerkrachtiger wordt, en daardoor de hope levendiger, dat hij door God tegenover zijne vrienden zal gerechtvaardigd worden.

En hij heeft niet te vergeefs gehoopt.

2) Het bloed, waarin de ziel is (Leviticus 17: 11) is Gods bijzonder eigendom. Hij wil het, waar het onschuldig vergoten wordt, zoeken, en de aarde zal het niet opzuigen, voordat het door God gewroken is. Onbedekt en steeds om wraak schreiende ligt het daar; zo ook het bloed van den alleen Rechtvaardige, van het onschuldig Lam van God. Zijn bloed schreit plaatsbekledend tot den Vader: "Barmhartigheid! barmhartigheid! voor hen, die door den duivel geslagen, gaarne zouden leven," maar het roept: "Wraak! wraak! tegen hen, die Hem verwerpen en ten tweeden male kruisigen." Van zijn bloed, dat het sterkste roept, is dat van de rechtvaardigen, die van Abel af onschuldig gedood zijn geworden, een voorbeeld. Ook hun

schreiend bloed zal gehoord worden, al is dan ook eerst aan het einde der dagen. -Maar tot wie zal Job's bloed om wraak schreien, en tegen wie? Tot dien God, die naar zijne mening als een bloeddorstig vijand hem vervolgt en op het punt is hem te doden? Welk een stout geloof worstelt zich uit de van doodsnacht omgevene ziel op. Ja, zeker, God zelf zal zijn bloedwreker zijn (Hoofdstuk 19: 25); maar niet die God, die zijne verzoeking hem voor ogen geschilderd heeft, maar de ware, barmhartige God, die hem niet uit onrechtvaardige willekeur, maar uit liefde in dit vuur van droefheid geleid heeft en dien het geloofslicht van Job nu duidelijker begint te zien. Die God, die Job als enen schuldige aan den dood prijsgeeft en die God, die hem (al ware het ook eerst na den dood) niet ongerechtvaardigd kan laten, treden uit elkaar, zij scheiden van elkaar, gelijk duisternis en licht, uit den chaos der aanvechting..

19. Ook nu, terwijl ik nog leef, zie, in den hemel is mijn getuige, de grote, heerlijke God, hij kan mijn onschuld openbaren, en mijn getuige, mijn Ooggetuige, die mijn ganse leven gadesloeg en mijn hart kent, is in de hoogten (Hoofdstuk 19: 25).

20. Moge mijne vrienden, die het meest onder de mensen mijne onschuld betuigen moesten, zijn mijne bespotters; doch mijn oog druipt tot God, het stort tranen uit voor Hem; Hem zoek ik met tranen en gebeden.

21. Och, mocht men a) rechten voor een man met tegen God, gelijk of, en voor een kind des mensen voor of, tegen zijnen vriend.

a) Job 31: 35. Prediker 6: 10. Jes. 45: 9. Rom. 9: 20.

Deze woorden luiden naar den grondtekst: Tot Hem smeekt mijn geloofsoog, dat Hij, mijn rechtvaardige en barmhartige voorspraak en bloedwreker voor mij, den onschuldig vervolgd en man beslisse en mijne onschuld aanwijze tegenover dien God, die mij met zijne oordelen overgoten heeft, en voor mij, het door allen verachte mensenkind tegenover zijnen vriend, d.i. de drie vrienden, die mij voor enen gestraften zondaar aanzien, en mij de bekering van enen gevallen prediken. Dat is een hoge en geestelijke wens uit Job, die hem door den Heiligen Geest is ingegeven. Hij belijdt, dat God het zelf is, die hem zo in het stof heeft geworpen; nu wenst hij, dat God zelf hem tegenover God aanneemt en hem voor Hem rechtvaardige. Dat is een goede wens, want die is in Christus vervuld, en het geheim van onze rechtvaardiging voor God tegenover God gaat door de gehele ware openbaring heen. vgl. 2 Kor. 5: 18,19.

22. Ach, dat Hij dit smeken spoedig verhoorde, want weinige jaren in getal zullen er nog aankomen; Hebr. mijne bestemde jaren zullen haast gekomen zijn, zodat mijn stervensuur nabij is, en ik zal het pad heengaan, naar het rijk des doods, het pad, waardoor ik niet zal wederkeren (vgl. Hoofdstuk 10: 20,21).

De kracht van het getuigenis des H. Geestes in zijn hart van zijne voortdurende kinderlijke gemeenschap met God, toont zich overwegend en zegevierend, niet alleen over het lijden, dat voor ogen is, maar ook over de wezenlijke openbaringen van Gods toorn. Zijn vertrouwen

wankelt niet, maar blijft daaraan vasthouden, dat ondanks al zijn lijden de schijnbare tegenstrijdigheid in zijn lot en in zijn wandel toch ten laatste door niemand anders dan door God zou worden opgelost. Maar deze heldere blikken in onzen tekst en in het vervolg, zijn als een bliksemsnel opstijgend, maar evenzo ras weer in den nacht wegzinkend licht (vgl. Hoofdstuk 14: 13 vv.), en de schielijk weer terugkerende klachten getuigen van een even moedeloos staren in den nacht der wanhoop. En toch komen zodanige heldere ogenblikken steeds met toenemende kracht weer, en tonen ons het aanvankelijk gewin, hetwelk voor Job uit zijn lijden voortsproot, en bereiden ons als 't ware voor op de oplossing, die ten laatste van het raadsel te wachten is..

HOOFDSTUK 17.

JOB VERHAALT NOG VERDER VAN ZIJNE ONSCHULD EN VAN ZIJNE ELLENDE.

II. vs. 1-5. Dood en verrotting wachten mij: mijne vrienden honen mij; daarom, o God! word Gij mijn Borg bij U zelve! van wie anders, dan van U, zou ik rechtvaardiging kunnen verwachten? Want mijne vrienden zijn verblind: daarom zult Gij hen niet over mij laten triomferen, maar veeleer hen rechtvaardig bestraffen.

1. 1) Mijn geest is verdorven, heeft reeds den stank der verrotting aangenomen, of: "mijn adem is zwak" en wijst het naderen van mijn einde aan (zie Hoofdstuk 7: 15; 19: 17), mijne dagen worden uitgeblust, gelijk ene lamp, de graven zijn voor mij, nog slechts ene enkele schrede scheidt mij van deze (Psalm 88: 4).

1) Wat nu volgt is uitbreiding van hetgeen hij in het laatste vers van het vorige Hoofdstuk heeft gezegd. Wist ten onrechte, zegt Oetinger, zingt Job hier van zich zelve een dodenlied, terwijl hij nog leeft.

2. Zijn niet bespotters bij mij, want wat is het anders dan spot, wanneer men mij, den stervende, nog van lang leven en geluk spreekt, en overnacht verwijlt niet mijn oog in op hunlieder verbittering, plagen, mijn oog toch aanschouwt al hun sarren. Daarom wend ik mij van hen af tot U, o God en ik smeed U.

3. Zet toch bij, stel mij een borg bij U 1) (Hoofdstuk 16: 21. Psalm 119: 122. Jes. 38: 14) wie zal hij anders zijn, dat in mijne hand geklapt worde 2), die door handslag zich verbinden zal mijn borg te wezen, indien Gij het niet zijt, o God?

1) God is in twee personen gedacht, aan de ene zijde als Rechter, die Job als enen strafwaardige behandelt, en aan de andere zijde als Borg, als genadige Voorspraak en Ontfermer, die zich Borg stelt voor den lijder. Ene wonderbaar duidelijke voorstelling van Het Middelaarschap van den Heere Jezus Christus: "de genoegdoening door God voor God (vgl. 2 Kor. 5: 18 vv. 1 Joh. 2: 1)..

2) Beter: Wie zal hij zijn, die bij handslag het borgschap zal geven? Zoals boven reeds is aangeduid, Job ziet in God den Rechter en den Borg, die de onschuld zal bewijzen van den aangeklaagde. Hier nu roept hij God op, smeekt hij van zijn God, dat Hij voor hem tot een Borg zal wezen, die zijne onschuld aan het licht zal brengen. Maar daarom vraagt hij ook, indien God het niet is, of wordt, wie zal het dan zijn. Want zijne vrienden (vs. 4) begrijpen hem niet, konden zijne onschuld niet begrijpen, of aannemen, dewijl God hun hart had toegesloten, hun het ware inzicht in zijn lijden en ellende niet had gegeven. -

4. Van mensen, zelfs van mijne vrienden kan ik dat niet meer verwachten, want hun hart hebt Gij van kloek verstand verborgen, tot straf voor hun eigengerechtigheid hebt gij hun den toestand van mijn hart en van de verzoeking als door een voorhangsel verborgen; daarom zult

Gij hen niet verhogen, hen niet over mij laten triomferen, dat Gij ten laatste hun waan van mijne schuld zoudt bevestigen.

5. Die met vleiging den vrienden wat aanzegt 1) en prijs geeft (Hoofdstuk 6: 27), die zal voor zulk ene trouweloze verloochening der liefde de Goddelijke vergelding niet ontgaan, God zal hen in hetgeen het liefste is, straffen, ook zijner kinderen ogen zullen versmachten, te vergeefs omzien naar liefde en erbarmen (vgl. Hoofdstuk 11: 20. Exodus 20: 5).

1) In 't Hebr. Lechelek jagid reïm. Beter: Wie tot een buit de vrienden aanbiedt. Job wil hier zeggen, wie zijne vrienden prijs geeft in plaats van voor hen en hun ellende op te komen, ze aan de ellende prijs geeft, ze zonder redding en troost laat zitten, diens kinderen zullen eveneens ervaren, wat het betekent om te zien naar liefde en erbarming, zonder die te vinden. Hiermede zegt hij zijne vrienden precies, hoe hij hun handelwijze beschouwt en hoe hij over hen denkt.

Vs. 5 is dus nadere uiteenzetting van vs. 4b, terwijl in de volgende verzen hij het uitdrukt, dat ook dit verlaten worden door zijne vrienden een beschikking Gods is.

6.

IV. Vs. 6-16. God heeft mij tot een smaad der wereld gemaakt; daarom verteer ik van verdriet, en de vromen zijn verbaasd. Maar ik houd vast aan mijne rechtvaardigheid en word des te sterker in mijnen God. Begint slechts opnieuw met uwe boetpredikaties, vol van beloften, gij blijft toch dwazen. Het tegendeel van 't geen gij hoopt is reeds begonnen en wordt steeds meer tot werkelijkheid; mijne enige hoop is de dood, en dat is gene hoop.

6. Doch Hij heeft mij en mijnen naam tot een spreekwoord der volken, der mensen in mijn land gesteld, om enen door God gestraften huichelaar aan te wijzen (vgl. Hoofdstuk 12: 4. 12.4 Psalm 44: 15; 69: 12), zodat ik een trommelslag, beter: iets om uit te spuwen, ben voor ieders aangezicht (MATTHEUS. 27: 29,30).

7. Daarom is mijn oog door verdriet verdonkerd (Hoofdstuk 16: 16), en al mijne ledematen zijn vlees- en krachteloos, gelijk ene schaduw, die slechts een schijn is en geen blijvend wezen heeft (vgl. Psalm 6: 8; 31: 10).

8. De oprechten zullen, wanneer zij mijnen ellendigen toestand zien, hierover verbaasd zijn, zich verwonderen, hoe zulk een raadsel op te lossen zij, dat een godvrezende zo door God geplaagd wordt (vgl. Psalm 73: 16. Jes. 52: 14), en de onschuldige, die zich onbesmet van de wereld bewaard heeft, zal zich tegen den huichelaar opmaken, en zich inwendig verstoord gevoelen, dat het hem, ondanks zijne goddeloosheid, zo wel gaat (Psalm 73: 12 vv. 73.12).

9. En de rechtvaardige, hoewel hij Gods toorn ondervindt en aan lichaam en ziel beeft onder de slagen van den alleen Heilige, zal nochtans zijnen weg vasthouden, den weg der godzaligheid en der waarheid, en die rein van handen is, al hoort Hij hoe ik onschuldig veel

geleden heb, zal in sterkte toenemen of, zich versterken, daar hij liever onschuldig zal willen lijden, dan goddeloos zich in vreugde baden.

Met deze woorden betoont Job, gelijk allen, die door dergelijke verzoeken geheiligd worden, het goddelijk geduld, hetwelk Jakobus (Jak. 5: 11) zalig prijst; daardoor slaat hij de hoop van Satan, dat niemand uit ware liefde tot God Hem vrezen zou en door lijden spoedig tot afval zou gebracht worden (Hoofdstuk 2: 5), den bodem in; zo bestraft hij het verwijt van satans werktuigen, de halfgelovige schijnvrienden; alsof hij de ware godsvrucht vernietigde (Hoofdstuk 15: 4) als een leugen (vgl. Psalm 73: 23-26)..

Wanneer de rechtvaardigen den weg, dien zij betreden, met doornen en distels bezaaid, door rotsen en groeven versperd zien, zullen zij toch in den dienst van God volharden. Wanneer dat niet zo ware, welke bevestiging van ons geloof zou er bestaan? Wanneer onze weg door een liefelijken tuin voerde, wanneer wij niets dan het aangename in het gehele leven ondervonden, wie zou dan kunnen beweren, dat hij God van harte diende? Wanneer ons echter God het tegendeel van hetgeen wij wensen toezendt, zodat wij nu eens door het slijk, dan weer over bergen en rotsen, nu door doornen, dan door kuilen heen moeten en toch geen einde van onze moeiten verkrijgen, dat is ene zware verzoeking voor diegenen, welke God met allen ijver dienen. En waarom is het zo zwaar? Omdat wij nog niet geleerd hebben, ons zelve geheel te verloochenen. Wie zich echter nog niet gewend heeft al zijn gevoel en zijnen gansen wil aan den dienst van God geheel te onderwerpen (hoe zwaar het hem valle), die weet nog niet ten volle, wat rechtvaardig en gelovig leven betekent.

Job komt in het licht des Nieuwen Testaments voor als een beeld van Hem, die eveneens leed, opdat Satan zijn recht zou verkrijgen, waaraan hij te schande zou worden, die ook een lijden te dragen had, dat wezen en gedaante had van den toorn Gods en toch in Gods liefde zijn beweegreden en zijn doel had; die eveneens door de mensen miskend en gehoond werd, om ten laatste verhoogd te worden en zich als Voorbidder voor diegenen te stellen, die Hem hoonden en miskenden, waarbij echter de oneindige afstand tussen voorbeeld en tegenbeeld niet te vergeten is..

10. Maar toch, ik wil ook vaststaan in mijnen God; gij allen, die mij enen gouden toekomst van aardse welvaart belooft, in geval ik uwen raad en uwen wil volg, keert weer tot mij en komt nu met uwe boetpredikaties; want ik vinde onder u geen wijze, die Gods heilig recht kent en de diepe betekenis van het lijden voor de gelovigen uit ervaring verstaat.

11. Gij belooft mij een lang leven, in geval ik mijne vermeende zonden belijd en mij bekeer; maar ziet gij dan niet, mijne dagen zijn voorbijgegaan, uitgerukt, vernietigd zijn mijne gedachten, mijne plannen, die mij alleen, nadat mij alles ontnomen was, als de bezittingen de pleegkinderen mijns harten, overgebleven waren, zelfs is al mijn hoop verdwenen.

12. Den nacht van ongeluk, die mij omgeeft, verstellen zij in, maken zij in hun dwaze redeneringen tot den dag; het licht is nabij den ondergang van wege de duisternis 1), de vrienden zijn zo dwaas om van den nacht den dag te maken, daar zij mij nog levensgeluk kunnen voorspiegelen.

1) De bedoeling van deze woorden kan niet anders wezen dan deze, dat zijne vrienden hem met een valse hoop trachten op te vrolijken, hem dingen in het verschiet stellen, die niet verwezenlijkt zullen worden. De laatste woorden kunnen ook zo verstaan worden, het licht is nabij, zeggen ze, terwijl de duisternis aanstaande is. In de volgende verzen werkt hij dit nader uit.

13. Zo ik wacht, zo er nog enige hoop in mijn hart is, zo is het deze: het graf (Hoofdstuk 7: 10) zal mijn huis wezen, waarin ik alleen rust van ziels- en lichaamssmart vinden zal; in de duisternis, in het rijk des doods, zal ik mij reeds in mijne gedachten mijn bed spreiden.

14. Tot de groeve roep ik: Gij zijt mijn vader! tot het gewormte: Mijne moeder en mijne zuster! Mijn ellendige toestand heeft mij met groeve en gewormte reeds zo vertrouwd gemaakt, dat zij niets verschrikkelijks meer voor mij hebben: ik ben met deze reeds verzoend en zal spoedig hun buit zijn.

15. Waar zou dan nu mijne verwachting wezen, waar ter wereld nog iets voor mij te hopen zijn? Ja, mijne verwachting, wie zal ze aanschouwen? wie van u kan er ernstig aan geloven, de door u voorgespiegelde hoop nog vervuld te zien?

16. Zij, mijne verwachtinge, zullen ondervaren met de handbomen 1), "in de grendelen," "de sterkten," in het diepste des graf, als er rust te zamen a) voor mij en mijne wensen in het stof wezen zal 2).

a) Job 3: 17,18,19; 30: 23,24.

1) In het Hebr. Bedee scheool theeradnah. Tot de sluitbomen van het graf strekken zij zich uit. Een dichterlijke uitdrukking voor de gedachte, dat hij zijn hoop op het graf heeft gevestigd, om van dit vreselijk lijden te rusten.

2) Juist in deze hopeloosheid openbaart zich Jobs geloof in zijne ware grootheid. Hij gaat den dood tegemoet en hij ondergaat dien naar allen schijn als een zondaar, terwijl hij toch weet, dat hij een rechtvaardige is. Is dat nu geen geloof en getrouwheid aan God, dat het hem, zonder dat hij om genezing bidt, genoeg is, dat God zijnen naam belijdt? Die beloften der vrienden hadden op enen anderen grond moeten rusten, wanneer hij de vreugde hebben zou, om zich deze toe te eigenen. Hij gevoelt zich onveranderlijk aan den dood prijs gegeven, en als uit de diepte van den Hades, in welken hij neerzinkt, strekt hij zijne handen naar God uit, niet opdat Hij hem in het leven behouden maar opdat Hij hem voor de wereld voor den Zijne verklare. Moet hij sterven, hij wil slechts den dood van enen veroordeelde niet sterven. En zou het hem daarbij te doen zijn om de redding zijner eer? Neen, om de ere Gods, die degene onmogelijk als een misdadiger verdelen kan, die in alle getrouwheid zich tot Hem wendt..

HOOFDSTUK 18.

BILDAD PLAATST JOB ONDER DE GODDELOZEN.

Omtrent Bildad's tweede rede geldt hetzelfde, als van de tweede rede van Elifaz (Hoofdstuk 15); ook zijn het wezenlijk Elifaz gedachten, die Bildad onder andere vormen uitspreekt. De schildering van den gehelen ondergang des misdadigers, die ook hij, zonder bijvoeging van ene belofte, voor het geval van Jobs bekering (vgl. Hoofdstuk 8: 22) geeft, is ontzettend scherp, plechtig hartstochtelijk, als van enen gestrengen boetprediker met strenge trotse gebaren en Farizees gevoel van eigenwaarde. Desniettemin is zij schoon, en op zich zelf beschouwd, waar; onwaar wordt zij slechts door de toepassing op Job, die Bildad zelf maakt door bedekte maar toch gemakkelijk te onderkennen trekken, die hij uit het lot van Job en Zijne kinderen invlecht?

I. Vs. 1-11. Hoe lang wilt gij ons als dwaas verachten en tegen de goddelijke wereldorde hartstochtelijk aanstormen? De goddeloze komt om, daarop is alles in de wereld aangelegd.

1. Toen antwoordde Bildad, de Suhiet (Hoofdstuk 2: 11), verdrietig over Jobs lange rede en verstoord over het verwijt van verblindings, en zei:

2. Hoe lang is het, dat gijlieden 1), gij en uws gelijken, die u te zamen voor rechtvaardigen en vromen uitgeeft en alle anderen voor goddeloos en verstandeloos houdt (vgl. Hoofdstuk 12: 2) een einde 2) van woorden zult maken? merkt op, word eerst verstandig, gelijk wij, die in ons oordeel geheel overeenstemmen, en daarna zullen wij met elkaar spreken, en wij zullen elkaar verstaan.

1) Bildad spreekt Job in het meervoud aan, wijl hij, omtrent deze strijdvragen zich een partij tegen zich denkt. Zijne tegenstanders zijn de verkeerde mensen, die in hun goddeloosheid door aanklagen van God zich zoeken te beschermen..

2) In het Hebr. Kentsee. Dit wordt door velen door einde vertaald. Anderen brengen het in verband met het stamverwante Arabisch en vertalen het door jacht. O.i. beter. De vertaling moet dan zijn: jacht op woorden. Bildad stelt het dan ook hier weer voor, dat Job niets anders dan woorden gebruikt, die slot noch zin hebben, geen nut doen. Het is een beeld ontleend aan het vermaak, hetwelk de jacht oplevert, ook dan nog, wanneer er weinig is verkregen.

3. Waarom worden wij, de drie vrienden, geacht als beesten in domheid, als onverstandig vee, en zijn onrein, niets betekend, stomp in ulieder ogen, in de ogen van u en van alle degenen, die het met u eens mochten zijn? onze hoogste wijsheid toch houdt gij voor dwaasheid (Hoofdstuk 17: 4,10).

4. O 1) gij, die zijne ziel, zich zelve verscheurt door of, in zijnen toorn, die van toorn barst; gij doet uzelve grote schade aan, want uwe boosheid teert uw vlees weg. Zal om uwentwil de aarde verlaten worden, zal God, die naar Zijne onveranderlijke zedenwet de goddelozen laat omkomen, die wet om uwentwil verbreken? Dat ware zoveel als dat Hij, de Bestuurder,

de aarde verliet. En zal ene rots versted worden uit hare plaats 2)? Gods wereldorde staat zo vast als ene rots; Hij verandert die voor u niet.

1) Ware Bildad's mening de ware geweest, zo zou Noach de genade Gods in Christus geopenbaard zijn geworden. Gods rechtvaardigheid is ter wille der uitverkorenen Gods tot genade geworden. Wanneer nu de duivel en zijne dienaars een kind Gods, dat in ellende is, met de wet dreigen, zo kan hij antwoorden: Mijn Heere Christus, mijn Verlosser en Heiland heeft mij met Zijn bloed van alle mijne zonden rein gewassen, mij Zijne onschuld en gerechtigheid uit genade geschonken en mij tot een mede-erfgenaam van Zijne hemelse goederen gemaakt. Dat mijn God mij zo hard aanvalt, dat doet Hij niet als vijand maar als Vader, want zo heeft Hij altijd met Zijne heiligen van den beginne afgehandeld. Want hoewel Hij Zijne kinderen om der zonde wil kastijdt, zo wil Hij toch Vader blijven en Zijn vaderlijk hart niet van hen afkeren. Tegenover de tijdelijke roede laat Hij hun veel heerlijker geestelijke weldaden ondervinden..

2) Naar Bildad's mening wenst Job, de loochenaar van zijn schuld, niets minder, dan dat de wereld uit hare voegen wordt ontwricht. Zijn hartstochtelijke, immer herhaalde betuiging zijner onschuld, doelt op de oplossing der gehele heilige wereldorde Gods, zoals zij zich in het bijzonder in de beloning van de goeden en in de bestraffing van de bozen openbaart.

Wat Bildad in vs. 4-7 wil zeggen is dit, dat Job niet moet denken, dat hij door zijne woorden, door zijne betuigingen van onschuld, door zijn aanroepen van God, iets zal veranderen aan dit feit, dat de goddelozen gestraft zullen worden en de rechtvaardigen gezegend. Bijgevolg, Job, als goddeloze, zal bij God, den Schepper van hemel en aarde, niet gelijk krijgen.

Al doet gij nog zo uw best, om de wereld om te keren, wil Bildad zeggen, het licht van de goddelozen zal duister zijn en zijn tent zal niet liefelijk verlicht worden door het licht.

Een beeld, om den ondergang van de goddelozen te schilderen, wat verder in vs. 6 wordt uitgewerkt.

5. Ja, al woedt gij nog zozeer en al wilt gij de goddelijke wereldorde omkeren, het zal blijven gelijk het was; het licht der goddelozen zal uitgeblust worden, hun geluk, waarvan de brandende lamp een beeld is, neigt ten ondergang, en de vonk zijns vuurs 1) zal niet glinsteren, niet glimmen.

1) In het Oosten houdt men het voor een staat van grote ellende geen gast te kunnen ontvangen. Om dien in den donkeren avond of nacht tot zijne tent te lokken, houdt men het licht daarin brandende en ontsteekt ook vuur op de omliggende hoogten, die ten teken strekken, dat men den reiziger wenst te herbergen. Kan men nu geen enkelen vonk vuur meer ontsteken, en zelfs de lamp niet brandend houden in de tent, dan betekent dit, dat men tot armoede en ellende is vervallen..

6. Het licht zal verduisteren in zijne tent, en zijne lamp zal over hem uitgeblust worden, zijne lamp, die boven aan zijne tent hangt (vgl. Hoofdstuk 21: 17; 29: 3. Psalm 18: 29).

7. De treden zijner macht zullen benauwd 1) worden; trad hij vroeger fier en trots daarheen tot zijne boosheid, nu zal hij in gedurige vrees, steeds enger begrensd daarheen gaan, en zijn eigen raad, dien hij in overmoed, zonder God, beraadslaagde, en waardoor hij zijne macht zocht te vergroten, en de rechtvaardigen te onderdrukken, zal hem neerwerpen; hij zal vallen in den kuil, dien hij voor anderen groef.

1) Benauwen is hier in den zin van, nauw maken. Den kring, dien hij zich zo breed had genomen, verkleinen.

8. Want met zijne voeten zal hij in het net der goddelijke vergelding geworpen worden, en zal in het wargaren wandelen; waar hij gaat, hij loopt in zijn eigen verderf, zodat zijn val nabij is.

9. De strik zal hem plotseling bij de verzenen vatten, en de struikrover zal hem overweldigen, de jager, die de strikken legde, zal zodra hij hem in deze verward ziet, aangrijpen, zodat ontkomen onmogelijk is.

10. Zijn touw is in de aarde verborgen, en zijn val op het pad, dat, wat hij ook beginne, op het verderf uitlopen moet.

11. a) De beroeringen, gedachten vol schrik, als een voorgevoel van 't geen komen zal, zullen hem rondom verschrikken, en hem verstrooien op zijne voeten 1), omdat hem zulke tekenen van zijn val, als spoken op den voet volgen (vgl. Leviticus 26: 36).

a) Job 15: 21. Jer. 6: 25; 46: 5; 49: 29.

1) In deze verzen schildert Bildad verder het lot van den goddeloze, die in zijne eigene strikken valt. De beelden zijn ontleend aan de slingers en de strikken, waarmee de jager het wild tracht te bemachtigen. Vandaar dat in vs. 9 de vertaling van struikrover is te vervangen door valstrikken.

Met alles doelt ook Bildad hier op Job.

12.

II. Vs. 12-21. De verschrikkelijkste dood treft den goddeloze; zelfs zijne woning wordt verwoest; ook zijn geslacht en zijne gedachtenis wordt uitgeroeid. Al zijne tijdgenoten verschrikken voor zijn lot.

12. Zijne macht 1), zijn ondergang zal hongerig wezen, zal hem snel overvallen, en het verderf is bereid aan zijne zijde, staat naast hem, staat gereed hem ten val te brengen.

1) In het Hebr. Ono. Dit kan betekenen, macht, maar ook overgezet worden door smart, onheil, en die betekenis moeten wij hier hebben. Bildad schildert hier en in de volgende verzen met scherpe kleuren den ellendigen toestand van den goddeloze.

13. De eerstgeborene des doods {1}, de hevigste ziekte, zal de grendelen 1. zijner huid verteren, zijne grendelen zal hij verteren, lid voor lid zal hij te niet doen.

{1} Bildad verstaat onder eerstgeborene des doods, de zwarte melaatsheid, waardoor Job was aangegrepen en kon deze schrikkelijke ziekte niet meer passend tekenen. Haar eigenlijken naam schuwen nog de Arabieren in het dagelijks leven uit te spreken, om niet met haar besmet te worden. Het is duidelijk, hoe Bildad in de ganse schildering Job voor ogen heeft en hem zijn ongeval wil schetsen..

"De eerstgeborene des doods is de vreselijkste en wreedste dood."

2. Grendelen of "takken der huid" de aderen en zenuwen, die zich, zowel door de huid als door andere delen taksgewijze verspreiden..

14. a) Zijn vertrouwen 1), alles wat hem gelukkig maakte, zal uit zijne tent uitgerukt worden, zulks zal hem doen treden tot den koning der verschrikkingen 2); van de vreselijke ziekte verzwakt, en neigende tot den dood zal zijn overig lijden, het wegvlieden der zijnen voor de afschuwelijke ziekte, al die verdere smart, die hij ondervindt, zijnen dood verhaasten.

a) Job 8: 13,14; 11: 20. Spreuken 10: 28.

1) Zijn vertrouwen is hier, dat waar hij zijn vertrouwen op zette, nl. zijne bezittingen en schatten, alles wat het vertrouwen uitmaakt van hem die God niet tot zijn deel heeft, maar vlees tot zijn arm stelt.

2) De dood wordt hier als een persoonlijk wezen voorgesteld, zoals bijv. ook in Jes. 28: 15 Psalm 49: 15, doch niet alsof hij een bijzondere god der onderwereld, gelijk Pluto bij de Grieken, ware, God heeft overal de heerschappij; Hij heeft echter Zijne geschapene geesten, goede en kwade engelen, en aan deze heeft Hij een werkkring gegeven, waarin zij Zijne bevelen volbrengen. Zo heeft de hoogste kwade engel, satan, van God de macht des doods verkregen, en hij wordt daarom in Hebr. 2: 14 genoemd: "degene, die het geweld des doods had" en Openbaring 9: 11: "Abadban" (= verderver) genoemd. "Koning der verschrikkingen" kon daarom de dood zowel in tegenstelling tot de kinderen in 't bijzonder tot de "eerstgeborenen" (vs. 13) gelijk hier, als ook satan "de vorst des doods" genoemd worden..

De dood is verschrikkelijk voor de natuur, maar voor de goddelozen is hij op bijzondere wijze de koning der verschrikkingen, niet alleen als het einde van dat leven, waarin zij hun geluk gesteld hadden, maar ook als de overgang tot dat leven, waarin zij eindeloze ellende zullen vinden. Hoe gelukkig zijn dan de heiligen; hoe veel zijn zij den Heere Jezus verschuldigd, bij wie de dood zo geheel is vernietigd en zijne eigenaardigheid is veranderd, dat deze koning der verschrikkingen een vriend geworden is. Maar de goddeloze is dan verdreven van het licht dezer wereld, en van zijnen voorspoedigen toestand in deze, in duisternis, de duisternis van het graf, de duisternis der hel, in volstreckte duisternis, om nooit meer licht te zien (Psalm 49: 16), noch de minste flikkering, noch enige verwachting daarna. Te vergeefs zou hij hier

willen blijven, hij wil niet heengaan, maar hij moet; de gehele wereld is hem moede en jaagt hem daarom weg. Dat is de dood van den goddeloze..

15. Zij, de verschrikking, zal wonen in zijne tent, waar zij de zijne niet is, zijne tent ledig geworden van mensen, zal ene verblijfplaats zijn van sjakals en allerlei ongedierte (vgl. Jes. 13: 20 vv.; 27: 10; 34: 11 vv. Zef. 2: 9), zijne woning zal als Sodom en Gomorra (Genesis 19: 24 vv.), met vuur en zwavel overstrooid worden 1), om haar eeuwig te doen kennen als ene door God vervloekte, onbewoonbare plaats (Hoofdstuk 15: 28, Deuteronomium 29: 22 vv.). Dit hebt gij, o Job! reeds aan uwe knechten en aan uw vee ondervonden (Hoofdstuk 1: 16).

1) Het verschrikkelijkste voor den Semiet is de verwoesting van zijn huis, d.i. wanneer allen, die er toe behoren, aan den dood of de ellende overgegeven worden, zijne woonplaats verwoest, en de puinhopen daarvan een spreekwoord voor volgende geslachten worden. Voornamelijk voor den Bedouin, hoewel zijne haren hut gene sporen achterlaat, is de gedachte aan de verwoesting van zijn huis, het uitblussen van zijn gastvrijen haard iets ontzettends..

16. Van onder zullen aan den voorheen zo trotsen boom (vgl. Hoofdstuk 8: 16; 15: 30,32 vv.), zijne wortelen verdorren, de wortelen, door welke de goddeloze met al de zijnen voedsel ontvangt, en van boven zal zijn tak afgesneden worden, zijne kinderen en kindskinderen, die hij zelf moet overleven, zullen gedood worden. Ook dit, o Job! is reeds aan u vervuld (Hoofdstuk 1: 19).

17. a) Niet alleen zal des goddelozen familie met wortel en tak worden uitgeroeid, maar zijne gedachtenis zal vergaan van de aarde, van het land, waarin hij woont, en hij zal geen naam hebben, door welken zijne gedachtenis zou kunnen voortleven, op de straten 1) buiten zijn land.

a) Psalm 109: 13. Spreuken 10: 7.

1) In het Hebr. Al-phenee choets. Beter: over het land heen, d.w.z. buiten zijn land, buiten de grenzen van zijn land. Bildad bedoelt, dat zijne gedachtenis gans en al zal weggaan, zowel in zijn land, als daarbuiten, zodat niemand hem meer zal gedenken en hij geen naam zal achterlaten.

18. Men zal hem, ten gevolg van den Goddelijken wil, die den goddeloze vergeldt, stoten van het licht der levenden, des geluks in de duisternis des doods, en men zal hem van de wereld, van de bewoonde aarde verjagen, zodat hij, de eens beroemde geheel onbekend wordt.

19. a) Hij zal genen zoon, noch neef (kleinzoon zie Genesis 21: 23, even als het Lat. nepos) hebben onder zijn volk, want hij wordt met wortel en tak uitgeroeid; en niemand zal in zijne woningen overig zijn, niemand zal den algemenen ondergang zijner familie ontkomen, en zich weer in het vaderlijk erfgoed kunnen nederzetten.

a) Jes. 14: 22. Jer. 22: 30.

20. Over zijnen dag, den dag van zijn verderf, zullen de nakomelingen
1) verbaasd zijn, en de ouden {1} met schrik bevangen worden {2}.

{1} In het Hebr. Acharonim wekadmonim. Dit kan wel vertaald worden door, nakomelingen en ouden (in den zin van voorouders), maar dit geeft hier geen zin, want de voorouders zullen zich niet meer kunnen verwonderen Beter is de vertaling van westelijken, en oostelijken. De bedoeling is dan, zowel die oostwaarts als die westwaarts wonen, d.w.z. al zijne tijdgenoten.

{2} Waarmee hij bevestigt wat hij gezegd heeft, dat allen zich zullen verbazen bij het gezicht van hun toestand, zo ellendig zal die zijn. Deze uitspraak is zeer waar en diep in het geheugen te prenten, opdat wij ons die benuttigen. Laten wij slechts Bildad niet volgen, die in dezen vloek én Job én alle beproefden begispt. Waarom? Beproevingen toch zijn zowel den vrome als den goddeloze gemeen. Hiervan is de besturing aan God allen overgelaten, Wie het ook alleen toekomt. Indien we nu, naar het oordeel der mensen, arm, beproefd en ellendig zijn, laten we daarom niet ophouden te steunen op de goedheid van onzen God, totdat Hij ons, als geheel van Hem afhange, geheel van alle ellende en beproevingen zal bevrijd hebben..

21. Gewis, zodanige zijn de woningen des verkeerden, also worden zij der verwoesting overgegeven, en dit is de plaats desgenen, die God niet kent. Zie nu, o Job! hieruit, wie gij zijt.

Vergelijk Hoofdstuk 5: 5 Zo is de duivel gewoon ons ongeluk te beoordelen: Ziet gij niet, dat God toornig op u is? anders zou het u veel beter gaan, wij moeten dit zwaard tegenover hem in de hand nemen: God valt mij aan volgens het woord van Paulus: "Als wij geoordeeld worden, zo worden wij van den Heere getuchtigd, opdat wij met de wereld niet zouden veroordeeld worden (1 Kor. 11: 32)..

HOOFDSTUK 19.

JOB SPREEKT VAN ZIJNE ELLENDE EN VAN ZIJNE HOOP OP DE OPSTANDING.

Jobs klachten en antwoorden worden steeds weemoediger, maar hoe meer hem alle menselijke steunsels ontvallen, hoe meer de drie vrienden het zuiver menselijke gevoel met den zo zwaar verdrukten lijder verloochenen, des te meer wordt zijn hart open voor den waren, Goddelijken troost, en bevestigt zich het woord aan hem: "Zalig zijn de armen van geest" (MATTHEUS 5: 3). Job ziet zich van allen verlaten, alleen aan dien God overgegeven, die hem, zoals hij meent, als een vijand behandelt, en in den dood des misdadigers neerstoot. Nu gevoelt hij zich sterk gedrongen, om weer tot God te vluchten, dien hij vroeger als genadig en barmhartig heeft leren kennen, en juist op het ogenblik, dat hij het diepste gevoel van God verlaten te zijn, dringt hij tot God door, die wel aan den dood overgeeft, maar ook van den dood redt, en beloofd heeft, dood en hel te overwinnen. Zo wordt tenslotte verkregen in het midden van dit wonderboek, wat Job van Hoofdstuk 14: 13 vv. af steeds duidelijker gezien en gehoopt heeft. "Deze hoog-tragische rede verenigt de diepste vernedering en verootmoediging met de hoogste verheffing, de uiterste hopeloosheid met te meest verhevene hoop en de zaligste zekerheid. Zij staat niet slechts in het midden van den menselijken strijd, maar bewerkt ook diens meest volledige beslissing ten gunste van Job, omdat in haar de beide toppunten in het binnenste van Job, (of beter, het bestreden, oude geloof) en het ontkiemend hoger geloof het sterkst met elkaar in aanraking komen, zoals dit laatste, hoewel zich zelf nog niet opkomen helder, met kracht, onweerstaanbaar te voorschijn treedt en stand houdt, hoeveel er zich ook nog tegen verzet.

I. Vs. 1-6. Uwe beschuldigingen en hevige aanvallen zijn mij tot marteling der ziel. Heb ik mij werkelijk bezondigd, zo is het mij alleen bekend, en gij hebt geen recht, u tot rechters over mij om te werpen. Wanneer gij er echter bij blijft, dat ik om gruwelijke zonden lijd, hoewel gij ze mij niet kunt aanwijzen, zo moet ik daar tegenover beweren, dat het niet het net mijner zonden is, waarin ik gevangen lig, maar dat het Gods onrechtvaardig geweld is, dat zijn net over mij geworpen heeft.

1. Maar Job antwoordde, in het gevoel der grootste verlegenheid, en zei:

2. Hoe lang zult gijlieden mijne ziel bedroeven, die buitendien reeds genoeg gekweld wordt, en mij met woorden verbrijzelen, met liefdeloze redenen ter dood toe pijnigen?

3. Gij hebt nu tienmaal 1), voldoende mij schande aangedaan, zodat uw werk volkomen is; gij schaamt u niet, gij verhardt u tegen mij, ondanks al mijne verdedigingen houdt gij uwe beschuldigingen tegen mij vast.

1) Tienmaal is wegens het getal onzer vingers, het getal van hetgeen den mens mogelijk is, en het getal der voleinding.. (Vergelijk Genesis 37: 7 1 Samuel 1: 8. Openbaring 2: 10).

4. Maar ook het zij waarlijk, dat er ene zonde bij mij is, dat ik gedwaald heb, mijne dwaling is dan aan niemand bekend, zij zal bij mij vernachten, ik zal haar aan niemand openbaren, en gij, die van gene zonde in mij weet, hebt geen recht mijne rechters te zijn.

5. Indien gijlieden waarlijk u verheft tegen mij, en over mij ten gerichte wilt zitten, en mijnen smaad tegen mij drijft, mijne ellende tegen mij aanvoert om mij te beschuldigen;

6. Zo weet nu, dat het niet mijne zonden zijn, die mij in deze ellende gestort hebben, maar, dat God ondanks mijne onschuld mij als een misdadiger heeft behandeld, en mij heeft omgekeerd, mij onrecht heeft aangedaan, en mij met Zijn net omsingeld 1), zonder dat het een net ter vergelding was (Hoofdstuk 18: 8 vv.).

1) Hier spreekt niet het geloof, maar vlees en bloed. Als de ellende hand over hand toeneemt en God toeft te redden, dan mort vlees en bloed tegen God, en geeft Hem de schuld, dat Hij onrechtvaardig is en Zijne belofte niet houdt. God heeft toch beloofd, dat Hij de onschuld zal redden, en als dit niet spoedig geschiedt, gelijk wij angstig begeren, dan mort en raast de oude Adam tegen Hem, als hield Hij Zijne toezegging niet, en ging het geheel anders met ons, dan Zijn Woord zegt. Zulke gedachten kloppen ook bij de heiligen aan, wanneer het met hen zeer hoog gaat..

Hij wilde, dat zij drie dingen in overweging namen. 1e. Dat zijn ramp en smart zeer zwaar waren. Hij was overhoop geworpen, in een net gewikkeld en buiten staat, om zich overeind te helpen en er zich uit te ontwarren; 2e. dat God daarvan de Auteur was, dat hij door des Heren hand dus zwaar bezocht was, en dat hij derhalve geen andere hand meer behoefde, om ter neer gesmeten te worden; want hij had nu genoeg met zich zelve te doen, en het viel hem meer dan te lastig, onder het Goddelijk ongenoegen te zuchten; 3e. dat hij geen hope kon opvatten van enige vermeestering of afwending dezer rampen. Hij klaagde wel over Zijn smart, maar kreeg geen de minste verzachting, hij bad dikwijls, om de oorzaak zijner zware plagen te mogen weten, maar kon dezelve niet ontdekken, hij beriep zich op Gods rechterstoel, meer dan eens, om aldaar zijne onschuld te mogen doen blijken en zich te zuiveren, maar kon op Zijn Appél geen gehoor, veel minder nog enig vonnis krijgen.

God kan soms voor een tijd Zijn oor afwenden van de smekingen Zijns volks, zich vertoornen over hun gebeden en hun beroepen op Hem, en Zijne rechtbank verre van de hand wijzen; en in zulk een geval kan men een bekommerd gelovige inderdaad lichtelijk verschonen, al klaagt hij dan onophoudelijk en bitter. Want wee ons, indien God tegen ons is.

7.

II. Vs. 7-20. Kunt gij ontkennen, dat God het is, die mij, den onschuldige overweldigt, wanneer gij ziet, hoe Hij mij mijne eer en mijne hoop ontnomen heeft, hoe hij mij menigten van onheilen laat overkomen, mijne naaste bloedverwanten, vrienden, knechten en dienstmaagden, zelfs mijne vrouw van mij vervreemd; ja mijne vertrouwdste vrienden ten gevolge dezer ellende heeft omgekeerd?

7. Ziet, ik roep, geweld 1)! ik schreeuw over het lijden, mij tegen het recht aangedaan, doch word niet verhoord, noch van God noch van mensen; ik schreeuw om hulp, doch er is geen recht, er is geen onpartijdig onderzoeken en beslissen in mijne zaak.

1) Hij wil zeggen, hij heeft het luide uitgeroepen, dat hem geweld is aangedaan, maar hij heeft geen weerklank gevonden op zijn schreeuwen om recht, noch bij God, noch bij mensen. God heeft hem nog niet geantwoord en de mensen beschouwen hem als een groot zondaar, die niets anders ontvangt, dan hij verdiend heeft. En nu gaat hij verder klagen over zijn ellendigen toestand, dien hij in de volgende verzen beschrijft.

8. Hij heeft mijnen weg, gelijk dien van enen gevangene, met ellenden toegemuurd (vgl. Hoofdstuk 3: 23; 13: 27. Klaagt. 3: 7-9), dat ik niet doorgaan kan, mij niet vrij bewegen kan, en over mijne paden heeft Hij duisternis gesteld, zodat ik geen uitweg kan vinden.

9. Mijne eer, voornamelijk mijne gerechtigheid, die mijn erekleed, mijn roem voor God en mensen was (vgl. Hoofdstuk 29: 14), heeft Hij van mij afgetrokken, door deze straffen, en de kroon van deugd en godsvrucht, de kroon mijns hoofds heeft Hij weggenomen, zodat ik nu aan den smaad van allen, die mij omringen, prijsgegeven ben.

10. Hij heeft mij, den tabernakel mijns lichaams (vgl. 2 Kor. 5: 1), rondom afgebroken, gelijk men een huis van alle zijden nederrukt, zodat ik heenga, en Hij heeft mijne verwachting naar redding uit mijne ellende als enen boom met al zijne wortelen weggerukt 1), zodat zijne groene bladeren moeten verwelken (vgl. Hoofdstuk 14: 19).

1) Hier wijst Job op twee dingen. Het ene is, dat hij zo hard door God behandeld en beproefd wordt, dat, indien hij met alle anderen zich vergelijkt, hij bevindt, dat hij veel zwaarder dingen heeft te lijden. Het andere is, want hij zegt n.l., dat zijn toestand niet gelijk is aan die van anderen, die lijden, daarom dat zij, ofschoon zij veel rampen en ellende uitstaan, gelijk zijn aan een boom, die zo wordt ontworteld, dat hij nog met de wortelen en vezelen aan de aarde verbonden blijft en daardoor in hun rampen enige troost hebben, maar ik, zegt hij, wordt zo uitgerukt en vernietigd, dat er geen kracht in mij overblijft en God mij geheel en al schijnt verdorven te hebben. Want ofschoon hij nog niet geheel en al uit de wereld was weggerukt, zo verschilde zijn leven toch niet veel van sterven. En zo vele tegenspoeden en ellenden hem waren overkomen, zo vele wonden had God hem geslagen..

11. Daartoe heeft Hij Zijnen toorn, als een verterend vuur tegen mij ontstoken, en mij bij a) Zich geacht als al Zijne vijanden;).

a) Job 13: 24; 16: 9; 33: 10.

1) In het bange zijner beproeving schildert Job zijn lijden met de schrilste kleuren. Vooral in deze laatste woorden komt dit zo treffend uit. Want toch niets minder drukt hij hier uit, dan dat God al Zijn toorn tegen hem heeft verenigd, ja, dat Hij met hem handelt, met hem den enkele, als Hij handelt met de gehele schare Zijner vijanden. Job vereenzelvigd zich hier met

de gehele schare van Gods vijanden. Hij ontvangt zoveel openbaring van Gods toorn, als alle Gods vijanden te zamen.

12. Zijne benden, scharen van uit- en inwendig lijden (vgl. Hoofdstuk 10: 17) zijn te zamen, met elkaar verenigd, aangekomen 1) als tegen ene oproerige stad, om die aan te vallen, en zij hebben tegen mij haren weg gebaad, alles wat maar tegenstond, omverhouwende en verwoestende, en hebben zich gelegerd rondom mijne tent 2), om mij aan te vallen.

1) De ellende wordt hier voorgesteld onder het beeld van krijgsscharen, die door God gezonden worden en op hem afkomen, om hem gans en al te vernietigen. Gelijk de legerscharen des konings tegen een stad oprukken, om die te benauwen en te vernietigen, alzo, wil hij zeggen, heeft God al Zijne moeiten en ellenden tegen mij doen aankomen, om mij te verpletteren.

2) Wie zou meer van zijn lijden kunnen zeggen, dan Job hier zegt? Wanneer dus ons lijden gelijk aan dat van Job ware, zo konden wij aan dit toch niet meer wanhopen, daar Job geholpen en zijn lijden tot ene hoge eer geworden is..

13. a) Mijne lichamelijke broeders heeft Hij, door mij als enen misdadiger te straffen, verre van mij gedaan, zodat zij van mij vluchten, als van enen door God geslagene, en die mij kennen, zeker zij zijn van mij vervreemd 1).

a) Psalm 31: 12; 38: 12; 69: 9; 88: 9.

1) Wij zien derhalve, hoe Job aan God de macht toekent, om zijne schepselen te gebruiken, naardat Hij wil, ook om ons te beproeven. Indien Hij ziekten toezendt, is het buiten tegenspraak, dat dit door Hem geschiedt. Indien ons andere ellenden overkomen, zodat wij van alle goederen en gemakken beroofd worden, is dit alleen door God. Want ofschoon hij door rovers van al zijn macht was beroofd, zo zegt hij toch: De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de Naam des Heren zij geloofd. Laten wij derhalve ons ijverig ten nutte maken, wat ons in deze plaats door Job wordt aangetoond..

14. Mijne nabestaanden houden op bloedverwanten voor mij te zijn, en mijne bekenden, mijne vrienden, vergeten mij.

15. Mijne huisgenoten, die ik in de bescherming van mijn huis opnam, en die mij dank en gehoorzaamheid verschuldigd waren (Exodus 3: 22), en mijne dienstmaagden, die in mijn huis geboren zijn en mij te voren eerden en lief hadden, achten mij voor enen vreemde, die in het huis niet behoort; een uitlander, een vreemdeling ben ik in hun ogen.

16. Ik riep mijnen knecht, die anders mij naar de ogen zag en mij op mijne wenken gehoorzaamde, dien ik ook mijn vol vertrouwen schonk (Genesis 15: 2), en hij antwoordde niet, hij weigerde mij zijne hulp, die ik zozeer behoef; ik smeekte of, ik moet wenen met mijnen mond tot hem, luid en dringend, waar ik gewoon was te bevelen, moet ik nu als een smekeling tot hem naderen.

De zwarte melaatsheid is nog heden in Arabië de gevreesde ziekte, waarbij alle menselijk medelijden ophoudt. In de steppen wordt zelfs de grootste gebieder, die met deze ziekte besmet is, ten minste een half uur ver van het leger der tenten verwijderd, waar hem ene kleine zwarte harige tent wordt opgericht, en ene oude vrouw, die gene bloedverwanten meer heeft, ter bediening gegeven wordt, totdat hij sterft. Niemand bezoekt hem, zelfs zijne naaste bloedverwanten niet. Hij is verworpen, als een, die door Gods toorn getroffen is..

17. Mijn adem is mijne huisvrouw vreemd, tot een afschuw geworden, ten gevolge van de stinkende zweren in den mond (vgl. Hoofdstuk 7: 15; 17: 1); en ik smee om de kinderen mijns buiks wil 1), om de kinderen, die mijne moeder baarde, om mijne broeders; ook zij schrikken voor den reuk mijner verrottende leden.

1) In het Hebr. Wechanothi libnee bitni. D.i. Mijn smeken aan de kinderen mijns buiks. Anderen, zoals Delitzsch vertalen, mijn stank, maar o.i. ten onrechte. Wel past deze vertaling beter in verband met het eerste gedeelte van ons vers, maar de tekst, ook in verband met het stamverwant Arabisch, eist de vertaling van smeken. Wat de kinderen mijns buiks betreft, deze zijn die, welke uit dezelfde moederschoot zijn voortgekomen, derhalve zijne vleselijke broeders. Zijn eigen kinderen waren hem ontnomen.

18. Ook versmaden mij de jonge kinderen, van andere huisgezinnen van mijnen stam, die vroeger vol eerbied tot mij opzagen; sta ik op, om hen voor hunnen spot te straffen, zo spreken zij mij tegen, zij honen en sarren mij.

19. a) Alle mensen, die te voren deelgenoten mijns heimelijken raads waren, hebben enen gruwel aan mij; zij verfoeien mij, en die ik lief had, gelijk deze mijne drie vrienden, zijn tegen mij gekeerd, zonder medelijden te gevoelen, ja als mijne vijanden staan zij voor mij.

a) Ps 41: 10; 55: 14,15.

Ook daarin moeten de liefste kinderen van God meermalen hun Opperhoofd, Christus, gelijk worden, als die in Zijn lijden ook door alle mensen, zelfs door Zijne liefste jongeren en naaste vrienden is verlaten geworden, opdat zij leren op geen mens te bouwen, maar alleen op den levenden God, die trouwe houdt tot in eeuwigheid (Luk. 21: 16).

20. Mijn gebeente kleeft aan mijne huid en aan mijn vlees, ik ben zo vermagerd, dat men door het vel en het weinige vlees de beenderen voelen en zien kan (vgl. Hoofdstuk 7: 15. Psalm 22: 18; 102: 6. Klaagt. 3: 4; 4: 8); en ik ben slechts ontkomen met de huid mijner tanden 1).

1) Terwijl aan de ene zijde menig lichaamsdeel bovenmate gezwollen is (door hypertrophie van het cellenweefsel) is het overige van het lichaam vermagerd, bijzonder het tandvlees, en van de tanden verdwenen, alleen nog is de periost (de fijne huid, die zich om de blootgelegde wortels der tanden bevindt) overgebleven, als het enig omkleedsel der los geworden en vooruitstaande tanden..

21.

III. Vs. 21-29. Ontfermt u toch ten minste over mij in mijne ellende en laat af van uwe onrechtvaardige beschuldigingen. O, dat mijn luid getuigenis van mijn onschuldig lijden tot mijne rechtvaardiging bij het nageslacht met onuitwisbaar schrift in rotsen werd gegraveerd! Maar ik weet, dat er Eén leeft, die mij nog beter rechtvaardigen zal. Deze zal mij, ook wanneer ik zal gestorven zijn, uit het graf opwekken, en door Zijne wedergeschonkene genade en rechtvaardiging, voor de gehele wereld Met zalige vreugde vervullen. Daarom wil ik wachten. Vreest gijlieden echter, dat u in het gericht, dat zeker nabij is, gene zware straf voor uwe valse aanklacht treffe!

21. Ontfermt u mijner, ontfermt u mijner, o gij mijne vrienden! Gij zijt immers tot mij gekomen. om mij te troosten; gij hebt het ten minste nog tot hiertoe bij mij uitgehouden, terwijl al de mijnen mij verloochenen en mij verlaten hebben. Ontfermt u, want de hand Gods heeft mij aangeraakt, en mij met zware plagen bezocht; maakt mij dan door liefdeloosheid dien last niet nog zwaarder.

Zo heeft hij tot heden nog niet tot zijne vrienden gesproken; wij zien daarin een teken, dat zijn trots, zijne ongoddelijke kracht ook tegenover de vrienden begint te breken. Hij weet, dat hij onschuldig is; doch hij grondt op deze onschuld geen recht meer, maar smeekt zijne vrienden om medelijden en ontferming. Zijne verzoeking begint vruchten te dragen..

22. Waarom vervolgt gij mij als God, waarom matigt gij u rechten aan, die God alléén, den waarachtigen, eeuwigen Rechter toekomen, in plaats van medelijden met mij te hebben, en waarom wordt gij niet verzadigd van mijn vlees 1), gij voedt u daarmee en blijft met dezelfde begerigheid op mij aanvallen; gij ontvleest mij door uwe verdenkingen.

1) De laster wordt hier voorgesteld als een wild dier, dat onverzadiglijk begerig is naar vlees; zo, wil Job zeggen, doet ook gij. Uwe laster, uwe schimptaal, doet mij wegteren, zodat ik nog meer lijd onder en door uwe verdachtmakingen, dan onder de plagen, mij toegezonden. Hij heeft dan ook reeds gezegd, gevraagd, waarom zij hem als een God vervolgden, waarom zij op den rechterstoel zich zetten, om over hem het vonnis uit te spreken, en hem op één lijn te plaatsen met de goddelozen!

23. Och of nu mijne woorden, met welke ik voor u mijne onschuld zo dikwijls te vergeefs betuigd heb, toch opgeschreven wierden! Och of zij in een boek ook wierden ingetekend! (vgl. Hoofdstuk 31: 35).

24. Dat aan deze nog meer onvergankelijkheid werd gegeven! Dat zij met ene ijzeren griffie en aangevuld met lood 1), voor eeuwig in ene rots gehouwen wierden! om ene getuigenis voor de nageslachten te zijn, die zeker rechtvaardiger dan gij zullen oordelen!

1) Het was gebruikelijk de letters met ene ijzeren griffie in steen te graveren en dan de holligheid der letters met gesmolten lood vol te gieten..

Wat Job hier wenst is dat, wat hij spreekt, niet voor het nageslacht verloren ga. Dat dus zijne woorden niet op papier of perkament werden geschreven, maar in steen gegraveerd. Job

bedoelt die woorden, waardoor hij zijn onschuld heeft betuigd. En waarom? dewijl het geloof zich bij hem weer begint te openbaren, dewijl er weer besef kost, niet alleen van de strikte d.i. van de goddelijke rechtvaardigheid, maar ook van de eeuwige barmhartigheid Gods. Er brak, door Gods genade, weer het geloof door, dat de Heere zijn Verlosser is, zijn God, en waar hij dit weer begint te geloven, daar spreekt hij den wens uit, dat zijne woorden vereeuwigd mogen worden, voor de nakomelingschap niet verloren gaan. Dit was geen hoogmoed, maar ontluiking van hope en geloof.

25. Doch al word ik ook door mensen niet gerechtvaardigd, toch zal mijne onschuld openbaar worden; want ik weet, mijn Goël, mijn Verlosser

1) (Numeri 35: 12) leeft. Nu moge God mij in Zijnen toorn overgeven en doen lijden, mijn Goël zal mijne gerechtigheid aan het licht brengen en mij voldoening verschaffen (Spreuken 23: 11), en Hij zal ten laatste, Hij, die vóór alles geweest is en na alles zijn zal (Jes. 44: 6; 48: 12; 41: 4), wiens woord in eeuwigheid niet voorbijgaat, Hij zal over het stof opstaan. Als ik nu spoedig aan de vertering ten prooi ben geworden (Hoofdstuk 17: 16; 20: 11; 21: 26 Hij als redder mijner onschuld opstaan, en mij de kroon der overwinning op het hoofd zetten.

1) Wij hebben gezien, dat Job vroeger het reeds heeft uitgesproken, dat hij bij den troon der genade zou appelleren. Ook dat hij van den God des gericht's op den God der genade zich zou beroepen. Dit spreekt hij hier nu helderder en met meer zekerheid uit. Zijn God is Hij, die zijn zaak zou beslechten. Hij, die straks hoe langer hoe helderder zou geopenbaard worden aan de vromen van den ouden dag, dien wij belijden te zijn, de Heere Jezus Christus. Er is bij Job een levendig besef, dat de God des gericht's ook is de God der genade, maar ook, dat Zijn recht is het strikst onpartijdige, het volstrekt goddelijk recht. En al zal het straks nog wel donker voor zijn geestesoog worden, aan deze waarheid zal hij zich toch blijven verkwikken. Ja, al zal de strijd straks nog weer hevig woelen, het bange, vertwijfelende zal zijne ziel niet meer in zulk een mate als vroeger beroeren.

26. En als zij, deze smarten en ellenden, na mijne huid dit, wat dan nog van mij zal overig zijn, doorknaagd zullen hebben en verteerd, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen 1). Ik zal Hem zien gelijk Hij is en Hem gelijk zijn, wanneer Hij naar Zijne belofte dood en hel door Zijnen dood en Zijne opstanding zal overwonnen hebben (Hoofdstuk 7: 10).

1) Wel is het waar, dat hij over de opstanding expres en absoluut niet spreekt, nochtans kunnen deze woorden niet uitgelegd worden, indien wij niet erkennen, dat Job aan God de macht heeft willen toekennen, die heden volgens de gemene orde der natuur niet wordt aanvaard. Het is derhalve, alsof hij zei, dat God niet wil door ons erkend worden, zolang hij ons het goede beschikt, ons verzorgt en voedt, maar ook indien Hij ogenschijnlijk van ons aflaait en in onze ogen niets dan den dood ons beschikt; dat dit echter bij ons vast moet staan, dat desniettemin God onze beschermer is en ons, indien wij de Zijnen zijn, zal beschermen. Maar opdat wij des te meer het nut uit deze plaats, ten onzen behoeve daar ingelegd, mogen behartigen, laten wij vlijtig opletten, wat Job zegt, dat, indien al wat overig is, na zijn huid, zal weggeteerd zijn, hij zijn God zal zien. Dit is niet zo in God te geloven, indien men in God gelooft, in zoverre hij bewaart, zoals de aarde den wijn en het koren voortbrengt, zoals gij ziet, dat vele onnozelen en dommen doen, die niet kunnen proeven en gevoelen, dat God in

den hemel is, tenzij Hij hun overdaad geeft en hun den buik vult. Indien gij vraagt aan hen, wie is God. Dan zeggen zij: Hij is het, die ons voedt. Maar wel is het de goedheid Gods en Zijne macht in alle goederen, die Hij ons geeft te erkennen. Daarbij moet men echter niet blijven. Want ons geloof moet, zoals reeds gezegd is, staan boven, wat in de wereld gezien wordt. Wij moeten niet zeggen, ik geloof aan God, dewijl Hij mij begunstigt enz., maar ook, ik geloof aan God alleen, dewijl Hij mij naar den hemel roept, mij niet geschapen heeft als een rund of ezel, om hier enigen tijd te leven, maar Hij heeft mij geschapen naar Zijn beeld, om te hopen op de hemelse erfenis, om deel uit te maken van de glorie van Zijn Zoon..

27. Welken mijnen God en Verlosser ik, die nu bespot en veracht ben, en die den dood als een misdadiger tegemoet ga, voor mij, tot mijn eeuwig heil en mijne zaligheid aanschouwen zal, en dien mijne ogen zien zullen 1), als zij onsterfelijk zullen geworden zijn, en niet een vreemde, niemand van hen, die de waarheid verdraaien en vervolgen. Mijne nieren verlangen zeer in mijnen schoot; mijn hart versmacht van verlangen naar zulk een aanschouwen van God.

1) Gelijk God het allerschoonste, liefelijkste en verblijdendste Goed is, zo zal ook het aanschouwen van Hem ons op het heerlijkst verkwikken. God zal Zich in het oog, dat Hem zonder ophouden aanstaart, krachtig uitstorten en het verheugen met al de vreugde van Zijn aangezicht, want Hij wil zich zelf geheel zonder mate en zonder middel mededelen; Hij wil alles in allen, en voor ieder van Zijne heiligen alles zijn..

Sedert Chrisostomus verstaan vele Christelijke en Joodse verklaarders (deze laatste echter slechts uit vijandschap tegen het geloof in Christus gelijk David Kimchi zelf, naïef bekend), deze woorden zo, alsof Job daarin de hoop uitsprak, dat God, de Heere, hem nog gedurende zijn leven op aarde verschijnen, hem voor de vrienden rechtvaardigen, weer helen en in den vorigen gelukkigen toestand plaatsen zou, gelijk het later ook werkelijk geschiedde. Tegen deze verklaring strijdt de uitdrukking Al-aphar, welke in het Boek Job steeds betekent "over het stof" en nooit "op de aarde," en vooral, dat Job in al zijne redenen de zekerheid van zijn dood, en nergens de hoop op herstel uitspreekt. Wat Job ten laatste ondervond was boven bidden en denken. De oudste verklaring van ons vers is in de overzetting der zeventig (Septuaginta) opgenomen, door de Vulgata, Luther en anderen gevolgd. Volgens deze zag Job de opstanding van den Heere Jezus Christus, als de voorwaarde en het middel zijner eigene opstanding..

Onze Staten-Overzetters en andere uitleggers oordelen, dat hier de hoop, welke Job (Hoofdstuk 14: 13-15 en 16: 18-21) nog duister uitsprak, tot volle helderheid gekomen is, dat God, die hem nu nog aan den duivel, aan de vrienden, aan de bespottung van het ongeloof, ja aan den dood eens vervloekten, volgens Zijn onbegrijpelijk Raadsbesluit, prijs gaf, eens weer zou doen opstaan en voor de gehele wereld zou rechtvaardigen. Hiermede is tevens uitgesproken de hoop, die reeds sedert de belofte van den slangenvertreder door de rechtvaardigen, van den eersten tijd af, vastgehouden is, de hoop, dat eenmaal de dood zou overwonnen worden; terwijl daarmee tevens uitgesproken is de verwachting van ene gerechtigheid, van verheerlijking des lichaams en van ene eeuwige vereniging met God. Het heeft zeer de aandacht getrokken, dat Job na de allersomberste schilderingen van zijn lijden,

en nadat hij (bijv. Hoofdstuk 14: 14) gevraagd heeft: "Als een man gestorven is, zal hij weer leven?" ja, juist op het ogenblik, dat hij zich geheel van God en de mensen verlaten gevoelt en dat uitgesproken heeft, nu de hoop uitspreekt op ene rechtvaardiging na den dood met zoveel zekerheid en verheuging. Juist deze schijnbare tegenspraak, deze afwisseling in den strijd der ziel (vgl. Hoofdstuk 6: 10) behoort tot het wezen der verzoeking. Het gaat met de ervaringen der gelovigen even als met die der gehele kerk in haren strijd tegen heidendom en jodendom. Eerst dan wordt door haar ene dwaalleer volkomen overwonnen en de van de Apostelen overgeleverde waarheid met volle bewustheid duidelijk begrepen en in ene voor alle tijden geldende belijdenis van de nieuw gemaakte ervaring uitgesproken, wanneer de leugen en de vijandschap tegen Gods waarheid al het mogelijke heeft uitgeput en zich in al zijne schadelijkheid geopenbaard heeft, en tevens ook het rechte begrip in de kerk duidelijk is geworden. Evenzo kan eerst dan bij den gelovige, die verzocht wordt, het in zijn hart wonend geloof tot ene nieuwe overwinning en tot nieuwe helderheid komen, wanneer de zonde, die onbekend in het hart sluimert, door den strijd der verzoeking te voorschijn gedreven is, al hare schade en dwaling openbaart en zich evenzo gescherpt heeft, als het geloof, dat zich te midden van den strijd versterkt. Hoe het geloof, hoewel het schijnt onder te liggen, bij Job groeit, blijkt uit de opklimming van Hoofdstuk 14: 13-15; 16: 18-21; 19: 25-27. Dat zijn de vruchten van het reinigings-proces der verzoeking en zij laten ons vermoeden, dat Job, nadat hij weer genade gevonden heeft, niet weer dezelfde zal zijn, die hij bij het begin der verzoeking was; dat integendeel zijn van de vaderen geërfd geloof aan den levenden God, de zwaarte der zonde en de toekomstige overwinning des doods, in den strijd gelouterd, gereinigd en verhelderd zal zijn; in 't bijzonder zal hem het geloof aan de opstanding ene onomstotelijke zekerheid zijn, nadat hij zelf geestelijk, en om zo te zeggen, ook lichamelijk opgestaan is. Maar nog is hij voor de overwinning niet rijp; hij moet nog ootmoediger, nog meer niets worden. Daarom slaan de golven van strijd ook weer over de eilanden van het sterker wordend geloof, die boven komen, te zamen, en die heldere sterren, die een nieuwen morgen van geestelijke opstanding voorspellen, worden spoedig weer in de golven van den strijd ondergedompeld.

28. Voorwaar, als gij zoudt blijven zeggen: Waarom vervolgen wij hem, nademaal de wortel der zaak in mij gevonden wordt 1), als de oorzaak van mijn lijden ontdekt zal zijn.

1) Of verstaat door den wortel der zaak den vasten grond des geschils, vervattende de bondige redenen, die het dispuut behoorden te eindigen. Men kan ook door dezen wortel verstaan de schone belijdenis des geloofs, die Job gedaan had aan zijne vrienden behoorde te voldoen.

De wortel der zaak kan ook betekenen, de oorzaak van geheel deze droevige geschiedenis. Job plaatst zich dus op hun standpunt. Zijne vrienden hebben gezegd, dat het bij Job alleen lag, dat hij zo zwaar zou lijden, welnu, wil hij zeggen, als gij dit blijft volhouden, vreest dan het zwaard van Gods gericht. Want mijn God zal er voor zorgen, dat mijne zaak open en klaar zal worden aan het licht gebracht, dat het niet was om de een of andere buitengewone zware zonde.

29. Schroomt u dan, vreest dan van wege het zwaard der wrake Gods: want de grimmigheid des Heeren is over de misdaden des zwaards, de misdaden, die het zwaard verdienen, gelijk

uwe verdraaiing der waarheid en laster tegen mij; opdat gij weet en bedenkt, dat er een gericht zij, waarin alles openbaar wordt en vergelding vindt.

HOOFDSTUK 20.

ZOFAR'S REDE OVER HET ONBESTENDIGE VAN HET GELUK DER GODDELOZEN.

Het treffend smeken en het vrolijk geloofsvertrouwen van Job heeft op het hart van Zofar, den derden vriend, in het geheel geen indruk gemaakt, maar hem in tegendeel nog meer verstoord, omdat hij zich gekrenkt gevoelt door Jobs verwijten en zijn dreigen met Gods gericht, terwijl hem Jobs vertrouwen op de overwinning juist een bewijs voor dien schuld is. Ook hij houdt niet meer vol, nog de mogelijkheid van bekering bij Job te veronderstellen, en hem troostvolle beloften voor te houden. Den, gelijk hij meent, verhard en misdadig, houdt ook hij met welbespraakte tong, een ontzettend schrikbeeld voor van den zekeren en plotseligen ondergang des goddelozen, waarbij hij Job op het oog heeft, om hem daardoor evenzeer schrik aan te jagen, gelijk Job dit bij de vrienden scheen te beproeven. Hoewel er veel schoons en waars in zijne rede is, zo rust toch alles op een vals grond en wordt het in toepassing op Job tot leugen, en dient daarom ook slechts daartoe, om het hart, zowel van Job, als van den lezer nog meer van de vrienden afkerig te maken. Zofar is de vriend, die de jongste, onervarenste en heftigste is; hij spreekt gene eigene gedachten uit, maar wat hij van anderen gehoord heeft, en dit overdrijft hij om des te meer indruk te maken. Het is zijne laatste proef, om tegen Job iets uit te richten: zijne wijsheid is het eerst aan het einde, zijn zo snel opvlammend vuur blust het eerst uit tegenover Job, die onuitputtelijk is en steeds meer verheugd wordt.

I. Vs. 1-6. Wat men van zulke smadelijke dreigingen te denken heeft, daarop geeft mij mijn geest het rechte antwoord: "Het bevestigt mij de overoude waarheid, dat misdadigers ondanks al hun gejubel, spoedig te gronde gaan."

1. Toen antwoordde voor de tweede en laatste maal Zofar, de Naämathiet (vgl. Hoofdstuk 2: 11 Hoofdstuk 11), en zei met hevigheid en grote gedachten van zijn eigen verstand en doorzicht;

2. Daarom, omdat gij ons met het gericht bedreigt, doen mijne gedachten mij antwoorden, dringen zij mij te spreken, zodat ik niet zwijgen kan, en over zulks is mijn verhaasten in mij 1), daarom bezielt mij die haastige drift.

2) In het Hebr. Oebaäboer choeschi bi. En uit kracht van de aandrif in mij. Zofar wil dan zeggen, dat hij zich niet lang behoeft te bedenken, om Job te antwoorden. De rede van Job, vooral de laatste woorden hebben hem zo aangegrepen, dat hij niet naar woorden behoeft te zoeken, maar de aandrif in zijn gemoed dringt hem terstond om zijn rede tegen Job op te heffen.

3. Ik heb aangehoord ene bestraffing, die mij schande aandoet, maar de door Goddelijk licht verhelderde geest zal uit mijn verstand, uit den voorraad mijner kennis voor mij antwoorden, wat er van uwe beledigende redenen aan te nemen is.

Hoewel Zofar zulk een groot gewicht hecht aan zijn inzicht en aan zijn instinctmatig gevoel voor recht en waarheid, zo zegt hij toch slechts hetzelfde wat zijne vrienden reeds dikwijls te voorschijn gebracht hebben, zonder ook in het minst te tonen, dat hij iets begrijpt van de wegen, die God met Job houdt. "De wereld is onuitputtelijk in het herhalen van hare wijsheid, ook wanneer zij zeer afgezaagd is." Tevens hebben wij in Zofar een voorbeeld, "dat de mens nooit welsprekender is, dan wanneer hij zijne gekrenkte eer te verdedigen heeft, maar dat hij ook nergens meer gevaar loopt, om de overspannen voortbrengselen van natuurlijke opwelling voor hogere ingevingen te houden, of ten minste toch voor gewichtige uitspraken van hoger verstand. Zofar is een van die heethoofden, die voorgeven voor den bedreigden godsdienst te strijden, terwijl zij alleen voor hun gekrenkte ijdelheid vechten."

4. Hoe, weet gij dit niet? van altoos af, is het geweest, van dat God den mens op de wereld gezet heeft.

5. a) Dat het gejuich der goddelozen van nabij 1) geweest is, van korten duur is, en de vreugde des huichelaars, hoe veel hij ook van zijne vroomheid spreke, slechts voor een ogenblik 2) is. Door uw gejuich, dat gij over ons (Hoofdstuk 19: 28 vv.), aangeheven hebt, bewijst gij duidelijk, dat gij tot deze soort van mensen behoort.

a) Psalm 37: 35,36.

1) In het Hebr. Mikkaroob. Dit betekent wel letterlijk, van nabij, maar dan ook in den zin van, van korten duur. Vandaar ook, dat in het tweede gedeelte gesproken wordt, dat de vreugde der huichelaars voor een ogenblik is. Dit is kennelijk een tegenstelling op Job's laatste woorden, van blijdschap en verheuging des harten.

2) Niet zozeer de op ervaring gegronde daadzaak, dat de goddeloze steeds reeds op aarde gestraft wordt, maar het geloof daaraan stond en staat nog heden onder de niet Israëlitische Semietische stammen van de woestijn vast. Deze stelling is ook de enige, die Zofar vasthoudt en uit elkaar zet. Deze is ook onder het volk van Israël verre verbreid geweest en nog heden overal, waar men het eigen hart en de wegen Gods tot ons heil erkent of erkennen wil. Dezen verderfelijken waan weg te nemen, is ook het doel van het Boek van Job..

6.

II. Vs. 6-16. De goddeloze valt en verdwijnt spoorloos, al staat hij ook nog zo hoog. Hij komt met zijne kinderen in ongeluk en sterft in de kracht zijner jeugd. Al houdt hij ook zijne boosheid en hare vruchten als ene lievelingspijs in den mond, zo wordt zij hem toch in zijnen mond tot een vergif, en zijn lichaam kan haar niet behouden; ja, het vergif doodt hem.

6. Wanneer zelfs zijne hoogheid, zijne macht en zijn aanzien, tot den hemel toe opklomme, en zijn hoofd tot aan de wolken raakte (Jes. 14: 13 vv.);

7. Zo zal hij, gelijk zijn drek 1), gelijk de hopen van mesthoeken, die men verbrandt en die also tot as worden, in eeuwigheid vergaan; die hem gezien hadden in zijne hoogheid zullen, verwonderd over zijnen snellen ondergang, zeggen: Waar is hij? (2 Koningen 9: 37).

1) In Haran en in Arabië is het nog heden, gelijk in oude tijden, gewoonte, om de uitgedroogde mest van de op het veld weidende koeien, met water en strohaksel te vermengen, en daarvan ronde koeken te vormen, om die even als wij onze turf als brandstof gebruiken. De vlam van deze is geheel zonder reuk, en de as zo zuiver als van hout, zodat in den gloed allerlei gebraden wordt. Men noemt deze koeken "Gellen" en stapelt ze, nadat ze in den zomer gedroogd zijn, in het begin van den regentijd in een kring van 10-12 voet hoogte op, om ze dan van tijd tot tijd te verbranden. Dit licht aan ons beeld ten grondslag. "Even als de torenhoge gellenhoop spoorloos verdwijnt, zo ook de hoog verhevene goddeloze" (Vergelijk 1 Koningen 14: 10. Ezechiël. 4: 15. Zef. 1: 17).

8. Hij zal wegvliegen snel en spoorloos als een droom, dat men hem niet vinden zal, en hij zal verjaagd worden als een gezicht des nachts, gelijk ene inbeelding.

9. Het oog, dat hem in zijne grootheid eens zag, zal het niet meer doen, en zijne plaats zal hem niet meer aanschouwen (Hoofdstuk 7: 10).

10. Zijne kinderen zullen, wanneer de hebzuchtige vader gestorven is, zoeken den arme, dien hij verdrukte, te behagen, en zijne handen zullen zijn, door geweld en bedrog verkregen vermogen moeten weder uitkeren aan hen, die hij ten bedelstaf bracht.

11. Zijne beenderen zullen vol van zijne verborgene zonden zijn; zelfs in zijn gebeente zal hij de gevolgen omdragen van de zonden zijner jeugd, van welke elk een met hem op het stof neerliggen zal, elk dier zonden op zich zelf is reeds genoegzaam hem ten grave te brengen.

12. Indien het kwaad in zijnen mond zoet is, wanneer het hem is als ene lekkernij, en hij dat verbergt onder zijne tong, om het recht goed te kunnen genieten,

13. Indien hij dat spaart 1), en het niet verlaat, niet laat varen, maar dat in het midden van zijn gehemelte inhoudt, om al het genot tot het laatst toe te hebben;

1) In het Hebr. Jachmool alèha. Indien hij het spaarzaam gebruikte, d.i. om er lang genot van te hebben. Zofar ontleent hier zijn beeld aan iemand, die iets lekkers eet en nu, om er lang genot van te hebben, het een geruimen tijd op zijn tong houdt, om al het genot er van tot het laatste toe te hebben.

14. Zo zal de straf hem spoedig treffen. Zijne spijs, de boosheid, die hij als ene lekkernij genoot, zal in zijn ingewand, waar zij hare vruchten baart (Jak. 1: 15), veranderd worden; gal der adderen 1) zal zij in het binnenste van hem zijn, vergif en gene vreugde, plotseling verderf en geen voordeel zal zijn loon zijn.

1) Gal is bitter, en nu zijn in het Oosten bitter en vergift woorden van gelijkkluidende betekenis. Ook de giftplant is bitter, gelijk het vergif der adderen en slangen. Vandaar dat hier sprake is van gal der adderen, in den zin van, vergift der adderen.

15. Hij heeft goed, rijkdom, ingeslokt, in menigte ingezwolgen, maar hij zal het moeten uitspuwen; God zal hem met Zijne straffen overvallen, en het uit zijnen buik uitdrijven, zodat hij het met benauwdheid wedergeven moet.

16. Het vergif der adderen zal hij zuigen, liever: heeft hij ingezogen; de tong der slang zal hem doden 1). Dat is het beklagenswaardig einde des goddelozen; van alles beroofd sterft hij en vaart ter helle.

1) Dit wil zeggen, waarmee hij zondigde, daarmee zal hij ook gestraft worden. Het kwaad der zonde is zijn straf en volgt den zondaar, die in zijne zonde volhardt.

17.

III. Vs. 17-29. hij blijft niet alleen uitgesloten van de zegeningen, die den vrome ten deel worden, maar moet ook wedergeven, wat hij door verdrukking van anderen verkregen heeft. Hem, den onverzadelijke zal niets overblijven. Midden in den overvloed treft hem de nood, en valt het vuur der Goddelijke straffen op Hem. Uit het ene gevaar geraakt hij in het andere. Alles schijnt tegen hem samen te zweren, hemel en aarde treden vijandig tegen hem op. Het gehele verlies van zijne have is het deel, dat van God den roekeloze bescheiden is.

17. De stromen, rivieren, beken van honing en boter 1) (eigenlijk: "dikke melk"), het goede dezer aarde zal hij niet zien, hij zal op geen toppunt komen van bestendig geluk.

1) De Heilige Schrift noemt met melk en honing alle tijdelijke zegeningen, die wij in dit leven behoeven, welke goederen God de Heere, aan Zijn volk toegezegd heeft, zo zij in Zijne geboden wandelen. Den goddelozen en overtreders echter dreigt Hij, dat Hij hun al dezen zegen ontnemen zal..

18. Den arbeid, het met moeite verworvene, zal hij wedergeven en niet inslokken; hij zal daarvan niet genieten, naar het vermogen zijner verandering 1), zo zal hij van vreugde over het zekere bezit daarvan niet opspringen.

1) In het Hebr. Ceheel themoeratho. Beter: Wat het vermogen betreft, wat hij door ruilhandel heeft verkregen (hier in den ongunstigen zin), daarin zal hij zich ook niet verheugen. De beide delen van het vers vormen dan én een tegenstelling én een aanvulling. Zofar wil zeggen, dat hij van zijn goed veel zal verliezen, en zelfs van datgene, wat hij nog behouden heeft, zal hij geen genoegen hebben.

19. Omdat hij onderdrukt heeft, de armen verlaten heeft, hulplozen heeft laten liggen, een huis geroofd heeft, dat hij niet opgebouwd had 1), en daarom ook geen winst van zijnen door hebben, evenmin als Achab van Naboth's wijngaard (1 Koningen 21).

1) Het tweede gedeelte is nazin, en niet voortzetting van den voorzin, zodat de vertaling moet zijn: Omdat hij onderdrukt heeft, den arme hulpeloos heeft laten liggen, zal hij, zo hij een huis geroofd heeft, het niet verder uitbreiden.

20. Omdat hij gene rust in zijnen buik gekend heeft, zijne onverzadelijke begeerte hem gene rust liet, zo zal hij van zijn gewenst goed niet uitbehouden, niets zal hij uit het verderf redden (Zef. 1: 18).

21. Er zal niets overig zijn, dat hij ete, beter: er bleef niets voor zijne wraakzucht over, daarom zal hij niet wachten naar zijn goed, kon zijn geluk niet bestendig zijn.

22. Als zijne genoegzaamheid zal vol zijn, zal hem bang zijn; midden in den overvloed, wanneer zijn geluk het hoogste toppunt schijnt bereikt te hebben, zal hij plotseling in armoede en ellende vervallen; alle hand des ellendigen zal over hem komen, om hem, den onbarmhartigen rijk, de eigen armoede en nood te vergelden.

23. Er zij wat, het zal geschieden: om zijnen buik te vullen, zal hij verzadigd worden van ellende in plaats van den overvloed, want God zal over of, in hem de hitte Zijns toorns zenden 1) Klaagt. 1: 13), en over hem regenen, het vuur van Zijne gramschap, gelijk, o Job! reeds over uwe kudde geschied is, op Zijne spijs 2) (Psalm 11: 6).

1) Het Hebr. woord schijnt de bijzondere betekenis te hebben, van iemand een gerecht van zijne tafel te zenden..

1) Er zij, in den zin van: Dit zal geschieden. Wat dan geschieden zal, wordt nader uiteengezet. Gods toorn en gramschap worden hier voorgesteld bij spijzen, die in plaats van zegenend, verdervend werken.

2) In het Hebr. Bilchoemo. Dit kan betekenen spijs, maar ook, zoals Zef. 1: 17, vlees, lichaam. En die laatste betekenis moeten we hier hebben. Niet, op zijn spijs, maar in zijn lichaam.

24. Als hij zij gevloeden van de ijzeren wapenen, die in de nabijheid wonden, toch is hij het verderf niet ontvloden, de pijl van den stalen boog zal hem doorschieten.

25. Men zal het zwaard of den pijl uittrekken bij den gewonden misdadiger, of hij nog het gericht Gods mocht ontgaan, maar het blijkt, dat hij dodelijk gewond is, het zal uit het lijf uitgaan, en glinsterende uit zijne gal voortkomen (zie Hoofdstuk 16: 13), de galblaas is doorschoten, zodat de dood onmiddellijk volgen moet; verschrikkingen zullen over hem zijn, de benauwdheden des stervens zullen hem overvallen.

Zofar vergelijkt ziekten met wapenen en pijlen, door welke de mensen gewond en gedood worden. De eigenlijke, gewone ziekten grijpen den mens in de nabijheid aan; indien de goddeloze door de kunst der geneesheren deze ontkwam, zo zou hij de pest en besmettelijke

ziekten niet ontlopen, omdat hij, door de zinnelijke lusten verzwakt en ontzenuwd, dien aanval niet kan doorstaan..

26. Alle duisternis, al wat donker, wat ellende is, zal verborgen zijn, in zijne schuilplaatsen, zal als een schat voor hem bewaard worden, een vuur, dat niet opgeblazen is door mensen, maar door God zelf is aangestoken, zal hem verteren, den overigen van hem, die nog in zijne tente zijn overgebleven, ontkomen aan de oordelen des Heren, dien zal het kwalijk gaan, want het vuur des Heren zal alles verteren.

27. De hemel zal zijne ongerechtigheid openbaren, zal door deze gerichten van God, die van boven afkomen, als vuur en wind, een getuige tegen hem zijn, en de aarde zal zich in hare ziekten, in hare bewoners, die het goed weg roven, tegen hem opmaken. Gij hoopte, dat hemel en aarde uwe onschuld zouden betuigen (Hoofdstuk 16,18,19); zij zullen integendeel zich verenigen, om te tonen, dat gij niet waard zijt door de aarde gedragen, of door het licht des hemels beschenen te worden.

28. De inkomsten van zijn huis, de voorraad, die verzameld is, zal weggevoerd worden; het zal al henenvloeien, alsof het water ware, in den dag Zijns toorns, als God, de Heere, de misdaden der goddelozen bezoekt.

28. De inkomsten van zijn huis, de voorraad, die verzameld is, zal weggevoerd worden; het zal al henenvloeien, alsof het water ware, in den dag Zijns toorns, als God, de Heere, de misdaden der goddelozen bezoekt.

29. Ziet! Dit is het deel des goddelozen mensen dat hem van God zal toekomen, en de erve zijner redenen, het verdiende loon voor zijne goddeloze woorden, van God (of: Zijner reden, het door Gods woord hem toegewezen).

Het is duidelijk, dat Zofar bij deze gehele schildering altijd Job op het oog heeft; want de voorstelling der goddelijke straffen laat zich meestal op Jobs ziekte en zijne vroegere grote onheilen toepassen. Volgens deze woorden schijnt het, dat Zofar heeft willen antwoorden op Jobs herhaalde aandringen om ene bepaalde zonde van hem aan te wijzen; nu spreekt hij de verdenking uit, dat Job zijne rijkdommen door verdrukking der armen en door allerlei bedrog en ongerechtigheid saamgebracht heeft. "Zo zoekt Zofar het vertrouwen, dat Job op zijnen God verkrijgt, te verstikken en het geloof, dat onder de as der aanvechting schuilt en aanwakkert, te dempen. De methode van Zofar is zielen vermoorden; in plaats van het leven, dat uit het gevoel des doods ontkiemt, te versterken, zoekt hij het te doden."

Hoe onrechtvaardig en hard zijn Zofars redenen. Hoe veel liever is dat korte maar veel betekende woord van God, dat Hij door den profeet spreekt (Jes. 3: 10,11). "Zegt den rechtvaardige, dat het hem welgaan zal, dat zij de vrucht hunner werken zullen eten. Wee den goddeloze, het zal hem kwalijk gaan! want de vergelding zijner handen zal hem geschieden." Laat ons leren deze dingen behoorlijk te achten. Wanneer zondige twijfelingen in ons oprijzen bij ene van de kleine beproevingen, waartoe wij geroepen zijn, laat ons zien op de heilige mannen, die ons zijn voorgegaan, maar bijzonder op den Heere Jezus Christus. Een blik van

Jezus, geleid door den Heiligen Geest, en door Hem recht op onze zielen gedrukt, zal een duizendtal vleselijke redeneringen over het voorwerp der beproevingen van den gelovige onderdrukken. Even als de Apostel moeten wij in staat zijn, het er voor te houden, dat het lijden van den tegenwoordigen tijd niet is te waarden tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden. (Rom. 8: 18)..

HOOFDSTUK 21.

JOB WEERLEGT ZOFARS REDE OVER HET GELUK EN DE STRAF DER GODDELOZEN.

De volgende ontboezeming van Job heeft in het algemeen op alle vrienden betrekking, maar bijzonder op Zofar. De meerdere kalmte, die reeds in Hoofdstuk 19 ene inwendige verandering in Job aankondigde, beheerst in het verborgen ook deze rede. Job doet daarin ene schrede voorwaarts tot den waren gemoedstoestand, om de oplossing van het raadsel zijns lijdens uit den mond van Elihu, en van den Heere te vernemen. Hij is geperst geworden door de steeds stouter en heviger wordende aanklachten der vrienden, door de voorstellingen van hun vergeldingsleer, die steeds eenzijdiger en vreselijker, en daardoor steeds meer onwaar werden. Zij maakten hem, ondanks het vrolijk opflikkeren van het vonkje geloof in Job (Hoofdstuk 19: 23 vv.) tot enen onbarmhartigen, onverbeterlijken misdadiger. Nu rukt Job zich los van hun ongeestelijke vergeldings-theorie, die op eigengerechtigheid rust, en door welke hij ook tot hiertoe nog gevangen gehouden was. Hij spreekt nu, wel verschrikt, maar toch helder en duidelijk uit, wat reeds lang zijn binnenste bewogen heeft, en hier en daar (Hoofdstuk 9: 23 vv. 12: 6) reeds op het punt geweest was om door te breken, namelijk het voor hem vreselijk duistere, bovenmenselijke raadsel van de gedurige tegenspraak tussen de gezindheid en wandel, en het lot der mensen op aarde. Dit is ene schrede voorwaarts bij Job, want de dikke duisternis, die hem drukt, wordt voor de eerste maal meer vloeibaar en bewegelijker, als wilde zij door hogere verwachting en door het gevoel van hare eigene ongenoegzaamheid doorbreken. En wanneer Job door verzoeking, die door de vrienden weer sterker geworden is, wat overdrijft en zich tegen God en Zijne gerechtigheid bezondigt, zo bevat toch zijne schildering veel meer uitwendige en inwendige waarheid, dan die der vrienden en zijn hart is vol haat tegen de goddeloosheid, die zoveel ongeluk teweeg brengt.

I. Vs. 1-6. Hoort mij nog eens met bedaardheid aan: ik wil iets tot u zeggen, dat al uwen hoon tegen mij en al uw tegenspreken verstommen zal. Mijn hart beeft over het ontzettende, dat ik u zeggen zal

1. Maar Job antwoordde, weer overweldigd door het raadsel van zijn lijden, en zei:

2. Hoort aandachtelijk mijne rede, en laat dit luisteren naar mij van u zijn uwe vertroostingen 1); uwe woorden kwellen mij, maar het aanhoren van de klacht is troost.

1) Wyl Job's vrienden het raadsel van zijn lijden en smart niet hebben opgelost en zij voor hem moeilijke vertroosters zijn geweest, hun redenen hem nog meer pijn en smart hebben toegebracht, zo smeekt hij hen nu aandachtelijk naar hem te luisteren. Dit zal hem goed doen. Willen zij hem aanhoren, zonder hem in de rede te vallen, dan zal hem dit aangenamer en troostvoller zijn dan hun redenen, dan zal dit hun gedrag door hem als in de plaats van hun vertroostingen worden aangemerkt. Het is daarom, dat hij in vs. 3 ook zegt, verdraagt mij, in den zin van, valt mij niet in de rede. Inzonderheid richt hij zich tot Zofar (dewijl het woord spot (vs. 3) in het enkelvoud staat en niet in het meervoud), wiens bittere rede hem nog het meest heeft gegriefd.

3. Verdraagt mij, valt mij niet in de rede, en ik zal spreken, en nadat ik gesproken zal hebben, spot dan, indien gij het nog durft ondernemen met mij als met enen door God gestraften booswicht, in 't bijzonder gij, o Zofar! wiens hevige aanklacht (Hoofdstuk 20) een openbaar spotten is met mijne verwachting van ene gelukkige uitkomst (Hoofdstuk 19: 23 vv.).

4. Is (mij aangaande), mijne klacht tot den mens 1)? Zij is het immers tot God, daar ik reeds lang de hoop heb opgegeven bij mensen medelijden te zullen vinden. Doch of het zo ware, waarom zou mijn geest niet verdrietig zijn? Is het niet te verklaren bij zulk een lijden, dat ik klage? Of zoudt gij willen, dat ik ongevoelig ware?

1) Job leert hier aan alle kinderen Gods, hoe zij moeten spreken. Ook vroeger heeft hij dit van zich zelven beleden, maar niet zonder oorzaak herhaalt hij hier hetzelfde, dewijl het zeker is, dat, hoe lang wij ook hier beneden zullen omzwerven, onze klachten niet in veel omhaal van woorden of omslag moeten gehuld zijn, en ook niet met die eenvoudigheid, die gelijk staat met onverschilligheid, voor den dag gebracht worden. Wat is toch de oorzaak, dat zoals gewoonlijk, wij onze gesprekken zo inwikkelen en verwikkelen, dat de zuivere waarheid der zaak niet uit ons kan ontdekt worden? Dewijl wij al te veel de mensen in aanmerking nemen. Want naar mate de mensen door nevelen omhuld worden, en niet over de zaken, zoals het werkelijk moet, oordelen, zijn wij al te zeer van nature geneigd, op hun oordeel af te gaan, terwijl de duivel zich er innemt, om alles in verwarring te brengen. Nooit derhalve zullen onze gesprekken duidelijk, waar en klaar zijn, indien wij niet God voor ogen houden en als in Zijne tegenwoordigheid spreken..

5. Ziet mij nu opmerkzaam aan, en wordt verbaasd, wanneer ik u ga voorstellen, wat mijn hart in opstand brengt, en legt de hand op den mond, laat uwe beweringen en verwijten varen.

6. Ja wanneer ik daaraan, aan het in de wereld heersende duistere raadsel gedenk, zo word ik beroerd, en mijn vlees heeft een gruwel gevat 1), het siddert.

1) Job dringt bij hen er op, dat zij hem laten uitspreken, dat zij zullen luisteren naar het in zijne ogen wondere raadsel, wat hij in de volgende verzen gaat uiteenzetten, dat de goddelozen vrede hebben. En als zij hem dan dit hebben horen ontvouwen, laten zij dan stilzwijgen niet alleen, maar de hand op den mond leggen, wat eigenlijk dezelfde kracht heeft als verstommen. Zó schokt het hem reeds nu, dat hij benauwd wordt en dat zijn vlees er door wordt ontzet.

7.

II. Vs. 7-28. Hoe geheel anders, dan men naar uwe mening verwachten zou, is het lot van de goddelozen, hoewel zij van den Heere niets willen weten en met Zijnen dienst spotten! Toch heeft mijn hart een afschuw van hun gezindheid. Maar hoe zelden treft hen de verdiende straf! Wijst gij mij op het lot hunner kinderen, welk ene gerechtigheid is dat, die degene de straf niet laat gevoelen, die ze verdiend heeft? Gij schrijft God voor, hoe Hij de wereld moet regeren. Maar in werkelijkheid handelt hij geheel anders.

7. a) Waarom 1) blijven leven de goddelozen in vreugde (Hoofdstuk 20: 5), worden oud, ja worden geweldig in vermogen 2)?

a) Psalm 17: 10; 73: 12. Jer. 12: 1 vv. Habakuk. 1: 16. Mal. 3: 13 vv.

1) In vs. 7 en vlg. spreekt Job hetzelfde uit, wat Asaf in Psalm 73 zegt en dient tevens als tegenspraak van hetgeen Zofar heeft gezegd. Zofar heeft gezegd, dat de goddelijke wereldorde meebracht, dat den goddeloze het kwalijk ging en het den rechtvaardige wél; hier zegt Job, dat het dikwijls andersom is. Ook de goddeloze heeft vrede en voorspoed. Had Job al zijne kinderen moeten derven, der goddelozen zaad is bestendig voor hun aangezicht.

2) Het is geenszins, omdat God de aarde verzaakt heeft, of alles hier beneden laat drijven, of omdat Hij de goddeloosheid niet ziet, niet kent, of niet zou kunnen en willen straffen; maar het is, omdat de maat hunner ongerechtigheid nog niet vol is.

Het is, omdat de dag van Gods verdraagzaamheid nog duurt, en omdat er nog het een of ander gebruik van hunnen voorspoed, of van hun zelve ter bevordering van des Heren wijze raadslagen en wegen te maken is, terwijl zij allengs rijp worden voor het verderf; doch de voornaamste reden is, omdat God wil doen zien, dat er een andere wereld is, buiten deze, alwaar elk, naar zijn werk, loon of straf te wachten heeft, en zeker verkrijgen zal..

8. Hun zaad is bestendig met hen voor hun aangezicht, de kinderen worden hun niet door den dood weggenomen, en hun spruiten, hun nakomelingen, zijn voor hun ogen; ik daarentegen ben door den Heere van al mijne kinderen beroofd.

9. Hun huizen hebben vrede zonder vreze voor grote onheilen, en de roede Gods (Klaagt. 3: 1) is op hen niet, gelijk zij mijn huis geheel verwoest hebben.

10. Zijn stier bespringt de koeien, en mist niet ze te bevruchten; zijne koe kalft, en misdraagt niet, brengt gene misgeboorte voort.

11. Hun jonge kinderen zenden zij, die goddelozen, uit, talrijk in menigte als ene kudde, en hun kinderen huppelen en springen vrolijk rond; ik echter ben een verlaten vader.

12. Zij heffen op, heffen gezangen aan, met den trommel en de harp met de pauk en de citer, en zij verblijden zich op het geluid des orgels (liever: "der vedelpijp," "der herdersfluit).

13. Zij worden geenszins vóór den tijd weggenomen, gelijk Elifaz beweerde (Hoofdstuk 15: 32), maar in het goede verslijten zij hunnen dagen, den beker van vreugde en geluk ledigen zij tot den laatsten druppel; en wanneer hun uur komt, in een ogenblik, zonder lange ziekte of langen doodstrijd, dalen zij in het graf.

14. Nochtans zeggen spraken zij, sommigen met den mond, allen door hun daden, tot God, hunnen Weldoener: Wijk van ons! want aan de kennis Uwer wegen, aan Uwe geboden, die

Gij den mensen gegeven hebt, hebben wij genen lust 1), wij kennen enen weg, die veel aangenamer is.

1) Waar is het, dat de goddelozen zelden zulk een lastering uitspuwen, zodat zij met hun woorden zouden bekennen, dat zij God verwerpen, maar door de daad zelven tonen zij het genoeg, dat zij niet anders begeren, dan voor zich zelven te zorgen en Zijne heerschappij te verwerpen. En wanneer zij het niet door de daad zelf kunnen bewerken, beproeven zij, hoever zij het kunnen brengen, om zich zo ver mogelijk van Hem te verwijderen..

15. a) Wat is de Almachtige, dat wij Hem zouden dienen, zo veel vreugde zouden opgeven, om in Zijne moeilijke wegen te gaan, daar wij niet weten wat loon Hij geeft (Psalm 10: 4), en wat baat zullen wij hebben, wat voordeel zullen wij er van hebben, dat wij Hem met onze gebeden, met lof en dank aanlopen zouden?

a) Exodus 5: 2. Mal. 3: 14.

Deze woorden bevatten de grondtrekken van de gezindheid der afgevallenen van alle tijden, bijzonder ook van onze dagen, in welke de grote afval van den laatsten tijd begonnen is. Tracht men niet de gedachten aan God en goddelijke dingen als vreugdeverstoorders, die slechts melancholiek maken, uit het hart te verjagen? Schaamt men zich niet in gezelschappen van aanzienlijken en van geringen, van God en Christus te spreken? Dan zou het immers heten: "Wijk van ons! Aan zulke gesprekken over geestelijke dingen, die al te vervelend en te ernstig zijn, hebben wij geen behagen! Dat behoort in de kloosters en in de kerk te huis. Kan niet een voordeel of verlies van een cent meer bij de mensen teweeg brengen, dan wanneer hun een bevel van den levenden God uit de Schrift wordt voorgehouden? O ontzettende boosheid van het menselijk hart, wie zal u doorgronden, dan uw Schepper, die u goed gemaakt heeft, en uw Rechter, die u oordelen zal, dat gij zo boos zijt geworden. O ondankbaar schepsel, waarmee heeft God dat aan u verdiend!

Kan dan niet anders "winst", worden genoemd, dan de rijkdom en eer dezer wereld? Indien wij de gunst van God verkrijgen, en geestelijke en eeuwige zegeningen, zo hebben wij gene reden om te klagen over het nadeel van onzen godsdienst. Indien wij geen voordeel hebben van onze gebeden, is dit onze eigene schuld (Jes. 58: 3,4); wij bidden kwalijk (Luk. 4: 4)..

16. Doch ziet, hun goed, hun zorgeloos geluk is niet in hun eigene hand, alsof zij het door zich zelven verkregen hadden en het naar willekeur konden vasthouden; maar God is het, die het hun gegeven heeft en die het hun ook ontnemen kan. Maar al is het, dat het geluk schijnt aan te brengen, om God in het aangezicht te zegenen, ik haat die gezindheid; de raad der goddelozen is verre van mij en zal het zijn.

17. En hoe is het nu met de door u zozeer geroemde rechtvaardige bestraffing van de ondankbaarheid der goddelozen tegen hunnen hemelsen Weldoener? Hoe dikwijls hetzelfde geschiedt het, dat de lamp der goddelozen, gelijk gij, o Bildad! meent (Hoofdstuk 14: 5 vv.), uitgeblust wordt? Immers zeldzaam. En hoe dikwijls is het, dat hun verderf hun overkomt, gelijk wederom Bildad beweerde (Hoofdstuk 18: 12)? Niet meer dan aan anderen

is het, dat God hun a) smarten (Hoofdstuk 18: 8 vv.), als een erfdeel (Hoofdstuk 20: 29) uitdeelt in Zijn toorn!

a) Psalm 11: 6,7.

18. Hoe zelden wordt het gezien, dat zij reeds hier op aarde gelijk stro worden voor den wind, en gelijk kaf, dat de wervelwind wegsteelt, dat zij zo als in een ogenblik door Gods oordelen worden getroffen, dat er geen spoor van hen overblijft!

Gedrongen door de overdrevene schilderingen der vrienden, gaat Job hier te ver en weerspreekt hij de werkelijke ervaring die Psalm 1: 4; 35: 5 ons leren..

19. Gij zult mij tegenwerpen, dat God zijn geweld 1), de straf voor zijne misdaad, weglegt voor zijne des goddelozen kinderen, en deze om des vaders misdaad bezoekt. Maar is het recht, dat de onschuldige de straf voor den schuldige draagt; zo God hem vergeldt, moest Hij het alsoo doen, dat hij, de goddeloze het gewaar wordt, dat hij zelf ondervindt, hoe God een rechtvaardig Rechter is.

1) In het Hebr. Ono. Beter: onheil. Job vlecht hier een tegenwerping zijner vrienden in. Die tegenwerping luidt, dat God, straft Hij de vaders niet, dan toch de kinderen bezoekt met Zijne roede der verbolgenheid; waartegen Job inbrengt, dat God niet de kinderen, die onschuldig zijn, maar den goddeloze zelf het zo moge vergelden, dat hij het gewaar wordt, dat hij het voelt. Wat de vrienden zeggen, druist in tegen het juiste begrip van Gods Rechtvaardigheid, wat Job zegt, is daarmee volkomen in overeenstemming. Want wel is het waar, dat God de ongerechtigheid der vaders bezoekt aan de kinderen, maar dan, als de kinderen in de voetstappen der goddeloze vaders wandelen.

Job bestrijdt de leer der vergelding niet, evenmin als Ezechiël (Hoofdstuk 18), maar de verkeerde, de ruwe opvatting er van.

20. Dat zijne eigene ogen zijnen ondergang zien, en hij drinkt (liever: "drinke) uit den beker van de grimmigheid des Almachtigen! (Jes. 51: 17,22. Jer. 25: 15. Openbaring 14: 10).

21. Want wat lust welk belang zou hij na zich aan zijn huis hebben, als het getal zijner maanden afgesneden is? 1) als hij gestorven is (Hoofdstuk 6: 9; 27: 8) en in het graf ligt, wat weet hij dan nog van zijn huis, wat genot zou het hem dan ook nog kunnen geven, wanneer daar geluk was; wat leed zou hij er van dragen, als zijne kinderen voor zijne misdaad boetten? (vgl. Hoofdstuk 14: 21. Prediker 3: 22).

1) Job geeft te kennen, dat die straf, den kinderen aangedaan, aan Gods gerechtigheid niet voldoet, welke ook de ouders zelf moet straffen. Want dat de ouders deze andere straf aan de kinderen niet voelen, daar er echter gezegd wordt, dat de goddeloze gevoelen en leren zal, wat het zij, tegen God weerspannig geweest te zijn. Dat zij zelve de ellende van hun geslacht niet ziende, daardoor ook niet aangedaan worden, en dat ze na den dood zich om hun geslacht niet

bekreunen, hetwelk zij hier in bloei en welstand gelaten hebben, gelijk zij dan ook geen aandoening hebben van het leed, hetwelk hun kinderen moet treffen..

22. Wie zal het wagen den Regeerder en Rechter der mensen voor te schrijven, hoe Hij handelen moet, dat Hij de vroomheid moet belonen en de goddeloosheid moet straffen, reeds hier op aarde a)? Zal men God wetenschap leren, daar Hij de hogen, de boven al het aardse verhevene geesten (vgl. Hoofdstuk 4: 18; 15: 15; 25: 2) richt1)? Onder Zijn bestuur moeten wij onmachtige schepselen ons buigen, ook wanneer het ons onbegrijpelijk en volstrekt raadselachtig toeschijnt.

a) Jes. 40: 13. Rom. 11: 34. 1 Kor. 2: 16.

1) Job gaat hier voort, om te zeggen, dat, ofschoon het volgens onze mening en ons oordeel verwonderlijk schijnt, dat door God de mensen verkeerd en zonder orde (confuse) behandeld worden, het niet aan ons toekomt, Hem te beschimpen en tegen Gods rechtvaardigheid in te gaan. Hem tegen te spreken, alsof Hij iets verkeers deed, maar veel liever ons aan Zijne Majesteit te onderwerpen, wetende dat Zijne Voorzienige zorg en bescherming hoger en dieper wijsheid is, dan dat zij door ons zou kunnen begrepen worden..

23. Het besturen Gods is geheel anders, dan wij meent. Deze1) mens, de goddeloze, sterft in de kracht zijner volkomenheid, in de kracht van zijn geluk, daar hij gans stil en gerust was, nog geen lijden op aarde ondervond.

1) In vs. 23-26; wordt een tegenstelling uitgesproken. Onder deze hebben wij den goddeloze te verstaan en onder de ander (vs. 25) den rechtvaardige. Job wijst hier op de vrijmacht Gods, die met het heil des hemels en de inwoners der aarde kan doen naar Zijn welbehagen. Hij wijst er op, dat het soms vlak het tegenovergestelde is, als zijne vrienden het hebben voorgesteld, n.l. dat het den goddeloze wél gaat en de rechtvaardige met veel ellende te worstelen heeft.

24. Zijne melkvaten "de melkplaatsen," waar het vee gemolken wordt, waren vol melk, er was overvloed, en het merg zijner beenderen was bevochtigd, zodat zijn lichaam nog vol frisheid en kracht was.

25. De ander daarentegen, de dienaar des Heren, sterft met ene bittere ziel, met ene ziel, die het lijden waarlijk gesmaakt heeft (vgl. Hoofdstuk 7: 11; 10: 1), en hij heeft van het goede niet gegeten, geen geluk gekend (vgl. Hoofdstuk 9: 25).

26. Zij liggen te zamen neer in het stof der aarde, wanneer zij gestorven zijn, de goddeloze zowel als de vrome, en het gewormte overdekt ze beide, waar is dan de vergelding, van welke wij onophoudelijk predikt? (vgl. Psalm 49: 15).

27.

III. Vs. 27-34. Ik versta wel, wat gij met al uwe schilderingen mij op boze wijze wilt doen verstaan. Maar gij behoeft u slechts tot wie dan ook te wenden, om te horen, dat er overal goddelozen zijn, die in voorspoed leven. Zelfs in het graf zijn zij nog geëerd! Zo zijn dus al uwe vertroosting bedrog en onrecht.

27. Ziet, ik weet, ik doorzie ulieder gedachten, bij uwe steeds terugkerende schilderingen van de straf der goddelozen, en de boze verdichtselen, waarmee gij tegen mij geweld doet; gij wilt mij tot enen misdadiger maken, die hier zijn verdiende loon ontvangt.

28. Want gij zult zeggen: Waar is het huis van den prins¹⁾, van een boze, die nog een vorst is? en waar is de tent van de woningen ²⁾ der goddelozen? Wijs mij degenen aan, die boos zijn en toch nog in geluk en vrede leven.

1) In het Hebr. Beth-nadib. Beter: Het huis van den tiran. Want wel kan het woord in den goeden zin, vorst, prins beteken, maar ook in den kwaden zin tiran en die betekenis moeten wij hier hebben. In het tweede lid wordt toch van den goddeloze gesproken en het tweede lid is gelijkkluidend met het eerste. Het is Job's doel, om een tegenreden van zijne vrienden te beantwoorden, die hier op willen wijzen, dat het huis van den tiran niet bestendig is.

In de volgende verzen gaat hij hun wijzen op de vele voorbeelden, dat ook het huis van een goddeloze, van een tiran bloeit.

2) In het Hebr. Ohel mischkenoth. Wel letterlijk tent der woningen, maar hier dan in den zin van, een tent bij uitnemendheid, d.i. een prachttent.

29. De voorbeelden zijn er in menigte. Hebt gijlieden dit nimmer gehoord, hebt gij niet gevraagd de voorbijgaanden, degenen die verre tochten hebben gemaakt, op den weg? Vraagt het den eersten den besten, dien gij ontmoet. En kent gij hun tekenen, mededelingen niet? of wilt gij die merkwaardige mededelingen niet erkennen?

30. Er zijn genoeg voorbeelden, dat de boze onttrokken, verschoond wordt ten dage des verderfs, ten dage, dat God Zijne straffen over stad of land laat komen; dat zij ten dage der verbolgenheden ontvoerd worden, aan het gevaar worden onttrokken, terwijl soms de rechtvaardige omkomt.

31. Wie zal bij dat alles wagen den machtigen zondaar aan te spreken en hem in het aangezicht zijnen weg te vertonen, hem te zeggen, wat hij verdient? Als hij wat doet naar zijne boze lusten, wie zal hem vergelden? Noch God noch mens doet hem naar recht, want God spaart, en ieder huichelt en vleit, zo lang hij in geluk en aanzien is, niemand waagt het hem te bestraffen. Wie zal het doen, als God het niet doet?

32. Eindelijk wordt hij nog in den dood hoog geëerd en met pracht naar de graven gebracht, en hij is gedurig in den aardhoop¹⁾; hoewel hij dood is verkondigt nog zijn graf aan de volgende geslachten, hoe rijk, hoe machtig, hoe geëerd hij was. Hoe geheel anders is het, dan gij, o Bildad (Hoofdstuk 18: 17)! beschrijft.

1) In het Hebr. Weal-gadisch jischkod. Beter: En over den grafheuvel houdt hij wacht, of houdt men wacht. De eerste vertaling duidt dan aan, dat ook na zijn dood zijn graf nog zijn eer verkondigt; de tweede, dat men bij zijn graf nog wachten stelt, om de verstoring er van te voorkomen. In elk geval, wil Job er mee zeggen, dat hij niet alleen gedurende zijn leven, maar ook na zijn dood nog geëerd en geacht wordt. De gedenktekenen op zijn graf verkondigen aan het nageslacht zijn eer en bij de gedachte daaraan, verzoent hij zich met den dood (vs. 33a).

In deze zijn rede zondigt Job door overdrijving, of liever, doordat hij vervalt in het euvel van te ver naar de andere zijde uit te wijken. Hij ontkent niet de leer der wedervergelding als zodanig. Hij treedt terecht op tegen de leer, dat God de zonde der vaders in elk geval aan de kinderen bezoekt, maar hij grijpt ook in het recht Gods in, om den zondaar niet hier, maar hier namaals te straffen, en spreekt dus op onbetamelijke wijze van God. -

33. De kluiten des dals zijn hem zoet 1); zacht rust hij in de aarde, en hij trekt na zich alle mensen; dat hij sterven moest is niets buitengewoons, iedereen moet hem in den dood volgen, en allen, die vóór hem leefden, stierven ook; dergenen, die voor hem geweest zijn, is geen getal 2).

1) Vergelijk het Latijnse: "Sit ei terra levis" (de aarde zij hem zacht).

2) Het is ene arme vertroosting bij den dood, dat anderen vóór ons gestorven zijn. Wat iemand waarlijk met moed kan doen sterven en met heilige vreugde in het graf doen gaan, is de gelovige herinnering, dat Jezus Christus stierf en in het graf lag, niet alleen vóór ons, maar voor (ten behoeve van) ons, dat Hij den koning der verschrikkingen op zijn eigen grondgebied-het graf, heeft overwonnen. Het is genoeg om blijde in den dood te zijn, te weten, dat deze Eéne vóór ons gegaan is. Die leefden vóórdát Christus in het vlees stierf, konden zich vertroosten tegen de vreze des doods door de heilige profetieën te geloven, dat Hij voor hen zou sterven; veel meer mogen wij het, door te geloven de heilige geschiedenis van Zijn dood. Dat Hij gegaan is voor ons en gestorven is voor ons. Hij, die is opgestaan en voor ons leeft, is waarlijk troost in de ure des doods..

34. Ziet dan nu, hoe vertroost gij mij in al uwe redenen over Gods gerechtigheid, dan met ijdelheid, met nietsbetekenende woorden, die in plaats van te troosten slechts bittere smarten veroorzaken dewijl in uwe antwoorden op al mijn betuigen van mijne onschuld overtreding overig is; niets van al uwe wijsheid houdt steek, want de ervaring weerspreekt haar; zo bezondigt gij u tegen mij, den bedroefden man, en tegen God, wiens waarheid gij onder den schijn van verdediging en rechtvaardiging verdraait.

Troost komt alleen van de waarheid voort; wie de waarheid van Gods woord uitspreekt, spreekt tot troost en opbouw, maar hij, die dwaling en leugen brengt, kan nooit een middel of instrument van het ware zijn, om iemand waarlijk te troosten..

HOOFDSTUK 22.

ELIFAZ TREKT JOB'S VROOMHEID WEER IN TWIJFEL.

De onloochenbare daadzaken, die Job in zijne laatste rede uit de ervaring aangehaald heeft, leiden nu tot het derde gesprek; zij hebben de vleselijke theorie der vrienden over ene vergelding der boosheid op aarde te schande gemaakt. Nu blijft hun niets over, dan of te zwijgen en aan Job de overwinning te laten, of het uiterste te wagen. Dat uiterste is: te bewijzen, dat toch in Job hun leer van vergelding een bewijs had. Zij moeten eindelijk alles duidelijk en naakt uitspreken, wat zij tot hertoe zich nog schaamden openlijk en uitvoerig uit te spreken; zij moeten hem bepaalde grote zonden verwijten, die hij naar hun mening vóór zijn lijden zal gepleegd hebben, gelijk zij als zeker veronderstellen, maar niet kunnen bewijzen. Wel is waar, geeft naar het uiterlijke Job's laatste rede daartoe recht, waar hij zelf Gods gerechtigheid miskend heeft; in zoverre drijft Job zelf hem tot dat uiterste, maar zij laten zich zo tot beweringen verleiden, die, niet bewezen, hun de smadelijkste nederlaag moeten bereiden.

Hoe meer nu Elifaz, die weer begint, gevoelt dat zij afgemat worden en voor het grote raadsel, dat zij vergeefs zochten te doorzien, even als voor de macht van Job moeten verstommen, des te meer gevoelt hij zich gedrongen van dat sluipachtig betreden van hunnen weg af te zien, en in tegenoverstelling van het tweede gedeelte van hun gesprek, weer verzoenende vermaningen en glinsterende beloften daarbij te voegen. Deze zijn echter slechts herhalingen van hetgeen in het eerste en tweede gesprek reeds gezegd is. "Zo put zich hier Elifaz uit, het laatste middel beproevende, en de laatste nieuwe gedachte voor den dag brengende, terwijl hij tevens alle vroegere gedachten en middelen in zijnen laatsten aanval vernieuwt, en al wat kon gezegd worden, samenvat. Zo keert hij langzamerhand tot het begin terug en openbaart alzo, dat de vrienden hun gebied doorlopen hebben, en afgemat naar rust moeten wenschen."

I. Vs. 1-11. God oordeelt niet naar eigen belang; de straf moet dus om uwe eigene schuld getroffen hebben; gij hebt uwen armen broeder hard behandeld, en, als een machtige, in 't bijzonder weduwen en wezen verdrukt. Daarom heeft u dit lijden getroffen, dat gij echter nog steeds niet met heldere ogen schijnt in te zien.

1. Toen antwoordde Elifaz, de Themanië (Hoofdstuk 2: 11; 4: 1; 15: 1), verbitterd door Jobs stoutheid, en zei met ene hartstochtelijke opgewondenheid, die ene spoedige nederlaag laat vermoeden.

2. Zal ook een man door zijne vroomheid Gode voordelig zijn, of Hem schade aandoen door zijne goddeloosheid? Neen, maar voor zich zelven zal de verstandige, die ootmoedig in godsvrucht leeft, voordelig zijn.

3. Is het voor den Almachtige nuttigheid, dat gij rechtvaardig zijt? of gewin, dat gij uwe wegen volmaakt, dat gij onberispelijk van wegen zijt? Dat is toch zonder twijfel het geval niet; toch spreekt gij, alsof God den mensen niet naar hun doen vergelden zou.

Hierin openbaart zich de verhevene kunst van den groten vervaardiger van dit Boek, dat hij de vrienden menigvuldig stellingen laat uitspreken, die op zich zelven, en buiten den samenhang met Jobs lot, de heerlijkste waarheden zijn, maar in dezen samenhang verkeerd en vals..

Op zich zelve beschouwd is het een uitnemende waarheid, welke Elifaz hier uitspreekt. Hij komt hier op tegen de mening en valse stelling, dat de mens, de vrome God iets vergelden kan, en spreekt het uit, dat God te dienen, wel den godvrezende ten goede komt, in den zin van, dat de godzaligheid tot alle dingen nut is, maar dat Gode er geen voordeel mede kan worden toegebracht. God is de Algenoegzame in Zich zelven, die wèl Zich verlustigt in de aanbidding Zijner schepselen, maar hen niet nodig heeft.

4. Indien gij vroom zijt, is het dan om uwe vreze des Heeren, dat Hij u bestraft, dat Hij met u in het gericht komt 1)? Wilt gij zo den Almachtige beschuldigen?

1) Dit is een scherpe en bittere verwijting van een kribbigen en gemelijken beschuldiger, die heimelijk verdrietig is, omdat hij zich overwonnen gevoelt, en daarom tracht te tonen, dat het belachelijk zij, met God over de maat en de wijze Zijner kastijding te twisten en over Zijn recht, hetwelk men hield van God geschonden te zijn, zo te schreeuwen en te klagen, alsof men hemel en aarde wilde beroeren.

5. Ligt niet integendeel de schuld bij u? Is niet uwe boosheid groot, en uwer ongerechtigheden geen einde 1). Zo zeker als het is, dat God rechtvaardig is en den mens naar zijne werken vergeldt, zo zeker heb ik ook recht om uit de grootheid van uw lijden tot de grootheid uwer zonden te besluiten.

1) Zonder enig deugdelijk bewijs begint nu Elifaz het openlijk uit te spreken, dat Job een groot, een openbaar zondaar is. Tot nog toe hebben de vrienden van Job er terzijde op gezinspeeld, maar nu begint Elifaz op te sommen, van welke zonden hij Job verdenkt, waardoor God op zo vreselijke en smartelijke wijze met hem handelt.

Hierdoor vervalt hij zelf in de grote overtreding, dat hij zich op den rechterstoel Gods plaatst, en vervolgens valse getuigenis tegen den naaste geeft.

6. Want, gij zult nu duidelijk horen wat onze mening van u is, gij hebt uwen broederen, uwen vrienden en naasten, die u iets schuldig waren, terwijl het geleende nauwelijks waard was om te noemen, zonder oorzaak (vgl. Hoofdstuk 24: 3,8. Exodus 22: 25 vv. Deuteronomium 24: 6,17. Ezechiël. 18: 7,16), pand afgenomen {1} en de klederen der naakten hebt gij uitgetogen {2}, om zekerheid te hebben, dat het geleende zou worden wedergegeven.

{1} Het pand nemen op zich zelven strijdt niet tegen het bezit en recht der natuur, noch tegen de Wet van God, maar het moet op de gerechtigheid steunen en vrij van alle onrecht en trouweloosheid zijn. Dewijl het nu integendeel zeer lichtelijk gebeurt, dat iemand zijns naasten goed toe-eigent, of iets, welke hij van hem ter zijner gebruik en dienst ontvangen heeft, verontachtzame, of moedwillig verwaarloze, of verlieze, en het dus óf niet kan, óf niet wil wedergeven, zo eist de gerechtigheid, dat men door een gegeven onderpand voor de

wedergeving van het geleende of geborgde zekerheid geve. In hierom zijn de hypotheken ingesteld. Doch zulke dingen, die niemand ontberen kan, moet men weer teruggeven. En dit gebiedt ook de Wet Gods..

{2} Onder naakten hebben wij te verstaan, degenen, die van klederen ontbloot waren, om ze te pand te kunnen geven. Het is de handelwijze van den man zonder hart. Van den meedogelozen woekeraar, die hoegenaamd geen medelijden kent met den ellendige.

7. Den moede, die van dorst bijna versmachtte, hebt gij geen water te drinken gegeven, en van den hongerige, die u smeekte, hebt gij het brood onthouden (MATTHEUS. 25: 42).

8. Maar was er een man van geweld 1), van macht (Beter: maar de man van geweld), voor dien was het land, en een aanzienlijk persoon woonde daarin, gij de machtige, de aanzienlijke hebt het land met geweld in bezit genomen, dat het uwe niet was en daarin met weelde geleefd.

1) In het Hebr. Weïsch zeroa'. Beter: Maar de man van geweld. Letterlijk: de man des arms, van de vuist. Kennelijk is hier Job zelf bedoeld. In het tweede gedeelte moeten we dan lezen: de man van aanzien. Job wordt hier beschuldigd, dat hij ten koste van armen en ellendigen rijkelijk en willekeurig had geleefd, den ellendige den voet op den nek had gezet, om zelf in eer en aanzien te leven. Met hetgeen verder volgt, worden hier als het ware de roepende zonden opgesomd, die tot God om wraak roepen.

9. De weduwen, die bij u, den invloedrijkste, hulp kwamen smeken, hebt gij ledig weggezonden, van uwe woning gejaagd, en de armen, de laatste krachten en steunsels, der wezen zijn verbrijzeld (Hoofdstuk 29: 13; 24: 3. Exodus 22: 21 vv. Deuteronomium 24: 17,19. Psalm 94: 6).

10. Door zulk ene onmenselijke onbarmhartigheid hebt gij God tot straffen genoodzaakt. Daarom zijn strikken rondom U, gelijk u Bildad zei (Hoofdstuk 18: 8 vv.), zodat gij nergens meer uitkomst ziet, en vervaardheid, verschrikking, die uwen ondergang aanzegt, heeft u daarom haastelijk beroerd, als voorsmaak van uw verschrikkelijk einde.

11. Of gij ziet de duisternis niet; merkt gij niet op, dat des zondaars dood de rechtvaardige vergelding voor zijne misdaden is? en des waters overvloed bedekt u, een overvloed van uitgezochte plagen is uw deel (Psalm 32: 6; 69: 2).

Job toont wel in al zijne redenen, dat hij volkomen de grootheid van zijne ellende erkent, maar niet in den zin van Elifaz, namelijk als straf voor grote misdaden. -Is het niet gruwelijke huichelarij en ongerechtigheid tegen beter weten in aan enen broeder de schandelijkste zonden, als schraapzucht, onbarmhartigheid en Mammondienst, te verwijten, en deze als ontwijfelbare daadzaken uit te spreken, zonder die met een woord te kunnen bewijzen, en dat alles ter ere van God, om diens gerechtigheid, die in gevaar is, te redden? "Dat toont hoe na theoretische dwaling en praktische leugen aan elkaar grenzen!".

Deze woorden moeten vragende worden opgevat. Elifaz vraagt Job, of hij de duisternis niet ziet en den vloed van water, die hem bedekt. Hiermede wil hij Job zelf doen toestemmen, dat al die plagen hem om al die zonden zijn overkomen.

12.

II. Vs. 12-20. Gij ziet wel Gods verhevenheid, maar gij schijnt daaruit het valse besluit te trekken, dat Hij Zich om de mensen niet bekommert. Denkt gij niet aan de harde straf, welke zich de zondaars van den vroegeren tijd, ten gevolge van zulke gedachten berokkend hebben? Gods goedheid brengt de vromen op andere gedachten, en zij verheugen zich wanneer zij den ondergang der bozen zien.

12. Is niet God in de hoogte der hemelen, en ziet Hij niet van Zijnen verheven zetel alles, wat in Zijne schepping voorvalt? zie toch het opperste der sterren, de hoogste sterren aan, dat zij verheven zijn, en hoe ver boven die heeft de Heere Zijnen troon!

13. Welk bedrieglijk besluit maakt gij hieruit? Daarom zegt Gij: Wat weet er God van? In Zijne oneindige hoogte bekommert Hij er Zich niet over, wat goeds of kwaads op aarde geschiedt. Zal Hij door de donkerheid der wolken heen zien, en oordelen, wat hier beneden is? (vgl. Psalm 10: 11; 73: 11; 94: 7. Jes. 29: 15. Ezechiël. 8: 12).

14. De wolken zijn Hem ene verberging, dat Hij niet ziet wat de mensenkinderen hier doen; en Hij bewandelt den omgang der hemelen¹⁾; de hemelen alleen regeert Hij, Hij komt niet van daar, daalt niet op de aarde neer.

1) Omdat Job in de lotgevallen der mensen die rechtvaardige vergelding van geluk en ongeluk, welke de vrienden zien, niet kan waarnemen, trekt Elifaz daaruit het besluit, dat Job de Goddelijke voorzienigheid loochent, en legt hij hem de mening in den mond, alsof God na de schepping der wereld Zich in de ruimte van den zaligen hemel zou teruggetrokken hebben, en de wereld als een opgewonden uurwerk den loop liet voleindigen, zonder zich meer om bijzondere zaken en schepselen te bekommeren. Deze onwaardige beschouwing van God is reeds sedert den tijd van den zondvloed als een kussen voor het hen aanklagend geweten uitgevonden, werd door de Profeten van het Oude Testament dikwijls bestraft, vervolgens door de heidense Philosophenschool der Epicureërs tot een stelsel gemaakt en was in den grond ook de leer van het vulgaire Rationalismus, gelijk ook allen, die van hunnen buik hun God gemaakt hebben, het gaarne huldigen. Job was er echter verre van, om de zorg van God voor alles in 't bijzonder, wat Hij schiep te loochenen; hij had slechts het raadsel, dat hij in de wereldregering zag, openlijk uitgesproken. Veeleer hadden de vrienden naar hun gezindheid tot deze gedachte moeten neigen..

Elifaz beschuldigt zijn vrienden van Godsverachting, ongeloof en grote goddeloosheid, houdende hij dit voor den grond en de beweegoorzaak zijner onrechtvaardigheid in vele verdrukkingen; want hij, die God niet vreest, ontziet nog veel minder de mensen. Hij zoekt Job voor een Epicurist verdacht te doen houden, die wel inderdaad het Wezen en bestaan der Godheid erkende, maar Zijn Voorzienigheid ontkende en zich verbeeldde, dat deze zich

bepaalde tot het onderhouden en het beschermen der bovenwereld alleen, zonder zich te bemoeien met de inwoners en zaken van deze benedenwereld..

15. Hebt gij het pad der eeuw 1), der vorige tijden, waargenomen, dat de ongerechte lieden, de mensen vóór den zondvloed, betreden hebben? Zij meenden ook, dat er bij God gene vergelding was en Hij Zijne straf niet volbrengen zou (Genesis 6: 12. 1 Petrus 3: 20).

1) In het Hebr. Haörach olâm. Hier te vertalen door: Het pad der voorwereld, der vorige eeuwen. Uit wat onmiddellijk volgt blijkt, dat hij de goddelozen, die vóór hem geleefd hebben, op het oog heeft. Hij vraagt Job, of hij zich met hen gelijk stelt, dezelfde weg wil bewandelen, dien zij in goddeloosheid bewandeld hebben.

In de volgende verzen geeft hij een schildering van hetgeen zij bedacht, gesproken en gedaan hebben.

16. Die rimpelachtig gemaakt zijn (liever: "uitgeroeid zijn), als het de tijd niet was, als in een ogenblik zijn waargenomen, dus geheel anders dan gij (Hoofdstuk 21: 13) beweerd hebt; een vloed is over hunnen grond uitgestort, waarop zij hun huizen hadden gebouwd, die zij meenden, dat voor eeuwig daarop vaststonden.

17. Juist deze, die door dien zondvloed weggeraapt zijn, die zeiden en de woorden tot God spraken, welke gij in den mond van hen legde, welke in de wereld voorspoed genieten (Hoofdstuk 21: 13 vv.): Wijk van ons! en wat had de Almachtige hun gedaan? Immers nooit iets anders dan goed?

18. Welk een snode ondank was het. Zij deden het hun. Hij had immers hun huizen uit enkel genade met goed gevuld (Rom. 2: 4)? Wee over zulk ene snode ondankbaarheid! Ik wil gene gemeenschap hebben met dezulken, noch met hen, die het Godsbestuur loochenen; daarom is of, zij de raad der goddelozen verre van mij 1) (Hoofdstuk 21: 16).

1) Deze laatste woorden bevatten een uitroep van afgrijzen van Elifaz. Hij wil zeggen: dat hij gruwet van zulke mensen, van zulke goddelozen, die den hemel tarten, die, hoewel God hen weldoet, toch tot Hem door woord en daad zeggen: wijk van ons.

Daar niet alleen wijst hij alle bondgenootschap met die voorwereld af, met die vroegere goddelozen, maar, en dit ligt hier duidelijk in, ook met Job, die zich door zijne zonde met die goddelozen op één lijn heeft gesteld.

19. De rechtvaardigen zagen het, dat de Goddelijke wraak de roekelozen vervolgt (Psalm 107: 42), en zij waren blijde over de lang verwachte, maar des te heerlijker openbaring Zijner gerechtigheid (Psalm 58: 11), en de onschuldige, die zo lang door hen gekweld en vervolgd werd, bespotten hen, die meenden voor altijd vast te staan.

20. Zij hieven dit spotlied over hen aan (Psalm 2: 3 vv.): Dewijl onze stand niet verdelgd is 1), die ons zo lang in overmoed vervolgde, maar het vuur 2) van den Goddelijken toorn hun overblijfsel, "hun heerlijkheid," rijkdom en overvloed, verteerd heeft.

1) in het Hebr. Imlo- nikchad kimanoë. Dit moet hier vertaald worden: Voorzeker of, voorwaar, onze tegenpartij is verdelgd. De twee eerste woorden betekenen wel, dewijl of, indien niet, maar hier gelijk op meerdere plaatsen in ons Boek. Voorzeker; en het laatste woord betekent, tegenstander. Dit past ook beter in het verband van den zin. Het is toch een lied van verheuging en blijdschap over de vernietiging van den verdrukker.

2) Elifaz wijst hier Job op het vuur, dat zijne bezittingen verteerde, en noemt dit dezelfde straf, die in het water van den zondvloed kwam..

21.

III. Vs. 21 30. Verzoen u toch met God, zo zal het u welgaan. Veracht de aardse schatten, zo zult gij God zelve als den hoogsten schat verkrijgen, zo zult gij verheugd uw aangezicht verheffen, en uw gebed voor u en zelfs voor anderen zal verhoord worden.

21. Gewen 1) u toch aan Hem, stel u toch weer in gemeenschap met God door oprecht berouw over uwe zonde, en heb vrede, zo zal de rust en vrede in huis en hart terugkeren; daardoor zal u het goede overkomen, geluk en welvaart zullen weer bij u zijn.

1) Het Hebr. woord "haskeen" komt in deze tijdvoeging nog slechts tweemaal in de Schrift voor. Psalm 139: 3, waar het zekere kennen en Numeri 22: 30, waar het het gewoon verkeer met iemand betekent; Zo maant hij Job aan naar meerdere kennis van God te trachten en nauwkeuriger op Zijne wegen te wandelen.

Wanneer hij Job vermaant, om zich nauwer met God te verenigen, dan maakt hij hem er opmerkzaam op, dat hij vroeger van Hem was afgeweken. Insgelijks, wanneer hij hem vermaant, om met Hem vrede te maken, dan duidt hij hem aan, dat hij door zijn slecht leven als het ware zich als een vijand Gods heeft gedragen. Dat hij dit geheel verkeer op Job toepast is duidelijk, toch op zich zelve is die waarheid zuiver en van het hoogste nut. Wanneer wij toch aan onze zonden zijn overgegeven, staan wij tegen God op en beletten Hem, om ons nabij te zijn. Het is er mede, alsof wij Hem vaarwel zeggen, of zonder verlof, ons als vluchtelingen van Zijn aangezicht en tegenwoordigheid zo ver mogelijk verwijderen..

Het woord gewinnen heeft hier de betekenis van, met God vrede sluiten. Zich aan Hem onderwerpen. Zijne wegen goedkeuren en in alles Hem erkennen als dien God, wiens wegen recht en gerechtigheid zijn.

22. Ontvang toch met een geopend oor de wet uit Zijnen mond, en leg Zijne redenen, die Hij door mij tot u laat komen, in uw hart 1). Overdenk ze en volg ze op!

1) Wij weten, dat de Heere ons door Zijn Woord tot zich roept en wanneer Hij ziet, dat wij dwalen en buiten den weg gaan, zegt hij: Keert terug. God derhalve, wanneer Hij er zorg voor draagt, dat Zijn Woord ons wordt gepredikt, heeft geen ander doel op het oog, dan dat Hij ons tam maakt, in plaats dat wij ons als wilden zouden gedragen, d.i. opdat Hij ons buigzaam maakt en terstond aan Zich onderwerpt. Indien wij dit recht hebben gevat, zullen wij er in ons gehele leven veel voordeel van hebben..

23. zo gij u waarlijk bekeert tot den Almachtige, gij zult gebouwd worden, gij zult hersteld worden in uw vorig geluk; doe het onrecht verre van uwe tenten, want eerst door de zonde te laten wordt het waarachtige der bekering bewezen.

24. Dan zult gij het goud op of, in het stof leggen, dan zult gij het goud, waarop gij vroeger zo veel vertrouwen stelde als stof achten, en het goud van Ofir bij den rotssteen der beken, gij zult het achten als stenen der beek.

25. Ja, dan zult gij betere schatten kennen; de Almachtige zal uw overvloedig goud zijn, en uw krachtig zilver, zilver van den hoogsten glans wezen 1) (Psalm 73: 25).

1) Vs. 24 en 25 vormen een tegen stelling. Elifaz gaat van de veronderstelling uit, dat Job om de aardse dingen, God den rug heeft toegekeerd, dat hij alle vertrouwen op het goud en zilver der aarde heeft gesteld. Welnu, wil hij zeggen, wanneer gij u nu betert en het goud en zilver als stof acht, dan zult gij een onsterfelijken schat verwerven, want dan zal God uw goud en zilver zijn. Op zichzelf volkomen waar, gelijk de Heere gezegd heeft: Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en alle andere dingen zullen U worden toegeworpen, maar in den mond van Elifaz hebben deze woorden een Farizeese bijsmaak.

26. Want, wanneer gij u van harte zult bekeerd hebben, dan zult gij u over den Almachtige verlustigen, in plaats van dat gij al uw genot in het aardse goed hebt, en gij zult tot God uw aangezicht opheffen; terwijl gij in het bewustzijn uwer schuld thans uw aangezicht voor Hem moet verbergen, zult gij dan, van de verzoening zeker, weer met blijdschap Hem zoeken (Hoofdstuk 27: 10. Psalm 37: 4. Jes. 58: 14).

27. Gij zult tot Hem met kinderlijk vertrouwen ernstelijk bidden, en Hij zal u verhoren (Jes. 65: 24. Psalm 91: 15), nu moet gij klagen, dat gij die verhoring niet vindt (Hoofdstuk 19: 7); en gij zult uwe geloften, die gij den Heere geeft, voor het geval, dat gij verhoord wordt, betalen, want Hij zal al uwe billijke wensen vervullen (vgl. Psalm 50: 14; 56: 13; 116: 14

28. Als gij ene zaak besluit, zo zal zij u bestendig zijn; zo zal zij tot stand komen, en op uwe wegen zal het licht schijnen, zodat gij uw doel nimmer missen kunt (Jes. 58: 8,10. Psalm 112: 4. Spreuken 4: 18).

29. Als men iemand vernederen zal, en gij zeggen zult: Het zij verhoging, dan zal God den nederige voor ogen a) behouden, dien, wiens ogen naar beneden gericht waren, verkwikken, zodat het oog weer blijmoedig omhoog geslagen wordt. Gij zult also niet alleen zelf gezegend

zijn, maar ook, als vertrooster der nedergeslagenen, als helper der ellendigen, ten zegen wezen.

a) Spreuken 29: 23.

30. Ja, Hij zal zelfs dien bevrijden, die niet 1) onschuldig is, maar om zijne zonde in ongeluk gekomen is, want hij wordt bevrijd door de zuiverheid uwer handen. Wanneer gij u bekeert, zal God en uwe voorbede, daarom omdat gij bij Hem in gunst en genadestaat, ook anderen vergeven en genadig zijn.

1) Hoe weinig vermoedt het Elifaz, dat hij de eerste zal zijn, voor wie Job als voorbidder bij den Heere zal moeten tussen beiden treden (Hoofdstuk 42: 8). Even als de vroegere beloften rusten ook deze op den valschen grond, dat Job van den beginne af alle troost wordt ontnomen, door de schandelijke beschuldiging van misdaden, van welke Job weet, dat hij vrij is, zo als van eigengerechtigheid en huichelarij. -Zo verliezen ook de heiligste en waarachtigste woorden hun waarde, wanneer zij niet ter rechter tijd gesproken zijn en de schitterendste boetpredikatie blijft zonder uitwerking, wanneer zij door Farizese liefdeloosheid gedictieerd was..

HOOFDSTUK 23.

JOB BEROEPT ZICH OM ZIJN ZUIVER GEWETEN OP DEN RECHTERSTOEL GODS.

Tegenover de onbezonnene, hartstochtelijke aanklachten van Elifaz. bewaart Job in zijn antwoord (Hoofdstuk 23 en 24) zijne eenmaal verkregene inwendige rust. Hij heeft het sedert lang opgegeven, om de vrienden tot medelijden te bewegen, of hen van zijne onschuld te overtuigen: hij weet, dat elke betuiging zijner onschuld hen nog meer in de mening bevestigt, dat hij een reeds geheel verstokte zondaar is. Daarom beproeft hij in het geheel niet Elifaz onmiddellijk te wederleggen, hij spreekt hem zelfs nauwelijks aan. Maar toch heeft de liefdeloosheid van dezen den strijd der verzoeking in de ziel van Job weer zozeer opgewekt, dat de gelovig wachtende ziel in hem bijna bezwijkt. Wel is het een gevolg van zijn weer aanwassend vertrouwen op God, dat hij op de hevige aanklachten op nieuw wenst voor God te mogen treden en zijne onschuld van te wijzen. Ook is hij overtuigd, dat zijn God hem zeker aanhoren en rechtvaardigen zal, maar bij dit verlangen openbaart zich toch ook ene eigengerechtigheid en loonzucht, de in hem aanwezige, maar nog niet erkende boezemzonde, om wier wil de Heere hem den satan heeft overgegeven, weer dubbel sterk, en juist deze zijn de boeien, aan welke satan zijne ziel gebonden houdt; zodra deze uit zijn hart zullen verdwijnen, zal ook de verzoeking ophouden. Door deze ziet hij in het verder beloop zijner rede (Hoofdstuk 24) in God weer den machtigen Regeerder en op aarde ene ontzettende verwarring, zonder een schijn van rechtvaardige wereldregering. Ook in deze schilderingen, hoezeer zij van eigengerechtigte ontevredenheid doortrokken zijn, ligt veel waarheid en oprechtheid. Het is recht, dat hij deze waarnemingen, die hem zo doen sidderen. openlijk uitspreekt hij stelt daadzaken, die niet te loochenen zijn, tegenover het voorbeeld van den zondvloed, dat Elifaz aanhaalde. Ook heeft hij meer recht, op deze schijnbare tegenspraak te wijzen, dan Elifaz, om aan Job het grote wereldgericht van den zondvloed als een spiegel voor te houden. Vandaar ook het zegerijke gevolg van deze schilderingen. Wanneer reeds de in Hoofdstuk 21 gegevene voorbeelden van ongestrafte gruwelen in de wereld, de vrienden bijna geheel in verwarring brachten, zo slaat de door Job in Hoofdstuk 24 ijerig vervolgde voortzetting van die voorstellingen deze geheel den bodem in.

I. Vs 1-9. Ook nu nog trotseer ik u met bittere klacht. Och, dat ik voor Zijnen troon kon verschijnen, hoe zou ik Hem mijn recht voorleggen! Zeker, Hij zou niet naar Zijne overmacht met mij handelen, maar mij recht geven. Nu echter kan ik Hem nergens vinden, noch Hem bereiken.

1. Maar Job, hij toeneming aangevochten, antwoordde en zei:

2. Ook heden is mijne klacht, hoe ernstiglijk mij ook tot bekering vermaand hebt, weerspannigheid, onverminderd in hevigheid, want uwe beschuldigingen zijn onrechtvaardig en uwe boetpredikaties zonder reden, mijne plage 1) is zwaar boven mijn zuchten, ik laat mij door niets terughouden, mijn hart moet door zuchten lucht verkrijgen.

1) In het Hebr. Jadi. Mijne hand. Job wil hiermede zeggen, dat hij niet kan toegeven aan de valse voorstellingen zijner vrienden. Hij is door de woorden van Elifaz en de anderen niet

overreed van zijn ongelijk. Hij moet voortgaan met klagen. Hij wordt door hen gedrongen verder zijne klachten uit te storten.

3. Och 1) of ik wist, dat ik Hem, den God, die alleen mij rechtvaardigen en mij uit deze duisternis helpen kan, vinden zou! ik zou tot Zijnen rechterstoel komen:

1) Uit dit en uit de volgende verzen blijkt duidelijk genoeg, dat Job's tegenstand tijdelijk gebroken is. Wel zal zijn vertrouwen weer geschokt worden, en hij allerlei argwanende gedachten uitspreken; maar dat God zijn vijand is, zoals hij vroeger wel heeft uitgesproken, dit horen wij niet meer in die mate. Er komt hij Job veeleer een klagen en zuchten en roepen om dien God, die in waarheid rechtvaardig is, en die, dewijl Hij rechtvaardig is, ook genade en gunst bewijzen kan.

4. Ik zou het recht voor Zijn aangezicht ordentelijk voorstellen; ik zou de rechtszaak, die ik tegen u, mijne onrechtvaardige aanklagers, en tegen Hem, die mij onschuldig zo hard slaat, voor Hem neerleggen, en mijnen mond zou ik met verdedigingen, met bewijzen van mijn recht, en van mijne onschuld vervullen.

5. Ik zou de redenen weten, die Hij mij op mijne verdediging antwoorden zou, en verstaan, wat Hij mij, op al mijne klachten zeggen zou.

6. Zou Hij naar de grootheid Zijner macht met mij twisten (Hoofdstuk 9: 34)? neen; maar Hij zou acht op mij slaan en gewillig mijne verdediging aanhoren.

7. Daar zou de oprechte met Hem pleiten; Waar Hij zich genadig van mij liet vinden, zou het blijken, dat ik Zijnen weg getrouw bewaard had; en ik zou mij in eeuwigheid van mijnen Rechter vrijmaken en geheel van de onverdiende straf bevrijd worden 1).

1) Als het eindvonnis eens zal uitgesproken zijn, dan, zegt Job, zal ik in eeuwigheid van mijn Rechter verlost en vrijgemaakt wezen, en dan zal ik van de goddelijke uitspraak, welke mij nu tot een schrik is, voor altoos ontheven zijn. Zij, die zich aan God, als hunnen eigenaar en bestuurder, hebben overgegeven, zullen tot in eeuwigheid van Hem, als hunnen Rechter en Wreker verlost en vrijgemaakt zijn, want daar is geen ontvliding van Zijne rechtvaardigheid, dan door de toevlucht tot Zijne ontfermende goedheid en barmhartigheid te nemen..

Wanneer men de uitdrukking van dezelfde wens in Hoofdstuk 9: 34 vv; 13: 21 vv., met de verzen 3-7 vergelijkt, wordt het recht duidelijk, hoe de tegenstand van Job tegen God intussen verminderd is en zijn geloofsvertrouwen, ten gevolge van het missen van allen menselijken troost, toegenomen is..

8. Maar zie, dat is mij juist het zwaarste, dat God zich voor mij verborgen houdt, en mijn smeken Hem nergens vindt; ga ik voorwaartsnaar het Oosten, zo is Hij er niet, of achterwaarts naar het Westen, zo verneem ik Hem niet, waar ik Hem ook zoeke, den gansen hemel door, ik vind Hem niet.

9. Als Hij ter linkerhand, in het Noorden, werkt, Zijn Goddelijk bestuur volbrengt, zo aanschouw ik Hem niet, ik kan Hem met mijnen blik niet bereiken; bedekt Hij Zich ter rechterhand, in het Zuiden, zo zie ik Hem niet 1).

1) Dit betekent, dat de oordelen Gods voor hem onbegrijpelijk zijn. Wat zeer waar is. Sommigen leggen dit uit, omtrent de vier delen der wereld, wat op hetzelfde uitkomt want dit is hetzelfde, wat in de Psalmen gezegd wordt: "Zou ik opvaren ten hemel enz. (Psalm 139: 8 vv.). Hetzelfde wordt hier op deze plaats gezegd. Job wijst er hen op, dat de mens te vergeefs lange redeneringen kan op touw zetten; ja, wanneer zij zelfs de gehele wereld zouden ronddolen, zouden ze toch nooit de geheimenissen Gods kunnen uitvinden. Want deze gaan al hun macht en kracht te boven..

Ook de Heere Christus ondervond dit hoogste toppunt der duivelse verzoeking, Hij zonder zonde, voor ons, toen Hij aan het kruis riep en bad: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten!"

Die zich overgegeven hebben aan God, als hunnen Bezitter en Bestuurder, zullen voor eeuwig van Hem bevrijd zijn als den Rechter en Wreker; men kan Zijne rechtvaardigheid niet ontvluchten, dan door tot Zijne genade te vluchten..

De woorden in vs. 8 en 9 van voorwaarts enz. kunnen ook overgezet worden door, Oostwaarts en Westwaarts, in het Noorden en in het Zuiden. Job wil er mede zeggen, dat naar welke zijde hij zich ook wendt, hij nergens het lieflijk en vriendelijk aangezicht Gods aanschouwt.

Maar al ziet Job den Heere niet, hij weet dat God er is, en dat die God hem kent, dat alle zijne wegen en zijn gehele wandel voor Hem open en bloot ligt. Des ondanks de donkerheid, waarin hij wandelt, ja, terwijl het licht voor hem verborgen is, toch schept hij moed, om zich te beroepen op Gods Alwetendheid.

10.

II. Vs. 10-17. Liet Hij mij voor Zich verschijnen, ik zou zeker getrouw en gehoorzaam door Hem bevonden worden. Nu echter vernietigt Hij mij naar Zijn onbegrijpelijk, onweerstaanbaar Raadsbesluit. En juist daarom, omdat hij Zijn aangezicht verbergt, niet om mijne ellende op zich zelve, sidder en verschrik ik.

10. Doch hij, hoewel Hij zich steeds verbergt voor mijne blikken, opdat Hij mij niet zou moeten horen en de straffende hand van mij aftrekken, toch kent Hij den weg, die bij mij is, mijn handel en wandel, mijn denken zelfs; Hij beproeve mij, als goud zal ik uitkomen, beproefd zou ik bevonden worden.

11. Aan Zijnen gang heeft mijn voet vastgehouden; ik heb Zijne voetstappen gedrukt; Zijnen weg heb ik bewaard en ben niet afgeweken (Deuteronomium 17: 11).

12. Het gebod Zijner lippen heb Ik ook niet weggedaan; de redenen Zijns monds heb ik meer dan mijn bescheiden deel, met groter zorg dan het mij nodige voedsel weggelegd 1).

1) Hier zegt Job, dat God van veel betere conditie is dan hij. Want hij kan God niet kennen en toch kent Hij hem. Ik zelf ken mijne werken niet, maar Hij brengt het oordeel uit over de mijne, niet alleen over mijne werken ook over mijne gedachten. Kortom, Hij beproeft mij, zegt hij, als goud in den smeltkroes, zodat er niet zo weinig schuim of onwaardigs in mij is, welke God niet ziet of beoordeelt. En zo heb ik dan niets dan recht en billijkheid van Hem te wachten, wanneer ik mijne zaak voor Hem zou willen in het gericht brengen. Ziedaar de conclusie, welke hij neemt. Deze uitspraak is nu wel waar, dat God onze wegen kennende, ons onderzoekt en keurt, als het goud in den smeltkroes, maar ondertussen, wanneer we beneden Hem staan, hebben wij dan wel reden, om te klagen? Mag het schepsel het recht nemen, om zich God als een tegenstander aan te merken, met wie Hij als het ware gaat richten? Indien Hij ons niet hetzelfde, wat Hij zich als privilege heeft voorbehouden, toestaat, mogen we dan daarom maar zeggen, dat Hij ons onrecht aandoet?.

13. Maar is Hij tegen iemand, wil Hij hem als een misdadiger straffen, wie zal dan Hem, den Almachtige, afkeren (vgl. Hoofdstuk 9: 12; 11: 10)? a) Wat Zijne ziel begeert, dat zal Hij, de onbewerkte Gebieder, ook doen 1).

a) Psalm 115: 3.

1) Jobs vertrouwen is hier weer door allerlei gedachten vol argwaan overvleugeld. De Heere staat voor zijnen geest als een God van absolute willekeur, die straft, waar gene reden tot straffen is..

Met de laatste woorden, om het zo eens uit te drukken, bederft Job weer alles, wat hij zo even heeft uitgesproken. Oproerige gedachten, murmurerende opwellingen banen zich weer een weg naar buiten. Het stormt weer in zijne ziele. God staat weer voor hem als zijn tegenstander.

Zo ziet men, dat licht en duisternis zich onophoudelijk afwisselen, hoop en moedeloosheid, geloof en ongeloof.

Als Job aan eigen gedachten en eigen overleggingen wordt overgelaten, zinkt hij weer weg in den poel van ongeloof en moedeloosheid, maar als de Geest des Heren zich weer baan breekt, dan breekt ook het licht weer door, en doemt de hope weer op.

14. Want Hij zal volbrengen, dat over mij door Hem bescheiden is; en diergelijke dingen zijn er vele bij Hem, nog grotere kwellingen zal Hij wellicht over mij brengen, voordat Hij mij geheel vernietigt.

15. Hierom, dat Hij zich in toorn tegen mij wendt en zich voor mij verbergt, word ik voor Zijn aangezicht beroerd (Psalm 30: 8; 104: 29), aanmerke het, en vreze voor hem; wanneer ik dat recht indenk? dat God niet meer naar mij hoort, zo is het mij benauwd en bang (Jes. 33: 14).

16. Want God zelf heeft mijn hart week gemaakt 1) en de Almachtige heeft mij beroerd, door mij te verlaten en Zijnen toorn over mij uit te storten.

1) God maakt het hart op drie wijzen week. Er is een week hart ten gevolge van onze constitutie-dus maakt Hij een hart week als de God der natuur. Er is een week hart, dat het door droefheid geworden is- dus maakt Hij het hart week, als de Voorzienigheid. Hierop ziet Job thans. Er is een week hart ten gevolge der wedergeboorte-dus maakt Hij het hart week, als de God der genade.

17. Omdat ik niet uitgedelgd ben vóór de duisternis, niet gestorven ben voor de ellende, en dat Hij van mijn aangezicht, van mijn jammerlijk gelaat, de donkerheid bedekt heeft 1), zodat ik wanhopig sta; dat God mij niet wegnam vóór de plaag en mij niet wil laten sterven, dat is mijne smart, bovenal dat God vijandig tegen mij over staat, wat mij het lijden schier onverdraaglijk maakt.

1) Het laatste vers is niet gemakkelijk te vertalen. Men kan ook overzetten: Want niet vernietigd, sta ik voor de duisternis, en voor den eigen blik welken de duisternis dekt. Bedoeling is in elk geval, dat hij klaagt over zijn jammerlijken toestand, over de duisternis, die hem drukt, en die hierin bestaat, dat hij niet kan geloven, dat God nog zijn vriend is.

HOOFDSTUK 24.

VAN GODS VERBORGENE DOCH RECHTVAARDIGE REGERING, MET BETREKKING TOT DER VROMEN ELLENDE EN DER GODDELOZEN GELUK.

III. Vs. 1-12. Waarom zien de dienaren Gods niet de openbaringen Zijner gerechtigheid? Voor de overmacht der goddelozen moeten de lijdenden uit het land vluchten. De een moet in de woestijn, de ander wegens slecht beloonden veld-arbeid met kommer zijn leven voortzetten. Op het hardst oefenen de machtigen hun verdrukking uit; op het land en in de steden, overal bemerkt men de door hen te weeg gebrachte ellende.

1. Waarom zouden van den Almachtige de tijden niet verborgen zijn 1), "voorbehouden, bepaald zijn," de vaste tijden, om de goddelozen te vergelden? dewijl (terwijl) zij, die Hem kennen, Zijne dagen, de openbaring van Mijn rechtvaardig gericht over de goddelozen niet zien?

2) (Ezechiël. 30: 3. Jes. 2: 12).

1) De raadselachtige beschikking, welke over hem zonder zichtbare schuld gekomen is, voert Job weer tot de beschouwing van het raadsel, dat namelijk de bozen op aarde zo ongestoord voortleven en misdaden plegen, en dat God daarop geen acht schijnt te slaan. Thans volgt de beschrijving van de zedelijke gruwelen, die, terwijl de vrienden ene overal zichtbare Goddelijke vergelding beweren (Hoofdstuk 22: 19,20) het integendeel onbegrijpelijk maken, waarom God, de Heere, gene gerichtsdagen houdt tot afrekening met de goddelozen..

Job vraagt hier, waarom door den Heere God geen bepaalde tijd wordt vastgesteld, waarop hij aan de goddelozen hun zonde en gruwelen vergeldt, om als op nieuw zijne vrienden te overtuigen, dat hun redeneringen niet opgaan, waarmee zij trachten te bewijzen, dat het enkel den rechtvaardige wel gaat.

2) Boven hebben wij gezien, dat Elifaz wilde, dat God zo de rechter der wereld was, dat ieder kon zien, hoe Hij dacht over hen, die Hem dienen, dat Hij op hen Zijn ogen gericht hield, altijd Zijn hand ten goede over hen uitstreckte; dat de goddelozen daarentegen door Zijne hand werden gestraft. Het tegenovergestelde wordt gezien, zegt Job, zodat het alsoo schijnt te zijn, dat alles vol is van schurkerij, en de machtigen en krachtigen met geweld overwinnen; dat zij, die werken niet eten van den arbeid hunner handen, maar dat hun vermogen geplunderd wordt. Wanneer alsoo de goeden onderdrukt worden en geplaagd, de goddelozen geduld worden en niet gestraft, schijnt het wel, alsof God zich om de menselijke aangelegenheden niet bekommert; wat gezegd kan worden, indien Hij niet Zich zelf verbergt, of als Rechter zich niet wil openbaren, totdat de geschikte tijd is gekomen..

Het is er Job hier niet om te doen, om de wegen Gods te bedillen. Dit mag en mag hem niet worden aangewreven. Maar hij wil, zoals we boven reeds aanmerkten, zijne vrienden van hun dwalingen, van hun eenzijdige voorstelling van Gods rechtvaardigheid afmanen.

Wat nu volgt is een schets geven van den uiterlijken voorspoed der goddelozen.

2. Zij, de goddelozen, tasten de landpalen aan en vergroten met geweld hun bezitting (vgl. Deuteronomium 19: 14; 27: 17. Hos. 5: 10. Spreuken 22: 28; 23: 10), de kudde roven zij en zij weiden ze openlijk, zonder zich er voor te schamen.

3. Den enigen ezel der wezen drijven zij weg, gelijk Gij dat mij toedichtet (Hoofdstuk 22: 9); den os ener weduwe, met welken zij voor den groten nood haar akker gereed maakte, nemen zij te pand (Deuteronomium 24: 6,10).

4. Zij doen de nooddruftigen wijken van den weg, zij durven zich niet op den weg vertonen uit vrees voor de verdrukkers; te zamen a) versteken zich de ellendigen des lands voor hun geweld.

a) Spreuken 28: 28.

5. 1) Ziet, zij zijn woudezels in de woestijn, die de woeste streken met gehele scharen doorkruisen; zij gaan uit tot hun werk, makende zich vroeg op ten door; het vlakke veld met zijne kruiden en wortelen is hem, den verdrevene en verdrukte, ten spijs en den jongeren, hun kinderen.

1) Vs. 5-8 is uitwerking van vs. 4b. Job stelt in deze verzen voor, wat het gevolg is van het gewelddadig drijven van den goddeloze. De ellendigen versteken zich, als woudezels in de woestijn moeten zij hun voedsel zoeken. Naakt overnachten zij zonder kleding en voor de koude hebben zij geen bedekking (vs. 7). Zij worden nat van de wateren, die van de bergen vlieten, en in hun ellende, zonder dak zijnde, omklemmen zij de rotsen.

Ieder nauwkeurig lezer zal het moeten toestemmen, dat dit niet kan gezegd worden van verdrukkers, maar van verdrukten.

2) Job spreekt hier van vs. 4 af, even als Hoofdstuk 30: 1-8, hoogstwaarschijnlijk van de oudste bewoners in Hauran, die later door vreemdelingen met geweld verdrongen zijn, in het gebergte van Haran en de daaraan grenzende woestijn als Troglodyten (holbewoners) een ellendig leven leidden en door de tegenwoordige meesters van het land als slaven en onreinen behandeld werden. Een gelijk lot trof vele andere oorspronkelijke inwoners der oudheid (vgl. Plinius. hist. nat. V. 8 XXXVII. 8 Strabo XV. Herod. IV 183) gelijk bijvoorbeeld den Horieten, die vóór de Edomieten in het gebergte Seïr woonden, er door hen onderworpen werden, verder den eersten inwoners van Indië, de Parias, wier nakomelingen, de Zigeuners in hun leven en handelen met de ongelukkigen, die vs. 5-8 geschilderd worden, veel overeenkomst hebben, verder ook den Britten in Wales, enz..

6. Op het veld maaien zij, de volwassenen onder hen, in den dienst van enen rijken heer, zijn voeder; en den wijnberg des goddelozen, bij wie zij brood moeten zoeken lezen zij voor hem af.

Zowel de oogst van het voeder voor het vee, als de nalezing der druiven, die laat rijp worden, is een geringe arbeid, bij welken de rijken ene grote schade konden lijden van de vagebonden,

die zij met wantrouwende ogen beschouwden. Bij dezen arbeid konden deze armen nauwelijks het leven houden en hun naaktheid bedekken..

7. Den naakte laten zij, die onderdrukkers, vernachten zonder kleding; die geen deksel heeft tegen de koude 1).

1) Duidelijker vertaling is: naakt, zonder kleding, overnachten zij, en voor de koude hebben zij geen bedeksel. Zo wreed en goddeloos gaan de goddelozen te werk, over wie Job hier spreekt.

8. Van den stroom der bergen worden zij nat, daar het water loopt in de holen, die zij bewonen, en zonder toevlucht zijnde omhelzen zij de steenrotsen, daar zoeken zij voor zich ene plaats, om zich te verbergen.

9. Zij, die goddelozen, rukken onbarmhartig het weesje, het hulpeloos kind, van de borst 1), om het tot slaaf te maken en daardoor betaling te verkrijgen, en dat over den arme is, het enige deksel, nemen zij te pand 2).

1) Waar de vader gestorven en de moeder het schuldige niet kan betalen, daar nemen zij met geweld het hulpeloos kind van de borst der moeder weg, om het tot slaaf te maken. Geen erbarmen, geen medelijden kennen zij.

2) In het Hebr. Jachbaloe. Dit kan vertaald worden: nemen zij te pand. De bedoeling is dan, dat zij het enige kleed van den arme nog te pand nemen. Het kan echter ook vertaald worden, schandelijk handelen. De vertaling is dan: en tegen den arme handelen zij schandelijk. Wij houden het met de Staten-Vertaling, dewijl ook in het eerste gedeelte van het vers van pand nemen sprake is.

10. a) Den naakte, dien zij tot lijfeigene maakten en die door zwaren arbeid de schuld moet betalen, doen zij weggaan zonder kleed, en hongerig, die garven dragen; zo maken die goddelozen met ten hemel schreiende hardheid gebruik van hun recht op den arbeid der armen, die de schuld niet betalen kunnen, en geven hun bij dien harden arbeid niet eens, wat zelfs het vee niet onthouden wordt (Deuteronomium 25: 4).

a) Leviticus 19: 13.

11. Tussen hun muren, die hun olijftuinen en wijnbergen insluiten en waar de armen onder voortdurend opzicht staan, persen zij, die harde rijken, olie uit, treden de wijnpersen door middel van die armen, en deze zijn a) dorstig, hun wordt niet toegelaten hunnen dorst te lessen.

a) Jak. 5: 4.

12. Even als op het land ten hemel schreiende verdrukking der hulpelozen heerst, zo in de steden de gruwel der tirannie. Uit de stad zuchten de lieden, het gekerm der gedoden wordt

buiten de stad gehoord, en de ziel der verwonden schreeuwt uit, roept te vergeefs om hulp. Al deze daden, die ten hemel schreien, geschieden; de Heere ziet ze alle, nochtans beschikt, ziet God niets ongerijms, laat Hij gene verdelgende straffen komen.

13.

IV. Vs. 11-25. Andere goddelozen zijn vijanden des lichts, daarom bedrijven zij hun schelmstukken in den nacht; zij zijn den dag vijandig, maar met den schrik des nachts vertrouwd. Zijn zij eindelijk een zachten, snellen dood gestorven, zo vervloekt men hun erfenis en men vergeet hen en hun daden; maar ene straf voor hun zonde komt niet over hen; integendeel God schenkt hun een lang leven, redt hen uit doodsgevaar en geeft hun ten laatste een spoedig einde. Wie waagt het, dit alles te loochenen?

13. Zij 1) zijn onder de wederstrevers des lichts, het beeld van het hogere, hemelse licht (Joh. 3: 20), dat zij met hun gehele hart haten, omdat hun werken werken der duisternis zijn (Rom. 13: 12); zij kennen Zijne wegen niet, de wegen des lichts, die de rechtvaardigen bewandelen, en zij blijven niet op Zijne paden, de paden van waarheid en deugd, want zij zijn daar niet te huis.

1) Met vers 13 beschrijft Job ene andere categorie van goddelozen, die hij noemt met den naam van Bemordee-oor, eig. de lichtschuwen. De Staten-Overzetters vertalen door, wederstrevers des lichts. De bedoeling is hetzelfde. Het zijn zij, die het licht schuwen, dewijl hun werken werken der duisternis zijn.

In vs. 14 en vlg. worden dan de lichtschuwen vermeld.

14. Met het licht 1), als het nauwelijks aanbreekt, staat de moorder op; hij loert in de schemering uit zijn schuilhoek, doodt den arme, en den nooddrufte (den weerloze), die over de wegen gaat (Psalm 10: 8 vs.); en des nachts, als niemand op den weg is, die hem bespieden kan, is hij als een dief, speelt hij de rol van een dief.

1) Het mag verwondering wekken, dat Job hier zegt, dat de moordenaar met het licht opstaat en hem toch beschrijft als een lichtschuwe. Het is, dewijl het schuw zijn voor het licht, ook beeld is van het haten van het geestelijk licht. De moordenaar, die des daags doodt en rooft, is evenzeer een lichtschuwe als de struikrover, die des nachts zijn slag slaat. Van beiden zijn hun werken werken der duisternis.

15. a) Ook neemt het oog des overspelers de schemering waar (Spreuken 7: 9), zeggende in zijn hart: Geen oog zal mij zien (Jes. 29: 15); en hij legt een deksel op het aangezicht 1), opdat men hem niet herkenne.

a) Spreuken 10: 11.

1) Een deksel op het aangezicht, is eigenlijk de zogenaamde vrouwensluis, die in het Oosten door de vrouwen gedragen wordt, om haar aangezicht voor de mannen te verbergen. Dit

wordt ook gedaan door den echtbreker en overspeler, om zijne zonden in het geheim te kunnen botvieren. Als vrouw gekleed sluipt hij in de huizen, opdat hij niet zal ontdekt worden.

16. In de duisternis doorgraaft hij 1), de dief, de huizen, die zij zich des daags afgetekend hadden 2), die zij nauwkeurig opgenomen hadden; zij kennen het licht niet a) en willen er gene gemeenschap mede hebben.

a) Job 38: 15. Job. 3: 20.

1) Of: "De overspeler, die bij dag met de overspeelster spreekt, en zeker huis bestemt om des nachts bijeen te komen. De overspeler draagt zorg voor een heimelijken toegang.

2) Of: des daags verbergen zij, de dieven, zich met elkaar-

17. Want de morgenstond is hun tezamen de schaduw des doods, voor dezen vluchten zij als voor den dood; als men hen kent, als zij ontdekt worden, zijn zij in de strikken van des doods schaduw 1), besterven zij van schrik. Maar noch die bij dag, noch die bij nacht hun misdaden plegen, worden daarin verhinderd.

1) Of: De donkerheid is hun morgenstond, gemeenzaam zijn zij met de verschrikkingen der duisternis.

18. Hij, die openbare of nachtelijke misdadiger, is licht op het vlakke der wateren 1), gelijk een schip snelt hij heen, als het gevaar dreigt; vervloekt is hun deel, hun goed op de aarde, zodat niemand zijn nagelaten grond bewoont of bebouwt, om de ten hemelschreiende zonde, die daaraan kleeft (vgl. Hoofdstuk 15: 28); doch hij zelf wordt van dien vloek niet getroffen, hij wendt zich niet meer tot den weg der wijngaarden, om als vroeger zijne bezitting te overzien en zijne slaven te bewaken. Het helpt niet, dat men nu om wraak roept, die niemand bij zijn leven durfde volvoeren; hij is reeds gestorven en gevoelt van al dien vloek niets.

1) Of: In de vlucht is hij als op het vlakke der wateren. Gelijk de golven snel iets wegvoeren, also is hij in zijn vlucht voor achterlating, haastende om weg te komen. Wat verder volgt tot vs. 20 drukt uit, zijn deel na zijn dood.

19. De droogte van den snel opzuigenden zandgrond, mitsgaders de hitte der zon nemen de sneeuwwateren weg, also het graf degenen, die gezondigd hebben, zo snel en ongemerkt na een lichten strijd (vgl. Hoofdstuk 21: 13).

20. De baarmoeder, zijne moeder zelfs, die hem gebaard heeft, vergeet hem 1), het gewormte van het graf is hem zoet, wormen doen zich aan hem te goed; zijns wordt niet meer gedacht, en het onrecht wordt gebroken, als een hout 2), beter, als een boom, die omvalt, wanneer hij oud geworden is.

1) De bedoeling is, dat na zijn dood men niet meer om hem denkt, hoewel hij nog een rustig graf heeft, zodat zijn stoffelijk overschot onverhinderd door het gewormte verteerd wordt.

2) Een hoge ouderdom wordt in den Bijbel genoemd: "de ouderdom van een boom." (Jes. 65: 22). Zo, wit Job zeggen, wordt ook het onrecht, de lust tot zonde verbroken van den zondaar, van wie nog in vs. 21 wordt gezegd, dat hij de onvruchtbare, de kinderloze mishandelt, uitplundert, en aan de weduwe niets dan onheil toebracht.

21. En dit is dan zijn deel, terwijl hij zoveel in zijn leven misdeed. Dit zal het loon zijn van hem, die heden in zonde leeft. De onvruchtbare, die niet baart, de eenzame, die gene kinderen heeft, om tegen geweld te beschermen, teert hij af, mishandelt hij, en aan de weduwe doet hij niets goeds, niets dan dat hij haar onheil aanbrengt.

23. Stelt hem God in gerustigheid, ondervindt hij geen, onheil, zo steunt hij daarop, dat hem voortaan gene straf overkomen zal; nochtans zijn Zijne ogen, de ogen Gods, op hun wegen, de wegen der goddelozen. Waarom komt Hij, de Alwetende, dan ook niet als Rechter Zijne Almacht en heerlijkheid tonen?

24. Zij zijn een weinig tijds verheven, worden spoedig rijk en machtig bij al hun misdaden, daarna is er ene korte ziekte en doodstrijd (Hoofdstuk 21: 3), en niemand van hen is meer overig; zij worden neergedrukt, gelijk alle anderen worden zij besloten, gelijk alle andere mensen dalen zij in het graf, men ziet geen onderscheid. De dood overkomt hun ook niet in den bloei des levens, gelijk Elifaz (Hoofdstuk 22: 16) beweerde, maar zij sterven in ouderdom, en gelijk de top 1) ener aar worden zij afgesneden, wanneer die rijp is (Hoofdstuk 21: 17).

1) In Syrië is men gewoon het rijp geworden koren niet van onder af te maaïen, maar alleen de aren af te snijden. Het stro laat men staan om het tot bemesting van den akker te verbranden.

Duidelijk doet Job hiermede uitkomen, dat ook de goddeloze dikwijls oud wordt, en niets zoals men dit noemt, voor zijn tijd wordt afgesneden. Zelfs tot hogen ouderdom brengt hij het, en als een volstrekt rijpe voor het verderf wordt hij eindelijk afgesneden.

Zo heeft hij al de drogredenen van zijne vrienden te schande gemaakt en kan, daarom in het laatste vers vrijmoedig vragen: Wie zal mij leugenachtig maken, voor een leugenaar houden en mijne rede als een ijdele rede kunnen brandmerken? Tegenover zijne vrienden staat Job als overwinnaar. Zijne vrienden zijn tot zwijgen gebracht; want wat Bildad nog in het volgende Hoofdstuk zegt, dient alleen om op fatsoenlijke wijze hun aftocht te dekken.

25. Indien het nu zo niet is (liever: Is het niet alzo?), wie zal mij leugenachtig maken, en mijne rede over het geluk der goddelozen tot niet brengen?

HOOFDSTUK 25.

VOOR GOD ZIJN ALLE MENSEN ZONDAARS.

Door deze uitvoerige voorstelling van onloochenbare daadzaken, van misdaden, die dagelijks voor hun ogen geschieden en toch ongestraft blijven, zijn de vrienden geheel en al in de war geraakt, en Job staat tegenover hen als overwinnaar. Al bekennen zij niet, dat in de schansen, die zij tegen hem opgeworpen hebben, sterke bressen geschoten zijn (vgl. Hoofdstuk 13: 12), zo kan toch Bildad, even zo min als Elifaz, de aangevoerde bewijzen wederleggen, of nog iets nieuws zeggen. Zofar vindt het beter geheel te zwijgen, en zo verklaren zij zich met der daad voor onbekwaam, om tot oplossing van het raadsel van der vromen leed iets bij te dragen, of Job ook maar eeuwigen troost te geven. Wat Bildad in deze weinige, op zich zelf schone en ware woorden zegt, die meer aan een terugtocht dan aan een aanval doen denken, is slechts herhaling van gedachten, die Elifaz (Hoofdstuk 4: 17-21; 15: 14-16) reeds meermalen geuit heeft, en die Job over 't algemeen niet loochent. Bildad schaamt zich, de onbewijsbare, lichtvaardige aanklachten van Elifaz tegen Job nog voort te zetten, en wil Job slechts nog eens waarschuwen, bij zijnen eis, om met God in 't gericht te treden, den oneindige afstand tussen het schepsel en den Schepper niet in zondigen hoogmoed voorbij te zien. Daarom zijn zijne woorden hier op hun plaats.

I. Vs. 1-6. Onder God, den Almachtige, moeten zich alle hemelse geesten buigen, hoe zou de ellendige mens zijn vermeend recht doorzetten, God, de alleen Heilige, gaat in reinheid zelfs de schitterendste schepselen van den hemel te boven. Hoe zou de zondige, de verderfelijke mens zich aan Zijne zijde durven plaatsen?

1. Toen antwoordde Bildad, de Suhiet (Hoofdstuk 2: 11; 8: 18), en zei met vreze:

2. Heerschappij en macht, die vreze verwekt zijn bij Hem; die vrede zij bij den aanvang der schepping verstoord door de zonde, Hij maakt door Zijne gerichten weer vrede in Zijne hoogten, onder de machtige geesten des hemels (vgl. Hoofdstuk 3: 8 ; 9: 13 ; 26: 12,13).

Het ligt in het doel van ons Boek, meermalen op den eersten opstand des Satans en van zijne met hem verbondene engelen tegen God te wijzen, of het mislukken van hun bedoeling en het over hen gekomen gericht. in Job's geschiedenis zal aangetoond worden, dat Gods bestuur in de wereld een regeren van liefde en wijsheid is, zodat elk beproeven van opstand tegen Hem niets dan goddeloze en nutteloze dwaasheid is..

Niet alleen zien wij Zijne regering over Zijne hemelse creaturen, maar zo heeft hij, van boven af, de gehele orde der wereld ingericht, dat, ofschoon de dingen hier verward en zeer in beroering zijn, en er vele beroeringen en verwarringen zijn, God echter desalniettemin alles tot dat doel leidt, hetwelk Hij bij Zich zelve heeft vastgesteld en voorgesteld. Waar is het, dat, indien wij onze ogen laten vallen op hetgeen hier beneden is, wij niet kunnen zien, dat die regering zo vredig is, als hier wordt voorgesteld, maar indien wij op de Voorzienigheid Gods acht geven, dan is het zeker, dat wij te midden van de verwarringen en verwickelingen der wereld moeten bekennen, dat God alles bestuurt, zoals het Hem goeddunkt..

3. Is er een getal Zijner benden, van Zijne hemelse legerscharen; en over wie van al deze talloze geesten staat Zijn licht, dat alles in heiligen en reinen glans overtreft, niet op? Ook de reine geesten, die toch de natuur des lichts deelachtig zijn, moeten zich buigen voor dit alleen reine wezen.

4. Hoe zou dan een zwak, sterfelijk mens a) rechtvaardig zijn bij God, op enig recht bij God kunnen aanspraak maken? En b) hoe zou hij bij dezen, boven de reinste schepselen zelfs hoog verhevenen God, zuiver zijn, hij, die van ene vrouw geboren is, hij, die vlees uit vlees, die in zonde ontvangen en geboren is? Hoe kunt gij dan, o Job, u voor rein en onschuldig houden, dat gij het durft wagen, u in een strijd in te laten met Hem, wiens vonnis voor de hoogste geesten zelfs onveranderlijk is?

a) Job 4: 17,18,19; 14: 15,16. b) Job 15: 14.

5. Zie, tot de maan toe 1) zal bij des Heren licht niets zijn, en zij zal geen schijnsel geven, want de zon is Zijn beeld, waarbij het maanlicht verdwijnt, en de ver glinsterende sterren zijn in haar licht niet zuiver in Zijne ogen (vgl. Hoofdstuk 15: 15).

1) In het Hebr. Heen adjareach welo jaähil. Beter: Zie, zelfs de maan, zij schijnt niet helder, n.l. voor de ogen des Lichts des Heren. Het is Bildad's bedoeling, om Gods volstrekte heiligheid en zuiverheid aan het licht te brengen; vandaar dat ook in het tweede gedeelte gezegd wordt, dat de sterren niet zuiver zijn in Zijne ogen, om daardoor de nietigheid van het schepsel te meer te doen uitkomen. Op zichzelf volkomen waar, maar dat heeft Job niet geloochend, en daarom dienen ook deze woorden niet, om Job te overtuigen van zijn ongelijk.

6. a) Hoeveel te min de machteloze mens, die ene made is, een beeld der vergankelijkheid, en des mensen kind, die, in het stof der aarde levende, een worm is (Hoofdstuk 4: 19; 15: 16)?

a) Spreuken 22: 7.

Slechts de algemene menselijke zondigheid brengt Bildad nog eenmaal Job in herinnering, zonder hem nu openlijk te berispen, opdat Job daaruit de vermaning tot ootmoed zou afleiden voor zich zelve, en deze vermaning had Job werkelijk nodig. Want zijne reden gaan veelvuldig tegen den ootmoed in, welke ook hij het zekerste bewustzijn van een Gode welgevallige gezindheid en handelingen tegenover den zaligen God de plicht van den zondigen mens blijft..

HOOFDSTUK 26.

JOB PRIJST GODS MAJESTEIT VEEL HEERLIJKER DAN BILDAD.

In zijne uitgebreide slotrede (Hoofdstuk 26-31) betoont zich Job in allen dele een overwinnaar over de onwaarheid, ongerechtigheid en liefdeloosheid in de vrienden, maar toont tevens zijne eigene radeloosheid en onbekwaamheid, om het door hem erkende en openlijk uitgesproken raadsel op te lossen, daar hij nog zijne wezenlijke boezemzonde het kan erkennen, maar zijne onschuld tegenover de verwijten der vrienden tevens als een recht tegenover God neemt. Ondanks dit, looft en verheerlijkt hij (in Hoofdstuk 26, het antwoord op Bildad's rede) de almacht van God, terwijl zijn geloof over de voor zijn verstand onoplosbare en verschrikkelijke raadsels heengaat. Hierdoor geeft hij het bewijs, dat hij veel beter Gods verhevenheid erkent, en zich den groten afstand van den Schepper veel meer bewust is, dan Bildad.

I. Vs. 1-4. Nutteloos zijn uwe woorden, die gij bovendien nog van anderen overgenomen hebt.

1. Maar Job antwoordde, verstoord, dat Bildad in plaats van zijne nederlaag en die zijner beide vrienden eerlijk te bekennen, gedachten herhaalt, die hij reeds meermalen uitsprak, en door Job niet alleen niet geloofchend, maar veel dieper en beter erkend en voorgesteld waren, en hij zei:

2. Hoe hebt gij geholpen dien, die zonder kracht is, daarvoor toch houdt gij mij, en behouden, ondersteund, den arm, die zonder sterkte is, dien gij krachteloos acht?

3. Hoe verstandig hebt gij hem geraden, gij, die in eigene ogen zo verstandig zijt, hem, die gene wijsheid heeft, geen inzien in de vereniging van Gods gerechtigheid met het lijden der vromen, of met het geluk der goddelozen, en hoe hebt gij de zaak, alzo zij is, ten volle bekend gemaakt, welk ene diepe wetenschap hebt gij aan het licht gebracht omtrent dit punt!

4. Aan wie hebt gij die woorden (liever; "Wiens woorden hebt gij) verhaald? Hoe kwaamt gij toch aan al die wijsheid? en wiens geest is van u uitgegaan? welke wonderbaar wijze geest heeft u al deze woorden ingegeven?

Alle deze woorden zijn ironisch gesproken. Job voelt dat zijne vrienden verslagen zijn, dat de laatste woorden van Bildad hebben moeten dienen, om hun onmacht te verbergen, en daarom houdt hij hen voor, inzonderheid Bildad, die het laatst heeft gesproken, hoe zij in alles zijn te kort geschoten, om hem te troosten; ja, hoe uit hun woorden volstrekt geen diepe wijsheid ademde, aan de ene zijde deze niet opgingen en aan de andere zijde zij slechts algemene waarheden hadden bevat.

Wat hij nu verder spreekt, dient om aan te tonen, dat hij een dieper indruk heeft van Gods Almacht, en Verhevenheid en Majesteit.

5.

II. Vs. 5-14. Zie, ik wil u tonen, dat ook ik even zo goed als gij en nog wel beter, Gods verhevene, eerbiedwekkende Majesteit ken en prijzen kan. (Hoofdstuk 9: 4-10; 12: 13-25). Zijne macht gebiedt over het rijk der doden, zowel als over de gehele aarde, over de wateren in de hoogte, zowel als over alle vijandige machten in de hoogte en in de diepte. Van de oneindige grootheid Gods kunnen wij zelfs geen besef hebben.

5. Niet alleen de reine geesten in de hemelse hoogten, die den Heere omgeven (vgl. Hoofdstuk 25: 2,3), maar ook de doden zullen geboren worden 1) (liever: "zullen in angst zijn") van onder de wateren (Efez. 4: 9), en hun inwoners, de inwoners der wateren, de monsters der zee. Ook de menigte der wateren kan van de werkingen Zijner macht niets afsluiten.

1) Het woord "holel" betekent: "voldragen schepsels baren," en ten tweede: "in angst zijn," als ene barendende vrouw. Die de eerste betekenis willen vasthouden denken bij het woord: "doden" aan levenloze dingen, bijv. edelgesteenten, parelen, die van den bodem der zee gehaald worden..

In het Hebr. Harephaim jeholeloe. De doden (schimmen) zullen in angst zijn. Onder harphaim worden verstaan de geesten der afgestorvenen. En van dezen zegt Job hier, dat zij in angst zullen zijn, vanwege de hoge Majesteit en verhevenheid Gods. Heeft Bildad gewezen op des Heren Majesteit in de hemelen, Job zegt hier, dat zijne beschouwing van die Majesteit nog verder gaat. Deze strekt zich ook uit tot de verblijfplaats der afgestorvenen, ook tot de zee en hare bewoners. Gods Almacht en Majesteit wordt gevreesd door de doden, en in het dodenrijk (vs. 6) is er niets verborgen voor Hem. Men weet, dat de Ouden het dodenrijk dachten onder de aarde, dus ook onder de wateren.

6. Het dodenrijk, de hel (Hoofdstuk 7: 10) is naakt voor Hem, Hij aanschouwt die met Zijnen alles doordringenden blik (Hebr. 4: 13), en geen deksel is er voor den afgrond, waar het verderf woont (Hoofdstuk 28: 22. Spreuken 27: 20. Psalm 88: 12); Hij kent ook deze even nauwkeurig als het overige Zijner schepping (vgl. Hoofdstuk 38: 17. Psalm 139: 8. Spreuken 15: 11).

7. a) Hij breidt door Zijne macht het Noorden uit, den Noorder hemel, die van de Poolster over de aarde welft, aan welken de Grote Beer, de Pleiaden en de Orion (Hoofdstuk 9: 9) schitteren; Hij breidt die uit over het woeste, over de ledige ruimte, zonder enig steunsel hangt het in de ruimte; Hij hangt evenzo de aarde aan een niet 1), zij wordt alleen door de Almachtige hand van den Schepper gedragen.

a) Psalm 104: 2.

1) Of, over het niet, gelijkkluidend met het over het woeste, in het eerste lid van het vers. De bedoeling is, dat hemel en aarde in het wereldruim zweven, zonder enigen steun, alleen gedragen door de Almachtige kracht Gods.

Welk een juiste kennis van Gods Schepping straalt hier door, iets wat alleen door ingeving van Gods Geest kan verklaard worden.

8. Hij bindt de wateren in Zijne wolken; nochtans scheurt de wolk daaronder door die grote zwaarte niet. Hij maakt, dat de wateren niet op eens neerstorten, maar laat ze in Zijne wijsheid en goedheid als regen nederdalen (Spreuken 30: 4).

9. a) Hij houdt het vlakke Zijns troons vast 1), Hij maakt dat men Zijnen troon, waarvan het blauw des hemels de glans is (Jes. 66: 1), niet ziet; Hij spreidt Zijne wolk daarover.

a) Psalm 104: 2,3.

1) In het Hebr. Meacheez phenee-kisseh. Beter: Hij omwolkt den aanblik van Zijn troon. Want wel betekent het eerste woord, vasthouden, maar ook toesluiten, om wolken. En die laatste betekenis moeten we hier hebben. In het tweede gedeelte wordt dan ook gezegd, hoe de Heere Zijn troon verbergt, of omwolkt, als er gezegd wordt: Hij spreidt er Zijne wolk over heen. Joh spreekt hier over de wateren, zowel die zich in den wolkenhemel bevinden, als die op de aarde zijn.

10. a) Hij heeft een gezet perk, een vaste grens, over het vlakke der wateren rondom afgetekend b), tot aan de voleinding toe des lichts met de duisternis, waar licht en duisternis van elkaar scheiden, in elkaar smelten.

a) Job 38: 8. Psalm 33: 7; 104: 9. Jer. 5: 22. b) Spreuken 8: 29.

Job spreekt hier van den horizon, een cirkel over de oppervlakte der wateren getrokken. "Hieraan schijnt ten grondslag te liggen de gedachte der oudheid, dat de aarde een schijf is, door den oceaan omstroomd, en dat aan gene zijde daarvan het rijk der duisternis begint."

11. De pilaren des hemels, de ten hemel reikende bergen, die het hemelgewelf schijnen te dragen, sidderen, en ontzetten zich voor Zijn schelden; zij sidderen, als de Almachtige in donder en bliksem Zijne Goddelijke bevelen geeft (Nehemia 1: 5).

12. Door Zijne kracht klieft Hij, beroert Hij, de zee (Jes. 51: 15. Jer. 31: 35), en door Zijn verstand verslaat Hij hare verheffing, haren trots, en breidelt Hij hare golven.

13. a) Door Zijnen Geest, Zijn machtwoord, heeft Hij de hemelen versierd met het purper van den dageraad, en de sterren bij nacht; Zijne hand heeft de langwemelende slang geschapen (Hebr.: "doorboord"), dat zij de zon weer vrijlate, en de aarde zich weer in het licht verheuge.

a) Psalm 33: 6.

Ook hier, even als Hoofdstuk 3: 8 en 9: 3, wijst Job op ene duistere natuurkracht, die, afgefallen van God, bovenal het Goddelijk licht en het afbeeldsel daarvan, het aardse zonlicht haat en vervolgt. De slang, die snel naar de zon schiet, om haar te verslinden, is hetzelfde

wezen, als de Leviathan (Hoofdstuk 3: 8), die door de tovenaars tegen het licht wordt opgehitst. Het volk zag een afbeeldsel van deze in het sterrebeeld, de slang, dat uit vele kleine en grote sterren bestaande, zich tussen den kleinen en den groten Beer bijna om den gehele poolkring van den hemel wendt. Gods macht openbaart zich dus op gelijke wijze in de onstuimigheid der verbolgene zee, en in de verheldering van den met wolken bedekten hemel, als daarin, dat Hij den trots van de Hem vijandige macht der duisternis breekt en de door haar veroorzaakte verduistering der zon doet ophouden..

14. Ziet, dit zijn maar uiterste einden Zijner wegen, dit zijn slechts trekken van Zijne grootheid en Zijn bestuur; en wat een klein stukje der zaak hebben wij van Hem gehoord? Wij mensen vernamen slechts als een gefluister in de verte, dat ons van Hem meldde, en dit is ons reeds zo groot. Wie zou dan den donder Zijner mogendheden verstaan? Wie van ons mensen met zo klein verstand zou het dan kunnen verdragen, als al de majesteit Gods uitgesproken werd (Psalm 92: 6; 104: 24; 139: 17)?

Met geen meer verheven woord kon Job zijn diep gevoel uitdrukken van Gods heerlijkheid, die al het menselijk weten overtreft. Hier wordt in waarheid een nagalm gehoord van dien veraf zijnden goddelijken donder zelf.

Hoe waardiger het slot van deze schildering is, van des te groter gewicht is zij zelf; want onze beschouwing van Gods werken is ons van geen nut, wanneer wij niet aan het einde een besluit daaruit trekken, dat zij boven onze bevatting en ons gevoel verheven zijn, en zo groot en heerlijk, dat wij door hen als het ware zouden verblind worden..

HOOFDSTUK 27.

JOB STELT, OM ZIJNE ONSCHULD TE REDDEN, DEN VROME EN DEN HUICHELAAR TEGEN OVER ELKAAR.

Nu de vrienden te zamen verstomd zijn, verkrijgt Job tegenover hen zijne volle rust weer, en houdt nu tot hen allen ene leerrijke en vermanende slotrede, van bijzondere schoonheid en diepte (Hoofdstuk 27 en 28). Vooreerst herhaalt hij ter bevestiging van zijne overwinning nog eens de bewering zijner volkomene onschuld. Als hij zijne zalige gemeenschap met God vervolgens gedenkt gevoelt hij zich gedrongen, om zijne uitspraken over het geluk der goddelozen tot het rechte punt terug te brengen, daar hij door de eenzijdige beweringen zijner vrienden gedwongen, in de hitte van den strijd te ver gegaan was. Hij wil het nu niet meer ontkennen, dat het gewone lot en het uiteinde der goddelozen ongelukkig is, maar wijst hun ook aan, hoe dwaas het van hen is, uit deze beschouwing het besluit te trekken, dat ieder, die zich in ongeluk bevindt, daarom ook een goddeloze moet zijn, daar de oorzaak van het ongeluk toch deze is, dat zij de goddelijke wijsheid niet bezitten, die alleen door godsvrucht te vinden is. Wilde men daarom over het lot van enen mens oordelen, zo is het voor alle dingen nodig, te onderzoeken of hij de godsvrucht kent. -Hoewel Job in deze rede nog den sleutel niet vindt tot de betekenis van het lijden eens vromen, dus ook niet tot die van het zijne, zo komt hij toch weer in ene rechte verhouding tot de vrienden, betoont zich zacht jegens de overwonnenen en biedt hun de hand, om met hen verstandig onderzoek te doen naar de oplossing van het raadsel, dat hen allen bezig houdt. Hij zelf komt nader tot de oplossing, door den verhevenen lof op de "Wijsheid" (Hoofdstuk 28) waardoor hij op nieuw daarvan zeker wordt, dat hij die door godsvrucht de bron der wijsheid kent, ook zeker voor het lot der goddelozen bewaard zal blijven, en door God, de persoonlijke Wijsheid, zelve de openbaring van het doel zijns lijdens ontvangen zal.

I. Vs. 1-10. Zo waar God leeft, het is zuivere waarheid, wanneer ik u zeg, dat ik geen boosdoener ben, maar in deze ellende nog een goed geweten heb. Wie mij desniettemin tot enen goddeloze wil maken, die bewijst, dat hij zelf zodanig een is. Kan wel ooit een zondaar, zo vol hoop op de rechtvaardiging Gods zijn, terwijl hij den ellendigsten dood tegemoet gaat; zal hij in ellenden zo vasthouden aan dien God, die hem slaat, gelijk gij bij mij ziet?

1. En Job ging voort tot alle drie de vrienden te zamen te spreken en zijne spreuk 1) op te heffen, en zei:

2) Niet zonder reden wordt deze en de volgende rede van Job (Hoofdstuk 29 vv.) maschal (spreuk vol wijsheid) genoemd. Het is even als nog heden de Arabieren en ook wel wij gewoon zijn, aan het slot van ene rede of van ene bewijsvoering, ene kernachtige, bijzondere uitspraak uit de ervaring van het eigen hart, of ook van enen bekenden wijze tot samenvatting van al het vroeger gezegde en laatste bevestiging en bezegeling der uitgesprokene waarheid te gebruiken. Zo neemt Job nu, dewijl de oppositie der vrienden tot stilzwijgen is gebracht, na korte pauze het woord, om met hoger recht en duidelijkheid de overtuigingen uit te spreken, welke als gevolgtrekkingen der tot dusver gevoerde redenen in zijn binnenste zich gevormd hebben en zo deze te sluiten..

2. Zo waarachtig als God leeft 1), die mijn recht, het mij volgens mijne vroomheid toekomende deel, weggenomen heeft, daar Hij mij als enen misdadiger behandelt, en de Almachtige, die mijner ziele bitterheid heeft aangedaan (vgl. Hoofdstuk 3: 20; 7: 11).

1) Hier komt het weer zo treffend uit, dat Job een kind van God is. Want toch, hoewel hij God aan de ene zijde beschuldigt als zijn Vervolger, zo klemmt hij zich toch aan de andere zijde aan God, als den Rechtvaardige, vast en zweert hij Hem. Job weet, dat die God hem nog eens genadig zal zijn, Zich aan hem openbaren in Zijn Trouw. Wanneer hij God als zijn vervolger beschouwt, dan geschiedt dit tengevolge van de aanvechtingen der ziele.

3. Het is waarheid, wat ik u met ede bevestigd heb. Ik zal de leugen haten, zolang als mijn adem in mij zal zijn, en het geblaas Gods, de van God mij ingeblazen geest des levens, in mijnen neus.

4. De Heere straffe mij, indien mijne lippen onrecht zullen spreken, en indien mijne tong bedrog zal uitspreken. Het is gene huichelarij, maar zuivere waarheid, wat ik gesproken heb en nogmaals herhalen zal.

5. Het zij verre van mij, dat ik mij door uwe verwijten en mijne grote ellenden in schrik en verwarring zou laten brengen, dat ik ulieden rechtvaardigen zou, ulieden ten opzichte uwer beschuldigingen gelijk zou geven; totdat ik den geest zal gegeven hebben, zal ik mijne oprechtheid van mij niet wegdoen, nooit en nimmer zal ik toegeven, dat ik mij aan ene bijzondere, grote zonde, de oorzaak van mijn lijden, zou overgegeven hebben.

6. Aan mijne gerechtigheid zal ik vasthouden, en zal ze niet laten varen; mijn hart 1) zal die niet versmaden 2) mij niet beschuldigen enen van mijne dagen, die ik geleefd heb, men zal mij tot zulk ene belijdenis niet brengen, als gij van mij wilt.

1) Neen, wil Job zeggen, ik zal niet alleen, veeleer het leven, dan mijne oprechtheid verliezen, maar ik wil deze zelf, als mijn doodskleed mede in het graf nemen, en met dezelve, als met mijn mantel van gerechtigheid, met welke ik in mijn Verlosser roemen mag, eens ten genen dage voor Zijn aangezicht verschijnen, om door hem dan ten volle vrijgesproken en gerechtvaardigd te worden..

Zijn geweten en den troost van zijne oprechtheid zou hij tot zijn uiterste blijven vasthouden en verdedigen. God weet, dat hij het altoos wel had gemeend, en zijn eigen hart verweet hem geen verzuim of overtreding van enigen bekenden plicht. Dit was zijn blijdschap en deze kon niemand hem ontroven. Het was dikwijls het lot van oprechte mensen, dat zij bij de huichelaars gerekend en even als dezulken veroordeeld worden, maar het betaamt hem, om zich kloek en stoutelijk tegen zulke beschuldigingen te verzetten, en er niet verlegen of moedeloos onder te worden, of daarom te slechter van hun zelven te denken, maar met den Apostel te zeggen: Wij hebben altoos goeden moed, en een goed geweten in alles, als die in alle dingen eerlijk trachten te wandelen (Hebr. 13: 18)..

2) In het Hebr. Lo-jèchèraf. Niet versmaden, in den zin van, niet van slechtheid beschuldigen. Job ontkent hier niet, dat hij zich in woorden en gedachten onzondig weet, Maar zegt dat zijn geweten hem vrijspreekt van grove zonden, die zijne vrienden als oorzaak van zijne ellende aannemen.

Job weet zeer goed, dat hij een zondaar is, dat hij dagelijks zijne zonden voor zijn God heeft te belijden, maar hij weet ook, dat Hij altijd hier na heeft gestaan, om voor God en mensen ene onergelijke consciëntie te behouden.

7. Niet ik, maar wel mijn vijand, die mij mijne eer en mijne kroon (Hoofdstuk 29: 14) wil roven, zij als de goddeloze, en die zich tegen mij opmaakt, die mij belastert en beliegt, als de verkeerde, de ondeugende, die ook een vijand Gods is.

Dit is een woord, dat voor alle tijden van het Godsrijk geldende is. Degenen, welke den Heere Jezus Christus tot enen zondaar en godslasteraar maakten of maken, diegenen, die zijne gelovigen om Zijns Naams wil vervolgen, geven daardoor het bewijs, dat zij onbekwaam zijn, om ware gerechtigheid en goddelijke waarheid van de duisternis te onderscheiden, dat zij het licht haten, waarmee zij het goddelijk gericht over zich inroepen..

8. Nooit kan iemand, die niet zelf van God is afgeweken, mij voor enen goddeloze houden; a) want wat is de verwachting des huichelaars 1), des zondaars, als hij zal gierig geweest zijn 2) en schatten zal opgelegd hebben, wanneer God zijne ziel zal uittrekken, hem in het uur des doods brengt? Kan zulk een zich aan God vasthouden, dien hij reeds lang verliet? Immers neen! En ziet gij dan niet, dat ik ook bij het dreigen des doods de hoop op God niet laat varen (Hoofdstuk 19: 25 vv.)?

a) Matth. 16: 26. Luk. 12: 20.

1) Job stelt zich hier tegenover de goddelozen. Hij, de van God geplaagde, de zwaar beproefde heeft zijn verwachting op den Heere nog niet losgelaten. Hij heeft nog zijn vertrouwen op den Heere leren stellen. Hij houdt nog vast aan zijn God. Hij heeft het uitgesproken, dat hij zijn God na zijn verscheiden nog zal ontmoeten, dat zijn Verlosser leeft. Hij heeft nog de stellige verwachting van Gods genade te zullen ontvangen na zijn dood; maar wat is de verwachting des huichelaars, als God hem afsnijdt, als God zijn ziel zal uittrekken uit het lichaam. Hij heeft geen verwachting, dat God hem horen zal.

2) In het Hebr. Ki jibsa. Hier vertaald door, als hij zal gierig geweest zijn. Beter is het als we vertalen, als Hij, n.l. God afsnijdt, gelijklopende met het volgende: wanneer God zijne ziel zal uittrekken. De laatste uitdrukking is ontleend aan het uittrekken van het zwaard uit de schede. Het lichaam wordt hier dan als de schede voorgesteld, waaruit de ziel als het wezenlijke bestanddeel van het leven wordt getrokken. Job stelt hier voor, den zondaar, die uit dit leven wordt weggerukt, en vraagt, welke diens verwachting zal zijn.

9. a) Zal God zijn geroep horen, als benauwdheid des doods over hem komt en alle hoop en hulp verdwijnt?

a) Job 35: 12. Psalm 18: 42; 109: 7. Spreuken 1: 28; 28: 9. Jes. 1: 15. Jer. 14: 12. Ezechiël. 8: 18. Micha 3: 4. Joh. 9: 31. Jak. 4: 3.

10. Zal hij, die zich van God losgerukt heeft, zichte midden van zo grote ellenden als de mijne zijn, verlustigen in den Almachtige, en zich met Zijne redding kunnen troosten? zal hij God kunnen en durven aanroepen te aller tijd. Zulk een bidt niet en kan niet bidden, terwijl gij hoort, hoe ik onafgebroken mijn angstvol, mijn gekweld hart voor mijnen God uitstort, en mij door Hem inwendig tot steeds nieuwen hoop gesterkt gevoel. Wie nu, reeds aan den rand van het graf staande, nog zo onwrikbaar aan God, zijnen Verlosser, vasthoudt, is geen van God verlaten misdadiger.

Job noemt vier kenmerken, vier voorrechten, die geen huichelaar bezit, 1e. de levendige hoop, 2e. de genadige gebedsverhoring, 3e. het welgevallen, de vreugde in God, 4e. het aanhoudend gebed of de gelovige omgang met God.

Hier wordt het Joh duidelijk, terwijl hij zijnen toestand met dien eens huichelaars vergelijkt, welk een troost, welk ene kracht om te dragen, ja, welk ene geestelijke vreugde te midden van het lijden hij uit de gemeenschap met God putten kan. Terwijl hij zo het onderscheid van den godvruchtige en den goddeloze bij den wortel aantast, wordt ook zijne gedachte van beider uitwendig lot veel gewijzigd.

Dat hij zegt, dat de huichelaar niet tot God roept al den tijd, dit heeft betrekking op het zonder ophouden te bidden (1 Thessalonicenzen. 5: 11). Want waar geloof is, daar wordt het gebed niet nagelaten, al slaapt iemand, of voert iets anders uit. Het ongeloof nu bidt nooit, tenzij slechts met den mond, welk gebed niet door de wolken heendringt.

11.

II. Vs. 11-23. Ik wil u onderwijzen omtrent Gods wereldorde: gij zelf hebt ze terecht beschouwd; maar welke verkeerde gevolgtrekkingen hebt gij daaruit op mijn lot gemaakt! het geslacht der verkeerden gaat geheel te niet, zijne schatten vallen den rechtvaardigen toe; zijn huis gaat te niet; ook hij zelf valt neer, God zelf vervolgt hem, en de spot van allen treft hem.

11. Ik zal ulieden leren van de handelwijze Gods, opdat gij ziet hoe mijn lot van dat eens misdadigers verschilt; Wat bij den Almachtige is, wat het richtsnoer Zijner daden is, zal ik nu nietmeer verhelen, nu gij mij rustig aanhoort.

12. Ziet, het is waar, gij zelve allen hebt het gezien; en waarom wordt gij ondanks dit door ijdelheid verijld, verblind ten opzichte van mij, die toch geen enkel kenteken van enen goddeloze draag?

De wapenen, welke de vrienden zo dikwijls tegen hem gebruikt hebben, de schildering van het lot der goddelozen, in welken spiegel hij zich zelve moest erkennen, wendt Job nu tegen hen aan en ten zijnen behoeve, omdat zij daaruit zien, dat hij geen goddeloze is. Hij loochent daarmee niet; wat hij in Hoofdstuk 21 en 24 heeft voorgesteld, dat misdadigers dikwijls lang

gelukkig, vromen ongelukkig zijn, maar de pas gewonnen rust en zekerheid van de oneindige zaligheid in de inwendige gemeenschap met God dringt hem ook de andere zijde in het lot van kwaaddoeners te erkennen, die hij vroeger verzwegen, namelijk het eindelijk over hen losbarstend verderf.

Onwillekeurig geeft hij hun zo toe, en wordt de waarheid in hare beweringen gerechtvaardigd, tevens ontnemt hij hun echter elk voorwendsel tot verkeerde vermoedens en beschuldigingen..

13. Zeker, dit is, gelijk Zofar (Hoofdstuk 20: 29) terecht gezegd heeft, het deel des goddelozen mensen bij God, het deel dat hem ten laatste toch door God wordt toegedeeld, en de erve der tirannen, der onrechtvaardige onderdrukkers, die zij van den Almachtige ontvangen zullen.

14. Indien zijne kinderen vermenigvuldigen a), het is ten zwaarde; en zijne spruiten, zijne in goddeloosheid zich verhardende kindskinderen, zullen van brood niet verzadigd worden (vgl. Psalm 37: 25).

a) Deuteronomium 28: 41. Hos. 9: 13.

15. Zijne overgeblevene nakomelingen zullen in den dood begraven worden; aan ene pestziekte 1) gestorven, zullen zij zo spoedig mogelijk begraven worden, en a) zijne weduwen, die door die gerichtens Gods gade en kinderen verloren, zullen niet wenen, zullen uit vrees voor den Goddelijken toorn, geen rouw dragen.

a) Psalm 78: 64.

1) Zwaard, honger en pest zijn volgens de Heilige Schrift de drie grote machten, die God, de Heere tot straf voor den afval en de goddeloosheid bewaard heeft. De dood is hier de pestziekte. In vs. 14 en 15 komen de drie machten te zamen, opdat zij des Heren oordeel zullen uitvoeren. (Deuteronomium 32: 24 vv. Jer. 14: 12; 24: 10. Ezechiël. 5: 12. Openbaring 6: 4-8).

16. Zo hij in zijne hebzucht zilver opgehoopt zal hebben in ene menigste als stof, en in zijne prachtliefde zich kleding¹⁾ zal bereid hebben, als leem, als het slijk der straten (Zach. 9: 3);

1) Kleding en zilver zijn genomen, om uit te drukken de pracht, waarin hij leefde en waarvoor hij arbeidde; om aan te duiden, dat hij het alleen in de wereld had gezocht en zich van God had losgemaakt. Maar al had hij gemeend, los van God zich in dit alles te kunnen verheugen, en dit alles te kunnen behouden, toch zou God hem tonen, dat Hij de Opperheerser van alles is, want de rechtvaardige en de onschuldige zouden er genot van hebben.

Het is opgemerkt en volkomen waar, dat het losgemaakt zijn van God zich vooral openbaart door klederdracht en de heerschappij der mode.

Wie de rede van Job met die der vrienden vergelijkt, omtrent het lot van den goddeloze merkt terstond het grote verschil. Bij de vrienden alles een heenleiden naar Job, een vingerwijzen op Job, bij hem treft ge alleen een vergelijken van zijn lijden met den ondergang der goddelozen, gedurende het leven en na den dood.

17. Hij zal ze wel met moeite bereiden, maar hij zal er geen genot van hebben; de rechtvaardige, door wiens verdrukking hij alles verkreeg, zal ze aantrekken, en de onschuldige, die ten laatste toch overwinnaar blijft, zal het zilver, als een den rechtvaardige toekomende buit, delen 1) (vgl. Psalm 39: 7. Spreuken 13: 22; 28: 8. Prediker 2: 26. 2.26 MATTHEUS. 5: 5).

1) Als God de vromen verrijkt, moeten zij denken, dat zij slechts stedehouders en rentmeesters van Zijne goederen zijn, van welke hun eenmaal rekenschap zal worden afgevraagd. Wanneer de kwaden en goddelozen een vloek over hun huizen brengen, door kwalijk gewonnen en slecht aangelegde rijkdommen, dan brengen de goeden een zegen over zich en hun geslachten, door dezelve wel te besteden..

18. Hij bouwt wel zijn huis als een paleis, en toch is het voor God zo nietig als hetgeen ene motte 1) bouwde; hare woning is het uitgeknaagde in een kleed, en terwijl zij voortknaagt, verwoest zij hare eigene woning (vgl. Hoofdstuk 8: 14), en als een hoeder in de wijngaarden de hutte maakt, die slechts voor den korten tijd van het rijpen der druiven wordt opgeslagen.

1) Gelijk de mot zich, ten nadele van anderen, een woning bereidt, in welke echter niets dan vernieling en verderf plaats heeft, zo bouwen de goddelozen zich ook wel paleizen, maar zij brengen er even als de motten het verderf met zich in, zodat hun trotse gebouwen binnen kort ter neer storten..

19. a) Rijk ligt hij, de goddeloze, neer op zijne legerstede, en wordt niet weggenomen, nog niets is hem ontnomen, er dreigt nog geen gevaar; doet hij zijne ogen open, zo is hij er nietmeer. God heeft hem reeds verdeldg.

a) Psalm 49: 18.

Zo na aan elkaar als avond en morgen zijn, zijn bij den kwaaddoener de rijkste bezitting en gehele vernietiging; des avonds legt hij zich neer nog in het volle bezit van zijne rijkdommen, niet vermoedende, dat het de laatste maal zal zijn; op enen morgen slaat hij de ogen op, er niet aan denkende, dat hij ze opent, om ze nog dezelfde dag voor altijd te sluiten..

20. Verschrikkingen des doods zullen hem als wateren, die plotseling alles overstromen en wegrukken (Psalm 18: 5; 32: 6. Jes. 8: 7), aangrijpen; des nachts zal hem een wervelwind wegstelen; zo zal hij als in een ogenblik weggerukt zijn.

21. De oostenwind, die uit de woestijn komt en alles verwoest en verschroeit (Hoofdstuk 1: 19. Jes. 27: 8. Ezechiël. 17: 10), zal hem wegvoeren, dat hij heengaat in de hel, en zal hem wegstormen uit zijne plaats, van de aarde weg.

22. En God, de rechtvaardige, zal dit over hem werpen en niet sparen; van Zijne hand zal hij wel snellijk trachten te vlieden, maar het te vergeefs zijn.

23. Bij al die ellende zal hem niet eens het medelijden zijner medeburgers ten deel zijn; integendeel, een ieder zal over hem met zijne handen klappen, en over hem fluiten uit zijne plaats; dat zal de treurzang zijn van hen, die hem ten grave geleiden (vgl. Jer. 49: 17. Klaagt. 2: 15. Zef. 2: 15).

HOOFDSTUK 28.

LOF DER WIJSHEID BIJ GOD EN MENSEN.

III. Vs. 1-11 Alle edele metalen weet de mens door eigen inspanning te vinden en in de donkere diepten op te sporen. Verre van de woningen der mensen, daalt hij in den schoot der aarde neer, die hem boven koren voortbrengt, die hij van onderen als met vuur doorwoelt, ter plaatse van den kostbaren steen, op een pad, dat geen vogel bereikt, geen roofdier waagt te betreden. Daaronder woelt hij de bergen om, dringt in de gespletene gangen tot het edelgesteente, en brengt het aan het daglicht.

1. Dit ongelukkig einde van de rijke goddelozen (Hoofdstuk 27: 13-23) is wel verdiend; "want" 1) gewis er is voor het zilver, dat de boosdoener zo liefheeft en dat hij bij elkaar schraapt, een uitgang, een plaats waar het vandaan komt, er is in de bergwerken een ader van zilver, en ene plaats voor het goud, dat zij smelten²⁾, om het te louteren.

1) De samenhang tussen dit en het vorig Hoofdstuk is door de uitleggers zeer verschillend opgevat. Volgens den grondtekst begint ons Hoofdstuk met "want; " daarom is het het natuurlijkste om aan te nemen, dat nu zal aangewezen worden waarom het gericht, dat in het vorige Hoofdstuk geschilderd is, over den goddeloze moet komen. Deze, zegt Job, die in zijn leven goud en zilver, aards geluk en voorspoed voor het hoogste goed hield, moet eindelijk noodzakelijk te gronde gaan, omdat het den mens wel mogelijk is, alle verborgene heerlijkheid der aarde door eigen inspanningen en door moed te verkrijgen, maar nooit kan hij zonder God de Wijsheid verkrijgen, die alleen voor eeuwig bij het leven behoudt, en daarom alle schatten der wereld overtreft. Zij kan slechts door Hem gegeven worden, die ze van den beginne bezat, en van wie zich de kwaaddoener toch heeft losgerukt; zij kan slechts ontvangen worden door Gods kracht. -Middellijk dient echter dit woord, om te bewijzen, dat iemand, die, als Job, ondanks het allergrootste lijden aan de godsvrucht vasthoudt, en de bron der ware Wijsheid kent, nooit een goddeloze kan zijn; dat zijn lijden dus werkelijk anders beoordeeld moet worden, dan dat van den goddeloze.

Het 28ste hoofdstuk kan ook als een zelfstandig geheel beschouwd worden, waarin Job ene heerlijke belijdenis van het beginsel en den drijfveer van zijn gehele leven, van de gezindheid zijns harten aflegt en met een triomfzang vol geestdrift op de Wijsheid (wij zouden kunnen zeggen, op het zaligmakend geloof) het geheel besluit. Het geheel is de beste uitlegging van het woord des Heren: "wat baat het den mens, zo hij de gehele wereld wint en schade lijdt aan zijne ziel."

Niet alleen in Egypte, maar ook in Haran en in Idumea vindt men én koper- én goud- én zilvermijnen. In Funon tussen Petra en Zoar waren tot op Mozes' tijd overvloedige kopermijnen en op het Edomietisch gebergte vindt men zilver- en goudmijnen.

Het is bekend, dat zelfs gedurende de vervolgingen der Christenen onder de Heidense keizers, de Christenen naar de kopergroeven werden gezonden, om daar den dood tengevolge van den

dodelijken arbeid te vinden. Volgens Edrisi worden op den Libanon nog sporen van vroegere koperwerken gevonden.

De Schrijver was zeer goed met dit werk in de mijnen bekend, zoals uit de beschrijving in dit Hoofdstuk blijkt.

Volgens Wetstein heeft hij op het oog gehad de mijnen in het ijzergebergte.

Job wil er op wijzen, dat het goud en zilver, waarnaar de goddeloze zeer begerig is, toch ook van aardse natuur is.

Hij begint met de edelste metalen.

2) Deze arbeid, welke aan de hoge waarde van het gelouterde goud moet doen denken, wordt door den beroemden Siciliaanschen geschiedschrijver Diodorus (ten tijde van keizer Augustus) op de volgende wijze beschreven: "De kunstenaars nemen den vermaalden steen en leggen dien op ene brede tafel, die een weinig schuin is; zij gieten er water op, dat de aarddelen uitspoelt en doet wegstromen, terwijl het goud op het blad blijft liggen. Dit werk wordt meermalen herhaald, waarbij in den beginne de massa met de handen zacht gestreken wordt. Dan drukt men met dunne sponsen zacht er op en trekt zo alle vuil tot zich, zodat het stofgoud geheel rein overblijft. Eindelijk, nemen andere kunstwerkers het naar bepaalde maat en gewicht te zamen, schudden het in smeltkroezen van potaarde, en doen ene bepaalde maat van lood, zoutkorrels, een weinig tin en wat zemelen van gerst er bij, leggen er een nauw sluitenden deksel op, strijken dien zorgvuldig met leem, en laten het zo vijf dagen en vijf nachten onophoudelijk in een oven koken. Hierop laten zij het afkoelen; zij vinden dan van het bijgevoegde niets in den pot, maar nemen het reine goud met weinig afval er uit."

2. Het ijzer wordt uit stof genomen, men haalt het uit den grond, en uit steen wordt koper gegoten; het koper in het erts verborgen, komt door smelting aan het licht.

3. Het einde, dat God gesteld heeft voor de duisternis, en al het uiterste onderzoekt hij; daar waar het in 't hart der aarde duisternis is, graaft hij door; hij zoekt daar het gesteente der donkerheid en der schaduw des doods, het gesteente, dat in de diepste duisternis verborgen ligt.

4. Daar is menig gevaar, en menige tegenstand moeten overwonnen worden; soms breekt er ene beek 1) door bij degene, die daar woont, bij den mijnwerker, de wateren vergeten zijnde van den voet, in wier nabijheid nooit een voet zich neerzette, worden dan van den mens uitgeput en gaan weg, zij worden weer drooggemaakt.

1) Anderen vertalen door, schacht en laten dan vergeten zijnde van den voet slaan op de bergwerkers, die van de mensen schier vergeven zijn aan wie niet gedacht wordt door degenen, die op de aarde met hun voeten treden. De Schrijver wil in elk geval op het moeilijke en hoogstgevaarlijke, maar ook op het zelfverloochenende van den arbeid wijzen.

5. Uit de aarde boven hem, die de mens bebouwt, komt het brood voort, en onder zich wordt zij veranderd door den arbeid der bergwerkers, alsof zij vuur ware 1).

1) Sommigen verstaan dat van gouden edelgesteenten, die als vuur glinsteren, anderen van de lampen der mijnwerkers, die de aarde doen voorkomen als in vlam staande; nog anderen van zwavel of kolen, waarin brandstof zit, en enigen van het verbrand raken der mijnen, hetwelk soms gebeurt.

Ook kan men vertalen: Van onderen wordt zij doorwoeld als door vuur. De bedoeling is, dat alles in des aardrijks ingewand wordt omgekeerd en dooreen gewoeld.

6. Maar zulk een doorzoeken van de aarde beloont rijkelijk, waar hare stenen, de stenen in de diepte der aarde zijn, daar is de plaats van den saffier, dat hemelsblauw edelgesteente (Exodus 24: 10. Ezechiël. 1: 26), en zij, de aarde, heeft stofjes van goud; de arbeider vindt die in hare kluiten.

7. De roofvogel heeft met zijn scherpen blik het pad tot deze geheime werkplaatsen der natuur niet gekend, en het oog der kraai, "van den havik," hoe nauwkeurig dat oog ontdekt, heeft het niet gezien.

8. De jonge hoogmoedige dieren, die anders, zonder gevaar te vrezen, de geheimste schuilhoeken naspeuren, hebben het niet betreden, de felle leeuw, hoewel hij anders de overige dieren in moed overtreft, is daarover niet heengegaan, "geen leeuw heeft er zijne trotse stappen gezet."

9. Hij, die de schatten der aarde naspeurt, legt zijne hand aan de keiachtige rots, en ruimt die weg, om het edelgesteente te verkrijgen; hij keert de bergen van den wortel om 1), woelt ze door zijn graven om.

1) Menigmaal gebeurt het, dat de bergen, door de mijnwerkers uitgehold, eensklaps instorten.

10. In de rotsstenen houdt hij stromen, kanalen, uit, om het water, dat hier en daar uit aderen te voorschijn springt, af te leiden, en zijn oog ziet al het kostelijke, dat daar aan stenen en erts is.

11. Hij bindt de rivieren toe, stopt de aderen, die door hun water zijn werk zouden verhinderen, dat niet een traan uitkomt 1), en het verborgene goud en edelgesteente brengt hij uit in het licht, tot de oppervlakte der aarde.

1) Beter: Opdat zij niet sijpelen, damt hij de vloed af. De bedoeling is, dat om geen last te hebben van het onderaardse water, de bergwerker dammen opwerpt, die zelfs het doorsijpelen beletten.

12.

IV. Vs. 12-22. Maar hoewel de mens het meest verborgene en het kostbaarste der aarde weet op te zoeken en te vinden, zo kan hij toch de Wijsheid, noch in het land der levenden, noch in de diepte der zee vinden, en voor al zijne schatten niet kopen. Geen levend wezen ziet haar en de benedenwereld heeft slechts een gerucht van haar vernomen.

12. Maar de Wijsheid 1), die alles in waarde overtreft, de kennis van Gods wegen, van waar zal zij gevonden worden? en waar is de plaats des verstands 2), de erkenning van hetgeen goed of kwaad, waarheid of leugen is?

1) Uit deze vraag blijkt duidelijk, wat Job met het voorgaande bedoeld heeft. Hij wil zeggen, dat de mens in staat is te ontdekken, vanwaar het goud en zilver, het koper en de edelgesteenten komen, maar hoe zal de mens aan de ware Wijsheid komen? Waar zal hij die vinden? Een vraag, die genoegzaam insluit, dat de mens die Wijsheid niet bij zich zelf heeft, niet op de aarde had vinden.

Hiermede doet Job het aan zijne vrienden gevoelen, dat al hun ingevingen van gene betekenis waren. Zij hadden het wel voorgesteld, dat zij ware wijsheid hadden, maar een wijsheid uit de aarde, want zij hadden zich beroepen op de ervaringen der ouden en op hun eigene ervaringen, op wat de vaders hadden gezegd en wat zij zelf gezien hadden. Job zal nu aantonen, dat de ware wijsheid niet op aarde is te vinden.

2) Bedenkt men, dat het gehele 28ste Hoofdstuk tot zijn hoofddoel heeft, aan te wijzen, dat de goddeloze moet verloren gaan, omdat hij de wijsheid niet bezit, om de Goddelijke wijsheid aan te tonen, die in het onnaspeurlijk Godsbestuur is, zo is het duidelijk, dat onder "Wijsheid" hier niet alleen aan ene eigenschap van God kan gedacht zijn, maar ook ene door God zelf in den mens gelegde gezindheid, door welke deze recht erkent, wat Gods wil van hem is, wie hij zelf is, en hoe hij met zijnen God verzoend kan worden. Vers 24-28 toont dan, hoe zulk ene wijsheid van den mens slechts het uitvloeisel en de schaduw der eeuwige, Goddelijke wijsheid zelf is, volgens welke God alle schepselen geschapen heeft, door welke Hij ze steeds onderhoudt en tot het van eeuwigheid bepaalde doel leidt (vgl. Spreuken 3: 19,20; 8: 22-31). Deze wijsheid van den mens is geen theoretisch, onvruchtbaar weten, maar ene gesteldheid des harten, die uit liefde en eerbied tot God voortkomt, die zich steeds in een godzalig leven openbaart. God zelf geeft ze, de mens ontvangt ze op aanhoudend, waarachtig gebed, door gelovig onderzoek van Gods woord en door volharden in den strijd (oratio, meditatio, teutatio). Dan stemt hij overeen niet het heilig ideaal, naar hetwelk en tot hetwelk God hem ook geschapen heeft, en heeft deel aan de Goddelijke wijsheid. Deze wijsheid, die in zijn hart woning maakt, is dan echter in haren diepsten grond van de wereldse wijsheid verschillend. Die is, volgens Jakobus (3: 15 vv.) aards; zij heeft haren oorsprong, hare geboorteplaats op de aarde, zij kruipt slechts over de aarde heen, zonder hoger en dieper te zien, bevat slechts bestanddelen der aarde, vergankelijke elementen, en een menigte vuil. Zij kan wel op een zeer noodzakelijk en nuttig gebied der aarde betrekking hebben, haar kan een zeer rijk en scherp oordeel eigen zijn; zij kan juiste voorstellingen geven en ware meningen hebben; zij kan zich uitstrekken over het gehele gebied van de kennis der aarde, zich dus als grote kennis der natuur openbaren, of, als poëtische genialiteit, als kennis van politiek, als de grondigste geleerdheid, zo als die zeldzaam ook op niet Christelijken bodem gevonden wordt: zij kan er

echter geen aanspraak op maken de wijsheid en het verstand in den volkomensten zin te zijn-haar karakter is en blijft aards. Ten tweede is deze wijsheid natuurlijk (psychisch) d.i. zij heeft niet in den geest, maar in de psyche haren oorsprong, in het leven, dat zich openbaart in gewaarwordingen, aandoeningen, prikkelingen, affecten, als lust en begeerte naar hetgeen onder het bereik der zinnen valt en de dingen, die bekoren, als spijs, drank, geslachtslust, haat, nijd enz: maar ook met betrekking tot het karakter, als op wil en besluit, weten en erkennen, verbeelden en begeren. De wijsheid, die uit deze ontstaat en daarop betrekking heeft is, hoewel zij in vele harer openbaringen een natuurlijk recht heeft, toch altijd aan materialistischen aard en vertoont zich als een uitvloeisel van een door de zonde besmet leven. Ten derde is deze wijsheid duivels; zij staat in verband met het rijk en de macht der demonen. Deze echter zoeken, juist als geesten, die in de lucht heersen, de van hen uitgaande overweldiging, verdrukking, verwoesting en vernieling als de wijsheid dezer wereld in de harten der mensen te planten en in te prenten, en zich daardoor hun eigen bestaan en bezit te verzekeren. De duivel en de demonen bezitten ene veel omvattende wetenschap, welke echter de bron wordt van al wat afschuwelijk en verschrikkelijk is, daar de wijze van het bezit en het gebruik er van ze niet adelt. Daarom verwoest deze demonische wijsheid het inwendig en uitwendig levensbestaan van den mens. -De ware wijsheid echter komt niet van beneden, maar van Boven; zij daalt uit de hemelse gewesten tot den mensen neer; zij wordt niet door vlees en bloed geopenbaard. Zij is, volgens Jakobus: 1. zuiver; want zij stamt af van het door gene zonde aangeraakte leven en den lichtglans van God. 2. Zij is onvermengd, want zij moet reine, heilige, gewijde, priesterlijke harten maken. Uit deze hare zuiverheid komen alle andere eigenschappen voort. 3. Zij is vreedzaam, want God, uit welke zij is, is geen God van wanorde, maar van vrede, en roept tot vrede. Waar zij ingaat, daar maakt zij de mensen vreedzaam, stelt den hoogsten, volkomensten staat van geluk, de integriteit van den gehelen mens als voleindigd gebouw des vrede voor. Daarom openbaart zij zich ook 4. als bescheidenheid, zachtmoedigheid, goedheid, als ene gezindheid tot lijden en verdragen, als gelatenheid in het bewustzijn, dat beperking, vernedering en ontbering tot zegen zijn. Zo is zij dan ook 5. gezeggelijk; zij verneemt gaarne de gedachten en de wegen van anderen en hoort wat deze opmerkten met belangstelling. Daarenboven is zij 6. vol van barmhartigheid en van goede vruchten in werkzame uitoefening van barmhartigheid, die men zelf ondervonden heeft. Eindelijk 7. sluit zij buiten alle onpartijdig oordeel, al wat dubbelzinnig is en verdeeld, alle afzondering, allen sektegeest en alle geveinsdheid. Al deze eigenschappen, die de ware wijsheid bezit, werken een hemelsen vrede, welke gene wijsheid der mensen bezit of, geven kan, zij maken waarlijk vreedzame harten.

Alles wat tot het natuurlijke gebied behoort, hoe verborgen ook, kan door den menselijken arbeid en vlijt ontdekt en verkregen worden. De Wijsheid Gods echter is niet door menselijken ijver en volharding te ontdekken, noch te verkrijgen. Want ofschoon zij zelf er goed verborgen zijn, in de diepste plaatsen der bergen kunnen echter de schatten als prikkelende tot misdadigheid met veel moeite gevonden en uitgegraven worden. Evenzo kan het ijzer, hoe diep het ook verborgen is in de benedenste delen der aarde gevonden worden, maar niemand onder ons verkrijgt de Wijsheid Gods door menselijken ijver.

Laten we toch duidelijk er op acht geven, wanneer hier gezegd wordt, dat de Wijsheid niet onder de mensen wordt gevonden, dat Job in hoofdsom (of liever de Heilige Geest door zijn

mond), de onze ingeboren verhevenheid ons heeft willen ontnemen, omdat wij menen met zulk een scherp en schrander oordeel begaafd te zijn, dat wij van oordeel zijn, alles met ons verstand te kunnen omvatten. Hier nu kondigt de H. Geest den mensen aan, dat, wie zich dit inbeeldt, zich bedriegt, want dat hun de Wijsheid ontbreekt.

Welke wijsheid nu? Den Raad Gods te kennen. Want wij kunnen wel enige kennis van de dingen hier beneden voorbrengen, en, ofschoon die duister zijn, toch heeft God ons iets er van geopenbaard. En die kennis wordt genoemd de natuurlijke, dewijl wij allen, ofschoon niet allen in dezelfde mate, er iets van hebben. Maar wanneer men zou moeten weten, wat God is, of Zijne oordelen, dan behoren de menselijke gevoelens ingebonden te worden, en hoe meer zij zich willen verheffen, des te meer behoren zij onderdrukt en naar binnen gedrongen te worden..

13. De mens weet, doorziet hare hoge waarde niet, hij kan niet berekenen hoeveel zij waard is, en zij wordt niet gevonden in het land der levenden, al wilde men de gehele zichtbare wereld doorreizen, toch zou men daardoor de ware kennis van het wezen aller dingen niet verkrijgen.

14. De afgrond, de oceaan, zegt: Zij is in mij niet, en de zee zegt tot hem, die de hemelse Wijsheid zou willen doorzoeken: Zij is niet bij mij.

15. a) Het gesloten, het fijnste goud kan voor haar niet gegeven worden, en met zilver kan haar prijs niet worden opgewogen.

a) Spreuken 3: 14; 8: 11,19; 16: 16.

Noch geleerdheid noch rijkdom geven het recht op de hemelse wijsheid, integendeel ook de ongeletterde en de armste kan haar verkrijgen.

16. Zij kan niet geschat worden tegen fijn goud van Ofir (vgl. 1 Koningen 9: 28), tegen den kostelijken Schoham, den Onyx, een edelgesteente van bleke kleur, als de nagel van den vinger, door welke het vlees heenschemert (Genesis 2: 12. Exodus 28: 9). of den Beryl van zeegroene kleur, overhellende nu eens naar het waterblauwe, dan naar het gele (Openbaring 21: 21) of den Saffier (zie vs. 6).

17. Ja, deze Wijsheid is boven alles verheven, ook boven de kostbaarste schatten. Men kan het goud of het kristal, "glas 1) met goud versierd" haar niet gelijk waarden, ook is zij niet te verwisselen voor een kleinood van dicht goud.

1) Het glas werd reeds vroeg door de Feniciërs uit kiezelzand gemaakt. De ouden stelden drinkbekers, schalen en schotels, uit dit product vervaardigd, zo hoog, dat zij die nevens het goed stelden en noch vensters, noch spiegels in het Oosten uit glas vervaardigd waren. (Hoofdstuk 37: 18)..

18. De Ramoth en Gabisch 1) zal niet gedacht, want de trek, het bezit

2) der Wijsheid is meerder, is van veel hoger waarde, dan der Robijnen (Spreuken 3: 14,15).

1) Onder de Ramoth hebben wij te verstaan de paarlen en onder Gabisch het kristal, terwijl onder Robijnen hier waarschijnlijk de koralen moeten worden verstaan.

2) Dit kan men ook vertalen: "de aantrekking," "uittrekking" of "ophaling." Job gebruikt hier een kunstwoord van de parelvisserij. Deze uitdrukking is gevoeglijk gebezigd aangaande deze Wijsheid, welke zeer diep en buiten het bereik der gewone mensen liggende, niet kan verkregen worden zonder vlijtig onderzoek en opmerken..

19. Men kan den Topaas, de bleekgroene Chrysoliet (Exodus 28: 17) van Morenland, het ten zuiden van Egypte gelegene Ethiopië, waar het Topaseneiland in de Rode Zee dien oplevert, haar niet gelijk waarden, en bij het fijn louter goud kan zij niet geschat worden¹⁾, zodat men dit tegen haar zou kunnen opwegen.

1) Alles wat veel waarde heeft somt Job op, om daardoor de waarde der Wijsheid te verheffen. Er is niets, wil hij zeggen, zo kostelijk, wat met haar kan worden vergeleken, en er is op aarde geen plaats, waar zij kan worden gevonden.

20. a) Die Wijsheid dan, van waar komt zij, wanneer zij op al die genoemde plaatsen niet te vinden is, en voor al die hoogstgeprezene kostbaarheden niet te verkrijgen is? en waar is de plaats des verstands? Waarheen moet zich dan de mens wenden, om haar te verkrijgen, daar hij zonder haar noch in dit, noch in het volgend leven gelukkig en zalig kan zijn?

a) Job 28: 12.

21. Want zij is verholen voor de ogen aller levenden, van alle geschapene wezens; geen onder allen, ook de mens niet, kan van zich zelven de vraag, vs. 20, beantwoorden, en door zich zelven ware wijsheid verkrijgen, en voor het gevogelte des hemels is zij verborgen; hoewel dit scherper en verder dan het mensenoog ziet, heeft het nergens den zetel der wijsheid ontdekt.

22. Hier op aarde, in de schepping Gods, kan men overal de sporen zien van haar leven en van haren zegen, maar het verderf en de dood, het land des verderfs en des doods zeggen: Haar gerucht hebben wij met onze oren slechts gehoord.

Wat Job hier wil zeggen is dit, dat geen enkel schepsel de Wijsheid Gods zou kunnen uitvinden, noch op de aarde, noch in de lucht, noch onder de aarde. Dat het dus ijdele moeite is van den mens, om door te dringen tot den Raad Gods en tot de diepe verborgenheden der Godsregering in de wegen zijner Voorzienigheid. En hiermede plaatst hij zich en zijne vrienden op het rechte standpunt.

23.

V. Vs. 23-28. Slechts één, God, de Alwetende, de Alomtegenwoordige, kent de bron der wijsheid. Toen Hij eens der machten der natuur hare wet voorschreef, toen openbaar des Hij Zijne wijsheid in de schepping en toonde den mensen in de godsvrucht den weg tot wijsheid.

23. God alleen verstaat haren weg, de weg, langs welken de mens tot het bezit der wijsheid komt, en Hij, Hij weet hare plaats.

24. Want Hij schouwt in Zijne werkzame Alomtegenwoordigheid tot aan de einden der aarde; Hij ziet onder al de hemelen. Hoe zou hij niet ook weg en plaats der Wijsheid kennen?

25. De Wijsheid is de maatstaf, naar welke, en het doel, waarnaar Hij alle schepselen schiep: Als Hij den wind het gewicht maakte, de wet hoe sterk hij zou waaien, en a) de wateren opwoog in mate, aan de wateren in de wolken, op de aarde en in de zee de grenzen stelde, die zij niet mochten overschrijden.

a) Spreuken 8: 29.

26. Als Hij den regen ene gezette orde maakte, wanneer hij neervallen zou, en enen weg voor het weerlicht der donderen, ene wet voor het ontstaan, de plaats den tijd en de kracht.

27. Toen zag Hij haar, toen verkoos Hij de Wijsheid als het ideaal en het voorbeeld, waardoor Hij alles in orde stelde, en vertelde ze, openbaarde ze in de werken Zijner schepping, daar Hij op alle het zegel der wijsheid drukte (Rom. 1: 19,20); Hij schikte ze, stelde haar, om naar en door haar de wereld en in 't bijzonder de mensheid te scheppen en te leiden, en ook doorzocht Hij ze, en bevond, dat zij het middel was, waardoor Hij de wereld zo volkomen gevormd had, en door welke Hij haar ook zeker tot het eeuwig doel brengen zou.

28. Maar tot den mens heeft Hij toen gezegd: Zie 1), de vreze des HEREN, de ware bekering, zelfverloochening, ootmoed en geloof, is de wijsheid, door deze maakt de Goddelijke wijsheid woning in u, zodat gij deel aan haar verkrijgt, en van het kwade te wijken, de uit deze vreze Gods voortvloeiende heilige wandel, is het verstand 2); dit geeft het rechte inzicht, hoe men van den eeuwig dood kan gered worden (Spreuken 3: 7; 16: 6; 1: 7. 16.6 1.7 Psalm 111: 10).

1) Duidelijk wordt het hier uitgesproken, dat er een verborgen Raad en een geopenbaarde Wil is. In den verborgen Raad en Wil in te dringen is vruchteloze moeite. Daarnaar heeft den mens niet te staan. Maar wat hij wel heeft te betrachten is het opvolgen van den geopenbaarden Wil. Waar God den verborgen Raad voor Zich heeft gehouden, daar heeft Hij geopenbaard, wat tot waarachtig heil van het schepsel kan dienen, den weg aangewezen, waarop de mens alleen vrede vinden kan; en daarom zegt Job hier ook aan het slot van dit Hoofdstuk, wat de geopenbaarde Wil is, welken op te volgen, ware wijsheid verraadt.

2) In het geloof aan den Zoon Gods, in Wie alle schatten der wijsheid lichamelijk wonen, is deze godsvrucht vervuld. Met deze klare en diepe erkenning is Job dicht voor de deur van de oplossing van het raadsel zijns lijdens gekomen; hij heeft bevestigd wat in Hoofdstuk 1: 1 1.1

van hem gezegd is. Al is het, dat hij nogmaals in het duister der verzoeking neerzinkt, zo is het nooit mogelijk, dat satan overwint, omdat Job alle voorwaarden bezit, om door het woord van Elihu en van God, dat dit raadsel verlicht, het gebrek aan wijsheid te overwinnen en in zich zelve volkomen te ervaren, wat hij in Hoofdstuk 28 zo vol geestdrift geprezen heeft. Job spreekt hier "de meest verhevene wonden, welke de tegenstanders evenzeer moeten overmeesteren, gelijk zij hem zelve als den niet slechts machtigen, maar ook bijzonderen overwinnaar voorstellen, die hier eerst daardoor, dat hij in de uitwendige overwinning zich zelve overwinnende tot hogere klaarheid komt, de kroon der ware overwinning wegdraagt."

Job spreekt hier van de wijsheid als van een persoon. Sommigen menen, dat hier even als door Salomo (Spreuken 8) bedoeld is, het eeuwig Woord, dat bij den Vader was, voordat de wereld was, en door Wie Hij alle dingen gemaakt heeft (Job. 1: 1 v.).

Hier hebben wij de beschrijving van den waren, zuiveren, onbevleeten godsdienst; zij is den Heere te vrezen en te wijken van het kwade. De vreze des Heren is de bron en de hoofdzaak van allen godsdienst. Er is ene slaafse vrees voor God, die voortkomt uit harde gedachten van Hem (MATTHEUS. 23: 24). Er is ene zelfzuchtige vrees voor God, voortkomende uit ontzagwekkende gedachten van Hem (Hand. 9: 5). Maar er is ook ene kinderlijke vrees voor God, voortkomende uit grote en hoge gedachten van Hem; deze is het lichaam en de ziel van allen godsdienst. Waar deze ook in de harten heerse, daar zal het blijken uit ene standvastige zorg om van het kwade te wijken (Spreuken 16: 6). Waar wordt deze wijsheid gevonden? Hare schatten zijn verborgen in Christus, worden ontdekt door het Woord, aangenomen door het geloof, onder de werking van den Heiligen Geest. Die wijsheid is niet gegeven om hoogmoed of ijdelheid te voeden, of om onze nieuwsgierigheid te bevredigen. Zij onderwijst zondaars en wekt hen op om den Heere te vrezen en te wijken van het kwade, in de oefening van boetedoening en geloof. Laat ons dan vliesen van het kwaad, onze toevlucht nemen in de hoop van het Evangelie, het goede des levens dankbaar ontvangen, de lasten des levens met vreugde dragen, zonder dat wij verlangen al de moeilijkheden daaromtrent op te lossen..

HOOFDSTUK 29.

JOB VERHAALT VAN ZIJN VROEGER GELUK.

In ene slotrede welke uit drie deden bestaat (Hoofdstuk 29,30, 31), stelt Job, al wat hij nu en dan gezegd had samenvattende, de gehele ellende van zijnen toestand met welsprekendheid voor, zijn vroeger geluk (Hoofdstuk 29), zijn groot ongeluk voor het tegenwoordige (Hoofdstuk 30), en zijne volkomen onschuld aan deze ontzettende omkering (Hoofdstuk 31). Niet meer uitdagend en hartstochtelijk roepende, maar in diepen, stillen weemoed en in het bewustzijn van zijne volkomen rechtvaardigheid, stelt hij zich nog eens de gehele grootte van het hem onoplosbare raadsel voor den geest. Hoe dieper hij zelf in zijn hart erkend heeft, wat en waar de ware wijsheid is, hoe meer hij zich bewust is, die in het leven betoond te hebben, des te vreselijker gevoelt hij de tegenspraak, om zich in het ongeluk van zulk enen te bevinden, die uit gebrek aan wijsheid verloren gaat. In dit zijn uitvoerig uit elkaar zetten van het tot hiertoe ondervonden lijden, openbaart zich echter, naast de hoge en voor mensen niet te berispen gerechtigheid, ook de grote fout van zijn hart, de eigengerechtigheid, en het aanspraak maken bij God, om steeds een loon te genieten overeenkomstig aan zijne vroomheid, en waarom God hem in de macht van Satans verzoeking moest overgeven. Job is nu naar twee zijden rijp geworden voor de oplossing van het raadsel; hij is zich opnieuw bewust geworden, hoe zalig het is, ook in de grootste ellende, aan God vast te houden, waardoor het onmogelijk geworden is, dat Satan nog overwint; maar ook is zijn loonzucht rijp geworden en nu openlijk voor den dag getreden. Zo is deze rede het slot van het gehele twistgeding, en leidt zij tot oplossing van het raadsel.

I. Vs. 1-11. O, dat ik nog als vroeger ware, toen ik door Gods bescherming zelfs in gevaar veilig kon wandelen, toen ik door Gods vriendschap in het midden der mijnen enen gezegenden rijkdom genoot, toen ik, wanneer ik in de poort verscheen, door jong en oud geëerd werd, ja, toen daar zelfs de allervoornaamsten voor mij met spreken ophielden en allen mij gelukkig prezen.

1. En Job ging in diepen weemoed voort zijne spreuk, zijne plechtige aanspraak (vgl. Hoofdstuk 27: 1) op te heffen en zei, om zijn vroeger geluk en zijne tegenwoordige ellende tegenover elkaar te stellen;

2. Och of ik weer zo gelukkig ware, gelijk in de vorige maanden, gelijk in de dagen, toen God mij zo kennelijk bewaarde of, beschermde!

3. Toen Hij Zijne lamp deed schijnen over mijn hoofd, toen Zijne gunst en Zijne vreugde mij omgaven en ik bij Zijn licht de duisternis, het dreigend gevaar, veilig doorwandelde (Jes. 60: 1. Psalm 23: 4).

4. Gelijk als ik was in de dagen mijner jonkheid 1), mijner vreugde, toen ik den rijksten zegen Gods in gezondheid, kinderen, eer en goederen inoogste (Sir. 33: 17), toen Gods a) verborgenheid 2), Zijn vertrouwde vriendschap en zalige omgang over mijne tent was, als ene genadige bescherming en bewaking.

a) Psalm 55: 15. Spreuken 3: 32. Psalm 25: 14.

1) Hebr.: "herfst," of liever "de tijd, waarin men rijpe vruchten plukt; " deze "herfst des levens werd, bij de Oosterlingen en Grieken, geacht te beginnen bij den mannelijken, bij de vrouwen, met den huwbaren ouderdom..

2) Verborgenschap heeft hier de betekenis van, verborgene, liefelijke, zalige omgang. Hij denkt aan den tijd terug, toen hij als een rijk gezegend huisvader, niet alleen in tijdelijken, maar ook in geestelijken voorspoed deelde, toen hij des Heren liefelijken omgang mocht ondervinden, met God gemeenschap mocht oefenen en Zijne hand op heerlijke wijze ervaren. Er komt bij hem de herinnering, weer op, wat God hem gedaan en voor hem geweest is, en dit is teken, dat er weer een opklimmen plaats heeft uit het moeras van twijfel, een ontworstelen aan de macht van het zelfpijnigend ongelooft.

5. Toen de Almachtige nog met mij was en mijne jongens, mijne kinderen, rondom mij.

6. Toen ik mijne gangen wies in boter, mij in melk baadde, en zelfs de rots bij mij oliebekken uitgoot, toen mij ongezoekt in groten overvloed alle zegeningen Gods toevloeiden (vgl. Deuteronomium 32: 13).

7. Toen ik uit mijn huis uitging, naar de poort door de stad 1); om daar gericht te houden, toen ik mijnen stoel op de straat liet bereiden, een tapijt voor mij liet uitspreiden op de marktplaats, het plein in de poort, waar het volk ten gerichte kwam (Deuteronomium 16: 18. Job 5: 4).

1) Wij moeten over Job denken als wonende buiten, maar toch bij de stad, op ene hoogte

De slaafse hulde, om zich op den grond neer te werpen voor vorsten en grote mannen, welke in het Oosten algemeen was, was in Arabië in dien tijd nog onbekend. Hoewel Job een van de grootsten van het gehele Oosten was, werd hem zulk ene hulde niet bewezen.

8. De jongens, de jongelieden, zagen mij, wanneer ik zo neerzat in de raadsvergadering der oudsten, en zij verstaken zich, zij trokken zich terug uit eerbiedige vrees voor mij, en de stokouden, die onder de leden der vergadering reeds hun plaatsen hadden ingenomen, rezen op, wanneer ik kwam en stonden, bleven staan, totdat ik mij nedergezet had.

9. De oversten, de voornaamste stamvorsten, hielden zelfs, wanneer ik kwam, als de verhandelingen reeds begonnen waren, de woorden in, om aan mij het woord te laten, en leiden de hand op hunnen mond, volhardden in hun zwijgen, om mijnen raad te horen.

10. De stem der vorsten verstak zich, liet zich niet horen tegenover rede, en hun tong kleefde aan hun gehemelte, want, wanneer ik gesproken had, waagden zij het niet enen anderen raad te geven, overtuigd van de waarheid.

11. Als een oor mij hoorde, zo hield het mij gelukzalig¹), bewonderende mijne wijsheid; als mij een oog zag, zo getuigde het van mij ²).

1) Zijne vrienden hebben hem een groot zondaar genoemd, die zich aan vele ergelijke zonden had schuldig gemaakt. Hier geeft Job een verhaal van zijn vroeger leven, en laat dan uitkomen, hoe gelukkig en geëerd hij was, hoe hij deelde niet alleen in de liefde Gods, maar ook in de liefde van het volk. Bewijs genoeg, dat zijn lijden hem niet overkwam van wege zijne openbare zonde of verdrukking van de ellendigen.

2) Al het volk was blijde als Job op den stoel zat, om recht te spreken. Zij, die zijne vonnissen hoorden, zegenden hem en zij, die zijnen rechtmatigen handel zagen, gaven hem daarvan overvloedig getuigenis.

12.

II. Vs. 12-20. Ik redde en verheugde alle verdrukten en betoonde hun mijne gerechtigheid. Ik werd daarom ook door noodlijdenden als de naaste steun erkend, terwijl ik den misdadiger vernietigde. Daarom meende ik ook het voortduren van mijn geluk te mogen verwachten.

12. Met zo groten zegen overlaadde mij God; want ik bevrijdde door mijne grote macht en door mijnen rijkdom den ellendige, degene, die in verdrukking en armoede was, degene, die riep om ontferming, en den wees, die geen helper op aarde had (Psalm 72: 12. Spreuken 21: 13 21.13).

13. De zegen desgenen, die verloren ging, die reeds aan den rand van het verderf stond en nog door mij gered werd, kwam op mij, en het hart der weduwe deed ik vrolijk zingen, want van de hulp van haren man beroofd, vond zij in mij een steun,

14. a) Ik bekleedde mij met gerechtigheid, zij was de hoofdgezindheid van mijn hart, en zij bekleedde mij, ik legde haar geen ogenblik af, maar openbaarde haar in al mijn handel en wandel; mijn oordeel, mijne beslissing, steeds naar recht en billijkheid, was als een mantel, als een opperkleed, een prachtgewaad, en als een vorstelijke hoed, als de tulband, dien priesters, vorsten, en koningen dragen.

a) Jes. 59: 17. Efeze. 6: 14 enz. 1 Thessalonicenzen. 5: 8.

Niet het kleed der rechters, maar de gerechtigheid zelf was bij hem, zijne uitspraak was zo vol recht en waarheid, dat zij hem ene ere was, gelijk den koning zijne kroon.

Liefde en nauwgezetheid in 't volbrengen van onze verplichtingen zijn een kleed voor ons, om in te verschijnen voor de mensen, en moeten bij ons gezien worden met zachtmoedigheid en wijsheid (Col. 3: 12,13).

De gerechtigheid was in hem tot een troostelijk en bevestigend deksel in en tegen alle gevaren des levens, zowel als tot een zwaard, welke hem bij God en mens gunst deed erlangen, Hij stelde er vermaak in, en zij gaf hem straffe als het ware tot een heiligen ootmoed en roem. Hij hield het voor zijn grootste eer recht aan allen te doen, en niemand met onrecht of leed te bejegenen..

Wat Job hier wil gezien is, dat zijn gehele verschijning ene verschijning van recht en gerechtigheid was, en een levend protest tegen alle onrecht en alle onbillijkheid. Maakt niet zelden het kleed den man, tekent het kleed den persoon, zo ook tekende zijn gehele persoon een opkomen voor het recht, een in de bres springen voor den onbillijk behandelde, een zich kanten tegen al wat van het recht afweek. Het recht sprak door hem.

15. Den blinden was ik tot ogen, en den kreupelen was ik tot voeten; door mijne helpende liefde vergoedde ik allen hulpelozen hun gebrek.

16. Ik was den nooddruftigen een vader (Psalm 68: 6). en het geschil, dat ik niet wist, dat onderzocht ik 1) nauwkeurig, om geen overhaast vonnis te vellen, of even zo nauwkeurig als de zaken der vrienden en bekenden.

1) In het Hebr. Wereblo jada'thi echkerehoe. Dit kan ook vertaald worden: De rechtszaken der onbekenden beslechtte ik. De bedoeling is dan, dat hij niet alleen voor zijne vrienden rechtsprak. maar ook voor degenen, die hem geheel onbekend waren.

M.a.w. dat hij immer een rechtvaardig vonnis velde.

17. En ik verbrak de baktanden des verkeerden en maakte ze onschadelijk, en wierp den door des armen, dien hij reeds in veiligheid achtte, weer uit zijne tanden 1) (vgl. Psalm 3: 8; 58: 7).

1) Laten wij er wel op letten, dat, waar God de Overheid heeft ingesteld. dat is, wanneer Hij sommigen tot dit ambt roept, die Hij wapent met het zwaard der gerechtigheid, hij hen daarom er mede omgordt, om den goeden en onschuldigen te beschermen: de rechtszaak niet anders, dan als de Zijne en Zijn eigene met den grootsten ijver te beschouwen: en zich te stellen tegen alle onrechtvaardigheid, misdaden en wreedheden. Want indien de rechter zou zeggen: Ik weet niet bij wie het recht of het onrecht is, wie zal er dan over oordelen? Want vooreerst God heeft nog nooit de wijsheid geweigerd aan hen, die er Hem om vroegen. Vervolgens zegent Hij hun moeite, indien zij getrouw er naar streven, om het ware uit te vinden en het recht te kennen..

18. En ik zei daarom ook met recht: Ik zal eens in mijn nest, in den kring mijner geliefden, den geest geven, zij zullen mij den laatsten dienst bewijzen en de laatste ere aandoen; en ik zal de dagen vermenigvuldigen als het zand 1) aan den oever der zee.

1) Het Hebr. woord door zand overgezet, heeft hier de betekenis van den vogel Fenix. Deze wondervogel, van welken de oude Egyptische en Arabische verhalen veel weten mede te delen, zou zich na een leven van 500 jaren in zijn nest, dat hij uit wierook, mirre en specerijen gebouwd had, laten verbranden en dan uit zijne eigene as weer verjongd opstaan. Vergelijk Herodotus II: 73. Tacitus ann. VI: 28. Clemens epist. I ad Cor. 25. Tertullianus de resurr.c 13. De beide laatsten zien in den vogel Fenix een voorbeeld van de opstanding ten eeuwigen leven; de heidense oudheid zag in hem een zinnebeeld van den zich steeds vernieuwendende tijd. Er is niet aan te twijfelen, of de Schrijver van ons Boek is met dit oude verhaal bekend geweest, terwijl ene melding daarvan in den gehelen samenhang voortreffelijk past. Job

wenste dan, dat hij in steeds vernieuwde kracht tot in den hoogsten ouderdom mocht voortleven, gelijk de Fenix, op zijn nest sterven en in zijne kinderen ook nog na zijnen dood bestaan mocht, gelijk hij dezen wens vs. 19 vv. verder uitwerkt (Jes 40: 31). Het is ene zwakheid, die ook den heiligsten steeds gemeen geweest is, dat zij ene verkeerde gedachte opvatten van het tijdelijk geluk. Dit is echter veel minder te verwonderen bij de gelovigen, die ten tijde van het Oude Testament geleefd hebben, omdat zij vóór en onder de wet vele beloften hadden van tijdelijk en lichamelijk geluk, dat een voorbeeld zijn moest van het geestelijk en eeuwig goed (Hebr. 9: 11).

19. Ik hoopte: mijn wortel was even als de palmboom uitgebreid aan het water, om dit in te zuigen tot steeds heerlijker groei; en de verfrissende dauw vernachtte op mijnen tak, viel des nachts over mijne takken neer en bleef er op liggen. Ik hoopte met mijn gehele huis altijd den boom te gelijken, wie van alle zijden, van hemel en aarde, rijkelijk levenssappen toestromen, zodat hij op 't liefelijkst groeit (vgl. Hoofdstuk 18: 16).

20. Mijne heerlijkheid, mijne eer en mijn roem voor God en mensen, was immer nieuw bij mij, zou steeds weer jong worden en niet met mijne jaren verwelken, en mijn boog, het zinnebeeld van mannelijke kracht, veranderde zich, vernieuwde zich in mijne hand, zodat die door ouderdom zijne taaheid niet verloor.

In vs. 18-20 spreekt Job uit, wat hij hoopte in de dagen van zijn voorspoed, wat zijn stilzwijgende verwachting was. Niet dewijl hij God om loon diende, zoals Zofar het had voorgesteld, maar voor de toekomst uit het heden een besluit nemende, en in verband met de beloften Gods, ten opzichte van een leven van recht en gerechtigheid. Ook die wens, die hoop behoorde tot zijn geluk. In plaats van vreze voor de toekomst, gelijk zijne vrienden het lot van de goddelozen hadden geschilderd, zegt hij hier, dat geen vreze voor naderend onheil hem kwelde, maar een hoop op een gezegenden ouderdom hem vervulde, dewijl zijn hart hem van grove zonde vrijsprak.

Op positieve wijze, zonder polemieken te voeren, beschaamt Job de valse beschuldigingen zijner vrienden.

Dewijl ook deze hoop tot zijne gelukkige dagen behoorde, gaat hij nu in de volgende verzen vervolgen, waarbij hij in vs. 17 bleef.

21.

III. Vs. 21-25. Men hoorde begerig naar mijne rede en naar mijnen raad. Was men hopeloos, ik lachte hun moed toe, en liet mij niet ontmoedigen; ik was als een algemeen geëerd koning, aan ieder raad en troost gevende.

21. Zij hoorden mij aan met opmerkzaamheid en wachtten wat ik zeggen zou, en zwegen op mijnen raad, daar zij dien voor den besten erkenden.

22. Na mijn woord spraken zij niet weer, niemand durfde tegenspreken, niemand had iets daarbij te voegen, en mijne rede drupte op hen. Gelijk een zachte regen de dorre, dorstige aarde verkwikt, zo versterkte en bevredigde mijne rede hun verlangende harten (Deuteronomium 32: 2).

23. Want zij wachtten naar mij en mijn woord, dat in hun hart drong, gelijk het dorre land naar den regen, en sperden hunnen mond open, stonden met open mond naar mij te luisteren, even als het rijpend koren wacht naar den spaden regen (Leviticus 26: 5).

24. Lachte ik hun toe, wanneer zij in ongeluk waren, zij geloofden het niet 1), zij durfden het niet geloven, omdat het hun te groot en te eervol toescheen, en het licht mijns aangezichts deden zij niet neervallen, mijnen blik lieten zij niet onopgemerkt voorbijgaan. Hoe wanhopig ook hun toestand ware, ik wist hun moed en troost te geven, ik wist nog raad te schenken.

1) Dit kan ook, en o.i. beter, vertaald worden door Ik lachte hun toe, in hun hopeloze toestanden. Job wil dan daarmee zeggen, dat, als zij hem hun toestand, hoe hopeloos die ook scheen, bekend maakten, hij er nog raad voor wist, hij er hen nog uit kon helpen, zodat hij hun in plaats van met een bedenkelijk gelaat, met een lachenden blik kon aanzien.

25. Verkoos ik voor het volk hunnen weg, wees ik hun welken weg zij moesten inslaan, zo zat ik bovenaan 1) aan mijne leiding vertrouwde men zich gaarne toe, en ik woonde als een koning onder de benden, onder de krijgsliden, die op iedere wenk en op ieder woord van hen gereed staan, als een, die treurigen vertroost 2).

1) Zulk een man als Job, die alle zijne naburen in wijsheid en oprechtheid overtrof, moest wel een opperhoofd over hen allen zijn. De dwazen zullen gemeenlijk in hun hart aan de wijzen dienstbaar zijn; en als de wijsheid maar een weinig in het bloed, of de nakomelingschap wordt voortgezet, dan zal eer en macht hetzelfde zeker vergezellen, en dus worden deze allengs erfelijk in zodanig een geslacht..

In den, zo men het noemt, edelen trots van den vorst Gods ligt wel waarheid; maar deze wordt niettemin ontsierd door de miskenning ener dieper liggende zondigheid, die de aanklager met scherpen blik ontwaard heeft. De kennis van deze is het, die Job nog ontbrak, ondanks zijn lijden, waarom het juist voor hem nodig was, en hij ook nu nog meer moet worden verootmoediging.

Onze Heere Jezus is de Koning, gelijk Job zich zelven beschrijft, de Koning der armen; die waarheid liefheeft en onrecht haat. Laat ons op Hem zien als onzen Koning, Hij heeft den weg voor ons gekozen, zowel dien van zorgen, als van eer. Hij troost Zijne bedroefde volgelingen, en leidt het gehele leger van Zijne heiligen tot overwinning en roem, door moeite en lijden en dood heen. Zijn gunst verfrist meer dan de late regen..

2) In deze laatste woorden vat Job als het ware alles nog eens samen, wat hij was en wat hij deed. Want als iemand arm en ellendig was, onbillijk behandeld, of verdrukt werd, die vond in hem zijn redder en beschermer. Hij verstond het, om den moedeloze op te beuren, om het

zwakke te sterken. Wie tot hem kwam, ging niet, hoe hopeloos zijn toestand ook was, ongetroost heen. Hier was hij ongetwijfeld een voorbeeld van Hem, die op aarde was gekomen, om de treurigen te troosten.

LXX vertaalt terecht: on tropon payeinouv parakalwn

HOOFDSTUK 30.

JOB KLAAGT OVER ZIJNE ELLENDE EN AANVECHTING.

V. Vs. 1-8. maar nu bespot mij jong, ellendig gespuis van de allermiste soort, uitgehongerd volk, dat zich met de armzaligste planten der woestijn voedt, lieden, die uitgestoten uit de maatschappij, in hollen wonen, en onder de struiken der woestijn als het vee schreeuwen.

1. Maar nu, welk ene ontzettende verandering! nu lachen over mij met hoon minderen dan ik van dagen, jongeren, welker vaders ik versmaad zou hebben, te gering en onbekwaam zou geacht hebben, om bij de honden mijner kudde te stellen, om de geringste diensten te verrichten, als herdershonden te zijn.

Even als in Hoofdstuk 24: 4-8, zo wordt ook hier (vs. 1-15) het laaggezonken geslacht der eerste inwoners van Haran, die door de ingedrongen Uzieten onderworpen waren, geschilderd. Terwijl Jobs doel was een voorbeeld van de moeilijk op te lossen raadselen in Gods wereldbestuur hun voor te stellen, zo moet nu de volgende schildering van het ellendig leven van dit soort van Zigeuners (vs. 1-8) dienen, om de ruwe aanvallen, die Job van deze aller verachtelijksten te lijden heeft (vs. 9-15) in de gehele grootte der krenking in 't licht te stellen. Want hoe minder Job tot die onbarmhartigen behoort, die het ongeluk van deze ellendigen, in plaats van het zoveel mogelijk te verzachten, slechts tot eigen voordeel zoeken aan te wenden, des te onverantwoordelijker is de snode behandeling, die hij thans van hen ondervindt, terwijl zij, die de rijken steeds haten omdat zij rijk zijn, zich nu over het te niet gaan van zijn geluk verheugen..

2. Waartoe zou mij ook geweest zijn de kracht hunner handen. Zij was door ouderdom in hen vergaan 1): reeds in hun jeugd uitgeput, is er geen kracht meer in hen.

1) In het Hebr. Aleemo abad kalach. LXX: en autouv apwleto sunteleia. Wel kan het laatste woord ouderdom betekenen, maar ook volmaaktheid, volheid. En dewijl hier niet van onder maar van jongeren sprake is, moeten we die laatste betekenis hier hebben. Betere vertaling is: Bij wie de volheid van kracht is verloren. M.a.w. die, hoewel zij nog jong zijn, geen kracht hebben, om iets goeds tot stand te brengen, uitgeput en krachteloos als zij zijn door hun ellendig leven.

Had Job vroeger gezegd, dat hij geëerd en gevierd was door de rijken en aanzienlijken des lands, nu klaagt hij juist over het tegenovergestelde. Niet de rijken, maar zelfs de vagebonden en hun kinderen bespotten hem.

3. Die door gebrek en honger eenzaam 1) waren, vliedende naar dorre plaatsen in de woestijn, in het donkere, woeste en verwoeste: er is niets goeds te wachten van hen, die zo ellendig opgevoed, zo slecht gevoed, zo treurig gehuisvest zijn.

1) In het Hebr. Galmoed. Dit woord heeft hier de betekenis van, uitgeput, onbekwaam tot den arbeid, uitgedroogd. Door honger en dorst, d.w.z. door gebrek en kommer waren zij zo uitgeput, dat zij onbekwaam tot den arbeid waren.

4. Die in hun woeste woonplaatsen, om het leven te onderhouden, ziltige kruiden plukten bij de struiken, tot bittere kruiden toe, die rondom de sih-struiken groeien (Numeri 32: 33), en welker spijs was de wortel der jenevers (vgl. Numeri 33: 18), der gensters (een soort van brem).

5. Zij werden uit het midden der mensen uitgedreven, men verlaagt hen, zodra zij uit de schuilhoeken van het gebergte komen en zich in de plaatsen van het platteland, of in de steden vertonen; (men jouwde over hen als over enen dief), zo algemeen veracht men hen.

6. Opdat zij wonen zouden in de akelige kloven der dalen, de hollen 1) des stofs of, van aarde, en der steenrotsen.

1) Het Hebr. woord voor hollen (chorim) heeft de uitleggers er toe gebracht, onder de hier en in Hoofdstuk 24: 5 vv. geschilderde mensen-klasse de Horieten te verstaan, de door de Edomieten onderworpen eerste bewoners van het gebergte Seir, en het gehele toneel van Jobs geschiedenis naar deze streek te verplaatsen; toch past het woord chorim, "hollen" even zo goed bij Haran, dat is, hollen-landschap, en het blijft dus het waarschijnlijkste, dat aan het geslacht der Trachonieten, dat nog in overblijfsels zwak, klein en onaanzienlijk voort bestaat, ook stammen der kloven genoemd, in Haran moet gedacht worden. Volgens de beschrijving, die Wetstein van deze geeft, past de schildering van Job juist op hen..

7. Zij schreeuwden als wilde ezels (zie Hoofdstuk 24: 5), met dierlijke, door den honger hun afgeperste tonen, tussen de Sih-struiken, dat gewas der woestijn, dat hun wat voedsel, schaduw en leger geeft: onder de netelen vergaderden zij zich, ordeloos als het vee daar gelegd.

8. Wat was er ook van hen te wachten, de vaderen waren reeds zo; zij waren kinderen der dwazen, en kinderen van geen naam 1), de geringsten uit het land: zij waren geslagen uit den lande, een verworpen en eerloos geslacht, dat men weggeeft uit het land.

1) Kinderen van geen naam, d.i. die hun ere hebben ingeboet. Gelijk in oude tijden de slaaf als het ware geen naam had, niet als mens, maar als een stuk goed werd gerekend, gelijk nog altijd de gevangene zijn naam inboet en een nummer wordt, zo ook worden deze allen daarmee als eerlozen aangeduid.

9.

V. Vs. 9-15. Maar nu-ik ben hun tot een spot geworden. Van alle banden los, behandelen zij mij op de smadelijkste wijze. Ja, als ene vijandelijke legerbende vallen zij op mij aan en bestormen zij mij. Mijn eer en mijn geluk zijn verloren.

9. Maar nu ben ik, die vroeger zoveel zorg voor hen droeg, in mijne grote ellende hun snarenspeel geworden, het voorwerp van de spotliederen (Psalm 69: 13. Klaagt. 3: 14) dier naar lichaam en ziel verdorvene mensen, en ik ben hun tot een klapwoord, iemand, van wie zij met veel hoon en onophoudelijk spreken.

Het moet ons niet verwonderlijk toeschijnen, indien eerloze mensen, die geen eergevoel in zich hebben, geen deugd, geen humaniteit kennen, geneigd zijn om te vloeken. Want dit zien wij dagelijks gebeuren. Wat nu zo is te gebruiken, dat het ons niets nieuws toeschijne, opdat wij er aan gewoon behoren te geraken. Maar behalve deze natuurlijke reden, laten wij erkennen, dat onze God des te meer ons geduld wil beproeven, wanneer wij niet zozeer door den smaad van hen, die in ere zijn, gescholden worden, maar van nietswaardige en verachte stervelingen worden getroffen, zodat zij meer als beesten, dan als mensen op ons een aanval wagen.

Men heeft zonder twijfel gezegd: ziet gij, dat God den tiran straft, den onderdrukker van alle vrijheid, den groten baas, die zich zo groot ene macht aanmatigde, den fijnen! -want zo zijn losse mensen gewoon van vrome mannen en leraars, ook van godzalige Overheden te spreken, bijzonder wanneer zij vallen. Zodra iemand neerligt, wil alles op hem aanvallen.

10. Zij, die zelf zo ellendig zijn, komen op hun strooptochten tot mij, en hebben enen gruwel aan mij, zij maken zich verre van mij, blijven vol afkeer in de verte staan, ja zij onthouden het speeksel niet van mijn aangezicht 1) Hoofdstuk 17: 6. Jes. 50: 6).

1) Had Job in het vorige vers gezegd, dat zij, waarover hij sprak, eerlozen waren, mannen zonder naam, nu klaagt hij er over, dat hij zelfs door zulke eerlozen, als een eerloze werd behandeld. Want iemand in het aangezicht te spuwen, is, onder mannen, die wel een naam hebben, een teken, dat men hem als een eerloze behandelt, tot een eerloze verklaart. Iemand in het aangezicht spuwen staat gelijk met iemand dodelijk beledigen.

En dit ondervond Job. Gold het van Emmanuel in profetische taal: "Hij was veracht en de onwaardigste onder de mensen." Job vertoont ons hier het beeld van den Christus Gods.

11. Want Hij, de Almachtige, heeft mijn 1) zeel, het touw, dat mijne levenstent uitgespannen hield (zie Hoofdstuk 4: 21), losgemaakt, en mij bedrukt, gebogen, mij aan het onheil en den dood prijsgeven; daarom hebben zij, die misdadige landlopers, den breidel voor mijn aangezicht afgeworpen. Hadden zij vroeger eerbied voor mij, nu hebben zij dien weggeworpen, en ben ik ten wit van hunnen teugellozen overmoed.

1) Ene andere lezing (Jithro volgens den Chetib in plaats van de Keri Jithri) zou voor het eerste gedeelte van het vers de lezing geven: "Hij heeft Zijn zeel (de pezen van Zijnen boog) losgemaakt." d.i. de pijlen van Zijnen toorn op mij afgeschoten. Van beide oversettingen is de zin deze: "het is Gods hand, die mij ook deze zwaarste verootmoediging heeft opgelegd, dat deze mensen alle schaamte hebben afgelegd en als de wilde dieren op mij losgaan.".

12. Ter rechterhand, als de aanklagers van enen misdadiger (Psalm 109: 6. Zach. 3: 1) staat de jeugd 1) op, die boze nakomelingen der zedeloze vaders (vs. 1), zij stoten mijne voeten uit, zij dringen mij voet voor voet terug, mij honende en kwellende, en banen tegen mij hun verderfelijke wegen 2), werpen als een dam der belegering tegen mij op (vgl. Hoofdstuk 19: 12), om mijne ellende ten top te voeren.

1) Onder jeugd hebben we hier te verstaan, de nakomelingschap, niet in den zin van later geboren, maar in dien van, welke nu nog leven. Wij zouden kunnen vertalen: het gebroedsel. Job noemt hier op verachtelijke wijze de ganse menigte van eerlozen, die tegen hem samenspannen.

2) Job vergelijkt zich in vs. 12-14 hij ene vesting, die onbekwaam is, den vijandelijken aanval weerstand te bieden en bestormd wordt. Wij hebben ons daarbij steeds voor den geest te plaatsen, dat Job op een ashoop in het vrije veld buiten de bewoonde plaatsen ligt. Deze hopen ontstaan in Haran, volgens de beschrijving van Wetstein, door de opeenhoping van droge, niet met stro vermengde mest, die meestal elke maand eens verbrand wordt, daar de vruchtbare vulkanische aarde gene bemesting nodig heeft. De zo ontstane ashopen worden door de regens tot vaste aardheuvels (mezbele genoemd), die langzamerhand zo groot worden, dat zij den bewoners van de plaatsen tot ene luchtige verzamelplaats en zoele avonden dienen. "Daar spelen de kinderen, daar ligt de verlatene, die door ene ontzettende ziekte aangetast, niet in de woningen der mensen gelaten wordt, van de bescherming zijner kinderen en knechten beroofd, zijner vrouw tot een afkeer, zijner broeders en zusters een afschuw, van alle verzorging en bescherming der trouwe liefde verlaten, prijs gegeven aan den wreden spot en de mishandeling van die rondzwervende Zigeunerhorden..

13. Zij breken mijn pad af; den weg langs welken ik hen zou kunnen ontvluchten, versperren zij; zij bevorderen mijne ellende; zij hebben genen helper 1) van doen, die zelve als hulpelozen voortleven.

1) Ook hier weer doet Job het uitkomen, hoe diep zijn lijden is. Zij, die zeer hulpeloos zijn, die als ellendigen en die geen helper hebben, hun kammervol bestaan moeten voortslepen, doen alles om hem, den groten lijder, het lijden zo zwaar mogelijk te maken. Had hij vroeger geklaagd, dat zijne vrienden hem niet verstonden, dat God Zijn vijand is, nu zet hij de schildering voort, door te gewagen van den smaad en het lijden, dat hij ondervindt van de onderste lagen der maatschappij.

14. Zij komen met geweld op mij aan, als door ene wijde breuk, ene bres, die zij in den muur hebben geschoten (Hoofdstuk 16: 14); onder de verwoesting rollen zij zich aan, onder het kraken als van een vestingmuur, die met gekraak nederstort, vallen zij op mij aan, om hun lust aan mij te bevredigen.

15. Zo is de maat van mijn lijden vol. Men is met verschrikkingen tegen mij gekeerd; elk een vervolgt als een stormwind mijne edele ziel, mijn hoogheid, en mijn heil is als ene wolk voorbijgegaan.

1) Dit laatste ziet op de snelheid, waarmee alles geschied is. Gelijk een wolk spoedig, snel voorbij trekt aan het firmament, also is zijn ongeluk en zijn lijden spoedig opgekomen, zodat hij plotseling van een zeer gelukkige een ongelukkige en ellendige lijder is geworden. Mijne edele, heeft de betekenis van, mijne hoogheid, mijn eer en aanzien.

Men kan ook vertalen: Mijn heil trekt als een wolk voorbij. Het is de ontboezeming van den lijder, die het raadsel niet kan oplossen, en geen hoop heeft op aardse herstelling in eer en aanzien en geluk.

16.

VI. Vs. 16-23. Maar nu verga ik van nooit eindigende smart. Slap hangt mijn gewaad om het steeds meer uitterende lichaam; ik ben door God in het slijk geworpen. Te vergeefs roep ik tot U, o God! Gij blijft hard tegen mij. Ja, Gij voert mij weg als in een stormwind, en het einde is het dodenrijk.

16. Daarom stort zich nu mijne ziele in mij uit 1), verteer ik van eindeloze smart (Psalm 42: 5); de dagen des druks grijpen mij aan en houden mij zonder ophouden vast.

1) Met deze woorden bedoelt Job uit te drukken dat hij, tengevolge van zijne uiterlijke en innerlijke ellende verteerd wordt, zodat zijn zieleleven ondergaat in eindelozen jammer. Zo smartelijk is zijne ziele aangedaan, dat zijn leven zich oplost en vervloeit in zuchten en klagen.

In het tweede gedeelte van het vers is het beter in plaats van, grijpen mij aan, te vertalen door, houden mij vast, waarmee hij wil zeggen, dat aan zijn lijden en ellende geen einde komt.

17. Des nachts, daar alle smarten door rusteloosheid toenemen, doorboort Hij mijne beenderen in mij 1), woelt de ziekte in deze, om ze van het lichaam te doen afvallen, en mijne polsaderen 2), Hebr.: die mij knagen, de wormen in de zweren, rusten niet.

1) Of, Des nachts worden mijne beenderen in mij doorboord. De bedoeling is in beide vertalingen, dat des nachts de ziekte zo aangrijpt, dat de ledematen van het lichaam vallen. De melaatsheid brengt dit mede, dat het ene lichaamsdeel voor en het andere na afvalt.

2) In de zweren van de Elephantiasis-zieken komen meermalen wormen; ook het Syrische verhaal van Job's lijden maakt gewag van wormen, voor welke Job tot ene weide was, en bij het graf van Job in Hauran worden ook nu nog van die versteende wormen getoond en door de pelgrims hoog vereerd. Wetstein verhaalt van zijn bezoek, daar gebracht: terwijl mijne bedienden aan deze plaats (bij de rots, tegen welke Job gedurende zijne ziekte zou geleund hebben), hun namiddaggebed verrichtten, bracht mij de Sheik Saïd een handvol langwerpige ronde steentjes en vuil, welke het verhaal als de versteende wormen aanwees, die uit de zweren van Job op de aarde gevallen waren. Neem ze voor u, zei hij tot een aandenken aan deze plaats mede; dat zij u leren in het geluk God niet te vergeten en in ongeluk niet met God te twisten..

18. Door de veelheid der kracht, de overmacht van God, is mijn kleed veranderd, ten gevolge van de gehele vermagering van mijn lichaam (zie Hoofdstuk 7: 15; 19: 20)) hangt mijn opperkleed niet meer als vroeger met schone plooien om gezonde en krachtige leden, maar glad langs het ingevallen lichaam neer; Hij omgordt mij als de kraag mijns roks, gelijk die nauwe kraag, die om mijn hals sluit, daaraan vastkleeft, zo kleeft mij mijn opperkleed aan 't gehele lichaam.

19. Hij 1), de Almachtige, heeft mij in het slijk geworpen, en ik ben gelijk geworden als stof en as 2).

1) Het is zeer karakteristiek, doch natuurlijk, dat Job dikwijls van God spreekt, zonder Hem te noemen, omdat voor den zwaar beproefde de verschrikkelijkste gedachte is, dat God zijn vijand en vervolger geworden is; daarom vermijdt hij den anders zo geliefden Naam van God in zulk een smartelijk verband te noemen..

Het doorsneed hem het harte, meer dan iets anders, dat God zich niet aan hem vertoonde. Hij vervoegde zich tot hem, en bad hem, maar kon geen gehoor verwerven; hij beriep zich op Hen, en ging voor Zijn stoel, maar er was geen vonnis te erlangen..

2) de huid van de Elephantiasis-zieken wordt eerst sterk rood gekleurd, vervolgens neemt zij ene zwarte kleur aan, er komen dan schubben als van vissen op, en de gekloofde, donkerkleurige oppervlakte des lichaams lijkt aan de korst der aarde..

Hiermede wil Job zeggen, dat hij als een nietswaardige door God wordt behandeld, niet meer als een schepsel Zijner handen, maar als een iets, dat men, dewijl het geen waarde heeft, wegwerpt in de lucht, gelijk men met stof en as doet.

20. Ik schreie tot U, o God! om hulp, maar Gij antwoordt mij niet; ik sta en wacht op verhooring, maar Gij acht niet 1) op mij; Gij staart als vijand aan.

1) Liever dan het woord "niet" uit het eerste gedeelte van den zin hier in te voegen, vertalen: Gij ziet mij aan. Job wil dan zeggen, dat het hem is, alsof God in bedenking staat, of Hij hem wil helpen of niet. De uitdrukking is ontleend aan iemand, die om hulpe gevraagd, wel den smekeling aanziet, maar op wiens gelaat is te lezen, dat de ellendige van hem geen hulp heeft te wachten. Job laat zich hier weer geheel en al door zijne ellende overheersen, en door zijn gevoel zó overwinnen, dat het hem weer is, alsof God niets meer met hem te doen wil hebben. Vandaar dat hij in het volgende vers ook tot die harde uitdrukking komt, welke hij in zijn overstelping van smart doet horen.

21. Gij zijt, in plaats van mij door verhooring des gebeds te vertroosten en mij bij te staan, veranderd van enen jegens mij zo goeden God, in enen wrede tegen mij; door de sterkte Uwer hand 1) wederstaat Gij mij hatelijk, Gij haat mij bitterlijk en toont dat in Uwe grote kracht.

1) O neen, mijn lieve Job! Dit zou nog veel zwaarder vallen! Geen schepsel, maar slechts een God kan de zwaarte van den Goddelijken arm verdragen. Gij, o gekruisigde Heere Jezus Christus! hebt alleen de sterkte van dezen arm kunnen dragen.

Gij zijt, zegt hij tegen den Allerhoogste (en dit is een wreed en ondankbaar gezegde), in enen wrede tegen mij veranderd. Vreemd is 't toch en zal het altoos blijven van den God der genade en den Vader aller ontferming en vertroosting, om ooit wreed te zijn jegens een enig zijner schepselen. Zijne barmhartigheden hebben geen einde, en houden nimmer op, vooral niet voor degenen, die hij als Zijne eigene kinderen en gunstgenoten aangenomen heeft. Job sprak hier derhalve zeer onredelijk en onbezonnen, zowel als ondankbaar. Doch het voeden van harde en strenge gedachten omtrent God, was de zonde, welke hem te dien tijde het lichtst omringde..

22. Gij heft mij op als een stoppel in den wind, Gij doet mij daarop rijden, voert mij door den stormwind weg, en Gij versmelt mij het wezen 1).

1) Het beeld is ontleend aan het rijden op den wind, gelijk dit op dichterlijke wijze van God en van machtigen onder de mensenkinderen wordt gezegd. Hier echter niet in gunstigen, maar in ongunstigen zin. De wind is hier niet het voertuig tot ere en overwinning, maar tot vernietiging. Daarom hebben ook onze Staten-Overzetters zo juist de laatste woorden overgezet, als gevolg van het doen rijden op den stormwind. Gevolg toch is, dat Job aan den dood wordt overgegeven, bezwijkt onder den machtigen arm Gods. Gij vernietigt mij het wezen, wil hier zeggen, Gij vernietigt mij gans en al, zodat er niets van mij overblijft. Zijn gehele lichamelijke substantie zou verdwijnen.

23. Want ik weet, welk doel Gij daarmee hebt, dat Gij mij zo heen en weer slingert; dit zoekt Gij a), dat Gij mij ter dood brengen zult, en tot het huis der samenkomst aller levenden, het dodenrijk, de laatste woonplaats van alles wat leeft.

a) Hebr. 9: 27

Hier zien wij, dat Job in die wijze, waarop hij vroeger tot God gesproken heeft, nog geenszins zonde ziet, daar toch integendeel die vroegere toon, hoewel minder sterk, toch nog altijd verstaanbaar streng klinkt.

Volgens sommigen Coccejus e.a., wil Job hier uitspreken, dat God hem wel zou doen sterven, maar toch ook weer uit den dood zou verlossen. Anderen, zoals Calvijn, zijn van gevoelen, dat Job hier den dood voorstelt als het einde der plagen, zodat hij geen hoop meer heeft, om nog eenmaal hersteld te worden in zijnen vroegeren geluksstaat. Wij voor ons verenigen ons volkomen met het laatste gevoelen. Job spreekt het hier zo stellig mogelijk uit, dat die smartelijke ziekte hem overkomt, opdat hij straks den dood zal sterven en verzameld worden tot de plaats, waar alle levenden zouden komen.

24.

VII. Vs. 24-31. Deze troost is mij alleen overgebleven, dat er in het graf toch rust van het lijden zal zijn, vooral, wanneer men zelf medelijden met ongelukkigen gevoeld heeft. Mij trof het leed zo onverwacht, dat ik mijne weeklacht open moest uitspreken, en nu gelijk de dieren der woestijn klaagtonen uit, Mijn gehele lichaam verteert van koortshitte en al mijne vreugde is in klachten veranderd.

24. Ik weet het, een ellendige dood wacht mij; die kome spoedig. Hier is het lijden, maar Hij, de Almachtige, zal tot den aardhoop, den grafheuvel, de hand niet uitsteken 1); is hier bij henlieden geschrei in zijne verdrukking? Klaagt iemand in het graf over enige pijn door God hem aangedaan?

1) Dit vers heeft van oude tijden af zeer vele moeilijkheden aan de Uitleggers opgeleverd. Onze Statenvertaling heeft, wat het eerste gedeelte betreft, de Vulgata gevolgd. Anderen zetten over door: Geen gebed helpt, wanneer hij Zijn hand uitsteekt. Nog anderen: Maar in het neerstorten strekt men de hand nog uit (n.l. om hulp), en dan het tweede gedeelte: en heft in zijn ondergang nog daarom hulpgeschrei aan. De laatste vertaling komt het meest overeen met het volgende. Job wil dan zeggen, dat iemand, al is hij bewust, dat de dood er mee gemoeid is, al zal de dood hem het einde brengen van zijn plagen, hij toch nog niet zo van het leven vervreemd is, dat hij nog als ter letster ure niet uitziet naar redding.

Calvijn tekent bij deze woorden aan: "Maar de eenvoudige zin (*sensa naturalis*) is deze. Ook indien velen mij beklagen, zal niemand zijn hand kunnen uitstrekken, om mij hulpe te brengen, wanneer ik door den dood ben verdorven, nergens zal een reddende hand openbaar worden, alle menselijke hulp zal mij ontbreken."

25. Ik ten minste mag rust in het graf verwachten. a) Weende ik niet over hem, die harde dagen had? was mijne ziel niet beangst over den nooddruftige, 1).

a) Psalm 35: 13,14. Rom. 12: 15.

1) Hierdoor wil Job wijzen op hetgeen hij zelf vroeger had gedaan, hoe hij met de wenenden geweend had en beangst was geweest over de nooddruftigen. Hoe hij derhalve in plaats van hard tegen andere ellendigen geweest te zijn, juist medelijden met hen had gevoeld. En nu hij zelf in ellende verkeerde, waar vond hij zelf nu medelijden, En hoe meer hij hier in komt, hoe diep weemoediger zijn klagen is.

26. Nochtans toen ik het goede verwachtte, en met recht, omdat ik vroom was, zo kwam het kwade; toen ik hoopte naar het licht, dat Zijn licht onafgebroken over mijne tent zou schijnen, zo kwam de donkerheid.

27. Mijn ingewand ziet van zielsangst en koortsgloed, en is niet stil, heeft gene rust; de dagen der verdrukking zijn mij voorgekomen als een overweldigend vijand.

28. Ik ga zwart, in rouwklederen, daarheen, ik word niet van de zon beschenen, de zon mijns heils heeft zich voor mij verborgen (zie Hoofdstuk 29: 3); opstaande schreeuw ik in de

gemeente 1), zelfs midden onder vele mensen kan ik niet blijven zitten, ik moet opstaan en het uitschreeuwen van smart.

1) Job geeft hier een overzicht over wat hem is geschied, en waar hij zegt, dat hij opstaande zijn klaaglied doet horen te midden van zijn omgeving, van allen, die hem kunnen horen, daar heeft hij niet de bedoeling, om recht te verkrijgen, gelijk sommigen menen, maar om de diepte van zijn lijden bekend te maken, en in dat bekend maken enige lachen te vinden.

29. a) Ik ben in mijn klagelijk gehuil den draken, den sjakals (Richteren 15: 5) een broeder geworden, en een metgezel der jonge struisen (Hoofdstuk 39: 13 vv. Micha 1: 8. Jes. 43: 20).

a) Psalm 102: 7.

30. a) Mijne huid is zwart geworden over mij, en mijn gebeente is ontstoken van dorrigheid, is in het binnenste merg verdroogd van de koortshitte.

a) Psalm 119: 83. Klaagl. 4: 8; 5: 10.

Over de klaagtonen van den struis deelt een Engels reiziger (Shaw) mede: Wanneer de struisen in den aanval tot een strijd zijn, maken zij een wild, woest en sissend geluid met hun opgeblazene kelen en snavels; wanneer de tegenstand gering is, hebben zij ene klokkende en kakelende stem, even als ons pluimgedierte; zij schijnen zich te verheugen over de vrees van hun tegenstanders en te lachen. Gedurende de eenzaamheid van den nacht is het, of hun stemorganen een geheel anderen toon verkregen hebben, zij verheffen dan dikwijls een klagend en afschuwelijk gedreun, dat somwijlen iets van het gebrul van een leeuw heeft en soms meer aan de hese stemmen van andere viervoetige dieren, bijzonder van het rund gelijkt. Ik heb ze dikwijls horen steunen, of zij de pijnlijkste smarten leden..

31. Hierom is mijne harp, cither, tot een rouwklage geworden, en mijn orgel, veldpijp of harp, tot een stem der wenenden. Waar anderen zich verheugen en zingen, is mij klagen en wenen verlichting geworden (Psalm 137: 2).

Het is fijn en juist van den dichter, dat hij deze laatste en diepste klacht van Job in zulk ene weemoedige treurmuziek laat wegsterven..

HOOFDSTUK 31.

JOB'S ZUIVERE WANDEL.

VIII. Vs. 1-12. En toch heb ik deze plotselinge omkering van mijn lot geenszins verdiend. Met het oog op het vreselijk gericht van den al wetenden God had ik het mij tot ene onverbreekbare wet gemaakt alle boze lusten te onderdrukken, en heb ik mij nooit een onrecht veroorloofd, in 't bijzonder mij nooit aan echtbreuk schuldig gemaakt.

1. Ik heb reeds voor langen tijd een verbond gemaakt met mijne ogen, en deze aan ene strenge wet onderworpen, hoe zou ik dan, met boze begeerlijkheid acht gegeven hebben op ene maagd? (Matth. 5: 27 vv. Genesis 39: 9).

De vrienden hadden Job in 't bijzonder twee dingen verweten, de liefdeloosheid jegens armen en zwakkeren (zie Hoofdstuk 22: 6-9) en den trots en het overmoedig vertrouwen op eigene kracht en eigen rijkdom (vgl. Hoofdstuk 15: 25-28). Tegenover de eerste beschuldiging staat in dit Hoofdstuk vs. 13-23, tegenover de tweede vs. 24-40. Terwijl Job vroeger op de gezochte onrechtvaardige beschuldigingen niet verder lette, stelt hij hier voor God en mensen zijn gehele leven in hoge reinheid en heiligheid in die beide opzichten voor. De eerste strofe (vs. 1-12) gaat nog dieper; daar toont hij, hoe zelfs de boze lust door hem als verdoemelijk is erkend en bestreden. De ogen zijn daarbij als het hoofdwerktuig van den bozen lust in plaats van alle andere zintuigen genoemd, zonder dat daarmee de andere zouden moeten beschouwd worden als van dit verbond uitgesloten. De door de zonde verdonkerde ogen nemen slechts de uitwendige gedaante der dingen waar, zonder er aan te denken, waartoe ze bestemd zijn door God, of het inwendige gade te slaan; deze lust der ogen, die alle schepselen volgens hun uitwendige verschijning in den dienst der zonde zoekt te lokken, wordt naardat zij op het andere geslacht, of op leven, goed en eer van den naaste zich richt, tot vleselijken lust en hovaardij. Onder alle soorten van lust der ogen, noemt hij in 't bijzonder den onreinen geslachtslust, als die het meest tot vergoding van het schepsel leidt; van de daad dier zonde is eerst in vs. 9 vv. sprake. Wanneer men zich nu moet verwonderen, dat zich midden in het Oude Testament, zelfs buiten de van God verkorene familie zulk ene reinheid des harten, zulk ene heiligheid van wandel gevonden wordt, als Job hier met eden bevestigt, zo mag men toch nooit vergeten, dat het hoofddoel van dit Hoofdstuk niet daarin ligt, het hoge Ideaal van Jobs leven als een enigzins navolgenswaardig voorbeeld voor de ogen van den lezer neer te leggen, maar integendeel daarin, dat hij aantone, hoe, ondanks de bijna onbereikbare hoogte van heiligheid in dezen knecht Gods, Jobs hart toch aan ene zware zonde lijdende was; dat hij zich namelijk steeds in zijne gerechtigheid wilde verheugen, die in een gelukkig leven genieten en door God formeel erkend wilde zijn en hoe het daarop straffende, louterende liefde geweest is, die hem in de handen van satan ter verzoeking gaf. Dit blijkt reeds in de vreselijke vloeken, die hij over zich inroept voor het geval, dat hij mocht liegen. Elk van deze vloeken is ene aanklacht tegen God. Ook hieruit blijkt echter, dat er een hoofdstuk, in deze grote belijdenis van Job ontbreekt, namelijk, dat hij ook altijd aan den wil van zijnen God zich recht hebbe overgegeven..

2. Want wat is voor hem, die deze zonde bedrijft, het deel Gods van boven, het loon? of wat zou voor mij geweest zijn de erve des Almachtigen uit de hoogten, hetgeen de Heere mij zou toegedeeld hebben, indien ik hierin misdadig ware geworden.

3. Is niet het verderf voor den verkeerde, ja, wat vreemds¹⁾, de ondergang voor de werkers der ongerechtigheid?

1) Wat vreemds, in den zin van, ongeval, ondergang. Waarvan Job zich hier vrij weet is niet nog de ontuchtige daad, -dit spreekt hij uit in vs. 9- maar van de onkuise gedachte, van het zondigen door ontuchtige gedachten. Ook deze zonde beschouwt Job in het licht van Gods Rechtvaardigheid en Wet, en vraagt daarom, of niet het verderf daarvoor is voor den werker; wat vreemds, d.i. wat onfortuinlijk is; wat het tegenovergestelde is van geluk-voor de werkers der ongerechtigheid.

4. a) Ziet Hij, God, niet mijne wegen, ook de verborgenste, zondige begeerte van het hart, en telt Hij niet al mijne treden ¹⁾, ook waar geen mens mij ziet. Omdat ik alzo van Zijne rechtvaardige straf, die alle onkuisen treft, en van Zijne alwetendheid wel overtuigd was, bestreed ik elken zondigen lust.

a) 2 Kronieken 16: 9. Job 34: 21. Spreuken 5: 21; 15: 3. Jer. 32: 19.

1) Gods opmerkzaamheid strekt hem tot een teugel. God nam overal kennis van, en telde zelfs alle Job's treden, niet slechts de valse stappen, in den weg van zijn plicht, maar ook alle de bijtreden op het pad der zonde. Hij ziet niet alleen onze wegen in het algemeen, maar neemt ook kennis van bijzondere daden, van alle onze werken. Ja, van iedere beweging, welke wij maken, en Hij houdt er rekenschap van, omdat Hij ze ons alle zal doen verantwoorden te Zijner tijd. Dit moet ons derhalve zeer bedachtzaam en omzichtig doen wandelen..

5. Zo ik met ijdelheid omgegaan heb, vals gehandeld heb, en mijn voet gesneld heeft tot bedriegerij ¹⁾;

1) Niet alleen, dat hij tegen onkuise gedachten den strijd had aangebonden, ook tegen zondige daden en wegen. Dit vermeldt hij in dit en in de volgende verzen. En zo is hij er overtuigd van, dat hij zijn pad zuiver, naar Gods Wet en instellingen, heeft gehouden, dat hij zonder schroom het oordeel Gods en Zijne vergeldende straffen durft inroepen en inwachten. Het is duidelijk, dat hij dit alles bedoelt in den zin van, oprecht wandelen voor zijn God en voor de mensen.

6. Hij, de Heere, wege mij op, in ene rechte weegschaal, ene weegschaal der strengste rechtvaardigheid, en God zal mijne oprechtheid weten, mijnen onberispelijken wandel zien.

7. Zo mijn gang uit den smallen, rechten weg geweken is, en mijn hart mijne ogen nagevolgd is, ik begeerd heb wat mijne ogen zagen als de bezitting van een ander, en aan mijne handen iets ¹⁾, enige schandvlek, aankleeft;

1) In het Hebr. Mwam (Meoem), d.i. hier, gelijk Dan. 1: 4: gebrek, vlek. Er staat niet Meoemah = iets, maar meoem.

Dit alles staat ook in het nauwste verband met het een verbond maken met de ogen. Want dit zag niet alleen op de zonde der onkuise gedachten, die tot ontucht verleidt, maar ook op die der begeerte, die tot diefstal of roverij vervoert. Dewijl hij een verbond met zijne ogen gemaakt had, wist hij zich vrij van alle openbare zonden, die hem zijne vrienden hadden verweten.

8. Zo moet ik zaaïen, maar een ander zal eten van hetgeen ik zaaide en plantte en uitspruit; en mijne spruiten 1) moeten, gelijk het spreekwoord zegt (zie Joh. 4: 37), uitgeworteld worden. Naar het recht der gestrengste wedervergelding worde mij dan alles ontfroed (vgl. Hoofdstuk 27: 16 vv. Leviticus 26: 16 Deuteronomium 28: 30).

1) Spruiten is hier niet bedoeld ten opzichte van nakomelingen, hoewel het ook niet zelden in dien zin voorkomt, maar van hetgeen gezaaid was en opkwam, uit de aarde voortsproot. Job wil zeggen, dat, zo hij zijne handen had uitgestrekt naar de bezittingen van anderen, anderen van hetgeen hij had verworven, van hetgeen hij gezaaid had en was uitgesproten mochten genieten. Zo zeker is hij van zijn zaak, zo vast staat hij in zijne overtuiging-

9. Zo mijn hart verlok is geweest tot ene vrouw, om met haar te echtbreken, of ik aan mijns naasten deur geloerd heb, totdat hij zou uitgegaan zijn (Spreuken 7: 8 vv.; Hoofdstuk 24: 15);

10. Zo moet mijne huisvrouw met een ander malen, als slavin bij een ander achter den molen staan, zich tot alles laten gebruiken (Exodus 11: 5), en anderen zich over haar krommen, haar schenden.

Job leefde in Monogamie (huwelijk met ééne vrouw), gelijk er ook nog heden Arabische stammen in Syrië zijn, die gene belijders zijn van den Islam en zijne schandelijke polygamie (veelwijverij), maar zich aan den "godsdiens van Abraham" (Din Abraham) vasthouden.

Beide uitdrukkingen betekenen hetzelfde, zowel die in het eerste gedeelte als in het tweede gedeelte van het vers. Job roept hier in als straf over zich zelve, indien hij zich aan overspel heeft schuldig gemaakt, dat dan ook zijne vrouw door anderen geschonden worde. Want met een ander malen is een zedig gezegde van de zonde van overspel.

11. Want dat, die echtbreuk, is ene schandelijke daad, en het is ene misdaad bij de rechters, die voor hen moet komen en door hen zwaar gestraft moet worden (Deuteronomium 22: 22).

12. Want dat, zulk ene daad van echtbreuk, is een vuur, hetwelk tot de verderving toe verteert, tot den afgrond voert, en al mijn inkomen uitgeworteld zou hebben. Zo hij al de straf des rechters ontging, zijne misdaad zelf is een vuur, dat niet ophoudt te verteren tot in het al verslindend graf toe (vgl. Spreuken 2: 18; 6: 27-35; 7: 26 vv.; 9: 18)

Ziedaar derhalve, hoe Job zich in zuiverheid van zeden had in toom gehouden en zich niet aan de schanddaad van echtbreuk had overgegeven, welke hij zonder twijfel erkende van zich te moeten afwerpen, dewijl God haar op generlei wijze kon verdragen. Wat nu de straf betreft, die hier wordt voorgesteld, dit is het rechtvaardig loon voor hoereerders en echtbrekers, zodat zij zonder twijfel, wat zij anderen hebben aangedaan, zelven moeten lijden. Niet alleen wordt dit op deze plaats gezegd, maar onder anderen is er een bijzonder voorbeeld van getoond in den persoon van David. Want ofschoon hij een heilig Profeet was, en een koning uit het gehele menselijke geslacht uitverkoren, die dit getuigenis had, dat God in hem een man naar Zijn hart had gevonden, dewijl hij echter van den weg was afgeweken en eens anders vrouw had geschonden, zien wij, dat God hem tot die straf heeft overgegeven, en de vloek Gods werd hem door den profeet Nathan aangezegd: Gij hebt het in het verborgen gedaan maar het zal U in het openbaar vergolden worden. De zon, zegt hij, zal getuige zijn..

Die zonde is een vuur in de ziel, die daaraan zich overgeven worden gezegd te branden. Het verteert al wat goed is van de ziel en verstompt het geweten. Het ontsteekt het vuur van Gods toorn, dat, indien het niet door het bloed van Christus wordt uitgedelgd, tot eeuwige vernietiging verteren zal. Brandende lusten brengen tot brandende oordelen..

13.

IX. Vs. 13-22. Wanneer ik tegen mijne dienaren hard geweest ben, wanneer ik jegens armen en verlatenen liefdeloos gehandeld heb, wanneer ik door mijne macht het recht onderdrukt heb, zo moge mij de verdiende straf treffen!

13. Zo ik versmaad heb het recht mijns knechts, of mijner dienstmaagd, als zij geschil hadden met mij;

14. (Want wat zou ik doen a), als God opstond, om mij voor Zijn gericht te trekken? en als Hij bezoeking deed, mijne zonde onderzocht, wat zou ik Hem antwoorden?

a) Psalm 44: 22.

15. a) Heeft Hij niet, die mij in den buik maakte, hem, mijn knecht en mijne dienstmaagd, ook gemaakt; wij hebben één en denzelfden Schepper, en één en dezelfde God heeft ons in de baarmoeder bereid? God heeft getoond door ons een gelijk ontstaan te geven, dat wij gelijke rechten hebben voor Hem.

a) Job 34: 19. Spreuken 14: 31; 17: 5.

De Heidenen kenden enen slaaf geen recht toe tegenover zijnen heer. Deze had macht over leven en dood. Maar Job begaf zich om zijnentwil vrijwillig tot de rechters uit liefde tot gerechtigheid, zodat hij of door andere rechters of scheidsrechters enen strijd liet beslissen, of door eigen gematigdheid recht gaf..

Dit kan zo opgevat worden, dat wij allen in één baarmoeder zijn gecreërd, d.i. allen van Adam afstammen en van dezelfde natuur zijn.

Maar ook nog in ruimer zin is het op te vatten. Job heeft derhalve twee dingen overwogen, waar hij zijne knechten of maagden heeft verdragen. De eerste was, omdat wij hebben een gemeenschappelijke Schepper, allen door God zijn geschapen, vervolgens omdat wij dezelfde en gelijke natuur hebben, zodat men heeft te besluiten, dat alle mensen, ofschoon zij van verschillende conditie zijn en volgens de mensen worden onderscheiden, echter door het begrip van broederschap met elkaar verbonden zijn. Wie nu zich niet verwaardigt een mens voor zijn broeder te erkennen, verandert zich in een os, of leeuw, of zwijn, of enig onredelijk beest, en vergriipt zich aan het beeld Gods, hetwelk Hij ons heeft ingedrukt. Ziedaar derhalve, welke reden Job hier wel bijbrengt..

Ook beschouwde Job zijne dienaars niet, gelijk de tegenwoordige naamchristenen, als enkel "arbeidskrachten," maar als persoonlijke wezens, die ook een wil en ene onsterfelijke ziel bezitten (Efeze. 6: 9)..

16. Zo ik den armen hun begeerte onthouden heb, of de ogen der weduwen laten versmachten, door den verlangden bijstand haar niet te geven (Hoofdstuk 29: 13

Vs. 16-21 moeten als de voorin worden aangemerkt, terwijl vs. 22 vv. de nazin is. Zij bevatten de voorwaarden, onder welke Job zulke straffen inroept.

17. En mijne bete alleen gegeten heb, zodat de wees daarvan niet gegeten heeft; zonder dat ik den verweesde mede liet eten:

18. (Want van mijne jonkheid af is hij, die ouderloze, bij mij opgetogen, als bij een vader, en van mijns moeders buik af heb ik haar, de weduwe, die geen steun had, geleid, gelijk men zijne zieke, grijze moeder hij de hand neemt, zulk ene medelijdende liefde was mij aangeboren (Jak. 1: 27) en heb ik beoefend, van het eerste ogenblik af, dat ik dit kon;

19. Zo ik iemand heb zien omkomen, iemand ellendige zag, omdat hij zonder kleding was, en dat de nooddrufte geen deksel had (Jes. 58: 7);

20. Zo zijne lenden, omdat ik ze gedekt had, mij niet gezegend hebben, toen hij van de vellen mijner lammeren verwarmd werd;

21. Zo ik mijne hand tegen den weerlozen wees bewogen heb, door hem te beroven, omdat ik in de poort, de plaats waar het recht werd uitgesproken, mijne hulp zag 1), door mijn aanzien er op rekenen kon tegenover mijnen hulpelozen aanklager voor het gericht vrijgesproken te zullen worden;

1) Dit is, ofschoon hij ongestraft bij de mensen dat onrecht kon plegen. Want in die dezen werd het recht uitgesproken in de poorten der steden, als de plaatsen, waar de meeste mensen samenkwamen.

Job zegt derhalve, dat het waar is, dat ik dezen vreze, genen schrik had kunnen inboezemen, en als de bliksem nu eens dezen, dan genen had kunnen overvallen, terwijl dan niemand het waagde tegen mij den mond open te doen. Waarom niet? Als man met gezag begaafd, werd hij geduld, niemand durfde over hem klagen en ook, indien iemand klaagde over hem, durfde niemand der rechters toch tegen hem recht eisen. Ofschoon ik aldus in aanzien was, en wat ik als magistraat ook zelf had durven doen, zou het geduld en verdragen zijn, toch heb ik mijn gezag niet misbruikt, heb ik den arme niet met de voeten verschopt. Wanneer een wees mij verscheen, heb ik niet bezocht, door diens veroordeling en verdrukking mijne zaken te vermeerderen-wij weten nu, dat de wezen meermalen als buit zijn behandeld. -Job toont derhalve aan, dat hij met die eerlijkheid is versierd geweest, dat, wanneer hij de bezittingen van anderen had kunnen wegroven, hij dit nooit heeft beproefd, noch door een vonnis en vernietiging van een ander zijn voordeel heeft gezocht, ook dan niet, indien het door de mensen was geoorloofd of toegestaan..

22. Indien dat zo is, mijn schouder valle van het schouderbeen, en mijn arm, met welken ik zo schandelijk zondigde, breke van zijne pijp af!

23. Ik heb die zonden niet bedreven, want het verderf Gods was bij mij een schrik en hield mij van die ongerechtigheden af, en ik vermocht niet het kwade te doen, van Zijne hoogheid 1), die mij onophoudelijk voor den geest stond.

1) Job legt hier zijne grondbeginselen bloot, waardoor hij teruggehouden werd van onbillijkheid en onrecht. Hij wist, dat God zelf de hoge Beschermmer was der ellendigen, dat een wees hij God ontfermd was, en dat God de zonde der onbarmhartigheid en van onrecht zeker zou straffen. Maar ook had hij een diep besef van Gods Hoogheid en Majesteit, zodat hij bij de ondervinding daarvan zeer voorzichtiglijk en bedachtzaam wandelde. Hij was rechter, hij was in zijn land en bij zijn volk een hoge Overheidspersoon, maar, en dit drukt vooral het laatste uit, hij kende zich Overheidspersoon onder de Hoge Majesteit, aan Wie hij rekenschap van alle zijne daden verschuldigd was. Hij sprak het recht uit als in Diens tegenwoordigheid en daarom was het zijn streven, om ook waarlijk recht te doen.

Hij wist zich dienaar van dien God, van Wie alle Overheidsgezag afdaalt, en die wetenschap hield hem terug van het plegen van onrecht en onbarmhartigheid.

24.

X. Vs. 24-40. Nooit heb ik op mijne schatten een goddeloos vertrouwen gesteld, noch mij heimelijk tot verering van zon en van maan gewend. Over het ongeluk van mijnen vijand heb ik mij nooit hoogmoedig verheugd, integendeel aan alle mensen heb ik vriendelijkheid en gastvrijheid bewezen. Mijn geweten is niet bezwaard met geheime zonden, die ik vrezen zou, dat openbaar zouden worden. O dat toch God zelf tussen mij en mijne tegenstanders wilde beslissen! Vrijmoedig en vol vertrouwen zou ik mijn gehele leven hen voorleggen en mij zuiveren! Wanneer echter, gelijk zij zeggen, gewelddadige onderdrukking aan mij kleeft, nu dan mogen ook hun verwensingen mij treffen.

24. Zo ik het goud a) tot mijne hope gezet heb, of tot het fijn goud (Hoofdstuk 27: 16,19), gezegd heb: Gij zijt mijn vertrouwen (Psalm 52: 9).

a) Mark. 10: 24. 1 Tim. 6: 17;

25. a) Zo ik blijde ben geweest, omdat mijn vermogen groot was, en omdat mijne huid geweldig veel, schatten in overvloed, verkregen had¹⁾ Dat toch ware ook (vs. 26) afgoderij geweest (Col. 3: 5).

a) Psalm 62: 11.

1) Hier spreekt Job het uit, dat hij nooit zijn hart heeft gezet op de schatten der wereld, dat hij nooit zijn geluk heeft gezocht in de vergankelijke dingen der aarde. Wel had hij zich verheugd in de gunst zijns Gods, die hem met eer en aanzien, met veelheid Zijner goederen had begenadigd, maar, en dit drukt hij vooral uit, hij had van zijn goud en goed gene afgoden gemaakt, waarop hij zijn vertrouwen had gesteld. Hij had noch wat van de wereld was, noch van de zon en de maan (vs. 26 en 27) zijne afgoden gemaakt. Hij kende zich vrij van alle afgoderij.

26. a) Zo ik de zon, het grote licht der wereld (Hoofdstuk 37: 21) met afgodische verering aangezien heb, wanneer het scheen, of de maan, heerlijk voortgaande, wanneer zij in volle majesteit den nacht statig doorwandelde;

a) Deuteronomium 4: 19.

27. En mijn hart door zulk een gezicht verlokt is geweest in het verborgen, dat mijne hand mijnen mond gekust heeft ¹⁾, om dien het gesternte toe werpen ter verering:

1) De aanbidding van de sterren des hemels is overal de oudste en betrekkelijk nog zuiverste vorm van het heidendom, deze had in Syrië, Voor-Azië en Griekenland plaats door het toewerpen van handkussen (vgl. Tacitus hist. III. 24). In Job's omgeving is wellicht openlijke en verborgene afval tot den afgodendienst reeds tamelijk ver verbreid geweest; tegenover deze stond hij onbeweeglijk vast in het overgeleverde geloof der vaders aan den een waren God, den Schepper van hemel en aarde. Wellicht maakten velen zijner stamgenoten zich zelve wijs, dat de verering der sterren wel met het oude geloof kon bestaan; gelijk heden velen menen, dat de aanbidding van des mensen geest (genie), van den roem van zijn eigen volk, of van het natuurwonder zich wel verdragen kan met het geloof van den enigen Meester, Christus. Gelijk het nu voor den bekeerden Christen een zware strijd is, zich geheel rein te houden van dezen afgodischen tijdgeest en niet medegesleept te worden met den afval, die zich steeds uitbreidt, zo is zeker Job's strijd in dezen ook gene geringe zaak geweest..

De eerste afwijking der mensen van de verering van den onzichtbaren God is geweest de verering van de hemellichten, het is een bewijs voor de hoge oudheid van het Boek van Job, dat hij hier gene melding maakt van enig ander soort van afgodendienst, hoewel zijn onderwerp hem er toe zou geleid hebben die te noemen, zo zij hem bekend geweest waren.

In het Hebr. Wathissak jadi lefi. Beter: En een kushand toewierp. Bij de heidense volken begroette men de opgaande zon, door haar een kushand te geven, door een kus op de hand te geven en die hand haar toe te werpen. Dit bedoelt Job hier ook, en spreekt zich vrij van elke afgodische verering van de hemellichamen, gelijk de heidense volken deden.

Was Job beroofd van zijne goederen, het was niet, omdat hij er op had vertrouwd; was hij getroffen door het vuur des hemels, het was niet, omdat hij een aanbidder van zon en maan was geweest. Het recht der wedervergelding was hier niet van kracht.

Evenmin was hij door de vijandige volken vervolgd, dewijl hij verblijd was geweest over de verdrukking der haters en van vreugde was opgesprongen als het kwaad hen vond. Hij was geen wraakzuchtige geweest en had niet het gebod overtreden, om ook zijne vijanden lief te hebben.

28. Dat ware ook ene misdaad bij den rechter (zie vs. 11); want ik zou den God van boven, des hemels, verzaakt, verloochend hebben, indien ik mij tot de aanbidding der sterren begeven had (vgl. Deuteronomium 4: 19; 17: 2-7).

29. a) Zo ik verblijd ben geweest in de verdrukking mijns haters, en mij opgewekt heb, mijn hart opgesprongen is van vreugde, als het kwaad hem vond (MATTHEUS. 5: 43);

a) Spreuken 17: 5.

30. (Ook heb ik mijn gehemelte, mijn mond, niet toegelaten te zondigen, mits door enen vloek zijne ziel, zijn leven, te begeren), door iemand een vroegen en kwaden dood toe te wensen (Exodus 23: 4. Spreuken 24: 17; 25: 21 vv. MATTHEUS. 5: 44. Rom. 12: 14).

31. Zo de lieden mijner tent, die mij dienden en ooggetuigen mijner handelingen waren, niet hebben gezegd: Och, of wij van zijn vlees hadden, wij zouden niet verzadigd worden 1);

1) Beter: Wie is er, die van zijn vlees heeft gegeten, en niet verzadigd is geworden. Hiermede wil Job dan zeggen, dat hij zijne onderhorigen niet van honger en gebrek had laten omkomen, dat hij den arbeider ook zijn spijzen, waarop hij aanspraak had, niet had onthouden.

Ja, zo zorgde hij voor de zijnen, dat er ook nog plaats was en voedsel voor den vreemdeling, voor den doortrekkenden man, dat hij ook gastvrijheid aan niet onderhorigen kon bewijzen.

32. a) De vreemdeling overnachtte niet op de straat: mijne deuren opende ik naar den weg, zodat ieder kon binnentreden en herberg vinden;

a) Hebr. 13: 2. 1 Petrus 4: 9.

Nog heden stellen de Arabieren, bijzonder de Bedouïnen, hun grootsten roem in de deugd der gastvrijheid. Vele Arabische verhalen berichten van goddelijke oordelen, die den verachters der gastvrijheid getroffen hebben (vgl. Hebr. 13: 2. 1 Petrus 4: 9).

33. Zo ik, gelijk Adam, verontschuldigen zocht voor te geven (Genesis 3: 12. Rom. 5: 14. Hos. 6: 9), mijne overtredingen bedekt heb 1), die naar de mening van mijne vrienden als oorzaken, van mijn lijden zouden bestaan, door eigenliefde 2) in mijn boezem mijne misdaad verbergende 3) (Psalm 32: 3,5. Joh. 3: 20);

1) Job komt hier op tegen de zonde van huichelarij en geveinsdheid, waarvan hem Zofar beschuldigd heeft (Hoofdstuk 20: 12). Hij zegt, dat hij zijn zonde niet als Adam heeft bedekt en verborgen. Waar sommige uitleggers vertalen, als de mens, daar handhaven wij met anderen de vertaling van als Adam. De vertaling, als de mens, is mat. Hij spreekt het hier uit, dat hij gene grote zonde had gepleegd, geen verborgene zonde had gekoesterd en getroeteld, die hij voor de mensen had moeten ontveinzen. Zijn oprechtheid houdt hij vast.

2) In het Hebr. Bechubbi. Beter: in mijn boezem. Calvijn vertaalt in mijn binnenste (in meo abdito).

3) Op deze plaats wil Job aanwijzen, dat er weinigen gevonden worden, die zo door het gevoel hunner zonde worden aangegrepen, dat zij deze erkennen, maar veel liever naar ijdele verontschuldigen zoeken, om haar te verbergen. Ofschoon alzo die ondeugd in de wereld heerst, Job belijdt, dat hij van haar zuiver en rein is. Waar is het, dat Adam het eerst die kunst heeft beoefend en haar alle zijne nakomelingen heeft geleerd, we zien toch, dat hij getracht heeft met bladeren zich te bedekken. Daarom, toen hij voor God werd geroepen en gedwongen werd zich te tonen, verzoon hij nog een ijdele verontschuldiging en wilde zich op die wijze er uit redden. En nu wordt ditzelfde niet bij twee of drie gevonden, maar is het allen van nature eigen..

34. Zeker ben ik van deze zonden niet vrij, omdat mij de gelegenheid ontbrak die te bedrijven; ik kon wel ene grote menigte geweldiglijk onderdrukt hebben, maar indien ik het had beproefd, de verachtste der huisgezinnen zou mij afgeschrikt hebben, ik ware terug geschrikt, zelfs wanneer ik begon bij degenen, die door ieder veracht waren. Nooit heb ik ene misdaad begaan zodat ik uit schaamte gezwegen zou hebben, en ter deure niet zou uitgegaan zijn 1). Neen! vrij kon ik ieder onder de ogen komen. En toch hebben mijne vrienden niet opgehouden mij ene verborgene misdaad ten laste te leggen.

1) Wanneer Job geroepen werd om zich van zijn ambt en plicht te kwijten, bekommerde hij zich weinig om de hinderpalen, welke hij op zijn weg ontmoeten mocht. Hij gaf alsdan geen acht op het gevaar en geschreeuw van het gepeupel, hij vreesde de menigte niet, en zette geen waardij altoos bij aan de bedreigingen der groten, noch liet zich door de verachting van enige huisgezinnen afschrikken. Hij vreesde den groten God, en niet de grote menigte, en hij had ontzag voor den vloek des hemels, maar geenszins voor de versmading en veroordeling van een deel huisgezinnen..

Anderen vertalen: Wyl de vrees voor de grote menigte en de achting der familie mij terughield, zodat ik heimelijk te werk ging en niet uit de deur uitging.

Anderen: Dan moet ik, door de menigte des volks verschrikt, aan den smaad der goddelozen blootgesteld en tot stilzwijgen en verberging van mij zelven genoodzaakt worden.

In elk geval is het Job's bedoeling aan te duiden, dat hij niet tot de zonde was vervoerd, zodat hij ze niet hoeft te bedekken en ieder vrij in de ogen kan zien.

35. Och of ik enen had, die mij met gewillig oor aanhoorde! Zie daar, mijn oogmerk 1), mijne ondertekening onder alles wat ik gezegd heb is, dat de Almachtige mij antwoordde, en nu beslisse tussen mij, die mij zelven onschuldig ken en mijne vrienden, die mij een gestraften misdadiger noemen, en dat mijne tegenpartij een boek schrijve 2), hare aanklachten op schrift indiene bij den hoogsten Rechter!

1) Het Hebr. thau, hier oogmerk vertaald, betekent eigenlijk het kruisvormig teken X, hetwelk de oorspronkelijke gedaante van den laatsten letter in het Fenicisch-Hebreeuwse Alfabet was.

Vandaar is de eerste betekenis teken en verder ondertekening, dewijl een X de plaats der ondertekening verving. En die laatste betekenis moeten wij hier hebben. Job heeft hier zijn acte van verdediging opgemaakt, welnu hij vraagt nu een aandachtig hoorder, en hij dringt er op aan, dat God hem moge antwoorden, dat, God hem recht doe tegenover zijne beschuldigers. Het laatste gedeelte is aldus over te zetten, en het schrift, geschreven door mijn tegenpartij. Wat de vrienden gesproken hebben wordt dan als een boek of afschrift voorgesteld, hetwelk de aanklacht tegen hem behelst. Job geeft hier zijn zaak in handen van een rechtvaardig God, die zeker recht zal doen, en zo zeker is hij van zijn zaak, dat hij zonder vrees het oordeel Gods durft af te wachten.

2) Daar wij overal elders opmerken, hoe nauwkeurig de vervaardiger van het Boek van Job de zeden en gebruiken van den patriarchalen tijd voorstelt, zonder ene enkele maal de gebruiken van zijnen tijd op den tijd van Job over te dragen, zo is er niet aan te twijfelen of hij beweert hiermede, dat reeds in Job's tijd het schrijven van boeken bekend geweest is (vgl. Hoofdstuk 19: 23 vv.). De wijze van uitdrukking in dit vers is ontleend aan de Oosterse en bijzonder aan de Egyptische rechtspraken, waar de aanklager ene aanklacht en de aangeklaagde ene verdediging opstelde en met zijn naam ondertekend den rechter moest overgeven..

36. Indien de Almachtige wilde neerkomen om te richten, zou ik het boek der aanklacht mijner vijanden niet op mijnen schouder dragen? ik zou het mij waarlijk niet schamen, maar het op mij binden als ene kroon, als een teken mijner eer.

37. Het getal mijner treden zou ik Hem aanwijzen, van elke schrede in mijn leven zou ik den Kennen der harten rekenschap) willen afleggen, als een vorst; in het besef van mijne onschuld en van mijne overwinning, vol vrijmoedigheid zou ik tot Hem naderen.

38. Zo 1) mijn land, gelijk mijne vrienden beweren, tegen mij roept, en zijne voren te zamen wenen over mij, als over enen gewelddadigen tiran, die deze aan hunnen rechtmatigen heer ontrukte;

1) Met deze woorden komt Job tot het besluit, dat ofschoon hij zeer door de hand Gods is aangerogerd, men hem echter niet moet veroordelen, alsof hij misdadiger was, dan degenen, die God had geduld. Want God gebruikt niet een gelijke maat, wanneer Hij de mensen kastijdt, maar Hij behoudt zich de bepaling der beproevingen voor, wanneer Hij de Zijnen met de uiterste gestrengheid wil bezoeken. Want ofschoon zij Hem hadden geëerd, en beproefd zich te schikken naar den regel zijner rechtvaardigheid, en zo nauwkeurig mogelijk, toch laat Hij daarom niet af, om hen grote beproevingen toe te zenden. Nu weten wij niet, wat we omtrent dergelijke beproevingen moeten vaststellen, totdat God ten laatste dage, wat nu nog verborgen is, zal openbaren. Job toont derhalve, dat zijn leven niet is te beschouwen naar den staat, waarin hij toen verkeerde. Want ofschoon hij voor ieders blik zeer ellendig was, toch was het zijn streven geweest, om God te dienen. Waarmee bewijst hij dit? Wij hebben gezien, dat hij veel van de zuiverheid zijner zeden aan het licht heeft gebracht, nu belijdt hij ten laatste, dat zijn land niet tegen hem roept.

Waar is het, dat de aarde geen mond heeft, geen tong heeft om te klagen, noch ook met gevoel begaafd is, om enig onrecht van onze zijde aangedaan te lijden. Evenmin schijnt het ons toe, dat wij een onrecht plegen, zodat ook, indien zij sprak, zij geen reden heeft, om te klagen of te wenen, of enige klacht tegen ons op te heffen. Hoe nu verklaart Job het, dat zijn land niet geklaagd heeft en zijne voren niet geweend hebben? Dit is niet zo op te vatten, alsof de aarde op zich zelf reden heeft, om te wenen, maar de Heilige Schriftuur gebruikt dergelijke uitdrukkingen, om ons tot het hogere op te leiden en dieper te doorgronden, dat indien wij jegens God hebben gezondigd, de schepselen ons vijandig zijn en tegen ons getuigenis geven. Zo b.v.: Indien we de arme boeren verdrukt hebben, die het land bebouwen, opdat het ons vrucht voortbrengt, waarvan wij eten; geweld en afpersing jegens hen gebruikt hebben, hun bestaan vernietigen, zijn zij niet alleen getuigen tegen ons, maar de aarde, door hen bebouwd, brengt tegen ons getuigenis voort. Waarom? Dewijl wij hun zweet, wat gelijk staat met hun bloed, hebben laten vallen..

Job wil zeggen, indien ik door het plagen en onderdrukken der ellendigen, of zijn land in bezit genomen, of ooit geploegd en er vruchten van getrokken heb, zodat het met zijne vruchten als tegen mij huilen en kermen zou. Zodat hij hier de pleging van het openbaar geweld even sterk van zich afkeert, als die van enige private onderdrukkingen..

Job verstout zich hier zich vrij te verklaren van de roepende zonde, dat hij het loon zijner werklieden verkort heeft.

De woorden, hier gebezigd, zijn van ingrijpende betekenis Want toch niet wordt hier van de arbeiders gesproken, -die gingen heen, of stierven, of werden weggezonden, -maar van het land, en...het land blijft. Dit land roept elke dag den onrechtvaardigen bezitter toe, dit land is een roepende getuige van het onrecht, dat gepleegd werd, indien men de zielen zijner akkerlieden had doen hijgen.

39. Zo ik zijn des lands vermogen gegeten heb zonder geld, zonder het loon te geven aan den bewerker, en de ziel zijner akkerlieden heb doen hijgen, "den arbeidslieden de ziel heb uitgeperst."

40. Dat dan de vloek Gods over mijn land kome en het volmaakt onvruchtbaar make, dat dan voor tarwe distels voortkomen, en voor gerst stinkkruid, onkruid, vergiftig kruid.

Hoe vol vertrouwen Job ook was, wij zullen zien, dat hij zich zelf misleidde (Hoofdstuk 40: 4,5. 1 Joh.1: 8).

Laat ons onze rechtvaardiging voor God zoeken in dat bloed, dat van alle zonden reinigt. De rijkdom van Christus, onzen verheven Middelaar en Borg, zij de altijd durende troost, het vertrouwen en de vreugde van onze harten; dan zullen wij kunnen staan tegen al de beschuldigingen van Satan, van valse vrienden en openbare vijanden, en met den Apostel uitroepen: "God is het, die rechtvaardigt, en wie is hij, die verdoemen zou?".

Laten wij dan ijverig bedenken, dat naar mate wij Gods schepselen hebben misbruikt, deze in den laatsten dag tegen ons het recht zullen inroepen. Waardoor wij dus vermaand worden met zulk een geweten te wandelen, opdat wij dien dag met opgerichten hoofde kunnen afwachten. Niet omdat wij voor Gods aangezicht, naar de maatstaf van zijn oordeel en recht volmaakt zullen bevonden worden, maar verder moge het Hem lusten, ons door Zijne onbegrensde Goedheid te ondersteunen, en zo ons door Zijn H. Geest te besturen, dat wij al onzen ijver aanwenden, om in ene reine consciëntie, voor de genade ons bewezen, Hem te dienen..

(Vs.40) De woorden van Job, waarmee hij voor zijne vrienden en voor God zijne onschuld zocht te bewijzen, hebben een einde 1).

1) Hiermede hebben de woorden van Job een einde. Hij heeft God opgeroepen, om met Hem een twistgesprek te beginnen, met hem te strijden. Dit zal echter niet geschieden, dit komt de waardigheid van den Heere God te na. Toch is uit alles duidelijk gezien, dat het Satan niet gelukt is zijn doel te bereiken. Niettegenstaande al zijn soms vermetele uitdrukkingen, al zijne oproerige gedachten heeft Satan Job niet van zijn God kunnen losrukken. Ook in zijn diepste ellende is het bewustzijn bij Job niet uitgeroeid, dat hij knecht Gods is. In zijne schrikkelijke verlating van zijne vrienden, terwijl alles donker was boven en voor hem, heeft hij toch nog de ogenblikken gekend, dat hij door Gods woord gesteund aan zijn God zich mocht vasthouden.

Straks zal God hem ook in het openbaar als Zijn knecht belijden, maar eerst moet de man Gods tot hem spreken, eerst moet het hij Job komen tot boete en berouw. De boetgezant zal ook aan hem verschijnen, opdat de woorden Gods straks zullen worden verstaan, en die boetgezant, die man Gods is Elihu. -

HOOFDSTUK 32.

ELIHU VERTOORNT ZICH OVER HET STILZWIJGEN VAN JOB'S VRIENDEN.

Nadat de drie vrienden door Job overwonnen zijn, maar hij toch zelf niet in staat geweest is de ware betekenis van zijn lijden te vinden, treedt een onbekende uit den kring der toehoorders, die zich om Job en zijne vrienden verzameld hebben; deze erkent beter het verderf van het menselijk hart en den Goddelijken weg des heils, en heeft daarvan meer ervaring dan Job en zijne vrienden. Het is reeds boven (Hoofdstuk 1: 12) gezegd, dat het doel van het gehele Boek is, aan te tonen hoe het lijden van de rechtvaardigen dikwijls verzoeken zijn, die ten doel hebben om van verborgene verkeerdheden des harten te reinigen, en in Jobs geschiedenis voor alle tijden een voorbeeld voor den aard der verzoeking te geven. Job was door den satan om zulke door hem opgemerkte verkeerdheden bij God aangeklaagd, en door dezen aan den bozen geest overgegeven, opdat dit kwaad te midden van het lijden der verzoeking krachtig zou te voorschijn treden, door Job zou erkend en overwonnen worden. Om Job tot belijdenis van zijne inwendige zonde te brengen, hem tot belijdenis en daardoor tot recht begrip van zijn lijden te brengen, is nu het doel van de drie redenen van Elihu. Zij vormen het tweede deel van het gehele Boek en zijn ene voorbereiding voor de verschijning des Heren zelve, daar zij Job tot zwijgen en tot erkenning van zijne zonde brengen. Als een Johannes de Doper bereidt Elihu het hart van Job voor, opdat hij bij de verschijning en de woorden des Heren tot volle bekering en weer tot genade kome. Jobs eigengerechtigheid was in zijne redenen in ene drievoudige verzondiging openbaar geworden, vooreerst, daar hij tot het laatste toe op hevige wijze Gods verschijning inroept, eerst zo, dat hij de volkomen openbaring der goddelijke gerechtigheid in het werelddeloop niet zonder vermetelheid loochent, later dat hij meent tussen de Goddelijke macht en goedheid een tweespalt te moeten aannemen. Nu toont Elihu in zijne eerste rede (Hoofdstuk 32 en 33) aan, hoe God zich in gezichten, maar ook in bedelingen van lijden aan de mensen openbaart, zeker niet, om hen in hun vermetelheid te versterken, maar om hen van hoogmoed te verlossen.

I. Vs. 1-14. Elihu, die tot hiertoe vol ontevredenheid gezwegen had, begint nu aldus: Van wege mijne jeugd heb ik u, de grijsaards, van wie ik dacht de hoogste wijsheid te vernemen, laten spreken; maar ik zie, dat niet de ouderdom, maar de Geest van God wijsheid en juist oordeel verleent; daarom besloot ook ik te spreken. Ik heb vol verwachting uwe bewijsvoeringen aangehoord, totdat ik zag, dat gij Job niet kon weerleggen. Denkt niet, dat alleen God hem kan overwinnen, gij zult integendeel zien, dat nog andere dingen tegen hem aan te voeren zijn, dan gij tot hiertoe voortgebracht hebt.

1. Toen hielden die drie mannen op van Job te antwoorden, dewijl hij in zijne ogen rechtvaardig was; zij achtten, dat bij zulk een vasthouden aan eigene onschuld verder spreken overbodig zou zijn.

2. Zo ontstak de toorn van Elihu (= Hij is mijn God), den zoon van Baracheël (= zegen o God!), den Buziet 1), een uit dien Aramees Arabischen volksstam, waarvan Buz, de zoon van Nachor, Abrahams broeder, stamvader was 2) (Genesis 22: 21. Jer. 25: 23)) van het geslacht van Ram (= hoog); tegen Job werd zijn toorn ontstoken, omdat hij zijne ziel meer

rechtvaardigde dan God; door elk verband tussen zijn lijden en zijne zonden te loochenen, beschuldigde Job den Heere, die hem het lijden oplegde van onrechtvaardigheid 3) (Hoofdstuk 40: 8).

1) De stad Busan, die aan de oostelijke helling van het gebergte Haran, 2 ½ uur ten zuiden van Theman ligt, herinnert door haar naam duidelijk aan Buz, waardoor zowel zijne afkomst kan aangeduid zijn, als de woonplaats. Is Busan de woonplaats van Elihu geweest, zo past hare ligging voortreffelijk bij het land van Job en van zijne drie vrienden (vgl. Hoofdstuk 2: 11)..

2) Wanneer het waar is, dat de naam Uz op den zoon van Aram, den zoon van Sem (Genesis 10: 22 vv.) en niet op den oudsten zoon van Nachor (Genesis 22: 22) toe te passen is, gelijk wij in Hoofdstuk 1: 1 beproefden aan te tonen, en dat de naam Buz op den tweeden zoon van Nachor terugslaat, dan is Elihu na aan Abraham en aan de uitverkorene familie vermaagschapt; hierdoor wordt verklaard van waar het komt, dat Elihu de overlevering der goddelijke waarheid beter bewaard heeft, dan Job en zijne vrienden, de stamhoofden der Uzieten. Elihu kent de wegen van zijnen God, hij kent den zondigen toestand van het menselijk hart en den nauwen samenhang tussen zonde en lijden. Daarom telden de oude Joden hem met recht onder de 7 profeten, die, vóórdat Israël de Wet ontving, aan de volkeren der wereld Gods wil bekend maakten..

3) De eigengerechtigheid meent al hare verplichtingen jegens God vervuld te hebben. En daar zij in het lijden, dat God om den zondigen toestand beschikt, en dat slechts uit die zonde gerechtvaardigd kan worden, slechts onrechtvaardige willekeur kan zien, zo laat zij God in zijne betrekking tot den mens als onrechtvaardig voorkomen; zo keert de eigengerechtigheid de natuurlijke betrekking van den Schepper tot zijne schepselen geheel en al om. Daardoor is de toegang tot den boom van allen troost afgesneden en voor het terugkeren ten leven de weg versperd..

Letterlijk: Omdat hij zijn ziel rechtvaardigde ten koste van God. Dit zal Elihu straks Job onder de ogen brengen, opdat Job zijne schuld voor God lere belijden.

3. Zijn toorn ontstak ook tegen zijne drie vrienden, omdat zij, geen antwoord vindende, nochtans Job verdoemden, toch zijne schuld bleven vasthouden, zonder enig bewijs te kunnen leveren, hoewel hij zijne oprechtheid verzekerde.

4. Doch Elihu had bescheiden gezwogen en gewacht op Job in het spreken, totdat zij het spreken met Job geëindigd hadden, omdat zij alle vier ouder van dagen waren dan hij.

5. Als dan, na het eindigen van Jobs laatste rede (Hoofdstuk 28-31), Elihu zag, dat Job niets meer te zeggen had, en er geen antwoord was in den mond van die drie mannen, daar zij gene oplossing van het raadsel wisten te geven, ontstak zijn toorn.

6. Hierom antwoordde Elihu, de zoon van Barecheël, den Buziet, nadat hij meende voldaan te hebben aan zijne verplichting als jongeling, en zei: Ik ben minder van dagen, ik ben jong,

maar gijlieden zijt stokouden; daarom heb ik geschroomd en gevreesd ulieden mijn gevoelens te vertonen, mede te delen welk begrip ik heb van den weg Gods.

7. Ik zei: Laat de ouden van dagen, die beter oordeel en meer ondervinding hebben, spreken, en de veelheid der jaren wijsheid te kennen geven.

8. a) Zeker het is geen ouderdom of rang, die mensen verstand geeft, maar de Geest Gods, die in den mens is, en de van God verleende inblazing des Almachtigen, maakt hen lieden verstandig.

a) Job 12: 13; 38: 36. Spreuken 2: 6. Prediker 2: 26. Dan. 1: 17; 2: 21.

Elihu zegt te spreken door inblazing van den Heiligen Geest. Hij verbetert hetgeen beide partijen zeiden, en de Almachtige, als Hij nederdaalt om uit de onweerswolk te spreken (Hoofdstuk 38) bevestigt zijne woorden.

De zin der woorden: "de Geest, die in den mens is," is deze: het behaagt aan God Zijnen Geest aan mensen te geven, aan mensen van elke leeftijd en stand, waar het Hem behaagt, en also Hij dien in enige mate aan mij gegeven heeft, mag ik de vrijheid nemen mijne gedachten uit te spreken..

9. De groten 1), de hoogbejaarden zijn niet altijd wijs, en de ouden verstaan het recht niet altijd, gelijk nu weer gebleken is.

1) Door anderen wordt hier het Hebreeuwse woord (rabim): "de velen," "de grote menigte" vertaald. Ook dat zou een juiste zin geven; want in geestelijke dingen is nog minder dan bij politieke vraagstukken het woord waarheid: "de stem des volks is de stem van God." De meerderheid is in de kerk zonder betekenis, zelfs de ouderdom legt op geestelijk gebied het gewicht niet in de schaal, dat hem in dingen van het dagelijks leven wordt toegekend. Een onervaren jongeling met den Geest van God is verstandiger dan grote hopen en grijze hoofden, die bovendien coryfeeën van wijsheid zijn, zonder dien Geest..

Wij hebben Gods wijze leiding daarin op te merken, dat Hij den aan trotsheid lijdenden Job, en de hoogmoedige en op hunnen ouderdom (Hoofdstuk 15: 10) pochende vrienden door enen jongeling laat terechtwijzen.

10. Daarom, omdat het niet op ouderdom, maar op wijsheid van boven aankomt, zeg ik: hoor naar mij, o Job! ik zal mijn gevoelens ook vertonen, mijne gedachte, waarom God ook lijden over vromen brengt, openbaren.

11. Ziet, ik heb gewacht op ulieder woorden, Elifaz, Bildad en Zofar! ik heb het oor gewend tot ulieder aanmerkingen, totdat gij redenen uitgezocht hadt; ik heb geluisterd of gij Job zoudt wederleggen en een rechte verklaring van het raadsel geven zoudt, woorden die Job's onrecht en Gods gerechtigheid in het licht konden stellen.

12. Als ik nu acht op u gegeven heb, zodat geen woord mij ontging, ziet, er is niemand, die Job overreedde, die hem terecht wees, niemand, die uit ulieden zijne redenen, zijne beweringen met juistheid beantwoordde.

13. Ik zal mijne woorden laten horen, opdat gij niet misschien zegt: Wij hebben de wijsheid gevonden 1), wij hebben alles gezegd, wat gezegd kan worden, en er is gene wijsheid boven de onze; nochtans heeft hij zich niet laten overtuigen, derhalve moeten wij tot dit besluit komen: God heeft hem neergestoten 1), geen mens, God alleen kan hem overwinnen.

1) In het Hebr. Jidphennoe. Eig.: Verjaagd. Het welk woord wordt gebruikt van den wind, die het stof wegjaagt. Zo ook wil Elihu zeggen, dat God alleen machtig is, om Job te overwinnen, om Job tot die overtuiging te brengen, waartoe hij komen moet, n.l. dat God is de vrijmachtige, die met het heil des hemels en met de bewoners der aarde kan doen naar Zijn welbehagen. Vandaar ook, dat hij het volgende vers zegt, dat hij op geheel andere wijze tot Job zal spreken, als de drie vrienden hebben gedaan.

14. Nu heeft hij tegen mij gene woorden gericht, zodat ik mij ongeroepen in deze zaak meng; vergun mij echter het spreken, want ik heb andere gedachten dan reeds voorgesteld zijn, en met ulieder woorden, die gij reeds zo dikwijls herhaald hebt, zal ik hem niet beantwoorden; ik sla een geheel anderen weg in om hem te overtuigen.

Het is niet zonder reden, dat Elihu de drie vrienden in deze eerste strofe direct aanspreekt, terwijl hij in de volgende (vs. 15-22) in den derden persoon van hen spreekt, om zich dan geheel van hen af en tot Job te wenden.

15.

II. Vs. 15-22. Ook nadat de vrienden verstomd waren heb ik nog een geruimen tijd gezwegen: nu echter dringt mij den Geest om te antwoorden. Mijn hart maakt zich lucht, gelijk jonge wijn in de zakken. Zo wil ik dan spreken zonder te vrezen voor mensen of te zoeken hen te behagen.

15. Ach, zij (de vrienden van Job) zijn ontzet door Jobs beweringen van zijne onschuld, zij antwoorden niet meer, zij hebben de woorden van zich verzet, de spraak is van hen geweken.

16. Ik heb dan gewacht, ook nog een tijd lang na Jobs lange slotrede, maar te vergeefs, zij spreken niet; want zij staan stil, zij antwoorden niet meer.

17. Ik zal voor mijn deel, ik zal voor zoveel mij gegeven is, ook antwoorden, ik zal mijn gevoelen ook vertonen, uitspreken wat ik er van denk.

18. Want ik ben der woorden vol, die tot weerlegging van Job en tot rechtvaardiging van God moeten dienen; de Geest mijns buiks, van mijn binnenste, de Geest, waarmee God mij verlicht en leert wat ik verkondigen zal, en die in mijn binnenste is, benauwt mij, dringt mij ook tegen mijn wil om te spreken.

19. Ziet, mijn buik, mijn binnenste is als de wijn, die niet geopend is, en op het hevigst in den zak werkt om zich lucht te verschaffen, gelijk nieuwe lederen zakken, zou hij bersten, zelfs nieuwe lederen zakken zou de wijn doen bersten (vgl. MATTHEUS. 9: 17), zo vol is ook mijn binnenste.

Daarmee duidt hij aan, dat hij door de noodzakelijkheid geperst wordt, om zijne rede voor te dragen, opdat de slecht behandelde zaak nu op redelijke wijze en met oordeel zou worden behandeld. Dewijl nu Elihu hier in grote beroering des gemoeds spreekt, sommigen de oorzaak, waarom hij zo spreekt, niet kennende, hebben gemeend, dat hij een man was van een trots en pocherig gemoed. Maar vooreerst zien wij, dat hij door God niet is veroordeeld. Job veroordeelt hij wel en ook zijne vrienden, en toont aan, dat zij allen op hun wijze hebben gezondigd. Elihu integendeel wordt gerechtvaardigd. Waar God nu hem niet veroordeelt, welk sterfelijk mens zal er zijn, die zich dit gezag aanmatigt, om boven God te gaan staan en Hem te veroordelen? Die dwaasheid zou al te groot zijn. Overigens moet ons dit niet zo verwonderen. Want Elihu was niet als een der latere profeten in de Kerke Gods. Elihu woonde in het midden van hen, die noch de Wet, noch de Beloften Gods hadden. Hij had met dit volk niet het Verbond opgericht. Wanneer derhalve Elihu door God is verordineerd, op die wijze te kunnen spreken, zoals wij dit zien, was dit iets buitengewoons, waarom wij ons niet moeten verwonderen, dat hij zo in grote beroering kwam, en God heeft hier een buitengewonen weg bewandeld; kortom Elihu voelde zelf, dat hij in vervoering kwam..

Vele oudere en nieuwere uitleggers hebben aan Elihu jeugdige zelfverheffing verweten. Dit verwijt berust op een geheel misverstand van zijn persoon en van zijn doel, en op het streven om van Job een volmaakt heilige te maken, alzo op misverstand van het gehele Boek. Zo men Elihu met zijne redenen wegnam uit dit Boek, dan ontbrak er juist het hart aan. Het zalig geheim van de rechtvaardiging des armen zondaars uit louter genade, die hij zelf ervaren heeft, de kwintessens van al de woorden van Elihu, vervult zijn hart; hij kan niet anders, hij moet daarvan spreken (Hand. 4: 20) Nu het er hier op aankomt een aangevochten, gekweld kind van God uit zijne verzoeking te helpen en troost en vrede weer te geven, gevoelt hij zich door den Heiligen Geest op het sterkst gedrongen, om openlijk uit te spreken, wat de Heere hem uit genade heeft laten ervaren en hem zo rijken troost gegeven heeft. Hij kan zich aan den drang des Geestes niet onttrekken, al wilde hij het ook (vgl. Jer. 20: 9). De Heilige Geest is in hem als gistende most, zodat zijn hart zou bersten, wanneer hij niet voor Gods waarheid en gerechtigheid in de bres sprong. Geen verwijt kan hem treffen, daar hij toch alle ouden volkomen heeft laten uitspreken en bovendien nog gewacht heeft, of zij iets meer zouden te zeggen hebben, voordat hij begint de diepe, zaligmakende wijsheid te openen. Met de grootheid dezer wijsheid komt de lengte der inleiding overeen..

20. Ik zal spreken, opdat ik voor mij lucht krijge; ik zal mijne lippen openen en zal antwoorden.

21. Och, dat ik niemand aangezicht aanneme in deze zaak, gene partij neme, maar openlijk waarheid spreke, en tot den mens om hem te behagen, gene bijnamen gebruike 1), ten koste der waarheid gene zachte woorden zoek!

1) Elihu zegt, dat hij den persoon niet zal aanzien, of vleierij gebruiken, dewijl, indien hij den mens wil rechtvaardigen, hij niet weet, of zijn Schepper hem niet zal verdoen. In hoofdsom wil Elihu zeggen, dat hij door enig menselijk gezag zich niet zal laten binden, opdat hij, wanneer de waarheid Gods hem beschermt, vrijmoedig en stoutmoedig zou kunnen spreken..

In het Hebr. Accanah. In het stamverwant Arabisch heeft dit werkwoord de betekenis van, iemand een eretitel geven, met een erenaam noemen. Vandaar dat het de betekenis heeft verkregen van, vleien, in den meer ongunstigen zin

Elihu veroordeelt niet hiermede, om ere te geven, wie ere toekomt, dat zou tegen de ordinantiën Gods zijn, maar hij zegt er mede, dat hij niet zal vleien, dat hij niet iemand zal eren, die op dit punt geen eer toekomt, integendeel te bestraffen is.

Waarop Elihu voorbereidt is, dat hij de waarheid Gods niet door een leugen, niet door laffe vleierij zal zoeken te onderhouden. Wie te berispen is, zal hij berispen, al staat deze ook nog zo ver in stand en betrekking boven hem. Elihu wenst waar te zijn.

22. Want ik weet gene bijnamen te gebruiken, ik kan niet spreken zonder iemand te treffen, daar de waarheid scherp is; het vleien versta ik niet; in kort zou mijn Maken mij wegnemen, om zulk een zonde te straffen, indien ik haar bedreef en alzo zondigde tegen den Geest Gods, die mij tot spreken dringt.

Komt onzen God lof en dankzegging toe wegens Zijne goedertierenheid en milddadigheid in ouden tijd betoond aan mensen, die gene nakomelingen van Abraham waren, maar slechts aan hem vermaagschapt, wat eer, prijs en dank zijn wij Hem niet schuldig, die zulk ene volheid, zulk een schat van genadegiften, zulk ene mate van geestelijke gaven geschonken heeft in latere tijden. Dat zien wij op het Pinksterfeest, waar wij den Apostel Petrus horen, als hij de vervulling der belofte aantoon, door den profeet Joël van 's Heren wege gedaan. Daar zag men hen, die wel werden uitgescholden, dat zij vol zoeten wijns waren, maar in waarheid vol waren van den wijn des Geestes, niet van den geest des wijns. Zij verkondigden de grote werken Gods in vreemde talen. "Zij waren der woorden vol, de geest huns buiks benauwde hen, hun buik was als de wijn, enz." Zo deden de Apostelen onzes Heren Jezus Christus. Lof en dank zij ook den Heere God, die in latere tijden mannen van verstand en vrijmoedigheid verwekt heeft, als Luther, Zwingli, Calvijn, Beza, die vol waren van woorden en zaken, en het hart hebben gehad om uit te spreken, gelijk zij het in hun hart besloten hadden, die gene doorluchtige personen, noch paus, noch kerkvoogden, noch keizer, koning en vorsten, noch ban of bliksem gevreesd hebben, doch slechts de ere van hun Maken, Zijn woord en waarheid bevorderd hebben.

Schoon hij nog jong was en op zijne bevordering hoopte, wil hij echter, om de gunst der groten te winnen, de waarheid niet ontveinzen, en hij scheen er zelfs onbekwaam toe te zijn, want hij betuigt, dat hij geen bijnaam kan gebruiken, dit is, dat hij geen vleierende titels had uit te geven aan enig mens. De vreze voor Gods oordelen hield hem terug. Hij haat alle geveinsdheid en vleierij..

HOOFDSTUK 33.

ELIHU VERDEDIGT GODS GERECHTIGHEID.

III. Vs 1-7. Job, hoor mij aan, want ik zal oprecht en duidelijk spreken. Ook ik ben een schepsel Gods; wanneer gij dus kunt, antwoord mij. Bij mij kan niet, als bij God, de van nu uitgaande schrik u in 't antwoorden hinderen.

1. En, gewis o Job 1)! hoor toch mijne redenen, en neem al mijne woorden ter ore, want ik zal niets spreken, wat niet tot de zaak behoort.

1) Elihu spreekt Job bij zijn naam aan, wat de andere drie vrienden niet gedaan hebben. Het is, opdat de lijder met open oren de rede van dezen knecht Gods zou aanhoren, geheel zou aanhoren, en alzo tot verootmoediging komen.

2. Zie nu, ik heb mijnen mond opengedaan; mijne tong spreekt onder mijn gehemelte, reeds heb ik mijne rede begonnen in het gevoel van de grote verantwoordelijkheid.

3. Gij hebt met recht andere woorden van uwe vrienden verlangd (Hoofdstuk 6: 25); mijne redenen zullen de oprechtheid mijns harten, en de wetenschap mijner lippen, wat zuiver is, uitspreken 1), oprecht en duidelijk zal ik uitspreken, wat mijne gedachte over dat moeilijke raadsel van uw leven is.

1) Elihu is vrij van de inwendige onoprechtheid, waardoor de vrienden zondigden en onbekwaam waren om den lijder waren troost aan te brengen. Juist datgene, waarin Jobs sterkte tegenover de drie bestond, de oprechtheid en zuiverheid des harten, maakt Elihu tot enen tegenstander, die wel in staat is Job te overwinnen, en bij wie het geschieden zal, wat Job zelf (Hoofdstuk 6: 24,25) tot de vrienden gezegd heeft, dat hij gaarne wilde zwijgen, wanneer zij hem zouden aantonen, waarin hij gedwaald had (vgl. Hoofdstuk 13: 8)..

Of, mijne lippen, de wetenschap, wat zuiver is, uitspreken. Elihu maakt hier een tegenstelling tussen wat hij zal spreken en wat de vrienden hebben gesproken. Job heeft zijne vrienden moeilijke vertroosters genoemd. Met een verkeerd hart, met valse beschuldigingen zijn zij hem tegengekomen, maar hij, Elihu, meent het oprecht met Job. Wanneer hij hem zal tegenkomen, dan komt dit niet voort uit een begeerte, om hem vals te beschuldigen, veeleer, om hem weer op het rechte pad terug te leiden. Elihu plaatst zich niet boven hem, maar naast hem. En wanneer Elihu dat doet, dan heeft Job hem in dezen te beschouwen, als iemand, die recht heeft, om waar hij den broeder ziet dwalen, een poging te doen uit ware liefde hem te recht te brengen.

4. De Geest Gods heeft mij even als u gemaakt, en de adem des Almachtigen heeft mij levend gemaakt 1) (Genesis 2: 4). Ik ben een mens gelijk gij, op dezelfde wijze geformeerd.

1) Hier wil Elihu zeggen, dat wat hij is als mens, als menselijke persoonlijkheid, hij dat is geworden door den Heiligen Geest, maar ook, dat hij er zich van bewust was als mens, als

persoon, zowel wat zijn wording uit Adam betreft, als zijn persoonlijk aanzijn aan God te danken te hebben.

Elihu kent hier dus aan den H. Geest, als den derden Persoon van het Goddelijk Wezen, een eigen werk toe.

Hij zinspeelt tevens op de schepping van Adam en spreekt het dan ook uit, dat hij evenals Job, wat de stof betreft, uit de aarde is genomen, maar dat de Heere God, door Zijn Geest, hem tot een persoon heeft gemaakt.

5. Zo gij kunt, antwoord mij; schik u voor mijn aangezicht tot den strijd, stel u in gereedheid.

6. Zie ik ben Godes schepsel gelijk gij, Zijn eigendom en van Hem afhankelijk; uit het leem ben ik ook door den hemelsen pottenbakker afgesneden 1) (vgl. Hoofdstuk 4: 19; 10: 9).

1) Het is zeer nuttig voor ons allen te overdenken, dat wij uit broze klei, uit stof en leem gemaakt zijn, en het is ook goed voor ons, dat zij, die in Godes naam en stede tot ons spreken, eveneens zwak en gebrekkig geschapen zijn, om ons niet door Zijne vreselijke Majesteit te verschrikken, als Hij door een Engel of nog onmiddelijker tot ons wil spreken. God heeft wijselijk Zijne schatten in aarden vaten gelegd, gelijk wij zelve zijn..

7. Zie, gij hebt niet nodig voor mij als voor God bezorgd zijn, dat mijne en majesteit uwe woorden zouden verhinderen; mijne verschrikking zal u niet beroeren, en mijne hand zal over u niet zwaar zijn.

Bewonderenswaardig is de kunst, waarmee de redenen van Elihu aan de verborgenste draden van het gehele gedicht geknoopt zijn. Job heeft er zich herhaalde malen (vgl. Hoofdstuk 9: 34; 13: 24) over beklagd, dat hij zijn recht aan den Almachtige niet kon voorstellen omdat hij voor dezen, al ware het mogelijk Zijn aangezicht te zien, als een zwak sterveling zou moeten verstommen. In Elihu heeft hij nu een mens tegenover zich, gelijk hij zelf is; niets verhindert hem zich te verantwoorden tegen de voorstelling, die zonder haat uitgesproken is..

8.

IV. Vs. 8-18. Gij, o Job! hebt gezegd, dat gij onschuldig zijt, dat God u onrecht deed. Daartoe is God te groot. Gij hebt ook ongelijk, wanneer gij beweert, dat hij niet tot den mens spreekt. God spreekt dikwijls tot hem, in de eerste plaats in nachtelijke gezichten. Zijn doel daarmee is, den mens van allerlei kwaad, in 't bijzonder van hoogmoed te reinigen en daardoor van den ondergang te redden.

8. Zeker, gij hebt gezegd voor mijne oren, en ik heb de stem der woorden gehoord:

9. Ik ben rein, zonder overtreding; ik ben zuiver en heb gene misdaad, zodat God mij daarom zou moeten straffen (zie Hoofdstuk 9: 21; 16: 17; 12: 4; 10: 7; 13: 18; 23: 10 vv.; 27: 5 vv.

10. Zie, Hij vindt oorzaken tegen mij, Hij ziet scherp toe om iets te vinden; Hij houdt mij voor Zijnen vijand, en ik kan de hand des Almachtigen niet afslaan (vgl. Hoofdstuk 10: 13-17; 13: 24; 19: 11; 30: 21)

11. Hij legt mijne voeten in den stok, Hij neemt al mijne paden waar (Hoofdstuk 13: 27).

Elihu houdt zich gestreng aan hetgeen hij gehoord heeft, en neemt daaruit of woordelijk of naar den zin, wat Jobs hoofdzonde, de eigengerechtigheid, den trots op zijn heilig leven 't meest openbaart. Hoe geheel anders handelden de vrienden, die uit Jobs lijden allerlei bedrieglijke sluitredenen trokken, en hem zonden toedichten, die hem inderdaad vreemd waren..

12. Zie, over uwen vorigen wandel heb ik niet te oordelen, maar hierin zijt gij niet rechtvaardig, dat gij u op uwe gerechtigheid ten koste van Gods rechtvaardigheid verheft; hierop antwoord ik u 1) met tegenspraak; daaruit komen al uwe valse beweringen voort; want God is meerder dan enen mens 2), Hij is te groot, dan dat niet iedere daad recht en wijsheid zijn zou.

1) Elihu zoekt de zonde niet in deze of gene afzonderlijke misdaad, maar in de verborgene zelfverheffing van elk menselijk hart. Job heeft dus zonde bedreven, maar eerst nadat hem het lijden getroffen had. Het ongeluk kan dus niet de kwaliteit (het karakter) van ene bestraffing gehad hebben. Het ongeluk ging het uitbreken der zonde vooraf; maar de zonde zelf als habituele (toestand van het hart) was reeds vroeger in Job. Het lijden dient dus, om haar te doen uitbreken, om haar openbaar te maken, opdat Job ze erkennen en betreuren en overwinnen zou..

Hier wil Elihu zeggen, dat God oneindig verre boven den mens verheven is en het derhalve de grootste dwaasheid is, ja, zineloosheid, om met Hem te willen twisten. Elihu tracht Job's ogen te openen voor de Heerlijkheid en Majesteit Gods, voor Zijne Vrijmacht. Hij is de Heiligheid, maar ook de rechtvaardigheid, maar ook de Goedheid zelf, zodat alle zijne wegen, ook die van druk en tegenspoed, voor Gods kinderen wegen van wijsheid en rechtvaardigheid en goedheid zijn.

13. Waarom hebt gij tegen Hem getwist? had gij daartoe recht? Want Hij antwoordt niet van al Zijne daden. Hij acht zich niet verplicht aan ieder mens, die Hem rekenschap vraagt van Zijne daden, die te geven (Hoofdstuk 23: 5).

14. Maar God spreekt eens of tweemaal 1); doch men let niet daarop; God spreekt wel met den mens, maar niet op zulk een eis; het ligt aan u, indien gij Zijne spraak niet hoort.

1) Elihu spreekt hier op dichterlijke wijze van een of tweemaal, in den zin van, op verschillende wijzen. Die verschillende wijzen beschrijft hij in de volgende verzen. God spreekt door dromen en gezichten. Het was toen nog de tijd vóór de Wet, d.w.z. voor Mozes, en dus ook vóór Christus. Want nu spreekt de Heere tot ons door en in Zijn Woord, in het

geschreven Woord, zoals ons dit door Zijn wondere genade, als gewrocht van den H. Geest, die in al de waarheid leidt, is overgeleverd.

Vóór Christus openbaarde de Heere Zich ook door dromen, en wel door dromen, die het geweten raakten, of door openbaringsdromen, waarin God, de Heere, van de toekomstige dingen sprak.

15. Vooreerst spreekt Hij tot de mensen in den droom, door het gezicht des nachts, zowel bij slapenden als bij wakenden toestand in den nacht (Hoofdstuk 4: 13), als een diepe slaap op de lieden valt, in de sluimering op het leger:

16. Dan openbaart Hij het voor het oor der lieden, en Hij verzegelt, geeft hun inzien in hun kastijding 1).

1) In het Hebr. Oebemosaram jachtom. LXX exefobhsen autouv. Beter: Hij zet het zegel op hun waarschuwingen, d.i. op de waarschuwingen tot hen gekomen. De waarschuwing wordt daardoor bevestigd. De Engelse vertaling heeft: Versegelt Hij hun onderwijs. In den diepen slaap doet Hij uit het geweten een droom voortkomen, opdat aldus de mens gedrongen worde van zijn zonde, of van de een of andere zondige daad afstand te doen. Dan werkt God door den droom zulke diepe indrukken in de ziele, opdat de mens de voorschriften van Gods Woord en Wet zou opvolgen.

De meeste dromen komen uit de verbeelding voort, maar hier worden we er nadrukkelijk op gewezen dat er ook dromen uit het geweten voortkomen.

17. Zo spreekt de Heere niet om 's mensen nieuwsgierigheid te bevredigen of om zich met hem in een rechtsstrijd in te laten, maar opdat Hij den mens afwende van zijn zondig werk, en van den man de hovaardij verberge, afscheide, Hem reinige van hoogmoedig zelfverheffen.

18. Dat Hij, de Heere, zijne ziel, die wegens onbeledene eigengerechtigheid in gevaar is, van het verderf afhoude, van een vroeg graf en een eeuwigen dood, en zijn leven beware, dat het door het zwaard 1) van het goddelijk gericht niet doorga. Hebt gij misschien dergelijk waarschuwend stemmen niet op uw leger gehoord? (Zie Hoofdstuk 7: 13).

1) Terwijl de zondaars hun kwade oogmerken voortzetten en hun trotsheid involgen, haasten hun zielen tot het zwaard, het verderf en den ondergang, zo in deze, als in de toekomstige wereld.

Maar als God hen, door de vermaningen en ontroeringen van het geweten, van de zonde terughoudt. zo beveiligd Hij tevens hun zielen voor het zwaard Zijner wrekende gerechtigheid, opdat hun zonde en onrecht niet eindige in, en strekke tot hun verderf..

19.

V. Vs. 19-33. God spreekt verder tot den mens door zware ziekten, zodat de dood nabij komt. Wanneer dan echter de hemelse Gezant zich zijner aanneemt, zo verkrijgt hij weer genade, wordt verjongd en God verhoort zijn gebed. Vrolijk kan hij dan aan de mensen Gods genade bekend maken. Dat alles doet God verscheidene malen, om den mens van het verderf te redden. Kunt gij hiertegen iets aanvoeren, zo spreek; zo niet laat mij verder spreken en verneem wijsheid van mij.

19. Ook wordt hij, en hierdoor spreekt de Heere weer op ene andere wijze tot hem, gestraft 1) met smart op zijn leger, en de sterke menigte zijner beenderen 1).

1) Elihu stemt daarin met de vrienden overeen, dat hij in elk lijden straf ziet, maar hij wijkt daarin van hen af, dat hij nog ene andere zijne erkent. Er is een lijden, dat niet alleen in de Goddelijke gerechtigheid zijn oorsprong heeft, maar tevens uit liefde geschiedt, en dat daarom ook den rechtvaardige overkomt, is, dat hij ondervinden moet, opdat hij de zonde, die hem aankleeft, erkenne en hij van haar gereinigt tot groter heil gebracht worde. Tegenover het begrip van straf staat bij Elihu dat der kastijding, waarin zich de nieuwere tijd maar al te weinig vinden kon. Deze weet gewoonlijk slechts van beproeving, meestal zonder zich maar hij iets bepaalds te denken..

Indien God alleen daarom Job lijden toegezonden had, om den satan te bewijzen, dat vroomheid ook in dagen van lijden blijft; indien alzo dit lijden slechts het karakter had ener beproeving en geen bepaald doel voor Job zelven, zo bleef er iets aanstotelijks en raadselachtigs over; men zou ten minste niet begrijpen, waarom het lijden niet aanstonds na de tweemaal glinsterend doorgestane beproeving (Hoofdstuk 1: 21; 2: 10) van Job weggenomen ware.

De Heilige Schrift kent echter onderscheid tussen lijden ter beproeving en reiniging, of ter verzoeking.

Elihu voert twee middelen in de hand van God tot reiniging bij wijze van voorbeelden aan: dromen, als voorbeeld voor inwendige vermaningen, en ziekte, als voorbeeld van smartelijke bezoeking. "De inwendige vermaningen zijn slechts het voorspel der bezoeken en moeten voor deze den bodem bereiden. Wie oprecht in des Heren wegen wandelt, zal het hebben ervaren, dat, een zwaar kruis ons zeldzaam onvoorbereid treft, dat het gewoonlijk in een tijd komt, dat het hart zich bijzonder naar boven getrokken gevoelt, en dat het ook zeldzaam uitblijft, wanneer men zulk een krachtige trekking van Gods genade bespeuren kan..

De bijzondere trekken tot het beeld van zware ziekte, neemt Elihu opzettelijk uit Jobs ziekte, om hem daardoor te doen bedenken, dat God bij zijne verschrikkelijke ziekte niets anders wil, dan zijne ziel redden..

2) Wanneer in de wederkerige betrekkingen der krachten van lichaam, ziel en geest vrede heerst, zo is de mens gezond, hetgeen, sedert de zonde zich van de mensheid heeft meester gemaakt, nooit absoluut, maar altijd slechts relatief plaats heeft. Ziekte is oplossing van deze relatieve harmonie. Zij is geen parasitische levensvorm, die zich indringt nevens die, welke

het leven van den mens constitueert, zij is ene partiële of totale, meerdere of mindere tweespalt dezer krachten onder elkaar..

In het Hebr. Weroeh atsamaw ethan. Beter: En met een voortdurenden strijd der beenderen. Elihu wil er mede zeggen, dat God straft met ziekte en krankheden, zodat er een oplossing van kracht plaats heeft, dat alle harmonie tussen de verschillende delen van het lichaam verbroken wordt.

20. a) Zodat zijn leven het brood zelf, het nodige tot zijn bestaan, verfoeit, en zijne ziel de begeerlijke spijs, de lievelingsspijs veracht.

a) Psalm 107: 18.

21. Dat zijn vlees verdwijnt uit het gezicht, wegteert, en zijne beenderen, die niet gezien worden, uitsteken 1) van wege de vermagering.

1) Of, En zijne beenderen naakt worden (d.i. van vlees ontbloot), zodat zij niet te zien zijn. De bedoeling is duidelijk. Van wege den voortgang der ziekte wordt niet alleen zijn gezicht mager, maar worden dit ook zijne beenderen, zodat zij hun volle gestalte, die aangenaam aandeed, hebben verloren. Letterlijk staat er: Vervallen zijn zijne beenderen, zij worden niet gezien.

22. En zijne ziel nadert ten verderve, en zijn leven tot de dingen, die doden, tot de doodsengelen (Psalm 78: 49. 2 Samuel 24: 16), de engelen, wie God opdraagt den mens te doden, zo hij niet tot bekering komt.

23. Is er dan bij hem een gezant 1) een bode, een uitlegger, Middelaar, Een uit duizend, een onder alle hemelse wezens, enig in heerlijkheid, die als Middelaar en Plaatsbekleder Zich stelt om den mens zijnen rechten plicht te verkondigen 2), hoe hij op den weg van belijdenis en geloof kan bevrijd worden van zonde en dood.

1) Als de Verlosser heeft zich God eerst volkomen in het Nieuwe Verbond geopenbaard door de menswording van God in Christus; afschaduwend echter ook reeds in het Oude Verbond, wanneer Hij aan de mensen verschijnt in mensen-gedaante, in de gedaante van een Engel (Genesis 17: 8 18: 1, Exodus 3: 2. Richteren 6: 12 enz.). Elihu denkt hier aan dezen Engel des Heren, die zeker niet alleen den patriarchen, maar aan alle Semietische geslachten bekend was. Job moet naar ene verzoening voor zijne zonde zoeken. En deze verzoening, door welke God, moet verzoend worden, heeft hij niet te geven-zijne zonde zelf te willen verzoenen, te willen goed maken, hetzij door berouw, hetzij door goede werken is de allerfijnste en gevaarlijkste en verkeerdste trots-God zelf heeft den mens den rechten verzoener en plaatsbekleder en voorspraak geschonken. Hij, die Job recht verschaft, leeft (vgl. Hoofdstuk 19: 25) -doch op geheel andere wijze dan Job gedacht heeft. Het is de Engel des Heren, het is God zelf, die in liefde tot de mensen zich neder buigt, God, die den vaderen de belofte van de toekomstige verlossing gaf, dezelfde die in het Nieuwe Verbond de vervulling gaf, daar Hij niet slecht voor een ogenblik in Engelen gedaante verscheen, maar in Jezus Christus mens

werd, zondeloos onder mensen leefde en schuldeloos voor ons den dood geleden heeft. Het is diegene, die alles geleden heeft, wat Job leed en nog veel meer-namelijk niet een lijden tot loutering, maar den absoluut onverdienden dood, en wel den marteldood aan het kruis: het is diegene, die zich gedragen heeft, zo als Job zich niet gedroeg, die, toen de gehele wereld Hem voor een misdadiger, godslasteraar, sabbatschender, oproermaker, dweper, dwaas aanzag-Hem aanzag als een, die van God geslagen en bedroefd was (Jes.53: 4) -niet in klaagtonen uitbrak en den dag Zijner geboorte niet vervloekte en Zijnen Vader niet van onrecht aanklaagde en niet degenen, die Hem miskenden, oordelen toewenste. Hij heeft integendeel Zijnen mond niet opengedaan, "gelijk een lam, dat ter slachting geleid wordt," en bij elke smart en pijn gesproken: "dat is voor Mij," en bij elke weldaad en iedere zegen: "dat is voor u." -Elihu heeft de gedaante van dezen Jezus Emmanuel nog niet gekend, gelijk wij haar kennen; hij heeft slechts gekend het schemerend morgenrood van die trouwe, ontfermende, verlossende liefde Gods, waarvan de volle dag eerst in Christus verschenen is. Maar heerlijk en vol zalig voorgevoel moet zij toch ook reeds geweest zijn, die verschijning van den "Engel des Heren," gelijk zij den patriarchen ten deel werd, en in zalig, profetisch voorgevoel ziet daarom Elihu den Engel, den Enige uit duizenden, als enen ontfermenden Plaatsbekleder over Job zweven, ziet hoe deze bereid is den man, die in dwaling gebonden is, die zozeer de gerechtigheid voor God mist, gerechtigheid te geven, daar Hij voor hem ene verzoening gevonden heeft. Welke verzoening? Waarin bestaat zij? Elihu weet dat nog niet. Door Gods Geest geleid, heeft hij er slechts een voorgevoel van, dat de neerbuigende Ontfermer in de volheid Zijner genade, dat middel wel zal gevonden hebben, om wat de mens aan gerechtigheid mist, door Zijne gerechtigheid te vergoeden. Wij weten, welk ene verzoening Hij gevonden heeft.

.

Christus is een gezant, een boodschapper van het vredesverdrag, Hij is een uitlegger, de grote uitlegger van den raad van Gods liefde tot zondaars, Eén uit duizend en tevens het hoofd onder tienduizenden.

De aankondiging doet hij, dat God den zondaar rechtvaardigt, dat Hij hem in gunst en mededogen aanneemt. Ziedaar derhalve, hoe wij, nadat wij halfdood waren, worden hersteld. Ziedaar nu een in het oog vallende plaats, waaruit wij leren. dat, indien God enig bericht ons van Zijne goedheid toezendt en Zijne beloften ons worden verklaard, dit zo is, alsof hij Zijne hand maar ons uitstrekt, om ons als uit het graf uit te voren. Wat willen we dan meer! Laten wij dus opmerken, dat dit, wat hier gezegd wordt, dient opdat de mens nieuwen moed verzamele, wanneer hij het getuigenis van Gods goedheid heeft..

In de vorige verzen wordt de mens als reddeloos aangeduid. Hij staat reeds met zijn ene voet in het graf. Bij den mens is het een afgesneden zaak. Wie zal hem redden? Vs. 23 en 24 33.23,24 zeggen het duidelijk, dat God het doen zal in den weg van bekering en boete, van schuld belijden en van geloof.

Heeft Elihu in vs. 15-18 gesproken over dromen, die den zondaar waarschuwden voor de zonde, hier gaat hij een stap verder en spreekt van redding uit den dood, tengevolge dor zonde.

Door wie? Door een Engel, door een Bode. Want toch, het woord in den grondtekst is juist en meer in overeenstemming met geheel de H. Schrift, wanneer men het vertaalt door Engel, of Bode. En wie is de Engel, de Bode, die hier als Middelaar optreedt? Niemand anders dan de Engel des Verbonds, de Engel des Aangezichts. Hij, die onder het N.T. als het vlees geworden Woord optreedt. Van Wie dan ook gezegd wordt, dat Hij is, Een uit Duizend, d.w.z. Degene, die het Hoofd is van alle Engelenscharen, Wie de Engelen aanbidden als hun Heer, die den mens aankondigt, welke de weg is tot herstelling.

Het Hebr. woord Malitz is dan ook beter te vertalen door Middelaar, dan door Uitlegger, dewijl het immer de betekenis van onderhandelaar heeft.

Elihu wijst hier ongetwijfeld op Hem, die straks als de Middelaar Gods en der mensen zou geopenbaard worden.

2) Jezus Christus, de Verbonds-Engel, is van God gezonden, om den mens, nu gereed staande in het verderf te storten, den rechten weg ter behoudenis aan te wijzen, dien namelijk van bekering en vertrouwen op Gods goedertierenheid, in- en door den Middelaar, dien Godsgezant, die ons onderricht en die zijne bevelen geeft ter onzer redding uit het verderf, verklarende, dat Hij daartoe het rantsoen of de losprijs heeft uitgemeten, om ons, namelijk door zijn algenoegzame verdiensten tot God en Zijne Genade den weg te banen..

24. Zo zal Hij, de God der zich ontfermende liefde, hem genadig zijn, zo hij deze boodschap uit des Middelaars mond aanneemt en de hand des geloofs naar Hem uitstrekt, en Hij zal zeggen als de hemelse Middelaar: Vader! verlos hem uit deze zware verzoeking, dat hij in het verderf niet nederdale; Ik heb verzoening gevonden, waardoor zijne zonde uitgedelgd is. (Hebr. 9: 12).

25. De alzo gerechtvaardigde, de door vergeving gereinigde, wordt dan uit zijn lijden bevrijd. Zijn vlees, dat nu door zweren en wormen wordt weggevreten, zal frisser worden dan het was in de jeugd; hij zal tot de dagen zijner jonkheid wederkeren, 1) want God geeft hem dubbel weer, wat Hij uit liefde genomen had (Psalm 103: 5).

1) De werking van het Middelaarsambt des Zalmakers brengt ons de Genade Gods aan! welke ons alleen door Jezus Christus is geworden. De verlossing van het tijdelijk en eeuwig verderf. De mededeling van alle tijdelijke en geestelijke goederen. De vrijmoedigheid, de blijdschap en de vrolijke toegang tot den Vader en de gerechtigheid in Christus, die ons door Zijne kennis rechtvaardig maakt, ja, die onze gerechtigheid zelf is, zijn alleen genadegaven, die ons in Jezus Christus alleen en buiten Hem nooit kunnen worden..

26. Hij, de wederbegenadigde, zal tot God ernstelijk bidden, met dankzegging om hetgeen hij begeert, tot den Heere, die hem niet meer verstoten zal, maar a) die in hem een welbehagen nemen zal, hem genade zal bewijzen, en Zijn aangezicht, dat vroeger voor hem verborgen was, zal hij met gejuich aanzien; Want Hij, de God van ontferming, zal den mens zijne gerechtigheid 1) wedergeven, de ware gerechtigheid, die voor hem is verworven, en die hij met berouw en tranen zocht.

a) Psalm 50: 15. Jes. 58: 9.

1) Zijne gerechtigheid is Gods gerechtigheid, is de gehoorzaamheid van den Gezant en Voorspraak, die "Gods gerechtigheid" genaamd wordt (Jer. 23: 6), omdat zij Gode den Vader aangenaam is en in Zijne vierschaar kan bestaan, omdat God, de Zoon, haar teweeg brengt, en God de Heilige Geest haar toepast, omdat zij Gode betamelijk is. Deze geeft God weer, als Hij na enige verberging van Zijn aangezicht den mens verzekert door het geloof, dat Gods gerechtigheid Zijne ere is. Hij geeft ze weer in plaats van de verdrukking; Hij doet den mens ondervinden, dat Hij rechtvaardig is voor God. De gerechtigheid was niet weggenomen in de verdrukking, maar werd niet zo levendig gevoeld; dat doet nu de Heere God wederom ondervinden door den Heiligen Geest, die met zijnen geest getuigt, dat hij een kind Gods is.

27. Hij, die nu eerst recht in God zijne rust heeft gevonden, zal niet kunnen zwijgen van hetgeen God aan zijne ziel gedaan heeft, hij zal de mensen aanschouwen 1) en zeggen: Ik heb gezondigd en het recht, hetgeen voor God recht en waar is, verkeerd, hetwelk mij niet heeft gebaat, 2) de Heere kastijdde, maar deed niet met mij naar mijne zonden (Psalm 103: 10).

1) In het Hebr. Jaschoor al-anaschim. Beter: En hij zal zingen in tegenwoordigheid der mensen. Want wel kan het eerste woord aanschouwen betekenen, maar dan wordt het nooit verbonden met het woordje al, zoals hier, Hier heeft het de betekenis van, zingen. Elihu zegt het hier, hoe de begenadigde zondaar zich niet kan inhouden, om te roemen de deugden des Heren, en een lied te zingen ter ere van zijn God, in de tegenwoordigheid der mensen. Niet alleen toch, dat de Heere God zijn leven uit den dood heeft opgevoerd, maar ook heeft hij de ziele met een vrede en een vreugde vervuld, met het bewustzijn der verzoening. En daarom moet zijn tong des Heren grote daden verkondigen.

2) In het Hebr. Welo schawah li. Beter: En het werd mij niet vergolden. Het woord in den grondtekst betekent eigenlijk, gelijk zijn, vandaar de betekenis van, vergolden. Wij hebben hier hetzelfde denkbeeld als in Psalm 103: 10. De geredde erkent en belijdt voor de mensen, dat de Heere God hem niet doet naar de zonden, en niet vergeldt naar de ongerechtigheden.

28. Maar God heeft mijne ziele verlost, dat zij niet voere in het verderf, zodat mijn leven het licht aanziet, zodat ik, gered en begenadigd, mij weer in de tegenwoordigheid Gods, in het zalig licht des Heren mag verheugen.

Deze wonderbare diepe, kostelijke woorden (vs. 23-28) maken met Hoofdstuk 17: 3 en 19: 25 vv. een drietal Messiaanse voorzeggingen van ons Boek uit, zij bevatten tevens de bekerings-verlossings-geschiedenis van iedere armen zondaar voor God. Wat hier Elihu van den Middelaar zegt, dat doet nu de H. Geest aan ieder boetvaardig zondaarshart: deze onderwijst hem omtrent den weg der bekering en des geloofs, en bidt voor hem met onuitsprekelijke zuchten. Maar de Hoge priesterlijke voorbede van den Heere Christus is het, die onze rechtvaardiging teweeg brengt. Om Zijns bloeds wil rekent God, de Vader ons de zonden niet toe, en bekleedt Hij ons met den mantel der gerechtigheid. Zulk ene levendige ervaring van rechtvaardiging, als Elihu voorstelt, heeft echter als eerste, als noodzakelijke vrucht den lof

van God, en de verkondiging van Gods gerechtigheid en barmhartigheid onder de zondaars (vgl. Psalm 51: 15,17; Psalm 32: 8 vv.)..

De belofte is algemeen. Indien iemand zich waarlijk verootmoedigt, wie hij ook zij, hij zal behouden worden van den toekomenden toorn. Hij zal gelukkig zijn in eeuwig leven en in eeuwige vreugde. Indien de profeet ons grote dingen als voorwaarde tot dezen zegen gesteld had, zouden wij ze niet gedaan hebben? Hoe veel te meer, nu hij zegt: "Was u en wees rein: " "Belijd en de zonde is vergeven; " "erken schuld en gij zijt gered.".

29. Zie, dit alles, dat Hij door een droomgezicht waarschuwt, en met zulk een aandrang door zwaar lijden tot ons komt, doet de Heere niet dagelijks; dit werkt God twee a) of driemaal, meermalen met een man 1), want dergelijke zaak Gods werkt spoedig het leven of den dood; werkt voor in eerste maal deze genade de bekering niet uit, zo komt Hij wellicht nog ten tweeden of ten derden male in genade, maar dan als alle arbeid vruchteloos is, zeker met Zijn oordeel.

a) Psalm 62: 12.

1) Wanneer nu Elihu hier stelt van driemaal, dan verstaat hij daaronder van meermalen, naar de spreekwijze der H. Schrift, niet om een zeker getal te bepalen, maar om ons te tonen, dat het nuttig is, dat God ons zo bezoekt. Want wij zijn veranderlijk en onstandvastig. Hij moet derhalve tot ons gedurig komen en wederkeren, anders werkt in ons geen vrucht, wat Hij in ons heeft gewerkt..

30. a) Opdat hij zijne ziele afkere van het verderf, en hij verlicht worde met het licht der levenden (of des Levens, dat uit God is), zodat hij zelf licht, rein, heilig en zalig worde.

a) Psalm 56: 14.

Zie hier den sleutel tot het gehele Boek, den sleutel tot het raadsel der aanvechtingen van alle rechtvaardigen, tot het geheim van het lieve kruis. Allen, die ware jongeren, vrienden en navolgers van Christus willen zijn, moeten hun kruis dragen in dezen tijd, van welken aard het ook moge zijn: want ontvlucht men het ene, men vervalt in het andere. Vlied, waarheen gij wilt, en doe wat zij wilt, het lijden moet geleden worden. Wanneer God de hand er onder legt en den last aan het zwaarste gedeelte draagt, dan wordt de mens zo vrolijk en het kruis wordt hem zo licht, dat het hem is, alsof hij nooit iets geleden had; zodra echter God onder de zwaarte weggaat, dan blijft de last des lijdens in hare gehele bitterheid. Daarom heeft de Zone Gods, Christus Jezus, het zwaarste juk gedragen op de allerzwaarste wijze, en hebben allen het Hem nagedragen, die zijne liefste vrienden geweest zijn. Niemand kan het met woorden uitspreken, welk een onuitsprekelijk goed in het lijden verborgen is; God legt uit enkel liefde en trouw het kruis op, om daardoor Zijne vrienden tot Zich te trekken, aan Christus zich gelijkvormig te maken, en opdat zij niet van hun zaligheid beroofd worden (Rom. 8: 29). Niets, hoe gering ook, overkomt ons, of het is door God te voren voorzien, dat het zo en niet anders zijn moest, en daarvoor moet men God danken. God beschikt het allergrootste en zwaarste lijden over degenen, die Hem dierbaar zijn: de boze vijand legt den mens ook vele

hemelijke en verborgene strikken, om hem in goede dagen te doen vallen. Daarom wil onze lieve God Zijne uitverkorenen uit grote liefde en ontferming in dezen tijd zonder ophouden kruisigen, op menige verborgene, vreemde wijze, die ons dikwijls onbekend is. Hij wil hun in deze wereld niets te dierbaar laten worden, opdat de boze geesten gene macht over hen zouden hebben, om hen te bedriegen en van God af te leiden. Indien wij het wisten, hoe het kruis, ons tot God leidt, en welk ene grote eer er op volgen zal, en hoe goed het de boze geesten van ons verdrijft, wij liepen het kruis vier mijlen afstand tegemoet. Lijden en kruis dragen is zo edel en nuttig, dat onze lieve God niet een van Zijne vrienden zonder deze laten wil.

31. Merk op, o Job! hoor naar mij, zwijg, dit alles overwegende in uw hart, en ik zal verder spreken.

32. Zo er redenen zijn, zo er iets gewichtigs tegen te zeggen is, antwoord mij, spreek, want ik heb lust, het is mijn begeerte, u te rechtvaardigen 1); en geenszins onverhoord te veroordelen, gelijk de drie vrienden hebben gedaan.

1) Niets anders begeer ik, zegt hij, dan om u vrij te spreken, indien gij rechtvaardige en afdoende verdedigingen kunt bijbrengen. Openbaar ze, en zo niet, zwijg dan. Hier nu wordt ons weer in den persoon van Job voor ogen gesteld, dat, wanneer ons de waarheid Gods wordt voorgesteld, wij niets tegen dezelve kunnen inbrengen. En deze vermaning is zeer nuttig, dewijl den mensen hardheid en trotsheid is aangeboren; en het meer dan moeilijk is, zich aan God te onderwerpen. Wij zien altijd, dat er in ons een verzet is, om ons verstand, wat ons past, in nederigheid aan God te onderwerpen..

33. Zo niet, zo gij echter niets hebt om mij tegen te spreken, hoor naar mij; zwijg en ik zal u wijsheid leren, u tonen, welke wegen God Zijne kinderen oplegt, en hoe wij, zo wij door godsvrucht wijs geworden zijn, die donkere wegen Gods wel kunnen verstaan.

Job zwijgt en bekent daarmee, dat Elihu recht en hijzelf onrecht heeft: dit is het begin zijner schuldbelijdenis.

HOOFDSTUK 34.

ELIHU BERISPT JOB'S REDENEN, EN GAAT VOORT GODS GERECHTIGHEID TE VERDEDIGEN.

De tweede hoofdzonde, waaraan Job zich in zijn spreken schuldig gemaakt heeft, en waarin zijne verborgene eigengerechtigheid openbaar geworden was, bestond daarin, dat hij in zijn eigen leven en in het wereldbestuur Gods gerechtigheid geloochend, en God daardoor tot ene blinde natuurkracht vernederd heeft, dat hij verder in den samenhang daarmee de bewering voorgesteld heeft, dat den mens zijne godzaligheid geen nut deed, daar hij toch als een goddeloze behandeld werd. Daartegen is Elihu's tweede rede gericht (Hoofdstuk 34 en 35). Geheel anders dan de vrienden verdedigt Elihu Gods gerechtigheid, die door Job in de beide bovengenoemde aan elkaar vastsluitende beweringen aangevallen is; hij beproeft niet, de vele raadsels in de geschiedenis der mensen verstandelijk op te lossen, als door onrechtvaardige beschuldigingen tegen hen, wie zij aangaan, maar hij bewijst Gods gerechtigheid uit Zijn eeuwig goddelijk Wezen, uit Zijne wereldschepping en onderhouding, uit zijn onpartijdig wereldgericht. De kern ook van deze in tweeën verdeelde rede is de herhaalde heen wijzing daarop, dat slechts ware inwendige verootmoediging den mens voor zulke misdadige gedachten bewaart en daarvan reinigt.

I. Vs. 1-9. Hoort mij aan, gij allen, die verstand hebt! Oordeelt met mij over hetgeen Job beweerd heeft, namelijk dat God onrechtvaardig in zijne wereldregering handelt, en dat den mens zijne vroomheid niets helpt.

1. Verder antwoordde Elihu 1), hief hij op nieuw aan, en zei:

1) Na een weinig gerust te hebben, begint Elihu op nieuw te spreken, dewijl Job blijft zwijgen. De wijzen en de verstandigen (vs. 2) zijn zij, die langzamerhand een kring hebben gevormd om Job en zijne vrienden.

2. Hoort gij, die waarlijk wijzen zijn onder degenen, die zich rondom ons verzamelden, hoort mijne woorden en, gij verstandigen! neigt de oren naar mij,

3. Want het oor proeft de woorden en onderscheidt ze, gelijk het gehemelte de spijs smaakt; oordeelt dus met verenigde krachten over hetgeen ik nu wil zeggen (zie Hoofdstuk 12: 11).

4. Laat ons kiezen, beproeven, voor ons wat recht is (1 Thessalonicenzen. 5: 21), laat ons kennen onder ons, gemeenschappelijk oordelen wat goed is.

5. Want Job heeft gezegd (Hoofdstuk 13: 18; 23: 10; 27: 2 ben rechtvaardig, zonder schuld, en God heeft mijn recht weggenomen. Hij weigert mij recht te doen en behandelt mij als een goddeloze.

6. Ik moet liegen in mijn recht, Gods toorn en straf verklaren mij schuldig, hoewel ik onschuldig ben (zie Hoofdstuk 9: 20); mijn pijn is smartelijk zonder overtreding, zonder iets

misdaan te hebben, waardig om daarom van Gods genade verstoken te zijn (Hoofdstuk 13: 23 vv.), wonden mij de pijlen van Gods toorn (zie Hoofdstuk 6: 4; 16: 9; 19: 11

7. Wat man is er in de gehele wereld zo vermetel, gelijk Job? hij drinkt de bespotting 1), de lastering van God in als water, zij is hem ene verkwikking.

1) In het Hebr. Laäg. Bespotting. in den zin van, spottende, lasterende, onvrome taal. Elihu wil zeggen, dat hij nog nooit iemand op zo buitensporige, op zo onvrome wijze had horen spreken, zodat zijne rede veel meer den schijn had van uit de school der spotters te komen, dan uit die van de vrienden en liefhebbers Gods. Vandaar dat in het volgende vers wordt gezegd, dat hij als het ware zich bevond in het gezelschap van de werkers der ongerechtigheid. Elihu zegt hier niet, dat Job zulk een man is, maar dat hij zich aldus vertoont. Ongetwijfeld spreekt hij zo, om Job's consciëntie wakker te schudden en hem tot boete en berouw te brengen.

8. En hij is als een, die in zijne redenen tegen God gaat over weg, in gezelschap met de werkers der ongerechtigheid, en wandelt vol ontevredenheid tegen God met goddeloze lieden.

Niemand kan van de gemeenschap met de zonde der goddelozen vrijgesproken worden, die in woorden en daden zich met de misdadigers gelijk stelt, al spreekt hij ook in anderen zin en niet een ander doel..

9. Want hij, Job, heeft gezegd (Hoofdstuk 9: 22,29; 21: 7 vv.; 24: 1 vv. baat een man niet als hij welbehagen heeft aan God, als hij godzalig is (Hoofdstuk 22: 2).

10.

II. Vs. 10-20. God kan niet onrechtvaardig handelen. Hij alleen is het toch, die uit vrije liefde alle wetten in de wereld gesteld heeft en onderhoudt. Des te groter vermetelheid is het, zulk enen Heerser door valse verwijten te lasteren; Hij toch oefent over hogen en nederigen een gelijk, een onpartijdig gericht.

10. Daarom 1), gij lieden van verstand! die een hart hebt, hoort naar mij; verre a) zij God van goddeloosheid, ondenkbaar is onrechtvaardigheid van Hem, en verre zij de Almachtige van onrecht2), gelijk Job Hem toeschrijft.

a) Deuteronomium 32: 4. 2 Kronieken 19: 7. Job 8: 3; 36: 23. Psalm 92: 16. Rom. 9: 14.

1) Heeft hij in het vorige Hoofdstuk Job er bij willen bepalen, dat God hem niet had willen plagen, maar dat dit lijden tot zijn geestelijk nut was gezonden, in dit Hoofdstuk toont hij aan, dat God geen onrecht doet, ook al kastijdt Hij hem nog zo hevig.

2) Ziedaar de hoofdsom van dit Hoofdstuk. Doch dit schijnt al te algemeen en gewoon te zijn, en niet nodig, dat daarover enige woorden worden gesproken, dewijl op het eerste gezicht niemand zou durven stellen, dat God niet rechtvaardig is. Maar toch wordt er nauwelijks één

op de honderd gevonden, die de rechtvaardigheid Gods, zoals zij werkelijk is, erkent, en zij, die daaromtrent hun plicht doen, zondigen nog. Ik meen de zeer rechtvaardigen, wie het nog gebeurt, dat zij door twijfelingen daaromtrent geschokt worden. Wat moet men dan niet stellen, ten opzichte van de gewone en goddeloze mensen, die met opgewekt worden, om God te verheerlijken, noch zich daarop met ijver toeleggen?.

Hij kan niet willens iets kwaads doen, of de mensen strengelijk bestraffen. Hij wil nooit straffen, dan daar de zonde het eist, en niet dan naar dezelfde mate is, want dan zou Hij onrecht plegen en het recht verkeren. In Zijn beslissend vonnis vellen, heeft hij altijd een oog op de verdiensten derzulken, en ziet geen persoon aan; maar doet elkeen zonder onderscheid recht en de hemelen zullen binnen kort Zijn gerechtigheid openbaren. Omdat Hij een oneindig volmaakt en heilig God is, kan Hij zelf geen kwaad doen, noch het in anderen dulden. Schoon Hij de Almachtige is, gebruikt Hij nooit Zijn vermogen, gelijk de machtigen dezer aarde veeltijds doen, om het onrecht te ondersteunen..

Elihu noemt hier God met opzet den Almachtige, om daardoor aan te duiden, dat Hij is de Algenoegzame God, die met het kwaad niet kan verzocht worden, om iets te doen, wat met het Recht strijdt. Hij is de Almachtige, Wie loon en straf ten dienste staan, om deze in den weg van het striktste Recht uit te delen en toe te passen.

Over Zijn Almacht wordt vanaf vs. 13 gesproken, waar dan ook de bewijsvoering begint, dat de Almachtige verre is van onrecht.

11. a) Want het tegendeel is waar, naar het werk des mensen vergeldt Hij hem, en naar eens ieders weg doet Hij het hem vinden, ieder ondervindt naar zijne verdiensten.

a) Psalm 62: 13. Spreuken 24: 12. Jer. 17: 10; 42: 19. Ezechiël. 7: 27; 33: 20. MATTHEUS. 16: 27. Rom. 2: 6. 1 Kor. 3: 8. 2 Kor. 5: 10. 3: 25. 1 Petrus 1: 17. Openbaring 22: 12.

12. Ook waarlijk, God handelt niet goddelooslijk, Hij spreekt geen onrechtvaardig vonnis uit, en de Almachtige verkeert het recht niet.

De stelling, die Elihu hier nog eens nauwkeurig positief en negatief uitspreekt en aan de volgende bewijsvoering laat voorgaan, is in 't algemeen dezelfde als die, welke de vrienden Job zo dikwijls voorhielden; maar hun bewijsvoering is geheel van die van die van Elihu verschillend. Zij meenden, dat het bewijs zo gemakkelijk was als een rekenkundig voorbeeld, maar werkten met hun oppervlakkig begrip van Gods gerechtigheid Job in de hand, die, even als zij, deze eigenschap Gods van de andere losrukte en als geheel één met de als willekeur opgevatte Almacht voorstelde. Elihu daarentegen toont vooreerst, hoe de recht opgevatte almacht Gods één is met de goddelijke gerechtigheid. Reeds op aarde is het zo, dat de allerhoogste aardse macht ook de meest onpartijdige en rechtvaardige is, die ieder geeft, wat hem toekomt, terwijl die in macht gelijk staan, ook meestal jegens elkaar het onrechtvaardigst zijn. In de allerhoogste mate moet Gods Almacht, omdat zij boven alle geschapene wezens staat, ook volkomen onpartijdig en rechtvaardig jegens alle wezens zijn en ieder laten ondervinden, wat hem toekomt. Terwijl alzo Gods Almacht en Gerechtigheid verwisselde,

toont Elihu de wonderbare harmonie van deze en van alle eigenschappen Gods, die als vele stralen van een en hetzelfde middelpunt uitgaan. Waar Zijne Almacht is, daar is ook Zijne Goedheid en Zijne Rechtvaardigheid..

13. Wie heeft Hem als Regeerder en Verzorger gesteld over de aarde? en wie heeft de ganse wereld geschikt, wie heeft haar in het aanzijn geroepen?

14. a) Indien Hij Zijn hart tegen, tot hem zette, Zijnen geest en Zijnen adem zou Hij tot Zich vergaderen 1), of, tot Zich zelve vergaderen.

a) Psalm 104: 28; Prediker 12: 7.

1) Vs. 14 is geheel een voorzin, waarvan de nazin in vs. 15 vervat is.

Elihu wil zeggen, indien de Almachtige Zijn hart op Zich zelve richtte, en Zijn geest en adem tot Zich zelve deed terugkeren, als Hij weer als vóór de Schepping, enkel algenoegzaam in Zich zelve werd, in den zin, dat Hij zijn hand van den mens en van alle vlees aftrok, dan zou alles weer tot het niet terugkeren.

Aan de ene zijde wordt hier Gods Almacht, aan de andere zijde Zijn Vrijmacht en Genade verheerlijkt. Al deed God allen sterven, gelijk nu Job's lot scheen te zijn, dan mocht en kon men toch niet zeggen, dat bij God onrecht is. Want uit Zich zelve is Hij er toe bewogen, om aarde en hemel te scheppen, om Zichzelfs wille houdt Hij nog alles in stand. De wereld, de mens is geschapen, en wordt behouden, niet om des menschen wille, maar om Gods wille.

Zou God dan ook het striktst recht doen gelden, en niet genade bewijzen, niemand zou in het leven kunnen blijven. Dit komt hier alles zo treffend uit.

15. Alle vlees zou te gelijk den geest geven en de mens zou a) tot stof wederkeren; het is alzo Gods liefde en goedheid alleen, die allen het leven en den adem heeft gegeven en in stand houdt. Zou hij niet de Rechtvaardige zijn?

a) Genesis 3: 19. Prediker 12: 7.

16. Zo er dan verstand bij u is, om waarheid en leugen te onderscheiden, hoor dit, wat ik nu spreken zal; neig de oren tot de stem mijner woorden.

17. a) Zou Hij ook, die het recht haat, den gewonde b) verbinden¹)? Ware die Almachtige een willekeurig Heerser, zou dan bij de zonde der menschen niet geschieden wat ik zei, dat alle vlees te gelijk den geest gaf, zou er dan van regeren Gods sprake kunnen zijn, en zoudt gij den zeer Rechtvaardige verdoemen? Hoe misdadig en onzinnig ware dit!

a) Genesis 18: 25. Job 8: 3; 21: 22. Rom. 3: 5. b) Job 5: 18.

1) Verbinden, beter, regeren. Want toch Elihu wijst hier op de Gods regering. En nu is het een feit, dat regeren met recht doen in het allernauwste verband staat. Waar het recht opzij wordt gezet, mag men voor een wijle tijds heersen als tiran, maar van regeren is geen sprake. Wanneer het recht opzij wordt gezet en losgelaten, valt alle ware regiment los uit elkaar. En als dan de gehele schepping één regering Gods aanduidt, is het dan mogelijk God te verdenken van het onrecht te begunstigen? Dit kan niet.

Het woord in den grondtekst beduidt in de eerste plaats, beteugelen. Het onrecht beteugelen. De Engelse Vertaling heeft, regeren. Het woord gewonde staat niet in den grondtekst.

18. Zou men het ondernemen, om tot enen koning te zeggen: Gij Belial, gij nietswaardig man! tot de prinsen, de boven vele verhevenen: gij goddelozen 1)! Hoe veel te min moogt gij dan de ere aantasten van den Vorst des hemels, en den Koning der koningen van ongerechtigheid en partijdigheid beschuldigen!

1) Opdat wij te beter deze plaats leren kennen, laten we er dan op letten, dat, ofschoon vorsten en bestuurders niet zo zijn als zij behoren te zijn, God niet te min wil, dat wij hen eren. En ofschoon zij op zich zelve de ere onwaardig zijn, God heeft echter hen Zijn teken ingedrukt en wil, dat deze eer hun worde bewezen, opdat wij zeggen: Deze, o Heere, regeren en besturen ons in Uwen Naam, wij behoren ons derhalve aan hen te onderwerpen..

19. Hoe dan tot Dien, die het aangezicht der vorsten a) niet aanneemt, hen niet voortrekt, en den rijke voor den arme niet kent, geen voorkeur geeft? want zij zijn allen, koning zowel als bedelaar, Zijner handen werk 1).

a) Deuteronomium 10: 17. 2 Kronieken 19: 7. Job 37: 24. Hand. 10: 34. Rom. 2: 11. Gal. 2: 6. Efez. 6: 9. Col. 3: 25. 1 Petrus 1: 17.

1) Allen zijn we Gods kinderen en worden door Hem op gelijke wijze aangezien, hetzij dat wij rijk of arm zijn. Job zou, schoon arm, evenveel eer en gunst genieten, als toen hij rijk was, want God heeft den arme en den rijke uit hetzelfde stof bereid en in een zelfde vorm gegoten..

20. Ik zal u het bewijs geven, dat zij gelijk behandeld worden. In een ogenblik sterven zij, ook de machtigste beheersers, zelfs ter middernacht wordt een volk geschud, dat het doorga, dat het sterft of vergaat, in den diepsten slaap neemt het gericht hen weg, en de machtige wordt weggenomen zonder mensenhand, alleen door de onzichtbare hand Gods.

21.

III. Vs. 21-28. Ook als de Alwetende oefent God rechtvaardig gericht uit. Niemand kan zich voor Zijne ogen verbergen; Hij kent ieder geheel en al vóór alle onderzoek en stort ook de machtigsten plotseling neer. Alzo kent Hij de werken der mensen, en Hij betoont dat door Zijn openbaar gericht. Maar dikwijls leggen de machtigen het er op toe, om Zijn gericht over zich te doen komen.

21. Ook Zijne Alwetendheid sluit alle partijdigheid uit; want a) Zijne ogen zijn op ieders wegen, en Hij ziet al zijne treden, alle wegen der mensen, hoe verborgen zij ook zijn.

a) 2 Kronieken 16: 9. Job 31: 4. Psalm 34: 16. Spreuken 5: 21; 15: 3. Jer. 16: 17; 32: 19.

22. a) Er is gene duisternis, en er is gene schaduw des doods, dat aldaar daarvan de werkers der ongerechtigheid zich voor Zijne heilige ogen verbergen mochten.

a) Psalm 139: 12. Amos 9: 2,3. Hebr. 4: 13.

23. Gewis, Hij legt den mens niet te veel op 1), Hij legt hem geen onrecht op, dat hij tegen God in het gericht zou mogen treden.

1) Of: Hij behoeft niet lang op den mens te zien, dat Hij zich als God stelle in het gericht. Elihu wil dan zeggen, dat Hij, de Alwetende, geen onderzoek, gelijk de aardse rechters, bedoelt in te stellen, niet het vóór en tegen behoeft te overwegen, aleer Hij op den Rechterstoel plaats neemt. Neen, Hij kent den mens, Hij weet alles van hem, Hij ziet tot in de verborgenste schuilhoeken van het hart. En daarom is Hij machtig, om als in één ogenblik op de zonde de straf te doen volgen. Vandaar dat de grondtekst in vs. 24 de vertaling eist: Zonder bepaald onderzoek, waar onze Staten-Overzetters hebben vertaald: dat men het niet doorzoeken kan.

24. Hij vermorzelt de geweldigen, dat men het niet doorzoeken kan, zonder hun zaken te behoeven te doorzoeken, en stelt anderen in hun plaats; Hij geeft geen antwoord van Zijne daden, maar eist, dat wij aan Zijne rechtvaardigheid zullen geloven.

25. Daarom, dat Hij hun werken kent, houdt Hij niet eerst een gerichtsdag met oproeping van getuigen, omdat Hij de Alwetende is, zo keert Hij hen des nachts om, en zij worden verbrijzeld, die goddeloos zijn, in een ogenblik, in den nacht, als zij zich het veiligste achten.

26. Hij klopt hen zamen als goddelozen, Hij stoot hen neer, in ene plaats, waar aanschouwers zijn 1), voor aller oog.

1) Zeer juist hebben onze Staten-Overzetters vertaald door, in een plaats, waar aanschouwers zijn, dit wil niet zeggen, op de plaats, waar de gerichtshandel plaats heeft, maar liever op ene opene plaats, waar veler oog kan zien, hoe God Zijne oordelen voltrekt.

27. Daarom, dat zij van achter Hem, hunnen Schepper, afgeweken zijn a), en geen Zijner wegen verstaan hebben, noch bewandelen.

a) Psalm 28: 5. Jes. 5: 12.

28. God laat hem omkomen, opdat Hij op hem het geroep, het geschreeuw des door hem gekwelden armen brengen, en het geroep der ellendigen verhore, de ongerechtigheid, die ten hemel schreide, bezocht.

29.

IV. Vs. 29-37. Onbereikbaar voor menselijke aanklacht en trots voert God het bestuur over volken en bijzondere personen, en niets wendt Zijne rechtvaardige straffen af, dan ootmoedige belijdenis met bede om ontdekking der verborgene zonden. Zou Zich nu God in Zijn vergeldend besturen misschien naar het ontevreden bedillen van mensen vol aanmatiging en zonder verstand richten? Moet God u nog zwaarder beproeven, opdat gij de grote zonde van zulke lasterlijke redenen inzaagt?

29. Als Hij, op zulk een noodgeschrei der ellendigen met Zijn gericht komt, en het stilt, door de tirannen te verdelgen, wie zal dan beroeren, wie zou het onrecht durven noemen; als Hij het aangezicht voor zulke verdrukken, en voor alle verachters van Zijne ongerechtigheid in toorn verbergt, Zijne genade van hen wegneemt en hen straft (Psalm 13: 2; 10: 1), wie zal Hem dan aanschouwen, wie zal Hem dan ten gerichte durven roepen, gelijk gij, o Job, gedaan hebt, het is hetzelfde zowel voor een volk als voor enen mens alleen1)?

1) V.d.Palm verklaart dit tweede gedeelte: "Als dit gebeurt is het dan betamelijk God te verdenken, als ware Hij niet de rechtvaardige Rechter? Kan, mag Hij dan Zijn aangezicht niet verbergen? en is 't niet om 't even of dit volken of bijzondere personen aangaat".

30. Dit doet God met dat doel, opdat de huichelachtige mens niet meer regere, en gene strikken des volks, geen valstricken voor het volk zijn. Zo heeft dan geen verborgen booswicht reden om te verwachten, dat hij straffeloos zal kunnen voortgaan anderen ten valstrik te zijn.

31. Zeker is die straf rechtvaardig, of heeft hij, die zo geslagen werd, zich tot den Heere bekeerd, en tot God gezegd 1): Ik heb uwe straf verdragen, die Gij in rechtmatigen toorn op mij legdet; ik zal het niet verderven door opstaan of klagen, maar mij gewillig onderwerpen.

1) Dit vers is op verschillende wijze vertaald. Delitzsch zet over: Want tot God zegt daar wel een: Ik heb mij zelf te hoog geschat, ik zal geen kwaad meer doen. Ewald: Want zegt men zo tot God: Ik boet, wat ik niet misdreven heb.

In elk geval, vooral in verband met het volgende vers, geeft Elihu de gestalte aan van een berouwhebbende, van iemand, die zijn hart uitstort voor zijn God. Hij wijst den weg aan, waarop vrede en zaligheid, geluk en voorspoed weer kan verkregen worden.

32. Behalve wat ik zie van mijne zonden, zijn er nog zo vele verborgene zonden, leer Gij mij o God! die kennen (Psalm 19: 13; 90: 8); heb ik onrecht gewrocht, ik zal het niet meer doen. Door zulk ene belijdenis had men tot vergeving kunnen komen. God is dus rechtvaardig, wanneer Hij hen, die zich niet wilden verootmoedigen, om hunnen hoogmoed straft.

33. Zal het van u zijn, hoe Hij iets vergelden zal? zult gij den Heere de regelen der vergelding voorschrijven? ik moet u dit vragen, dewijl gij Hem versmaadt, dewijl gij des Heren wegen

bedild hebt. Zoudt gij dan verkiezen des Heren wegen te bepalen? gij wilt het zo, en niet ik? ik voor mij zou verre daarvan zijn! wat weet gij dan, wat hebt gij tegen dit alles? Spreek 1)!

1) Job heeft wel niet de vergeldingsleer Gods verworpen, maar wel berispt de wijze, waarop God met hem had gehandeld. Daarom vraagt Elihu hem hier, of Job hem de zuivere lijnen van Gods wedervergelding wil aanduiden. Hij weet echter, dat de lieden van verstand (letterlijk, van hart) het met hem eens zijn, en de wijzen hem gelijk geven, wanneer hij de rechtvaardigheid Gods verdedigt.

34. De lieden van verstand van hart zullen met of, tot mij zeggen, zullen mij toestemmen, en een wijs man zal naar mij horen, die aandachtig toehoorde zal mij in het gelijk stellen.

35. Hij zal mede zeggen, dat Job niet met wetenschap gesproken heeft, toen Hij God van onrecht beschuldigde, en dat zijne woorden niet met kloek verstand geweest zijn, zonder recht inzicht in de diepte van zijne eigene zonde en van den vaderlijken wil van God.

36. Mijn Vader 1)! laat toch Job beproefd worden tot het einde toe, totdat hij geheel gereinigd zij van deze verkeerdheid des harten, om zijner antwoorden wil, door welke hij zich onder de gerechtige lieden stelt.

1) Het woord in den grondtekst betekent wel, mijn vader, maar kan ook in verband met het stamverwant Arabisch overgezet worden door: Och. Volgens Wetstein wordt in Haran nog immer dit woord gebruikt in den zin van: Ik bid U. De Engelse Vertaling heeft: Mijne begeerte is het.

37. Want tot zijne zonde van eigengerechten hoogmoed zou hij nog overtreding bijvoegen of, voegt hij nog toe door lasterlijke redenen tegen God; hij zou, zo hij thans genezen werd, onder ons in de handen klappen, over ons zich in triomf verheffen, en hij zou zijne redenen vermenigvuldigen tegen God 1), nog te meer tegen den Heere opstaan, als die hem met onrecht zou bejegend hebben.

1) Of, hij klapt onder ons in de handen en vermenigvuldigt vele redenen tegen God.

HOOFDSTUK 35.

ELIHU'S VERDERE REDE OVER GODS GERECHTIGHEID.

V. Vs. 1-8. Ziet gij daarin uw recht en uwe gerechtigheid, dat gij het vruchteloze van de godzaligheid der mensen beweert? Zie slechts op naar den hogen hemel, zo moet gij u immers overtuigen, dat de mens met zijne vroomheid en met zijne zonden niet God, maar slechts zich zelve bevoordelen of schaden kan.

1. Elihu wendt zich nu naar een tweede punt in Jobs aanval op Gods gerechtigheid en Zijne wereldregering; hij antwoordde verder, en zei:

2. Houdt gij dat voor recht, dat gij gezegd hebt: Mijne gerechtigheid is meerder dan Gods. Bestaat daarin uwe vroomheid, dat gij deze lasterlijke redenen voortbrengt?

3. Deze bewering toch hebt gij met andere woorden uitgesproken; want gij hebt gezegd (Hoofdstuk 9: 22,29; 21: 7 vv.; 24: 1 vv.; vgl. 34: 9 zij, de gerechtigheid, u, uw persoon, baten? Wat meer voordeel zal ik daarmee, dat ik vroom ben, doen, dan met mijne zonde 1)? Ik toch vreesde den Heere en mij trof een lot, alsof ik een groot misdadiger ware geweest.

1) Wat Elihu Job hier verwijt, was niet woordelijk door Job uitgesproken, maar hij had het als het gevoelen der goddelozen voorgesteld. Echter uit wat hij in Hoofdstuk 9: 22-29 had gezegd, neemt Elihu aanleiding, om aldus tot hem te spreken, om hem tot boete te brengen, opdat hij zich niet met de goddelozen als op één lijn stelle. De vrienden (vs. 4) zijn hier niet, Elifaz en de anderen, maar de goddelozen. Beter vertaling is dan ook, medegenoten.

4. Ik zal u antwoord geven op die bewering en uwen vrienden met u 1), den goddelozen, met wie gij u door die redenen hebt gelijk gesteld (Hoofdstuk 34: 8,36), uwen geestverwanten.

1) Hij had iets te zeggen, hetwelk Job en al zijne vrienden, allen, die eveneens dachten, gelijk hij, in deze kon doen stilzwijgen, omdat God namelijk meer was dan een mens, een waarheid van grote nuttigheid, vooral om te doen zien, dat God aan niemand iets verplicht was. De grootste mensen kunnen schuldenaars van de geringsten zijn, maar daar is ene oneindige ongelijkheid tussen God en de mensen, en de Allerhoogste kan onmogelijk enig nut of voordeel van enig schepsel ontvangen. En daarom kan men niet onderstellen, dat Hij omtrent iemand iets verplicht zij. En zo hij door Zijne genaderijke inzichten en beloften ergens toe gehouden is, is Hij zulks eeuwiglijk aan Zijne trouw en waarheid en aan Zich zelve verplicht..

5. Bemerk 1) den hemel en zie op naar den verheven troon des Almachtigen; en aanschouw de bovenste wolken! zij zijn hoger dan gij. Welk een afstand tussen ons en dien troon! (Jes. 57: 15).

1) Elihu leidt Job op tot de hoogheid Gods, dat God verheven is boven al wat op de aarde plaats heeft. In dit en in de volgende verzen spreekt hij het uit, dat God voor Zich zelve geen

nut heeft van het wandelen op Zijne wegen en de bozen niet behoeft te straffen, om Zichzelf te verdedigen tegenover de goddelozen.

Hij is de Hoge en Verhevene, die daar troont boven lucht en wolken. Zijn eer en aanzien wordt er niet door verhoogd, als het nietig mensankind Hem prijst. Zijn eer en aanzien wordt niet in het minst verduisterd als de goddelozen Hem de eer van Zijn Naam roven.

Dit wil Elihu Job doen verstaan, opdat hij zwijge, opdat hij in de schuld valle, al zijn nietigheid erkenne tegenover zulk een hogen God.

6. Indien gij zondigt, wat bedrijft gij tegen Hem? wat kwaads kunt gij daardoor dien verhevenen God aandoen? indien uwe overtredingen menigvuldig zijn, wat doet gij Hem 1), den eeuwig zaligen God? wat schade is het voor Zijne volzaligheid? (Hand. 17: 15).

1) Laten wij derhalve wel weten, dat God ons niet wil straffen wegens onze zonde, uit eeuwigden tijd tegen ons, of, om Zich te wreken, zoals de mens doet, die beledigd is. De mens nu, wanneer hij beledigd is, wanneer hij smaad heeft verduurd, wanneer hem alles ontroofd is, zoekt naar redenen, waarom hij zich zou kunnen wreken. God, zeg ik, wordt niet door dergelijke overwegingen bewogen. Waarom dreigt Hij ons dan? Dewijl hij niet wil, dat wij verloren gaan, toont Hij de zorg, welke Hij voor ons heil koestert. Ondertussen, indien hij ons straft, openbaart Hij daarmee Zijne rechtvaardigheid..

7. a) Indien gij rechtvaardig zijt, wat geeft gij Hem, den Algenoegzame in Zich zelve, of wat voordeel ontvangt Hij, die alles bezit, uit uwe hand?

a) Job 22: 2. Psalm 16: 2. Rom. 11: 35.

8. Uwe goddeloosheid, indien gij goddeloos waart, zou zijn tegen uzelve en tegen enen man, gelijk gij zijt, maar God kunt gij er gene genade mede doen, en uwe gerechtigheid moet voor u, een mensankind, ten zegen zijn. Dwaas is dus uwe bewering, dat het voor den mens gelijk is, of hij rechtvaardige is, dan of hij goddeloos is (vgl. Hoofdstuk 7: 20; 22: 2 vv.).

In Hoofdstuk 7: 20 heeft Job ene dergelijke gedachte uitgesproken maar morrend en om zijne eigene zonde te verkleinen. Elifaz heeft er het besluit uit getrokken, dat ieder, die lijdt, om verborgene zware zonden gestraft wordt. Elihu neemt ditzelfde weer op, en toont aan, welk ene diepe waarheid, welk een grote troost er in gelegen is. (Si duo idem dicunt, non est idem)..

9.

VI. Vs. 9-16. Dat echter vele arme verdrukten te vergeefs om redding roepen heeft daarin zijne oorzaak, dat zij wel over het onrecht klagen, maar niet ernstig naar God vragen, en met hartelijk gebed tot Hem smeken. Ook gij, Job, klaagt ten onrechte over het niet verhoord worden van uw gebed. Uwe zaak is den Heere wel bekend, en Hij zal u redden, zodra gij geduldig hem verbeidt. In plaats daarvan stapelt gij nutteloze redenen op elkaar.

9. Van waar is het dan, dat menigeeën klaagt over onderdrukking? Van wege hun grootheid, van wege de grootheid der verdrukkingen doen zij de onderdrukten roepen 1); zij, de ellendigen, schreeuwen van wege den arm der groten. Ik betwijfel het niet, dat er veel ellende is ook van godvrezenden en veel geroep tot God;

1) Of, van wege de menigte der verdrukkingen roept men. Elihu erkent, dat er veel ellende heerst, dat de bozen en goddelozen veel onrecht plegen, dat er veel tranen worden vergoten van wege de macht der tirannen. Maar dat God niet verlost, is niet, omdat Hij een ledig toeschouwer is van de ellende, niet straffen wil, wie onrecht pleegt, maar het komt, dewijl de ellendigen zich niet wenden tot God, Hem erkennen als hun Schepper en Onderhouder en Bestuurder.

Ook hier wordt het ons geleerd, dat God wel weet, welke onze behoeften en noden zijn, maar eveneens, dat Hij gevraagd wil zijn om vervulling er van. En eveneens, dat hij eist een verbroken en verslagen hart.

10. Maar Hij kan hen niet verhoren, want niemand verootmoedigt zich in waarheid voor Hem, en zegt: Waar is God, mijn Maker? Indien ik Hem slechts bezit, Zijne nabijheid geniet, dan is alle lijden niets, want Hij is het, die de psalmen geeft in den nacht, die ook te midden van diepe smart een vrolijk hart maakt, en lofliederen ter ere Zijns naams in den mond legt: Zijne genade alleen, Zijne nabijheid weegt tegen al het lijden op.

11. Wie bidt alzo tot Hem, die ons toch geleerder maakt dan de beesten der aarde, die tot Hem, den enigen Helper, roepen (Psalm 104: 21. Joël 1: 20) en ons wijzer maakt dan het gevogelte des hemels 1), dat Hem aanroept (Psalm 147: 9)? Voor den mens, die een redelijk verstand ontvangen heeft, is het dan ene ontzettende zonde Hem niet te dienen en lief te hebben.

1) Elihu treft hier een vergelijking tussen den mens en het dier. Zowel de mens als het dier is door God geschapen, maar de mens met een redelijk verstand en een sprekende tong. Indien nu de jonge raven roepen tot den Heere, hun Schepper, indien nu het wild gedierte zijn stem verheft tot God, die het gemaakt heeft, hoeveel te meer is het dan van den mens te eisen, dat hij in zijne noden zich wendt tot Hem, die hem geschapen heeft. Maar helaas, dat is niet het bestaan van den natuurlijken mens, hij verwacht het niet van den Heere en zo hij nog roept, het is niet een gebed uit de diepte, maar een prevelen der lippen. En zulk een roepen wordt niet door God Almachtig verhoord.

12. Daar of, dan roepen zij, wier hart verre van God is, in den nood tot Hem a); maar Hij antwoordt niet, van wege den hoogmoed der bozen; de Almachtige hoort niet, omdat er geen verbroken hart is.

a) Job 27: 9. Spreuken 1: 28; 15: 29. Jes. 1: 15. Jer. 11: 11. Joh. 9: 31.

13. Gewis zal God de ijdelheid 1) niet verhoren, en de Almachtige zal die niet aanschouwen, in overweging nemen, Hij zal gene bede verhoren van hem, wiens hart zonder berouw en geloof is.

1) In het Hebr. ak-schaw. Beter: Slechts ledige schijn. De bedoeling is, dat God geen gebed verhoort, waaraan het wezen ontbreekt, wat slechts schijn is, ledige schijn. Het woord in den grondtekst geeft aan, iets, waaraan alle wezenlijkheid ontbreekt. Een waar gebed komt voort uit een gebroken hart, uit een hart, wat zichzelf als niets heeft leren achten en God zeer hoog. Een ijdel en schijngebed gaat geheel buiten het hart om; en daarom komt het niet tot de oren van dien Heilige en Rechtvaardige, voor en bij Wie alles werkelijkheid is.

14. Ook gij, o Job, klaagt dat gij niet verhoord wordt. Ik herinner mij, dat gij ook gezegd hebt: Gij zult Hem niet aanschouwen, dat de Heere Zich niet aan u zou openbaren, hoe gij ook tot Hem riept. Er is nochtans gericht voor Zijn aangezicht; uwe zaak, waarover gij meent, dat Hij zich niet bekommert, ligt voor Hem; wacht gij dan op Hem; wacht met geduld en vertrouwen en ootmoedig gebed; Hij toont eens, wie Zijne kinderen zijn.

15. Maar nu, dewijl het niets is, tot niets niet tot berouw en bekering geleid heeft, dat Hij in zijn toorn Job bezocht, gestraft, heeft 1), en Hij hem niet zeer in overvloed 2) doorkend heeft, God niet gekend heeft als degene, die hem ene verborgene zonde wilde leren kennen en bezocht;

1) Dit was de reden, waarom Job het einde zijner ellende niet zag, omdat hij niet derwijze op God vertrouwdde. Daarom had nu deze bezoeking, die hij eerst met genoegen en bedaardheid ontving, als een blijk van Gods liefde, ten leste te veel bitterheid en ongenoegen in hem verkregen. En nu bezoekt God hem ook in Zijnen toorn, omdat hij zulke snode en verkeerde gedachten van Hem gemaakt had. Indien er enig mengsel van Gods toorn zich in onze ellenden vertoont, zo is zulks, omdat wij zelve ons, onder de verdrukkingen niet betamelijk gedragen met God twisten, ongeduldig zijn en Zijne Voorzienigheid wantrouwen. Dit was het geval met Job..

Schoon Job nu klaagde, dat hij zijne verlossing niet zag voortkomen, moest hij echter niet besluiten, dat God onrechtvaardig ware, en geen acht gave op de ondermaanse zaken; maar hij behoorde veel liever met geduld den tijd van des Heren oordeel af te wachten.

2) In het Hebr. Bafasch. Het woord komt slechts eenmaal voor. De Staten-Overzetters hebben de vertaling der Joodse geleerden gevolgd. Maar deze geeft hier geen zin. In verband met het stamverwant Arabisch betekent het, overmoed, trotsheid, zelfverheffing. En die betekenis moeten we hier hebben. Betere vertaling van het laatste gedeelte is dan ook: Zou Hij niet zeer goed weten de zelfverheffing. n.l. van Job? Elihu wil zeggen, dat, ofschoon de toorn van Job ongestraft is gebleven, God toch zijn zelfverheffing heeft gezien, als, zoals het volgende vers het uitdrukt, Job in ijdelheid ijdele dingen, die voor Gods rechtbank niet bestaan kunnen, heeft gesproken.

Schultens leest dus: Nu echter, omdat het niet is, dat God het onrecht van Job bezoekt, en dat hij, al te opgeblazen, dit niet erkennen wil, daarom heeft hij zijn mond in ijdelheid opengedaan.

16. Zo heeft Job in ijdelheid zijnen mond geopend, als hij de rechtvaardigheid Gods berispte, en zonder wetenschap woorden vermenigvuldigd 1), daar hij noch zijn eigen hart, noch Gods grootheid en volmaaktheid begreep.

1) Hij veroordeelde hem niet, gelijk het andere drietal gedaan had, als een geveinsde, als een huichelaar, maar beschuldigde hem alleen met de zonde van Mozes, dat hij namelijk onbedachtelijk met zijne lippen gesproken had, wanneer zijn geest verbitterd was. En als wij te eniger tijd zo handelen. dan is het een gunst, dat men ons zulks onder het oog brengt, en dan moeten wij, evenals Job hier ter plaatse doet, zulks met een lijdzaamheid en vriendelijkheid verdragen en niet herhalen, maar weer intrekken, wat verkeerdelijk of kwalijk gezegd mocht wezen..

HOOFDSTUK 36.

VERDER BEWIJS VAN GODS RECHTVAARDIGHEID, ALMACHT EN WIJSHEID.

In zijne bewonderingswaardige derde rede (Hoofdstuk 36 en 37), stijgt Elihu tot den hoogsten trap in hetgeen hij aan Job tot zijne bestraffing en wederoprichting te zeggen heeft. Hij wendt zich daarin tot de derde voorname zonde van Job, dat hij tussen de Goddelijke Almacht en Goedheid een tweespalt gesteld heeft en de eerste heeft voorgesteld als willekeur, die doet, wat in de gedachten komt. Uit de geschiedenis der mensen, zowel als uit de uitgestrekte natuur, brengt hij overeenstemmende voorbeelden bij van de eenheid der almacht, liefde en rechtvaardigheid Gods. Nog eens stelt hij het lijden der verzoeking voor als een werk van de ontfermende, reddende zondaarsliefde van God, dat ten doel heeft de rechtvaardigen van hun verborgene boezemzonden te reinigen. Hij dringt Job zulk een genadig welbehagen Gods gewillig te dragen en zich niet door de hitte van het louterende vuur te laten drijven tot hoon tegen den heiligen God, en tot afval van Hem. Terwijl hij de eenheid van almacht en liefde prijst, vertonen zich aan den horizon de eerste sporen van een naderend onweder. Nu schildert hij "door heilige vreze en eerbied voor den naderenden, verheven God vervuld in grootse, verhevene, afgebrokenen beelden, met ene stem, die onder de macht der verwondering voor de heerlijkheid van den groten God, die zich steeds meer ontvouwt, steeds meer blijft steken," de grootheid van den almachtigen en toch ontfermenden God: hij vermaant Job nog eens tot ernstige verootmoediging en zwijgt, om aan God de daadwerkelijke beslissing over te laten.

I. Vs 1-12. nog verder moet ik God tegenover u rechtvaardigen. Ik zal daartoe de middelen uit de wijde wereld nemen en gij zult zuivere waarheid van mij horen. De machtige God versmaadt den armen mens niet; Hij trekt zich de vromen tegenover de goddelozen aan en brengt hen tot geluk. Wanneer zij echter door den nood getroffen worden, zo wil God hen daardoor van overmoed reinigen.

1. Nadat Elihu een tijdlang gezwegen, doch te vergeefs op ene beantwoording van Job gewacht had, ging hij nog voort, en zei:

2. Verbeid mij een weinig, schenk mij nog een ogenblik gehoor en ik zal u aanwijzen, dat er nog redenen voor God zijn, dat er nog meer te zeggen is ter verdediging van God, tegenover uwe dwaze redeneringen omtrent Zijn bestuur.

3. Ik zal mijn gevoel van verre, van den grond af ophalen¹⁾ u den gansen aard en samenhang van Gods handelwijze met de mensen ontvouwen en ik zal mijnen Schepper gerechtigheid toewijzen, ik zal niet dulden, dat ene enkele smet op mijnen God geworpen worde, ik zal mijn Schepper recht verschaffen.

1) Hier wil hij zeggen, dat hij niet bij de oppervlakte der dingen zal blijven, maar diep zal indringen in den aard en samenhang van Gods handelingen met de mensen. Het is Elihu om de ere Gods te doen. De glorie van Gods heerlijk Wezen gaat hem zeer na ter harte, en daarom zal hij zijn uiterste krachten inspannen, al zijne gaven besteden, die hij van zijn God ontving, om het recht Gods te verdedigen en de eer van zijn Schepper te verheerlijken. Hij

verzekert dan ook, dat hij oprecht is, in den zin, dat, wat hij zal spreken, geheel in overeenstemming is met de waarheid, ja niets dan waarheid is. Calvijn tekent hierbij aan: Het is alsof hij zeggen wil: Gij zult merken, dat ik een Doctor ben, waarop gij u verlaten kunt. (Senties me esse Doctorem fidelem).

4. Want voorwaar mijne woorden zullen gene valsheid, leugen zijn, gelijk die der drie vrienden (Hoofdstuk 3: 7,8); een, die oprecht is van gevoelen, is bij u; ik haat het bedrog en mijne kennis van God is door ervaring beproefd en gereinigd.

5. a) Zie, God is geweldig, nochtans versmaadt Hij niet het geringste onder Zijne schepselen: geweldig is Hij in kracht des harten, in wijsheid, die de harten en nieren proeft, zodat Hij recht en onrecht grondig doorziet, en in liefde ook het recht van den zwakke aanneemt.

a) Job 9: 4; 12: 13,16; 37: 23; 38: 26.

Elihu wil zeggen: Het is wel waar, dat God almachtig is en de volmaakte Beheerser der wereld, daar Hij doen kan, wat Hij wil. Maar deze Almacht is er verre van, slechts fysische overmacht over den zwakken, machtelozen mens te zijn, gelijk gij meent, zodat Hij handelen zou uit enkel willekeur, alleen daarom, omdat Hij er de macht toe heeft. Neen! Hij verwerpt niemands recht, maar aan Zijne macht paart zich tevens volmaakte, neerbuigende liefde, genade, barmhartigheid, wijsheid en gerechtigheid. Daar nu alle Goddelijke eigenschappen slechts de stralen van dezelfde zon zijn, zo kunnen zij elkaar niet tegenspreken. Als de Almachtige is Hij ook steeds de Algoede en de Rechtvaardige, en als de God der goedertierenheid is Hij tevens de Almachtige. -Deze diepe waarheid is het thema voor de gehele volgende rede, hetwelk Elihu nu naar alle zijden heen bewijst, en met vermaning op Job en diens lijden toepast..

Wat Elihu hier wil doen uitkomen is, dat God, de Heere, handelt als een rechtvaardig Bestuurder, die het niet beneden zich acht, om zich ook met de geringsten zijner mensenkinderen in te laten, en Zijn gunst te doen komen over de ellendigen des lands. Meende Job, dat God zich hem niet aantrok, geen kennis nam van zijne ellende, Elihu zegt het hem hier, dat, hoewel Hij de Machtige is, Hij toch gunstig neerziet op de ellendigen en zieken, ook op zulke als Job.

6. Hij laat de goddelozen niet leven 1), Hij geeft hun geen voorspoed en geluk, en het recht der ellendigen 2), dergenen, die door den nood gedreven zich tot Hem om hulpe wenden, beschikt Hij, daar Hij hun de zonde vergeeft, en hen uit de handen hunner onderdrukkers redt (Psalm 33: 18; 113: 7 vv.).

1) De waarheden, welke Elihu hier leert, zijn algemeen, en ook wij moeten tot de slotsom komen, dat God rechtvaardig is, wanneer wij enig teken waarnemen van Zijne rechtvaardigheid. Wij hebben ons daaraan streng vast te houden. Zodat, wanneer wij zien, dat de dingen nog niet in dien toestand en in dien staat zijn gebracht, welken wij wel zouden wensen, dit ons moet herinneren, dat God eenmaal de wereld zal oordelen, in den Persoon van

Zijn Zoon, ook volgens het artikel van ons geloof, dat Jezus Christus komen zal, om te oordelen de levenden en de doden.

Indien wij derhalve zien, dat God hier niet alle Zijne oordelen laat gaan, maar enigen terughoudt, laat ons dit bevestigen in de hope op den laatsten dag, en op de toekomst van onzen Heere Jezus Christus, aan Wie alle macht is gegeven door God, den Vader, opdat Hij in Zijne Majesteit zal verschijnen, om te oordelen en op Zijn plaats te brengen, dat wat nu verward schijnt. Maar wanneer wij zien, dat God enige zonden straft, de Zijnen bevrijdt, hetzij ons of anderen, laat dit ons voldoende zijn, om Zijne Voorzienigheid goed te keuren..

Job heeft gezegd, tegenover de redenen zijner vrienden, dat het ook den goddelozen wèl gaat. Welnu, Elihu komt hem tegen, door te zeggen, dat het niet is in Gods gunst, dat het den goddelozen zo goed gaat. Dat het onder Gods toelating is, dat de goddeloze nog voorspoed en geluk heeft. En eveneens, al schijnt het zo, dat Hij zich aan den vrome, die in een ellendigen toestand verkeert, onttrekt, het is toch niet zo. Des Heren hand is in den grond der zaak tegen de goddelozen en met de vromen en godvrezenden.

2) Ellendig is hier, die zich zelven verloochent, die hongert en dorst naar de gerechtigheid, die God als zijn burcht aangrijpt, het lijden niet wederstaat, maar zich onder Gods machtige hand buigt..

7. Hij onttrekt Zijne vriendelijke ogen niet één ogenblik van den rechtvaardige 1), van hem, die, ook voor het uitwendige, zich aan Zijne wetten vasthoudt, maar met de koningen zijn zij in den troon; daar zet Hij hen voor altoos, en zij worden verheven.

1) Wij hebben hier onder rechtvaardigen niet te verstaan alleen de Godvrezenden, die in waarheid kinderen Gods genaamd worden, maar rechtvaardigen tegenover de Wet, in dezen zin, dat zij zich van openbare zonden, van grove overtredingen hebben vrijgehouden. Onder dezen bevinden zich zowel ware kinderen Gods, als degenen, die slechts uitwendig meelopen. Hierop hebben wij wel te letten, dewijl in de volgende verzen (vs. 11 en 12) wordt gesproken van een horen en een niet horen. Het horen heeft alleen plaats door de ware godvrezenden, de ware rechtvaardigen, het niet horen, door hen, die slechts vormelijk de wet volbrachten.

De verklaring, dat God, de rechtvaardigen, met de koningen op den troon zit, behoeft geen bezwaar te maken, dewijl de Heere ook een uiterlijk eren van Zijne wetten en ordinantiën zegent. Die Mij eren, zal Ik eren, geldt ook op uitvoerig gebied. Waar Israël des Heren geboden onderhoudt, ondervindt het de zegenende hand Gods; waar het den Heere verlaat, Zijne tuchtigende.

De kastijdingen hebben dan ook tweeërlei uitwerking, gelijk zij ten opzichte van tweeërlei personen plaats hebben. De waarlijk godvrezende wordt er door gelouterd, leert zich zelven er meer door kennen. De andere, die niet van harte God vreest, wordt er dikwijls door verhard, dewijl hij meent, dat hem onrecht geschiedt. Die tweeërlei uitwerking vinden we in vs. 11 en 12.

Wel verre dus hier een verzingen van Gods kinderen geleerd te zien, wordt juist de stelling hier bevestigd, dat Gods kinderen en gunstgenoten wel kunnen vallen, maar niet uitvallen uit hun genadestaat.

Waarom Elihu dit Job voor ogen stelt is duidelijk. Het is om hem tot zelfbeproeving te dringen. Om hem te behoeden voor algehelen afval. Om hem tot boete en berouw te brengen, tot een kussen van de roede en van Hem, die haar besteld had.

8. En zo zij, die rechtvaardigen, gebonden zijnde in boeien, verdrukt door de goddelozen, vastgehouden worden met banden der ellende, door zware ziekte van lichaam of van ziel (Psalm 107: 10),

9. Dan geeft Hij hun hun werk te kennen 1), dan wil Hij hen door dat lijden tot berouw brengen over de zonde en Hij maakt hun overtredingen hun bekend, omdat zij de overhand genomen hebben 2).

1) God bedoelt voornamelijk drie dingen, als Hij ons met Zijne kastijdingen bezoekt en beproeft: 1e. Om ons de voorleden zonde te doen gedenken, en ons te kennen te geven hoe verkeerd onze werken en hoe groot onze overtredingen tot hiertoe geweest zijn. Hij ontdekt en toont ons onze snode bedrijven, opdat wij zien mogen, wat kwaad wij al door onze zonde begaan of veroorzaakt hebben. Ware boetvaardigen verzwaren gemeenlijk hun eigene zonden, in plaats van ze te verkleinen en belijden gaarne, dat zij in dezelve zich zeer te buiten gegaan hebben. De beproeving strekt de zonde somwijlen tot verantwoording, hoewel ze de consciëntie wakker maakt, en den mens tot bedachtzaamheid brengt. 2e. Dient ze, om onze harten te schikken tot het ontvangen van goed onderwijs. Zijne roede maakt de Zijnen gewillig, om te leren. 3e. Strekt zij, om ons voor het toekomende van alle onrecht en boosheid af te trekken. Dit is het voorname doel, waarom zij ons toekomt. Wij krijgen er bevel door, om van het onrecht ons af te wenden, niets met de zonde meer te doen te hebben, er een volslagen af keer van te tonen, en te besluiten, om er nooit weer toe terug te keren..

2) In het Hebr. Ki jithgabbare. Duidelijker: Omdat zij zich overmoedig hebben gedragen. Elihu ziet hier op de zonde van hoogmoed en zelfverheffing. Ene zonde, die de Heere niet kan verdragen, dewijl alsdan de mens niet Hem, maar zich zelve de ere geeft. Wanneer de mens in trotse zelfverheffing, in overmoed des harten zijn weg bewandelt, komt de Heere God hem tegen, opdat hij het zal leren erkennen, dat alles wat hij is, hij is door Gods genade, en dat alles, wat hij bezit, verbeurde gave is uit Gods hand.

10. En Hij openbaart het voor hunlieder oor 1) ter gewillige aanneming van Zijne vaderlijke, heilzame tucht, en zegt, dat zij zich van de ongerechtigheid, van de zonde, die hen aankleeft, bekeren zouden (Hoofdstuk 33: 16).

1) Dit woord heeft tweeërlei betekenis in de H. Schrift. Nu eens, die van spreken, dan van het hart aanraken, zodat wat ons wordt voorgesteld, wij ook horen. God derhalve opent ons de oren, wanneer Hij ons Zijn Woord zendt, en zorgt, dat het ons wordt voorgesteld. Daarna opent Hij ons het oor, of openbaart het er voor, wanneer Hij niet duldt, dat wij er doof voor

zijn, maar het tot ons toegang verleent, zodat het door ons wordt ontvangen, wij er door worden bewogen en aangedaan, zodat het zijn kracht in ons openbaart. Zie hier tweeërlei manier van het openen der oren, welke wij bespeuren, dat God dagelijks gebruikt. Ook opent Hij de oren van hen, die Hij kastijdt, dewijl Hij hen enig teken van Zijn gramschap geeft, opdat zij leren beter acht te geven..

11. Indien zij horen, zich ootmoedig onder Zijne machtige hand leren buigen, en Hem dienen, zich reinigen van de verborgene zonde, zo zullen zij, gered uit den nood, hun dagen eindigen in het goede, en hun jaren in liefelikheden; zij zullen zich ten laatste nog zeer gelukkig gevoelen in Gods vernieuwde genade en Zijnen weder verkregen zegen.

12. Maar zo zij niet horen, zo zij in hun zonde volharden, zo gaan zij door het zwaard door; de roede der liefdevolle kastijding verandert in ene roede van den Goddelijken toorn, het lijden ter loutering in een lijden tot straf, en zij geven den geest zonder tot kennis hunner zonde gekomen te zijn.

Het verschil van toepassing tussen Elihu en Job's vrienden is duidelijk. Hij deelde aan Job de ware reden mede van het lijden, dat hem trof. Hij meende, dat God in genade jegens hem had gehandeld, opdat hij een geestelijken zegen zou ontvangen. Hij herstelde alzo de misvatting van de vrienden en toonde aan, dat Job's ongelukken gene straf waren voor onzedelikheden, die hij zou bedreven hebben, gelijk zij veronderstelden, maar dat deze ellenden waren om hem voor te bereiden voor verdere openbaringen van Gods barmhartigheid, en om zijn hoogste belang te bevorderen.

13.

II. Vs. 13-21. Alleen die roekelozen laten zich door Gods kastijding tot opstand voeren en komen om; maar de vromen redt Hij door lijden. Zo wil Hij ook u door het lijden tot hoger geluk brengen, wanneer gij dat niet door uw vermetel oordelen verwerpt. Laat u niet tot lastering verleiden en meen niet, dat uwe moedeloze klacht u redden zal. Stort u zelve niet moedwillig in het verderf.

13. En die met het hart huichelachtig 1) zijn, die in verstoktheid des harten zich nog nooit van de zonde tot God gewend hebben, leggen toorn op, worden steeds toorniger tegen God; zij roepen niet met gebeden om redding en vergeving, als Hij hen gebonden heeft, hen met tegenspoeden bezoekt.

1) Deze zijn dezelfde personen, die in vs. 12 bedoeld zijn en dus, dewijl zij zich niet bekeren en verootmoedigen onder de tuchtigende hand Gods, tonen, dat zij niet ware rechtvaardigen, maar hypocrieten, schijngeelovigen zijn. Als er dan gezegd wordt, dat zij toorn opleggen, heeft dit geen betrekking op Gods toorn, hoewel zij ook dien ondervinden, maar van eigen toorn, in den zin van, dat zij in toorne ingaan tegen de beproevingen Gods, zich er tegen in verharderen, zodat zij het onbillijk en onredelijk vinden, dat zij op die wijze beproefd worden. In plaats van te roepen tot den Heere God, wenden zij zich hoe langer hoe meer van Hem af.

14. Hun ziel, die de genadige bedoeling Gods vrijdeld heeft, zal in de jonkheid sterven en hun leven onder de schandjongens; zij zullen sterven als schandvlekken, even als zij, die de gruwelen der heidenen doen en vóór den tijd door Gods gericht worden weggenomen (vgl. Deuteronomium 23: 17,18. 1 Koningen 3: 16 ; 1 Koningen .14: 24; 15: 12; 22: 47. 2 Koningen 23: 7).

15. Hij zal daarentegen den ellendige 1), die zich ootmoedig onder de tucht des Almachtigen buigt, in zijne ellende vrijmaken, dewijl Hij Zijnen wil in hem bereikt, en in de onderdrukking zal Hij het voor hunlieder oor openbaren; Hij zal hen tot erkenning van Zijne heilige wegen en tot gewillige aanneming Zijner tucht dringen, zodat het ondervonden lijden zelf het middel wordt tot reiniging des harten en tot redding.

1) Ellendige, in den zin van, degene, die zich buigt onder de kastijdende hand Gods, bij wie de kastijdende hand Gods het doel bereikt, en die in waarheid God recht laat wedervaren, om met hem te kunnen doen naar Zijn welbehagen.

16. Alzo 1) zou Hij ook u afgekeerd hebben van den mond des angstes uit de kaken der beroering, die als een wild dier met opgesperden muil op u aanviel, en Hij zou u gebracht hebben tot de ruimte, tot rust en vrijheid, onder welke gene benauwing zou geweest zijn; en het gerecht uwer tafel zou vol vettigheid geweest zijn, overvloed ware weer in uwe woning teruggekeerd (Psalm 23: 5). Juist door de stem der smart, die Hij tot u liet komen, lokte Hij u tot zulk een geluk.

1) In vs. 16 gaat Elihu nu op Job persoonlijk toepassen, wat hij in de vorige verzen in het algemeen heeft uitgesproken. Het is dan ook beter de woorden hier vertaald door, zou Hij ook u afgekeerd hebben, te vertalen door, lokt Hij U. Hij wil toch zeggen, dat God aldus bezig is geweest, om Job uit de ellende weer te verlossen, indien het maar bij hem komen mag tot een voor God in de schuld vallen. Indien dit de vrucht is, dan zal Job ook weer uit de kaken van ellende verlost worden, en zijne voeten zullen in de ruimte worden gesteld.

17. Maar tot hiertoe is zulk een gunstig einde van uw lijden nog niet gewrocht, want gij hebt het gericht des goddelozen vervuld, gij zijt vol geworden van misdadig rechten; het gericht en het recht 1) houden u vast, (liever: houden elkaar vast), zij reiken elkaar de hand; hebt gij een twistgeding der zonde gevoerd, gij hebt ook het vonnis over de zonde te wachten.

1) Alsof hij wil zeggen, dat de mensen te vergeefs zinneloos handelen; dat God toch Zijn staat ongeschonden zal behouden en tot het uiterste toe Rechter der Zijnen zal zijn..

18. Omdat er grimmigheid is 1), een hartstochtelijk woeden tegen de Goddelijke tuchtroede, wacht u, dat Hij u misschien niet met enen klopp wegstote, met een stoot van de aarde wegdoe, zodat u een groot rantsoen, een grote losprijs, zelfs niet de gehele wereld, zo gij die bezat, er niet zou afbrengen, u die straf niet zou doen ontgaan.

1) Of: Want uwe toorn, dat die u niet verlokke tot honen, en de grootte van het rantsoen, laat die U niet verleiden. Elihu wil dan Job afmanen, om in zijn toorn, naar aanleiding van de

handelingen Gods met hem, niet God als een wrede te noemen, of aan te merken, en om niet met God te rechten.

Schultens verklaart dit vers aldus: dewijl de toorn tegen God bij U plaats heeft, zo wees op uw hoede, dat deze heftige ontsteking van uw haat U niet in het verderf storte, of dat gij door de vele verzoeningen, uwe goede werken, waarop gij zo grote roem draagt, of ook door de rijke verzoening van den Messias zelf niet afgetrokken worde; en dat dit U niet afkerig make van die ware boetvaardigheid en nederige onderwerping, welke noodzakelijk vooraf gaan moet, als gij den troost, in vs. 15 beloofd, deelachtig worden wilt.

19. Wat voordeel zou u zulk een rechten met God aanbrengen? Zou Hij uwen rijkdom achten, dat gij niet in benauwdheid zoudt zijn, of enige versterkingen van kracht? Er is niets op de ganse wereld, dat den Heere zou kunnen afweren; met geen geld koopt ge Hem af, met gene macht houdt gij Hem tegen.

20. O wacht u! Haak niet naar dien nacht des verderfs, gelijk gij gedaan hebt (Hoofdstuk 3: 3 vv.; 7: 15,16 enz.), als de volken van hun plaats opgenomen worden, de een na den ander van zijne plaats wordt weggenomen, zodat gehele volken te niet gaan.

21. Wacht u, wend u niet tot ongerechtigheid, tot de misdaad om God tot gerichten op te roepen; ik stel u deze waarschuwing voor, overmits gij ze (die ongerechtigheid, om met God te twisten) in dezen verkoren hebt; ik ken echter de oorzaak, die ligt in het ontzettend lijden; gij waart tot wanhoop gekomen, uit oorzake van de ellende 1).

1) Gij had het kruis gaarne willen afschudden en liever willen zondigen, dan het kruis gewillig dragen. Elihu berispt dus Jobs vorig leven niet, gelijk de andere vrienden gedaan hadden; maar hij toont hem slechts aan, hoe hij uit ongeduld onder het lijden zich tegen God verzondigd had; ook dit beschouwt hij slechts als ene zwakheid, maar waarschuwt hem, om te waken, dat dit begin van afwijkingen Gods niet de overhand neme, zodat hij geheel van God zou afvallen. Zo betoont zich Elihu een medelijdend en verstandig geneesheer te zijn.

22.

III. Vs. 22-33 Enen zo onvergelykelijken Leraar moet de mens ootmoedig prijzen, in 't bijzonder met het oog op Zijne wonderbare werken in de natuur, wiens onnaspeurlijke Heerlijkheid, gelijk die in 't bijzonder heerlijk in de wording van het onweder openbaar wordt, op den zegen voor de vromen en eveneens op de straf voor de goddelozen wijst.

22. Zie, God verhoogt door Zijne kracht, God is te hoog gezien, dan dat de mens Zijne wegen zou kunnen beoordelen, veel minder Hem onrecht zou kunnen verwijten; wie is een Leraar 1), zo liefdevol, zo wijs, gelijk Hij (Psalm 25: 9; 94: 12).

1) Nadat in het voorgaande de Goddelijke liefde in 't bijzonder als de dragende en opvoedende Liefde is voorgesteld, zo wordt het daaruit ontstane beeld treffend in de benaming van God als den groten Leraar der mensen samengevat..

23. a) Wie heeft Hem gesteld over Zijnen weg, Hem voorgeschreven, welchen weg Hij moet bewandelen? of wie heeft gezegd, wie heeft het gewaagd tot Hem te zeggen b): Gij hebt onrecht gedaan. Neen, niemand heeft aan Hem de regering der wereld opgedragen, dus is Hij ook aan niemand verantwoordelijk.

a) Job 34: 13. b) Deuteronomium 32: 4. 2 Kronieken 19: 7. Job 8: 3; 34: 10. Rom. 9: 14.

24. In plaats van Hem, wiens gedachten en wegen zo verre boven mensen gedachten en wegen zijn, te berispen, gedenk, dat gij Zijn werk groot maakt, ten hoogste prijst, hetwelk de lieden aanschouwen of bezingen. Ook gij, zelfs in uw lijden, behoorde in te stemmen in dien lof.

25. Alle mensen, die Zijnen naam vrezen, zien het werk Gods aan, met eerbiedig bewonderen en met welbehagen; de mens schouwt het van verre, hij ziet slechts de omtrekken, en kan slechts iets van de wonderbare Majesteit van Zijn Wezen en Zijne werken denken. Reeds dit wekt zijn loflied op, hoe heerlijk zal dan Zijn werk zijn, wanneer het volkomen gezien en begrepen wordt (Hoofdstuk 26: 4).

26. Zie, welk ene heerlijkheid openbaart Hij in de werken Zijner schepping; hoe dringen zij ons, om Zijnen lof uit te spreken. God is groot in al Zijn werk, en wij, nietige mensen, begrijpen het niet¹⁾, het is voor ons te hoog, te verheven a); er is ook gene onderzoeking van het getal Zijner jaren; Hij is van eeuwigheid tot eeuwigheid dezelfde almachtige, goedertierene en rechtvaardige God.

a) Psalm 90: 2; 92: 9; 93: 2; 102: 13. Dan. 6: 27. Hebr. 1: 12.

1) God is oneindig groot in macht, want Hij is Almachtig en onafhankelijk; groot in goedheid, want Hij is rechtvaardig en algenoegzaam in Zichzelven. Hij is groot in alle Zijne werken en daarom hooglijk te prijzen, groot in doen, kennen wij Hem niet. Wij weten, dat Hij is, maar niet wat Hij is. Wij weten, wat Hij niet is, maar niet wat Hij al is. Wij kennen Hem hier ten dele en niet volmaaktelijk. Wij kennen de duurzaamheid van Zijn bestaan niet, want Hij is oneindig; het getal Zijner jaren is ondoorgrondeijk, want Hij is eeuwig. Hij is een Wezen zonder begin en zonder einde en zonder opvolging van tijd, altoos dezelfde, de grote IK BEN..

27. Want, om een voorbeeld te noemen, Hij trekt de druppelen der wateren, de dampen, die later waterdruppels worden, op, die den regen na zijnen damp, nadat de dampen van beneden opgetrokken zijn, uitgieten ¹⁾).

1) Hebr. Hij trekt de waterdruppelen, die den regen doorzigen, tot een dichten damp zamen. Een schoon natuurbeld, hoe de vochten worden opgetrokken, verdikt, en in die samengepakte wolk de regen, als door een zeef, wordt doorgezegen..

28. Welken regen de wolken uitgieten, en over den mens overvloedig afdruipen.

Als een bewijs van Gods onnaspeurlijke heerlijkheid in de natuur, dat vooral den mens kan opwekken Zijne macht te verheffen, schildert Elihu het onweder. Daartoe schijnt hem aanleiding te geven, dat hij in de verte de beginselen daarvan aanschouwt. In het Oosten verkondigt de nevel, die als in rookzuilen over de bergen opstijgt, gewoonlijk het naderend onweder. Tevens is hem het onweder een bijzonder aangrijpend beeld in de natuur van de aanvechtingen, verschrikkingen, verzoekingën, louteringen Gods, die beiden, straf en zegen, bevatten. Daarom zegt Luther: Wanneer men de aanvechtingen eerst aanziet, schijnen zij zeer treurig en verschrikkelijk en alsof zij geheel ongelijk aan de beloften waren. Maar de uitkomst rijmt toch eindelijk met Gods woord, dat vast en onbeweeglijk blijft. Even als het pleegt te gaan, wanneer zich plotseling een onweder verheft; dan ziet men, dat de donder en de bliksem hemel en aarde, mensen en vee bedreigt; dan is het, of alles zal ten ondergaan. Maar het gaat zonder hinder voorbij en maakt het land vochtig en vruchtbaar..

29. Kan men ook verstaan de uitbreidingen der wolken, kan men begrijpen, hoe, waar gij eerst slechts een kleine onweerswolk aanschouwt, zo spoedig de hemel bedekt is met wolken (1 Koningen 18: 44), en wat de krakingen zijner hutte zijn, hoe van achter die dichte wolkenmassa, achter welke Gods majesteit zich als in ene tent verbergt, de rollende donder klinkt (Psalm 18: 12).

30. Zie, Hij breidt over hem, over de wolk, Zijn licht uit, Hij doet het ruime gewelf des hemels door onophoudelijk weerlichten schitteren, en de wortelen der zee 1), de oorsprongen, de diepten der zee, bedekt Hij met Zijn licht, daar Hij haar tot in de diepten met Zijne bliksemen verlicht.

1) De bliksemen, die bij een onweder, voornamelijk in den nacht, in de diepte der zee ter neerschieten, veranderen, gelijk de aan de zee wonen den getuigen, de zee van water voor een ogenblik als in ene zee van vuur..

31. In zulk een onweder, dat Zijne macht openbaart, betoont Hij Zijne goedheid en rechtvaardigheid tevens; want daardoor richt Hij de volken, Hij doet ze voor zich beven, en toch Hij geeft ook weer door datzelfde onweder zegen, Hij maakt de velden vruchtbaar, zodat zij spijze ten overvloede opbrengen en zuivert den dampkring tot des mensen welvaart.

32. Met handen bedekt Hij het licht, en Hij doet daaraan verbod door degene, die tussen doorkomt.

Dit vers wordt verschillend vertaald en toegelicht. De mening onzer Staten-overzetter is deze: "met handen, dat is met wolken, bedekt Hij het licht, verbergt Hij de zon, en Hij doet daaraan, aan de zon, verbod, door degene, namelijk door de wolk, die tussen de zon en de aarde doorkomt." Anderen (v.d.Palm) vertalen: "Beide handen bekleedt Hij met den bliksem, en geeft hem bevel, wie hij treffen moet; " anderen (Delitzsch): Hij bedekt beide handen met licht, vult ze met bliksemstralen, en gebiedt daarover, wijst die weg en doel naar Zijnen heiligen wil aan, als een zeker treffende schutter. De meeste moeilijkheid geeft in dit vers het woord Bema'f'g'ia' treffen. Dezen nemen dit op als: "die maakt dat iets treft" genen als: "die vijandig treft," wederpartijders, en vertalen: "Hij gebiedt den bliksem tegen den

wederpartijder." De zuiverste vertaling komt ons voor die van Delitzsch te zijn. God wordt hier dan voorgesteld als Degene, die Zijne handen vult met den bliksem en nooit mis treft, maar altijd zeker. Wie het nooit aan macht ontbreekt, om dien te treffen, dien Hij wil. De Engelse vertaling heeft: Hij beveelt, dat deze (n.l. de bliksem) treffe.

Schultens deelt mede, dat in zijn tijd er reeds 28 onderscheidene vertalingen en verklaringen waren gegeven.

Het is Elihu's bedoeling, om Job te doen zien, dat dezelfde zaak, al naarmate God het zo bestuurt, tot een zegen of tot een vloek kan zijn. Job heeft niet begrepen, dat het de goddelozen schijnbaar wel kan gaan en ook de vromen. Hij wilde het anders. Hij verwachtte het anders. Maar nu wijst Elihu hem op het onweder. Het onweder is tot zegen als het verfrist, als het door den verzellenden regen de landen weer groeikracht schenkt, en ditzelfde onweder is tot een vloek als het treft en zijne verwoestingen aanricht. De voorspoed is voor den vrome een zegen, en diezelfde voorspoed is voor den goddeloze een vloek, dewijl hij hem niet tot God brengt, maar van Hem afvoert.

33. Daarvan, van het naderen des onweders verkondigt Zijn geklater, rollen, en het vee, daar het angstig te zamen loopt en op elkaar dringt, kondigt ook aan; ook van den opgaanden damp 1) geeft het vee, even als van het naderen des onweders, tekenen.

1) "Het vee heeft niet slechts een voorgevoel van naderenden regen, maar zegt ook, voordat de wolken nog opgekomen zijn, dat zij opkomen zullen." -Over deze en andere natuurbeschrijvingen van ons Boek, zegt de geestvolle Katholieke theoloog Gügler: De natuur staat hier overal nog in hare vreselijke oorspronkelijke gedaante, gelijk zij pas uit den chaos voortkwam, voor de ziel; het zijn de reuzengebergten, de bruisende wateren, de uitgespannen hemel, de zon, de sterrenbeelden, die als wonderen zonder getal op het gemoed aanvallen; het zijn de ontblote afgronden, de uitgebreide nacht, de aan niets hangende aardbol, het in wolken verzamelde water, de bevende zuilen des hemels, de donder en de aan alle zuilen der aarde schitterende bliksemen, het zijn ontelbare dingen, onnaspeurlijke wonderen, die het opgewekt denkvermogen bezig houden, de natuur ligt in hare oorspronkelijke grootte, in hare oorspronkelijke diepte voor het verwonderd, voor het worstelend gemoed..

Indien er geen licht is, is er zeker ene wolk, die het onderschept. Het licht van Gods gunst, het licht van Zijn aangezicht, het meest licht gevende van alles. Juist dat licht heeft menigmaal ene wolk. De wolken onzer zonden dwingen den Heere, om Zijn aangezicht te bedekken met toorn en smart; zij verhinderen dat licht van Zijne gunst en Zijne dierbare goedheid om in onze zielen te schijnen.

(Intussen is het onweder naderbij gekomen, de bliksem licht, de donder rolt).

HOOFDSTUK 37.

GODS MAJESTEIT WORDT UIT HET BOEK DER NATUUR GEKEND.

Vs. 1-13. Mijn ganse hart beeft over den majestueuzen klank van den rollenden donder en de snel elkaar opvolgende bliksemen. Daarin openbaart de heerlijke God zijne onnaspeurlijke wondermacht. Evenzo in de overige werken der natuur, in vroegen en spaden regen, in den winter, wiens macht mensen en dieren ondervinden, in storm, in koude, in ijs. Alles bestuurt Hij naar Zijne wijsheid tot straf of ten zegen van Zijne schepselen.

1. Ook 1) beeft hierover, over die vreselijke majesteit Gods, die ons in den naderenden donder tegentreedt, mijn hart, en springt op uit van zijne plaats 2).

1) Of: Ja, hierover beeft mijn hart. De grondtekst geeft duidelijk aan, dat het onweder, wat straks losbreekt en waarin God zich openbaart aan Job, reeds nu zich doet horen, of naderbij komt. Het woordje hierover geeft dit juist aan. Ook vs. 2 zegt ons dit.

2) De inwendige angst, die bijna alle mensen, even als ook de dieren, bij een onweder overvalt, meer dan bij enig ander natuurverschijnsel, is alleen reeds genoegzaam ten bewijze, dat de H. Schrift recht heeft, wanneer zij op vele plaatsen (vgl. Psalm 18) het onweder als ene geheel bijzondere en duidelijke openbaring der heerlijkheid en majesteit van God, als den Schepper en Rechter der wereld, voorstelt..

2. Gevoelt gij hierbij niet hetzelfde als ik? Hoort toch met aandacht

a) de beweging, het daveren Zijner stem, en het geluid, het gedreun, dat uit Zijnen mond uitgaat!

a) Psalm 29: 3.

1) Letterlijk: Hoort, o hoort!

3. Dat onweder, den donder zendt Hij recht uit onder den gansen hemel laat Hij het los, en Zijn licht, den bliksem, over de einden der aarde.

4. Daarna, na den bliksem, brult Hij met de stem; Hij dondert met de stem Zijner hoogheid, en Hij vertrekt die dingen niet¹⁾, houdt met Zijne bliksemen niet op, als Zijne stem zal gehoord worden, zonder tussenpozen laat Hij het aan den hemel lichten.

1) In het Hebr. Welo jeakbeem. Letterlijk: Hij houdt ze niet terug, n.l. de bliksemen.

Dr. Kuyper c.s. hebben in hun uitgave van den Staten-Bijbel het woord vertrekt vervangen door stelt uit. Elihu wijst er hierop, dat God, de Heere, niet ophoudt met Zijn stem te doen horen, Zijne bliksems niet terug houdt.

5. God dondert met Zijne stem zeer wonderlijk, zodat men over Zijne verhevenheid zich verbazen moet; Hij doet grote dingen aan al Zijne schepselen, op velerlei wijze, en wij begrijpen ze niet in hun oorzaak en bedoelingen. Dwaasheid ware het dan te menen, dat wij al Zijne verborgene wegen, die Hij met de Zijnen houdt, zouden kunnen verstaan. Zij zijn allen wonderbaar, maar toch zalig.

Elihu spreekt voortdurend over de overmeesterende indrukken van het prachtig naderend onweder, dat zich reeds begint te ontlasten, en waaruit de Heere Zichzelf wil openbaren. Daarbij is hem dit duidelijk een zinnebeeld van den dikwijls zo donkeren heilsweg van God in droefenissen en aanvechtingen. Ook in Jobs leven was bliksemstraal op bliksemstraal, donder op donder gevolgd; maar daarvan zou hij zeker zijn, dat geen slag bij toeval kwam, maar de Heere zelf, gelijk in het onweder, zo ook bij zijne aanvechtingen tegenwoordig was, en zelf de slagen richtte naar hun doel. Toorn en genade zijn ook in de aanvechting, even als in het onweder, bij elkaar. De Heere wil Job in het onweder, dat hem getroffen heeft, zegenen en op nieuw begenadigen; maar Job ziet in den over hem gekomen angst alleen den ook gereed staanden toorn. Het onweder, dat thans gezien wordt, herinnert Elihu ook aan vele andere wonderen Gods in de natuur; tot deze gaat hij reeds in de tweede helft van vs. 5 over. Maar de indrukken van het onweder op zijn gemoed zijn te machtig; daarom keert hij onwillekeurig altijd weer daarnaar terug (zie vs. 11 en 14)..

6. Wij begrijpen Hem niet a); want Hij zegt tot de sneeuw: Wees, val op de aarde; en tot den plasregen des regens: Val neer op de aarde! dan is er de plasregen Zijner sterke regenen. Zijn almachtig woord is genoeg, om het winter te doen worden.

a) Psalm 147: 16.

7. Dan, in zulk een wintertijd, zegelt Hij de hand van ieder mens toe, zo hij van den gewonen arbeid rusten moet en zich in zijne woning voor de koude winden en den regen moet terugtrekken, opdat Hij kenne alle lieden Zijns volks 1), opdat allen, die Hij schiep, weten dat het de Heere is, die al deze dingen doet.

1) Beter: Opdat tot zijne erkenning komen al de lieden van Zijn werk, d.i. al degenen, die Hij geschapen heeft.

8. En zelfs het gedierte, het wild gedierte van het woud, gaat in loerplaatsen, in schuilhoeken en blijft in zijne holen, zonder arbeid even als de mens, zelfs dikwijls in een winterslaap (Psalm 104: 22).

9. Uit de binnenkamer, uit de verborgene verte van de grote Arabische woestijn, in het Zuidoosten van Hauran (Hoofdstuk 9: 9) komt ten tijde des winters de wervelwind, de hevige, verwoestende wind (vgl. Hoofdstuk 1: 19. Hos. 13: 15), en van de verstrooiende winden, van de winden, die de wolken verstrooien en den hemel helder maken, de koude.

De Oostenwind is in Syrië en Arabië het meest in den winter en in het begin van de lente, wanneer hij bij lang aanhouden het jonge groen verzenkt en een jaar van honger veroorzaakt,

waarom hij ook Samum (de verwoestende) heet. Hij is droog, brengt het bloed in beweging, benauwt de borst, veroorzaakt onrust en angst, slapeloze nachten of verontrustende dromen. Mens en dier gevoelt zich bij zijn waaien zwak en ziek. Stormen zijn bij den Oostenwind zeldzaam: wordt hij echter tot een storm, zo veroorzaakt hij door zijne geweldige stoten grote schade. Hij ontwortelt de grootste bomen..

10. Denkt verder aan den Noordenwind, dien God over de wateren zendt (vgl. Hoofdstuk 4: 15). a) Door zijn geblaas geeft God de vorst, zodat de brede wateren verstijfd worden tot een vasten vloer.

a) Job 38: 29,30. Psalm 147: 17 en 18.

11. Ook vermoeit, belaaft Hij de dikke wolken in den zomertijd, gelijk wij het thans voor ons zien, door klaarheid 1), door ene menigte van water; Hij verstroot, breidt de wolk Zijns lichts, de van bliksem zwangere wolken uit.

1) In het Hebr. beri. Hier te vertalen door, veelheid van water. Na een ogenblik vertoefd te hebben bij Gods Almacht in den winter, wordt zijn oog en zijn gemoed onweerstaanbaar aangetrokken door het onweder, dat zich ontlast. Hij wijst hier op een uitstorting van water, die veel heeft van een wolkbreuk.

12. Die onweerswolk keert zich dan naar Zijnen wijzen raad door ommegangen; wendt zich nu hier dan daar heen, naar Gods beschikking, dat zij doen al wat Hij ze gebiedt, op het vlakke der wereld, op de aarde; al wat die onweerswolk uitwerkt is onder hogere leiding.

1) Welsprekend zegt hij hier, dat Hij zendt én de wolk én de stormen en alles, opdat zij doen, wat Hij voor de gehele wereld heeft voorgesteld. Alsof hij tot ons wil zeggen, dat men altijd de macht en heerschappij Gods in alles wat wij zien, moeten beschouwen, dat waar Hij zeker ons straft, wij mogen leren onze zonde te gevoelen, daartegen ook, dat wij Zijne goedheid proeven, wanneer wij door haar verkwikt worden, wanneer het Hem lust ons liefderijk te behandelen. Opdat wij derhalve dit erkennen, dat wij weten, dat wij schepselen niet ons zelve regeren, maar dat God, omtrent ons, naarmate het hem goeddunkt, beschikt. Derhalve gebruikt Hij hen, tot dat wat Hij bevolen heeft, om over de ganse aarde te doen. Daarom kunnen wij hier een goede kennis verzamelen. Want waarom vrezen wij zozeer voor den donder en andere dingen? Immers, omdat wij God niet vrezen. En dat is ene rechtvaardige straf voor ons ongeloof. De mensen willen God niet vrezen. Waarom nu zendt Hij dit alles? Tot ongevoelige schepselen. Maar opdat Hij daardoor hen des te groter schrik inboezeme. Ziedaar een verachter Gods, die allen godsdienst met de voeten heeft verschopt! Een duivelse razernij heeft hem gans en al veranderd. Alle onderscheid tussen goed en kwaad veracht hij. Ondertussen verschrikt Hij hem door den donder, brengt Hem in verwarring; ja ontrust hem geheel. Ziedaar het loon, hetwelk zij bekomen, die God de verschuldigde eer niet bewijzen en weigeren Gode als hun Heere te erkennen..

13. Het zij dat Hij die tot a) ene roede, tot ene straf voor de zonden bezigt, of tot zegen voor Zijn land, voor het land der rechtvaardigen, of tot weldadigheid beschikt.

a) Exodus 9: 18,23. 1 Samuel 12: 18,19. Ezra 10: 9. Job 36: 31.

Wat Elihu hier van het onweder zegt, dat het door den Almachtigen, Rechtvaardigen en goedertieren God naar Zijnen wil geleid wordt, en het niet van het toeval afhankelijk is, waar het treft, is van alle andere natuurverschijnselen waar, zowel van het grootste als van het kleinste. Alle krachten der natuur, volgens de leer der Heilige Schrift, zijn in de hand van haren Schepper, en Hij leidt ze alle tot vervulling van Zijnen heiligen wil, die niets anders bedoelt, dan de wereld te verlossen en in den mens Zijn evenbeeld te herstellen. Daarin bestaat Zijne Voorzienigheid. Ook de kleinste gebeurtenis in de natuur is niet van toevalligen aard, maar dient Hem tot opbouw van Zijn rijk, tot zaligheid van den mens, als het centrum der gehele natuur. De natuur heeft niet, gelijk de ongelovige wereld en door hare wijsheid dronken filosofie en natuurwetenschap troost, hare van God losgemaakte, onveranderlijke wetten, wier volvoering in gene verbintenis zou staan met de menselijke gerechtigheid en godzaligheid. De naar ons heen gekeerde zijde der natuur met hare schijnbaar onverbreekbare wetten der noodzakelijkheid is nooit te denken zonder de zijde, die naar den almachtigen en barmhartigen God, den Schepper, Verlosser en Heiligmaker des mensen gekeerd is met al de wetten van Goddelijke vrijheid, die dienen om der mensen zaligheid te weeg te brengen. -De wereld der natuur heeft, em zo te spreken, talloze open plaatsen, juist daar, waar zij voor ons verschijnt, als in onafscheidelijken samenhang staande; waar het rijk der zaligheid met zijne eigene wetten voor onze kortzichtige ogen slechts van tijd tot tijd, maar in waarheid steeds en overal doorschittert. Zulk ene steeds open plaats is de mens; iedere verhoring van zijn gebed, elke werking van God in en aan hem is zulk een doorschijnen van de wet der vrijheid, ja de gehele natuur-wereld is steeds en geheel open voor het gebied der zaligheid; de wetten van beide zijden staan met elkaar in verband als cirkels met één middelpunt. Alle zogenaamde wonderen zijn daarom geenszins een ogenblikkelijk ingrijpen in het ijzeren natuurmechanisme, waarop steeds ene herstelling zou moeten volgen, maar een voor onze blindheid bijzonder zichtbaar geworden doorschemeren van de veel hogere wetten der natuur, aan welke de mindere, vaststaande, dierbaar zijn..

Alle zaken en gebeurtenissen van de natuurlijke wereld zijn also gene gevolgen van een blind mechanismus, maar van een rechtvaardig, goedertieren en barmhartig Welbehagen, dat ons wil zalig maken..

Het is derhalve volstrekt nodig, dat wij van God blijven afhangen, omdat wij van Zijne goedheid alles mogen en moeten hopen, en aan Zijne wijsheid de mate onzer genietingen en behoeften met reden mag toevertrouwen, gelijk Zijne macht in staat is, alles naar behoren, op Zijn tijd te schenken, en ons in het midden zelfs Zijner oordelen over de volken, kan en zal bewaren ter Zijner ere..

14.

V. Vs. 14-24. Zo min gij de wonderdaden Gods in de natuur kunt begrijpen, zo min zult gij u ongestraft vermeten, Hem over Zijne wereldregering te bedillen. Al is het dat gij nu in het donkere zweeft, zo is het toch iets gerings, dat Gods zon u spoedig weer beschijnt. Hij is onbegrijpelijk en almachtig, maar nooit onrechtvaardig. Waarlijk wijzen vrezende Hem daarom.

14. Neem dit, o Job! ter ore; sta stil, en aanmerk de wonderen Gods in de natuur, die u omringt, zo zal het u niet moeilijk zijn van de wijsheid en gerechtigheid in Gods bestuur op u en uw lijdens-raadsel ene toepassing te maken.

15. Weet 1) gij wanneer, op welke tijden en om welke redenen God over deze natuurwonderen, die ik u voorstelde (vs. 6-13), orde stelt, ze voorneemt, en in 't bijzonder, wanneer Hij het licht Zijner wolk, den bliksemstraal, laat schijnen? Kunt gij van deze en van alle wonderdaden Gods meer begrijpen, dan dat zij geschieden en zijn?

1) Ongetwijfeld is het Elihu er om te doen, om Job klein en nederig te maken in eigen ogen. Job heeft zich niet weinig laten voorstaan op zijn kennis en toch heeft hij het raadsel van zijn lijden niet kunnen oplossen. Elihu wil Job er nu toe brengen, om in te zien, dat de Heere den nederige in eigen ogen aanziet en de hogen in eigen schatting vernedert. Wij zijn van gisteren en weten niets. En daarom stelt hij Job allerlei vragen. Of hij de raadselen in de natuur heeft kunnen oplossen. Of hij kan verklaren, hoe eensklaps de warmte komt, of het onweder tot bedaren komt. Of hij kan verklaren, hoe God de hemelen heeft uitgespannen. Hij weet het, dat Job op alle deze vragen het stilzwijgen moet bewaren. En daarom, als Job niet eens kan verklaren wat hij ziet, wat hij met eigen ogen aanschouwt, hoe zou hij dan kunnen oplossen de vele raadselen der Voorzienigheid en der Godsregering ook ten opzichte van het lijden der Zijnen?

16. Hebt gij wetenschap van de opwegingen der dikke wolken, hoe de zware wolken in evenwicht gehouden worden? Het zijn de wonderheden, de wondervolle beschikkingen desgenen, die volmaakt is in wetenschappen?

17. Begrijpt gij het, hoe het komt, dat uwe klederen warm worden, gelijk gij op dit ogenblik ondervindt, als Hij de aarde stil maakt uit het zuiden, den zachten zuidenwind laat waaïen, die het onweder voorafgaat (Luk. 12: 55)?

18. Hebt gij met Hem de hemelen uitgespannen, men zou het menen aan uwe stoute taal, waarmee gij Hem bedilt en tot een twist gedurig oproept, de hemelen, die vast zijn, als een gegoten spiegel?

In de gehele oudheid had men slechts spiegels van gepolijst metaal (Exodus 38: 8); glazen spiegels komen eerst in de 13de eeuw voor.

Alexander von Humboldt, de grote meester der natuurschildering, zegt omtrent de natuurbeschouwingen in ons Hoofdstuk: "De meteorologische processen, welke in de wolken plaats hebben, de vorming en oplossing der dampen bij verschillende richting van wind, hun kleurenspeel, het ontstaan van den hagel en van den vallenden donder worden hier met individuele aanschouwelijkheid beschreven; ook worden vele vragen voorgelegd, die onze tegenwoordige fysica in meer wetenschappelijke uitdrukkingen kan formuleren, maar niet bevredigend kan oplossen. Waar de natuur karig hare gaven uitdeelt, scherpt zij de zintuigen van den mens, dat hij op iedere afwisseling in de bewogen lucht zowel als in de wolken let, dat hij in de eenzaamheid der dorre woestijn, zowel als in die van den golven slaanden

Oceaan elke afwisseling van verschijningen nagaat, of zij ook voorboden konden wezen. Het klimaat is bijzonder in het dorre en rotsachtige gedeelte van Palestina geschikt om zulke opmerkingen te maken."

19. Onderricht ons toch, wat wij, nietige mensen, Hem zeggen zullen, den zo wonderbaar heerlijken God, die in dat onweder nadert. Gij zult het toestemmen, dat het ons betaamt te zwijgen, want wij zullen niets ordentelijk voorstellen kunnen, niets dat ons recht geeft ons naast Hem te stellen, van wege de duisternis van ons verstand.

Hier (vs. 18 en 19) klinkt reeds de toon van verhevene ironie, die later nog sterker in de redenen van Jehova terugkeert; maar de ironie verstomt voor den schrik van den eerbied, die bij de gedachte aan de Goddelijke majesteit den sprekende zelfen vervult..

Moeten wij dan niet meer dan zinloos zijn, indien wij ons aanmatigen Hem te weerstaan, en naar een gelegenheid zoeken, om met Hem te twisten. Ziedaar, waarom hier gesproken wordt van duisternis. Laten wij derhalve onze conditie erkennen en insgelijks die van God. Dan zullen wij onzen mond sluiten en wij zullen ons niet meer aanmatigen verlot te vragen, zoals wij gewoon zijn, met om Hem te twisten. Maar bij ons zal de nederigheid zijn, om alles goed te keuren, wat God doet, en men zal bekennen, dat er niets in Hem is, dan wijsheid, goedheid, billijkheid en rechtvaardigheid, zodat er niets voor ons overblijft, dan Hem in alles de ere te geven..

20. Zal het Hem 1)? die niet met Zich laat spotten verteld worden, als ik, een mens, met een verduisterd, kortzichtig verstand zo morrend en bedillend over Hem en Zijne wereldregering zou spreken? En dat hebt Hij gedaan. De schrik grijpt mij aan bij de gedachte, dat ik tegen Zijn bestuur zou morren, en nog zou wensen, dat mijne woorden voor Hem kwamen, gelijk gij dikwijls gedaan hebt. Denkt iemand 2) dat, zou iemand wensen, om met God te twisten, gewis hij zal verslonden worden.

1) Elihu stelt zich in het levendige van zijne weerlegging in Jobs plaats, en stelt zich voor den geest, hoe vreselijk het voor hem zou zijn, zo hij gedaan had als Job. Dit moet op Job een diepen indruk maken. -Elihu is nu op de hoogte zijner weerlegging gekomen. Van nu af komt hij zacht vermanende en vertroostende tot het slot en neemt nog eens al het vorige te zamen..

Indien een mens zijn zaak wil bepleiten voor God, moet hij zeker te kort schieten, hoeveel meer zou hij dan als wegzinken, indien hij durfde tegen God pleiten, en met zijn Meester twisten! Zo Gods toorn hem niet als een vermetele in dit geval verteren mocht, zou Zijn heerlijke glorie en luister hem toch ten uiterste verschrikken, van verbaasdheid doen sidderen, of hem met blindheid en doofheid treffen, en stok stijf doen worden van schrik..

2) Of, of zal iemand wensen vernietigd te worden? Elihu spreekt het hier uit, dat iemand, die zou wensen, dat zijn twisten met God, Hem zou worden bekend gemaakt, gevaar liep, om vernietigd te worden. Job heeft gewild, dat zijne verdediging, gelijk als de aanklacht zijner vrienden, zou bekend gemaakt worden aan den Hemelsen Rechter, gelijk men dit gewoon was voor den aardsen rechtbank te doen. Maar gewis, indien dit werkelijk plaats had, indien God

zich enkel als de Heilige en Rechtvaardige openbaarde en niet ook als de Barmhartige en Genadige, indien God dus deed naar het striktste recht, er zou van den met God twistende niets overblijven. Hij zou omkomen en vergaan.

21. En nu dikke zwarte onweerswolken den hemel bedekken ziet men het licht der zon niet, als het helder is in den hemel, hoewel de zon boven die wolken helder schijnt; als echter de wind doorgaat en dien hemel zuivert, dan zien wij weer het licht, en verheugen allen zich in Zijne heerlijkheid;

Ziet, zo heeft ook voor u de heldere zon van Gods genade een tijd lang achter de wolken der verwachting zich verborgen, zonder dat toch daarom Gods liefde jegens u verminderd was; maar ieder ogenblik kan zij zich weer voor u openbaren en des te heerlijker u besijnen, wanneer gij slechts stil wilt zijn en ootmoedig wachten..

Licht is er altijd, maar het wordt niet altijd gezien. Wanneer er wolken tussen komen wordt het zelfs op den helderen middag duister. Het licht van Gods gunst schijnt altijd op Zijne gelovige dienaren, hoewel zij het niet altijd zien. Zonden zijn de wolken en dikwijls verhinderen zij ons het schitterend licht, dat in het aangezicht van God is, te zien. Zo zijn er ook wolken van zorg, die dikwijls onze zielen verduisteren; wanneer deze inwendige wolken als het ware op de ziel zich nestelen, heeft de Heere een wind, die over haar gaat en haar reinigt. Wat is die wind? Het is Zijn Heilige Geest. Het woord in den tekst betekent beide. Gelijk de wind de wolken verstrooit en verdrijft, die in de lucht vergaderd zijn, zo zuivert Gods Geest onze zielen van de wolken en nevelen van onkunde en ongeloof, van zonde en lust, die in onze harten vergaderd waren en anders eeuwig zouden gebleven zijn. Van al deze wolken reinigt de Heilige Geest ons in het werk der wedergeboorte. En van al de wolken, welke onze gewetens verontrusten, reinigt ons de Heilige Geest in het werk der vertroosting..

Op dit ogenblik is het zonlicht verscholen achter dikke wolken. Maar, zegt Elihu, één enkele windvlaag is voldoende, om het licht weer te voorschijn te roepen en de zon helder aan den hemel te doen staan. Zo is het ook met den Heere God. Achter de geestelijke wolken mag Hij zich verbergen, zodat ge uitroepen moet: Rondom Gods troon Zijn wolken en donkerheid, maar als de wind van Gods gunst en genade ze weer verdrijft, als God Zich weer openbaart en in Zijn Aangezicht Zich laat zien, dan breekt het licht ook weer in de ziele door, de bange vrees verdwijnt, en menig raadsel wordt U ontdekt.

22. Wie kan het begrijpen, als van het noorden het goud komt¹⁾, dat de mens uit de geheimvolle schatkamers aan het licht brengt; maar bij God is een vreselijke majesteit, wat zal ik nog meer optellen van Zijne wonderen, voor Hem is het grootste zelfs niet groot; Zijne macht en majesteit is nog oneindig ver boven al die openbaringen.

1) Volgens de gedachten der ouden is het Noorden de eigenlijke landstreek van het goud; daar bewaken grijpvogels de goudmijnen van het Arimaspsche gebergte, gelijk Herodotus (lib. III 11 fl) vertelt, daar, van den bergpas van den Kaukasus tot aan de Gordyeïsche bergen, wordt door ongetemde volksstammen goud gegraven (Plinius hist. nat. VI 11); bij de Scyten wordt

het door mieren aan het licht gebracht (Plinius XXXIII: 4), maar voor de meest fabelachtige hoofdplaats van het goud werd het Noordelijk Azië met het Altaigebirge gehouden..

Het vinden van het edele goud in het afgelegen Noorden staat in tegenstelling tegen de onmogelijkheid van het naspeuren van dien God, die in Zijne regering der wereld raadselachtig, maar heerlijk is. Dezelfde gedachte had ook Job (Hoofdstuk 28) uitgesproken, zonder die echter toe te passen.

Met deze verklaring sluit het vers zich aan het volgende aan.

Het goud kunt gij nog ontdekken, maar Gods Majesteit te doorgronden kunnen we niet.

Anders vatten, zoals Schultens e.a., het op, wanneer zij de zon, uit het verborgene als goud, in een gulden gestalte, laten voorkomen, evenzo, zeggen zij, is er bij God een onmogelijk te beschouwen, en met allen eerbied en vreze hoog te waarderen Majesteit en heerlijk blinkende Grootheid en Luister. -

23. Den Almachtige, Dien kunnen wij, door duisternis omgeven, in al Zijne werken, niet uitvinden, niet nagaan en begrijpen; Hij is daartoe te a) groot van kracht en majesteit; doch hoe groot ook Zijn vermogen zij en hoe ontzaglijk Zijne majesteit, door gericht en grote gerechtigheid verdrukt Hij niet 1); Hij doet niemand leed en schade in het gericht, of door al te grote gerechtigheid, door nietig kleingeestig verzoeken.

a) Job 9: 4; 12: 13,16; 36: 5.

Elihu keert hier aan het slot zijner rede terug tot het thema, van hetwelk hij uitgegaan is. "God buigt het recht niet en verdrukt niemand." dat is toch eigenlijk de hoofdgedachte, welke Elihu in Jobs hart wil overstorten, en die aanstonds in de verschijning des Heren hare daadzakelijke bevestiging vindt..

1) Of recht en gerechtigheid buigt Hij niet. Zo heeft Job het wel uitgesproken, wanneer hij meende, dat God zijn vijand was, maar zo is het niet, wil Elihu zeggen. Hij is en blijft de onkreukbaar Rechtvaardige, bij Wie er geen onrecht is.

24. Daarom, omdat in Hem ene zo volmaakte harmonie tussen almacht, gerechtigheid en goedertierenheid is, vrezen, eren Hem de lieden; allen, die dit erkennen, buigen zich gaarne onder Zijn rechtvaardig regeren: en Hij ziet gene wijzen van harte aan, gene, die wijs zijn in eigene ogen. Menselijke duisternis en hoogmoedig bedillen kan Hem niet aan het wankelen brengen, maar roept Hem slechts op om te vonnissen.

Nog eens wijst Elihu, ernstig waarschuwende, de eigenlijke boezemzonde van Job aan, die hem verhindert, zich onder Gods Wil te buigen. Wanneer wij bekwaam zijn geworden, om uit de wereld der natuur den Heere te volgen in het rijk der genade, en wanneer wij van de algemene zegeningen Zijner voorzienigheid in de schepping geleid zijn om de bijzondere zegeningen Zijner liefde in de verlossing te zien, welk een groot en onbegrensd veld is er ter

beschouwing geopend voor het oog van een arm zondaar! Wij kunnen niet verhalen, gelijk Elihu zo schoon uitdrukt, hoe onze klederen ons warm maken, wanneer de Heere de aarde door een Zuidenwind verkwikt. En kan het dan wonder zijn, dat wij niet bekwaam zijn om te verklaren, hoe het kleed van Christus' gerechtigheid wordt tot een volmaakt rechtvaardig gewaad, om de ziel te kleden, en hem, die onrein is in zich zelve, in Christus rein, gezegend en geheilgd te maken? Treurig is het inderdaad, dat mensen ongelovig zijn ten opzichte van zo grote genade, daar hun dagelijkse ondervinding in de gewone zaken van Gods voorzienigheid hen dwingt volkomen toe te stemmen, zoveel dat zij niet kunnen verklaren..

Met een zekeren haast, met ene heilige vreze heeft hij de laatste woorden uitgesproken; hij breekt plotseling af, verstomt nu voor het onweder, dat steeds nader komt. Nu God zich opmaakt om te spreken, moet Zijn dienaar zwijgen.

HOOFDSTUK 38.

GOD ROEMT ZELF ZIJNE ALMACHT EN WIJSHEID.

Elihu's redenen hebben in twee opzichten de verschijning des Heren voorbereid, vooreerst door kastijding daar zij Job zijn hoofdzonde van zijn hart ontdekten, en het Goddelijk doel van zijn lijden, namelijk de reiniging van verborgene zonden, aan het licht brachten: ten tweede door onderwijzing, daar zij de volle harmonie tussen Gods almacht, gerechtigheid en goedertierenheid bewezen. Nu treedt de Heere zelf, die zo dikwijls door Job tot een twistgeding is uitgedaagd (het laatst Hoofdstuk 31: 35 vv), uit de onweerswolken te voorschijn, en geeft, geheel anders dan Job het vroeger verwachtte, de oplossing van het gehele vraagstuk, en wel weer in drie duidelijk van elkaar afgescheiden redenen (Hoofdstuk 38: 1-31; 38: 39-39: 30; 40: 7-41: 26). Deze oplossing geschiedt echter van den Heere niet door ene verdediging van zijn handelen. Deze ware in Gods mond ongepast geweest; gelijk aan enen Koning, die aan Zijne onderdanen gene rekenschap geeft, laat Hij Zich niet in met ophelderingen over Zijne raadselachtige leiding. Daartoe was vooraf Elihu als een waarachtig getuige Gods opgetreden. Ook wil de Hier met Zijne redenen niet slechts bevestigen, wat Elihu gezegd heeft, slechts middelijk drukt Hij op het ware, dat Elihu gesproken heeft en ook op hetgeen in Jobs woorden waar was, het zegel der bevestiging. De verschijning des Heren zelve als daadzaak, is het, wat den gehelen strijd beslist; dus, niet het lerende in deze redenen, is hoofdzaak. De redenen, die de verschijning vergezellen, hebben slechts het doel, haar zelf te verklaren in wonderbaar heerlijke beelden aan te tonen, dat Hij diegene is, dien Elihu geschilderd heeft, namelijk de vereniging van de hoogste macht en wijsheid, met barmhartige liefde, die er zo ver van verwijderd is; Zich om haar schepsel niet te bekommeren, dat zij zelfs in het geringste schepseltje, voor alles in het bijzonder gezorgd heeft; als degene, die Zich den vermetelen berispet niet als een verpletterend Rechter wil openbaren, maar in neerbuigende liefde. Door zulk een onmiddellijke indruk van het diepste van Gods Wezen wordt met der daad het duistere verwijderd, dat nog op de ziel van Job drukt, en hij zelf geleid tot hartelijk berouw over de nu door hem erkende boezemzonden, waarmee hij toch reeds door zijn zwijgen op Elihu's strafpredikatie begonnen is. Eerst nu, nu Job den Heere, Zijnen Heiland, gezien heeft, verkrijgt hij ook ten volle bevrediging; ja een hogeren vrede dan hij vroeger bezeten heeft. De taal in de redenen Gods is zo schoon, verheven en diep aangrijpend, dat datgene, wat Job (Hoofdstuk 9: 12 en 26) en Elihu (Hoofdstuk 36 en 37) vroeger tot verheerlijking van de openbaring Gods in de natuur gezegd hebben, verdwijnt, even als een verwijderd ruisen voor den vollen donder, gelijk Job zelf (Hoofdstuk 26: 14) zegt. Het bewonderenswaardige in deze redenen is het frisse, stoute spel met alle beelden der schepping. Vooreerst wordt de gehele schepping met alle krachten, die sedert haar ontstaan in haar werken, overzien; vervolgens de menigvuldige gedaanten der dieren, met hun bonte afwisseling en hun, onder den schijn van willekeur verborgene doelmatigheid; eindelijk worden nog in het bijzonder twee dier-monsters geschilderd, die vooral geschikt zijn, om den mens tot gevoel van zijne onmacht en onwetendheid te brengen.

Ia. Vs. 1-15. Welaan, gord u aan, om Mij, dien gij berispt hebt, te antwoorden. Kunt gij verklaring over de schepping en het grondvesten der aarde geven? Over de schepping en de begrenzing der zee, over het opgaan van het morgenlicht over de aarde?

1. Daarna antwoordde de HEERE, Jehova 1), Job, uit een onweder 1), een onweersstorm (zie Hoofdstuk 36: 30; 37: 2), en zei, nadat er stilte in de natuur gekomen was.

1) Het heeft ene diepe betekenis, dat in den geschiedkundigen proloog (Hoofdstuk 1 en 2) en van nu af bij de beslissing van het geheel slechts de naam Gods "Jehova" gebruikt wordt, terwijl in den strijd der mensen (Hoofdstuk 3-37) slechts El, Eloah, Shaddai (God, de Almachtige) voorkomen. De laatste namen, even als Elohiem, noemen het Goddelijk Wezen als de volheid en bron van alle leven, van alle macht en kracht, van alle zaligheid en heiligheid, van alle heerlijkheid en majesteit, "Jehova" daarentegen noemt Hem als den Barmhartige en Genadige, als den Verlosser en Heiland, die, om den gevallen mens uit zijn verderf te redden en weer tot zich te trekken, Zich van Zijne heerlijkheid ontledigt, en tot de mensen nederdaalt. Daarom wordt daar, waar God voor Job in zijn zielenstrijd der verzoeking werkelijk een verwijderd God, een almachtig Redder en Rechter is, de eerste naam gebruikt; waar echter van dien God sprake is, die Job in het lijden brengt, om hem van zijne zonde te verlossen, die Zich genadig neder buigt, om hem tot den zegen van volle belijdenis en herstel der genade te brengen, daar staat de naam Jehova in zijne plaats..

Als hier gezegd wordt, dat de Heere aan Job verschijnt, dan hebben wij hier niet te denken aan ene lichamelijke verschijning, ook niet aan een openbaring door den Engel des Verbonds, maar aan een onzichtbare, hoewel hoorbare openbaring in het onweder, op dezelfde wijze, als de Heere God aan Israël op Horeb verscheen, onder tekenen van vuur, gelijk Hij aan Elia verscheen, na het ruisen van een zachte koelte.

Het onweder, de storm is hier het voertuig, waarvan de Heere God Zich bedient.

2) Waarom de Heere in een onweder verschijnt, blijkt reeds gedeeltelijk uit het gezegde bij Hoofdstuk 36: 28. Het onweder en de storm, die de lucht reinigt, is vooral in Palestina en Syrië een natuurverschijnsel, dat, in zijne verwoestende en tevens reinigende en rijkelijk zegenende werking, overeenkomt met het straffend en verlossend besturen van God in de mensenwereld. Het is daarom ook bijzonder geschikt, om een middel ter openbaring te zijn van dien God, die vol majesteit en heerlijkheid is, maar ook vol barmhartigheid en genade. Aan Job verschijnt de Heere als Rechter, die den overmoedigen bediller moet verootmoedigen en binnen zijne grenzen brengen, maar ook als Verlosser, die den boetvaardigen zondaar wil rechtvaardigen en weer in den staat der genade wil plaatsen (vgl. Exodus 19: 16-19. 1 Koningen 19: 11. Ezechiël. 1: 4)..

2. Wie is hij toch 1), die voor zich en anderen den raad der Goddelijke liefde, die den zondaar door droefheid en lijden van de zonde wil verlossen, verduistert, in een vals licht stelt, met woorden zonder ware wetenschap 2), die het licht geheel wegneemt, door er van te spreken, zonder er iets van te begrijpen?

1) God, opdat Hij ons tot beneden niets verlage en tot het diepst vernedere, gebruikt dit woord: Wie zijt gij, gij mensen? Wanneer Hij dit doet horen, bedoelt Hij daarmee, om ons alle gelegenheid tot roemen te ontnemen. Want alsdan erkennen wij, dat in ons zelfs geen

smaak voor enig goed aanwezig is, en alsdan hebben wij geen gelegenheid meer, om ons iets aan te matigen..

2) De bedoeling van deze uitdrukking is Job te overtuigen, dat hij heeft gesproken op een wijze, die niet getuigt van doorzicht in de zaken, zonder een waar en duidelijk inzicht, waardoor hij de daden Gods in betrekking tot de mensen, ook wat de onheilen betreft, in een vals licht heeft geplaatst.

3. Gord nu, als een krijgsman, uwe lenden, schort uwe lange klederen met een gordel op, en treed met Mij in den strijd, wat gij lang gewenst hebt te kunnen doen (Hoofdstuk 9: 35; 13: 22; 14: 15; 31: 37 zo zal Ik u vragen 1) over de zaken Mijner wereldregering, die gij berispt hebt, en onderricht gij Mij2), opdat Ik weet of gij zo wijs zijt, dat gij over Mijne werken kunt oordelen.

1) Terwijl de Heere zich met Job inlaat in een gesprek, doet Hij toch geenszins wat Job gewenst heeft, maar iets anders, waaraan Job in het geheel niet gedacht heeft. Hij overlaadt hem met vragen, die hem moeten leren, hoe onrechtvaardig en dwaas hij handelde met dit optreden te willen..

Op heilige ironische wijze spreekt God hier, opdat Job reeds terstond een diepen indruk zou verkrijgen van de grote dwaasheid, die hij heeft uitgesproken, om met God een twistgeding te willen aanvangen. Job moet het terstond weten, dat hij een vermetel waagstuk heeft ondernomen. Want toch, als een arme, machteloze, door de wormen schier verteerd, ligt hij daar ter neer. Zijn kracht is vergaan, zijne macht is uitgeput. Ter nauwernood kan hij zich oprichten, en nu roept God hem op, om zich als een krijgsman, als iemand, want dit staat er eigenlijk letterlijk, die over reuzenkrachten te beschikken heeft, te openbaren. Om met God te kunnen strijden, moet men meer dan reuzenkracht bezitten, en och arme, Job is een geheel krachteloos mens geworden. Hoe zult gij dan, en dit wil de Heere hem doen gevoelen, kunnen bestaan voor Mijn aangezicht? Als met één slag rukt God hem weg van het verheven voetstuk, waarop hij zich zelf heeft geplaatst.

2) Hier gaat God voort, om de dwaze en ijdele aanmatigingen der mensen in een belachelijk daglicht te stellen, wanneer zij menen, zoveel scherpzinnigheid te bezitten, dat zij met God willen twisten en strijden. Hij zegt, waar is het, dat gij schijnt begaafd te zijn met een vlug verstand, wanneer ik U toesta te spreken, maar op mijn beurt zal Ik mij ook aangorden en zal Ik ook een weinig spreken, wat dienstig is; gij nu antwoordt Mij, en gij zult terstond uwe krachteloosheid erkennen..

4. Waar waart gij a) toen Ik 1) de aarde grondde, grondvestte? Waart gij daarbij tegenwoordig of werkzaam? geef het te kennen, wat gij toen gezien hebt, indien gij kloek van verstand, vol inzicht in het plan van het Goddelijk wereldbestuur zijt (Psalm 102: 26).

a) Spreuken 8: 29.

1) Gij, die U voor een orakel wilt doen houden, en voorwendt een kennen van Gods raadsbesluiten te zijn, en die U vermeent dezelve te beoordelen, waar waart gij, toen de Almachtige de aarde grondde? Gij waart zeker gelijk alle anderen, voor en na U levende, niet alleen niet tegenwoordig bij dat werk, noch had er het minste zeggen in, maar zelfs had gij geen bestaan althans, gij laagt nog in diepe vergetelheid begraven.

Hij heeft ons niet geraadpleegd, toen Hij de wereld schiep, welke volmaakt wèl is geschapen, zou Hij ons dan om raad vragen, ten aanzien der maatregelen, welke Hij, in het besturen er van, ter hand neemt?.

5. Wie heeft hare maten, de evenredigheden der aarde gezet? Zeg het, want gij weet het immers? Of wie heeft over haar een richtsnoer getrokken, tot het bewerken van hare kunstvolle orde en bewonderenswaardige evenredigheid?

6. Waarop zijn hare grondvesten, de pilaren of grondstenen, over welke het gehele wondergebouw zweeft, neergezonken, zodat het in eeuwigheid niet wankelt (Hoofdstuk 26: 7. Psalm 104: 5 vv.)? Of wie heeft haren hoeksteen, die alle delen van het grote huis samenhoudt, gelegd?

De schepping der aarde wordt vergeleken met de grondvesting en optrekking van een gebouw, 't welk zijne fondamenten heeft, wijselijk naar het meetsnoer wordt afgedeeld, van enen hoeksteen voorzien, en ten dele op zuilen en kolommen rust..

7. Toen bij het aanbreken van den groten scheppingsmorgen de morgensterren 1), de Engelen, te zamen vrolijk zongen, en al de kinderen Gods juichten 1), het gehele koor van zalige geesten, van Engelen (Hoofdstuk 1: 6). Zij allen verheugden zich in de wording dier aarde zo vol wijsheid, en zongen bij de volmaking ter ere Mijner almacht en wijsheid het: "driemaal heilig," en gij wilt Mij bedillen?

1) De morgensterren en de kinderen Gods zijn beide uitdrukkingen, benamingen voor de Engelen. De sterren waren er niet vóór dat God de aarde grondvestte, maar zijn op den vierden dag door God te voorschijn geroepen. Morgenster is daarom dichterlijke uitdrukking voor Engel. Dewijl de morgenster den nieuwen dag aankondigt, alzo was ook de Engel de voorbode van den dag der wereldschepping. En gelijk de morgenster schittert in heerlijken, zuiveren glans, zo schitterden ook de Engelen als heerlijke, zuivere wezens, om de ere Gods te verkondigen.

2) Uit het bij elkaar plaatsen van de morgensterren en de kinderen Gods hebben vele oudere en nieuwere uitleggers het besluit getrokken, dat onder de morgensterren gene eigenlijke sterren, maar de hemelse geesten zullen bedoeld zijn, die om hun bijzondere natuurlijke en geestelijke gaven met de altijd schitterende sterren vergeleken werden..

De Engelen worden Gods zonen geheten, omdat zij veel van Zijn beeld dragen, met God in Zijn huis, hierboven in den hemel verkerende, Hem dienen, gelijk een zoon zijn vader doet. Merkt hier, dat Gods ere en heerlijkheid als van den Schepper der wereld met blijdschap en

gejuich van alle zijne redelijke schepselen geprezen en groot gemaakt moet worden. Want zij zijn bevoegd en gesteld, om de verzamelaars van de lofzeggingen der lagere schepselen te zijn, die God alleen voorwerkelijk kunnen prijzen. Ook is het prijzen van God een voornaam werk der Engelen, en hoe overvloediger wij in heilige, nederige, dankbare en blijde lofgalmen zijn, hoe meer wij dan den wil van God zelf op hun wijze betrachten..

8. Of wie a) heeft in den beginne de zee met deuren toegesloten 1), door oevers als dammen van alle zijden begrensd, toen zij uitbrak uit den binnensten schoot der aarde en uit de baarmoeder als een pasgeboren kind voortkwam 2)?

a) Genesis 1: 9. Job 26: 10. Psalm 33: 7; 104: 9. Spreuken 8: 29. Jer. 5: 22.

1) Dat de zee, trots het vlakke van hare oevers, zich niet over het vaste land uitstortte, is een werk der Almacht, welke over haar, d.i. haar bedwingend, een bestemde grens stelde..

God zwijgt hier van den toestand van "woest en ledig" en gaat terstond over tot het scheppingswerk der zes dagen. Op hoge, dichtelijke wijze wordt hier de Schepping beschreven, en daarmee op het heerlijkst de Almacht Gods verheerlijkt en de diepe, zeer diepe afhankelijkheid van het schepsel voorgesteld. De zee is voor den mens, als de stormwind giert en hare golven bruisen, het beeld van het alles verwoestend element, de schrik voor den nietigen aardbewoner, een oorzaak van veel jammer en ellende. Maar Gods Almacht zet haar paal en perk. Gods Almacht overwint haar en met één woord, met een daad van Zijn wil houdt Hij haar binnen de bepaalde grenzen. Hij heeft in den beginne haar de oevers tot grenzen gesteld, die zij niet overschrijdt, tenzij God het wil.

2) Welke nu zijn die grenzen? Gelijk Hij melding gemaakt heeft van de maat der aarde, zo spreekt Hij nu ook van de grenzen der zee. Maar welke zijn nu deze? Om zich beter te doen verstaan, wat Hij heeft gezegd, stelt Hij het voor, dat de zee in Zijne hand niets anders is, dan de vrucht in de baarmoeder, zodat het kind zich niet rustiger houdt in de baarmoeder, dan de zee zich houdt binnen hare grenzen. Waar is het, dat zij nu en dan groot gevaar kan geven, voornamelijk, wanneer zij door winden en onweder zich verheft. Dan schijnt de gehele wereld weldra door haar verwoest te zullen worden. Maar toch kan zij hare grenzen niet overgaan. Wie houdt haar tegen? Gelijk wij een wonder zien, wanneer wij zien, dat het kindje zich houdt in de baarmoeder niet anders dan als in een graf ingesloten, en ofschoon het zich beweegt, het er niet uit voortkomt, dan op den bepaalden tijd en dag, naar de order der natuur, dat zelfde geldt ook voor de zee..

9. Toen Ik de wolk, die uit haar oprees en boven haar bleef bangen, tot hare kleding stelde, en de donkerheid tot haren windeldoek1) (vgl. Genesis 1: 2);

1) Ik geloof niet, dat ooit grootser beeld van dit element gegeven is, dan nu het hier kind wordt en de Schepper der wereld het met windelen kleedt. Het breekt uit de kloven der aarde als uit den moederschoot te voorschijn; de Beschikker aller dingen spreekt het als een levend wezen aan (vs. 10 en 11), als een verheven bedwinger der aarde met weinige woorden, en de zee zwijgt en gehoorzaamt Hem..

Voor Gods verbazende grootheid is het losbarsten van het woedend element niet meer dan de geboorte van een kind! In het oog van Gods almachtige vaderzorg is ook de zee Zijn kind, dat Hij ter wereld helpt komen..

10. Toen ik voor haar, de overmoedige, steeds verder voort dringende, jeugdige zee met Mijn besluit, mijn grenzen stelde, de aarde doorbrak

1) en zette grendel en deuren, zodat zij het vaste land niet kan overstromen;

1) In het Hebr. Weëschbor alaw chukki. Beter: Toen ik haar mijne grenzen vaststelde. Want wel kan het laatste woord besluit betekenen, maar ook grenzen, of perken, gelijk Spreuken 8: 29, waar insgelijks van de zee sprake is. En die betekenis moeten we ook hier hebben. In het tweede gedeelte is dan ook sprake van grendel en deuren, waaronder de oevers en de duinen zijn te verstaan.

11. En zei tot dat element, dat zich ongaarne die kluisters liet aandoen: Tot hiertoe zult gij komen en niet verder! en hier zal hij (de oever) zich stellen tegen den hoogmoed uwer golven.

Wanneer deze woorden dikwijls tegen den overmoed der mensen gebruikt worden, dan geschiedt dit met recht. De zee is in de natuur het beeld van onstuimigheid, van toorn, van gewelddadigheid en vernielingszucht der mensen. Ja, zij komt in de Heilige Schrift dikwijls voor als iets, wat in de macht van enen tegen God strijdenden geest staat (vgl. Openbaring 21: 1) Het bronwater daarentegen is de voorstelling van Gods genade, van vrede, van Gods woord, van Christus zelven..

Dat God dien ruimen omvang der trotse wateren in Zijn bedwang heeft, geeft een ontegensprekelijk bewijs te kennen van Zijne eindeloze macht, en kan Hij dit doen, zo kan Hij ook, naar Zijne keuze en welgevallen, de oproeren en het voelen der volken stuiten..

12. Hebt gij van sedert uwe dagen den morgenstond geboden? Hebt gij den dageraad zijne plaats gewezen? Is de morgen ooit op uw bevel aangebroken en hebt gij de plaats beschikt voor het morgenrood?

12. Hebt gij van sedert uwe dagen den morgenstond geboden? Hebt gij den dageraad zijne plaats gewezen? Is de morgen ooit op uw bevel aangebroken en hebt gij de plaats beschikt voor het morgenrood?

13. Opdat hij, de dageraad, de einden der aarde vatten zou, gelijk een kleed, dat gereinigd moet worden, en of, zodat de goddelozen, die bij nacht daarop legerden, uit haar uitgeschud zouden worden 1)?

1) Kennelijk slaan deze en de volgende woorden terug op hetgeen Job heeft uitgesproken in Hoofdstuk 24: 15 vv., en God wil hem er door te verstaan geven, dat ook reeds, volgens de eigen scheppingsordinantiën God, er een grens is gesteld aan het onrecht en de daden der goddelozen.

Het gehele aardrijk wordt hier bij een tapijt vergeleken, waarvan alle einden tegelijk door het licht worden omvat, om het te zuiveren en te reinigen van al wat verkeerd en zondig is, dewijl het licht schrik en angst voor de goddelozen baart.

14. Dat zij, de aarde, ten gevolge van den aanbrekenden morgen, veranderd zou worden gelijk zegelleem 1), eerst ene massa zonder vorm, daarna door het drukken van den zegelring een bepaalden vorm en betekenis verkrijgt, en zij, de vormen en voorwerpen der aarde, die in donkerheid gehuld waren, gesteld worden als een feestkleed, zich duidelijk vertonen, gelijk de bonte menigvuldige figuren van een schoon bewerkt gewaad.

1) Hier wordt de aarde vergeleken bij het was, waarin het zegel wordt afgedrukt. Als het nog donker is, kunt ge de vormen niet onderscheiden en schijnt alles vormloos, maar het stempel of de ring drukt in het was bepaalde vormen af, zo ook geeft het licht aan de aarde weer bepaalde vormen.

15. En dat door het opgaan der zon van de goddelozen hun licht geweerd worde, namelijk het nachtelijk donker, dat voor hen, de vijanden van het ware licht, bij hun werken der duisternis hetzelfde is, als voor andere mensen het daglicht (Hoofdstuk 24: 17. Joh. 3: 20), zodat zij genoodzaakt zijn zich te verbergen, en de hoge arm van den misdadiger worde gebroken, onschadelijk gemaakt door het licht, dat alles openbaar maakt?

Het natuurlijke licht wordt hier als ene zedelijke macht voorgesteld, die in strijd is met de duisternis en hare werken. Het natuurlijke licht is niet slechts een afbeeldsel, maar ook een werktuig en drager van het eeuwige, Goddelijke licht, waar door ons goddelijk leven, gerechtigheid en zaligheid ten deel wordt, waardoor in ons en buiten ons de strijd tegen de macht van het rijk der duisternis gevoerd wordt -Wat alzo op elken morgen door het natuurlijke licht wordt te weeg gebracht, dat zal op den jongsten dag in den hoogsten zin geschieden. Dan zal de aarde geheel en al van alle goddelozen bevrijd worden en in ene nieuwe verheerlijkte gedaante verschijnen door de macht van het Goddelijk licht..

16.

Vs 16-30. Kent gij den weg tot de bronnen der zee en de poorten der onderwereld, tot de woning van het licht en van de duisternis, tot de voorraadkamers van sneeuw en van hagel, tot den oorsprong van den bliksem en van den stormwind? Kent gij de banen, langs welke de regen de gehele aarde, ook hare woeste delen bereikt? Kent Gij den oorsprong van den regen, van den dauw, van ijs en van rijm?

16. Zijt 1) gij gekomen tot aan de oorsprongen der zee, tot daar, waar haar water uit de bronnen te voorschijn komt? en hebt gij in het onderste des afgronds gewandeld?

1) Tot nu toe had God hem bepaald bij Zijn macht in hemel en aarde, nu komt Hij hem wijzen op de diepte der zee, om Job ook hierdoor te bepalen bij zijn eigen kortzichtigheid, bij zijn beperkte kennis. Daarna gaat de Heere over tot hetgeen onder de aarde is, tot de poorten des doods en de schaduwen van het dodenrijk, om daarna terug te keren tot de oppervlakte der

aarde. En dit alles, om Job te doen inzien, dat hij, die zo boud heeft gesproken, ook zo weinig weet, en daarom volstrekt niet bij machte is, om de raadselen Gods te ontsluiten. Op het diepst wordt Job hier vernederd, opdat hij straks als een ootmoedig, verbijzeld en verootmoedigd zondaar voor zijn God in het stof zou bukken.

17. Zijn U de poorten des doods ontdekt, de diepste diepten der zee (Hoofdstuk 26: 5 vv. 26.5)? en hebt gij gezien de poorten van de schaduw des doods, van het dodenrijk, zodat gij zeggen kunt, welke samenhang tussen dood en leven, onderwereld en bovenwereld bestaat?

18. Zijt gij met Uw verstand gekomen, doorgedrongen tot aan de breedte der aarde; hebt gij de gehele uitgestrektheid der aarde nagegaan en overzien, zodat gij weet in welk verband de dingen op de oppervlakte met de diepte staan? Geef het te kennen, indien gij dit alles (vs. 16-18) weet. Misschien had gij dan recht, met Mij te spreken over het regeren der wereld (vgl. Hoofdstuk 37: 18).

19. Waar is de weg, daar het licht woont, welke is zijn geheime wondervolle oorsprong? en de duisternis, waar is hare plaats?

Licht en duisternis worden hier wederom bij persoonsverbeelding voorgesteld als vorsten, die beurtelings het gebied over de aarde voeren; elk heeft zijne plaats, zijn paleis, waar hij zich ophoudt, terwijl de andere op aarde het bevel voert. Waar is het licht, wanneer het donker is? Waar is de duisternis, wanneer het helder dag is? In oude tijden waren dergelijke vragen onoplosbare raadsels. Men denke niet, dat er thans zulke vragen niet meer kunnen gedaan worden, zij zouden slechts in andere bewoordingen moeten begrepen zijn. Weet gij het, hoe de aarde met ene altijd gelijke helling om hare as draait? Welke is die zwaartekracht, waardoor alles op elkaar weegt en zich in evenwicht houdt?.

God vraagt niet, of Job op een verwarde wijze en bij gissing, naar den trant der beschrijvers van het aardrijk, maar of hij een onderscheidene, duidelijke, klare en voldoende kennis van de Goddelijke huishouding over alles, en in het bijzonder over de aarde bezit, want hij, die met God wil twisten, behoort de Alwetendheid te bezitten..

20. Dat gij dat, deze beide machten der natuur, brengen zoudt tot zijne pale, tot zijn gebied, en dat gij merken zoudt de paden zijns huizes, de wegen naar zijn paleis.

Het licht wordt hier, even als in Genesis1, beschouwd als ene natuurmacht, die zelfstandig is, en onafhankelijk van zijne dragers, de hemellichamen. Hierin komen, gelijk bekend is, de onderzoekingen van den laatsten tijd met die van de eerste tijden overeen..

22. Zijt gij gekomen tot de schat-, de voorraadkamers der sneeuw? en hebt gij de schatkamers des hagels gezien? Weet gij, van waar en met welk doel deze bestaan?

23. Dien Ik ophoude tot den tijd der benauwdheid, tot den tijd, dat Ik verdrukking over de mensen wil laten komen, tot straf voor hun zonden, tot den dag des strijds en des oorlogs, wanneer Ik Mijne tegenstanders openlijk wil aanvallen en kastijden? Moet gij niet in deze en

in alle natuurmachten eveneens de Almacht zowel als de Gerechtigheid Mijner wereldregering erkennen (vgl. vs. 13,15).

In het Oosten, bijzonder in Palestina en in Syrië, is een sterke sneeuw of hagel veel zeldzamer dan bij ons; komen zij echter, zo geschiedt dit meestal met zulk ene hevigheid en heeft het zulke verderfelijke gevolgen, dat zij, en vooral de sneeuw, veel duidelijker als ene goddelijke straf zijn aan te zien, dan bij ons. Zo bericht men bijv. van een vreselijk sneeuwen in Haran in 't jaar 1860, waardoor ontelbare kudden van schapen en geiten en kamelen en ook vele mensen zijn omgekomen (vgl. Exodus 9: 22. Jozua 10: 11. Jes. 28: 17; 30: 30. Ezechiël. 13: 13. Hag. 2: 17. Psalm 18: 13 vv.; 78: 47 vv.)..

24. Waar is de weg, waar, en welke is de wijze, daar het licht verdeeld wordt, over zo vele delen der aarde verspreid wordt, en hoe komt het, dat de oostenwind 1) zich verstroot op de aarde? Kunt gij de wetten van verdeling van deze beide op hun wegen berekenen, gelijk Ik ze almachtig, rechtvaardig en wijs bestuur?

1) Werd vroeger over de uitgangen van het licht gesproken, hier over de verdelingen. En daarom wordt hier de Oostenwind genoemd, dewijl deze aldaar veel woei en bovendien gevreesd was, vanwege zijn verwoestende kracht (Ezechiël. 17: 18; 19: 12; Jozua 4: 8 vv.).

25. Wie 1) deelt voor den stortregen enen waterloop uit, die als door een kanaal van den hemel afstort, en wie heeft enen weg voor het weerlicht der donderen aangewezen, zo dat het nu hier, dan daar naar Mijn welgevallen nederdaalt?

1) Had de Heere Job tot nu toe bij zijn onkunde en kortzichtigheid bepaald, nu doet Hij hem zijn onmacht gevoelen. Want toch, regen en dauw, ijs en rijm, zij kunnen niet door het menskind, niet door de vereende macht van alle mensen samen voortgebracht worden. De dorre woestijn, het droge aardrijk te doen uitspruiten door den vruchtbaarmakenden regen en door den verkwikkenden dauw staat niet in de macht van een menskind. En dat God het doet, het is niet om Zich zelfs wil, maar uit Vaderlijke zorg voor hetgeen Hij geschapen heeft, voor mens en dier. Dit moet Job goed gevoelen, opdat hij zich dieper bukke in het stof, vanwege zijne vermetele gedachten en woorden.

26. Om naar Mijne vaderlijke zorg niet slechts ten nutte van den trotsen mens te regenen op het bebouwde land, maar ook daar, waar niemand is, op de woestijn, waarin geen mens is;

27. a) Om door dien regen het woeste en het verwoeste te verzadigen, en om het uitspruitsel der grasscheutjes te doen wassen, opdat ook de dieren in de woeste plaatsen zouden ondervinden, dat Mijne liefde geen enkel schepsel vergeet.

a) Psalm 107: 35.

28. Heeft de regen enen vader, behalve Mij? Kan enig mens dien regen, die onmisbaar is voor ieder schepsel, voortbrengen? Of wie baart de druppelen des dauws? Staat het in de macht van enig mens dien te laten neervallen?

29. Uit wiens buik komt het ijs voort? wie brengt dat bewonderenswaardige voort? en wie baart den rijm des hemels 1), den rijm, die van den hemel nederdaalt?

1) Regen en dauw hebben evenmin een schepsel tot vader als ijs en rijm een schepsel tot moeder.

Schultens merkt aan: "In het Oosten wil de vader van iets zoveel zeggen, als de oorsprong van het ding en de moeder de stof, of eerste oorzaak van hetzelfde; dus wordt de regen de moeder der vruchtbaarheid geheten, voorzover zij de aarde bevochtigt en vruchtbaar maakt, en zij zelf wordt, omdat zij voor het naast uit de wolken schijnt geboren te worden, de dochter der wolken genoemd."

Daarom juist is deze vraag van zoveel betekenis voor Job.

30. Als met enen steen verbergen 1) zich de wateren, zij bedekken zich met een ijskorst, en het vlakke des afgronds, de oppervlakte der diepe zee wordt omvat, kunt gij de laatste oorzaken van al deze wonderen navorsen? Is het niet mijne almacht, gerechtigheid en goedheid, die dat alles voortbracht, bestuurt en regelt?

1) In het Hebr. Jithchabaoe. Verbergen zich, dewijl zij als vloeistof verdwijnen. Van daar dat verbergen zich hier de betekenis krijgt van, hard worden.

31.

Vs. 31-38. Verstaat gij de schepping en leiding der sterren en den invloed des hemels op de aarde? Kunt Gij gebied voeren over de wolken en over het onweder? Kunt gij den regen op de aarde brengen?

31. Kunt gij de lieflijkheden a) van het Zevengesternte (het liefelijk Zevengesternte) of der Pleiaden (Hoofdstuk 9: 9) binden? Hebt gij het teweeggebracht, dat dit hoopje van sterren op zulk ene wijze, in zulk ene vaste orde elke avond bij elkaar wordt gevonden? Of kunt gij de strengen des Orions, de gouden nagelen, waarmee dit gesternte aan den hemel gebonden is, elke morgen losmaken, wanneer hij weer van den hemel verdwijnt?

a) Job 9: 9. Amos 5: 8.

32. Kunt gij de Mazzarôth, de twaalf sterrenbeelden van den Zodiak of dierenriem (zie 2 Samuel 23: 5), voortbrengen op haren tijd, zodat zij des avonds na den ondergang der zon en des morgens vóór den opgang der zon zichtbaar wordt? en kunt gij den Wagen¹⁾, Arcturus, den groten Beer (zie Hoofdstuk 9: 9), met zijne kinderen, de drie sterren en zijnen staart aan den hemel langs zijne baan leiden?

1) Het sterrenbeeld de Grote Beer wordt door de Arabieren en Hebreeën beschouwd als de moeder van de sterren, die haar omgeven, in 't bijzonder van de drie sterren in den staart.

33. Weet gij de verordeningen des hemels, kent gij de wijze wetten, aan welke de hemel onderworpen is, ten opzichte van opgang en ondergang der zon, de banen der sterren, waarvan vs. 31 en 32 spreekt, de maan, het komen en verdwijnen der wolken enz.? Of kunt gij zijne heerschappij, zijnen invloed op de aarde bestellen, bepalen, hoe dag en nacht, zomer en winter, regen en zonneschijn ontstaan (Genesis 1: 16. Jer. 31: 35. Psalm 136: 7-9)? Predikt die hemel niet luide, dat een almachtig en goedertieren God hem schiep?

Dit vers wijst tevens aan, welk doel de verzen 31 en 32 hebben. De sterrenhemel en de beschouwing der wijsheid en heerlijkheid Gods, welke deze predikt, moet enen niet krankzinnigen mens evenzeer verootmoedigen, als tot lof voor den wonderbaren God sternen. Een la Lande vond in alle hemelstreken geen God. Wie Hem echter tevoren vond, die vindt de trekken Zijner hand in het schitterend sterrenschift weer, en de grote ontdekkingen der wetenschap, die tot bedwelmende bewondering brengen, zullen bij alle bewondering van het menselijk geslacht, waaraan zulk ene macht gegeven is, toch ook weer in het stof buigen voor Hem, die het heir der sterren te voorschijn brengt en ze allen bij name noemt.

Maar zouden wij dan, wij niet-weters, wij van raad en wijsheid ontblote schepselen, den Raad van den Schepper kunnen of durven voorwenden te kennen en te bedillen! Hoe zouden wij ons mogen vermeten, om God te willen leren, op welk een wijze Hij de wereld regeren zou?.

Ook van de Astronomie is waar, wat v.Humboldt van onze tegenwoordige Physica zegt, dat zij "de vragen Gods in wetenschappelijke uitdrukkingen weet te formuleren, maar niet bevredigend kan oplossen."

34. Kunt gij uwe stem tot de wolken opheffen, om de bevelen te geven, opdat een overvloed van water u bedekke? Immers trekt gij geen enkelen droppel naar de aarde?

35. Kunt gij de bliksemen uitlaten, dat zij henen varen, waarheen gij ze gebiedt? en tot u zeggen: Zie hier zijn wij; zend ons, waarheen gij wilt.

35. Kunt gij de bliksemen uitlaten, dat zij henen varen, waarheen gij ze gebiedt? en tot u zeggen: Zie hier zijn wij; zend ons, waarheen gij wilt.

36. a) Wie heeft u de wijsheid in het binnenste 1) (in de nieren) gezet, om uit de hemeltekenen af te leiden, welk weer komen zal? of wie heeft den zin 2) het verstand gegeven? gij kunt niet zeggen, van waar de gedachte ontstaat.

a) Job 32: 8. Prediker 2: 26. Dan. 1: 17.

1) Terwijl wij ons gewend hebben alle werkzaamheid van den geest in de hersenen te plaatsen, stelt de oudheid de verschillende aandoeningen der ziel in inwendige lichaamsorganen, als het medelijden in de ingewanden (zie Jer. 4: 19. Klaagt. 1: 20. Jes. 6: 11. Jer. 31: 20); nijd en toorn in de lever (in Jecore) en in de gal (Hand. 8: 23); de tederste en innigste gewaarwordingen daarentegen in de meren, zo ook hier de diepe smart (Psalm 73: 26. Job 16: 13), sterk verlangen (Hoofdstuk 19: 27), het vermogen om iets vooraf te gevoelen,

waar zowel het paralellismus als de samenhang, waarin van den invloed van krachten des hemels op den mens sprake is, het nabij ligt, aan de in Psalm 51: 8 voorhanden liggende betekenis van nieren, vast te houden. Deze ons vreemde beschouwingswijze der Heilige Schrift wordt evenwel bevestigd door onze ervaring van den invloed der werkzaamheid van den geest en van de uitwerking op de lichaamsorganen en ook "door de medische wetenschap niet geloofchend, hoewel zij hare onbekwaamheid erkent om deze ervaringen te verklaren..

Volgens de H. Schrift is juist: "het hart, dat centrum, van waar de ziel alom tegenwoordig het lichaam doorgaat op ene wijze, die zich binnen de ruimte openbaart en toch zonder begrenzing is."

2) In het Hebr. Sekwi. De Talmudici vertalen het "haan." De Vulgata is deze gevolgd en zet het over door "gallus." Bij de Joden was deze uitlegging (quis dedit gallo intelligentiam) algemeen, zo ook het Rabbijnse morgengebed: "Geloofst Gij, Heere onze God, Gij, Koning der wereld, die den haan het verstand gegeven hebt, om dag en nacht te onderscheiden." Saubertus heeft deze betekenis van het woord (Oper.Posthum 18,19) verdedigd. Men doet dit op grond, dat alle volkeren den haan voor een weerprofeet hielden, dat de Grieken hanen-waarzeggingen uitoefenden, zodat men graankorrels op de letters van het Alfabet legde en die door een haan liet wegpikken; dat ook de Romeinen iets goddelijks in hem zagen en Mohammed gebood hem te eren. V.d.Palm vertaalt het door: "luchtverschijnselen," "meteoren." Vaihinger (in Herzog's Real-encyclopedie), Bochart en anderen ontkennen, dat dit woord de betekenis kan hebben, boven genoemd.

De vertaling van luchtverschijnsel is ongerijmd. Beter was het dan nog, om het op te vatten in den zin van oog, wij houden ons aan die van zin, in den zin van hart. De Heere vraagt hier dan, wie in het binnenste van den mens, in hart en nieren, wijsheid en verstand heeft neergelegd, gedeponeerd als een rijke schat. Hart en nieren worden vele malen in de H. SCHRIFT met elkaar als in één adem genoemd.

37. Wie kan de wolken met wijsheid tellen, zodat er noch te veel noch te weinig zijn? en wie kan de flessen 1) des hemels neerleggen, omleggen, dat zij zich ontleiden en rijkelijk regen geven van den hemel?

1) Letterlijk, de lederen zakken. In het Oosten werden water, wijn en andere vloeibare stoffen in lederen zakken bewaard en gedragen. Dit wordt hier op de wolken des hemels overgedragen. Gelijk men een lederen zak ontsluit, zo ook wordt hier gevraagd, wie de wolken ontsluit, zodat zij het water laten vallen.

38. Zo lang houden zij aan water te geven, als het stof van den verschroeyden aardbodem doorgoten is tot vastigheid, en de kluiten samenkleven. Openbaart zich dan ook hierin niet Mijne almacht, goedheid en wijsheid, dat Ik den regen geef naar de behoeften der aarde?

HOOFDSTUK 39.

IN DE DIEREN OPENBAART ZICH GODS ONDOORGRONDELIJKE WIJSHEID. JOB BEKENT ZIJNEN MISSLAG.

Ib. Vs. 1-7. Mijne almacht, wijsheid en goedheid brengt ook teweeg, dat de sterkste dieren, en evenzo de zwakste, de leeuw en de raaf hun onderhoud vinden, dat ook de meest schuchtere dieren; als steengeiten en hinden ter rechter tijd baren.

Nadat de Heere Job Zijne wonderen in den hemel, op aarde en in de zee heeft voorgesteld, voert Hij hem in het tweede gedeelte Zijner rede, van de levenloze schepselen tot de levende, tot het dierenrijk. De Heere stelt hem eerst enige dieren naar zekere betrekkingen voor, nevens elkaar, volgens hun voeding en voortteling, volgens tamheid en wildheid; vervolgens schildert Hij drie bijzonder eigenaardige diersoorten. Met bewonderingswaardige kortheid en levendigheid wordt hier de macht en wijsheid Gods, gelijk zij zich in de schepping van de dierenwereld openbaart, voor ons oog ontvouwd. Zeer bijzonder karakteristieke dieren worden gekozen en met hun eigenaardigheid zo geschilderd, dat men meent ze voor de ogen te zien. In dit alles echter zal niets anders worden voorgesteld, dan de wijsheid, die te aanschouwen is in het door God geschapene, de rijkdom dier wijsheid in de verschillende gedaanten der oneindige heerlijkheid van God zelven..

1. Zult gij voor den ouden leeuw (beter: voor de leeuwin), het sterkste van alle dieren, door jagen a)? Of de graagheid der jonge leeuwen vervullen, wanneer zij zelf op buit uitgaan?

a) Psalm 104: 21.

2. Als zij nederbukken in de holen, en in den kuil zitten, ter loering op een van Mij hun bescheiden buit, om dien zo met list in hun macht te krijgen.

3. Wie bereidt de zwakke en schijnbaar niets betekenende raaf 1) haren kost, met dezelfde liefde en zorg als voor den koning der dieren, den machtigen leeuw? Wie hoort haar als hare jongen tot God schreeuwen (Hoofdstuk 35: 11. Psalm 147: 9), als zij dwalen, in het rond vliegen, omdat er geen eten is 2)(MATTHEUS. 6: 26)? Ben ik het niet, wiens Vaderlijke goedheid alle begeerten en klachten Mijner schepselen hoor, én grote én sterke maar ook kleine en zwakke met gelijke liefde omvat? Hoe zou ik dan wat naar Zijn beeld geschapen werd, vergeten of verwaarlozen?

1) Naast den leeuw de raaf, naast den koning onder de dieren, de verachtelijke roofachtige vogel, vooral in het Oosten veracht. Het is om Job aan te tonen, dat God zowel voor het aanzienlijke als voor het geringe zorgt. Den leeuw zou Job vrezen, voor een raaf verachting over hebben, maar God zorgt voor beiden. Ook hier betoont Hij Zijne wonderbare wijsheid en trouw.

2) Wij weten hoeveel spijze er nodig is voor den leeuw en de overige wilde dieren. Niet slechts nodig is twee of drie mondvullen, om dus die te vullen, maar overvloedig voedsel

vragen zij, naarmate zij zich willen versterken. Wie is het nu, die hun de noodzakelijke spijs, en wel zoveel als voldoende is, geeft en er in voorziet? Waar is het, dat een vorst een leeuw of enig wild beest in zijn gevangenschap kan voeden, maar wie is de vorst, die alle beesten der Wereld het noodzakelijkste en voldoende eten kan geven? Laten wij dan God groot maken, dat het Hem behaagt, voedsel te geven aan de wilde beesten, opdat zij kunnen leven in de wereld, en het goede, wat Hij ons toestaat, genieten, en laten wij de les er uit trekken, dat Hij zo veel te meer altijd de Zijnen voedt..

4. Weet gij den tijd van het baren der steengeiten a)? Hebt gij waargenomen den arbeid, de barensweeën der hinden? Is u niet Mijne wijsheid en vaderlijke tederheid voor den geest gekomen, wanneer gij ziet, dat deze dieren, die in de grootste eenzaamheid leven, die het meest den mens ontvluchten, en wier arbeid geen mens aanschouwt, ondanks alle gevaren, daaraan verbonden, jongen werpen?

a) Psalm 29: 9.

5. Zult gij de maanden tellen, die zij vervullen, die zij tot aan de geboorte moeten doorbrengen? en weet gij den tijd van haar baren? Hebt gij den tijd der dracht vastgesteld, en is het uw werk! dat het gene misgeboorten worden?

6. Als zij zich in de weeën krommen, hare jongen met versplijting voortbrengen 1), hun jongen laten doorbreken, hare kinderen der smarten uitwerpen?

1) Of, hun jongen latten doorbreken. Het woord in den grondtekst betekent in verband met Het Arabisch, laten doorbreken, in vrijheid laten gaan.

7. Hare jongen worden kloek, hoewel zij onder zo vele gevaren en met moeite geboren worden; zij worden groot door het koren 1), zonder enige menselijke zorg in het vrije veld; zij gaan spoedig uit, even als de oude, en keren niet weer tot hen, daar zij zelf hun voedsel kunnen vinden.

1) In het Hebr. Babar. Wel betekent dit woord, koren, graan, maar het kan ook betekenen, een land, waar geen bomen zich bevinden en daarom het vrije veld, en die betekenis moeten we hier hebben. In Dan. 2: 38 hebben we hetzelfde woord in het Chaldeeus. Insgelijks Dan. 2: 21,32.

Job wordt hier gewezen op de bijzondere zorg Gods voor deze dieren, en wordt er naar gevraagd, hoe het komt, dat deze schepselen Gods op zulk een bijzondere wijze door God worden verzorgd. Job heeft er niet de hand in, maar zijn God wel.

8.

Vs. 8-15. Wie heeft den woudezel de vrijheid gegeven, dat hij met het drijven en schreeuwen in de stad kan spotten? Wie heeft den eenhoorn zo bandeloos en vrijheidlievend geschapen, dat hij niet, gelijk de stier, tot den arbeid op den akker te dwingen is.

8. Wie heeft den snelvoetigen woudezel (Hoofdstuk 11: 12; 24: 5. Genesis 16: 12),vrij heengezonden? Van waar is hij zo ontembaar? en wie heeft de banden des wilden ezels 1) gelost, dat hij zich niet als de tamme ezel, die toch van dezelfde diersoort is, temmen laat?

1) De wilde ezel (Onager, asinus ferus) wordt ook nu nog in de Syrisch-Arabische woestijn gevonden, ook in de vlakke woeste steppen van Voor-Azië en Tartarije; zij zijn met gehele kudde te zamen. Om dit hun vaderland, dat geen bossen heeft, is ook de naam "woudezel" minder passend. Hij is vuilachtig geel met een witten buik, ongespleten van hoeven en met lange oren; zijn ongehoorde kop gelijkt aan dien der gazellen, maar is veel groter. -De haren hebben het ruwe van het veehaar, en het dier vormt den overgang van het herten- en reeëngeslacht tot den ezel. In schoonheid van vorm, evenredigheid der leden, maar vooral in snelheid, welke geheel buitengewoon is en die van het snelste paard overtreffen moet, laat hij den tammen ezel ver achter zich. -"Ondanks het moeilijke en gevaarlijke zijn de Nomaden toch op de jacht der wilde ezels verzot. Daar het naderen van een koppel, hetwelk steeds uit verscheidene honderden bestaat en altijd door een mannelijk aanvoerder geleid wordt, op verscheidene uren afstand reeds opgemerkt wordt aan de stofwolk, zo komen er van alle kanten zo vele vervolgende ruiters aan, dat de dieren gewoonlijk verstrooid en enkelen door de honden en kogels bereikt worden..

9. a) Dien Ik de wildernis tot zijn huis besteld heb, en het ziltige 1) de zoutachtige woestijn, tot zijne woningen.

a) Job 24: 5. Jer. 2: 24.

1) Zoutachtig land d.i. zo onvruchtbaar en onbebouwd als de omgeving van de Palestijnse Zoutzee. Dat de wilde ezel zelf gaarne zout of potas lekt, wordt ons bericht en laat zich veronderstellen dewijl zoutlikken een liefhebberij van alle plantenetende wilde dieren is..

10. Hij belacht, vol vreugde over de hem door God geschonkene vrijheid, het gewoel der stad, het menigerlei getier des drijvers hoort hij niet, dat den tammen ezel tot den arbeid dwingt.

11. Dat hij uitspeurt op de bergen, is zijne weide en hij zoekt allerlei groensel na; met wat groen van de bergen moet hij tevreden zijn. Erkent gij ook niet daarin Mijne wijsheid, dat Ik zo geheel gelijk-schijnende dieren zulk ene tegenovergestelde natuur gegeven heb 1)?

1) Door deze tegenoverstellingen bij de dieren wil God Job daartoe brengen, dat hij aan dergelijks raadselachtige verschijningen door God met wijsheid beschikt, denken zal. -Het is onmogelijk, dat een mens Gods raadsbesluiten doorzoeke, waarom Hij het ene zo, het andere anders doet, of waarom Hij den een mens met ene zachtere, buigzamere natuur begaafd heeft, den anderen daarentegen bandeloos, wild en ruw laat zijn. Met den enen handelt Hij zachter, dezen slaat en kastijdt Hij. Dit hangt alles van Zijnen wil, van Zijne ondoorgrondelijke Voorzienigheid af.

12. Zal de bandeloze eenhoorn 1) u willen dienen? zal hij, gelijk de trekos, vernachten aan uwe kribbe?

1) Bij hetgeen wij reeds (Deuteronomium 33: 17) over den eenhoorn zeiden, voegen wij nog slechts het volgende: Noch de Rinoceros, noch de wilde os (bos urus) kan hiermede bedoeld zijn; want deze dieren waren den bewoners van Palestina, Arabië en Syrië geheel onbekend. Evenmin de buffel, die tembaar is, en van Oost-Indië tot in Hongarije en Italië als huisdier gebruikt wordt, en ook eerst in lateren tijd uit Indië naar West-Azië en Europa moet gekomen zijn, terwijl op onze plaats een bekend en ontembaar dier bedoeld wordt. Nog heden bedoelt men in Syrië met het woord réem ene soort van Antilope, zodat sommige uitleggers menen, dat hier óf de antilope leucoryx bedoeld is, die grotendeels wit is met een gelen rug en gele strepen over den kop, óf de antilope oryx, met witte voeten en in langwerpige vlekken zwartgestreepte benen, of de antilope bubalis. Van deze zegt Dr. Vogel, de reiziger in Afrika, dat zij in de uitgestrekte woestijnen van Noord-Afrika leeft, in grootte een hert overtreft, en de vorming van kop en de gehele gedaante naar een rund gelijkt, hoewel de bouw enigszins slanker is. Zij kan zich zeer snel bewegen en kan, in het nauw gebracht, met hare achterover gebogen hoornen zich zeer goed verdedigen, daar zij even als de os, haren vijand in de hoogte zoekt te slingeren. In haar gezelschap vindt men ook ene andere grote, sterke antilope de Wadan of Audad (oryx gazella). Beide trekken zich het liefst in den bergachtigen omtrek van de woestijn terug, in welke hun beschutte dalen met groen en weinig bezochte bronnen onderhoud verschaffen. Ene van deze antilopen- of oryx-soorten hebben de oude overzetters met dezen eenhoorn bedoeld. Misschien hebben zij werkelijk ene soort met één hoorn gekend en op het oog gehad..

De Uzziter, namelijk verwachtte dat alles zo wezen moest, als hij het hebben wilde. Nu zegt God, naardien gij dan meent, dat alles voor u bukken moet, begin dan eens met den eenhoorn voor u zich te doen vernederen, en beproef alle uwe handigheid en schranderheid eens aan hem. Zie eens, of hij u, in stede van uwe ossen en ezelen, in den landarbeid zal willen ten dienste staan..

Een hoorn van dit dier werd naar Calcutta gezonden. Hij was 60 centimeter lang en 11 in omvang. Van den wortel liep hij in een spits vernauwd toe. Hodgson had als Engels resident van Nepal, het geluk een eenhoorn te bemachtigen. Het is een soort Antilope die in zuidelijk Tibet, hetwelk aan Nepal grenst, Tschiru genaamd wordt. Hodgson zond huid en hoorn naar Calcutta. Zij kwamen van een eenhoorn, die in de menagerie van den Radja van Nepal stierf.

13. Zult gij den eenhoorn met zijn touw, zijn leidsel, zijn gareel aan de voren binden, gelijk de trekos met den ploeg de voren maakt? zal hij de laagten, de dalen achter u eggen?

14. Zult gij op hem vertrouwen, omdat zijne kracht groot is? Durft gij zijne grote kracht u te nutte maken? en zult gij uwen arbeid op hem laten; uwen veldarbeid hem overgeven?

15. Zult gij van hem geloven, dat hij uw zaad, uw rijpen oogst zal weder brengen, zal inbrengen in uwe schuur, en vergaderen tot uwen dorsvloer? Wilt gij misschien, omdat gij het raadsel van zo groot verschil bij zo gelijke dieren als oryx en stier, niet begrijpt, het berispen.

Hier nu moeten wij eerst er op letten, dat, wanneer de dieren ons dienen, dat plaats heeft, omdat God ze beheerst, en ons als het ware in de hand en in de macht geeft, opdat wij ze

zouden kunnen gebruiken. Dat dit zo is, is duidelijk. Waarom laat het paard toe zich te laten besturen door den mens, waarom trekt hij den ploeg of draagt de lasten? Waarom gebruiken wij de krachtige ossen, de ezelen en de muildieren? Want het paard is sterk genoeg, om den mens te weerstaan. Wij zien dat het een dier is, moedig en vlug, hoe kan het derhalve beheerst worden? Wat nu de os betreft, wanneer wij zijne hoornen zien, indien wij niet er aan gewend waren hem te regeren, zeker is het, dat hij voor ons een onnoemelijk krachtig en vreselijk dier zou zijn, ja, zo hij maar de kop in beweging brengt, zou hij den mens op de vlucht jagen. Grote ogen en een fieren nek heeft hij. Bovendien indien hij zijne hoornen gebruikt, voorwaar den mens, indien deze hem nabij kwam, zou hij midden door kunnen boren. Men lette ook bij hem op zijn buitengewoon zwaar lichaam. Hoe nu zouden wij hem kunnen gebruiken, indien het niet was, omdat het den Heere heeft goed gedacht, om ons over hem heerschappij toe te delen..

16.

III. Vs. 16-21. Zie onder de vogelen nieuwe bewijzen Mijner wijsheid.

16. Zijn van u de verheugelijke, vleugelen der pauwen? of de vederen des ooievaars, en des struisvogels 1), gebruikt hij ook zijn vleugel, die zozeer op den ooievaar gelijkt, ter verzorging zijner jongen?

1) Het woord, hier door pauw, vertaald, betekent eigenlijk "geschreeuw," en is hier een poëtische naam voor de struisen, die zo genoemd wordt wegens haar krassend geschreeuw. Zij heeft met den ooievaar veel gelijkheid. Terwijl echter de laatste om zijne zorgvuldigheid voor de jongen den naam chasida "de vrome" (pia avis) draagt (waarom zij ook als de lievelingsvogel van Hulda, de Germaanse godin van het huwelijksgeluk voorkomt), toont zich de struisvogel geheel zorgeloos en hard tegen over zijne jongen, zodat hij tot een spreekwoord geworden is (Klaagt. 4: 3). In de onvruchtbaarste, eenzaamste woestijn is hij te huis. Hier krabben zij in den heten grond hun nesten, en elk legt ongeveer 30 eieren. Is het nest vol, zo leggen zij ze zonder orde rondom het nest. De hen is zeer angstig, en vlucht licht van de eieren; het mannetje broedt des nachts alleen, om de aanvallen van sjakals en wilde katten, die naar de eieren begerig zijn, af te weren. Als de wreedheid van den struisvogel kan genoemd worden, dat hij de rondom gelegde eieren aan de roofdieren en mensen overlaat, of als voedsel voor zich en de jongen gebruikt. Wanneer zij bemerken, dat hun nest ontdekt is, verwoesten zij het, treden de eieren aan stukken en leggen op ene andere plaats hun nest aan. Een bewijs van de domheid van den struisvogel is, dat de hen, wanneer zij van hare eieren verjaagd is, met luid geschreeuw den haan opzoekt, die haar dan met geweld naar het nest terug brengt. De jager die zich intussen in het zand verstopt heeft, doodt dan dikwijls beide met één gelukkig schot; verder dat de struisvogel bij windstilte tegenover rijdende jagers, in plaats van te vluchten, zich gaarne achter heuvels en in diepten van den grond zoekt te verbergen. Onwaar is het, dat hij, als hij niet meer kan ontvluchten, den kop in het zand steekt. Ondersteunt hem bij zijne vlucht de trekking in de lucht, dan spreidt hij de vederen van den staart als een zeil uit, en ontkomt onder bestendig roeien met de uitgebreide vleugels zijne vervolgers gemakkelijk..

Beter: De vleugel van de struisen beweegt zich lustig, is het de slagveder van den schonen ooievaar of diens veder? In het Oosten stond de ooievaar als een zogenaamde vrome vogel bekend, die innig zorgde voor zijne jongen, de eieren met zorg uitbroedde en zijne jongen van al het nodige voorzag. Vandaar dat hij bij de Heidenen als een goddelijke vogel werd vereerd.

Welnu de struisen heeft, wat haar lichaamsbouw betreft, wat de kleur van hare vederen aangaat en wat belangt het gezellig leven in troepen, veel overeenkomst met den ooievaar, maar in haar gedrag tegenover de eieren en tegenover hare jongen is er een zeer groot onderscheid. En op dit onderscheid wil God Job hier doen letten. De Heere wil Job ook hier leren, dat Hij aan het dier het verstand en de wijsheid geeft en dat, waar het geen verstand heeft, om zijne jongen op te voeden, het toch wel is ingeschapen, om zich te verdedigen, of wanneer het moet, zich door een snelle vlucht te redden.

17. Hoezeer onderscheidt hij zich van den ooievaar, die voor zijne eieren zo bezorgd is! Hebt gij het wel opgemerkt, dat zij hare eieren in de aarde laat, en in het stof, in het hete woestijnzand, die verwarmten uitbroedt?

18. En dat de struisvogel vergeet, dat de voet des mensen die drukken en vertreden kan, en de dieren des velds, als de hyena, de sjakal of de wilde kat, die vertrappen kunnen.

19. Zij, de hen, verhardt zich tegen hare jongen, alsof zij de hare niet waren; haar arbeid is dikwijls te vergeefs, die zij met leggen en broeden der eieren had, daar zij ze voor een groot deel weer vertreden of roven laat, omdat zij zonder vreze, zonder zorg is of: "maar het gaat haar niet aan."

20. Want God heeft haar van wijsheid ontbloot, haar deze niet gegeven, en heeft haar des verstands niets meegedeeld.

De domheid van den struisvogel is bij de Arabieren tot een spreekwoord geworden..

Bij dag verlaat de hen dikwijls de eieren uit schuwheid en om hare kost te zoeken, wanneer zij ook door de zon genoegzaam verwarmd worden. Tegen den nacht komt zij weer, om er op te broeden, maar dan is zij meestal vergeten, waar zij ze te zoeken heeft, dan vindt ze andere struiseieren en broedt ze, alsof het de hare waren..

21. Heeft de Heere haar echter dat verstand onthouden, zo heeft Hij haar toch in Zijne Voorzienigheid ene andere wonderbare eigenschap toegedeeld. Als het tijd is, als het er op aankomt om zich te redden, verheft zij zich in de hoogte; zij belacht dan in haren pijlsnellen, half vliegende loop het paard en zijnen rijder; zij zullen hem niet inhalen.

22.

IV. Vs. 22-28. Zie verder de heldhaftige schoonheid en de ontembare krijgslust van het strijdpaaard aan, welk een heerlijk toonbeeld van macht, wijsheid en heerlijkheid van Zijnen Schepper is het!

Dat de dwaze, maar in grootte met den kameel (daarom *Struthio camelus*), in snelheid met het paard wedijverende struisvogel door het slimme, moedige Arabische paard vervolgd wordt, leidt tot ene schildering van dit dier, die alle beschrijvingen daarvan in verheven eenvoud en edele schoonheid overtreft. Den Israëlieten moest het paard des te bewonderingswaardiger en edeler voorkomen, daar zij het slechts als strijdros nooit als trekdier kenden, als waartoe het bij ons vernederd is.

22. Zult gij het paard sterkte geven, gelijk ik het hem gaf? Kunt gij zijnen hals met donder 1) bekleden?

1) In het Hebr. Ra'emah. Dit betekent eigenlijk, beweging (niet donder = Mer), maar wordt ook poëtisch gebruikt voor de manen, dewijl deze bij een strijdros in beweging zijn.

23. Zult gij het beroeren, doen huppelen en voortrennen, nu rechts, dan links als enen sprinkhaan (Joël 2: 4 vv.), de pracht het geraas van zijn gesnuif is ene verschrikking voor den mens.

24. Het graaft in den grond, ongeduldig wachtende stampet het gaten in den grond, en het is vrolijk in zijne kracht, het huppelt in het gevoel zijner kracht met vreugde voort, en trekt uit vol van moed ter overwinning, den geharnaste tegemoet.

25. Het belacht de vreze, die het nog bij zijnen berijder waarneemt, en wordt niet ontsteld, en keert niet wederom van wege het zwaard des vijands, dat hem tegenschittert.

26. Tegen hem ratelt de pijlkoker, het vlamig ijzer der spies en der lans van zijnen ruiter; toch jaagt het zonder vrees trots en snel voort.

27. Met schudding ongeduld en beroering, door den moed des toorns slokt het de aarde op, jaagt het zo snel voort, dat gehele streken plotseling verdwijnen, alsof ze verslonden waren, en gelooft niet 1), dat het is het geluid der bazuin, de ruiter kan het niet meer inhouden, zo verlangt het naar den strijd, als het het teken verneemt om zich te verenigen of den aanval te ondernemen.

1) In het Hebr. Welo jaämin. Dit kan wel betekenen, en gelooft het niet, maar ook, blijft niet staan, en die betekenis moeten we hier hebben. Het woordje dat (ki) is dan te vertalen door, wanneer. Als het, dit wil de Heere hier zeggen, het geluid der bazuin hoort, is het niet tegen te houden, om zich in het slaggevoel te begeven.

Virgilius. (Georg. III. 33. v.) bijna woordelijk hetzelfde: Tum si qua sonum procul arma dedere, Stare loco nescit, micat auribus et tremit artus.

28. In het volle geklank der bazuin 1), zo dikwijls de trompetten de strijders tot een nieuwen aanval opwekken zegt het: Heah!, brieset het van vreugde en strijdlust, en riekt den krijg van verre, het heeft er een voorgevoel van, nog voordat er een treffen heeft plaats gehad; het ruikt van verre den donder der vorsten, het donderend commando der veldheren, en het gejuich 2),

het oorlogsgeschreeuw, dat het teken tot den aanval geeft. Dan stort het zich begerig in den strijd.

1) Of, bij iedere toon van de bazuin, van de krijgstrompet. Wij hebben hier een onovertreffbaar schone beschrijving van het strijdros, van het krijgspaard, waarbij die der ongewijde dichters verbleekt, als het licht der maan voor dat der zon. Wij zien hier als het ware elke beweging, wij horen het roepen en het stampen met de voeten, wij zien het zich met wellust werpen in het midden van het strijdgewoel.

En dit alles om Job zijn nietigheid, zijn kleinheid te doen erkennen tegenover Hem, die zulk een edel dier schiep, en het met die edele hoedanigheden begiftigde.

2) Hoewel het Arabische paard zacht is als een lam en geen anderen teugel nodig heeft dan den halster, zo schieten toch zijne ogen vuur, zodra het den oorlogskreet van zijnen stam verneemt en de trillende speer van zijnen ruiter ziet, de bloedrode neusgaten openen zich wijd, de hals kromt zich, en staart en manen heffen zich in de hoogte en breiden zich in den wind uit..

Want het voornaamste in dit voorbeeld is dit. n.l. dat het kan strekken, om den ons ingewortelden hoogmoed te onderdrukken. Wanneer wij derhalve worden aangezet, om tegen God te murmureren, of Hem in enige zaak willen tegenstaan of bestrijden, dan hebben wij onze ogen op de beesten te vestigen, want die kunnen ons leren, en ook die school en die leermeesters zijn wij waardig, wanneer wij niet willen verstaan, om God eenvoudig op Zijn woord te gehoorzamen..

29.

Vb. Vs. 29-33. Hoe wonderbaar is het, dat de roofvogels naar het Zuiden trekken; hoe stout bouwen zij hun nesten op de hoogste klippen; hoe dringt hun blik in de diepste vlakten door!

29. Vliegt de sperwer 1) of havik door uw verstand, door uwe wijze beschikking zo hoog op, nu met krachtigen vleugelslag, dan eens rustig zwevende, en breidt hij door uw bestuur elke herfst zijne vleugelen uit naar het Zuiden, om naar warmere landen te trekken?

1) De sperwer, of liever de havik, want die vogel wordt hier bedoeld, overtreft alle andere vogelen door de kracht en snelheid van zijne vlucht. Bij oude volken, zoals de Egyptenaren, maakte men hem tot een zinnebeeld van de winden.

De Heere wil nu Job vragen of hij, n.l. Job, het is, die aan den havik die kracht in zijn vlucht heeft gegeven. Wederom om Job te beschamen en zijn kleinheid te doen gevoelen.

Bij den adelaar wijst God op den scherpen blik vooral, dien deze vogel heeft, om uit de verte zijn prooi te speuren.

30. Is het naar uw bevel, dat de arend 1) zich omhoog verheft a), en dat hij zijn nest in de hoogte maakt?

a) Jer 49: 16. Obadja 1: 4.

1) Het Hebr. woord neshar betekent alle soorten van arenden, ook den gier. Overigens is het niet alleen van gieren waar, maar ook van arenden, bijv. van den krachtigen goud- of steenarend, dat zij daar zijn, waar aas is; alleen van reeds verrotte lijken hebben zij een afkeer. Zij trekken achter de karavanen en storten zich op ieder gevallen kameel of ander stervend wezen, dat door de karavanen wordt achtergelaten..

De adelaar in zijne hoog opstijgende vlucht, met zijnen koninklijken blik, in zijnen koninklijken burg, in zijnen bloeddorst en zijn roofzuchtig zoeken-sluit deze rij; een koning van het gevederde rijk, gelijk de leeuw, als koning van de dieren der aarde, begon..

31. Hij, de adelaar, woont en vernacht, heeft zijn nest in de steenrots, op de scherpte, op den stelten top der steenrots en der vaste plaats; die ontoegankelijke rotsen zijn hem een overwinnelijk kasteel.

32. Van daar speurt hij met zijnen scherp blik de spijs op, in de diep onder hem liggende dalen; zijne ogen zien van verre af op den grootsten afstand.

33. Ook zuipen zijne jongen bloed, hoewel zij op ontoegankelijke rotsen hoog in de lucht hun nest hebben, want pijlsnel schieten de ouden uit die hoogte, en verheffen zich met hunnen buit tot in de wolken, en dragen dien naar hun jongen, en waar verslagenen zijn, daar is hij (Habakuk. 1: 8. MATTHEUS. 24: 28. Luk. 17: 37).

34.

VI. Vs. 34-38. Des Heren verder woord ter bestraffing, en Jobs antwoord.

De Hebr. Bijbel begint met dit vers het 40ste Hoofdstuk. De oude overzettingen, de Septuaginta en Vulgata, welke onze Staten-overzetteren volgen, hebben echter gelijk, wanneer zij vs. 31-35 voor een slotwoord op deze rede des Heren (Hoofdstuk 39) houden.

34. En de HEERE, nadat Hij Zijn wonderbaar, dikwijls schijnbaar widersprekend, maar toch zo wijs beschikken in de natuur voor Job had uitgesproken, antwoordde Job, die, gevoelende niet ene van al deze wonderbare verschijningen te kunnen verklaren, verstomd was en zweeg, en hij zei:

35. Is het twisten met den Almachtige onderrichten 1)? Wie God bestraft, die meent Hem te kunnen terechtwijzen, alsof hij alles beter wist, die antwoordde daarop 2), op hetgeen Ik zo even gevraagd heb. En zo hij dit beantwoordt, dan wil Ik erkennen, dat hij recht heeft om een oordeel over Mijne daden te vellen.

1) Beter: Zal de berisper nu met den Almachtige twisten? Dat is: O, gij Job, die God berispt hebt, omtrent Zijne handelingen en leidingen, zult gij nu nog langer twisten met den Almachtige? Hebt gij nog meer lust, om met Hem, die U op Zijn Almacht en Alwetendheid en Wijsheid heeft gewezen, een twistgeding te beginnen, of voort te zetten?

In het tweede gedeelte vraagt de Heere, of hij, die God bestraft, terechtwijst, het beter weet dan Hij, Hem nu zal beantwoorden.

2) Reeds daarin lag voor Job ene diepe beschaming, dat God met hem over geheel andere dingen begon te spreken, dan over zijn recht of onrecht; nog meer daarom, dat God aanstonds het A.B.C. boek der natuur opslaat en den bediller van Zijn bestuur daarin te schande laat worden. Dat God de Almachtige en wijze Schepper en Regeerder der wereld is, dat de natuur boven menselijk kennen en vermogen verheven, en vol van bewonderenswaardige scheppingen en inrichtingen, vol van geheimen en onbegrijpelijkheden voor den onwetende en onmachtige is, dat weet Job ook vóórdat God spreekt, en toch moet hij het horen, omdat hij het niet recht weet; want de natuur, die hij kent als ene predikster van de scheppende en beheersende macht Gods, die is ook ene predikster van ootmoed. Zo verheven als God, de Schepper en Heere der natuur, is boven Jobs bedillen, zo verheven is ook daarboven de bewerker van zijn lijden. Het nieuwe in Jehova's rede is de betrekking, in welke Job genoodzaakt wordt, hem niet geheel vreemde opmerkingen tot het geheim van Zijn lijden en zijn gedrag jegens God in dit Zijn lijden te plaatsen. Hij, die gene enkele van die vragen uit het gebied van het natuurlijke weet te beantwoorden, maar bovenal Gods macht en wijsheid moet aanbidden en bewonderen, die moet zich zelven een opgeblazen dwaas toeschijnen, wanneer hij daarvan de toepassing maakt op zijn vermetel oordelen over den Bewerker van zijn lijden..

Wij zijn onkundigen en kortzichtigen, maar voor God zijn alle dingen naakt en geopend. Wij zijn dwazen, maar Zijne wijsheid is oneindig. Wij Zijn afhankelijke schepselen, maar Hij is de Soevereine Schepper, en zouden wij voorwenden, Hem te willen onderwijzen?.

Het zou vreemd kunnen schijnen, dat God, willende Zijne rechtvaardigheid in bescherming nemen en den mond der mensen stoppen, opdat zij Hem niet gering achten, spreekt over de sterren, over de landbouw, over de scheepvaart, en de natuur der dieren uitlegt.

God schijnt hier Zijn argumenten ontleend te hebben, aan wat vreemd was aan het onderwerp en niet aan die, welke op de zaak passende waren. Maar indien wij het doel beschouwen, zullen wij bevinden, dat zij zo meer dienstig zijn geworden, om zo Zijne rechtvaardigheid in bescherming te nemen, dan indien Hij over haar had uitgeweid, en de schepselen niet had laten optreden. Waarom? Dewijl wij tot dit besluit moeten komen, dat Hij, indien het Hem toeschijnt, ons te moeten laten zwetsen, en echter wij er niets door verder komen, dewijl we toch niet zo luid kunnen schreeuwen, dat door ons geroep Zijne oren doof gemaakt worden, Hij ons vele hinderpalen, vele sluitbomen in den weg stelt, dat zo vele schepselen er zijn in den hemel en op aarde en in de zee, zo vele getuigen wij tegen ons hebben, dat wij niet God kunnen nabijkomen. Wij zien derhalve, dat deze wijze van handelen, welke God gevolgd heeft, om Job te treffen en in Zijn persoon alle ongeduldigen, of wie zich al te zeer willen

vervoeren, zo geschikt en doeltreffend is, dat niets deze te boven gaat, en dat Hij, een betere manier van onderwijzen, dan die, welke boven is voor ogen gesteld, niet had kunnen volgen..

God verdedigt Zijne rechtvaardigheid en Zijn wijs beleid, omtrent de wegen, die Hij met Zijn mensenkinderen houdt, niet rechtstreeks. maar de grondtoon van Zijne rede tot Job is deze: Als uw weten, als uw doorgronden van de Goddelijke zorg in het rijk der natuur zo weinig is en zo eng, dat gij op de vragen, die Ik U gesteld heb, geen antwoord kunt geven, is het dan te verwonderen, dat gij ten minste niet doorgronden kunt de verborgen wegen en Mijne verborgene gedachten omtrent het lot en den levensloop van mensenkinderen? En indien alles, wat zich in de dierenwereld openbaart, bewijs is van Mijne Wijsheid en Majesteit en Goedheid, zou het dan ook niet kunnen zijn, dat die wegen, die gij veroordeelt, ten leste wegen van wijsheid en van goedheid blijken te zijn? Die God, die Zijne Vaderzorg aanwendt voor het redeloos schepsel, is Hij niet die zelfde God, die hem nu wel laat lijden, maar niet om hem te plagen, maar om hem te louteren, in elk geval, om hem ten goede nabij te zijn?

36. Toen antwoordde Job, in 't diepste gevoel zijner geringheid den HEERE, en zei:

37. Zie, ik hen te gering en onbekwaam tegenover zulk ene diepe wijsheid en heerlijkheid. Wat zou ik U antwoorden op Uwe vragen? Het ware dwaasheid a). Ik leg mijne hand, vol beschaamdheid en eerbied op mijnen mond (Hoofdstuk 21: 5; 29: 9).

a) Psalm 39: 10.

Zowel in de natuur als in de zedelijke wereld zijn raadselen, waarvan God-Almachtig de oplossing aan Zich heeft behouden, hoogten en diepten, waarin zich ons verstand verliest, en die tot de verootmoedigende overtuiging brengen, dat al ons kennen slechts gedeeltelijk is, een stukske der zaak, niet noemenswaardig, indien wij het vergelijken bij hetgeen ons verborgen blijft. Welk ene dwaasheid dan, indien wij ons aanstellen, alsof wij het geheel overzagen, en hetgeen wij niet begrijpen naar het weinige beoordelen, dat door ons begrepen wordt; welk ene vermetelheid, Gods doen te willen bedillen, of Hem als wetten voor te schrijven, wat wij als meer of min bestendige verschijnselen hebben opgemerkt. Ach, hoe licht komt de hoogmoedige mens tot hetgeen genoemd wordt: "Gods raad verduisteren met woorden zonder wetenschap; " het is ene betere wijsheid "de hand op den mond te leggen" en zijne "geringheid" te belijden..

38. Eénmaal heb ik mij onderwonden, en heb morrend tegen den Heere en Zijne regering gesproken, maar ik zal het nietwagen te antwoorden; of tweemaal, eens en andermaal, sprak ik dwaze redenen, maar ik zal niet voortvaren. Ik erken nu Uwe macht en wijsheid en buig mij daaronder.

O wonder der liefde en lankmoedigheid Gods! -Hoe lang hoort Hij Jobs vermetele, uitdagende redenen aan en zwijgt! En als Hij dan begint te spreken, slaat Hij Job niet door machtspreuken neer, maar handelt met hem als met een kind; Hij examineert hem uit den Catechismus der natuur en laat hem zelve zeggen, dat hij bij dit examen valt.

Gemeenschap met God overwint en verootmoedigt een heilige, en maakt dat hij met vreugde afstand doet van zijne geliefdste zonde. Wij moeten overwonnen en vernederd worden, en hebben ook verder verootmoediging nodig.

HOOFDSTUK 40.

SPIEGEL VAN GODS ALMACHT IN DEN BEHEMOTH.

De belijdenis, die Job op de beide eerste gedeelten van Gods redenen aflegde, was nog gene volkomen; zij kon nog meer een buigen zijn onder de grote macht en wijsheid Gods, gelijk hem deze uit de wonderen in de natuur op nieuw levendig voor den geest getreden was, maar waarbij de overtuiging van eigen onschuld in zijn lijden en het gemis aan gerechtigheid in de wereldregering van God toch nog wil vasthouden. Bovenal kwam het er op aan, dat Job zijne vermetelheid, aan welke hij zich door twijfel aan Gods gerechtigheid in de wereld schuldig gemaakt had, in al hare grootte erkende, en daarmee tevens de in zijn hart ingewortelde eigengerechtigheid en loonzucht; over deze moest hij berouw gevoelen, deze voor den Heere belijden. Dit dieper schuldgevoel te bewerken, is het doel van het nu volgende derde gedeelte van Gods redenen. Ook hier weer gaat de Heere den weg, die alleen met Zijne eer en waardigheid overeenkomstig is. Hij laat Zich niet in een richten met Job in, maar toont hem in de beide grootste monsters uit de dierenwereld, het rivierpaard en den krokodil, dat de mens, die het eens in staat is zulke schepselen te beteugelen, nog veel minder in staat zou zijn de bozen te straffen en op aarde gerechtigheid te oefenen; dat integendeel slechts Hij, die de hoogste macht bezit, Wiens scheppende kracht zich in zo overvloedige volheid, in zulke reusachtige dieren openbaart, ook noodzakelijk de allerhoogste gerechtigheid bezitten en uitoefenen kan. Wie echter met zijne ingebeelde gerechtigheid de kracht niet verbindt, om het boze te vernietigen, die wage het niet, zijne gerechtigheid nevens die van den alleen machtigen en rechtvaardigen God te stellen, maar behoort zich zonder tegenspraak te verootmoedigen. Eerst deze rede van God brengt in Job de volle en diepe erkenning van de volkomen vereniging van wijsheid, macht en rechtvaardigheid in God, te weeg, en doet daarmee de oprechte boete en de belijdenis zonder enig voorbehoud van zijne zonde van onverstandige verduistering van Gods raadsbesluit tot rijpheid komen.

Vs. 1-19. Welaan-gord u tot den strijd tegen Mij! Wilt gij het wagen, Mijne rechtvaardigheid in het vergelden van goed en kwaad in twijfel te trekken; zo toon Mij aan, dat gij in staat zijt, met gelijke macht als Ik, de wereld te regeren. Wapen u toch nu met uwe hoogheid en vernietig alle misdadigen en trotsen in de wereld, zo zal Ik u prijzen. Doch zie slecht, den behemoth (het nijlpaard) aan, dat meesterstuk onder het geschapene, en beproef het met openlijke macht te vangen, zo zult gij van uwe onmacht overtuigd worden, en ook de bestraffing van het kwade gaarne aan Mij overlaten.

1. En de HEERE, Jehova (zie Hoofdstuk 38: 1) antwoordde Job op zijne nog onvoldoende belijdenis, om zijn berouw te louteren, en alle eigengerechtigheid in hem te beschamen, uit een of, het nog altijd boven zijn hoofd hangend onweder uit den onweersstorm (Hoofdstuk 37: 2) en zei 1)

1) Job was wel grotelijks vernederd, door hetgeen God reeds had gezegd, maar nog niet genoeg en ten volle tot schuldbekentenis en zelfveroordeling gebracht. Hij was enigszins vernederd, maar nog niet genoeg verlaagd, en daarom vervolgt God alhier met op dezelfde wijze, niet minder nadrukkelijk, als te voren tegen hem te redeneren. Zij, die behoorlijk

overtuigd zijn van zonde, en die er berouw over tonen en boete voor willen doen, zullen nodig hebben, ten volle van hun eigen onmacht en ellende overreed te worden, ten einde zich in zak en as, voor God op het boetvaardigst te mogen verootmoedigen..

Gelijk in de eerste, zo ook in deze tweede rede blijkt het zo duidelijk, dat God, de Heere, Job niet dwingt Hem te eren als den volstrekt Rechtvaardige, maar hem door Zijne woorden overreedt. De vrienden hebben hem willen dwingen, en toen hij niet wilde, hebben zij hem verdoemd. Maar God werkt met de onweerstaanbare kracht van Zijn Woord en overreedt door de bewijzen Zijner liefde en gunst. De Heere overtuigt Job, en wel zo, dat hij straks diep voor Hem in het stof zal bukken.

God verdoemt Job niet, gelijk de vrienden gedaan hebben, maar wil hem zijne zonde doen inzien, zijne vermetelheid diep doen verfoeien. Wanneer Hij spreekt, getuigt het van Zijne hoge Majesteit, maar ook van Zijne neerbuigende Goedheid.

2. Gord nu als een man uwe lenden (zie Hoofdstuk 38: 3); Ik zal u vragen, hoe gij in Mijne plaats het kwade zoudt bestraffen en te niet doen, en onderricht Mij, of gij de macht bezit beter gerechtigheid over de aarde uit te oefenen.

3. Zult gij het ongestraft wagen, niet alleen tegen Mij te morren, maar ook mijn oordeel, dat Ik over het kwade in de wereld uitspreek en over het vonnis, dat ik ten uitvoer leg en alzo Mijne gerechtigheid in 't besturen der wereld te niet maken? Zult gij Mij verdoemen 1), opdat gij rechtvaardig zijt, en daar staat als een, wie door Mij zwaar onrecht is aangedaan?

1) De eigengerechtigheid is steeds een meer of minder bewuste aanval op de volkomen rechtvaardigheid Gods. "Wie zich zelve zoekt te verdedigen tegen Gods kastijdingen, zoekt het oordeel te vernietigen van Degene, die hem slaat. Wanneer hij ontkent, dat hij om eigene schuld geslagen wordt, wat doet hij anders, dan de rechtvaardigheid van Dien, die hem slaat, aanklagen? Zo ook de vrome Job, daar hij zijne schuld bij de kastijdingen niet kon vinden, en ook niet begreep, dat juist deze kastijdingen hem tot bevestiging in de heiligmaking konden zijn, meende hij dat hij ten onrechte geslagen werd.

Alleen oprecht en diep berouw over, en belijdenis van de zonde erkent Gods rechtvaardigheid in Zijne wereldregering volkomen. (Psalm 51: 6. Rom. 3: 4.).

4. Hebt gij dan enen arm gelijk God, een arm met Goddelijke almacht toegerust, dat gij in Mijne plaats en rechtvaardiger dan Ik de wereld zoudt kunnen regeren? en kunt gij, gelijk Hij, met de stem donderen¹⁾, aan uwe bevelen zulk een nadruk geven? Wie rechtvaardiger wil zijn dan God, die moet ook gene mindere macht hebben. De hoogste gerechtigheid en wijsheid en de hoogste majesteit en macht zijn steeds in de nauwste vereniging.

1) Dat is: Zijt gij misschien ook het een of ander onafhankelijk wezen? Of hebt gij een machtigen arm als een God? En kunt gij ene even gelijke donderende stem, vol van Majesteit, doen horen? Streng, zeker, en klemmende vragen, Gode ten hoogste betamende, en die

tevens insluiten, dat hij, die Gode verwijt, dat Hij hem onrecht aandoet, zich enigermate tot een God verheft, en zich de hoogste heerlijkheid en Majesteit toe-eigent..

5. Versier u nu met Goddelijke voortreffelijkheid en met rechterlijke hoogheid, en bekleed u met majesteit en heerlijkheid, gelijk Ik, de Regeerder en Rechter der wereld, met Majesteit bekleed ben, zo wil Ik zien, of gij in staat zijt, de wereld beter te regeren en te richten, dan Ik.

6. Strooi de verbolgenheden uws toorns uit over deze wereld, zo vol van gruwelen, gelijk gij van Mij verlangt; en zie allen hoogmoedige aan met het vernietigend oog van een hemelsen rechter, en verneder hem1)!

1) Job had zich beklagd over de hoogmoedigen en goddelozen, en beschuldigde God als het ware, dat Deze niet rechtvaardig hen verwierp. Welnu, hier roept God Job op, om te tonen wat hij kan tegen de hoogmoedigen. Hij heeft met God een twistgeding willen beginnen, zich daarom feitelijk met God op één lijn geplaatst, hier wordt hij uitgenodigd, om dan ook al zijn kracht te beproeven, om de goddelozen tegen te houden. Kennelijk wil God er mee zeggen, dat Hij alleen de macht bezit, om hen te dwingen, maar ook de wijsheid, om op zijn tijd het oordeel over de goddelozen uit te voeren.

7. Ja, zie allen hoogmoedige, en breng hem te onder, dat toch hebt ge gemist in Mijn bestuur en het onrechtvaardig genoemd; en verpletter de goddelozen in hun plaats, overal waar gij ze vindt!

8. Verberg hen te zamen in het stof der aarde opdat zij nooit weer te voorschijn komen, verbind hun aangezichten in het verborgen van den dood, opdat zij geheel verdwenen zijn.

9. Dan zal Ik, die u thans berispen moet, ook u loven, dat gij niet alleen sterk zijt in het berispen Mijner regering, maar ook, omdat uwe rechterhand u zal verlost hebben 1), dat gij werkelijke grote dingen kunt volbrengen, gelijk Ik, en daarom een zeker recht hebt, Mijne wereldorde te bedillen, en uwe onschuld en gerechtigheid boven de Mijne te verheffen.

1) Hier wil God zeggen, als gij doet of zult doen, wat Ik u zo-even genoemd heb, dan zal Ik belijden, dat gij een Goddelijken arm hebt en dat gij recht hebt, om met Mij te twisten. Een verzekering, wel geschikt, om Job ten diepste te doen buigen. Want hij moet het bij zich zelve erkennen, dat hij daartoe niet in staat is, zich zelf niet kan verlossen en het onrecht niet volkomen stuiten.

En om nu deze woorden kracht bij te zetten, gaat de Heere over, om hem te wijzen op die twee machtige dieren, den Behémoth en Leviathan.

10. In twee dieren wil Ik u aanwijzen, hoe krachteloos gij zijt. Zie nu Behémoth 1), het Nijlpaard, hippopotamus amphibius, welken Ik gemaakt heb nevens u, eveneens, als Ik u gemaakt heb; hij eet hooi en gras, gelijk een rund, zodat men denken zou, dat het een zwak dier was.

1) De kerkvaders hielden den Behémoth, zowel als den Leviathan (vs. 20 vv.) voor zinnebeelden van den satan. Zo zegt ook Luther: Onder deze beelden beschrijft Hij de kracht en het geweld van den duivel en van zijn aanhang, de goddeloze menigte in de wereld. Wanneer nu gene directe betrekking op den satan voor de hand ligt, zo ligt die toch in den samenhang, in welke sprake is van Jobs onbekwaamheid om het kwade beter te overwinnen en te beheersen dan de Heere. Zonder twijfel zijn hier dieren uit Egypte bedoeld, gelijk wij reeds meermalen in het Boek van Job Egyptische beelden aantreffen, die zeker uit den kring, waarin de dichter leefde, genomen zijn. -De naam Behémoth is hoogst waarschijnlijk uit de Oud-Egyptische taal genomen, in welke het p-ehe-mau (p = de, ehe = os, mau = van het water) zou klinken. Dit Egyptische woord is in het Hebreeuws een meervoudig woord geworden, zodat het "al wat groot is in het dierenrijk" betekent. Zeker is hier het Nijlpaard bedoeld. Dien laatsten naam heeft het, omdat het den Nijl tot in zijne monden toe bewoonde. De Romeinen lieten dit geweldige dier in hun schouwspelen tegen den krokodil strijden; tengevolge van het onophoudelijk jagen verdween het uit den Beneden-Nijl zodat men die tonelen moest laten ophouden. Tegenwoordig vindt men het nog in den witten en den blauwen Nijl en in bijna alle andere Afrikaanse rivieren en meren. Het Nijlpaard heeft een lompen lichaamsbouw, is dikwijls 14-17 voet lang, 7 voet hoog, heeft een ronden romp van bijzonder groten omvang en een zwaarte van 15-20 centenaars. De zeer grote kop zit dadelijk aan den romp, zonder hals, de oren zijn klein en spits, de ogen even zeer klein, dom starende, de bek zeer groot en breed, de muil buitengewoon ver geopend. Het bezit een ontzettende sterkte, zodat het rivierschepen van middelmatige grootte met manschappen en lading kan omverwerpen of met zijne tanden vernietigen. Toch eet het planten, is over 't algemeen bevreesd en valt slechts zelden dieren of mensen aan. Dan zijn hem echter de 4 geweldige hoektanden van de kakebenen van welke de ondersten bij volwassene dieren minstens ene lengte van meer dan twee voet bereiken, een vreselijk wapen. Het deze verbrijzelt het zelfs runderen tot brij. Een reiziger bericht, dat een Nijlpaard 4 trekossen verbrijzelde, welke rustig aan een scheprad stonden. "Wordt er in het water voedsel genoeg gevonden, gelijk bv. in de plantenrijke meerachtige platen van den Bahr el Abiad (den witten Nijl), zo verlaat het ook des nachts de bedding van den stroom niet, of slechts hoogst zeldzaam. Het eet dan hij dag en nacht van de planten, die in den stroom wassen, wanneer het hongerig is. Bijzonder dient hem tot voedsel de loto (niet te verwisselen met den lotoboom), die geheiligd en als een beeld der Godheid beschouwd werd der volken, welke door de zinnelijkheid te niet gegaan en reeds bijna vergeten zijn; deze lotus is de heerlijke, koninklijke broeder van onze liefelijke waterroos. Een etend Nijlpaard is een waarlijk lelijk gezicht. Op een afstand van een tiende mijl kan men het opengaan van den muil met het blote oog zien, op een afstand van ongeveer honderd schreden neemt men alle bewegingen bij het eten waar. De lelijke kop verdwijnt in de diepte en woelt onder de planten rond; het zich oplossend schuim maakt het water op verren afstand vuil, dan komt het weer boven met een muil vol van een betrekkelijk groten, dikken bos afgerukte planten; hij legt dien op de oppervlakte van het water en kauwt en verteert dien nu langzaam. Aan beide zijden van den muil hangen de ranken en stengels der gewassen lang uit, en groenachtig plantensap loopt, met speeksel vermengd, bestendig over de gezwollen lippen. Enkele half gekauwde ballen gras worden uitgeworpen, en op nieuw verslonden; de flauwe ogen loeren bewegingloos in de verte en de voetenlange slag- en hoektanden vertonen zich in hun gehele grootte. In rivieren daarentegen, die steile oevers hebben en die wegens haar snelleren loop geen plantengroei toelaten, zo als de Bahr el

Asrakh (de blauwe Nijl) is het dier genoodzaakt aan land te gaan, om te weiden. "Ongeveer een uur na zonsondergang, op welken in de tropische gewesten, gelijk bekend is, bijna toverachtig snel de lichte, schone nacht volgt, verlaat het, met grote voorzichtigheid luisterende en rond kijkende den stroom, en kruipt, hoe lomp het ook is, tegen de steilste oeverwanden op. In bossen ziet men de sporen van het Nijlpaard overal, waar de rijkdom van de plantenwereld goede weiden belooft; in de nabijheid van bewoonde plaatsen richten zich de paden naar de vruchtvelden. Hier valt het verwoestend in; hier wordt het, hoewel het slechts planten vreet, tot het schadelijkste en gevaarlijkste dier..

11. Zie toch, zijne kracht is, ondanks dat, reusachtig in zijne lenden, en zijne buitengewone macht in den navel (liever: in de spieren) zijns buiks.

12. Als het hem lust, zijn staart is als een ceder; de zenuwen zijner schaamte 1) zijn doorvlochten, de ballen hangen niet neer, maar zijn in den buik besloten met zeer sterke spieren.

1) Of, zijne schenkelen, of, dijen. De Staten-Vertalers hebben de Vulgata gevolgd.

13. Zijne beenderen, hoewel dun, gelijk bij alle waterdieren, zijn als vast koper; zijne gebeenten, het gehele, den vleesberg dragende, beenderengestel, zijn als ijzeren handbomen, ijzeren staven.

14. Hij is een hoofdstuk 1) der wegen Gods, een meesterstuk onder de werken van Gods schepping; die hem gemaakt heeft liet hem niet zonder verdedigingsmiddelen, maar heeft hem zijn zwaard 2) aangehecht, heeft hem toegerust met een reusachtig gebit van over elkaar staande snijtanden, met welke het de velden, als met enen sikkel afmaait.

1) Het nijlpaard is inderdaad het grootste onder alle bekende dieren, in doorsnede zelfs groter dan de olifant. (Zo niet wat de hoogte betreft, dan wel wat de lengte en de dikte aangaat), zo te zeggen, een overblijfsel van de dieren uit de tijden der wereld vóór den zondvloed, in wie zich de kracht des Scheppers op zulk een majestueuze wijze openbaarde..

Letterlijk, eersteling, niet omdat hij het eerste geschapene dier is, maar dewijl hij wel het grootste mag worden genoemd. Wanneer hier gesproken wordt van, de wegen Gods, dan moeten hieronder Zijne daden, als Schepper der wereld worden verstaan.

Bochart merkt hier dan ook op, un chef d'oeuvre de Dieu.

2) Een hoektand van het nijlpaard, in gedaante en scherpte aan het Egyptisch kromzwaard gelijk, bereikt dikwijls de lengte van ruim twee voet en de zwaarte van 15 ponden. Het uit deze tanden gewonnen elpenbeen is zeer hoog geschat en wordt duur betaald..

15. Omdat de bergen hem voeder voortbrengen beklimt hij deze en hij doet het, ondanks zijn lompen lichaamsbouw (vs. 11) gemakkelijk, daarom spelen al de dieren des velds aldaar bij

het zo machtige en toch zo onschuldige dier, dat niet gevaarlijk is, zolang het niet gesard wordt.

16. Onder schaduwachtige Lotus-bomen 1) ligt hij neer, wanneer hij zijnen honger gestild heeft, in ene schuilplaats des riets en des slijks 2).

1) De Lotus-boom groeit in Palestina, Syrië en Egypte in hete en vochtige laagten en bereikt ene aanzienlijke hoogte en sterkte. Hij draagt kleine, gele, goed smakende appels..

2) Bij dag verlaten de nijlpaarden slechts op eenzame plaatsen het water, om in de nabijheid van den oever, deels in het ondiepe water, deels op het land zelf, zich aan een dromerige sluimering over te geven. Daarbij knorren de mannelijke dieren van tijd tot tijd als onze zwijnen, ten teken van bijzonder genot. Tegen den avond wordt het knorren tot een gebrul, en de gehele kudde duikt spelend op en neer in den stroom..

17. De schaduwachtige, de Lotus-bomen bedekken hem, elk een met zijne schaduw; de beekwilgen omringen hem.

18. Zie, hij doet de rivier geweld aan 1) hij verhaast zich niet om heen te gaan; hij vertrouwt, dat hij den Jordaan in zijnen mond zou kunnen intrekken 2).

1) De nijlpaarden zwemmen met verwonderlijk gemak, duiken op en neer, bewegen zich met rukken en stoten, wenden zich naar alle zijden heen, en zwemmen in rechte richting met de beste roeiboot in wedstrijd. Ik heb bij rustig zwemmen van dit dier nooit ene hevige beweging van roeien kunnen waarnemen; het water om het zwemmend nijlpaard blijft integendeel glad en onbewogen.

De Jordaan wordt hier gebruikt om ene soort aan te wijzen, om ene geweldige, soms hoog opzwellende rivier, te noemen..

In het Hebreeuws Heen jaäschool nahar. Beter: Zo de rivier zich verheft, en dan het volgende, hij verhaast of siddert niet. De betekenis is, dat het Nijlpaard er niet door verschrikt wordt, als de golven wild en woest beginnen te bruisen. Hij blijft er even kalm onder, al loeit de storm nog zo.

2) In het Hebreeuws Jibtach ki-jagiach jardeen el phihoe. Beter: Hij blijft kalm, wanneer een Jordaan voor zijn mond zou te voorschijn komen.

19. Zou men hem voor zijne ogen, terwijl hij het ziet, kunnen vangen? zou men hem met strikken den neus doorboren kunnen, zou men hem openlijk of met list kunnen vangen, gelijk men anders zelfs wel grote dieren vangt?

Over de moeilijkheid, om het nijlpaard te doden, zijn het alle andere en latere reizigers eens; zonder vuurwapenen, welke zeer zware kogels schieten, en wel op kleinen afstand, heeft de jacht op dit monster in 't geheel geen gevolg. Elke bukskogel doorboort het pantser van den

krokodil; maar zij is veel te zwak, om de een duim dikke huid en ruim zo dikke schedel van het nijlpaard te kunnen doorboren. Van 25 snaphaankogels, verhaalt Rupell, een reiziger in Afrika, op een afstand van ongeveer vijf voeten op den kop van het monster, had slechts één de huid en het been bij den neus doorboord; bij elk snuiven sproeide nu het dier rijke bloedstromen op onze schuit; al de andere kogels waren in de dikte van de huid blijven zitten. Wij bedienden ons eindelijk van een draaibas; maar eerst, nadat 5 kogels, op een afstand van weinige voeten gevuurd, de verschrikkelijkste verwoesting in den kop en in het lichaam teweeg gebracht hadden, gaf de kolossus den geest. Gewoonlijk echter hebben de inboorlingen slechts harpoenen en werpspiesen, met welke hun de jacht ook slechts door grote krachtsinspanning, list en gewoonte gelukt. Andere inboorlingen bezigen ook wel de list, om spitse palen op een bergweg van het nijlpaard in den grond te slaan, welke het niet bemerkt, als het opstijgt, maar nadat het zich rijkelijk met voedsel gevuld heeft en zich bij het nederdalen door het gewicht van zijne zwaarte laat neerzakken, het open rijt..

20.

BESCHRIJVING VAN DE GROOTTE, MACHT EN STERKTE VAN DEN LEVIATHAN.

Vs. 20-Hoofdstuk 41: 2. Of vermoogt gij misschien den leviathan (den krokodil) te vangen? Noch met goedheid, noch met geweld zult gij hem in handen krijgen. Wanneer niemand dit schepsel aandurft, wie wil dan met God den strijd wagen, of tegenover Hem ene aanspraak op recht maken?

20. Zult gij den Leviathan 1), de krokodil (Hoofdstuk 3: 8) met den angel uit het water trekken, of zijne tong 2) met een koord, dat gij laat neerzinken en waaraan de haak bevestigd is?

1) Leviathan kan zowel ene slang (Hoofdstuk 3: 8), als den walvis (Psalm 104: 26) als ook den krokodil (gelijk Psalm 74: 13. Jes. 27, waar zij een zinnebeeld van Egypte is) beteken. Een eigen naam voor den krokodil heeft de Hebr. taal niet; de Egyptenaren noemden hem Temsach, op welken naam de heilige dichter volgens den grondtekst zinspeelt (Ksmt)..

2) De krokodil heeft ene betrekkelijk zeer lange tong, die hij echter niet uitsteken kan.

21. Zult gij hem ene bieze 1) in den neus leggen? of met een doorn, een ringvormigen haak, zijne kaak doorboren?

1) Nog heden is het bij de vissers op den Nijl gewoonte, de gevangene vissen aan het land te trekken, hun een ijzeren ring door de kaken te steken, daaraan een touw te binden, dat aan den oever vast te maken, en daarop de vissen weer in het water te werpen om ze levend te houden..

In het Hebr. Agmoon. Dit woord kan wel een bieze beteken, maar ook een metalen ring, en die betekenis moeten we hier hebben. Evenzo betekent het woord, wat vertaald is door doorn, ook haak, en zo moet het hier vertaald worden. De vraag bedoelt, of Job met den krokodil kan

doen, gelijk men met gewone vissen doet, en hem daarmee opnemen in de rij der geketende dieren. Dit wordt door de volgende verzen, vooral door vs. 23, bevestigd.

22. Zal hij aan U vele smekingen maken? zal hij zachtjes tot U spreken, u vleien, om hem toch zijne vrijheid niet te ontnemen?

23. Zal hij een verbond met U maken? zult gij hem, gelijk een huisdier, aannemen tot enen eeuwigen slaaf, zodat hij voor u werkt, gelijk de os?

24. Zult gij hem africhten en met hem spelen, gelijk met een vogeltje, of zult gij hem binden voor uwe jonge dochters, dat zij met hem spelen?

25. Zullen de metgezellen, de vissersgezelschappen, over hem een maaltijd bereiden 1)? Zullen zij hem delen onder de kooplieden, als een handelsartikel?

1) In het Hebr. Jikroe. Dit is door de Staten-Overzetters vertaald door, een maaltijd houden, in navolging van LXX (ensitountai), maar beter is de vertaling van, handeldrijven. Anderen vertalen door, hinderlagen leggen. Met het tweede gedeelte van het vers komt de vertaling van, handeldrijven het best overeen.

De kooplieden zijn de Phoeniciërs, dewijl zij hier met den naam van Kananeërs worden genoemd.

26. Zult gij zijne met ondoordringbare schubben bedekte huid met haken vullen, of met een vissers krauwel, met harpoenen zijn hoofd? Immers ware het te vergeefs die op hem af te werpen, niet één drong in zijn vlees in.

27. Leg uwe hand op hem, gedenk des strijds; waag het eens de hand aan hem te slaan ten strijde, doe het niet meer, of, gij doet het niet meer, gij zult het ten tweeden male niet ondernemen, de lust zal u wel geheel vergaan zijn.

28. Zie, zijne hoop, de hoop van ieder, die het waagt, zal feilen, hij zal spoedig de hoop om hem ooit meester te worden, moeten opgeven. Zal hij niet ook voor zijn aangezicht nedergeslagen worden, zal hij niet bij den eersten aanblik reeds verslagen zijn?

Onder de vele soorten van krokodillen, welke de oude Egyptenaren kenden (nu kent men nog vijf soorten), is bij deze schildering aan de grootste te denken. Het ondoordringbare van de gepantserde huid, de vreselijke muil, die tot achter ogen en oren zich opent, met de lange spitse tanden de bijzondere behendigheid van zijne bewegingen en wendingen in het water, ook in poel en moeras, de ontzaglijke sterkte, die het in den staart bezit, welke het lichaam in lengte overtreft (een slag van dezen is genoeg, om een hert alle vier de benen tegelijk te verpletteren), het fijne gehoor, de scherpe reuk, eindelijk de grote levenstaaiheid en kracht van het dier-dat alles maakte reeds in de oudheid en nog heden de krokodillenjacht zeer gevaarlijk en moeilijk. Met gewone angels en harpoenen is het onmogelijk het dier meester te worden. De stoutste manier van krokodillenjacht in onze dagen hebben enkele negerstammen,

die met niets dan een dolk gewapend, onder het dier in het water duiken en het den buik doorboren, die slechts met zachte geelachtige schubben bedekt is. In geval zij missteken, is er nog slechts één middel om zich te redden, namelijk dat zij het woedend dier het uiterst gevoelige oog uitstoten.

HOOFDSTUK 41.

1. Niemand is zo koen, dat hij hem, den krokodil, opwekken zou 1); wie is dan hij, die zich voor Mijn aangezicht stellen zou 2), als een aanklager?

1) De bedoeling dezer woorden is duidelijk. Als zelfs het schepsel Gods, wat uit Zijne hand voortkwam, zo vreselijk is, dat het mensenkind het niet durft aangrijpen, hoeveel te meer moet dan de mens er tegen opzien, om zich tegen zijn Schepper te stellen, om Hem aan te klagen en Zijn toorn af te wachten. Hiermede wordt dan Job's drieste vermetelheid in al haar naaktheid ten toon gesteld en wordt hij vermaand, om zich voor den hogen God te verootmoedigen.

2) Indien we nu voor het aangezicht der wilde beesten vrezen, betaamt het dan, dat wij voor Gods aangezicht stoutmoediger zijn, zodat wij met Hem, die ons kastijdt, willen twisten en verontwaardigd worden, wanneer Hij ons wil vernederen? Past het, dat wij zo dwaas zijn, dat wij tegen Zijne rechtvaardigheid murmureren, tegen Hem in enige zaak strijden, en Zijn heerschappij willen afwerpen, of versmaden? Laten derhalve de mensen hun razernij bekennen, wanneer zij tegen God opvliegen, terwijl de wilde dieren hen doen sidderen..

2. a) Wie onder al Mijne schepselen heeft Mij voorgekomen, Mij ene weldaad bewezen, dat Ik hem zou vergelden 1), dat hij enige rechtmatige aanspraak op Mij, dat Ik enige verplichting aan hem zou hebben? b) Wat onder den gansen hemel is, is het Mijne; Ik heb het alles door Mijne almacht geschapen; Ik ben over alles alleen Meester, en niemand heeft enig recht over Mij.

a) Rom. 11: 35 b) Exodus 19: 5. Deuteronomium 10: 14. Psalm 24: 1; 50: 12. 1 Kor. 10: 26,28.

1) Alsof hij zeggen wil: Indien wij met Hem willen twisten, behoort het, dat Hij onze schuldenaar is, tot iets verbonden is, in elk geval, wij enig recht tegen Hem hebben. Waar nu wordt de mens gevonden, die enig recht tegen God kan voorbrengen, waardoor hij zou kunnen bewijzen, dat Hij jegens hem verbonden is? Wij zien echter daartegenover, dat wij alles van Hem hebben, dat Hij juist niets aan ons verschuldigd is. En echter zijn wij zo verwaand, dat wij tegen Hem willen twisten. Dat dit in het algemeen wordt voorgebracht is om ons te leren, dat wij verschuldigd zijn, ons onder de macht Gods te buigen en wel door te bekennen, dat, wat Hij ook doet, Hij is de Schepper, de Rechtvaardige en de Machtige, zoals de Apostel Paulus aantoon (Rom. 2)..

Hier is de sleutel tot recht verstand van het doel, waarmee deze beide dieren geschilderd zijn. Job wil de aanklager en de Heere zou de aangeklaagde zijn, en Job hoopte het van God, zijne tegenpartij, te winnen. Evenzo denken allen, die tegen God morren. Welk ene dwaasheid! Wie den moed laat zakken voor een groten worm, dien God geschapen heeft, hoe zou hij tegenover den Schepper iets kunnen winnen, wiens gerechtigheid zo groot is als Zijne kracht? En wie zal de rechten des Heren kunnen nagaan? Mensen geven elkaar iets, waarvoor zij vergelding kunnen eisen, en de geringste slaaf, die zijnen heer iets geeft mag denken: hij is

door zijn geweten verbonden, goed met mij om te gaan, en wanneer hij het niet doet, zo is het onbillijk; bij God is dit niet zo. Hem heeft niemand te voren iets gegeven, dat Hij het zou moeten vergelden. Zijne rechten zijn dus niet nauwer beperkt, dan Zijn vrij welbehagen. Wie iets van Hem wil eisen, heeft geen anderen grond dan Zijnen wil, en mag het niet anders, dan door bidden begeren. Al wat onder den hemel is, is het Zijne, en wel is het het Zijne in den volsten Zin des woords. Hierdoor wordt dan den mens allen grond, om met God te rechten, ontnomen, want wie met anderen wil rechten, moet den aangeklaagde in ene verplichting gebracht hebben, en hem op grond daarvan van onbillijkheid overtuigen, of hij moet een eigendomsrecht tot grond hebben, en daaruit zijne klachten afleiden. Maar-alles is des Heren, wat blijft er voor den mens over? Alle grond om te rechten verdwijnt. Hij geve zich dan aan den wil van God over en zij verheugd, dat God, aan wiens wil niemand perk en paal kan zetten, liefde is, en alzo naar zijne natuur gaarne weldoet, gaarne helpt en in barmhartigheid een welbehagen heeft..

O hoe diep is hierin de boosheid en trotsheid van het menselijk hart! Men neemt alle weldaden Gods slechts zó aan en verteert ze in eigen lust en trotsheid, alsof men ze nooit van God had geleend of ontvangen, maar geroofd. Bijna niemand toch dankt Hem, gelijk het betaamt, voor al het goede, maar de meesten menen uit blindheid, dat het zo zijn moet en God het hun schuldig is.

Hier doet God op heerlijke wijze Zijne Vrijmacht schitteren en tevens Zijne Soevereine heerschappij. De ganse aarde is de Zijne, met mens en dier en plant en al wat er op gevonden wordt. Hij is de Eigenaar van alles, maar die daarom met het Zijne kan doen in Zijne wijsheid naar Zijn welbehagen, die kan doen al wat Hem in Zijn wijsheid behaagt.

Maar ook wordt door dit enkel woord voor eens en voor altijd de mening verworpen, dat wij den Heere iets zonden kunnen vergelden, om, door Hem iets te geven, voor hetgeen Hij ons heeft geschonken. Als alles wat de gelovige ontvangt, zowel geestelijk als tijdelijk, tijdelijk als geestelijk; gave en genade is van Jen Heere God, als al wat hij ontvangt, hij geniet als verbeurde gave, hoe zal hij dan God iets kunnen geven, waarmee hij zich, zoals men dit noemt, van zijn plicht kwijt?

Het ware vergelden is dan ook niet anders dan met de gaven en goedertierenheden in den Heere God te eindigen.

3.

Vs. 3-12. Doch hoor verder van de sterkte en schoonheid van den Leviathan! Welk een vreselijk gebit! Hoe regelmatig en vast is zijn pantser! Bewonder de verschijningen aan zijn kop, die op licht, vuur en rook gelijken!

3. 1) Ik zal u verder op den Leviathan wijzen. Ik zal zijne leden niet verzwijgen, noch het verhaal zijner sterkte, noch de bevalligheid zijner gestaltenis, van zijn lichaamsbouw, opdat gij nog beter de onbegrijpelijke volheid Mijner heerlijkheid erkent.

1) Was tot nu gewezen op het onbedwingbare van dit vreselijk gewrocht van Gods Schepping, de Heere God gaat het nu verder beschrijven, hoe het gewrocht is als een nevenbeeld van den Behémoth.

4. Wie zou het opperste zijns kleeds, de voorzijde van zijn schubbenpantser ontdekken? Wie zou met zijnen dubbelen breidel, zijn dubbel gebit hem aankomen, tot zijne geweldige twee rijen tanden durven naderen?

5. Wie zou de deuren zijns aangezichts 1) open doen, zijnen muil durven openspalken? Rondom zijne tanden is verschrikking, ieder schrikt er voor.

1) De deuren zijns aangezichts zijn zijne kinnebakken, en dewijl zijne tanden niet door lippen bedekt zijn, zo wordt hier gezegd, dat rondom zijne tanden verschrikking is, dewijl de indruk, dien zijne tanden geven, vreselijk is voor den toeschouwer.

6. Zeer uitnemend 1) zijn zijne sterke schilden, de vier nekschilden, en zijne in zes rijen staande, vierkante schone groene rugschubben, zij zijn sterk, zodat geen kogel licht er doorheen dringt, elk een is aan de andere gesloten als met een nauwdrukkend zegel.

1) De krokodil niest met zulk een geweld, alsof er vuurvonken uit zijn neus voortkwamen. Ook zijn zijne ogen zeer vurig en brandend.

In het Hebr. Gaäwah. Beter: een pracht, een sieraad, wat het dier tot sieraad verstrekt. -

Het is duidelijk, dat de Heere God dit alles vermeldt, om niet alleen het ontembare, maar ook het vreselijke en majestueuze van zulk een dier te kennen te geven. En indien nu zulk een schepsel daardoor den mens tot vreze kan dwingen, hoe groot en vreselijk is dan de macht van den Schepper, indien Hij Zijnen toorn uitstort over den mens, die Zijn hoog gezag durft aanranden! -

7. Het ene is zo na aan het andere, dat de wind daar niet kan tussen komen.

8. Zij kleven aan elkaar, zij vatten zich zamen, zij vatten in elkaar, dat ze zich niet scheiden, dat zij niet te scheiden zijn.

9. Elk een zijner niezingen, wanneer hij zich op het land koestert en den opgesperden muil naar de zon wendt, doet een licht schijnen¹⁾, als de zon in den slijmregen schijnt; en zijne kleine, dicht bij elkaar staande ogen zijn als de oogleden des dageraads ²⁾, zelfs door het water heen fonkelen zij met een roodachtigen gloed.

1) Zeer dikwijls zagen wij het dier in het zand liggen, den muil ver opengesperd en naar de warme zonnestralen gekeerd, terwijl kleine vogels rustig in den donkeren afgrond des doods omsprongen, om uit den watermuil enige wormen uit te pikken..

2) Ook onder de Egyptische hieroglyphen betekenen twee krokodillen-ogen den dageraad..

10. Uit zijnen mond gaan, wanneer hij lang onder water gelegen heeft en sterk ademhalende boven komt, fakkelen, vurige vonken raken er uit.

11. Uit zijne neusgaten komt dan met een groot geruis rook voort, als uit enen ziedenden pot en ruimen ketel, alsof deze in den muil van het dier op een hevig rokend vuur stonden.

12. Zijn adem zou kolen doen vlammen, zo zou men menen, als men de hitte daarvan gewaar wordt, en ene vlam, als ene schitterende vlam komt uit zijnen mond voort.

13.

Vs. 13-25. De grote sterkte van den krokodil doet zelfs helden sidderen, geen enkel soort van wapenen brengt iets tegen hem te weeg. Hij laat zelfs sporen van zijne sterkte in het water en in het slijk achter; hij is de koning onder de roofdieren.

13. In zijnen hals herbergt vernacht de sterkte, in zijnen hals is grote kracht; voor hem springt zelfs de droefheid, de schrik, van vreugde op 1), de smart gaat als het ware voor hem uit, vol van vreugde, van wege de ellende, die hij overal te weeg brengt.

1) Dit is ene echt dichterlijke Oosterse persoonsverbeelding; de droefheid is een heraut voor hem, die met vrolijkheid voor hem uitstapt. -Anderen vertalen: "Voor hem verandert de droefheid in vreugde," het naderen van een vijand verwekt bij anderen schroom, hem is de strijd een lust..

In het Hebr. *Lephanaw thadoets deabah*. Beter: Voor hem uit danst de schrik. Dat is, hij verbreidt zulk een schrik, dat het hart van den machtigste er door verslagen wordt.

14. De stukken van zijn vlees, die bij andere dieren slap neerhangen aan hals en buik, kleven bij hem samen, elk een is vast in hem als metaal gesoldeerd, het wordt niet bewogen. Zelfs de vleesdelen van zijn lichaam zijn hard en met schubben bedekt.

15. Zijn hart is onbeweegbaar als gegoten koper, vast gelijk een steen; ja vast gelijk een deel van den ondersten molensteen, die de wrijving en drukking verdraagt.

De krokodil heeft een onbuigzamen moed en zulk ene levenstaaiheid, dat zelfs dodelijke wonden zijn hart niet zo spoedig tot stilstand kunnen brengen. Pückler, die gedurende vele jaren in Noord-Afrika reisde, en zijne reizen in een groot werk beschreven heeft, verhaalt, dat aan een door hem gedoden krokodil reeds het grootste gedeelte van de huid afgestroopt was en de ingewanden uitgenomen waren, dat men juist bezig was de beenderen uit de poten weg te nemen, toen het dier nog een laatsten galvanischen zweepslag gaf, die den dichten kring van omstanders als kaf uit elkaar deed stuiven, en zelfs iemand op den grond wierp..

16. Van zijn verheffen, wanneer hij uit zijne rust van den oever opspringt, schromen, sidderen zelfs de sterken; om zijner doorbrekingen wille ontzondigen zij zich 1).

1) In het Hebr. Mischbarim jithchataoe Beter: Van schrik ontzondigen zij zich, in den zin, dat zij afzien van het doel, om zich met het monster te meten. Zij komen tot het inzicht, dat hun kracht te zwak is, om het te overwinnen. Ontzondigen is dan in den zin van, hun zonde inzien, of liever in dit geval, hun dwaasheid, om het te wagen. En hiermede wil de Heere God Job er op wijzen, waartoe hij geroepen is. Indien de mens van het doel afziet, bevangen door den schrik en de vreze voor zulk een machtig schepsel, van hoe grote noodzakelijkheid is het dan, dat Job aflat van zijne plannen, om met den Almachtigen Schepper te twisten, van hoe grote behoefte, om zondaar voor God te worden, en zijn schuld en dwaasheid voor zijn God te belijden. Heerlijk en schoon wordt dit doel hier met deze enkele woorden gezegd.

17. Raakt hem iemand met het zwaard, dat zal niet bestaan, elke slag zal terugkaatsen, geen wapen kan dienst doen, spies, schicht noch pantsier (waarschijnlijk beter naar het Arabisch: harpoen).

18. Hij acht het ijzer voor stro en het staal voor verrot hout, even zo nietig is het als wapen tegen hem in den strijd.

19. De pijl zal hem niet doen vlieden, de slingerstenen worden hem in stoppelen veranderd, in kaf.

20. De werpstenen, de knotsen, worden van hem geacht als stoppelen, als een strohalm, en hij belacht de drilling der lans (Hoofdstuk 40: 28).

21. Onder hem, aan het onderste gedeelte van den staart, zijn scherpe klauwen als scherven; hij spreidt zich op het puntachtige als op slijk.

1) In het Hebr. Jirfud charoet alee-tit. Beter: Hij breidt een dorsslede uit over het slijk. Want wel betekent het tweede woord puntachtig, maar in dichtelijke boeken, wordt het ook gebruikt in plaats van, Morag charoets, zoals behalve hier, Jes. 28: 7. De volledig uitdrukking vindt men, Jes. 41: 25. Dit ziet op den staart van den krokodil, en er wordt mede gezegd, dat als hij over het slijk zich heeft voortbewogen; het is, alsof er een dorsslede over heengegaan is.

22. Hij doet, bij zijn pijlsnel heen schieten over de watervlakte, de diepte zieden gelijk een pot, het water borrelen; hij stelt de zee 1) als ene apothekers kokerij 2), als een pot kokende zalf.

1) Nog tegenwoordig wordt de Nijl door de Bedouïnen ene zee (bahr) genoemd, en hij gelijkt daar ook op, wanneer hij buiten de oevers getreden is (vgl. Hoofdstuk 7: 12)..

2) Niet slechts maakt de krokodil het water troebel, maar hij laat ook uit zijne twee klieren aan den staart een sterken muskusreuk achter..

22. Hij doet, bij zijn pijlsnel heen schieten over de watervlakte, de diepte zieden gelijk een pot, het water borrelen; hij stelt de zee 1) als ene apothekers kokerij 2), als een pot kokende zalf.

1) Nog tegenwoordig wordt de Nijl door de Bedouïnen ene zee (bahr) genoemd, en hij gelijkt daar ook op, wanneer hij buiten de oevers getreden is (vgl. Hoofdstuk 7: 12)..

2) Niet slechts maakt de krokodil het water troebel, maar hij laat ook uit zijne twee klieren aan den staart een sterken muskusreuk achter..

23. Achter zich verlicht hij het pad, dat hij zich door het water getrokken heeft met ene witte streep; men zou den afgrond voor grijzigheid houden, de wateren van den Nijl zien er uit als zilvergrijs haar.

25. Hij aanziet met verachting alles, wat hoog is; hij is een koning over alle jonge hoogmoedige dieren; hij is de hoogmoedigste van alle roofdieren.

Het heeft ene diepe betekenis, dat de Heere juist den Behémoth en den Leviathan, die anders in de H. Schrift, hij de Profeten, de zinnebeelden van het hoogmoedige Egypte zijn, dat vijandig tegen God en Zijn rijk overstaat, kiest, om Job zijne machteloosheid te doen erkennen. Zo Job zelf de daarachter liggende gedachten niet verstaan heeft, zo kunnen wij, die de geschiedenis van het rijk van God en de Profeten voor ons hebben, toch daaruit afleiden, dat de Heere tegelijk wil zeggen hoe tot overwinning van het rijk der duisternis en van de macht der wereld geheel andere macht en wijsheid nodig is dan de kortzichtige mens droomt, die over de tijdelijke macht van den boze en de hem vreselijk geworden heerschappij van het rijk der duisternis mort..

2. Ik weet nu uit Uwe heerlijke openbaring in nooit gedachte helderheid, dat Gij alles vermoogt, en dat gene van Uwe gedachten kan afgesneden worden 1), geen Uwer raadsbesluiten onuitgevoerd blijft, geen Uwer werken, hoe schijnbaar raadselachtig ook, geen weg, hoe duister en moeilijk ook, dien Gij met ons houdt, willekeurig is; alles is enkel wijsheid en goedheid.

1) Job ondertekent en erkent dan hier de waarheid van Gods onbepaalde macht, kennis en opperheerschappij, om welke te staven Gods aldus tot hiertoe uit een wervelwind of onweder tot hem gesproken had. Bedorven driften en handelingen ontstaan óf uit enige beginselen, óf uit onbedachtzaamheid en ongeloof in de grondstellingen der waarheid, en daarom begint ook de ware boetvaardigheid met de erkenning en belijdenis der waarheid. Job erkent hier, dat zijn oordeel van de grootheid, heerlijkheid en volmaaktheid Gods overtuigd ware, waaruit volgen moest de overtuiging van zijn eigen geweten nopens zijne grote dwaasheid, in oneerbiedigheid van God te spreken..

Deze manier van spreken komt bij de Hebreeën meermalen voor in den zin, zoals wij zeggen: Geen gedachte zal U verhinderd worden, om uit te voeren. Dat is, wat Gij bepaald hebt en voorgenomen, ja ook, wat Gij bedacht hebt, dat wordt werkelijk uitgevoerd, zodat Gij niet

nodig hebt er enige moeite voor te doen, alsof de zaak U te moeilijk was, iets U ontbrak, of iets U kon verhinderen.

Laten wij hier opmerken, dat hier gesproken wordt over de welgeordende macht Gods, en deze twee uitdrukkingen op een en dezelfde zaak betrekking hebben. Op welke wijze? Wat God nu in Zijn Raad heeft besloten wordt werkelijk uitgevoerd en niets kan Hem daarin verhinderen. Doch het schijnt, dat Job hier niet alles, wat hij schuldig is, bekent, want vroeger heeft hij openlijk bekend, dat Gods wil regeert, en desniettemin had hij toch tegen Hem gemurmureerd. Weinig schijnt hij derhalve nog gevorderd te zijn, en hierop immer te vallen en te struikelen, dat God, ofschoon Hij alles kan, desniettemin nu en dan te veel strengheid gebruikt, zodat Zijne ellendige schepselen te veel lijden en boven de maat gekastijd worden. Maar wij moeten er wel op letten, dat Job hier de macht Gods van een andere zijde erkent, dan hij dat vroeger gedaan heeft, n.l. dat hij onder de machtige hand Gods zich vernedert, erkennende, dat geen enkel sterveling Hem kan weerstaan of trotseren..

3. Met recht bestraft Gij mij (Hoofdstuk 38: 2).Wie is hij, zegt Gij, die den raad verbergt zonder wetenschap 1)? zo heb ik dan verhaald, geoordeeld, hetgeen ik niet verstond a), dingen, die voor mij te wonderbaar waren, die ik niet wist 2); ik erken het met schaamte en berouw, ik heb dwaas gedaan; ik doorzag niet de verborgene wijsheid, waarmee Gij alles deed, en ik berispte U.

a) Psalm 40: 6; 131: 1; 139: 6.

1) Deze woorden heeft God vroeger tot Job gezegd, om hem daarmee zijne dwaasheid en zijne zonde bekend te maken. En waar Job nu deze woorden herhaalt, daar bekent hij daarmee, dat hij vroeger dwaselijk en diep zondig heeft gehandeld, dat waar hij zo heeft gesproken, hij als een man zonder kennis en zonder verstand zich heeft geopenbaard. Het is schier dezelfde belijdenis, die wij in Psalm 73 van Asaf horen, waar deze zegt: "Ik was onvernuftig en wist niets." (Psalm 73: 22).

2) Hier nu is op te merken, dat Job zegt, dat hij onvernuftig en onervaren was geweest, namelijk ten opzichte van de verborgenheden der hemelse dingen, waarover hij had willen spreken. De hand Gods had hij gevoeld, maar hij had niet begrepen, waarom hij zo moest getroffen worden, waarom hij in de diepste en zwaarste beproevingen was geworpen. Laten wij derhalve opmerken, dat, wanneer wij tot God komen en over Zijne werken hebben te spreken, wij moeten weten, dat zij hemelse dingen zijn en te hoog naar de zwakheid van ons menselijk verstand..

Met deze enkele woorden herroept Job niet alleen al wat hij in overmoed des harten heeft gesproken, maar zij behelzen tevens een ootmoedige belijdenis van zijne zonde. Met deze woorden belijdt Job het, dat God groot is en hij een nietig schepsel. Ja, hoe hoger God wordt in zijn ogen, des te nietiger wordt hij zelf in eigen schatting. Dit is de ware aard van een ootmoedige schuldbelijdenis.

4. Hoor toch, en ik zal spreken, nu op geheel anderen toon en met andere woorden dan vroeger; ik zal U voortaan vragen, gelijk een leerling, die niets weet, zijnen meester, en onderricht Gij mij¹⁾ omtrent de geheimen Uwer almacht, wijsheid en rechtvaardigheid.

1) Hiermede toont hij, dat hij zich wil vernederen, dewijl, toen hij zich niet binnen de grenzen had gehouden, als een wild paard, en dat zijne touwen verscheurde, was voortgeijld. Derhalve bekent hij volstrekt niet zijne zonde, zoals velen dat doen, die menen, dat zij vergeving ontvangen hebben en verzoend zijn, wanneer zij slechts het woord, ik heb gezondigd; hebben uitgesproken, maar daarna terstond in dezelfde zonde terugvallen en altijd weer zondigen. Neen, zeg ik, zo handelde Job niet. Maar hij zegt: Heere, dewijl de zaken zo staan en zoveel dwaasheid en onbezonnenheid in mij wordt gevonden en ik zo driftig en onstandvastig heb gehandeld, ondervraag mij nu, en nadat ik in uwe school ben onderwezen, zal ik spreken, zoals gij wilt, dat ik zou leren..

Job neemt deze woorden uit des Heren mond, gelijk ook die in vs. 3, en spreekt daarmee zijn berouw uit, als wilde hij zeggen: Ik heb in mijne smart vele dwaze en zondige vragen gedaan en twijfelingen uitgesproken. Gij hebt mij met diep beschamende vragen gestraft. Nu wil ik echter in ootmoed en heilig verlangen naar diepere kennis van Uw Wezen vragen, leid mij nog verder in de diepten Uwer geheimen in..

Had Job te voren zich geopenbaard als een klager over of als een verdediger van zich zelf, als iemand, die zich niet kon vinden in de wegen des Heren, nu is hij geheel veranderd. Inderdaad is hij tot bekering gekomen. En waar hij tot bekering kwam, is hij van een klager over een aanklager van zich zelf, een smekeling geworden van een eigenzinnig onderwijzer een ootmoedig discipel. Ja, hij smeekt nu, om meer onderrichting, om dieper ingeleid te worden in de heilgeheimen van Gods Verbond. Door God is hij in het heiligdom ingeleid, welnu, hij heeft nog gretiger leren dorsten naar de kennis der waarheid, naar steeds dieper teugen uit de bron der waarheid. Hij is hier enigszins de Mariagestalte geworden, die aan de voeten des Heren neergezeten, den weg der waarheid hoorde verklaren en die daar op haar beste plaats was.

5. Met het gehoor des oors heb ik U slechts tot hiertoe gehoord; ik kende U uit de voorgaande openbaring, en zo geloofde ik aan U zonder diepere ervaring van Uw wezen in mijn hart te hebben; maar nu ziet U mijn oog¹⁾, eerst nu, door Uwe onmiddellijke openbaring, heb ik zelf levendig erkend en geloofd, dat Gij een rechtvaardig, goedertieren en wijs God zijt.

1) Job maakt hier een vergelijk tussen de kennis, welke hij vroeger had ontvangen en de openbaring, waarmee God Zich nu aan hem had geopenbaard, zodat hij ontsteld was en aangegrepen werd door die vreze Gods, dat er niets anders voor hem overbleef, dan Gode de ere te geven, wat wij zien, dat hij doet. Het is waar, dat het ons voldoende moet zijn, wanneer wij Gods Woord horen, want ook daaruit vloeit onze kennis voort. Het geloof is uit het gehoor, zegt de Apostel Paulus. Het geloof nu uit het gehoor voortspruitende, voert ons tot de ware volmaaktheid der wijsheid. En zo moet het ons voldoende zijn, wanneer wij God horen spreken. Maar hier wil Job aanduiden, dat die kennis, welke hij had ontvangen, was als toen

wij hoorden spreken over een zaak, welke wij niet zagen, maar indien wij haar naderhand zien, worden wij veel beter van haar overtuigd.

Laten wij derhalve de bedoeling van Job opmerken, welke dan niet betekent, dat hij de kennis wil verwerpen, wanneer wij onderwezen worden, wanneer ons het woord Gods wordt gepredikt, maar hij wil aanduiden, dat de kennis, wanneer slechts onze oren voor haar zijn opengegaan, een dode zaak is, totdat God Zich zo aan ons openbaart, dat wij Hem schier met onze ogen als tegenwoordig zien. Hoe geschiedt dit? Dagelijks, wanneer het Evangelie gepredikt wordt. Want op tweeërlei wijze moet God tot ons spreken. Hij spreekt tot ons door den mond van een mens, dien hij als dienaar heeft verordend, om ons te leren, bovendien spreekt Hij tot ons door de kracht van den H. Geest, wanneer wij innerlijk worden aangeroerd, de kennis ons ten voordeel wordt, en tot in het binnenste van ons hart indringt. Want zonder deze ontvloeit ons de kennis en is niets anders voor ons dan een nutteloze klank..

Hij zegt: "Ik heb, toen ik jong was en later, van U gehoord, van Uwe grootheid en macht, van Uw albestuur. Al die kennis had geen invloed op mijn hart, maar nu Gij U zelve door onmiddellijke openbaring aan mij bekend hebt gemaakt, "nu zien mijne ogen U," nu gevoel ik de macht van deze waarheden, en ik belijd daarom, dat ik sprak als een dwaas." Het is ene grote genade de daden Gods te kennen door de onderwijzingen van Zijn woord en van Zijne dienaren; het geloof is door het gehoor, en het ontstaat vooral dan het meest, wanneer wij oplettend luisteren. Wanneer die kennis verlicht is door den Geest der genade, overtreft onze kennis van de zaken Gods zo verre wat wij te voren hadden, als het zien met de ogen een gerucht en ene algemene mededeling overtreft. Door het onderwijzen der mensen openbaart God Zijnen Zoon aan ons, maar door het onderwijzen des Heiligen Geestes openbaart Hij Zijnen Zoon in ons (Gal. 1: 16), en zo verandert Hij ons naar hetzelfde beeld (2 Kor. 3: 18)..

Wat hier tegenover elkaar staat, is niet aan de ene zijde de openbaring Gods en aan de andere zijde de ervaring, het opnemen er van. Het laatste is wel gevolg van het tweede, maar daarom het tweede niet. Wat hier wel tegenover elkaar, of liever naast elkaar wordt gesteld, is het onderwijs door het Woord, in dit geval de openbaring, die Job vroeger had ontvangen en de openbaring door Gods Geest, in dit geval de verschijning van den Heere op onmiddellijke wijze, o wil men, de openbaring tot ons en de openbaring in ons. Door de openbaring tot ons verstaan wij den weg der zaligheid; door de openbaring in ons krijgen wij er persoonlijk deel aan.

6. Daarom verfoei ik mij, over mijne onrechtvaardigheid en dwaze vermetelheid, ik verafschuw mij over mijne bedrevene zonde, en ik heb berouw in stof en as 1); ik zet mij daarin neer, ten teken, dat ik mij zelve daarvoor houd, en mij waardig acht, daartoe door U gemaakt te worden (vgl. Hoofdstuk 2: 8).

1) Opmerkelijk is de korthed van Jobs rede in tegenstelling tegen Zijnen vroegeren stroom van woorden. De diepte van het gevoel en bijzonder het hartelijke berouw is in de uitspraken eenvoudig, en het woord is in zulk een toestand gelijk aan een nauw en eng gewaad..

Job wil zeggen: Ik wil, ik zal niet langer mij over mijne wonden, zweren en builen beklagen, ik gevoel veeleer, dat ik zulk een onwaardig schepsel ben, dat ik niet verdien te leven en veeleer waardig ben, dat ik sterve, dewijl ik zo bits en bitter, zo kribbig en hardnekkig daarover gekermd en gemurmureerd heb. Het behage U dan, o God, mijn Vader, Wiens hoge Majesteit, en Wiens eindeloze ontferming ik derwijze beledigd heb, dat Gij mij dus uitgeteerd late vergaan, en dat ik dus naar mijn verdienste mijnen laatsten adem in stof en as uitblaas, opdat ik niet als een weerspannige en als een murmurerend schepsel, maar als een onder Uwe krachtige hand vernederde en aan U onderworpen gelovige, dit ellendig leven verlaten moge..

Ware boetvaardigen treuren al zo haastelijk over hun zonden, als over hun rampen, zij beschreien de eerste, alsof zij over een eerstgeborene en enigen zoon weenden, en zien er meer kwaad in dan in hun ellende..

God heeft tot Job met zo veel woorden gezegd: Neem zelf de regering der wereld in handen, als gij dat kunt. En het antwoord van den verootmoedigden Job is: Ik verfoei mij en heb berouw in stof en as. Dieper tegenstelling is niet denkbaar, als tussen Hem, die de ganse wereld regeert, en den man, die daar zichzelf verafschuwt en neerzit in stof en as, het nietswaardige der wereld.

Hiermede is dan ook het doel bereikt van het lijden: Job af te brengen van alles, wat zich nog plaatste tussen zijn God en hem, Job te reinigen van de fijne eigengerechtigheid, die nog in zijn hart schuilde.

De diepte der zelfverfoeiing is doorwaad. God zal hem nu weer stellen op de hoogte des heils, op de hoogte, die hij vroeger niet heeft gekend.

Hij heeft het in een ogenblik van geloofsverheldering uitgesproken, dat hij zijn God zou aanschouwen. Welnu, hem zal dit te beurt vallen, en op ongedachte en op onverwachte wijze. Niet alleen na dit leven, maar ook nog gedurende hetzelfde.

Daarop wijst het slot van het Boek.

7.

II. Vs. 7-9. Jobs rechtvaardiging en de bestraffing en verzoening der vrienden.

7. Het geschiedde nu, nadat de HEERE die woorden tot Job gesproken had, en Hij zijne berouwvolle woorden had aangenomen, dat de HEERE, om nu ook Job voor Zijne vrienden te rechtvaardigen, tot Elifaz, den Themaniet, als den oudste, die steeds was voorgegaan, zei: mijn toorn is ontstoken tegen u, en tegen uwe twee vrienden, want gijlieden hebt niet recht van Mij gesproken (Hoofdstuk 13: 7 ; 33: 3), gelijk als Mijn knecht Job. Dien erenaam geef Ik hem na zijne belijdenis weer, maar gij hebt, om Mijne rechtvaardigheid te redden, de waarheid prijsgegeven en Job tegen beter weten in veroordeeld. Uwe verdediging van Mij was leugenachtig en daarom door Mij gehaat.

De Hebr. dichtmaat, die met Hoofdstuk 3: 1 begonnen was, eindigt met dit 7de vers; het is met het vervolg in onrijm geschreven. Het historisch gedeelte van dit Boek is in onrijm en de samenspraken zijn in verzen geschreven; het is waarschijnlijker, dat de Schrijver die slechts in poëzie heeft neergesteld, dan dat de sprekers voor de vuist in verzen zouden gesproken hebben.

8. Daarom zal hij, nu zelf begenadigd, voor u een priesterlijk middelaar worden, opdat gij weer genade deelachtig wordt, neemt 1) nu voor ulieden ene bijzonder plechtige, Mij welgevallige offergave (Exodus 35: 26), namelijk zeven varren en zeven rammen, en gaat henen tot mijnen knecht Job en offert brandoffer tot verzoening voor ulieden (Hoofdstuk 1: 5), en laat Mijnen knecht Job voor ulieden bidden, dat Ik uwe offers genadig aanneme en u uwe zonden vergeve. Want zeker 2) Ik zal zijn aangezicht aannemen, en hem verhoren, dien gij voor enen gestraften misdadiger hield, en niet u, die uzelfen tot Mijne verdedigers stelde. Vraagt daarom Job; opdat Ik aan ulieden niet doe naar uwe dwaasheid: want gijlieden hebt niet recht van Mij gesproken, gelijk mijn knecht Job.

1) Nadat Job boetvaardig zijne dwaling beleden heeft, treedt God nu, in overeenstemming met zijn vroeger smekend uitgesproken wens (Hoofdstuk 16: 21), tussen hem en zijne vrienden als scheidsman op. De hemelse Getuige laat Zich op aarde vernemen en noemt Job met den zoeten naam van: Zijn knecht. En de knecht van Jehova wordt niet alleen zelf begenadigd, hij wordt ook een werktuig der genade voor de zondaren. Gelijk hij, toen zijn geloof opflikkerde, profeet der toekomst voor zich zelf en voor de vrienden geworden is, zo wordt hij nu tussen de vrienden en God priesterlijk middelaar..

2) In den grondtekst staat letterlijk: Want zijn aangezicht alleen zal Ik aannemen om daarmee hen te leren, dat hij, dien zij voor een gevloekte Gods, voor een gestraften misdadiger hielden, waarlijk een kind van God was. Om de drie vrienden te beschamen en ook hen tot het inzicht te brengen van hun dwaling. Want beschamend, diep beschamend was het, dat juist de door hen vals beschuldigde voor hen als middelaar moest optreden.

Het Messiaanse valt hier niet te ontkennen.

9. Toen gingen Elifaz, de Themaniëter, en Bilad, de Suïet, en Zofar, de Naämathiet henen, want hoewel zij gezondigd hadden, was hun Gods genade alles waard, en zij deden, gelijk als de HEERE tot hen gesproken had; en de HEERE nam het aangezicht van Job, het zoenoffer op zijne voorbede aan.

Aan Elihu wordt niet verder gedacht. De spreker over God treedt terug, daar God zelf in woord en daad spreekt. Lof komt hem niet toe. Hij heeft slechts gesproken, wat God hem te spreken gaf. Hij heeft gene verdienste, dat God hem verwaardigd heeft, de drager Zijner openbaringen te zijn en zijne dwalende broeders van de dwaling huns wegs te kunnen terugbrengen: "Wanneer gij alles gedaan hebt," zo zegt: "Wij zijn onnutte dienstknechten; " de vervulling van dezen eis maakt God voor Zijne dienaren daardoor gemakkelijker, dat Hij zelf hen werkelijk als onnutte dienstknechten behandelt..

10.

III. Vs. 10-17. De herstelling van Jobs uitwendig geluk en zijn einde.

10. En de HEERE wendde de gevangenis van Job, het lijden, waarin hij geboeid lag, toen hij gebeden had voor zijne vrienden, die toch zijne vijanden geweest waren; daardoor had hij het voldoende bewijs zijner bekering geven; en de HEERE vermeerderde al hetgeen Job gehad had tot dubbel zo veel (vgl. Jes. 61: 7).

Wanneer hier de vergevende liefde jegens de beledigers juist als de voorwaarde van Jobs herstelling verschijnt, zo hebben wij den Oud-Testamentische grond voor de uitspraak des Heren: "Zo gij den mensen hun misdaden niet vergeeft, zo zal ook uw hemelse Vader u niet vergeven (MATTHEUS. 6: 14 vv.; 18: 35; 5: 44. Luk. 6: 37)..

God ontbloot ene ziel, om die naakt te laten, maar om haar het eigen ik, dat zich in de dingen, waarvan God beroofd heeft, ingemengd had, te ontnemen. Daarna geeft Hij haar Zijne genade en gaven dubbel weer, daar Hij Zich zelve aan haar geeft.

Bij de gevangenis wordt het lijden vergeleken, dewijl de melaatsheid Job buiten de maatschappij had geplaatst. Een volk dat gevankelijk was weggevoerd, had opgehouden een volk te zijn. Een volk dat terugkeerde, werd weer een volk.

11. Ook kwamen 1), toen hij genezen en dubbel gezegend was, tot hem al zijne broeders en al zijne zusters, en allen, die hem te voren, in vroeger geluk, gekend hadden, en hem in zijne ellende zo schandelijk hadden verlaten, en aten brood met hem in zijn huis, want hij vergaf ook deze gaarne, nadat hem zelve zoveel vergeven en hem zo grote liefde Gods ten dele geworden was, en zij beklaagden hem, en vertroostten hem (zeker laat genoeg) over al het kwaad, dat de HEERE over hem gebracht had. Zij hielden een vrolijken maaltijd ter zijne ere en wensten hem geluk met zijn herstel; en zij gaven hem een iegelijk een stuk gelds, ene Kesita (Genesis 33: 19); een iegelijk ook een gouden voorhoofdsiersel, een gouden ring voor neus of oor (Exodus 32: 2).

1) Nu Job weer genezen was en in eer hersteld, komen ook de vroegere vrienden en bloedverwanten weer, ja bewijzen hem allerlei eer. En Job stoot ze niet terug. Hij weet, dat God de laatste en hoogste Rechter is over de inwendige beweegredenen van den mens, en daarom, waar hem liefde bewezen wordt, neemt hij die dankbaar aan.

Ook dit was een zegen, die van den Heere kwam, dat hem weer alles ere moest bewijzen.

13. Daartoe had hij weer gelijk vroeger zeven zonen en drie dochters 1), zodat zijne kinderen in het geheel twintig in getal waren, want de vroeger ontslapenen waren voor hem niet verloren, maar slechts te veiliger bewaard (2 Samuel 12: 23).

1) Zijne bezittingen werden verdubbeld, het getal zijner kinderen na zijn lijden is even groot als vóór zijne ellende. Goed dat weg is, is voor goed weg, maar de mens is wel voor dit leven

weg, maar niet voor de eeuwigheid. Ook de kinderen, die gestorven waren, bleven zijne kinderen.

Van zijn vrouw, die hem tot zonde had aangezet, lezen wij niets meer. Wellicht dat zij gestorven was en hij nu ene andere vrouw had genomen. Noodzakelijk echter om te verklaren, dat hij weer 10 kinderen verwekte, is dit niet.

14. En hij noemde den naam der eerste dochter Jemima (= duif), om de schoonheid harer ogen, en den naam der tweede Kezia 1) of Kassia (d.i. de geurige), en den naam der derde Keren-happûch 2) (= blanket-hoorn = hoogste schoonheid).

1) Kezia is oorspronkelijk de naam van ene aromatische schors, die in de welriekende zalven gemengd werd, en van een boom of ene struik, die in Indië en Arabië groeit, afkomstig is. De naam geeft te kennen, dat zij zeer bekoorlijk was..

2) Keren-Happûch is eigenlijk het doosje met blanketsel voor de ogen, een doosje dat van hoorn was en het zwarte blanketsel bevatte, waarmee de Oosterse vrouwen den rand der oogleden en de wenkbrauwen pleegden te beschilderen..

15. En er werden zo schone vrouwen niet gevonden in het ganse land, als de dochters van Job; en haar vader gaf haar erfdeel onder hare broederen, een erfdeel gelijk aan dat harer broeders.

Dit was een buitengewoon voorrecht (Leviticus 27: 8 vv.). Ook hierin is Job ene type van Hem, in wie niet meer is man of vrouw (Gal. 3: 28)..

Uit hoofde van Jobs ongewone rijkdommen kon dit geschieden. Men mag ook denken, dat Jobs huisvrouw tot betere gedachten zal gekomen zijn, dan zij bij zijne bezoeking toonde te hebben..

De Mozaïsche wet kende gene erfdochters, dan in het geval als er geen broeders waren, of deze reeds waren gestorven. Dat Job zijne dochters ook een erfdeel heeft gegeven, bewijst dat hij in den vóór-Mozaïschen tijd leefde.

16. En Job leefde na dezen honderd en veertig jaren, dat hij zag zijne kinderen, en de kinderen zijner kinderen, tot in vier geslachten.

16. En Job leefde na dezen honderd en veertig jaren, dat hij zag zijne kinderen, en de kinderen zijner kinderen, tot in vier geslachten.

17. En Job stierf, oud en der dagen zat (Genesis 25: 8; 35: 29).

Het wenen des geloofs, het gekerm van het kruis, de praktijk van de rechte zielenzorg, dit en veel andere dingen leert de Kerk uit dit niet uit te leren Boek..

Er is over gestreden, of Job een voorbeeld of type van den Heere Jezus Christus mocht genoemd worden, daar hij toch zo menigvuldig gewankeld heeft, zelfs ten dele in de verzoeking, die hem trof, bezwiken is. Maar ook de andere voorbeelden des Ouden Verbonds, als Abraham, Izaak, Jakob, Jozef, David, Salomo, waren onvolkomene, zondige mensen, welke de lijdenswegen, vervolgingen en de vernedering, die hen mede tot typen maken, niet zonder menigvuldige struikelingen doorleefd hebben. Dat Job, tegenover de hevige, bittere aanvallen van den satan en van zijne werktuigen, bij al zijn wankelen, geduld en volharding getoond heeft (Jak. 5: 11), en God, die hem sloeg, niet in het aangezicht zegende, maar met zijne ganse ziel steeds aan Hem vasthield, zodat ook zeer dikwijls het geloof in heldere vlammen uit de as opsteeg en zich tot profetische blikken verhief; dat hij juist ten gevolge van satans aanvallen in zulk ene diepte nederdaalde en door den Heere tot de hoogste heerlijkheid verheven werd; dat hij voor zijne vijanden bad en het hun om den wille van zijn middelaarschap vergeven werd-dat alles zijn trekken, die Job wel als ene type van den Heilige Gods voorstellen, bij wiens ganse lijden de satan steeds op den achtergrond was, van de Edomietische vervolging van enen Herodes af tot op den tijd, dat Hij aan het kruis van God verlaten was, van Hem, die in alles verzocht is geweest als wij, doch zonder zonde. Terwijl het ene voorbeeld buiten Israël, Melchizedek, voorspellend op de in Christus verenigde ambten wijst, is het andere, Job, door zijn gaan uit grote heerlijkheid door zeer diep lijden tot ene nieuwe grotere heerlijkheid, ene persoonlijke voorzegging van het leven van den enigen knecht Gods in de drie toestanden (Zijne heerlijkheid vóór Zijne menswording, Zijne vernedering en Zijne verhoging; toen Hij een naam ontving, die boven allen naam is.

Deze is tevens de goddelijke zijde aan ons Boek, die, welke tot de geschiedenis van zijn rijk behoort; de andere zijde blijft die, dat het den weg der opbouwning van elke gelovige en van de gehele Kerk, als een weg van verzoeken met het doel om te heiligen en tot heerlijkheid te brengen voorstelt: "God kastijdt de Kerk, maar Hij geeft haar niet over aan den dood; Hij zendt haar, nadat Hij haar door Zijne bezoeken voorbereid heeft, dan Geest van bekering en opwekking en dan keert Hij in liefde en genade Zich tot hare gevangenis. Dit geschiedde bijv. toen Juda in de ballingschap naar Babel gevoerd en vervolgens in vreugde naar het vaderland teruggeleid werd. Dat zal op het heerlijkst geschieden, wanneer in de plaats der strijdende kerk ten laatste de triomferende treedt. De herstelling in het tijdelijke is in het Boek van Job, beeld, voorspel en onderpand van de eeuwige.

Bedroefde en beproefde kinderen Gods, schept moed! Leert uit deze geschiedenis, met welk ene zachtmoedigheid en onderwerping gij uwe beproevingen moet dragen. Wacht, vertrouwt en verheugt u, en gij zult niet teleurgesteld worden. Laat in den tijd van droefheid het vooruitzicht uwe zielen verlevendigen en opwekken, dat u het Koninkrijk bereid is. Maar dat ook de zorgeloze zondaar gewaarschuwd zij voor den naderen een ondergang. Gij moogt niet in beproevingen geweest zijn, het is niet zeker, dat gij de droefheid ontgaan zult, en wanneer uwe vreugde van u genomen is, hebt gij dus enige bron, uit welke gij hulp en troost kunt putten? Hoe vreselijk-beide hier en hiernamaals te lijden. Schrik op uit dat gevaar! Haast u en geloof het Evangelie..

Het Boek Job is handelende of dramatische poëzie in den hogen, heiligen zin des woords. De oudste vorm der poëzie is, die der samenspraken. Het Boek Job heeft dan ook veel

overeenkomst met de oude Griekse Tragedie Prometheus van Aeschylus. Nochtans het karakter der Oosterse poëzie is verhevenheid en dat der Griekse poëzie schoonheid. De Oosterse poëzie is ene poëzie der wolken, der bergen, der natuur, die der Grieken ene poëzie der kunst, der schoonheid van bouw, van samenstelling van alles, wat door mensen wordt gemaakt. De Griekse poëzie kan dan ook wel op ons werken, maar zich niet bij ons voortplanten, want zij is te plaatselijk en te veel aan eigen volk en grond gebonden. Dat kan de Hebreeuwse poëzie wel, want de natuur is voor allen en de volken op Israël geënt, zijn daarmee veel van hetgeen Israël eigen was, deelachtig geworden. De taal van Jobs Boek is de moeder van het Hebreeuws-Arabisch, en schittert van schoonheid. Trouwens het is geen menselijk maar een Goddelijk Boek. De inhoud bewijst het. De loop en afloop van Job's geschiedenis zijn niet menselijk maar goddelijk, en kunnen niet gesteld worden als te vallen binnen het vermogen der menselijke vinding. Zij zijn enig, nooit overtroffen en volstrekt onovertreffbaar. Het grote raadsel dezes tijds van het lijden der rechtvaardigen, wordt hier besproken op ene wijze, welke ene verlichting van den Geest van God noodzakelijk onderstelt. Een vluchtige blik op het geheel (want de bijzondere delen zijn te veelvuldig om ze hier te behandelen) moge ons hiervan overtuigen. De Schrift geeft den mens zo als hij is, de Griekse poëzie zou alles geïdealiseerd hebben, De heerlijkheid ligt in de waarheid, niet in de idealisering. Ook brengt de Schrift het lijden altijd in verband met de lijdzaamheid, en geeft hiermede aan het lijden zijne vrucht, terwijl de heidenen de smart op zich zelve en tegenover den mens stellen. Lijdzaamheid zonder lijden is onzin, en lijden zonder lijdzaamheid is zonde. Job was geen bovenmenselijk wezen, zoals de Prometheus van Aeschylus, neen, hij was een arm zondaar en toch een rechtvaardig man. En dat hij het zijnen vrienden niet toegaf, dat God hem tuchtigde, omdat hij een goddeloos man was, en toch in God geloofde en bleef geloven als dien, die geven en nemen kan, en in beide te prijzen en te verheerlijken is, -dit was het pand, dat hem in dat ogenblik toebetrouwd was.

Hij ging uit van de erkenning van Gods Soevereiniteit en keerde er toe terug, nadat de verkeerdheid zijner vrienden zijn hooggaand lijden, nog hoger opgedreven, en hen tot ergernis en toorn en zonde opgewekt had. Christus alleen is de Volmaakte in alles, ook in de lijdzaamheid. Job is daarom geen toonbeeld ener volstreekte lijdzaamheid, zo ver de menselijke natuur het kan uithouden. Toen dat uiterste punt bereikt was, hield zijne lijdzaamheid op, en hij vervloekte zijnen dag, doch het geloof aan zijnen God behield hij. Wat toch waren hem zijne vrienden? Wachten wij ons, dat wij ons door hen zouden laten verleiden, want omdat zij zo fraai spreken, zijn zij inderdaad verleidelijk. Wij worden in de twee eerste hoofdstukken genoeg gewaarschuwd, Job niet te miskennen. Het getuigenis, dat God hem geeft, is voldoende om Job reeds vóór alle besprekingen, in het gelijk te stellen. Niet dat de vrienden van Job huichelaars waren, neen, wie anderen onder een schonen schijn verleidt, is een huichelaar; doch men kan zonder huichelaar te zijn zich zelve wel misleiden. Nu wij weten wat er in den hemel gebeurd is, is het gehele Boek vol heilige ironie. Hoe tasten de wijze en vrome vrienden van Job gedurig mis, hoe weinig weten zij van de eigenlijke waarheid der zaak! Er zijn vele waarheden zonder waarheid. Men kan ene menigte van waarheden zodanig naast elkaar plaatsen, dat er ten laatste gene waarheid overblijft. Plaats het uitnemendste schilderstuk het onderste boven, en gij hebt de aanschouwing er van volkomen bedorven. De redeneringen der vrienden van Job waren heerlijk maar eenzijdig en ontijdig, dat is het kunstig geheim van dat Goddelijk Boek. Hun wetenschap was als veler wetenschap,

welke de gehele waarheid heeft noch geeft, maar een gedeelte er van, of ene waarheid, welke niet overeenkomt met de behoefte. Geef iemand zout water voor zijnen dorst, zal hij er zijn dorst mede lessen? De mens wachte zich voor ene waarheid afgezonderd van al de andere waarheden; onder bedekking en geleide van zulk ene waarheid worden de onwaarheden binnengebracht. Wat de vrienden van Job zeiden is waarheid, maar die daar te plaatse niet behoort. Een bruiloftsgedicht kan uitnemend schoon zijn, maar opgezegd in een huis, waar men weent over een dierbaren dode, is het wanklank. Het kan schoon zijn, maar niet op deze plaats.

En nu is er niets pijnlijker voor een mens in ellende, zo als Job was, dan te gevoelen dat de waarheid, die men voordraagt en opdraagt, ja opdringt, gene waarheid is voor hem. En uit de ene verkeerde houding komt de andere voort. Worden de troostredenen niet beaamd maar tegengesproken, dan wordt men aanmatigend, meesterachtig, ja verbitterd en hard. Ten laatste wilden de vrienden van Job hem de les lezen, en niets is belachelijker voor een wijs man, zo als Job was, dan ingebeeelde wijsheid. Zijne vrienden brachten wel redenen voort om God te rechtvaardigen, doch hun redenen waren vals, omdat zij niet waren uit Gods woord, maar uit hun eigen mening. Zij stellen God voor als te doen, zo als zij doen zouden als zij God waren. Nu is het schoon en heerlijk als de lijder zelf zegt: "God is goed, God is volkomen!" maar zijn naaste moet dit niet zeggen, zonder vooraf met hem mede te lijden, of althans medelijden met hem te hebben. De vrienden van Job wilden redenen van de zaak geven, en meenden God het best te rechtvaardigen, door Job te beschuldigen en als een onrechtvaardige voor te stellen, die, zo gene openbare, dan toch zeker verborgene zonden moest gekoesterd hebben. Nu, er is ook niets lichter voor den mens dan tot den ellendige te zeggen: "het is uwe schuld!" dan is hij er af. Er zijn nog heden mensen, die het voor den Heere opnemen, die gereed zijn, als God slaat, in de handen te klappen. Doch hebben de vrienden van Job, het Job voorgedaan, om na het verlies van tien kinderen en van alles wat hij had te zeggen: "De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de naam des Heren zij geloofd!" Ach, de ongelukkigen hebben altijd ongelijk. Het is altijd: "Gij zijt in de gevangenis, Jozef! daarom hebt gij zeker gestolen." Zij komen om te vertroosten en worden beschuldigers, rechters, scherprechters. En wat geven zij er anders mede te kennen dan: wij lijden niet, omdat wij geen kwaad gedaan hebben.

Weten zij dan niet, dat de smart niet overwonnen wordt dan door een positieven (bepaalden) troost, en dat een negatieve (onbepaalde) troost niets baat? Zij hadden van het paard, dat zo schoon in dit Boek geschilderd wordt, kunnen leren, hoe men de ene aandoening door de andere moet te boven komen. Is het paard niet moedig tot overmoedigheid toe, en toch het heeft iets schrikachtigs; het is niet Stoïcijns, maar gevoelig; het schrikt voor ene schaduw, springt op bij het klappen van de zweep, en beeft bij den minsten slag er van, doch met al zijne vrees is er ene kracht in hem om haar te boven te komen. Komt hij met een held op het slagveld, dan wordt hij ook een held en strijdt mede, maar hij moet er aan gewoon en hij moet er in geoefend worden. Zo ook bij den mens; het is groot de smart geheel te gevoelen en er dan ene kracht tegen te zetten, die haar overwint; en kunnen wij zelf dit niet of moeilijk, dat onze vrienden ons dan daarin helpen: "Welgelukzalig is de mens, die zich verstandig gedraagt jegens een ellendige: de Heere zal hem bevrijden ten dage des kwaads, de Heere zal hem ondersteunen op het ziekbed," Psalm 41: 2,4. Daarom, wilt gij vertroosten, gevoel en redeneer niet en poëtiseer niet Een treurende wil dat gij met hem mede bedroefd zijt en met hem mede

weent, dat is troosten. De vrienden van Job vragen niet: Hoe is het met uwe zweren? Neen, daar denken zij niet aan, laat die maar zijn zo als zij willen; zij hebben alleen schone troostredenen voor hem, zij redeneren door, om hem van hun theorie op te offeren. Nog eens, er is ene begoocheling, waardoor men de vrienden van Job gelijk zou geven, omdat zij zo fraai spreken, maar Job, die alleen met God te doen heeft, laat zich niet medeslepen. Wat hij niet durft voor God, dat durft hij toch wel voor de mensen, zich zelve rechtvaardigen. En dat is gene zelfverheffing, maar geloof. Job heeft tegen mensen recht en gelijk.

Zij hadden hem moeten beklagen en Job had moeten berusten naar nu berusten de vrienden en Job gaat zich beklagen. Hij rechtvaardigde zich voor de mensen en hij mocht het, maar nu vergat hij ook al het goede, weleer van God ontvangen, en wenste niet alleen niet meer te leven, maar ook nooit geleefd te hebben. Hiermede zondigde hij, en was hij zijne lijdzaamheid, zijne kracht kwijt. En nu verscheen hem de Heere, en toonde hem de werken Zijner almacht en vrijmacht, en geheel het antwoord Gods is ene commentaar van het woord des Apostels: "Maar toch, o mens! wie zijt gij, die tegen God antwoordt?" God spreekt, maar lost niets op; Hij heeft de zaak in den hemel opgelost, maar voor mensen op aarde doet Hij dat niet; God geeft niet de reden der bestaande dingen op, maar wijst enkel hunnen oorsprong aan. Deze zaak is van Mij geschied, liet God ook aan Rehabeam bij den afval der tien stammen zeggen: "De zaak is van God." Dit moet den mens genoeg zijn, want het is genoeg; God zelf is de enige algenoegzame reden van alles wat Hij laat geschieden. God leidt den mens historisch. Hij lost niets op, maar geeft hem de geschiedenis Zijner regering en zegt: zo zijn de dingen ontstaan, zó heb Ik ze gemaakt, en laat Ik ze voortduren, geloof nu, wat gij niet kunt begrijpen. Hiermede handhaaft God Zijne soevereiniteit. Daarom is de leer der verkiezing niet een stelsel a priori. Neen, God lost niets op; wij hebben geen verantwoordelijk God. Ene verantwoording is Gode onwaardig. God zelf acht het beneden Zich, om Zich te verantwoorden, en omdat de vrienden van Job gepoogd hadden God bij Job te verantwoorden, feilden zij; het was hun zonde. God wil zulke voorsprekers niet hebben. "Gij hebt mij beoordeeld naar uwen maatstaf," zei God tot hen, door hen te bestraffen.

Voorts, God spreekt met Job, maar doet hem geen verwijt over zijne zonde; alleen doet Hij hem gevoelen dat hij niet meer is dan een mens en prijst hem daarna, dat hij de rechtvaardigheid van Hem, den Heere, tegenover zijne vrienden heeft gehandhaafd. Ja God spreekt hem vrij, door hem te stellen tot een priester voor zijne vrienden, tot verzoening hunner zonden. Trouwens God onderhandelt nooit met den mens, Hij heeft gene weegschalen, waarin Hij aan de ene zijde het kwade en aan de andere zijde het goede weegt; en daarna het oordeel uitspreekt. Neen, God genade betonende, stelt alleen ene volmaakte vergeving tegenover de zonde. En nu, als de rede van den Almachtige geëindigd is, blijkt zijne uitwerking. Deze uitwerking is de toepassing Gods. God maakt gene toepassing maar Job doet het. Zie, ik ben te gering, (zei hij) wat zou ik U antwoorden? Ik leg mijne hand op mijnen mond. Eenmaal heb ik gesproken, maar zal niet antwoorden, of tweemaal en zal niet voortvaren, en wederom: Ik weet dat Gij alles vermoogt, en dat gene van uwe gedachten kan afgesneden worden. Wie is Hij (zegt Gij) die den raad verbergt zonder wetenschap? Zo heb ik dan verhaald hetgeen ik niet verstond, dingen, die voor mij te wonderbaar waren, die ik niet wist. Hoor toch, en ik zal spreken. Ik zal U vragen, en onderricht Gij mij. Met het gehoor des

oors heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij, en heb berouw in stof en as. Zo antwoordde Job. Waarom doen wij niet hetzelfde?

Wij houden zo veel van toepassingen; doch de beste toepassingen zijn die, welke wij zelf maken. Is het niet genoeg, dat het eten ons toebereiden toegediend wordt, welnu dat wij dan ten minste de moeite doen, om toe te tasten en te eten. Nog eens zó deed Job, hij nu maakte de gevolgtrekking uit Gods rede tot hem, en al wat Job deed, deed hij in volheid; niets is bij hem ten halve. Alles is bij hem een geheel, zowel in lof als in klacht. Zo lang zijne vrienden spreken, werd zijn gemoed altijd onstuimiger, en zodra spreekt God niet of zijn hart breekt. Trouwens hier sprak de Wijsheid, en daar de niet-wijsheid, en wie zinkt niet neer voor de majesteit van God? Het geloof redeneert niet met God, maar aanbidt Hem; het neemt Gods getuigenissen als waarheid aan; het is het amen van den mens op de prediking Gods. Dat wij dan niet met God redeneren, maar zien wij op de uitkomst. God liet Job vernederd worden, maar om hem op ene nog hogere hoogte te plaatsen, en daarop staande te houden al zijne dagen. En zo eindigde alles daarin, waarin alle wereldbeschouwing eindigen moest, in de erkenning, dat wij de heerlijkheid Gods nu niet begrijpen, maar dat wij die daarna zullen begrijpen. Wij leven in ene schijnbare verwarring: wet en vrijheid, geloof en werken, en wat niet al meer, zijn tegenstrijdigheden, maar waarvan wij de orde eenmaal zullen verstaan. Door het geloof in God moeten wij in deze tegenstrijdigheden reeds nu ene Goddelijke orde zien. Als een wijs man iets verkeerd doet, dan ergert het ons, maar als hij het morgen weer doet, dan beginnen wij al te denken: "hij heeft er zeker een bijzonder doel mede, ja er zit zeker iets achter," en zo bevredigt men zich allengs met de disharmonie om de vermoedelijke harmonie. En zouden wij hetzelfde niet met de Alwijsheid doen? God verijdt soms onze goede plannen, en niet onze slechte plannen? Waarom? Omdat Hij betere plannen met ons voor heeft, en onze goede plannen Hem daartoe in den weg staan. Geloven, berusten en harmonie zien in alles wat God doet. Ziedaar wat ons het meest betaamt en het meeste licht geeft. Immers het geloof is een zich inwerpen in de diepten, in de volheid Gods, en dat is een ruime kring, ruim als de hemelen, terwijl ons verstand is als ene bedompte kamer, waarin gij stikt; en daarom zo gij ademen wilt, "de ramen open!" De mensen hebben altijd Gods raadsels willen ontwarren, en bij gebreke aan ene goede ontknoping de zaak willen plooien, en daartoe de zaligmaking aller mensen gesteld; doch dit is de oplossing niet, dat is de knoop doorhakken met het zwaard, niet ontwarren met de hand of het verstand; er is nog iets hogers, maar dat wij niet begrijpen. "Het kost den mens veel (zegt Luther), dat hij God God laat," en dat werkelijk te doen is voor ons, in onzen tegenwoordigen staat, de enig ware Theodice (verdediging Gods)..

Zo eindigt ook de geschiedenis der Patriarchen. Onder het O.V. inzonderheid was het een grote zegen tot in hogen ouderdom hier op aarde te mogen verkeren. Niet omdat onder de Oude Bediening niet geopenbaard was de heerlijkheid van de eeuwigheid, maar het ontbrak nog aan de volle openbaring van hetgeen hier namaals zal zijn. Het leven en de onsterfelijkheid is door Jezus Christus aan het licht gebracht, naar des Apostels getuigenis.

INHOUD VAN HET BOEK JOB.

I. Job's voorspoed en zijn tegenspoed.

- 1) Job 1: 1-5. Job's rijkdom en godsvrucht.
- 2) Job 1: 6-12. Job door Satan bij God valselyk beschuldigd.
- 3) Job 1: 13-22. Job's godsvrucht beproefd door de beroving van al het zijne en van zijne kinderen.
- 4) Job 2: 1-6. Job andermaal door Satan bij God beschuldigd.
- 5) Job 2: 7 en 8. Job beproefd aan zijn lichaam.
- 6) Job 2: 9-13. Job tot Godverzaking aangezocht door zijne huisvrouw, en tot zondige murmuringe gebracht door het stilzwijgen der vrienden.
- 7) Job 3. Job vervloekt zijn geboortedag en wenst te sterven.

II. De redenen van Elifaz, Bildad, en Zofar en de tegenredenen van Job.

- 1) Job 4 en 5. Elifaz tracht te bewijzen, dat wie in grote zonden zijn vervallen, ook op in het oog vallende wijze worden gestraft.
- 2) Job 6. Job schildert de diepte zijner ellende en wenst zich een spoedigen dood.
- 3) Job 7. Job wijst op zijn ontzettenden toestand, en smeekt den Heere om een spoedigen dood.
- 4) Job 8. Bildad beschuldigt Job van huichelarij, en spreekt het vermoeden reeds uit, dat deze zich aan een bijzondere zonde heeft schuldig gemaakt.
- 5) Job 9. Job verdedigt zich tegen Bildad en tast daarin de gerechtigheid Gods aan.
- 6) Job 10. Zijn aanklagen van God gaat in een klagen over.
- 7) Job 11. Ook Zofar beschuldigt Job van huichelarij.
- 8) Job 12. Job maakt de schijn-wijsheid van zijne vrienden te schande.
- 9) Job 13. Job toont hun hun onbekwaamheid om te troosten aan.
- 10) Job 14. Job wendt zich tot God en wil met den Heere een rechtsstrijd beginnen.
- 11) Job 15. Elifaz tweede rede, waarin ook hij Job tot een huichelaar wil maken.
- 12) Job 16 en 17. Job betuigt zijn onschuld.

- 13) Job 18. Bildad telt Job onder de goddelozen.
- 14) Job 19. Job's klagen over zijne ellende, en zijn inzicht in de verlossing.
- 15) Job 20. Zofar schetst den toestand der goddelozen in betrekking op Job.
- 16) Job 21. Job weerlegt de rede van Zofar.
- 17) Job 22. Elifaz betwijfelt Job's vroomheid.
- 18) Job 23 en 24. Job beroept zich op den rechterstoel Gods.
- 19) Job 25. Bildad's verklaring, dat alle mensen zondaars zijn.
- 20) Job 26. Job prijst meer dan Bildad de Majesteit Gods.
- 21) Job 27. Job's vergelijking tussen godvrezenden en huichelaars.
- 22) Job 28. Lof der wijsheid.
- 23) Job 29. Job deelt zijn vroegeren staat van geluk mede.
- 24) Job 30. Job schetst zijn tegenwoordigen treurigen toestand.
- 25) Job 31. Job herinnert aan zijn vroeger leven in de vreze Gods.

III. De rede van Elihu.

- 1) Job 32. Elihu deelt zijne verontwaardiging mede over het verder stilzwijgen van de drie vrienden.
- 2) Job 33. Elihu verdedigt de gerechtigheid Gods.
- 3) Job 34. Elihu bestraft Job over diens zonde tegen God, en verdedigt verder de gerechtigheid Gods.
- 4) Job 35. Elihu verdedigt verder de gerechtigheid Gods.
- 5) Job 36. Elihu geeft verder bewijs van Gods Gerechtigheid, Almacht en Wijsheid.
- 6) Job 37. Elihu wijst op het Boek der natuur, waaruit Gods Wijsheid gekend wordt.

IV. Job door den Heere terechtgewezen, en weer in voorspoed hersteld.

- 1) Job 38. De Heere prijst Zijn Almacht en Wijsheid.

- 2) Job 39: 1-35. De Heere wijst Job op het gedierte des velds.
- 3) Job 39: 36,37 en 38. Job's aanvankelijke belijdenis van zijne zonde.
- 4) Job 40. De Heere roept Job andermaal op, om met Hem te strijden, en stelt hem den Behémoth voor.
- 5) Job 41. Beschrijving van grootte, macht en sterkte van den Leviathan.
- 6) Job 42: 1-6. Na oprechte boete wordt Job door God uit zijne ellende verlost.
- 7) Job 42: 7-9. Job's rechtvaardiging, en de bestraffing van zijne vrienden door den Heere.
- 8) Job 42: 10-17. Job's herstelling en zijn dood.

SLOTWOORD OP HET BOEK JOB.

Op zijn eigenaardige wijze schrijft Luther omtrent dit Boek: "De Hebreeuwse dichter en vervaardiger van dit Boek moge geweest zijn, wie hij wil, hij heeft zulke verzoeken en aanvechtingen gehad, gezien, ervaren en alzo beschreven. Het schijnt, dat hij een groot, voortreffelijk theoloog moet geweest zijn, die dit Boek gemaakt en geschreven heeft, wie hij dan ook was."

Hiermede belijdt de grote Hervormer zijne onkunde, omtrent de zekerheid van den vervaardiger van dit schoon gewrocht des Israëlitische dichters, van den man, die, onder de inwerking des H. Geestes, een Boek vervaardigde, hetwelk in onzen tijd zelfs de aandacht trekt van het overigens alles verwerpend ongeloof.

En nog immer geldt het, dat wij niet met zekerheid kunnen aangeven, door wie en wanneer dit kostelijk Boek is geschreven.

Hebben de Talmudisten en de Kerkvaders gemeend, dat het door Mozes was vervaardigd, stellen anderen de herkomst nog vroeger, velen zijn van gedachte, dat het uit den tijd van Salomo dagtekent, en anderen, dat het bewerkt is in de dagen der Ballingschap.

Noemt een enkele Heman, den dichter van Psalm 88, als den man, wie het gegeven werd, het te vervaardigen, wij voor ons zouden het liefst vasthouden, dat het uit de dagen van Ezechiël is, ja, wellicht wel door dien groten Profeet Israël's, aan den oever van den Chebar, is vervaardigd.

Hoe het echter ook zij, dit staat voor ons vast, dat de man, die hier als hoofdpersoon voorkomt, Job een historisch persoon is geweest, wiens bittere lijdensgeschiedenis, wiens miskenning door zijne vrienden, wiens overgegevenheid aan God aan de ene zijde en wiens harde verwijten tegen God aan de andere zijde, den Dichter is overgeleverd, maar van wie Hij ook wist, dat de Heere, de Verbonds-God, na eerst den boetprediker tot hem gezonden te

hebben, hem had overtuigd van zijne zonde, hem tot schuldbelijdenis en boete had bewerkt, en daarna weer op bijzondere wijze had gezegend.

Welnu door de bijzondere drijving des Geestes er toe bewerkt, geïnspireerd, heeft Hij in dit Boek een heerlijk pleidooi geleverd voor de Vrijmacht van den Soeverainen God, een Vrijmacht, die niets gemeens heeft met de willekeur van een aardsen tiran, maar Wiens Vrijmacht schittert in en gepaard gaat met Zijne Wijsheid en Rechtvaardigheid, Zijne Liefde en Ontferming.

Waar dan ook door de drie vrienden van Job de Rechtvaardigheid Gods in een vals daglicht wordt geplaatst, wanneer zij voor Job, in de moedeloze ogenblikken van zijn lijden, schuilt achter de wolken, waar deze zich alsdan wel ene Rechtvaardigheid voorstelt, maar zonder Goddelijke wijsheid, daar zendt de Heere eerst Elihu, die op menselijke wijze, (niet op verstandelijke, zoals sommigen het voorstellen), d.i. als mens sprekende tot mensen, Job toesprekt, om bij hem boete en berouw te wekken, en treedt Hij zelf daarna in een onweder op, niet om Zich zelven te verdedigen, maar om den lijder, uit Zijne Almacht en Wijsheid, te doen verstaan wie Hij is, en om hem aldus tot ware schuldbekentenis te brengen.

Een schuldbekentenis, die dan ook ten leste zo volledig volgt, dat de Heere de gevangenis van Zijn knecht wendt, en hem uitermate zegent met Zijne weldaden en goedertierenheden.

Men heeft het Boek van Job wel eens een tragedie genoemd. Maar dan is het een heilige tragedie, geheel verschillend van die der ongewijde schrijvers.

Want toch, waar de Griekse tragedie-dichters hun helden laten ten ondergaan, tengevolge van de grillige speling van het dusgenaamde noodlot: daar wordt hier door den gewijden Dichter zo heerlijk voor ogen gesteld, dat het heil, wat Job na zijn lijden ervaart, alle gedachte aan een noodlot doet verdwijnen.

De held gaat niet onder, maar wordt door Gods genade en ontferming weer opgehaald uit den ruisenden kuil der ellende, en staat daar voor ons oog als een door God zelven van dwaling en zonde gered kind van God, als een gereinigde van die fijne eigengerechtigheid, welke in het hart van alle Gods kinderen nog zo overvloedig wordt gevonden.

Het is dan ook zo volkomen waar, dat de weg, dien Job moest gaan, om tot vrede te komen, dezelfde is, die ieder kind van God moet gaan, n.l. dat het trotse hart gebroken moet worden.

En daarom is dit een Boek, wat op bijzondere wijze doorleefd wil wezen, maar nooit wordt uitgeleerd.